

**LANDSORGANISASJONEN
I NORGE**

PROTOKOLL
OVER
KONGRESSEN 1957

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL
OVER
KONGRESSEN
1957

REFERAT VED
HENRY HARM

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI 1957

SAKREGISTER

	Side
<i>Innledning</i>	5
<i>Talerliste</i>	7
<i>Sammendrag over møtene</i>	9
<i>Kongressens åpningsmøte søndag 5. mai</i>	15
Formannens minnetale	15
Formannens velkomsttale	18
Gjestene hilser kongressen	21
<i>Konstitueringen</i>	44
Dagsordenen	45
Forretningsordenen	46
Kongressens funksjonærer	46
<i>Beretningene for 1953, 1954 og 1955</i>	47
<i>Beretningene for 1955 og 1956</i>	48
<i>Vedtektsendringer</i>	50
Kontingentspørsmålet	83
<i>Dagsordenens punkt 6 — tariffspørsmål</i>	90
Statsminister Einar Gerhardsens innledningsforedrag	135
Konrad Nordahls innledningsforedrag	147
Medbestemmelsesretten	164
Overenskomsten om produksjonsutvalg	173
Alf Andersens innledningsforedrag	183
Likelønsspørsmålet	191
P. Mentsens innledningsforedrag	192
Det alminnelige ordskifte	195
Statsminister Gerhardsens sluttreplikk	218
Konrad Nordahls sluttreplikk	220
Redaksjonskomitéens innstilling	222
Voteringen	223
Avtalen med Den kooperative Tarifforening	223
Konrad Nordahls innledning	228
Ordskiftet	230
Voteringen	233
Regler for avstemning over tarifforslag	233
Josef Larssons redegjørelse	236
Ordskiftet	238
Voteringen	239
<i>Utbyggingen av våre trykdeordninger</i>	
Sosialminister Gudmund Harlems foredrag	240
Konrad Nordahl og stortingsvalget	250

	Side
<i>De nordiske og européiske fellesmarkeder</i>	
Handelsminister Arne Skaugs redegjørelse	251
Ordskiftet	261
Voteringen	266
<i>Automatisering — Atomkraften</i>	267
Direktør Reidar Danielsens innledningsforedrag	278
Voteringen	287
<i>Organisasjonskomitéens innstilling om forbundenes virkeområder</i>	288
Alf Andersens redegjørelse	319
Ordskiftet	329
Livsforsikring av AFL's medlemmer	343
Hans Heggs redegjørelse	348
Ordskiftet	350
Redaksjonskomitéens innstilling om organisasjonsspørsmål ..	356
Voteringen	359
<i>Dagpenger under sykdom og bedriftsulykker</i>	361
<i>Arbeidervernloven</i>	362
<i>Internasjonale faglige spørsmål</i>	369
<i>Nasjonalisering</i>	372
<i>Ferieloven</i>	377
<i>Milit�rsp�rsm�let</i>	385
<i>Folk og Forsvar</i>	392
<i>Prioriterte krav i bedriftenes konkursbo og dødsbo</i>	394
<i>Folketrygd — alderstrygd</i>	396
<i>Skattespørsmål</i>	398
<i>Bedriftslegeordning</i>	401
<i>Bedriftspensjonering</i>	403
<i>Andre forslag</i>	407
<i>Valgene</i>	414
Ordskiftet	416
De enkelte valg	417
<i>Bevilgningene</i>	418
<i>Avslutningen</i>	419
<i>Navnefortegnelse</i>	422

INNLEDNING

Protokollen er som i 1953 ordnet slik at alle saker er referert i sammenheng. Forslagene, innstillingene, eventuelle innledningsforedrag, debatt og votering blir tatt under ett, slik at man slipper å bla fram og tilbake

De som imidlertid har interesse av å se når de enkelte saker har vært behandlet under kongressen, kan finne dette i det sammendrag av møtene som innledningsvis er gjengitt.

Referenten.

TALERLISTE

- Amundsen, Willy*, 199, 265, 371.
Andersen, Alf, 183, 221, 319, 340, 358, 360, 364, 369.
Andersen, Ivar, 391.
Andresen, Per, 197, 217, 336.
Andresen, Thorleif, 49, 86, 351, 355.
Antikaineen, Eero, 36.
Ask, Sigvart, 353.
Askeland, Olaf, 80, 210, 332, 384, 410.
Berggreen, Reidar, 354.
Bernasconi, Giacomo, 40.
Berntsen, Bernh., 231.
Birkeland, Peder, 50, 61.
Bjerkholt, Hans H. 354.
Bjørke, Ivar, 214, 352.
Brix, Arthur, 213, 384.
de Bock, Nathalis, 38.
Bratteli, Trygve, 26.
Brennhaugen, O., 77, 206, 417.
Brown, Irving, 33.
Brunborg, Håkon, 216, 392.
Bruvik, Olav, 198, 265.
Bøe, Johan, 75, 208.
Dahl, Jens, 80 214.
Dahlberg, Bjarne, 200.
Danielsen, Reidar, 278.
Davidson, Asbjørn, 384, 414.
Dverseth, Johan, 75.
Edwardsen, Emil, 391.
Engebretsen, Johan, 195, 232, 354.
Erichsen, Axel, 350.
Eriksen, Rudolf, 196, 343.
Eriksen, Erik, 79, 239, 340.
Evang, Sigurd, 58, 77, 85, 86, 340, 409.
Falnes, Rasmus, 352.
Flatreit, Even, 75, 211, 391.
Friestad, Johan, 216, 339.
Frogner, Erling, 384.
Furuly, Carl, 215.
Furuseth, Rolf, 211.
Furuskjegg, Karl, 329, 314.
Geijer, Arne, 32.
Gerhardsen, Einar, 21, 135, 218.
Granlund, Arthur, 58, 207, 417.
Grinevald, Theo, 26.
Gundersen, Gunder, 353.
Hannestad, Fritz W., 232, 250, 343, 410, 418.
Hansen, Alf Smith, 331.
Hansen, Hans Bj., 90, 217.
Hansen, Hans E., 218.
Hansen, Ingvald, 57, 80, 200, 231, 251, 264, 339.
Hanæs, Th., 338, 354.
Harlem, Gudmund, 240.
Hauge, Gunvald, 78, 202.
Haugen, Alfred, 217, 350.
Haugen, Ingvald, 81.
Haugland, Odd, 215.
Hegg, Hans, 44, 348
Hoel, Ragnar, 214.
Højdahl, Odd, 202.
Hvaal, Hans, 338.
Jacobsen, Bjørn, 342.
Jacobsen, Peder, 33.
Johansen, Erling, 418.
Johansson, Bror, 419.
Kabbe, Johannes, 209.
Karlsen, Arthur, 335.
Karlsen, Ragna, 208.
Karlsen, Thv. 212.
Kjelsrud, Klaus, 77, 264.
Klafstad, Bjarne, 341, 342.
Kristiansen, Walter, 56, 80, 334, 338.
Larsen, Kolbjørn, 334.
Larsson, Josef, 215, 236, 240, 266, 359, 416, 417.
Lauritzen, Oscar, 353.
Lien, A. K., 216, 342, 350, 359, 360.
Magnussen, Johan B., 230.

- Meedby, Arne Kr., 385, 395.
Meisdalshagen, Olav, 29.
Mentsen, P., 47, 48, 78, 80, 192, 222,
356.
Moksnes, Johan, 85, 215, 231, 359.
Myrøld, Olaf, 80, 350.
Mørk, Edw., 49, 56.
Nakken, Knut, 416, 417.
Nettum, Rolf, 204, 377.
Nilsen, Anna, 251.
Nilsen, Bjørn, 212, 230.
Nilsen, Gunnar, 231, 342, 360.
Nissen, Kai, 35.
Nordahl, Konrad, 15, 18, 42, 44, 52, 57,
62, 72, 81, 84, 87, 147, 206, 217, 220,
228, 232, 238, 250, 261, 266, 287, 341,
342, 355, 392, 410, 417, 418, 419, 420.
Nordbø, Arthur, 54, 77, 90, 215, 385.
Nordtvedt, Anker, 79, 343.
Nøss, Alfred, 204.
Oldenbroek, J. H., 22.
Olsen, Arthur J., 56, 58, 209, 250, 351,
410.
Olsen, Oscar, 251, 368, 418.
Olsen, Rolf H., 203, 383.
Oshaug, Karl, 76, 207.
Pehrsen, Kaare, 74, 216.
Pettersen, Randi, 199, 232.
Pettersen, Thorbjørn, 76, 207, 239.
Reuter, Waldemar, 37.
Rislaa, Terje, 48, 216.
Roemers, D., 39.
Rønbeck, Odin, 239, 359.
Sarstad, Th., 84, 332.
Schevenels, W., 30.
Sem-Johansen, Karl, 339, 418.
Skaug, Arne, 251.
Skogly, Oskar, 217.
Strand, Einar, 62, 79, 205.
Strand, Elof, 213.
Strømmen, Eivind, 231.
Støa, Johan, 416.
Sundsbo, Sverre, 212.
Sørum, Halvor, 75, 201, 265, 392.
Thoresen, Rolf, 218.
Thorsen, Thor, 54, 216, 353.
Tjosevik, Kristian, 354.
Tokerød, Thorvald, 85.
Torkildsen, Emil, 58, 62, 86, 90, 333,
352.
Torkildsen, Karsten, 74, 90, 210, 251,
333.
Torp, Andreas, 338.
Torp, Jens, 337.
Trana, Marius, 251.
Tranmæl, Martin, 419.
Vindenæs, Kr., 81, 86, 205, 368, 385.
Vollum, Olaf, 54.
Waldimarsson, Hannibal, 41.
Wigaard, Halfdan, 209, 250.
Wiik, Torbjørn, 80, 213, 239.
Williamson, Tomas, 42.
With, Einar, 354.
Østhaug, Mauritz, 250.
Østlie, Leif, 53, 214.
Aase, Per, 353.

Sammendrag over møtene.

Åpningsmøtet søndag den 5. mai 1957 kl. 11.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons 19. ordinære kongress ble åpnet i Folkets Hus, Oslo, 5. mai 1957 av formannen Konrad Nordahl. Et festprogram med Nationaltheatrets orkester, dirigert av kapellmester Arvid Fladmoe, sangerinnen Ingrid Bjoner og fiolinisten Magne Manheim ble avviklet. Konrad Nordahl holdt minnetale og deretter åpningstale. Gjestene holdt hilsningstaler. Kongressens konstituering ble deretter foretatt. Det var møtt fram 300 valte representanter. Dessuten møtte sekretariatets medlemmer, administrasjonens folk, gjester og særlig innbudte. Den av sekretariatet nedsatte fullmaktskomité la fram sin innstilling som ble enstemmig vedtatt. Dagsorden og forretningsorden ble vedtatt etter innstillingen. Endelig valte kongressen ordstyrere og sekretærer, redaksjonskomité og valgkomité. Innstillingene ble enstemmig tiltrådt. Møtet sluttet kl. 14.

Formiddagsmøtet mandag 6. mai kl. 9.30.

Dirigent: Marius Trana.

Møtet ble åpnet med «Frihetens forpost». Protokollen fra søndagens møte ble referert og godkjent. Nestformannen, P. Mentsen, foretok navneoppprop. Nordahl refererte hilsningstelegrammer fra Norsk Arbeidersangerforbund ved Leif Trondsen, Arbeiderungdommen i Sør-Salten (distriktslaget av AUF), fra den italienske landsorganisasjon, og fra Torjus Graver som på grunn av sykdom ikke kunne være til stede. Etter forslag av formannen ble det vedtatt å sende et hilsningstelegram til revisjonssjef Graver. Endelig refererte han hilsningstelegram fra sentralstyret i Arbeidernes Ungdomsfylking. Permisjonssøknad ble innvilget for Bjarne Klafstad og Lars Søreide fra Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund og varamennene Johan Henriksen og E. Johansen ble innkalt. Permisjonssøknad fra H. H. Bakkane, Norsk Politiforbund, for 2 dager ble likeledes innvilget. — Beretningene for 1953, 54 og 55 ble be-

handlet under ett og enstemmig godkjent. Beretningen for 1956 ble også enstemmig godkjent etter et par merknader. — Johan Støa overtok dirigentplassen, og kongressen behandlet regnskapene. Også regnskapene for 1953, 54 og 55 ble behandlet under ett. Disse regnskaper samt regnskapet for 1956 som ble referert post for post og revisjonsinnberetningen ble til slutt enstemmig godkjent. Sigurd Evang, Opplands faglige Samorganisasjon, søkte om permisjon for ettermiddagsmøtet, og dette ble innvilget. Etter en kort pause tok kongressen fatt på forslagene til vedtektsforandringer (dagsordenens punkt 4). Marius Trana overtok nå dirigentklubben. Under formålsparagrafen (§ 1) hadde sekretariatet foreslått at navnet skulle endres til Landsorganisasjonen i Norge (LO). Forslaget ble vedtatt med stort flertall. I § 5 om Kongressen hadde sekretariatet foreslått en innskrenkning av distriktsrepresentasjonen fra 50 til 40, og innstillingen ble vedtatt med stort flertall. Ingen opptok forslagene under paragrafene 6, 7, 9 og 11, og voteringer falt dermed bort. Møtet sluttet kl. 12.30. Det ble vedtatt å begynne ettermiddagsmøtet kl. 14.30 og avslutte forhandlingene kl. 17.30.

Ettermiddagsmøtet mandag 6. mai kl. 14.30.

Dirigent: Karsten Torkildsen.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble godkjent etter merknader av P. Mentsen, Terje Risløe og Emil Torkildsen. Kongressen fortsatte behandlingen av vedtektene. Nordahl opptok sekretariatets forslag under § 15 om uravstemning. — Permisjonssøknad fra Arnold Hansen, Norsk Kommuneforbund, for ettermiddagsmøtet ble innvilget. Dirigenten refererte et telegram fra Nylands verkstedklubb. Det var lang debatt om forslagene til § 15. Ved voteringen ble sekretariatets innstilling vedtatt med stort flertall. — Det ble gitt melding om at det ble gitt en forestilling på Folketeatret (Den store barnedåpen av Oskar Braaten) onsdag 8. mai. — Konrad Nordahl redegjorde for sekretariatets forslag om kontingenten og stønadssatsene, §§ 16 og 17. Etter en lengre debatt hvorunder det ble satt fram avvikende forslag, ble sekretariatets innstilling vedtatt med stort flertall. Innstillingen om § 16 ble enstemmig vedtatt. Likeledes ble sekretariatets innstillinger til §§ 18 og 19 enstemmig vedtatt. Møtet sluttet kl. 17.35.

Formiddagsmøtet tirsdag 7. mai kl. 9.30.

Dirigent: Karsten Torkildsen.

Dirigenten minnet om den lykkelige dagen for Norge for 12 år siden, og i den anledning ble sangen «Rødt, hvitt og blått» sunget

unisont. Protokollen fra mandagens ettermiddagsmøte ble lest og enstemmig godkjent. — Kongressen fortsatte behandlingen av punkt 4, vedtektene. Bernhard Berntsen overtok dirigentplassen. Reglene for valg av representanter til fagkongressen ble opprettholdt som nå, med stort flertall. Man gikk deretter over til å behandle dagsordenens punkt 6a «Den økonomiske og faglige situasjon». Statsminister Einar Gerhardsen holdt et innledende foredrag om den økonomiske og politiske situasjon. Sigurd Evang, Opplands faglige Samorganisasjon fikk permisjon for ettermiddagsmøtet. Likeledes fikk disse permisjon fra ettermiddagsmøtet: Thor Fossum, Norsk Kommuneforbund og Birger Thorsen, Norsk Sjømannsforbund. Dirigenten refererte hilsmingstelegram fra redaktører og disponenter i arbeiderpressen samlet til møte i Stavanger. Dirigenten refererte også en melding fra formannen i komitéen for innsamling av jubileumsgave til Arbeidernes Opplysningsforbund. Resultatet var blitt ca. kr. 54 000.00 Kongressrepresentantene ble oppfordret til å gi et bidrag. Konrad Nordahl ga en lengre redegjørelse om den faglige situasjon og fagorganisasjonens tariffpolitikk, og tok opp sekretariatets innstillinger for punkt a og b's vedkommende. Sekretær Alf Andersen redegjorde endelig for forhandlingene om medbestemmelsesretten, om overenskomsten om produksjonsutvalgene og Hovedavtalen med NAF. Han opptok forslagene fra sekretariatet under disse punkter. Møtet sluttet kl. 13.15 .

Ettermiddagsmøtet tirsdag 7. mai kl. 15.15.

Dirigent: Johan Støa.

Protokollen fra formiddagens møte ble lest og godkjent. Man fortsatte behandlingen av dagsordenens punkt 6 b. P. Mentsen redegjorde for likelønsspørsmålet og tok opp sekretariatets innstilling i dette spørsmål. — Permisjonssøknad for ca. 2 timer på onsdag formiddag ble innvilget for repr. 272, Olaf Vollum og nr. 106, Arne Olsen. Ordet ble så gitt fritt til debatt om punkt 6 a og b, unntatt avsnittet «Økonomisk samarbeid med andre land», idet dette spørsmål først skulle diskuteres i forbindelse med statsråd Skaugs innledning. Under debatten ble det fremmet en rekke forslag. 16 talere hadde ordet. Møtet sluttet kl. 18.

Formiddagsmøtet onsdag 8. mai kl. 9.30.

Dirigent: Johan Støa.

Protokollen fra tirsdagens ettermiddagsmøte ble lest og godkjent. Marius Trana overtok dirigentplassen. Disse permisjonssøknader ble innvilget: Odd Højdahl (nr. 233), Rolf Thoresen (nr. 248) og Lars Jansen (nr. 41). Etter forslag av sekretariatet ble det vedtatt

at de endrede vedtekter for så vidt angår §§ 16 og 17 skulle tre i kraft fra 1. januar 1958. For øvrig trer de nye vedtekter i kraft fra 1. juli 1957. Deretter fortsatte behandlingen av dagsordenens punkt 6. Under den videre debatt ble det satt fram flere forslag. Taletiden ble begrenset til 5 minutter og senere til 2 minutter, slik at man skulle få avsluttet denne debatt før middagspausen. Etterat innlederne hadde hatt ordet til slutt ble debatten avsluttet. En permisjonssøknad fra Johan Undheim, Norsk Arbeidsmandsforbund, fra kl. 12 til kl. 14, ble innvilget. Alle forslag under dette punkt ble oversendt redaksjonskomitéen. Møtet sluttet kl. 13.30.

Ettermiddagsmøtet onsdag 8. mai kl. 15.30.

Dirigent: Karsten Torkildsen.

Protokoll fra formiddagsmøtet ble lest og godkjent. Formannen i den britiske landsorganisasjon, Sir Thomas Williamson, var nå kommet til stede og hilste kongressen med en tale. Konrad Nordahl takket og ba Sir Thomas ta med en varm hilsen tilbake. Statsråd Gudmund Harlem holdt foredrag om «Utbyggingen av våre trygde- og pensjonsordninger». Sekretariatets forslag under punkt 6a om å godta forhandlingsresultatet om endringer i Hovedavtalen med NAF ble enstemmig vedtatt. Alf Andersen innledet deretter om dagsordenens punkt 5 a «Organisasjonskomitéens innstilling om forbundenens virkeområde». Han konkluderte med å ta opp Organisasjonskomitéens innstilling (den trykte innstilling) og en tilleggsinnstilling. Debatten om denne saken ble påbegynt. Repr. nr. 69, Karl Kristoffersen, fikk innvilget permisjon torsdag formiddag. Møtet sluttet kl. 17.55.

Formiddagsmøtet torsdag 9. mai kl. 9.30.

Dirigent: Karsten Torkildsen.

Protokollen fra onsdagens ettermiddagsmøte ble lest og godkjent. Bernhard Berntsen overtok dirigentplassen. — Konrad Nordahl opplyste at han hadde fått anmodning om å stille seg som stortingskandidat fra Oslo og ville overlate til kongressen å avgjøre spørsmålet. Etter endel debatt ble det foretatt en prøvevotering som viste at kongressen mot 27 stemmer godtok at Nordahl stilte seg som kandidat. Deretter ble det enstemmig vedtatt å gi samtykke. Debatten om Organisasjonskomitéens innstilling fortsatte. Det ble tatt opp en rekke forslag. Diskusjonen måtte ved 11-tiden avbrytes og statsråd Arne Skaug holdt foredrag om «Mellomfolkelig økonomisk samarbeid». Konrad Nordahl fikk ordet i tilknytning til innledningen og opptok sekretariatets forslag om dette spørsmål. Det ble oversendt redaksjonskomitéen. Debatten om Organisasjons-

komitéens innstilling fortsatte. Alf Andersen satte fram et nytt forslag fra Organisasjonskomitéen, som hadde holdt møte under forhandlingene, om Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde. Etter forslag av Konrad Nordahl ble det vedtatt at Karl Furuskjæg og Klafstad skulle få ordet til det nye forslaget, og at det deretter skulle voteres over dette punkt i innstillingen. Etterat disse hadde hatt ordet, ble det votert over Organisasjonskomitéens nye forslag, og dette ble vedtatt mot 60 stemmer. Under debatten om de øvrige punkter i Organisasjonskomitéens innstilling ble det tatt opp endel forslag. Etter forslag fra dirigenten ble disse forslagene oversendt redaksjonskomitéen og diskusjonen avbrutt inntil innstillingen fra denne forelå. Møtet sluttet kl. 12.58.

Ettermiddagsmøtet torsdag 9. mai kl. 9.30.

Dirigent: Johan Støa.

Protokollen fra ettermiddagsmøtet torsdag ble lest og godkjent. Fritz Hannestad fikk anledning til å sette fram forslag i punkt 5 a, da han hadde vært opptatt i redaksjonskomitéens møte. Oskar Olsen, Oslo, anmodet kongressens deltakere om å være med på en fellesgave til statsminister Einar Gerhardsen i anledning av hans 60-årsdag 10. mai. — P. Mentsen la fram redaksjonskomitéens innstilling om dagsordenens punkt 6, a, b, c og d. Innstillingen ble vedtatt mot 8 stemmer. Følgende representanter fra Sjømannsforbundet fikk permisjon fra kl. 17.15 og resten av dagen: Kåre Kristoffersen, Asbjørn Aslaksen, Ingvar Kristiansen, W. Falao, Elias Ulvestad, Ole Trodal, Gunvald Hauge og Odd Helland. Dessuten fikk Kr. Hasselblad (repr. nr. 57) permisjon fra kl. 17 og Per Haraldsson (repr. nr. 1) permisjon fra ettermiddagsmøtet. (Paul Engstad jr. inntok hans plass). Hovedkasserer Hans Hegg redegjorde for og opptok sekretariatets forslag om livsforsikring av AFL's medlemmer. I samme forbindelse ble endel andre forslag behandlet. — Andreas Torp i Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet fikk permisjon fra formiddagsmøtet fredag. Johan Henriksen møter i hans sted. Et forslag fra samorganisasjonene i Telemark, Vestfold og Østfold om at man ikke skulle gå til en fullstendig omlegging av samorganisasjonene i kommende periode, ble forkastet med stort flertall. Forslaget om livsforsikring av AFL's medlemmer ble enstemmig vedtatt. Når det gjaldt dagsordenens punkt 6 e, opptok Konrad Nordahl sekretariatets innstilling. Denne ble vedtatt med stort flertall og et tillegg fra Bjørn Nilsen, Handel og Kontor, om at representantskapet skulle få fullmakt til å søke gjennomført endring av paragrafen om løsning av interessetvister med DKT

etter det system som praktiseres i Sverige ble også enstemmig vedtatt. — Et forslag av Konrad Nordahl om å søke rettsbeskyttelse for titelen Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge ble vedtatt med akklamasjon. Møtet sluttet kl. 18.45.

Formiddagsmøtet fredag 10. mai kl. 9.

Dirigent: Marius Trana.

Protokollen for ettermiddagsmøtet torsdag ble lest og godkjent. Man tok deretter fatt på behandling av dagsordenens punkt 7 om: «Automatisering — atomkraften». Direktør Reidar Danielsen holdt det innledende foredrag. Konrad Nordahl tok opp sekretariatets innstilling som ble enstemmig vedtatt. Så vendte man tilbake til punkt 6a. Her opptok Konrad Nordahl et forslag om tilføyelse til sekretariatets forslag, og dette ble vedtatt i tilslutning til innstillingen mot 7 stemmer. Et forslag fra Ingv. Hansen ble oversendt sekretariatet. — Permisjonssøknader for et par timer ble innvilget for representant nr. 157, Leon Johansen og representant nr. 277, Edward Mørk. Kongressen fortsatte sine forhandlinger med behandling av dagsordenens punkt 8: «Internasjonale spørsmål.» Ved voringen ble sekretariatets innstilling vedtatt mot 7 stemmer. — Oskar Olsen ga melding om at det var innkommet kr. 621.00 til gave til Gerhardsen. — Fra valgkomitéen forelå innstilling om nye satser for diét og tapt arbeidsfortjeneste. Innstillingen ble enstemmig vedtatt. Kongressen gikk deretter over til å behandle dagsordenens punkt 6b — herunder Jern og Metalls forslag nr. 213 om opprettelse av et tariffråd. Josef Larsson opptok et noe endret forslag som Nordahl anbefalte, samtidig som han trakk sekretariatets innstilling tilbake. Etter endel debatt ble Larssons forslag vedtatt mot 90 stemmer, som ble avgitt for et avvisningsforslag fra Einar Strand. — Kongressen gikk deretter over til å behandle punkt 10, «Valg og bevilgninger». Etter endel debatt ble innstillingen vedtatt, for noen få punkters vedkommende under dissens. Også innstillingen om bevilgninger ble tiltrådt etterat endel avvikende forslag var forkastet. — Dirigenten refererte et hilsningstelegram fra Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds kvinnekurs på Leangkollen. — Møtet sluttet kl. 12.50.

Ettermiddagsmøtet fredag 10. mai kl. 14.30.

Dirigent: Karsten Torkildsen.

Protokollen fra formiddagsmøtet ble lest og godkjent. P. Mentsen la fram og redegjorde for redaksjonskomitéens innstilling når det gjaldt organisasjonsspørsmålene. Punktene 1—4 ble enstemmig vedtatt. Punkt 5 ble vedtatt med stort flertall. Punktene 6—13 ble

enstemmig tiltrådt. Også punkt 14 ble enstemmig tiltrådt med sekretariatets tilføyelse og de merknader redaksjonskomitéen hadde anført. — Sekretariatets forslag om dagpenger under sykdom (punkt 6 b) ble enstemmig vedtatt. Under dagsordenens punkt 9 «Diverse forslag», redegjorde Alf Andersen for sekretariatets innstilling om Arbeidervernloven og innstillingen ble enstemmig vedtatt. En rekke av de innsendte forslag samt innstillingene fra sekretariatet, bl. a. angående militærspørsmålet, prøver med kjernefysiske våpen, Folk og Forsvar, edruelighetsarbeidet og stortingsvalget ble behandlet, og innstillingene ble vedtatt — for endel forslags vedkommende under dissens. Valgkomitéens formann, Josef Larsson, la fram innstilling på komité på 11 medlemmer til å gi en utredning av regler for avstemning over tarifforslag. Innstillingen ble enstemmig vedtatt. — Dermed var dagsordenen gjennomgått, og avslutningen ble foretatt. Kongressens funksjonærer ble etter forslag av formannen bevilget kr. 100.00 hver. Følgende gjester hadde ordet til avslutning: Bror Johansson, Sverige, på vegne av de utenlandske gjester og Martin Tranmæl på vegne av de innenlandske gjester. Konrad Nordahl takket de uttredende tillitsmenn og ønsket de nyvalte velkommen. Første vers av «Ja, vi elsker» ble sunget. Protokollen for ettermiddagsmøtet ble lest og godkjent, og kongressen ble avsluttet kl. 17.55.

Kongressens åpningsmøte søndag 5. mai.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon åpnet sin 19. ordinære kongress i Folkets Hus store sal søndag 5. mai 1957 kl. 11. Lokalet var blomtersmykket og på scenen var flaggene til de land som hadde gjester på kongressen stilt opp. Åpningshøytideligheten ble lydfilmet.

Nationalteatrets orkester spilte til innledning overtyre til operaen «Figaros bryllup» og Cavatine fra samme opera av Mozart. Deretter sang sopranen Ingrid Bjoner Santuzzas romanse fra «Cavalleria Rusticana» av Mascagni. Etterat orkestret hadde spilt forspillet til operaen «Carmen» var det et solonummer av Magne Manheim som på hardingfele spilte «Bruremarsj» og «Fanitullen» fra Fossegrimen av Johan Halvorsen. Konsertavdelingen ble avsluttet med Kjempeviseslåten av Harald Sæverud.

Formannens minnetale.

LO's formann, *Konrad Nordahl*, holdt følgende minnetale som forsamlingen påhørte stående:

Siden vi var samlet til forrige kongress har en rekke gode kamerater, som alle hadde gjort en stor innsats i norsk arbeiderbevegelse, gått bort. I løpet av 4 år er det så mange at det er umulig å nevne alle ved navn. Både de som her kan nevnes og de unevnte var like kjære, og det var et stort tap for vår bevegelse å miste dem. I dag kan bare nevnes noen få, som i særlig grad var knyttet til Landsorganisasjonen og dens virksomhet.

Leif S. Olsen, formann i Norsk Transportarbeiderforbund og medlem av sekretariatet, døde 15. september 1953, nær 66 år gammel. Etter å ha gjort en stor innsats i arbeiderbevegelsen i Nord-Norge ble Leif Olsen i 1936 valt til sekretær i Norsk Transportarbeiderforbund, og fra 1946 var han formann. Fra samme tid og inntil sin død var han medlem av Landsorganisasjonens sekretariat.

Gunnar Disenaen, tidligere formann i Oslo faglige Samorganisasjon og en velkjent skikkelse fra mange kongresser og representantskapsmøter, døde 11. desember 1953, 65 år gammel.

Adolf Olsen, tidligere sekretær i Rogaland Faglige Samorganisasjon, døde 16. mars 1955, 67 år gammel. Adolf Olsen ble knyttet til fagorganisasjonen som fastlønt tillitsmann i 1920, og han var i denne tjeneste inntil han i 1953 fratrådte etter oppnådd aldergrense.

Robert Lund, tidligere formann i Norsk Lokomotivmannsforbund, døde 14. juli 1955, 71 år gammel. Robert Lund overtok formannsvervet på det mest kritiske tidspunkt i sitt forbunds historie og ila seg stor fortjeneste ved å bevare samholdet og opprettholde samhørigheten med Landsorganisasjonen. Han var medlem av Landsorganisasjonens representantskap i mange år.

Den 6. august 1955 mistet Landsorganisasjonens kvinnesekretær, Gullborg Nyberg, livet ved den tragiske flyulykken i Sovjet-Samveldet, da 10 norske kvinner omkom. Blant dem var nestformannen i Tobakkarbeiderforbundet, *Esther Pierre*, og kvinnesekretæren i Det norske Arbeiderpartiet, *Alice Olsen*.

Gullborg Nyberg ble 46 år gammel. Hun var i mange år knyttet til Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund, der hun var med i styret som nestformann fra 1948. På Landsorganisasjonens kongress i 1949 ble hun valt inn som varamann i sekretariatet, og fra 1. januar 1950 tiltrådte hun stillingen som kvinnesekretær i Landsorganisasjonen.

Johan Ødegård, tidligere formann i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, døde 27. august 1955, 65 år gammel. Han var en av grunnleggerne av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund og dette forbunds første formann (etter at det var stiftet i 1927.) Ved sin død var han redaktør av forbundets blad, «Skog- og Landarbeideren».

Torbjøn Henriksen, formann i Norsk Kommuneforbund, døde 31. august 1955, 63 år gammel. Torbjørn Henriksen inntok en sentral stilling i norsk arbeiderbevegelse. Fra 1923 var han lønnet tillitsmann i Kommuneforbundet, først som sekretær, senere nestformann og de siste 20 årene som formann. I Landsorganisasjonens sekretariat var han medlem i 28 år, og det er den lengste sammenhengende tid i sekretariatet noen mann har hatt hittil. På Landsorganisasjonens kongresser og representantskapsmøter var han kjent som den dyktige og humørfylte dirigent, som blir vanskelig å erstatte.

John Wivegh, formann i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, døde 6. november 1955, 52 år gammel. I 1940 ble Wivegh valt til formann i Norsk Høvleriarbeiderforbund, og ved sammenslutningen med Norsk Bygningsarbeiderforbund i 1949 ble han formann for fellesforbundet, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. I 1946 ble han varamann til Landsorganisasjonens sekretariat, og fra 1949 fast medlem.

A. E. Gundersen, en av Landsorganisasjonens stiftere, døde 26. juni 1956, 85 år gammel. Fra 1904 til 1938 var A. E. Gundersen formann i Norsk Skotøyarbeiderforbund, og i hovedstyret for dette forbund satt han tilsammen i 42 år. Gundersen var blant stifterne av Landsorganisasjonen i 1899, og de som var til stede på vår jubileumskongress for 8 år siden, vil ennå huske denne høyreiste skikkelen og hans tale på vegne av veteranene.

Knut Engh, tidligere sekretær i Landsorganisasjonen, døde 9. november 1956, 65 år gammel. Knut Engh var i unge år meget aktivt med i fagorganisasjonen og var i årene 1922—1928 sekretær i Landsorganisasjonen.

Til slutt vil jeg nevne en annen veltjent og velkjent tillitsmann i vår bevegelse som er gått bort i kongressperioden — forretningsfører Jørgen Knudsen fra De samvirkende Fagforeninger i Oslo, som eier og administrerer dette huset. Jørgen Knudsen ble nesten 77 år gammel, og hadde et langt liv bak seg i aktivt organisasjonsarbeid, da han i 1924 ble forretningsfører i Folkets Hus. Det var hans store drøm å få se det nye Folkets Hus reist. Han fikk ikke oppleve å se det fullført, men arbeidet var kommet så langt da han plutselig gikk bort 15. september 1954, at han visste at det ville bli fullført.

Vi minnes dem alle, både de som her er nevnt og de som ikke er nevnt, og takker dem for deres innsats og lover å hedre deres minne ved å føre deres arbeid videre. Vi lyser fred over deres minne!

Talen ble etterfulgt av Ole Bulls «I ensomme stunder».

Formannens velkomsttale.

Konrad Nordahl holdt så følgende velkomsttale til kongressen:

På sekretariatets vegne har jeg den ære og glede å ønske representanter, gjester og innbudte velkommen til Landsorganisasjonens 19. ordinære kongress. Det er nå 4 år siden kongressen sist møtte i denne sal, og de år som er gått har vært begivenhetsrike både på godt og vondt.

For 4 år siden trodde vi at vi hadde nådd toppen av konjunkturbølgen etter krigen. Flere av dem som hadde ordet, deriblant også representanter for Regjeringen, pekte på at vi kanskje burde bu oss på et hardere økonomisk «klima» i den kommende kongressperiode. Det var mange tegn som tyder på at disse synspunkter var riktige. Utviklingen de siste år har vist at det ikke er lett på forhånd å gi riktige profetier når det gjelder konjunktorene. Selv de mest lærde og best orienterte tar ofte feil. Vi har de siste år kunnet glede oss over stadig økt økonomisk aktivitet, bedring i betalingsbalansen med utlandet og stigning i lønnsstakernes reallønn. 1956 regnes for et av de beste år økonomisk sett, både nasjonalt og internasjonalt.

Ser vi på de resultater vi har oppnådd i kongressperioden, har vi ingen grunn til å stille oss ved klagemuren. Tvert imot bør vi føle oss glade for alt vi har oppnådd gjennom våre organisasjoner og ved lovgivningens hjelp. Jeg vil spesielt understreke det siste. Uten den gunstige, politiske atmosfære i det norske Storting, ville det ikke ha vært så lett å løse endel av de saker vi førte opp på vårt program på kongressen i 1953.

Jeg skal ikke gå i detalj, men bl. a. forkortelsen av arbeidstiden til sjøs, 42 timersuken for rundskiftarbeiderne, og sløyfingen av § 40 i Arbeidstvistloven, er Stortingets verk. Gjennom våre organisasjoner har vi gjort framstøt på den mer sosialt betonte front ved å få betaling for bevegelige helligdager og en sykkelønnsordning som sikrer våre medlemmer en større inntekt under sykdom enn den de har fått gjennom den offentlige syketrygd. Ingen av disse ting er fullkomne, men de er skritt på veien mot full utjevning mellom de timelønte lønnsstakerne og alle de andre som har hatt disse goder gjennom mange år.

Når det gjelder reallønnen, viser denne stigning i kongressperioden. Vi regner med at reallønnen for alle lønnsstakere under ett i perioden 1952—1956 er steget med mellom 10 og 11 prosent etterat tallene er korrigert for skatteøkningen. Det som i daglig tale kalles lønnsandelen, d.v.s. lønningenes andel av Norges totalinntekt, er steget fra 53.8 prosent til 56.2 prosent.

Vi har med god grunn vært bekymret for prisutviklingen, og vi har også i kongressperioden hatt atskillig prisstigning. Tallene jeg refererte viser imidlertid at det ikke alltid er prisene som «tar heisen», mens lønningene «går trappene». Lønningene har iallfall i denne periode tatt en hurtigere «heis».

Jeg har nevnt disse ting fordi det alltid er gledelig å peke på det som har ført oss framover. Ellers er det jo alminnelig i våre dagers samfunn at når nordmenn kommer sammen ttil faglige sammenkomster, vil de helst klage over sin egen materielle stilling og finne fram til en syndebukk som skal ha ansvaret for all elendigheten. Mest utpreget er dette i de kretser i vårt samfunn som etter en alminnelig folkelig vurdering har det best økonomisk. Når f. eks. de norske redere kommer sammen, er det den rene jammerdal. En skulle ikke tro at de fikk beholde saltet i grøten engang, så slem er den norske staten. Det er ikke stort bedre når representanter for bankene, handelsstanden, Industriforbundet eller de andre politiske næringsorganisasjonene møtes. Det er bare gråvær og mørke så vel under møtene som på kveldenes banketter. Skal en tro hva de sier som kaller seg næringslivets menn, så har de hatt det forferdelig vondt i årene etter den annen verdenskrig. Nå skal en kanskje ikke ta alle disse klager alt for alvorlig. Dertil minner de for mye om Molières komedie, «Den innbilt syke».

Vi som tilhører fagorganisasjonen, må vurdere stillingen i dag etter det vårt samfunn var for endel år tilbake, da vi hadde en velferdsstat for noen få mennesker. På den bakgrunn kan det vel ikke være tvil om hva vi foretrekker. Jeg har i det siste lest gjennom endel av de taler som ble holdt på Landsorganisasjonens kongresser i 20-årene og delvis også i 30-årene, og jeg må si at da var det virkelig grunn til å besvære seg. Det som går igjen år etter år, kongressperiode etter kongressperiode, er arbeidsløshet, korttidsarbeid, nødsarbeid, konflikter, nye unntakelseslover mot fagbevegelsen og mye annen elendighet. Det var en tid da deler av det norske folket led nød av mangel på det aller nødvendigste til livets opphold.

I dag er det, hvis en skal tro borgerpressen, mangelen på privatbiler og privattelefoner som er det verste for det norske folk. Jeg sier: Lykkelig er det folk som lider under en slik fornem nød! Ulykkelige er de folk som må gå sultne til sengs og ikke vet hva de skal mette seg med når de våkner neste morgen. Det er over halvdel av verdens befolkning som er i den situasjon. Mot denne bakgrunn blir våre bekymringer og mangler små. Vi har grunn til å føle oss lykkelige som er kommet så langt i økonomisk utvikling og sosial utjevning. Vi skal naturligvis videre fram, for utviklingen

kan ikke stå stille. Det betyr tilbakegang. Vi må likevel aldri bli så egoistiske og selvopptatte at vi glemmer alle dem som er mye verre stilt. Det var det de velstilte klasser i sin tid gjorde i mange land. Resultatet var at disse klasser ble utslettet.

Jeg sa til å begynne med at de 4 år som er gått har vært rike på begivenheter både på godt og vondt. Det er vel riktig å si at de vonde ting har vi opplevd på den internasjonale front. Jeg tenker da bl. a. på Suez og Ungarn. Suez-eventyret ble fort slutt. FN's intervensjon førte til at de angripende stater trakk seg ut. De bøyde seg for en verdensopinion som ikke ville krig, til tross for at det ikke var mye sympati for oberst Nasser og hans diktatur. Annerledes med Ungarn og Sovjet-Samveldet. Begge er diktaturstater med et fåmannsvelde. Derfor kan disse stater trosse FN-vedtaket, og det ungarske folk er fremdeles undertrykt ved hjelp av russiske tanks og bajonetter. Vi opplever på ny en nervekrig eller en kald krig, som mange trodde var slutt etter Stalins død og russernes sjarmoffensiv. Denne offensiv fikk en bratt ende ved russernes intervensjon i Ungarn. Bulganins brev til vår statsminister og andre lands statsministre viser hva vi kan vente fra land hvor det ikke er folket som regjerer. I et virkelig demokratisk Russland ville ikke en statsminister sende slike brev, og det ville da heller ikke vært behov hverken for NATO-pakt eller andre pakter.

Vi, som tilhører de små frihets- og fredelskende nasjoner, kan ikke øve stor innflytelse på de internasjonale begivenheter. Vår styrke ligger i at vi kan opprettholde og utvikle mønstergyldige demokratier, hvor folkestyret og den sosiale rettferdighet er satt i høysetet. Vi i fagbevegelsen må gjøre det vi kan for å hjelpe fagbevegelsen i de land hvor den er undertrykt, men hvor vi vet at det er krefter som arbeider for en fri fagbevegelse. Et av de beste kjennetegn på et demokrati er en fagbevegelse som har frihet til å hevde sine medlemmers interesser, uansett hvilken politisk kulør den til enhver tid sittende regjering har og uansett hvilken ideologi den bekjenner seg til. En fri fagbevegelse kan bare leve og ånde i et demokratisk samfunn. Når vi derfor på denne kongress skal gjøre opp status for den forløpne periode, så skal vi ta med på kreditsiden vårt framskredne demokrati, hvor yttringsfrihet, pressefrihet, organisasjonsfrihet og rettssikkerhet er grunnlaget for hele vår virksomhet.

Vi skal ikke bare gjøre opp status. Vi lar også blikket gå framover. Vi skal derfor lage et program for den kommende 4-årsperiode, bl. a. vedrørende arbeidstidens lengde — bedriftspensjonering — lik lønn for likt arbeid, som kommer til å bli aktuelle ting i de nærmeste år. Vi skal diskutere atomkraften til fredelige

formål og automatiseringen og dens problemer. Vi vil heller unngå å diskutere et europeisk frihandelsområde, selv om denne sak ikke er ført opp på dagsordenen. Vi har viktige organisasjonsspørsmål, som forhåpentlig blir løst på en måte som kan styrke fellesskapet. Vi som møter her i dag, er representanter for en progressiv organisasjon, hvor framtiden alltid betyr mer en nåtiden og fortiden.

Jeg vil nødig være spåmann, men jeg tror at hvis vi får leve i fred, har vårt land, takket være naturlige ressurser og moderne tekniske hjelpemidler, mulighet for i løpet av forholdsvis få år å bli langt mer velstående enn hva det er i dag. Det vil bety en høyere levestandard og et rikere liv for det norske folk. Mye vil naturligvis avhenge av om vi kan beholde den politiske maktfordeling som vi nå har hatt i mange år. Dere skal være merksamme på at et politisk mindretallstyre, slik vi husker det fra mellomkrigsårene, for ikke å si et reaksjonært styre her i landet, ikke bare politisk, men også økonomisk kan føre til tilbakeslag, som det kan ta mange år å rette opp igjen. La oss likevel være optimister, som tror på det norske folks vilje til framskritt og at det derfor ikke vil dreie klokken tilbake.

Denne kongress skal stå i den nøkterne optimismes tegn, hvor vi rustet oss for framtiden. Vi har en lang dagsorden foran oss. Det blir derfor noen slitsomme dager, men det tar vi med godt humør. Jeg er sikker på at toleranse og kameratskap vil prege kongressens forhandlinger.

Med dette ønsker jeg igjen representanter, gjester og innbudte hjertelig velkommen og

erklærer

Arbeidernes faglige Landsorganisasjons
19. kongress for åpnet.

Talen ble mottatt med kraftig bifall, og forsamlingen sang «Samholdssangen» unisont.

Gjestene hilser kongressen.

Konrad Nordahl presenterte gjestene som etter hvert reiste seg. Deretter ga formannen gjestene ordet til deres hilsnings-taler.

Statsminister Einar Gerhardsen overbrakte en hilsen fra regjeringen og uttalte deretter bl. a.: Regjeringen vil gjerne stå seg godt med alle organisasjoner i nærings- og arbeidslivet og innenfor kulturlivet. Det er ingen grunn til å skjule at det er med særlig glede vi er representert her på fagkongressen. Det

er også gledelig at det hersker et godt forhold til LO. I det moderne samfunn spiller fagorganisasjonen en betydningsfull rolle, og fagorganisasjonen på sin side har interesser utover organisasjonens egne områder. Det forteller dagsordenen for denne kongressen i høy grad om. Derfor vil vedtakene på denne kongressen ha betydning ikke bare for organisasjonens egne medlemmer, men for hele samfunnet. LO føler da også sitt store ansvar. Organisasjonen ser sine egne oppgaver i sammenheng med hele folkets oppgaver og problemer. Jeg føler meg overbevist om at kongressens representanter vil være seg sitt ansvar bevisst overfor fellesskapet i samfunnet. Jeg vil samtidig få lov til å overbringe en hilsen til de utenlandske gjester. Den oppmerksomhet de viser Landsorganisasjonen viser de også Norge og jeg vil takke for dette på Regjerings vegne. I håp om at denne kongressen vil gi resultater hilser jeg fra Regjeringen.

Fra Den frie faglige Internasjonale overbrakte generalsekretær J. H. Oldenbroek en hilsen med disse ord: Det er en stor glede og en stor ære for meg å få representere Den frie faglige Internasjonale på denne kongressen i Deres organisasjon, som jo fra starten har vært tilsluttet FFI.

Selv om jeg hadde tid til det, ville det vært unødvendig for meg å komme inn på grunnene til at vi dannet Den frie faglige Internasjonale i slutten av 1949. Ikke bare AFL, men de fleste av de tilsluttede organisasjoner har vist stor interesse for den internasjonale faglige bevegelse, der de har spilt en stor rolle, alltid villige til å støtte og gjøre alt hva de evnet for å utføre sine ulike plikter — enten det var spørsmål om FFI som en verdensorganisasjon, ERO som en regional organisasjon for Europa eller de internasjonale yrkessekretariatene (Fagforbunds-Internasjonalene). Jeg ønsker å benytte denne anledning til å takke dere for deres samarbeid og deres støtte. Hvis ikke deres og andre organisasjoner med samme innstilling i andre land hadde ytet denne støtte, så ville ikke FFI i dag ha vært den verdensomfattende organisasjonen den er blitt i løpet av de 7 år den har bestått. Vi er nå representert i 89 forskjellige land og territorier kloden rundt, i alle deler av verden — i nord og syd, i vest og øst, og det kommer ikke til å gå så lang tid før vi har nådd hundretallet.

La våre opponenter angripe oss. La også endel mennesker innen våre egne organisasjoner være utålmodige, ja til og med kritiske. Faktum er at vi har bygd opp et nettverk av tilsluttede organisasjoner, regionalorganisasjoner og separate kontorer over hele verden, som dag og etter dag, time etter time våker over de tilsluttede organisasjoners og deres medlemmers interesser. Alltid rede

til å hjelpe, alltid ferdig til å gi råd. Og så kommer den dagen stadig nærmere, da det fins sterke og handlekraftige faglige organisasjoner overalt, beredt til å bedre arbeidernes levevilkår, til å styrke landenes økonomi, å sikre individuell frihet og menneskeverd og endelig til å arbeide for fred mellom nasjonene. Disse ting er udelelige, fordi det aldri kan bli virkelig velstand uten fred og ingen fred uten frihet.

Etter som vår organisasjon er en organisasjon for *frie* faglige foreninger har vi kjempet mot alle forsøk på å alliere oss med totalitære bevegelser av alle slag. Vi har bekjempet kolonialismen, og arbeidet for selvstyre og selvbestemmelsesrett for alle folk. Vi har også bekjempet tvangsarbeidet i Sovjet og deres satelittstaters utnyttelse fra Sovjet-Samveldets side — en utnyttelse som bare er en form for kolonialisme og imperialisme. Vi har også ført en fortløpende kamp mot alle andre former for diktatur, enten det nå gjelder det spanske eller det man finner i den dominikanske republikken eller i Venezuela.

Når jeg nevner Spania, vil jeg gjerne rette en takk til den norske regjeringen for dens standhaftige motstand mot Francos tilslutning til NATO. For bare to uker siden hadde Schevenels og jeg anledning til å treffe representanter for de spanske arbeiderne — både fra Spania og de som oppholder seg i utlandet — og de fortalte oss om den uholdbare økonomiske situasjon i landet og om de spanske arbeideres elendige forhold. De fortalte også om en sterk motstandsbevegelse mot Franco-regimet, om et ønske hos det spanske folket om å leve og arbeide i frihet, om dets lengsel etter påny å få se Spania bli et fritt land — fritt for nød, fritt for korrupsjon og fritt for diktatur og et land blant de andre demokratiske land som tilsammen danner NATO. Som de spanske arbeiderne sa til oss — hvis dere tillater Franco å slutte seg til Atlanterhavspakten, så får dere Franco, men ikke det spanske folket med dere. Derfor — slutt med å hjelpe og understøtte Franco, for i så fall vil regimet falle og vil bli erstattet av et demokratisk regime, som er på deres side. Ja, tiden er moden for en fundamental forandring i Spania — på samme måten som Peron i Argentina, og Odria i Peru, må også Franco falle. Jo før, desto bedre.

I Europa har vi skrevet det svarteste bladet i vår etterkrigs-historie. Jeg sikter da til det ungarske folks revolt og sovjetarmeens blodige intervensjon for gjenopprettelse av det tyranniske regime, som utelukkende ble støttet av det foraktede sikkerhetspoliti og den sovjetiske okkupasjonshær. Hvis vi ikke før visste hva et folkedemokrati var, så vet vi det nå. Det innebærer

brutal vold. Det innebærer diktatur utøvet av en meget liten minoritet. Det innebærer en fullstendig fornektelse av all frihet.

Jeg kan ikke et eneste øyeblikk tro at det ungarske folks opprør har vært forgjeves. Dets ånd er ikke død, heller ikke viljen til å fortsette kampen. Bare få russere kjenner vel stoltheten over den røde armés intervensjon, og en dag vil sikkert også det russiske folk få vite hvorfor nær innpå to hundre tusen ungarene flyktet fra sitt land for å søke tilflukt i den frie verden. Og det vil også få vite hvorfor så mange russiske soldater ble sendt i døden for å berøve ungarene deres velfortjente frihet.

I løpet av en meget kort tid har de frie faglige organisasjoner samlet inn mer enn 1 million dollars for å støtte den ungarske frihetskampen, og innen Ungarns grenser har titusener arbeidere fått hjelp gjennom de penger som er innsamlet på denne måten. Jeg ønsker å takke de norske arbeidere for de bidrag de har gitt gjennom AFL. Hvis det ennå skulle finnes noen utenfor det sovjetiske området som forsvarer det som Sovjet-Samveldet gjorde i Ungarn, så vil de bli møtt med all den forakt de fortjener. Det fins sikkert ingen i Ungarn som virkelig tror at opprøret ble satt i gang av vestmaktene eller av de ungarske fascistene eller at målet med opprøret var å søke gjeninnført jordfeudalismen.

Den kyniske holdning til den ungarske revolten som ble inn tatt av WFTU — den såkalte faglige verdensføderasjon — har påny klart vist at denne organisasjon ikke er noe annet enn et instrument for Kreml, og ingen vil bli forbauset over om denne kommunistplanet snart forsvinner for å bli etterfulgt av liknende planeter. WFTU har spilt ut sin rolle som et brukbart instrument for Sovjet-Samveldets formål.

Dere må ha meg unnskyldt for at jeg har oppholdt meg så lenge ved disse ting. Vi må ikke glemme Ungarn. Vi må ikke glemme Polen. Vi må ikke glemme Øst-Tyskland. De som kjemper for friheten i disse og andre land er våre kamerater. De ønsker å være med i våre rekker, og det er bare tilstedeværelsen av Sovjetsokkupasjonsstyrker som hindrer dem fra å gå sammen med oss. La oss huske dette når de søker kontakt med oss. De vet at de i våre rekker vil finne forståelse og sympati. De vet også at vi kan hjelpe dem, ikke bare til å få friheten og menneskeverdet tilbake, men også at vi kan hjelpe dem til bedre levevilkår og større andel i de verdier de produserer. De vet at vi på grunn av vår frihet er en dynamisk kraft i samfunnet, mens de er blitt stående stille. De er ufrivillige ofre for et økonomisk system, basert på tvang og undertrykkelse og uten hensyn til de menneskelige elementer i produksjonsprosessen.

Vi pleier si at vi står overfor de samme problemer i alle de land som har nådd en liknende grad av utvikling. Hvis det er riktig dette, så er det grunn til for den frie faglige bevegelsen å komme sammen og diskutere slike problemer og å søke å finne almene løsninger på dem. I dag er det priser, lønninger, produktivitet, automasjon og atomenergi som er de fremste spørsmålene på dagsordenen i de industrialiserte land.. Den økonomiske framgangen har vært konstant og ganske betydelig. Selv om skadelige bivirkninger av framgangen ikke har vært til å unngå, så har likevel ikke engang Korea-krigen og Suez-konflikten avgjørende kunnet hindre vår marsj fram mot en høyere standard for det arbeidende folk i de demokratiske land. Den fulle sysselsettings politikk har latt seg opprettholde, selv om reaksjonære kretser i våre egne land ønsker en viss grad av arbeidsløshet — selvsagt for arbeiderne og ikke for dem selv — for på den måten å kunne svekke den faglige bevegelses styrke. Men disse reaksjonære kretser kommer ikke til å få sine ønsker oppfylt, fordi det fins relativt få personer som ikke er overbevist om at de enkelte lands økonomi så vel som den internasjonale økonomi må ivareta hele folkets interesser og tilrettelegge de best mulige arbeidsvilkår og den største sosiale sikkerhet som kan oppnåes. Når jeg taler om den internasjonale økonomi vil jeg peke på at forskjellen i velstand mellom de høyt utviklede og de underutviklede land ikke minsker, men tvert imot øker, og det er sykdomstegn. De høyt utviklede land bør kjenne en plikt til å gjøre mer for å hjelpe de underutviklede — ikke bare av menneskelige hensyn, men også fordi det er i flukt med deres egne interesser å påvise at verdens velstand øker. Og dessuten må de små land — og det fins ennå små land i Europa — arbeide for å integrere sin økonomi hvis framgangen skal kunne fortsette og til og med øke. Dette er ikke bare mulig, men det er også nødvendig hvis vi skal kunne gjøre raske sosiale framskritt, som f. eks. innføring av 5 dagers uke uten inntektsbortfall.

Mye er hittil oppnådd, men mye mer kan ennå bli gjort. Vi ønsker en bedre undervisningsstandard, vi trenger flere ingeniører. Det er bare gjennom en vitenskapelig granskning av våre produksjonsproblemer at vi kan oppnå et lykkeligere liv — noe som er hvert menneskes førstefødselsrett.

Jeg skal ikke legge mer beslag på deres tid. Det ligger store muligheter foran oss. La oss utnytte dem! La oss imidlertid ikke tro at hvert enkelt land bare kan stole på sine egne anstrengelser. *Sammen* skal vi seire.

Det er alltid en fornøyelse å komme til Skandinavia — for hun-

dre år siden en fattig del av verden, men i dag en av de lykkeligste. Og deres faglige organisasjoner er på høyde med utviklingen.

Takk forat dere har villet lytte til det jeg har sagt og lykke til med forhandlingene!

Trygve Bratteli hilste fra Det norske Arbeiderparti. Samtidig hilste han også fra endel andre organisasjoner som samarbeider med LO: Arbeidernes Opplysningsforbund, Folkets Hus Landsforbund, Norsk Folkehjelp, Norsk Folke Ferie og Funksjonærsambandet i Norge. Jeg håper, sa Bratteli, at det er meg tilgitt at jeg oppfatter meg som prioritert når det gjelder den organisasjon jeg representerer i forhold til Landsorganisasjonen. De organisasjoner som er representert her er et godt uttrykk for bredden i norsk arbeiderbevegelse, og det gode, åpne samarbeid som består mellom disse organisasjoner bidrar til å skape det miljø og det klima som gir oss mulighetene til den progressive politikk. Det blir gjort stadige forsøk på å så mistenksomhet og oppkonstruere motsetningsforhold mellom disse organisasjoner. Visse kretser er inne på noe riktig her hvis de fikk dette til. Jeg er imidlertid glad for at fagorganisasjonen har hatt en horisont som har vært videre enn det som knytter seg til hovedorganisasjonenes tariffarbeid. Selvsagt er dette en hovedoppgave, men det er ikke nok. Betydningen av en sterk, samlet og fri fagorganisasjon kan ikke overvurderes. Det er et fundament for et demokratisk samfunn. Vi hører ofte sagt at LO blir dirigert fra Regjeringen. Ja, like ofte blir det for øvrig hevdet at det er denne organisasjon som i grunnen bestemmer alt som blir gjort av partiet og Regjeringen. Det som er det faktiske forhold er at disse organisasjoner gjennom tradisjon og omtenkksomhet har delt arbeidsoppgavene mellom seg, men stadig lever i nær tilknytning til hverandre. Dette kan våre motstandere åpenbart ikke forstå. Jeg vil bruke denne hilsningstale til å konstatere med tilfredshet at dette samarbeidet fortsatt er meget godt. Det er dette som gir oss muligheter til å bygge ut samfunnet i dag. Vi behøver ikke gi LO noen gode råd. De klarer så godt sjøl å skjytte om sine oppgaver. Jeg vil få lov til å lykkønske kongressen med det arbeid den har foran seg.

Théo Grinevald fra Det internasjonale Arbeidsbyrå (ILO) holdt denne hilsningstalen:

En fagkongress som denne er ikke bare en begivenhet i dette landets historie, men en begivenhet som, takket være det organisasjonsmessige samarbeidet som er opprettet mellom de ulike land i verden, setter merker etter seg også internasjonalt. Derfor var det naturlig at generaldirektøren for Det internasjonale Arbeidsbyrå

mottok Deres innbydelse til kongressen, og jeg fikk den ære å overbringe hans hjertelige hilsener og varme ønsker.

Norges og norsk fagbevegelses trofasthet mot Den internasjonale Arbeidsorganisasjon helt siden den ble stiftet i 1919, fortjener spesiell honnør. Dere var jo med i denne historiske tid så fylt av håp, da det var så meget som skulle gjøres, eller omgjøres, og da arbeidsfolket ville arbeide for freden basert på den sosiale rettferdighetens grunnlag.

Denne rettferdighet i frihet var det nødvendig å gjøre universell, for «fattigdom hvor den enn består, utgjør en fare for velstanden overalt».

En mann tok frivillig på seg arbeidet med å sette det hele i verk og gi det liv. Den 7. mai i år minner vi 25-årsdagen for hans død som han fant, utmattet etter uttrettelig arbeid i sitt ideals tjeneste. Hele verden erkjenner at selv etter disse 25 år som er gått siden hans død, er han ennå blant oss i Arbeidsbyrået. Tillat meg, som en av hans landsmenn, her å gjenkalle erindringen om den store skikkelse Albert Thomas, Det internasjonale Arbeidsbyrås første direktør, for dere som kjente ham, og nevne ham som et eksempel for de yngre, slik at de kan la seg inspirere av hans minne til kamp for rettferdighet, frihet og fred, som folkene har behov for i dag mer enn noen sinne.

Hvilken enorm oppgave vi i virkeligheten har tatt på oss! Til tross for alt det som er oppnådd hittil, som vi ser i et land som Deres, og som vi må overføre til andre land hvor det ennå hersker frykt og sult, er det meget å gjøre for at alle mennesker, uansett rase, tro eller kjønn, skal få et liv i materiell og åndelig velvære, i frihet og verdighet, med økonomisk trygghet og like rettigheter. Hver enkeltperson, gruppe og nasjon har plikt til å arbeide for å oppnå dette. Men de står ikke alene. Den internasjonale Arbeidsorganisasjon står til deres tjeneste. Den er et middel og redskap som de kan disponere, og den har bevist at den er et effektivt redskap, som setter alt inn på å nå sine mål.

Når en kjenner framskrittet som teknikken og vitenskapen har gjort, når en ser på den kraft som blir stilt til vår disposisjon takket være spaltingen av atomet, når en allerede nå vet hvor mye som en uten manuelt arbeid kan produsere gjennom automatiseringen, er det enten bildet av en katastrofe eller bildet av en strålende framtid som viser seg. Dette dilemma er det menneskene står overfor. Når de har vært i stand til å skape alle disse tingene, bør de også kunne beherske dem og la dem tjene til beste for seg. ILO har besluttsomt tatt opp disse spørsmålene. På den kommende internasjonale arbeidskonferanse vil Arbeidsbyråets generaldirektør

legge fram en rapport, som vil gi anledning til internasjonal drøfting av de sosiale følger ved de tekniske og vitenskapelige framskritt, til å analysere fakta og til sammen, etter hver enkelts behov, gå inn for å finne fram til midler som fører til at alle får nytte godt av dette framskrittet.

Herunder er det mange problemer som må angripes. Jeg skal bare nevne noen.

Først og fremst er det opplysningsnivået som må heves så hurtig som mulig, blant de unge som blant de voksne. I dette arbeidet må den virksomhet som dere driver når det gjelder opplysningsarbeidet, bygges ut og fremmes. ILO har i en årrekke ytet midler til å fremme arbeideropplysningsarbeidet.

Når det gjelder forkorting av arbeidstiden, fortsetter Arbeidsbyrået sine undersøkelser av dette spørsmålet, og er også underrettet om de forsøk og erfaringer dere har gjort i bekledningsindustrien her i landet.

Alle grener av den sosiale sikkerhet må justeres slik at de ikke bare sikrer de nåværende, men også de nye behov som skapes. På dette området er det gledelig å konstatere at Norge var blant de første landene som ratifiserte konvensjonen for sosial sikkerhet, og at det, takket være samarbeidet mellom arbeidernes og arbeidsgivernes organisasjoner, har fått en avtale om tilleggspenger under sykdom, som trådte i kraft i år.

Dette samarbeidet mellom arbeidere og arbeidsgivere er en tvingende nødvendighet hvis vi skal overvinne de vansker som møter en hver dag. Med støtte i Deres eksempel holder ILO nå på med arbeidet for å få gjennomført gode forhold i arbeidslivet både i de sterkt industrielt utviklede land, og i de økonomisk underutviklede landene.

Dette vil bli en ny side ved Arbeidsorganisasjonens tekniske hjelpeprogram, som Norge allerede har skaffet en rekke gode menn som eksperter til. Dessuten har den norske landsorganisasjonen vært så generøs å tilby å være med på å utstyre en rekke opplysningssentra som Den internasjonale Arbeidsorganisasjonen er i ferd med å etablere i Ecuador, Bolivia og Peru, for å sette den indianske befolkning i Andesfjellene i stand til å samordne de økonomiske, sosiale og politiske forhold i sine land. Generaldirektøren har bedt meg her å gi uttrykk for hans dype takknemlighet for dette bevis på praktisk solidaritet.

Herr formann, det kunne være meget å si om alle de sosiale problemer som består i verden, og alle deres internasjonale sider. Hvert av Deres problemer har følger utenfor Deres lands grenser, og direkte eller indirekte influerer de problemer som reiser seg

langt herfra, også Deres problemer. Nasjonenes avhengighet av hverandre i dag er et faktum vi alle må erkjenne. Det internasjonale Arbeidsbyrå vil på sitt område være et clearing-house, og det vet at Norge har meget å gi. Er ikke det beriket med det uvurderlige gode som en kaller demokrati og frihet, og som verden har et slikt behov for? Alt for ofte mottar Arbeidsbyrået klager om krenkelser av fagforeningsfriheten, og på den kommende internasjonale arbeidskonferansen som skal holdes neste måned, skal tiltak drøftes med sikte på avskaffelse av alt tvangarbeid der hvor det finnes. Når det gjelder det internasjonale samarbeidet, gir Deres land et strålende eksempel ved sin samarbeidspolitik med de øvrige nordiske land.

Under slike forhold er det tillatt å håpe at en framtid med sosial rettferdighet og universell fred vil bli mulig. Jeg slutter med å uttale de beste ønsker om at fagbevegelsen i dette landet mer enn noensinne før vil gå framover for å oppfylle sin misjon, nasjonalt så vel som internasjonalt.

Olav Meidalshagen helsa kongressen med denne talen:

På vegne av NKL har eg den glede å bera fram helsing til kongressen. Vi set stor pris på å bli innbudt til LO's kongress og takkar for innbeding.

Eg vil gjerne også få takke for det gode samarbeide som det har vore mellom LO og NKL sidan dere sist hadde kongress. Det gode samarbeide innan det faste samarbeidsutvalget har halde fram. Vi har lært kvarandre endå betre å kjenne. Eg kan vel bruke så sterke ord som at vi har vorte kamerater og vener. Dette gjer samarbeidet så enkelt og lett.

Sidan dere sist hadde kongress har det i nokon mon lykkast å få til samarbeide også på det lokale plan. Av lett forståelige grunner har dette lokale samarbeide så mykje å seia for løysinga av dei felles oppgåvene våre. Her har vi ennå mykje arbeide framanfor oss.

Både NKL og samvirkelaga står midt oppe i ei sterk utbygging. Som mange av dere kjener til, har vi sett opp ei 5-årsplan for investeringane i NKL og samvirkelaga. Plana gjeld frå 1954 til og med 1958. Etter plana skal vi investera for 240 mill. i denne perioda.

Nå er vi ferdig med dei 3 første åra. Den tida som har gått ligg vi i overkant av det vi skulle etter plana. Ved det NKL og samvirkelaga har lagt seg opp av si fortjeneste og ved auka innskot frå medlemmer og andre fekk vi dei 2 første åra ca. 80 mill. kroner i ny kapital.

Denne store sumen av ny kapital hadde vi ikkje greidt å få til utan det intime og gode samarbeide med LO.

I tillegg til dette har LO med underavdelingar gjeve NKL og mange samvirkelag pantelån til gjennomføring av større eller mindre byggetiltak. Den nye konfeksjonsfabrikken vår på Hønefoss, dei nye samvirkelagsbygga på Notodden, Raufoss, Mo i Rana og mange andre har vi mykje å takke fagorganisasjonen for at dei kunne gjennomførast.

Vi strever etter å gjera forbrukersamvirke til ein så god tenar for dei fagorganisera medlemene og andre forbrukarar som rå er. Det som er mogleg for oss vil vi gjera for at fagorganisasjonen og dei einskilde medlemene skal få så stor nytte som mogleg og glede av dei innsatsene dei gjer for forbrukerkooperasjonen. LO og NKL er tilsaman så mange og så sterke at vi skulle makta mykje med det rette samarbeide. Oppgåver har vi nok av — ikkje minst i byane og fabrikkentra.

Med desse orda takkar eg på nytt for innbedinga til kongressen og for godt samarbeide. NKL ønsker kongressen lykke til med sitt arbeide for å skape framgang og styrke for LO i framtida.

W. Schevenels fra Den Européiske Regional Organisasjon holdt denne hilsningstalen:

Formann, kolleger og venner.

Det er en stor ære og glede for meg igjen å overvære Landsorganisasjonens kongress, og på vegne av 24 600 000 européiske fagorganiserte overbringer jeg mine hilsener og ønsker om et godt utfall av kongressen.

Jeg er særlig glad over å gjense så mange venner så vel på podiet som blant forsamlingen, for dette er nemlig ikke første gangen jeg er til stede på en faglig kongress i Deres land. Det gleder meg også meget å kunne besøke Deres vakre land igjen og bli inspirert av Deres sterke og aktive bevegelse.

Mitt første besøk her i landet var i 1936 da jeg også den gang var til stede på kongressen. I de dager hadde Landsorganisasjonen 214 000 medlemmer — nå, 20 år senere, har den passert milepelen 525 000 medlemmer. Det betyr at mer enn hver sjettede innbygger er fagorganisert. Dermed kan Norge sammen med kun få andre land i verden plasseres på toppen av listen med denne høye organisasjonsprosenten.

Deres innflytelse på det sosiale, økonomiske og politiske plan i Deres land og i Europa har vokst tilsvarende. I arbeiderkretser, særlig i Europa, har Deres mange sosiale landevinninger vakt beundring og anseelse i alle andre européiske arbeiderbevegelser.

Jeg vil også nytte høvet til å si noen ord om Den Européiske Regionale Organisasjon av Den Frie Faglige Internasjonale, som jeg har æren av å representere her. Vi kan også være stolt av fram-

gangen vi har hatt i de siste 7 år. Tallmessig sett er det en stor framgang, for vi har nå 24 600.00 fagorganiserte i våre rekker. Men vi kan også notere framgang i vårt arbeid og når det gjelder vår innflytelse i en rekke européiske institusjoner som beskjeftiger seg med sosiale og økonomiske problemer av direkte betydning for arbeiderne.

Vi har utvidet vår virksomhet til alle felter som interesserer fagorganisasjonen — i første rekke de økonomiske problemer. Helt siden ERO ble opprettet har vi hatt en fast økonomisk komité, bestående av 12 faglige eksperter. Etter inngående studier utarbeider den generelle retningslinjer om alle aktuelle problemer som den européiske fagbevegelse står overfor.

Ganske nylig ble det dannet en utvidet komité om atomkraft, og i forbindelse hermed 3 underkomitéer av eksperter.

Likeledes har vi hele tiden hatt en boligkomité. Den har først og fremst tatt seg av de økonomiske sider ved boligproblemet i Europa, som særlig i 1950 og 1951 var meget prekært. Videre behandler komitéen de sosiale sider av boligproblemet, husleie, beskyttelse av leieboere i lavere inntektsgrupper osv.

Sammen med FFI har vi en felles sosialkomité som beskjeftiger seg med den sosiale integresjon i Europa, de européiske trygdebestemmelser, arbeiderlovgivningen, så som arbeidsrett, voldgift, megling, osv., og en rekke andre problemer i forbindelse med arbeidernes sosialvern.

Videre har vi to komitéer som behandler problemer av spesiell interesse for arbeiderbevegelsen, nemlig arbeideropplysningen og ungdomsproblemer.

Tidligere hørte arbeideropplysningen og ungdomsproblemene inn under den faglige propaganda for å spre kunnskap om fagorganisasjonen og dens betydning for arbeiderne og ungdommen.

I dag derimot har opplysningen og ungdomsproblemene fått en langt videre betydning. Opplysning betyr nå å utdanne dyktige fagforeningsfolk på alle plan for den nasjonale og internasjonale fagbevegelse. Den betyr også å opplære fagforeningsfolk til å representere sine kolleger i tallrike komitéer og organer der de spiller en viktig rolle.

I tillegg hertil må de tilegne seg teknisk kunnskap over et meget stort område av den faglige virksomhet. Arbeiderungdommen skal ikke bare sikre tilgangen på dyktige og trofaste fagforeningsfolk, men framtidens faglige ledere — og hva mer er — ti-tusener av teknikere til industrien — især den nye industri med atomkraft, automatisering og elektroneteknikk.

En kan ikke lenger rekruttere disse ingeniører og teknikere fra

de borgerlige lag av befolkningen. Av tekniske og sosiale grunner er det ønskelig og nødvendig at arbeiderungdommen får adgang til de tekniske høyskoler og universiteter så de kan utdanne seg til å bekle også de høyere poster i samfunnet.

I den forbindelse finner jeg det på sin plass å nevne fellesmarkedet og frihandelsområdet som i nær framtid, muligens innen få måneder, vil bli dannet i Europa.

Det betyr et langt skritt henimot Europas forening, som den européiske fagbevegelse mener er absolutt nødvendig. Arbeidernes representanter kommer til å spille en viktig rolle i dette nye foretak, først og fremst i overgangstiden da arbeidernes interesser kan bli alvorlig berørt. Selv om hver enkelt og hver nasjon vil nyte godt av en samlet européisk økonomi ved høyere levestandard, større velstand, mer stabilitet i sysselsettingen og sikkerhet mot krigstrusler, vil de forskjellige grener av næringslivet trenge en viss tid til å tilpasse seg det nye frie marked.

Det kan oppstå en alvorlig forstyrrelse i sysselsettingen og arbeidsdelingen blant de forskjellige nasjoner. Dette må arbeiderne beskyttes mot, for de vil bli de første til å føle virkningene av en slik forstyrrelse. Det bør derfor opprettes fonds til å hjelpe dem over denne vanskelige tiden og om nødvendig til å finne et nytt yrke. De rike nasjoner må hjelpe de fattigere, slik at omformingen av de 15 små folkehushold til en stor og rik forent økonomi kan skje uten lidelser for noen.

Her har fagorganisasjonen en meget viktig og presserende oppgave å utføre. Vi er sikre på at den norske fagbevegelse som alltid vil stå solidarisk med de svakere organisasjoner.

Europa vil og skal gjenvinne sin rette plass i verden, og i dette Europa må arbeiderklassen ta et løft med og få sin andel av godene.

Det er denne framtidsutsikt jeg tenker på når jeg atter en gang ønsker denne kongress lykke til med forhandlingene og framgang for den norske fagbevegelse.

Arne Geijer overbrakte en hilsen fra Landsorganisasjonen i Sverige idet han takket for innbydelsen. — Det er en glede for oss å la oss representere på norsk LO's kongress, sa han. Vi har jo gjennom mange år opprettholdt et intimt samarbeid med våre norske venner. Det har falt naturlig, fordi problemstillingen har vært nesten lik, liksom samfunnsforholdene er de samme. Konrad Nordahl nevnte i sin åpningstale at noen av de viktigste oppgaver norsk LO står foran er gjennomføringen av 45 timers arbeidsuke som også i Norge skal gjennomføres i 2 perioder, som hos oss, og utbyggingen av alderstrygden gjennom bedriftspensjonering. Vi arbeider med de samme spørsmål. Vi har forsøkt å løse alderstrygd-

spørsmålet helt på det politiske planet, og det har gitt anledning til en stor strid som skal avgjøres ved en folkeavstemning. Hvordan utfallet vil bli, vet vi ennå ikke, men vi håper det skal lykkes å føre denne saken fram. Det er som sagt mange fellestrekk i problemstillingen, og vi høster erfaringer av hverandres framstøt på de ymse felter. Jeg ønsker kongressen lykke til med forhandlingene, og jeg uttaler håp om at de vedtak som blir gjort må bidra til å styrke arbeidernes levestandard.

Peder Jacobsen hilste fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag og uttalte bl. a.: Det er en stor glede for meg å være tilstede på denne kongress. Vi som arbeider ute i de mindre jordbruksenheter, følger LO's arbeid med den største interesse. Vi gleder oss over alle framskritt og all framgang, fordi vi vet at framgang på denne fronten også fører til vokster for vår egen organisasjon. Det vil alltid være sammenheng mellom forbrukernes og produsentenes økonomi. LO betrakter vi som vår storebror innenfor arbeidslivet. Derfor ønsker vi at det fortsatt må bli et godt samarbeid med LO. Med disse ord vil jeg få ønske til lykke med kongressens forhandlinger og uttaler håpet om at resultatene må bli de beste.

Irving Brown, USA, hilste kongressen med denne tale:

Da jeg for fire år siden overbrakte kameratslige hilsener til kongressen Deres, var det på vegne av en del av den amerikanske fagbevegelsen, nemlig American Federation of Labor. I dag er det en stor ære og glede for meg å komme tilbake til Oslo som representant for en samlet amerikansk fagbevegelse, the American Federation of Labor and the Congress of Industrial Organizations. På vegne av vår formann, George Meany, og de over 15 millioner medlemmer i AFL-CIO overbringer jeg dere de beste ønsker om en vellykket kongress, en kongress som markerer en ny milepel i det fortsatte arbeidet for å bedre de norske arbeidernes økonomiske og sosiale kår.

Våre internasjonale vennskaps- og solidaritetsbånd har nå vært knyttet gjennom mange år. Våre forbindelser skyldes ikke bare at vi har felles mål som frie organisasjonsfolk, men også som borgere i et fritt og demokratisk samfunn. Disse båndene ble spesielt styrket da den demokratiske verden var truet av den nazistiske imperialismens aggresjon og militære okkupasjon av Europa. I denne felles kampen mot nazismen smidde vi internasjonale lenker som er blitt ubrytelige. Vår kompromissløse motstand sto i kontrast til visse andre såkalte «anti-fascister» som fant det nyttig å knytte blodbånd med Hitler.

Det synes ikke å være så lenge siden da jeg i 1945 like etter krigen for første gang kom til Oslo for å fortsette vårt internasjonale

samarbeid, det som vi da i 6 år hadde vært tvunget til å føre gjennom hemmelige og militære forbindelser. Jeg husker ennå hvor stolt jeg følte meg da jeg ble hilst velkommen av de frie lederne for Deres fagorganisasjon og regjering, og som representant for amerikansk fagbevegelse mottok deres takk for den hjelp og bistand som vi hadde ytt den norske anti-nazistiske motstandsbevegelse.

Men de første etterkrigsårene gikk ikke bare med til å glede seg over den politiske frigjøringen. De markerte også begynnelsen på en stor økonomisk og sosial gjenreisningsperiode som Norge og hele Vest-Europa så vellykket gjennomført. Igjen ble våre nære forbindelser sterkere gjennom vår felles deltakelse i det økonomiske gjenreisningsprogrammet for Europa og hele den frie verden. Med Marshallplanen og dens gjennomføring gjennom det økonomiske gjenreisningsprogrammet hjalp norsk og amerikansk fagbevegelse, sammen med den frie fagorganisasjon i Vest-Europa, til med å gi et medtatt og ødelagt Europa en ny og stadig bedre økonomi som i høy grad har bedret arbeidernes økonomiske og sosiale kår. Den frie fagbevegelsens medvirken sikret også et amerikansk økonomisk hjelpeprogram uten politiske betingelser. Norges suverenitet og uavhengighet ble ikke bare sikret og bevart, men ble sterkere på grunn av de økte økonomiske ressurser og den bistand som kom fra Amerikas økonomiske arsenal.

Dette fredelige internasjonale forsøket på økonomisk samarbeid ble snart utfordret av en ny, truende, totalitær makt fra øst. En av lederne for Kominform erklærte rett ut økonomisk krig da han truet med at «Sovjetsamveldet vil bruke alle sine ressurser til å hindre at Marshallplanen blir vellykket.» Samtidig ble de øst-européiske stater mot sin egen vilje og under krenking av deres påståtte suverenitet, av en utenforstående fremmed makt nektet retten til å nyte godt av og delta i dette store européiske gjenreisningsprogrammet. Selv i dag blir Polen av den samme utenlandske makt formant om ikke å inngi seg på forhandlinger med USA om en økonomisk assistanse som det så sårt trenger og som Sovjet-Samveldet ikke vil eller kan yte.

Truselen om økonomisk sabotasje ble snart etter i 1949 og 1950 fulgt av forskjellige former for aggresjon (Berlin-blokaden og det militære angrepet på Korea). Men vår tradisjonelle solidaritet ble utvidet da vi innenfor fagorganisasjonen sluttet oss sammen med andre fagorganisasjoner for å stifte FFI i desember 1949, og da vi som frie borgere av våre respektive land stiftet NATO, en ikke-aggressiv, fredelig, men sterk allianse av frie nasjoner som er bestemt på å forsvare vår felles arv og motstå enhver form for aggressiv totalitærisme og imperialisme.

Dette vellykte internasjonale økonomiske, sosiale og militære samarbeidet i disse årene kan fullt ut vurderes og måles ved det faktum at aggresjonen ble stoppet. Dette bidro i stor utstrekning til den såkalte «New Look»-politikken, særlig etter Stalins død. Men Sovjets politikk antok igjen alle de gamle, uhyggelige trekkene som preget stalinismen i dens verste former, ved den brutale undertrykkelsen av det ungarske folks heltemodige, men tragiske revolusjon. Men en kan ikke sette klokken tilbake når en permanent reising fortsetter sin gang gjennom Øst-Europa. Imperiet bygd på makt, aggresjon og diktatur er på defensiven.

Er det opprørets spøkelse som plager de totalitære herrer? Kan dette være grunnen til at en igjen hører skjærende stemmer som truer med all slags militær straffedom og ødeleggelse akkurat som i Hitlerismens dager? Er dette en ny offensiv for å oppnå det som de ikke klarte ved «sjarm», «New Look» eller «ånden fra Genève»? Tror noen virkelig at de buldrende noter fra Moskva kan skremme de tapre og frie folk som har skapt et stort organ for internasjonal fred og økonomisk samarbeid?

Svaret ble allerede delvis gitt av den norske statsminister da han sa: «Det er nettopp det grunnleggende prinsipp for samarbeidet innenfor Atlanterhavspakten at hvert enkelt medlemsland fullt ut bevarer sin selvbestemmelsesrett». Vi som fagforeningsfolk gir den andre delen av svaret ved at vi innenfor fagorganisasjonen fortsetter vår støtte med å få ikke bare en sterkere, men også bedre NATO gjennom utvidelsen av dens økonomiske og sosiale horisonter.

I denne verden med trusler og totalitær tyrannisering må vi stå fast i arbeidet for både å forsvare og utvide frihetens grenser. Det er i denne ånd av fortsatt utvidete internasjonale forbindelser og kompromissløs motstand mot truselen fra den store bomben at jeg igjen forsikrer dere om den amerikanske fagbevegelsens støtte og samarbeid i vår felles kamp innenfor Den Frie Faglige Internasjonale, for å få et samfunn grunnet på varig fred og økonomisk og sosial rettferdighet.

Ka i Nissen fra De samvirkende fagforbund i Danmark taket for innbydelsen på egne vegne og på vegne av Chr. Larsen og Thomas Nilsen. Vi ønsker, sa han, at dere får gode og saklige forhandlinger — til gagn for LO og til glede for alle dens medlemmer. Vi følger interessert med i alt hva dere foretar dere her oppe, og vi gleder oss over den store framgangen dere har hatt. Et framskritt i ett av de skandinaviske land har sjanser for å kunne gjennomføres også i de andre, fordi det er så mange likhetspunkter på arbeidsmarkedet — særlig etter krigen. Jeg nevner at vi omtrent samtidig fikk gjennomført betaling for helligdager og delvis lønn under syk-

dom i våre to land, og jeg håper at det også skal lykkes å få gjennomført en forkortelse av arbeidstiden. Det er et virkelig praktisk nordisk samarbeid.

Det sosialdemokratiske parti har ikke noe flertall i Danmark. Vi har sittet med en mindretallsregjering, og det er under slike forhold ikke så lett å manøvrere. Ikke desto mindre har det lyktes å få vedtatt en ganske god alderstrygd. Om 9—10 dager, 14. mai, skal vi ha folketingsvalg, og det er ikke så godt å vite hvordan resultatet vil bli. Vi håper at vi skal ha framgang, men vi er klar over at de reaksjonære krefter setter mye inn på å velte vår regjering. Noe som også kan bidra til å ødelegge valget for oss er de kommunistiske elementer som forsøker å spekulere i splittelsen. De fikk en forbigående oppblussing i forbindelse med konflikten da den sosialdemokratiske regjering var nødt til å opphøye det forkastede meglingsforslag til lov. Dette er blitt utnyttet av kommunistene, og det hadde også lyktes dem å vinne endel innpass i enkelte fagforeninger i København. I de siste ukene er det imidlertid blitt ryddet kraftig opp, og vi er nå i ferd med å normalisere forholdene. I dag — 5. mai — feirer vi frigjøringen i Danmark, og på en slik dag føler vi samhørigheten med Norge like sterk som i 1945. Det er derfor en særlig glede for meg i dag å overbringe en dansk hilsen. Lykke til og de beste ønsker for denne kongress' forhandlinger.

E e r o A n t i k a i n e e n hilste fra Finlands Fackföreningars Centralförbund. Han ba om å få lov til å si noen ord om forholdene i sitt land. De er dessverre ikke så gode, sa han. Situasjonen er likefram prekær på det økonomiske område, og også den indrepolitiske tilstand er for øyeblikket meget broket. Det har ikke lykkes oss å stabilisere pengeverdien, og hverken den politiske eller faglige arbeiderbevegelse er kommet fram til noe program som tar sikte på dette. Alle kollektivavtaler er oppsagt, og det er fare for at vi kan komme opp i en arbeidskonflikt. Levekostnadene er steget med 11 prosent i løpet av 1 år. Arbeidsgiverne vil ikke gi noen lønnskompensasjon. For en måneds tid siden vedtok Riksdagen et statsbudsjett som er ufordelaktig for arbeiderne. Det vil innebære en forringelse av arbeidstakernes levestandard på ca 10 prosent. LO kan ikke akseptere dette programmet. Resultatet er ministerkrise, og det arbeides nå med dannelse av en ny regjering. En ny regjering må imidlertid komme til enighet med LO, men hvis dette skal oppnås, må det ikke skje noen minskning av kjøpekraften. I tillegg til disse vanskelighetene kommer stridigheter innenfor det sosialdemokratiske parti, men vi håper at vi kan overvinne disse slik at fagorganisasjonen kan samarbeide med partiet igjen. Vi er rede til å ta hensyn til den realpolitiske situasjon i næringslivet. Vi er på

ingen måte urealistisk innstillet, men vi må kreve at det program som blir satt opp må ta hensyn til lønnstakerne og forbrukerne.

Det nordiske samarbeid om disse problemer vil få betydning for oss, men det må her bygges på de ulike forutsetninger. På samme måte som landene her i nord samarbeider har våre fagorganisasjoner gjennom en årrekke hatt et godt og fruktbringende samarbeid. Ikke minst har samarbeidet med norsk LO vært av betydning for oss. Vi takker derfor for innbydelsen og ønsker alt godt for denne kongress.

Waldemar Reuter fra Deutscher Gewerkschaftsbund Vest-Tyskland, holdt denne hilsningstalen:

Mine damer og herrer! Kjære kolleger! Det er en stor glede og ære for meg å kunne overbringe hilsninger fra den tyske landsorganisasjonen. En særlig hilsen bringer jeg fra formannen, Willi Richter, og fra alle kolleger i vårt sekretariat. Samtidig takker jeg for innbydelsen til å delta i denne kongressen. Denne innbydelse var for vår organisasjon et nytt bevis på det sanne brorskapet som består i den store frie internasjonale fagbevegelse.

Deres kongress faller i år på en tid som er betydningsfull for alle arbeidende mennesker, idet en i alle land nå står overfor en rekke viktige sosiale problemer.

Et blick over landegrensene viser oss at de fleste spørsmål som vi har oppe til drøfting i våre land, ikke bare er viktige for de enkelte landsorganisasjoner, men har betydning for fagorganisasjonen i alle land.

Meget er oppnådd, men ennå står mye igjen!

Av de mange problemer som ennå står igjen å løse, skal jeg bare nevne noen få:

Sosial sikkerhet i automatiseringens tidsalder,
kortere arbeidstid,
arbeidernes rettferdige del av nasjonalinntekten,
en alderdom uten nød

og så å komme nærmere det gamle målet til fagorganisasjonen i alle land:

Et liv som er verd å leve for alle mennesker!

Vi er sikre på at fagbevegelsen i alle frie land vil stå sammen i arbeidet med å få en fredelig løsning på de problemer som angår de arbeidende mennesker. Våre felles faglige mål kan bare løses i fred gjennom sosial rettferdighet.

For å nå disse høye målene, er det nødvendig at fagorganisasjonene og fagforeningsfolk samarbeider utover de nasjonale grensene. Bare i fred og frihet kan vi mestre de store oppgaver vi har tatt på

oss i fagbevegelsen. Derfor føler vi i den tyske fagorganisasjonen oss i pakt med dere i deres bestrebelsler for å nå disse høye mål.

La meg enda engang få ønske dere de beste resultater av arbeidet, med det gamle hilsningsropet til gruvearbeiderne i Ruhr:

«Lykke til!»

Nathalis de Bock fra Fédération Générale du Travail de Belgique hilste kongressen med denne talen:

Kamerater og venner!

Det er med stor glede at jeg som representant for den belgiske landsorganisasjonen — Fédération Générale du Travail de Belgique — tar del i den norske landsorganisasjonens 19. kongress, og at jeg på vegne av vår fagorganisasjon får bringe våre oppriktige ønsker om en vellykket kongress for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge.

Deres organisasjon som er preget av den frihetens og toleransens ånd den virker i, har gjennom et langt liv vist at den også er gjennomsyret av en sterk kampvilje og at den aldri har veket til side for noe ansvar når det gjaldt å forsvare og bedre arbeiderklassens stilling og levestandard. Hver sosial og økonomisk forbedring som er blitt gjort i Deres land, bærer tydelig preg av at initiativet og impulsen kom fra Deres organisasjon, som aldri har latt noe ugjort for å befri arbeiderklassen for dens bånd.

Vi er fullstendig klar over at det ikke alltid er mulig med en gang å realisere de programmer som blir trukket opp etter nøktern og realistisk vurdering, men vi vet at alt arbeid tar sikte på en så hurtig gjennomføring av programmene som mulig. Denne kongressen som skal få seg forelagt beretningene for kongressperioden, vil, tror jeg, se at arbeidet i perioden har vært meget fruktbringende, og at organisasjonen igjen har gjort et skritt videre mot arbeidernes fullstendige frigjøring og mot det sosiale og økonomiske demokrati.

Vi ser med interesse fram til de vedtak som denne kongressen skal fatte. I dag, når en snakker og gjør så meget for høyere produktivitet, rasjonalisering, utvidete industrielle muligheter, markeder, samling av Europa, er arbeiderne i alle land, og særlig i Europa, mer og mer avhengig av hverandre. Videre influerer levekårene, den sosiale situasjon, organiseringen og utviklingen av økonomien i ett land også på forholdene i andre land. Derfor mener vi at det er absolutt nødvendig at fagorganisasjonen i hvert land opprettholder regelmessige forbindelser og samarbeider med hverandre forat interessene til arbeiderklassen som helhet kan ivaretas og solidariteten folkene imellom kan bli sikret.

Det er i denne ånd jeg gjentar ønsket om en vellykket kongress

og et rikt arbeid for den norske landsorganisasjonen for velferdens og fredens sak.

D. Roemers fra Nederlands Verbond van Vakverenigen holdt denne hilsningstalen:

Herr formann — kongressdeltakere!

På vegne av den hollandske landsorganisasjonen takker jeg for innbydelsen til å delta i Deres kongress, og jeg overbringer de beste hilsener fra de hollandske arbeidere.

Kontakten mellom Deres og våre landsmenn har bestått i mange århundrer. Da vi var små, lærte vi på folkeskolen at nordmennene invaderte Holland i årene 800—1000. For å være ærlig, så var ikke dette noe gunstig førsteinntrykk. Men jeg er redd forat hvert lands historie gir sitt eget tendensiøse bilde av de virkelige fakta.

Hvordan det så er, har våre land mange ting felles. Både Norge og Holland er sjøfarende nasjoner. Som sådanne har både nordmenn og hollendere nære kontakter verden over, og vi kan kanskje si at som følge av dette, har interessen for internasjonale problemer dyp rot hos våre nasjoner.

Begge land var nøytrale i den første verdenskrig, men led meget under fascistenes okkupasjon under den andre verdenskrigen. Vi kom derfor til den erkjennelse at i midten av det 20. århundre ville en nøytralitetspolitikk være en illusjon, og derfor deltar vi begge i den sammenslutning av frie nasjoner som har tatt form i NATO. Vi har så visst ikke gjort dette for moro skyld. Dessverre var det en bitter nødvendighet, fordi vår eksistens som frie nasjoner igjen er truet av aggresjon, denne gang fra den diktaturstyrte kommunisme. Den som trodde at Russland etter Stalins død ville gå inn for en mer lemfeldig politikk, og at fredelig sameksistens vil være mulig, ble brakt ned på jorden igjen ved de grusomme hendene i Ungarn. Hendinger som ga oss et nytt bevis på at fagbevegelsen bak jern-teppet slett ikke tar seg av arbeidernes interesser, men er et redskap i hendene på de maktmisbrukende kommunistiske herskere.

Vi i Vest-Europa har trukket våre slutninger av situasjonen. Vi er dypt overbevist om at våre små stater ikke har noen framtid, hvis de ikke forener seg.

Dere kjenner naturligvis alle til at det nylig ble tatt et viktig skritt mot nærmere samarbeid ved utarbeidingen av traktatene for et felles marked og Euratom. Traktatene har vært gjenstand for mye kritikk, også fra vår egen Européiske Regionalorganisasjon, men på den andre siden må vi være klar over at selv om det blir både gjennom uhell og hell, så må Europa være forent, og får vi ikke det beste, må vi nøye oss med det som er politisk oppnåelig. Denne stillingen må velges som et praktisk utgangspunkt, og det er også på

et slikt grunnlag de store landsorganisasjonene i de demokratiske land har vokst fram.

Skandinavia er også på marsj mot nærmere samarbeid. Jeg kan bare håpe at båndene mellom de skandinaviske land og de seks landene i Euratom, som nå skal bygge ut et felles marked, ikke vil bli løserer ved denne utviklingen, men at det vil lykkes oss å overkomme de virkelig store vanskene som ennå hemmer oss. Går det slik, vil den tid komme da hele det frie Europa er forent til ett samfunn.

Jeg håper dere får en vellykket kongress med tilfredsstillende resultater som bidrar til å bedre arbeids- og levekårene for de norske arbeidere og hele det norske folk.

G i a c o m o B e r n a s c o n i fra Schweizerischer Gewerkschaftsbund holdt denne hilsningstalen:

Ærede kolleger!

På vegne og i oppdrag av den sveitsiske landsorganisasjonens sekretariat takker jeg for innbydelsen til å delta i deres kongress. Det er en stor ære for meg å kunne bringe dere, som er norsk fagbevegelses og hele det norske folks representanter, de hjerteligste hilsener fra hele den sveitsiske fagbevegelse.

Forbindelsen mellom våre to landsorganisasjoner har bestått like lenge som internasjonale faglige forbindelser overhodet har eksistert. Den sveitsiske landsorganisasjonen opprettholder slike vennskapsforbindelser med alle broderorganisasjoner i den frie verden. Men når forholdet mellom AFL og SGB er spesielt hjertelig, skyldes dette sikkert en rekke felles trekk som er spesielle for våre to land.

Sett i verdensmålestokk er både Norge og Sveits små land med tilsvarende små fagorganisasjoner, iallfall tålmessig sett. Likevel har begge land og begge organisasjoner i verden og i det internasjonale faglige samarbeid spilt en bestemt rolle, som ikke skal undervurderes. Denne rolle er sikkert først og fremst tilfalt dem fordi de alltid og uten noen vaklen har bekjent seg til demokratiets prinsipper og bestrept seg på å virkeliggjøre disse prinsippene i folkets liv og i sitt faglige arbeid.

Før den annen verdenskrigs katastrofe brøt inn over oss, hadde begge landene våre søkt å holde seg utenfor stormaktens stridigheter og å løse uoverensstemmelsene landene imellom med fredeligé midler — ikke med våpen. Mitt fedreland var så utrolig heldig å bli forskånt fra å komme med i den annen verdenskrig, liksom det var i den første, mens Norge ble overfalt og okkupert av demokratiets fiender. I de dagene hadde hele det sveitsiske folk sin medfølelse rettet mot det norske folk, som det alltid har betraktet som et broderfolk. Sveits holder også i dag fast på prinsippet om militær

nøytralitet. Men denne nøytraliteten er ikke av egennyttig karakter. Vi vet meget godt at det ikke fins noe universalmiddel slik at vårt land under alle omstendigheter blir skånet for krigens gru, og at vi selv må sikre freden med et sterkt forsvar. Det er også felles for våre to land at de begge er forsvarsdyktige demokratier som anerkjenner prinsippet om internasjonal solidaritet og gjennomfører det, hver på sin måte.

I vårt arbeid med stadig å bygge vårt land ut til en sosialstat, går vårt blikk helt naturlig mot Skandinavia og i særdeleshet Norge. Alt det som er blitt utrettet i deres land når det gjelder arbeidervern, sosialpolitikk og sosialtrygd, er en ansporing og et forbilde for oss.

På kongressen skal dere avlegge regnskap for det som dere har gjort i de siste årene og kanskje også for noe som ikke er blitt oppnådd. Dessuten får dere på kongressen anledning til å stikke ut de videre mål og den vei en må gå for å nå disse målene. Vi ønsker kongressen de beste resultater i dette arbeidet. Det vil bli et særlig privilegium for oss når vi kommer tilbake til Sveits, å kunne fortelle om deres resultater og arbeid. Til høsten vil vi så gi representanter for deres landsorganisasjon anledning til å gjøre det samme på den 34. ordinære kongress til den sveitsiske landsorganisasjonen i Lausanne. Det er en særlig glede for meg her i dag å kunne overrekke innbydelsen til vår kongress til deres formann. Måtte disse gjensidige kontakter bidra til å knytte forbindelsene mellom våre to organisasjoner stadig nærmere sammen til beste for det arbeidende folk i begge land.

Hannibal Waldimarsson fra den islandske LO hilste fra saga-øya og uttalte bl. a.: Det er en stor glede for den islandske landsorganisasjon å motta en innbydelse til den norske fagkongressen. For meg personlig er det en særlig glede å treffe venner og da i første rekke Alfred Skar som vi hadde anledning til å hilse på i 1955 under vår streik. Jeg får også nå anledning til å takke for den støtte vi fikk fra Norge, Sverige og Danmark. Denne håndsrekning under vår første store ildprøve gjorde et stort inntrykk på de islandske arbeidere. Vi på Island har hatt inflasjon og rekordpriser å kjempe med, og det har ikke vært så lett å få lønningene tilsvarende opp. Takket være fagorganisasjonens innsats har det imidlertid lyktes å få lønningene opp, og jeg tror jeg kan si at levestandarden i Island er på høyde med den som fins i de øvrige skandinaviske land. Forholdene er ikke helt ensartet i vårt land. I det sydvestlige Island har vi nærmest overbeskjeftigelse, mens vi på vest- og nordlandet har endel arbeidsledighet. Jeg håper at vi skal klare å løse disse sysselsettingsvanskelighetene. Jeg vil gjerne nevne

at den islandske fagorganisasjon er den yngste innenfor de skandinaviske land. Vår eldste fagforening er typografenes forening som har feiret 60-årsjubileum, mens de fleste av foreningene bare er 40 år.

Jeg vil til slutt på ny få takke for innbydelsen, og jeg vil uttale håp om at denne kongress vil føre fram til resultater som blir til gagn for arbeiderne og dermed det norske folk. Jeg må samtidig få lov til å overrekke formannen en liten gave fra vår landsorganisasjon. (Gaven besto i et islandsk flagg.)

Konrad Nordahl takket for denne gaven. Vi skal i nærmeste framtid flytte inn i nye lokaler, sa han, og jeg skal love at denne fanen skal bli plasert på en framtreddende plass. Han takket også de øvrige gjester for alle gode ord som var sagt og uttalte håp om at de ville trives og føle seg vel under kongressen.

Sir Thomas Williams fra Trades Union Congress, Storbritannia, kom til stede på kongressen onsdag ettermiddag og holdt da denne hilsningstalen:

Herr formann,
Kamerater,

Jeg betrakter det ikke bare som en ære, men også som et stort privilegium å ha fått denne anledning til å overbringe dere de varmeste og hjerteligste kameratslige hilsener fra de 8¼ millioner fagorganiserte som står tilsluttet den britiske landsorganisasjon.

Denne anledning gir meg også stor personlig glede, — for det første ved å få besøke deres land, og for det andre, ved å få trefte våre gode, lojale og modige norske venner.

Jeg ber om unnskyldning forat jeg ikke kan tale til dere på deres eget språk, og jeg håper at ingen ting av ånden, varmen og oppriktigheten i mine hilsener og gode ønsker vil gå tapt i oversettelsen.

Det er min faste overbevisning at vi er bare forskjellige når det gjelder språket, for vi går inn for, og er fast bestemt på å forvare de samme menneskelige idealer.

Framfor alt har vi samme tro på friheten, og våre respektive organisasjoners historie viser vår beslutsomhet på å forsvare denne.

Skjønt våre fagorganisasjoner er forskjellige av størrelse, og kanskje også til en viss grad når det gjelder virksomhet, står vi sammen når det gjelder de fundamentale ting, særlig i vår hevdelse overfor verden av at en fri fagbevegelse er uunnværlig for en demokratisk livsførsel. For oss er den et nødvendig grunnfeste for friheten.

Det som hendte i går eller dagene, månedene og årene før, er historie, og som en rød tråd i et stykke tøy går menneskenes kamp for friheten gjennom historien, og menneskenes opprør mot alle former for slaveri og undertrykkelse.

Ungarn er et nytt eksempel på et slikt historisk opprør, og som dere, har vi forsøkt i praksis å vise vår sympati med ofrene for de kommunistiske overgrep.

Denne åpenlyse aggresjon i Ungarn voldte ikke bare avsky og redsel overalt blant frie mennesker, den fylte også kommunistene med skrekk.

Av et medlemstall på ca. 30 tusen i det kommunistiske parti i Storbritannia, er ca. 7 tusen gått ut, og hos oss har kommunistene aldri noen gang hatt hverken noen makt eller innflytelse.

I Storbritannia ser vi liten forskjell på kommunister, fascister og nazister. De tenker likt, de taler likt, og de handler likt.

Det største forsvar mot enhver form for totalitært renkespill er en sterk, kraftig, modig og fri fagbevegelse, nasjonalt så vel som internasjonalt.

Da både Storbritannia og Norge er med i et større samfunn som er kjent som Vest-Europa, bør jeg si noe om en utvikling som kanskje kan komme til å bringe alle våre landsorganisasjoner enda nærmere sammen. Jeg tenker på forsøkene på å skape et europeisk frihandelsområde.

Vi kjenner til deres interesse for dette problemet. Vår interesse er ikke mindre. Vi har fastholdt at hvis det blir enighet om et slikt område, må det inneholde sikring for opprettholdelse av en full sysselsetting og hevet levestandard. Den britiske landsorganisasjon har underrettet regjeringen, som vi har hatt en rekke rådslagninger med, om at bestemmelser om rettferdige arbeidsforhold må tas med i en eventuell internasjonal avtale.

Men uansett hva som blir tatt med i en slik avtale, hvis et frihandelsområde blir gjennomført, vil det medføre en forpliktelse for våre fagorganisasjoner til å arbeide sammen for en fullt sysselsatt ekspanderende vest-europeisk økonomi, med en høyere og mer lik levestandard, større sosial stabilitet, og avskaffelse av nasjonale motsetninger.

Alt dette er utmerkede progressive mål, og gjennomføringen av dem i tidens fylde kan kanskje bli en mer enn rik nok kompensasjon for de uunngåelige begynnervanskene som gjør seg gjeldende under forhandlingene om et frihandelsområde og de første år det gjennomføres.

Jeg må imidlertid være ærlig og oppriktig, og si at Storbritannia må ta hensyn til sine forbindelser innen Samveldet. Men skjønt

vi må sikre oss retten til å inngå langsiktige handels- og vareavtaler med samveldelandene, innser vi ikke at denne historiske forbindelse behøver være en hindring for vår tilknytning til et frihandelsområde.

Vi håper derfor at våre kamerater på kontinentet vil forstå vårt problem, og ikke misforstå den måten jeg har lagt det fram på.

Jeg er overbevist om at uansett hvilke problemer som oppstår — og det blir problemer — kan vi arbeide oss gjennom dem i vennskapets og samarbeidets ånd til vårt felles beste.

La meg få takke dere forat dere har tatt imot meg her, og gitt meg anledning til å hilse på dere. På vegne av de britiske fagorganiserte lønnstakere ber jeg dere ta imot våre ønsker om hell og lykke for kongressen, og velstand for deres land og folk i de kommende år.

Konrad Nordahl

rettet en særlig takk til Sir Thomas fordi han hadde avsett tid til å besøke Norge. Han er jo en opptatt mann, sa Nordahl. For tiden er han formann i den britiske landsorganisasjon samtidig som han er formann i et av de største forbund i England — et forbund som dekker de samme områder som vårt Kommuneforbund og Arbeidsmandsforbund. Jeg vil benytte denne anledning til å takke for den gode mottagelse vi fra Norge fikk under krigen. Vi hadde gode forbundsfeller i britisk fagorganisasjon både under og etter krigen. Vi har et godt samarbeid med britisk fagbevegelse fordi den på mange måter er på bølgelengde med oss og arbeider etter de samme linjer. Jeg uttaler derfor håpet om at dette gode samarbeid kan fortsette, og jeg takker påny Sir Thomas fordi han ville komme til vår kongress.

Konstitueringen.

En gikk deretter over til konstitueringen av kongressen.

Fullmaktene enstemmig godkjent.

Hovedkasserer *Hans Hegg* la fram følgende innstilling fra fullmaktskomitéen:

Sekretariatet oppnevnte i møte den 2. mai en fullmaktskomité som hadde møte på Landsorganisasjonens kontor lørdag 4. mai 1957.

Komitéen avgir denne innstilling:

Fullmaktene til kongressen 1957.

Fullmaktskomitéen har gått igjennom de innsendte fullmakter som er bekreftet av vedkommende organisasjoners ansvarshavende.

Vestby Skog- og Landarbeiderforening, avd. 291, av Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, har anket over at forbundet ikke har gjort kjent for avdelingene de innkomne forslag på representanter.

Komitéen har undersøkt saken og det viser seg at forbundet har unnlatt å sende ut navnene på de kandidater som var foreslått av foreningene. For å belyse forholdet kan nevnes at den som var foreslått fra avd. 291 har en forening med 54 medlemmer bak seg, mens den av de nominerte som har det svakeste grunnlag har 16 foreninger med tilsammen 908 medlemmer bak seg.

I henhold til reglene for valg av representanter, pkt. 3, skulle forbundet ha gjort alle forslag fra foreningene på representanter med varamenn kjent gjennom fagbladet eller ved rundskriv.

Om dette hadde vært gjort i nærværende tilfelle, må en likevel anta at det ikke ville ha influert noe på resultatet av valgene.

Komitéen anbefaler derfor at de innsendte fullmakter fra Norsk Skog- og Landarbeiderforbund godkjennes, men må innskjerpe at for ettertiden må de vedtatte regler for valg følges.

For øvrig er valgene foretatt i samsvar med Landsorganisasjonens regler for valg av representanter, hvorfor komitéen innstiller for kongressen at samtlige fullmakter godkjennes.

Hans Hegg, Alf Andersen, Halfdan Wigaard,
Odin Rønbeck, Kristine Amundsen.

Innstillingen ble vedtatt enstemmig og uten debatt.

Dagsordenen.

Sekretariatet foreslo følgende dagsorden:

1. *Kongressens åpning.*
2. *Konstituering.*
 - a) Fullmaktenes godkjenning.
 - b) Vedtakelse av dagsorden og forretningsorden.
 - c) Valg av 4 ordstyrere og 4 sekretærer.
 - d) Valg av redaksjonskomité og valgkomité.
3. *Beretninger, regnskaper og revisjonsrapporter for årene 1953, 1954, 1955 og 1956.*
4. *Vedtektsendringer.*
5. *Organisasjonsspørsmål.*
 - a) Organisasjonskomitéens innstilling om forbundenes virkeområde.
 - b) Andre organisasjonssaker.
6. *Tariffspørsmål og diverse avtaler.*
 - a) Den økonomiske og faglige situasjon.
 - b) Fagorganisasjonens tariffpolitikk.
 - c) Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.
 - d) Overenskomsten om produksjonsutvalg.
 - e) Avtalen med Den Kooperative Tarifforening.

7. *Automatisering — atomkraften.*
8. *Internasjonale faglige spørsmål.*
9. *Diverse forslag.*
10. *Valg.*

Innstillingen ble vedtatt enstemmig og uten merknader.

Forretningsordenen

ble likeledes enstemmig vedtatt. Den var sålydende:

1. Møtets forhandlinger er offentlige i den utstrekning kongressen ikke vedtar noe annet. Dagsordenens punkt 3, 4 og 6 behandles for lukkede dører.

Adgangskort for representanter, innbudte, pressen og tilhørere utstedes av sekretariatet.

2. Til å lede møtet velges 4 ordstyreere. Ordstyreerne ordner innbyrdes møtenes ledelse. Til å føre protokollen velges 4 sekretærer.
3. Møtene holdes fra kl. 9.30 til kl. 13 og fra kl. 15 til kl. 18.
4. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Med unntak for innledningsforedrag er taletiden 10 min. første og 5 min. annen gang. Ordstyreeren har for øvrig, når han finner det påkrevd, rett til å stille forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere. Til forretningsordenen gis ingen ordet mer enn 1 gang og høyst 1 minutt til hver sak.

Talerne skal tale fra den bestemte plass i salen.

5. Forslag må leveres skriftlig til ordstyreeren, undertegnet med vedkommendes navn og navnet på den organisasjon han representerer. *Innsendte forslag som ikke opptas av noen representant bortfaller. Likeledes bortfaller forslag som opptas, men som på forespørsel fra ordstyreeren ikke får noen støtte fra andre organisasjoners representanter.*

Intet nytt forslag kan opptas etterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppførte saker, kan ikke behandles.

6. Alle saker avgjøres med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 30 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneopprop.
7. I protokollen innføres forslag, talere, avstemninger og vedtak.
8. Protokollen leses opp ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Kongressens funksjonærer.

Sekretariatet la fram følgende innstilling på funksjonærer på kongressen:

Fullmaktskomité:

Hans Hegg, formann, Alf Andersen, Halfdan Wigaard, Kristine Amundsen, Odin Rønbeck.

Ordstyreere:

1. Marius Trana, Oslo, Jernbaneforbundet.
2. Karsten Torkildsen, Oslo, Kjemisk Industriarbeiderforbund.
3. Johan Støa, Verdal, Skog- og Landarbeiderforbundet.
4. Bernhard Berntsen, Bergen, Samorganisasjonene.

Sekretærer:

1. Bjarne Dahlberg, Oslo, Baker- og Konditorforbundet.
2. Arne Li, Stavanger, Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.
3. Odd Helland, Trondheim, Sjømannsforbundet.
4. Alf Olsen, Tromsø, Samorganisasjonene.

Redaksjonskomité:

1. P. Mentsen, Oslo, formann, sekretariatet.
2. Alf Andersen, Oslo, sekretariatet.
3. Borghild Bech, Oslo, Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbundet.
4. Fritz W. Hannestad, Oslo, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
5. Bjarne Klafstad, Oslo, Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet.
6. Olav Bruvik, Oslo, Tekstilarbeiderforbundet.
7. Alfred Nøss, Os, Treindustriarbeiderforbundet.
8. Arthur Olsen, Tønsberg, Samorganisasjonene.
9. Hans H. Bjerkholt, Sarpsborg, Samorganisasjonene.

Valgkomité:

1. Josef Larsson, Oslo, formann, sekretariatet, Jern- og Metallarbeiderforb.
2. Bernhard Reines, Salten, Arbeidsmandsforbundet.
3. Terje Rislåa, Kristiansand S., Bygningsindustriarbeiderforbundet.
4. Olaf Myrøld, Stavanger, Norsk Centralforening for Boktrykkere.
5. Johan Moksnes, Oslo, Handel og Kontor.
6. Eivind Strømmen, Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbundet.
7. Margot Klemetsen, Oslo, Kommuneforbundet.
8. Sigvard Sjursen, Bergen, Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbundet.
9. Walther Henriksen, Moss, Papirindustriarbeiderforbundet.
10. Ingvar Kristiansen, Haugesund, Sjømannsforbundet.
11. Ingvald Hansen, Oslo, Skotøyarbeiderforbundet.
12. Tormod Halvorsen, Oslo, Telegraf- og Telefonforbundet.
13. Olav Høyem, Narvik, Transportarbeiderforbundet.
14. Anna Nilsen, Oslo, Samorganisasjonene.
15. Sigurd Evang, Gjøvik, Samorganisasjonene.

Innstillingen ble enstemmig tiltrådt uten merknader.

Navneopprop

ble foretatt mandag av LO's nestformann *P. Mentsen* etter den for-
tegnelse vi gjengir på side 422.

Beretningene for 1953, 54 og 55.

Ordstyreren: Disse beretningene er tidligere godkjent av Representantskapet, og jeg vil derfor foreslå at de blir behandlet under ett og uten at de blir tatt avsnitt for avsnitt.

Ordstyrerens forslag ble enstemmig vedtatt.

Beretningen for 1953

ble tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Beretningen for 1954

ble tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Beretningen for 1955

ble tatt opp til votering og enstemmig godkjent.

Punktvis behandling av beretningen for 1956.

Denne beretningen som ikke hadde vært behandlet av Representantskapet ble referert punktvis av ordstyreren, og under et par av punktene oppsto det en kort debatt.

Samarbeidsutvalget mellom AFL og NKL.

Terje Rislaa, Bygningsarbeiderforbundet, Kristiansand S. hadde forlangt ordet for å komme med noen merknader som ikke gjaldt noe som sto i dette avsnitt, men et forhold som berørte NKL's virksomhet. For en tid siden brøt Forsikrings-selskapet Samvirke med den såkalte Tariff-forening — det samarbeidsutvalg som har bestått mellom alle forsikrings-selskap her i landet, sa han. Det var et meget betydningsfullt skritt, og jeg håper NKL vil følge opp denne linje også i andre virksomheter. Her bør også LO gjøre sin innflytelse gjeldende. NKL bør over hodet ikke innlate seg med private virksomheter når det gjelder prisavtaler. Jeg vil nevne et eksempel på hva slike avtaler kan føre til. Vår partiavis ville ta opp spørsmålet om prisene på brød og konditorvarer og henvendte seg til en privat bakerforretning. Partiavisen ble imidlertid henvist til samvirkets bakerforretning som holdt de samme priser. Vi bør bryte all forbindelse med de private foretagender. Kooperasjonen må vise at den er i stand til å konkurrere. Jeg akter ikke å ta opp noe forslag i denne forbindelse, men jeg vil be om at fagorganisasjonen i framtiden må beskjefte seg med dette spørsmålet.

Tariffrevisjonen.

P. M e n t s e n ba om ordet til dette avsnittet og uttalte følgende: Jeg vil gjerne knytte noen kommentarer til kapitlet «Tariffrevisjonen» i beretningen. Tariffrevisjonen i 1956 er vel uten sammenlikning den mest omfattende som er foretatt i norsk fagbevegelses

historie. Alle tariffsaker som ble behandlet er selvsagt ikke nevnt i beretningen. Beretningen på dette område er bare et kort konsentrert hvor det pekes på endel av de større saker av mer prinsipiell eller toneangivende karakter. Det vil være uråd å ta med alt, og det er selvsagt også vanskelig å vurdere hva som er mest betydningfullt når det bare skal tas med et kort utdrag.

Som det vil sees på side 92 er det nevnt at de første tarifforslag en kom fram til enighet om for vårfagene, var for tekstilindustrien den 25. april og for jernindustrien den 2. mai. Når disse to tariffområder spesielt er nevnt, er det fordi oppgjørene her ble nokså toneangivende for oppgjørene i industrien.

Imidlertid gjør jeg merksam på en sak til som burde ha vært nevnt i beretningen. Det er tariffoppgjøret for innenriksfarten for så vidt angår oppgjøret mellom Norsk Sjømannsforbund på den ene siden og Norsk Arbeidsgiverforening og Redernes Arbeidsgiverforening på den andre siden. Det var det aller første oppgjør som ble foretatt våren 1956. Partenes forhandlere kom til enighet om et forslag den 12. april, som ved avstemning ble vedtatt den 7. mai. Like så vel som forslagene for tekstilindustrien og jernindustrien ble toneangivende for oppgjørene i industrien, ble forslaget for innenriksfarten toneangivende for samtlige tariffoppgjør i sjømannssektoren.

Ut fra dette vil jeg derfor gjerne understreke at oppgjøret for innenriksfarten var så vidt betydningsfullt at det bør komme med i kongressprotokollen, da det ikke er spesielt nevnt i beretningen.

Forbrukerrådet — lokale forbrukerutvalg.

Edward Mørk, Oslo faglige samorganisasjon, tok opp et spørsmål som ikke var nevnt i beretningen. Det gjaldt stillingen til forbrukerrådet og lokale forbrukerutvalg. — Jeg kunne ønske å få vite hvilket standpunkt LO tar til spørsmålet om slike lokale utvalg, sa Mørk. Her i Oslo har vi opprettet et slikt utvalg, og det kom i virksomhet fra 1952. Vi mener det bør opprettes lignende utvalg utover hele landet, særlig i byene og på de store industristeder. Sekretariatet har satt ned en komité for 3 år siden, og jeg har hørt at det skal foreligge en innstilling. Hvilket standpunkt er den kommet til?

Sekretær Thorleif Andresen, sekretariatet: Det er ikke 3 år siden denne komitéen ble nedsatt, men vi har arbeidet noen tid med saken. Den har vært behandlet i samarbeidsutvalget mellom LO og DNA, og det foreligger en utredning. Det er imidlertid ikke tatt noe endelig standpunkt. Spørsmålet er nemlig ikke

så helt enkelt. Jeg tror sekretariatet vil komme fram til et vedtak om ikke så lenge.

Noen flere merknader til beretningen for 1956 var det ikke, og ved endelig votering ble den enstemmig godkjent.

Regnskapene enstemmig godkjent.

Ordstyreren foreslo at det ble gått fram på samme måten for regnskapenes vedkommende. Regnskapene for 1953—54 og 55 var tidligere godkjent av representantskapet, og ordstyreren foreslo at de ble behandlet under ett.

Ordstyrerens forslag ble enstemmig vedtatt. Regnskapet for 1956 ble derimot gått gjennom post for post.

Peder Birkeland, revisjonsutvalgets formann, (revisjons-sjef Torjus Graver var fraværende på grunn av sykdom) leste revisjonsinnberetningen som konkluderte med å innstille samtlige regnskaper til godkjennelse.

Voteringen.

De 4 regnskap ble enstemmig godkjent.

Vedtektsendringer.

Formålsparagrafen.

Til § 1, formål, var det kommet inn disse forslag:

NORSK ABBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 1.) *Avd. 69 — Malmö Gruvearbeiderforening* foreslår:

Punkt 3 a utgår. I stedet inntas følgende:

•at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnets eie for å bedre lønnstakernes kår og dermed den alminnelige velstand i samfunnet.

Landsstyrets standpunkt:

Kan ikke anbefales vedtatt:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 2.) *Avd. 9 — Malersvennenes Forening, Oslo* foreslår:

Punkt a og b forandres til:

- a) Å skaffe arbeiderklassen kontroll over landets produksjonsliv ved å overføre til samfunnseie banker, forsikringsselskaper og nøkkelindustrier for derved å bidra til at arbeidernes levestandard kan stige i takt med den økende produksjon.
- b) Å inspirere arbeiderklassen til innsats ved å stille perspektivet om sosialismen som det endelige mål.

Landsstyrets vedtak:

Forslaget kan ikke tiltres, idet det ansees dekket av nåværende § 1, punktene 3 a) og b). Se også punkt 4.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND:

(Nr. 3.) Avd. 34 — Sandefjord Jern- og Metallarb.forening, foreslår:

§ 1, pkt. 3 a, endres til:

«At bedrifter og virksomheter, herunder banker og forsikringsselskaper, blir overført til samfunnsseie» osv.

Forbundsstyret

viser til LO's vedtekter, § 1, punktene 3 og 4, og til DNA's program for innværende stortingsperiode vedr. arbeidernes representasjon i bedriftenes ledelse og samfunnets kontroll ved representasjon i ledelsen i de større, private forretningsbanker, forsikringsselskaper m. v. En viser også til at det er nedsatt spesielle komitéer, herunder en departemønal komité til utredning av disse saker. Videre er det også oppnevnt et utvalg med representanter for AFL og NAF, som først skal prøve, ved forhandling, om det er mulig å komme fram til en tilfredsstillende løsning ang. arbeidernes representasjon i bedriftenes ledelse.

Forbundsstyret mener derfor at en bør avvente disse komitéers eller utvalgs innstilling før en tar disse spørsmål opp til realitetsbehandling. En viser for øvrig til forbundets spesielle forslag vedr. denne sak.

(Nr. 4.) b) endres til:

«Å sikre lønnstakere en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet og en rettferdig fordeling av produksjonsresultatet i pakt med de tekniske og økonomiske framskritt, slik at større velstand oppnås for lønnstakere.»

Forbundsstyret

finner ikke at det er noe saklig behov for den foreslåtte endring, idet en mener at forslaget dekkes av de nåværende bestemmelser i LO's vedtekter, § 1, punktene 3 og 4.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 5.) Oslo Sporveiarbeideres Forening foreslår:

LO's vedtekter § 1, (formålsparagrafen) punkt 2, foreslås tilføyd:

«Å arbeide for en sosialistisk samfunnsordning i Norge.»

Motivering:

Det har alltid vært en klar linje fra fagbevegelsens side når det gjelder dette spørsmål, og det må fortsatt være den viktigste programpost. Det er derfor ingen grunn til å stryke det fra formålsparagrafen.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret har ikke tatt stilling til forslaget.

NORSK SJØMANNFORBUND

(Nr. 6.) Fredrikstad avdeling foreslår:

§ 1, punkt 4, endres til:

«Å arbeide for en samfunnsutvikling som tar sikte på å skape større velstand for lønnstakerne og en rettferdigere fordeling av samfunnsgodene.»

Fra forbundsstyret

Forbundsstyret er enig i forslaget.

(Nr. 7.) Fra sekretariatet:

På stiftelseskongressen den 1. april 1899 ble det vedtatt at Landsorganisasjonens navn skulle være «Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge». Dette navnet har senere vært opprettholdt.

I nyere tid, og særlig etter krigen, har den alminnelige tendens til forkortning av navnet på organisasjoner og institusjoner også gjort seg gjeldende for Landsorganisasjonens vedkommende. I pressen, i offentligheten for øvrig og i stor utstrekning blant organisasjonens medlemmer, blir organisasjonens rette navn sjelden brukt.

Landsorganisasjonen — forkortet til LO — går igjen over alt. Det må også innrømmes at dette faller betydelig lettere enn «Arbeidernes faglige Landsorganisasjon i Norge», forkortet til AFL.

Sekretariatet finner det lite hensiktsmessig å opprettholde et navn som nyttes mindre og mindre i det praktiske liv. Det må da være bedre formelt å stadfeste det navnet som gjennom lang tid har festet seg i bevisstheten, så vel blant en stor del av medlemmene som i offentligheten.

Innstilling:

Organisasjonens navn endres til

«LANDSORGANISASJONEN I NORGE»

Endringen gjøres offisielt gjeldende fra det tidspunkt de nye vedtektene trer i kraft.

For øvrig opprettholdes paragrafen som nå.»

Konrad Nordahls motivering for navneforandringen.

Konrad Nordahl: De vedtekter som Landsorganisasjonen har er relativt nye. Vi hadde i 1949 en grundig revisjon som var omhyggelig forberedt av en lovkomité, og fagkongressen i 1949 vedtok i alt vesentlig dens innstilling. Til kongressen i 1953 var det kommet inn en rekke endringsforslag, men kongressen vedtok mot få stemmer at de vedtekter som ble fastsatt i 1949 skulle gjelde, bortsett fra noen formelle endringer. Til kongressen i år er det kommet inn endel forslag til endringer, bl. a. av formålsparagrafen. Sekretariatet har enstemmig innstilt på at den bør fastholdes slik den ble vedtatt i 1949.

Derimot er det én ting som sekretariatet tar opp i denne forbindelse. Det gjelder navnet. Nå vet vi at navn bør omfattes med et viss pietet. I den merkantile terminologi er Landsorganisasjonen et gammelt firma. Den ble startet i 1899, men det er det *aber* at ingen bruker firmanavnet i den daglige virksomhet. Det er med navn som med språket i sin alminnelighet — det er undergitt utviklingens og forvandlingens lov. Filologene er klar over

disse ting. Nå vil jeg riktignok føye til at vi ikke har konferert med filologer i denne sammenheng. Det er ganske alminnelige mennesker som har fremmet dette forslaget om at vi skal kalle vår organisasjon Landsorganisasjonen i Norge, forkortet LO. Det faktiske er jo at alle mennesker bruker denne formen — dvs. alle unntatt jeg. Jeg er nødt til å bruke Landsorganisasjonens offisielle navn. Når jeg åpner og avslutter kongresser eller representantskapsmøter må jeg bruke betegnelsen Arbeidernes faglige Landsorganisasjon (AFL). Forbokstavene dekker pussig nok navnet på The American Federation of Labor (AFL). Jeg tok opp denne saken i sekretariatet, fordi jeg mener vi bør tilpasse Landsorganisasjonens offisielle navn til den betegnelse som faktisk blir brukt, nemlig LO. Det er det navn som blir brukt av forbund og fagforeninger — ikke bare muntlig, men også i skriv. Det hersker ingen uenighet i sekretariatet om dette, og innstillingen på navnebytte er enstemmig.

Jeg har lest enkelte innlegg i fagblad, bl. a. Egil Halvorsens artikkel i Jernbanemanden. Han hevder at det føles smertelig og litt vemodig å skifte navn. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er innarbeidet, og det er blitt noe av en fane. Jeg mener imidlertid at når folk ikke *braker* dette navnet, så må vi ta dette til etterretning. Det er lett å spille på følelsene i denne saken, og det har vært nevnt at navnebyttet skulle tyde på at vi var på flukt fra *arbeidernavnet*. Nå er det en kjennsgjerning at vi har endel forbund der det er flere funksjonærer enn arbeidere som medlemmer, men dette er ikke årsaken til at vi vil ha navneforandring. Det er utelukkende fordi LO i dag er det navn som brukes. Jeg vil derfor anbefale innstillingen.

Leif Østlie, Norsk Sjømannsforbund, Fredrikstad: På vegne av Fredrikstad avdeling av Norsk Sjømannsforbund vil jeg oppta det forslag til endring av punkt 4 i formålsparagrafen. Vi mener at dette punkt slik det er formulert er nokså utvannet. Det stilles i dag store krav om øking av produksjonen. En slik øking må imidlertid ikke bare komme en viss gruppe i samfunnet til gode i form av større utbytte. Derfor vil vår avdeling ha en endring i dette punkt, slik at det blir presisert tydeligere at lønnstakerne skal ha sin berettigede andel i det økte utbytte.

Samtidig vil jeg oppta forslag om at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon beholder sitt nåværende navn. Det skal være en organisasjon for arbeiderne og lønnstakerne. Jeg er klar over at navnet i dagligtale blir forkortet til LO — på samme måte som Nasjonenes Forbund blir forkortet til FN. Jeg synes også at Landsorganisasjonen i Norge ikke sier noe. Vi har mange lands-

organisasjoner i landet. Vi kan ikke utvanne også navnet. Derfor foreslår jeg at vi opprettholder navnet.

Olaf Vollum, Oslo faglige samorganisasjon, kunne ikke være enig i sekretariatets forslag om navnebytte. Dette navnet har god klang helt fra 1899, sa han, og denne organisasjon har ført arbeiderklassen fram til store landevinninger. Jeg er klar over at vi lever i forenklingens tid, men vi bør ikke forandre organisasjonens navn av den grunn. Jeg tror ikke en slik navneforandring vil være i samsvar med stifternes oppfatning. La dem som ønsker det, forkorte navnet til LO, men la oss samtidig beholde det opprinnelige navnet. Jeg støtter derfor forslaget fra Fredrikstad.

Thor Thorsen, Skog- og Land, Drammen, støttet de to foregående talere. De eldre av våre medlemmer føler seg knyttet til dette navnet, sa han. Det er et gammelt navn med sterke tradisjoner, så vi ønsker ikke noen gjendåp her!

Arthur Nordbø, Norsk Kommuneforbund, Bergen: Jeg tror arbeiderne på arbeidsplassen følger godt med, og av den grunn vil de forstå at vi nå går til gjendåp. Vi har snart 60 årsjubileum på det gamle navnet, men når vi nå engang bruker LO, så tror jeg ikke noen vil reagere på en slik endring. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon blir aldri brukt i dagligtale. Enten sier vi LO eller Landsorganisasjonen. Dette er en alminnelig grøftarbeiders mening!

Voteringen.

Det ble først votert over sekretariatets innstilling om å endre Landsorganisasjonens navn til Landsorganisasjonen i Norge (LO). Dette ble vedtatt med stort flertall.

Forslagene nr. 1, 2, 3, 4, og 5 var ikke opptatt, og dermed bortfalt votering i samsvar med forretningsordenens punkt 5. Forslag nr. 6 var opptatt, og ordstyreren konstaterte at det hadde støtte i forsamlingen.

Ved voteringen ble innstillingen fra sekretariatet om at paragrafen opprettholdes som nå vedtatt mot noen få stemmer.

Paragraf 5, Kongressen.

Her forelå disse forslag fra avdelingene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 8.) *Tønsberg Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

§ 5, punkt 1, endres til:

«Kongressen er Landsorganisasjonens høyeste myndighet og holdes innenfor en periode av 4 — fire — år etter fastsettelse av sekretariatet.»

Landsstyrets vedtak:

Forslaget kan ikke tiltres.

(Nr. 9.) Forslag fra:

Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,

- 312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,
- 311, Malersvennenes Forening, Bergen,
- 315, Snekker og Tømrernes Forening, Bergen,
- 316, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen,
- 486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen:

•Valg av representanter til kongressen finner sted fylkesvis. Etterat avdelingene har innsendt til sine forbund forslag på kandidater, skal forbundet innstille kandidater fylkesvis.▪

Motivering:

Slik vedtektene er i dag har medlemmene ingen innflytelse på valget.

Landsstyrets vedtak:

Forslaget kan ikke tiltres.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 10.) Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:

§ 5, pkt. 2, endres til:

•Representantene til kongressen, med tilsvarende antall varamenn, velges med 1/10 av de faglige samorganisasjoner.▪

(Nr. 11.) Avd. 13, Fredrikstad Klinker- og Platearbeiderforening.

Representantene til kongressen, med tilsvarende antall varamenn, velges med 9/10 av de tilsluttede og 1/10 av de faglige samorganisasjoner.▪

Motivering:

Omleggingen av samorganisasjonenes virksomhet med blant annet sløyfing av enkelte, gjør det nødvendig å innskrenke disses representasjon ved kongresser. Videre bør ikke så mange lønte tillitsmenn delta og stemme i avgjørelser om lønnstakernes (fagorganiserte) interesser.

Forbundsstyret

finner ikke å kunne tiltre forslaget, i hvert fall ikke på det nåværende tidspunkt. Vi viser i den anledning til vedtaket på forrige kongress, i 1953, ang. omlegging av de faglige samorganisasjoner. Denne omlegging er som kjent ennå ikke tilendebrakt, og vi mener derfor at spørsmålet om de faglige samorganisasjoners representasjon på kongressen bør utstå inntil en har vunnet erfaring for hvordan den nevnte omlegging kommer til å virke.

(Nr. 12.) Fra sekretariatet: Ad § 5 punkt 2.

Representantene til kongressen med tilsvarende antall varamenn velges med 260 av de tilsluttede forbund og 40 fra distriktene.

Forbundenes mandater blir fordelt av sekretariatet mellom forbundene etter medlemstall, likevel slik at hvert forbund minst skal ha en representant med varamann. Ved fordelingen legger sekretariatet til grunn det gjennomsnittlige antall medlemmer etter

betalt ordinær kontingent de siste 12 måneder før melding om tiden for kongressen blir sendt ut.

Distriktenes representanter fordeles av sekretariatet fylkesvis med minst 1 representant fra hvert fylke.

Før øvrig som før.

(Nr. 13.) Fra sekretariatet:

§ 5, punkt 4, første setning i 3. avsnitt går ut.

Før øvrig opprettholdes paragrafen som nå.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon: På kongressen i 1953 ble distriktsorganisasjonenes representasjon til kongressen innskrenket til 50 representanter. Det forslaget som sekretariatet har fremmet nå innebærer en innskrenkning, slik at distriktsrepresentasjonen blir ytterligere skåret ned med 10 representanter. Jeg tror vi her står overfor en bestemt linje, nemlig å gjøre distriktsrepresentasjonen så liten og svak som mulig. Vi har nettopp hatt valg på representanter til denne kongress. Vi har sett hvordan stemmetallene skrumper inn. Etter min mening burde vi finne fram til en valgordning og en representasjonsordning som ga medlemmene i fagforeningene større innflytelse. Da ville også stemmetallene automatisk stige. Jeg har aldri sett så dårlig valgdeltakelse noen gang som ved denne kongressen. Medlemmene har inntrykk av at de ikke har hånd om valget. Jeg mener vi bør få en forandring slik at distriktene får større innflytelse, og jeg vil fraråde at kongressen vedtar innstillingen fra sekretariatet.

Edward Mørk, Oslo faglige samorganisasjon: Idag har LO omkring 545 000 medlemmer. Derav har Oslo 125 000—130 000 medlemmer. Med andre ord har Oslo ca. 25 prosent av medlemmene. Nå foreslås det at vi skal innskrenke distriktenes representasjon. Jeg har talt over hvor mange representanter vi har fra Oslo. Fra forbundene er det 88 representanter fra Oslo pluss sekretariatets 15 medlemmer. Det utgjør 34 prosent. Av samorganisasjonenes 50 representanter er det 9 fra Oslo, eller 20 prosent. De øvrige 80 prosent er fra distriktene. Jeg mener imidlertid at det er uriktig å innskrenke distriktenes representasjon. Tendensen har gått i retning av å spre industrien utover distriktene, og dermed vil vi få økt medlemstall utover i distriktene. Jeg vil derfor stemme mot sekretariatets forslag og foreslår at den nåværende representasjonsordning blir opprettholdt.

Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo: Selv om det er noe riktig i det Arthur Olsen hevder, så vil jeg likevel gå mot hans argumentasjon. Det som skjer når vi fordeler forbundsrepresentantene er jo at vi tar distriktshensyn. Hvis

vi skulle overlate til distriktsorganisasjonene å velge de fleste kongressrepresentanter, kunne det nok hende at enkelte forbund ble svekket eller helt underrepresentert på kongressen. Etter min mening må vi ta både distrikts- og forbundsmessige hensyn ved fordelingen av representasjonen. Jeg vil derfor anbefale innstillingen.

Konrad Nordahl: Jeg vet ikke hvor Arthur Olsen har det fra at det foran denne kongress har vært dårligere valgdeltakelse enn noen gang før. Før 1949-kongressen opplevde vi at det møtte representanter som hadde bare 15—20—25 medlemmer bak seg. Det var store avdelinger som hadde hatt meget dårlig fram møte på sine valg møter. Det var et uholdbart forhold, og derfor har vi fått valg regler som legger hele medlemsstokken i forbundet til grunn. Jeg tror jeg kan si at det står et større antall medlemmer bak representantene på denne kongress enn før. Det er beklagelig at fram møtet til valg møtene er dårlig, men jeg tror som sagt at fram møtet ikke har vært dårligere denne gangen, snarere tvert imot. Distriktsorganisasjonene er viktige hjelpeorganisasjoner, men forbundene er de organisasjonsmessige enheter innenfor Landsorganisasjonen. Vi bør derfor styrke forbundenes representasjon på kongressen.

Jeg kjenner ikke noe land som har en distriktsrepresentasjon som vår. Nå er jeg riktignok enig i at distriktene bør ha slik forholdsvis sterk representasjon, men vi skal være klar over at det er de samme medlemmer som velger distriktsrepresentanter og forbundsrepresentanter. Når vi likevel opprettholder denne distriktsrepresentasjonen, så er det fordi landet vårt er så langstrakt. Jeg vil imidlertid samtidig si at der hvor forbundene har 1 eller i høyden 2 representanter er det riktig å velge formannen, men der de har flere representanter, så bør det også velges representanter *utenfor* Oslo. Å la bare Oslo bli representert er ikke riktig. Det står i Landsorganisasjonens vedtekter at det skal være en *forholdsvis* fordeling på distrikter, yrke osv.

Ingvald Hansen, Skotøyarbeiderforbundet, Oslo: Det blir snakket her som om det dreier seg om forskjellige slags medlemmer. Det er forbundene som utgjør LO. Samorganisasjonene eller distriktsorganisasjonene er hjelpeorganer som skal ta seg av lokale oppgaver. Når det gjelder forbundenes representanter, er det forresten likegyldig enten han er fra Hammerfest eller Oslo. Han møter som representant for *sitt forbund*, og er ikke representant for noe bestemt distrikt. Jeg tror ikke distriktene kan snakke om noen underrepresentasjon, selv ikke etter de nye forslag. Riktignok møter vårt forbund med 2 av tillitsmennene som represen-

tanter, men det er en representasjon som medlemmene med overveldende flertall har gitt sin tilslutning.

Sigurd Evang, Oppland faglige samorganisasjon: Jeg er enig med formannen i at distriktene bør være representert. At forbund som har bare 1 eller 2 representanter velger sin formann, er det ikke noe å si på, men for forbund med noe større representasjon bør også landet for øvrig være representert. Jeg tror heller ikke det er for mange med 40 representanter for distriktsorganisasjonene. I 1949 ble tallet innskrenket til 50, og jeg tror det blir for sterk beskjæring, hvis vi slår ytterligere av. Vi burde heller komme opp i 60 representanter igjen som før 1949.

Emil Torkildsen, sekretariatet, anbefalte sekretariatets innstilling. — Jeg heftet meg ved Arthur Olsens argumentasjon, sa han, om at valgdeltakelsen var så dårlig. Det har vel kanskje vært liten deltakelse, men neppe noe dårligere enn tidligere. I vårt forbund hadde vi betydelig større deltakelse foran denne kongressen. Arthur Olsen sa også at distriktene kan endre på representasjonen på tvers av innstillingene. I vårt forbund velger vi 3 representanter, derav er 2 fra distriktene. Vår Oslo-avdeling kunne uten vanskelighet ha endret dette valget, men det blir ikke gjort. Det er også nevnt at Oslo er overrepresentert. Mener man at et forbund som velger sin formann til representant dermed har gitt Oslo en representant. For noe tøv! Vi vet at svært få av tillitsmennene er fra Oslo. Ingen beskylder meg for å representere Oslo typografiske forening, selv om jeg har mitt medlemskap der i dag, men jeg representerer mitt forbund. Det er selvsagt tillitsmannen som blir valt.

Arthur Granlund, Trøndelag faglige samorganisasjon: Jeg er ikke sikker på om denne debatten har vært ført i det riktige spor. I løpet av noen år vil distriktsorganisasjonene bli omlagt til distriktskontorer og lokale faglige samorganisasjoner. Det er slett ikke så sikkert om representasjonen fra samorganisasjonene skal fortsette. Selv om representanter blir valt gjennom distriktsorganisasjonene følger de seg likevel som forbundsrepresentanter, og det kan på den måten bli enkelte forbund som blir overrepresentert. Det er tross alt forbundene som er ansiktet på kongressen. Hvis representasjonen fra samorganisasjonene skal opphøre, vil det være naturlig at distriktssekretærene møter på kongressen med tale- og stemmerett.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon: Da det har vært ytret tvil om hvorvidt mine tall er riktige, har jeg undersøkt dette med stemmetallene nærmere. I et forbund med 22 000 medlemmer har 1000 medlemmer deltatt i valgene. I et

annet forbund med 28 000 medlemmer har det deltatt 1200 og i et tredje forbund med 40 000 medlemmer har 2000 deltatt i avstemningen over kandidater. Det må vel sies å være en dårlig deltagelse under valgene. Etter min mening bør vi omlegge valgene. Vi må konstatere at den vesentligste del av medlemstokken ikke har deltatt. Derfor bør vi opprettholde den nåværende representasjonsordning.

V o t e r i n g e n .

Ved voteringen ble innstillingen ad § 5 punkt 2 vedtatt med overveldende flertall.

Innstillingen om at punkt 4, første setning i 3. avsnitt går ut ble enstemmig vedtatt.

Paragraf 6, Kongressens myndighetsområde.

Her forelå følgende forslag:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 14.) *Avd. 69 — Malmö Gruvearbeiderforening foreslår:*

Nytt punkt 5:

- a) Fastsette lønningene for tillitsmennene i LO og Samorganisasjonene.
- b) I kongressperioden blir tillitsmennenes lønninger å regulere i henhold til gjennomsnittet av de oppnådde resultater ved tariffrevisjoner for forbundenes medlemmer.
- c) De til enhver tid prisindeksreguleringer for forbundenes medlemmer gjøres gjeldende.

Under forutsetning av at nærværende punkt 5 blir vedtatt, blir punkt 5 i vedtektene punkt 6 og punktene 7, 8 og 9 forskyves tilsvarende.

M o t i v e r i n g :

Det er foreningens mening at det må være i fagorganisasjonens ånd at organisasjonens høyeste tillitsmenn får sine lønninger fastsatt av kongressen som er fagorganisasjonens høyeste myndighet, og at deres lønnsreguleringer blir knyttet til forbundenes tariffrevisjoner og i tariffperioden knyttes til den til enhver tid gjeldende indeksregulering for forbundenes medlemmer.

Å etablere en slik lønnsordning for våre høyeste tillitsmenn må være en moralsk støtte av overordentlig betydning og i aller høyeste grad øke medlemmenes tillit til sine lønnede tillitsmenn.

Alle grunnlag for kritikk mot våre tillitsmenn, f. eks. passivitet ved lønnsoppgjørene i forbindelse med tariffrevisjoner faller jo også dermed bort, idet deres egne lønnsvilkår blir gjort avhengig av det resultat de er i stand til å oppnå.

Det er vår mening at dette må være en så helt igjennom sunn og demokratisk ordning at det må være nær opp til det fullstendig ideelle og at det må være begge parter en overordentlig tilfredsstillende å komme fram til. Det har vært en utbredt forundring over at ikke tillitsmennene selv for lengst har gjort henstillinger til kongressen om en slik ordning.

Landsstyrets standpunkt: Kan ikke anbefales vedtatt.

Fra sekretariatet:

«Landsstyrets standpunkt tiltres.»

Forslaget ble ikke opptatt, og votering bortfalt i samsvar med forretningsordenen.

Paragraf 7, Ekstraordinær kongress.

Det forelå følgende forslag:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 15.) *Avd. 13. Fredrikstad Klinker- og Platearbeiderforening, foreslår:*

§ 7, pkt. 2:

«15 dagers varsel endres til 30 dager. For øvrig uendret.»

Motivering:

Den foreslåtte endring i innkallelse av ekstraordinær kongress beror på at forbundsstyrene og avdelingene kan gis tid til å behandle den foreliggende situasjon og velge representanter.

(Nr. 16.) g 7, pkt. 3:

«Representantene til ekstraordinær kongress velges på samme måte som angitt i § 5, pkt. 2, men med den foreslåtte endring.»

Motivering:

Den nåværende ordning kan ikke kalles riktig. Eks.: Kongressen opprettholder den någjeldende ordning, en viktig og uforutsett situasjon melder seg i 1960 så ekstraordinær kongress må innkalles. I mellomtiden har flere av representantene og varamennene sannsynligvis avgått ved døden, mange byttet erverv eller gått over i ledende stillinger osv.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret finner ikke å kunne tiltre forslaget til pkt. 2, og viser i den anledning til at 15 dagers varsel er en minstefrist, og at det således kan brukes lengre varsel hvis den sak eller situasjon som foranlediger innkallelsen av ekstraordinær kongress, gir anledning til det.

Forbundsstyret kan heller ikke tiltre forslaget til pkt. 3, da forutsetningene for ekstraordinære kongresser som regel vil være bestemt av akutte situasjoner, som krever en hurtig avgjørelse og som derfor ikke gir tid til nyvalg.

(Nr. 17.) Fra sekretariatet:

Paragrafen opprettholdes som nå.

Forslaget ble ikke opptatt, og votering bortfalt dermed.

Paragraf 9, Representantskapets myndighetsområde.

Her forelå følgende forslag:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 18.) *Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening, foreslår:*

§ 9, punkt 33. Avsnittet går ut. Nytt avsnitt:

«Lønnen for sekretariatet, Landsorganisasjonen og Samorganisasjonens tillitsmenn fastsettes av kongressen Den skal til enhver tid være i samsvar med lønnen for fagarbeiderne i industrien.»

Landsstyrets standpunkt:

Kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 19.) *Avd. 13, Fredrikstad Klinker- og Platearbeiderforening, foreslår:*

§ 9, pkt. 4:

Uendret, men med tilføyselsen «lønningene fastsettes således at de står i forhold til vanlige lønnstakeres lønninger, og eventuelle justeringer opp eller ned følger tariffoppgjøret.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget, idet en mener at det ikke foreligger noen saklig grunn for endringer i de nåværende bestemmelser.

(Nr. 20.) Fra sekretariatet:

Paragrafen opprettholdes som nå.

Forslagene ble ikke tatt opp, og votering bortfalt.

Paragraf 11, Sekretariatets myndighetsområde.

Her forelå følgende forslag:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 21.) *Avd. 13, Fredrikstad Klinker- og Platearbeiderforening, foreslår:*

§ 11, pkt. 3:

Første linje uendret, resten av punktet strykes.

Motivering:

Slike løyvinger bør kun kongressen og representantskapet gi.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget, idet en mener at sekretariatet bør ha den adgang til bevilgninger som omtales i vedtektene. En er heller ikke kjent med at bestemmelsen på noen som helst måte er misbrukt, og finner derfor ikke at det er noen saklig grunn til å foreta noen endring.

(Nr. 22.) Fra sekretariatet:

Paragrafen opprettholdes som nå.

Forslagene ble ikke tatt opp, og votering bortfalt.

Paragraf 12, Firmategning og forvaltning.

Peder Birkeland, Revisjonsutvalget, ville ta opp forslag om en liten endring i denne paragraf som omhandler plasing av fagorganisasjonens midler. Vi har diskutert denne saken i revi-

sjonsutvalget, sa han, men vi har forsømt oss når det gjelder å fremme forslag. Vi mener at sekretariatet bør ha litt friere hender til å plasere våre midler, slik at det kunne oppnåes noe høyere rente. Jeg vil derfor oppta følgende forslag:

«Det tilføyes § 12 i punkt 2 følgende: «samt panteobligasjoner i fast eiendom og aksjer i selskaper av samfunnsmessig art.»

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, gjorde oppmerksom på at det i § 6 om kongressens myndighetsområde står i punkt 5 at «benkeforslag og endringer i vedtektene kan ikke tas opp til behandling på kongressen uten at det har samband med et forslag som er satt fram på vanlig måte». Jeg kan derfor ikke innse at kongressen kan stemme over Birkelands forslag.

Konrad Nordahl: Jeg kan være enig med Strand i at saken er meget tvilsom rent formelt. På den annen side mener jeg at det hadde vært bra om sekretariatet hadde fått en utvidet myndighet til å plasere våre penger til større rente. Hvis revisjonsutvalget hadde sagt fra til sekretariatet, ville vi ganske sikkert ha fremmet et forslag i denne retning. Jeg tror nok også at hvis kongressen gjør et enstemmig vedtak om det, så vil det holde rent formelt. Er det imidlertid bare et par stemmer mot, er det nok best å la saken falle.

Emil Torkildsen, sekretariatet: Vi kan ikke ta opp et forslag av den karakter som det Birkeland har satt fram. Jeg tror for øvrig at punkt 2 i § 12 gir sekretariatet full adgang til en slik plasing som Birkeland tar sikte på.

Einar Strand, NNN: Jeg akter å stemme mot Birkelands forslag av hensyn til konsekvensene. Vi har en liknende bestemmelse i våre forbundsvedtekter, og hvis kongressen fraviker sine bestemmelser, så kan det lett bli presedens for det. Jeg vil advare mot slike vedtak.

Ordstyreren mente at etter de uttalelser som var falt måtte votering bortfalle.

Ordstyrerens oppfatning ble godkjent av kongressen.

Paragraf 15, Avstemningsreglene.

Her forelå disse forslag:

NORSK ARBEIDSMANNFORBUND

(Nr. 23.) *Avd. 69, Malmo Gruvearbeiderforening, foreslår:*

Punkt 1.

I første avsnitt strykes ordene «som regel».

I annet avsnitt tilføyes ordene «de frammøtte» foran ordet medlemmene.

Punkt 2,
tilføyes ordet «frammøte» foran medlemmer.

Punkt 3 og 4 går ut.

Punkt 5, siste setning går ut. Ny setning får sådan ordlyd:

«For denne avstemning gjelder reglene i det endrede punkt 2.»

Punkt 6.

Ordene «eller å heve en arbeidsstans» strykes.

Nytt avsnitt:

«Det oppnådde resultat foregges de medlemmer interesselysten gjelder til avstemning.»

Motivering:

Det synes ikke bare rimelig, men uten unntak medlemmenes uomgjengelige rett til under enhver omstendighet å stemme over tarifforslag angående sine tariffrevisjoner og beholde sin selvklare rett til å øve innflytelse på sine lønns- og arbeidsvilkår. Så lenge vi erkjenner at vi bor og virker i et demokratisk samfunn må det være en selvfølge at en så grunnfestet demokratisk medborgerrett følger medlemmet inn i sin fagforening og at bare de som møter fram til avstemningsmøtet har myndighet til å vedta eller forkaste forslaget de stemmer over. Uten en slik rett og myndighet ville det å gå til et avstemningsmøte være som å jage sin egen skygge.

Hvilke kaotiske tilstander vil en ikke komme opp i om f. eks. hjemmesitterne ved et stortingsvalg skulle kunne regnes for ja-stemmer for den ene eller den annen part. Det er de aktive medlemmer i organisasjonen som utfører det skapende organisasjonsarbeid som bringer resultater, både på møtene og i felten. Det er disse medlemmer som gjennom hele fagorganisasjonens historie fram til i dag, uten de passives og hjemmesitternes medvirken, med sin uoppslitelige interesse, mot og offervilje har kjempet fagorganisasjonen fram til den maktposisjon den har i samfunnet i dag. Det virker da også på medlemmene som en skjebnens ironi at deres dyreste interesser i medhold av LO's vedtekter er lagt i hendene på kategorien hjemmesitterne og er dermed en kasteball etter deres forgodtbefindende.

Foreningen mener at det er de medlemmer som viser interesse og deltar i avstemningsmøtene som skal avgjøre saken med sin innflytelse. Det er disse medlemmer som viser respekt for fagorganisasjonens vedtekter og varetar dens interesser, og det er disse medlemmer det må tas hensyn til og ikke hjemmesitterne som finner det makeligst å sitte hjemme når det gjelder så viktige saker som å ta stilling til et tarifforslag som gjelder lønns- og arbeidsvilkår et eller flere år framover.

Erfaringen viser at det etter hvert blir flere og flere av medlemmene som ikke møter fram for å stemme over et tarifforslag ut fra den oppfatning at det er nærmest uråd å regne med at frammøteprosenten vil komme i $\frac{2}{3}$ og derfor anser det hensiktsløst å gå på avstemningsmøtene.

Det er en kjensgjerning at det gjør seg gjeldende en stadig økende misnøye og bitterhet mot bestemmelsene i vedtektenes § 15, som har ført til den utvikling at det er hjemmesitterne som ved en tariffavstemning blir de dominerende, mens de aktive og samvittighetsfulle medlemmer derimot mister all bestemmende myndighet.

Våre øverste tillitsmenn i LO blir derimot avskåret fra å gjøre det de bør og skal, nemlig foreta disposisjoner som er i overensstemmelse med de aktive og interesserte medlemmers vilje og oppfatning. Med de nå gjeldende bestemmelser har utviklingen tvert imot gått i den motsatte retning, idet forbundsstyrene og sekretariatet har fått en avgjørelsesmyndighet som stenger for medlemmenes selvbestemmelsesrett og som avstumper og forkrøbler

den demokratiske ånd i fagorganisasjonen. Det virker deprimerende på medlemmene og skaper en stadig større passivitet, samtidig som det i høyeste grad strider mot medlemmenes rettsbevissthet.

Fra landsstyret:

Kan ikke anbefales vedtatt.

(Nr. 24.) *Avd. 111, Løkken Gruvearbeiderforening foreslår:*

Punkt 1 får denne ordlyd:

•Tarifforslaget skal legges fram for de medlemmer interesselvisten gjelder. Avstemningen skal skje ved uravstemning.
Punktene 3, 4 og 5 i samme § faller bort.»

Motivering:

Ad punkt 1, 3 og 4: Ved en vedtektsforbundet innføring av uravstemningsmetoden ved avstemningen over tarifforslaget vil en få den beste garanti for den størst mulige stemmedeltakelse og dermed et resultat som gir et riktig bilde av medlemmenes syn.

Ved innføring av en slik ordning kan punkt 3 og 4 falle bort.

Ad punkt 5: Adgangen som her blir gitt til å slå sammen flere forbund ved avstemningen mener vi må bort. Ikke bare forbundene men også gruppene innenfor de enkelte forbund må selv ha rett til å avgjøre sine tariffspørsmål.

Fra landsstyret:

Landsstyret er enig i at uravstemningen blir nyttet mest mulig, men kan ikke anbefale vedtatt at punktene 3, 4 og 5 går ut.

(Nr. 25.) *Avd. 92, Bjørkåsen Gruvearbeiderforening foreslår:*

•Punkt 1: Ordene «som regel» og «frammøtte» går ut, og punktet får da følgende ordlyd:

Tarifforslag skal legges fram for frammøtte medlemmer interesselvisten gjelder.

Punkt 2: Punktet får følgende ordlyd: Har flertallet av de frammøtte medlemmer og det øvrige blir som før.

Formuleringen i punktene 3 og 4 går ut.

Punkt 5: Bindestrek og tallet 4 utgår.

Punkt 6: Ordene «eller å heve en arbeidsstans» går ut.

Nytt avsnitt: De oppnådde resultater forelegges de interesserte medlemmer til avstemning.

Punktene i § 15 — 7, 8, 9 og 10 bibeholdes som før.

Fra landsstyret:

Kan ikke anbefales vedtatt.

(Nr. 26.) *Avd. 147, Orkanger Arbeidsmandsforening foreslår:*

•Avstemningsreglene endres slik at alle tarifforslag skal legges fram for medlemmene og at flertallet av de som har deltatt i avstemningen avgjør om et forslag er forkastet eller vedtatt.»

Fra landsstyret:

Kan ikke anbefales vedtatt.

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE

(Nr. 27.) Sandefjord typografiske forening foreslår:

Punkt 1 endres til:

•Tarifforslaget skal ved uravstemningen legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder:

Punkt 2 får følgende tilføyelse:

•Resultatene av avstemningen meddeles sekretariatet. •

Punktene 3, 4 og 5 utgår.

Fra Hovedstyret:

Hovedstyret kan ikke anbefale Sandefjord typografiske forenings forslag til endring av vedtektenes § 15, punkt 1. Hovedstyret finner dog at en bestemmelse om uravstemning bør komme inn i vedtektenes, men det må også være adgang til å benytte andre avstemningsmåter dersom dette ansees formålstjenlig.

Hovedstyret anbefaler tilføyelsen til punkt 2, og at punktene 3 og 4 utgår. Hovedstyret kan ikke anbefale forslaget om at punkt 5 utgår.

(Nr. 28.) Oslo typografiske forening, foreslår:

•Punktene 2, 3 og 4 slås sammen og får følgende ordlyd:

•Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er dette vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen. •

Er det nødvendig, endres andre punkter i LO's vedtekter og hovedavtalen overensstemmende med dette prinsipp. •

Forslaget er enstemmig tiltrådt av Norsk Centralforening for Boktrykkes landsmøte 1955.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 29.) Avd. 219, Larvik Bygningsarbeiderforening, foreslår:

•1. Tarifforslaget skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.

2. Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet av de frammøtte medlemmer stemt imot, er det forkastet.

Sekretariatet i LO underrettes om resultatet.

NYTT.

3. Felles avstemning for flere forbund og tariffavtaler skal ikke benyttes.

Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder har stemmerett i spørsmål om iverksetting, avslutning eller fortsetting av arbeidsstans.

Punkt 7 beholdes uforandret, de øvrige punkter utgår.

Motivering:

Vi mener at det i vedtektenes må slås prinsipielt fast at det er medlemmene som har bestemmelsesretten i denne viktige sak som gjelder tarifforslagene. Likeledes at det er på fagforeningsmøtene sakene blir avgjort. At sekretariatet på toppen kan ta hjemmesitterne til inntekt for sitt standpunkt, er et grovt tillitsbrudd med de aktive fagforeningsmedlemmer.

Fra landsstyret:

Landsstyret tiltrer i prinsippet avd. 219's forslag og vil foreslå at punktene 4 og 5 i § 15 utgår.

NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND

(Nr. 30.) *Drammen Støperiarbeiderforening* foreslår:

«Ved avstemning over tarifforslag benyttes uravstemning, så vidt mulig. Avstemning skal administreres av avdelinger og klubber, og skal foregå på arbeidsplassen etterat det er holdt møter til behandling av foreliggende forslag.

Når flertallet av medlemmer som har deltatt i avstemningen har stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet.»

Motivering:

Det har i mange år vært diskutert avstemningsreglene i LO's vedtekter. Når saken skal opp på LO's kongress, mener vår forening at det i denne paragraf må inntas bestemmelser om at uravstemningsformen skal brukes over tarifforslag.

Det må videre fastsettes bestemmelse om at avdelinger og klubber administrerer avstemningene, og at avstemning først kan skje etterat det har vært orienterende møter hvor medlemmene får anledning til å uttale seg om forslaget det skal stemmes over.

Avgjørelse om forslaget er vedtatt eller forkastet, må ligge hos stemmeflertallet.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret slutter seg til det grunnsyn som ligger i dette forslag, men unnlater å komme nærmere inn på det nå, da vi regner med at saken kommer opp til drøfting på bred basis på kongressen.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 31.) *Avd. 30, Drammen Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

Punktene 2, 3 og 4 utgår og erstattes med:

«Ved avstemning over tarifforslag benyttes uravstemning. Uravstemningen administreres av klubbene eller fagforeningene, og skal foregå på arbeidsplassene etterat det er holdt møter til behandling av foreliggende forslag. Når flertallet av medlemmene, som har deltatt i avstemningen, har stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet.»

Motivering:

Det har i årevis vært diskusjoner i fagbevegelsen om avstemningsreglene i LO's vedtekter.

Når saken skal opp på LO's kongress, mener vår forening at det i denne paragrafen må inntas bestemmelser om at uravstemningsformen skal brukes ved avstemning over tarifforslag. Det må videre fastsettes at det er fagforeningene og klubbene som administrerer avstemningene, og at avstemningene først kan foregå etterat medlemmene i møter har hatt anledning til å uttale seg om forslaget det skal stemmes over. Avgjørelsen om forslaget er vedtatt eller forkastet, må ligge hos flertallet av dem som har deltatt i avstemningen.

(Nr. 32.) *Avd. 102, Blikkemballasjearbeidernes Forening, Stavanger*, foreslår:

Punkt 1.

Tarifforslaget skal legges fram til avstemning for de medlemmer interessen gjelder.

Punktene 2, 3 og 4 utgår. I stedet innsettes:

«Har flertallet av de avgitte stemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt.

Har flertallet av de avgitte stemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet. Forbundsstyret sender sekretariatet melding om resultatet av avstemningen.»

Motivering:

Denne avstemningsmåte er i aller høyeste grad demokratisk og appellerer til bevisstheten blant de fagorganiserte.

(Nr. 33.) *Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

Punkt 1. Tarifforslag skal ved uravstemning legges fram for de medlemmer tvisten gjelder.

Punkt 2. Har flertallet av de medlemmer som har tatt del i avstemningen, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot, er det forkastet.

Punkt 3. Resultatene av avstemningen meddeles sekretariatet.

Punktene 4 og 5 utgår.

Motivering:

Våre medlemmer ønsker og krever demokratisering av § 15. Vi kan heller ikke tenke oss muligheten av å innføre «svenske tilstander» i § 15, da dette vil bidra til å svekke aktiviteten hos tillitsmennene og nedsette fagorganisasjonens kampkraft.

(Nr. 34.) *Avd. 2, Platearbeidernes Forening, Oslo*, foreslår:

«Uravstemningsformen for avstemning over tarifforslag innføres i § 15. Det må skje slik at det er verkstedklubbene og fagforeningene som administrerer avstemningen.

Avstemningen skal foregå på arbeidsplassen.

Det skal holdes orienteringsmøter før avstemningen foretas. Flertallet av dem som har deltatt i avstemningen bestemmer avgjørelsen med simpelt flertall.»

Motivering:

Henviser til uravstemningen over tarifforslaget i 1956 for NJMF.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til den form for uravstemning som ble brukt ved siste tariffrevisjon innenfor jern- og metall, og som stort sett faller sammen med de foranstående forslag, men dog innenfor rammen av de nåværende bestemmelser i vedtektene og som vi ikke finner berettiget grunn til å endre når det gjelder kravet til deltakelse som er foreslått av de respektive avdelinger, så lenge denne form for avstemning opprettholdes.

Derimot har forbundsstyret behandlet spørsmålet om ny avstemningsmetode, og viser for øvrig til dette spesielle forslag.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 35.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, Kristiansand*, foreslår:

«Tarifforslag skal alltid avgjøres ved uravstemning.

Det skal holdes et møte før avstemningen foretas, hvor medlemmene får orientering om tarifforslaget og diskuterer dette. Det alminnelige fler-

tall skal være det avgjørende. Fagforeningsstyrene foretar opptelling av stemmesedlene og sender resultatet inn til forbundet.»

Fra forbundsstyret:

Det henvises til vedtak om at uravstemning kan benyttes. Forslaget kan i henhold hertil ikke tiltres.

(Nr. 36.) Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds forbundsstyre foreslår: Punkt 4 forandres til:

«Har mindre enn $\frac{2}{3}$ tatt del i avstemningen og vilkårene etter pkt. 2 ikke er fylt, er avstemningene rådgivende.

Sekretariatet skal da kunne påby ny avstemning eller treffe endelig avgjørelse om forslaget skal godtas eller forkastes.»

Motivering:

Når vi framkommer med dette forslag er det ut fra de eksempler som har forekommet i det siste innenfor enkelte tariffområder, hvor et forholdsvis lite antall medlemmer har deltatt i avstemningen, men har dette likevel medført av konflikten er trådt i kraft fordi vedkommende forbundsstyre ikke har tatt stilling til avstemningsresultatet og da har sekretariatet — etter de nåværende vedtekter — ikke kunnet påby ny avstemning.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 37.) Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår:

«Avstemning over tarifforslag skal foretas ved uravstemning på arbeidsplassen. Ut fra dette foreslår en at punktene 2, 3 og 4 i samme § 15 utgår.

Uravstemningen foregår på arbeidsplassen, i klubber og grupper etterat det er avholdt møter til behandling av foreliggende forslag. Har flertallet av medlemmene stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet stemt imot forslaget, er det forkastet.»

(Nr. 38.) Forslag fra:

Bergens Sporveisfunksjonærers Forening,
Gassverksarbeidernes Forening, Bergen,
Bergens Kinematograf Betjenings Forening,
Bergen kommunale Tjenestemannslag og
Vannverkets Arbeiderforening, Bergen,
med tilslutning av Bergen stedsstyre:

LO's vedtekter § 15, punktene 2, 3 og 4 utgår og i stedet settes:

«Ved avstemning over tarifforslag nyttes uravstemning. Avstemningen administreres av de enkelte klubber eller foreninger, og skal foregå på arbeidsplassene etterat det er holdt møter hvor forslaget er behandlet. Har flertallet av de avgitte stemmer stemt for forslaget, er det vedtatt. Har det samme flertall stemt mot, er de forkastet.

Motivering:

For å imøtekomme den kritikk og misnøye som har vært med praktiseringen av foran nevnte punkter, finner vi det riktig at man endrer paragrafen slik som foreslått. Man vil også ved å følge forslaget, oppnå at både interessen og frammøtet vil øke, spesielt på bakgrunn av at lønnsnemnda er opphevet.

(Nr. 39.) *Strinda kommunale Arbeiderforening* foreslår:

«Avstemning over tarifforslag skal foregå ved uravstemning. På forhånd skal holdes orienterende møte om tarifforslaget.»

Motivering:

Det er vanskelig å få alle medlemmer fram til møter. Avstemningsresultatet vil bli deretter. Vi viser ellers til den større stemmedeltakelse ved siste tariffoppgjør. Medlemmene må ha rede på og få diskutere tarifforslaget de skal stemme over.

(Nr. 40.) *Oslo Havnevesens Arbeiderforening* foreslår:

«I de tilfelle hvor avstemningsresultatet blir gjort samlet, bør de foreninger (eller bedriftsklubber) som ønsker det, få oppgitt avstemningsresultatet innen sin forening (bedriftsklubb).»

Motivering:

Så vidt vi har brakt i erfaring, brukes det forskjellig praksis innen fagforbundene på dette område. Det bør, etter vår oppfatning, være ensartet regel for alle forbund.

(Nr. 41.) *Oslo Havnevesens Arbeiderforening* foreslår:

«Ved avstemning over tarifforslag, og hvor flere grupper lønnskakere stemmer sammen, f. eks. funksjonærer og akkordarbeidere, gjennomføres en avstemningsmåte slik at tariffen som umiddelbart berører en gruppe, blir avgjort ved stemmeflerhet i angjeldende gruppe.»

Motivering:

Ved tariffrevisjonen i Oslo kommune 1956, ble arbeidernes lønn (også akkordsatser) fastsatt etter en avstemning hvor det samlede stemmetall besto av såvel funksjonærer som arbeidere.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret har ikke tatt stilling til forslagene.

NORSK NÆRINGS- OG NYDELSESMIDDEL- ARBEIDERFORBUND

(Nr. 42.) *Stavanger Bryggeriarbeiderforening* foreslår:

Punkt 1. Tarifforslag skal legges fram til avstemning for de medlemmer interessetvisten gjelder.

Punktene 2, 3 og 4 utgår. I stedet innsettes:

«Har flertallet av avgitte stemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er dette vedtatt.

Har flertallet av de avgitte stemmer stemt mot forslaget, er dette forkastet.»

Motivering:

Denne avstemningsmetode er demokratisk og er en garanti for at avgjørelsen blir tatt av de aktive — ikke av hjemmesitterne.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslaget.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 43.) *Avd. 13, Supralarbidernes Borregaardsforening*, foreslår:

1. Punkt 1 endres til:

«Tarifforslag skal legges fram osv.»

2. Punkt 5 får følgende tilføyelse:

«Der hvor en tariffbevegelse omfatter flere forbund eller fag, skal hele avstemningsresultatet, spesifisert tilstilles de forbund eller fag som omfattes av tariffrevisjonen.

Forbundene skal videre meddele alle avdelinger en spesifisert oppgave over avstemningen.»

(Nr. 44.) *Avd. 5, Rena Kartongarbeiderforening*, foreslår:

«Det bør foretas endringer i Arbeidernes faglige Landsorganisasjons vedtekter som med hjemmel i Arbeidstvistloven gir adgang til sammenkopling av flere forbund ved avstemninger over tarifforslag. De små grupper av andre forbund som kommer inn under et hovedforbunds tariffområde, bør få sine tariffkrav avgjort ved særavtaler, slik at deres stemmegivning, som tilfelle er nå, ikke får utslagsgivende virkning.»

(Nr. 45.) *Avd. 30, Follafoss Sliperiarbeiderforening*, foreslår:

Nytt punkt 6 foreslås sålydende:

- «1. Er et forhandlings- eller meglingsforslag forkastet — og flere forbund eller fag er delaktig i tariffoppgjøret — kan ved avstemning over et nytt forslag medregnes stemmer fra den foregående avstemning.

Kun stemmer som er avgitt for eller imot det nye forslaget — kan medregnes i det endelige oppgjør.

Motivering:

Vår forening henviser til avstemningen i tariffoppgjøret for papirindustrien 1956.

- «2. I tidligere punkt 6, siste del: «eller å heve en arbeidsstans» — utgår.
Det tidligere punkt 6 blir så punkt 7 osv.»

(Nr. 46.) *Avd. 26, Borregaard Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«Ved avstemning over tarifforslag benyttes uravstemning.

Uravstemningen administreres av fagforeningen eller klubbene og skal foregå på arbeidsplassene etterat det er holdt møter til behandling av foreliggende forslag.

Har flertallet av medlemmene som har deltatt i avstemningen stemt for forslaget — er det vedtatt. Har flertallet stemt imot — er det forkastet.»

Motivering:

Det har i årevis vært diskutert i fagbevegelsen om avstemningsreglene i LO's vedtekter.

Når avstemningen skal opp på LO's kongress, mener vår forening at det i § 15 må inntas bestemmelser om at uravstemningsformen skal brukes ved avstemning over tarifforslag.

Det må videre fastsettes at det er foreningene og klubbene som administrerer avstemningen — og at avstemningen først kan foregå etterat medlemmene i møter har hatt anledning til å uttale seg om forslaget de skal stemme over.

Avgjørelsen om forslaget er vedtatt eller forkastet — må ligge hos flertallet av dem som har deltatt i avstemningen.

(Nr. 47.) *Norsk Papirindustriarbeiderforbund*, foreslår:

Ny tekst:

«Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer som interessetvisten gjelder — og avstemningen skal foregå ved uravstemning blant medlemmene.»

Følgende tilføyelse:

«Når fellesavstemning blir benyttet skal de interesserte forbund eller fag — ikke kunne henvise til et tidligere avstemningsresultat ved en senere avstemning.

Avstemningsresultatet for de interesserte forbund eller fag — skal spesifisert tilstilles de forbund eller fag som omfattes av tariffbevegelsen.

Forbundene skal videre sende sine avdelinger som har deltatt i avstemningen en spesifisert oppgave over avstemningsresultatet.»

Motivering:

På grunn av de vanskeligheter som oppsto ved avstemningen i papirindustrien ved tariffrevisjonen 1956 — anser vi den foreslåtte endring nødvendig for å få klarere bestemmelser.

VESTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 48.) Forslag fra Faglig Utvalg, Larvik:

§ 15 endres til:

1. Tarifforslag skal legges fram for de medlemmer interessetvisten gjelder.
2. Har flertallet av de frammøtte medlemmer som interessetvisten gjelder, stemt for forslaget, er det vedtatt. Har flertallet av de frammøtte stemt imot, er det forkastet.

Sekretariatet i LO underrettes om resultatet.

3. Felles avstemning for flere forbund og tariffavtaler skal ikke benyttes. Bare de medlemmer som interessetvisten gjelder har stemmerett i spørsmål om iverksetting, avslutning eller fortsetting av arbeidsstans. Punkt 7 beholdes uforandret, de øvrige punkter utgår.»

Motivering:

En mener at det i vedtektene må slås prinsipielt fast at det er medlemmene som har bestemmelsesretten i denne viktige sak som gjelder tarifforslagene. Likeledes at det er på fagforeningsmøtene saken blir avgjort. At sekretariatet kan ta hjemmesitterne til inntekt for sitt standpunkt, er et grovt tillitsbrudd med de aktive fagforeningsmedlemmer.

Fra distriktstyret:

Forslaget kan ikke anbefales.

(Nr. 49.) Fra sekretariatet:

§ 15, punkt 1, tilføyes et 3. avsnitt følgende: «Sekretariatet kan etter samråd med vedkommende forbund gjøre vedtak om at avstemningen skal foregå som uravstemning i samsvar med gjeldende retningslinjer.»

For øvrig opprettholdes paragrafen som nå.

Ordstyreren ville før han slapp diskusjonen løs gjøre merk-sam på at det forslaget som Jern og Metall hadde fremmet om regler for avstemning over tarifforslag ikke skulle debatteres nå, men at det ville komme til spesiell behandling senere.

Konrad Nordahls innledning.

Konrad Nordahl kom med disse innledende merknader i forbindelse med sekretariatets innstilling: De forslag som er kommet inn til denne kongressen i forbindelse med § 15 om avstemningsreglene er gjengangere. Liknende forslag ble tatt opp i 1949, og vi hadde noen flere av dem i 1953. På begge kongresser ble de nedstemt alle sammen. Det nye i denne paragraf er det forslaget som sekretariatet foreslår som tilføyelse til punkt 1 om at sekretariatet i samråd med vedkommende forbund skal kunne gjøre vedtak om uravstemning.

De som er gamle medlemmer vil huske at vi i sin tid hadde en nokså stor og bitter kamp om avstemningsreglene over tarifforslag. Vi fikk så et forslag til lov om avstemningsregler i faglige konflikter. En kommisjon hadde laget dette forslaget for en venstre-regjering, som fremmet proposisjon herom. I denne kommisjonen satt det også representanter for fagorganisasjonen, og de hadde stemt for innstillingen. Motiveringen var ganske enkelt den at de var redd for at vi ellers ville ha fått enda strengere avstemningsregler, og dette standpunkt var blitt godkjent av sekretariatet. Det var imidlertid ikke enstemmighet innenfor fagorganisasjonen når det gjaldt dette spørsmålet. Da saken kom opp på fagkongressen i 1934, ble det vedtatt en beklagelse over det standpunkt som var tatt, og sekretariatets flertall måtte gå. Det ble valt nytt sekretariat og nye tillitsmenn. Kongressen sa tydelig fra at vi ikke ønsker at staten skal ordne opp i våre egne affærer. Det skal vi gjøre selv. Sekretariatet ble pålagt å oppta forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om avstemningsreglene. Dette ble også gjort, og forhandlingene førte til en ny hovedavtale der avstemningsreglene gikk inn som et ledd i avtalen. Det het i disse bestemmelser at avstemningsresultatet skulle gi et fullgyldig uttrykk for viljen hos flertallet av medlemmene, dvs. flertallet av dem som omfattes av tarifforslagene. Denne hovedavtalen ble sendt til uravstemning og vedtatt med stort flertall. På dette grunnlag gikk representanter for Landsorganisasjonen og NAF til regjeringen, og begge hovedorganisasjoner anbefalte regjeringen å trekke avstemningsreglene tilbake.

Og det gjorde venstre regjeringen. Samtidig påtok imidlertid *partene* seg et visst ansvar. Landsorganisasjonen for sitt vedkommende har i sine vedtekter tatt inn klare bestemmelser om at avstemninger over forslag skal foregå betryggende og at resultatet skal gi uttrykk for flertallets vilje. Derfor er det nokså stor demagogi å foreslå at det er de frammøtte medlemmer som skal ha

avgjørelsen. Vi vet at det ikke så sjelden møter 10 prosent av medlemmene på avstemningsmøtene.

Det er for så vidt greitt i konflikter som bare berører det enkelte fag, men så innfiltret som fagene er blitt idag, så vil en konflikt i ett fag straks virke over på arbeidsforholdene i et annet. En konflikt i bygning, jern og metall, oljeindustrien eller blant elektrikerne vil i løpet av kort tid utløse arbeidsstans for andre grupper. Ja, slike konflikter berører oss alle, — kanskje minst dem som opprinnelig åpner konflikten. Det må være nokså innlysende at et lite mindretall ikke kan ha avgjørelsen. Vi må stille det krav til medlemmene at de skal ta avgjørelser under et visst ansvar. Det er ikke så lett å få medlemmene til å møte fram. Det kan være en fotballkamp som trekker, Riksteatret har kanskje forestilling, og så er det fagforeningsmøtet det går ut over. Men da må de også ta følgene av sin uteblivelse.

I det forslaget sekretariatet har lagt fram har vi fulgt de prinsipper vi har foreslått før. Det nye som er kommet til er forslaget fra Jern og Met om et tariffråd, men dette problemet skal vi behandle særskilt, og jeg skal derfor ikke komme inn på det her. Det som fortsatt skal gjelde er at medlemmene skal avgjøre forslagets skjebne, men det er *flertallet* av medlemmene. Derfor foreslår vi at det innføres i Landsorganisasjonens vedtekter at avstemningen i visse tilfeller skal kunne foregå som uravstemning i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Kongressen i 1953 godkjente at det kunne nyttes uravstemning, men den ble ikke gjort obligatorisk. Det er det som nå blir gjort. Fra før av er det store grupper innenfor Landsorganisasjonen som i mange år har brukt uravstemningsmetoden. Det gjelder bl. a. statsfunksjonærene. Men også for enkelte andre grupper har vi de siste tariffrevisjoner gjennomført uravstemning. Det var således tilfelle ved det siste oppgjør for Papir, Jern og Met og for støperiarbeiderne. Alle disse uravstemningene har vært uttrykk for flertallets vilje, og når slike resultater ligger på bordet må vi også være beredt til å ta en konflikt. Når derimot 10 eller 20 prosent av medlemmene deltar i en avstemning, er det ikke særlig sterkt grunnlag for en konflikt.

Vi bygger nå på Hovedavtalen som ble revidert i 1954. Etter denne kan det gjennomføres uravstemning, men der hvor vi bruker vanlig avstemning skal resultatet bare betraktes som rådgivende hvis det ikke er et tilstrekkelig antall medlemmer som har stemt. Det er en passus i Landsorganisasjonens vedtekter som kom inn i 1949, og som bygger på Hovedavtalen. Denne bestemmelsen er imidlertid ikke blitt misbrukt. Vi *kunne* brukt den i bygningsindustrien, der

det bare var litt over 20 prosent som var møtt fram ved avstemningen.

Vi behøver ikke gå lenger enn til Danmark for å finne at den danske Riksdag har vedtatt avstemningsregler. Det ligger også et forslag i vårt Storting fra to venstremenn om å vedta avstemningsregler her i landet. Med den sammensetning Stortinget har i dag, er det ingen utsikt til at et slikt forslag går igjennom. Men en liten forskyvning kan endre dette bilde. Hvis vi ikke kan ordne opp i vårt eget hus, så vil nok avstemningsregler bli vedtatt av Stortinget. Derfor opptar jeg sekretariatets forslag og anbefaler kongressen å vedta det.

Ordsiftet.

Halvdan Wigard, Oslo faglige Samorganisasjon, tok på vegne av Centralforeningen for boktrykkere opp forslag nr. 28. Dette forslaget er godkjent av vårt landsmøte, sa han, og dette landsmøtet var ikke sammensatt av demagoger eller fjols. Det blir sagt at vi skal ha disse avstemningsreglene for å komme vekk fra det dårlige frammøte. Jeg tror det dårlige oppmøte kommer av at medlemmene regner med at det er sekretariatet som har avgjørelsen. Det er uttrykk for en viss resignasjon blant medlemmene. Jeg forstår godt at sekretariatet føler et stort ansvar, men på den annen side synes jeg det er meningsløst at det er hjemmesitterne som skal ha avgjørelsen. Det er kanskje hardt at 20 prosent av medlemmene som møter fram, skal avgjøre spørsmålet om konflikt eller ikke, men de som ikke møter får ta ansvaret for det. Jeg anbefaler derfor det forslaget som er satt fram av Oslo typografiske forening og vårt landsmøte.

Karsten Torkildsen, sekretariatet, tok opp forslag nr. 36, forslaget fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds forbundsstyre. — Det peker i en litt annen retning, sa han. Vi mener selv sagt at et forbundsstyre bør ta et standpunkt, men slik § 15, 4 er formet i dag, har ikke sekretariatet adgang til å ta endelig avgjerd såfram et forbundsstyre ikke har tatt standpunkt. Ved å sløyfe ordene «etter at vedkommende forbundsstyre er hørt» i paragrafen får sekretariatet ubetinget rett til å ta avgjørelsen. En slik formulering vil gi sekretariatet en ubetinget rett, og på den måten vil ikke et forbundsstyre ved en negativ holdning avskjære sekretariatet adgangen til å gripe inn. Jeg synes vi ikke bør føre konflikter på et svakt grunnlag, og derfor mener jeg at vårt forslag er det eneste logiske. I sekretariatet har Alfred Nilsen og jeg stemt for det.

Kaare Pehrsen, sekretariatet, tok opp forslag nr. 47 om at avstemninger skal foregå ved uravstemning. — Jeg er for øvrig enig

i det som Nordahl har sagt, uttalte Pehrson. Slik som paragraf 15 nå er formet, kan det oppstå mange vanskeligheter, og vi mener at alle forslag bør forelegges til uravstemning. Sekretariatets innstilling dekker for så vidt vårt forslag, men det sier ikke konkret at alle forslag skal undergis uravstemning.

Vi har også foreslått en tilføyelse til punkt 1 i § 15. Når vi har fremmet dette forslaget, kommer det av den affæren vi kom opp i ved tariffrevisjonen i 1956. Vi fikk strid om hvordan dette punktet skulle fortolkes. Riksmeglingsmannen hevdet, og vi var enig i, at det var nok å votere én gang for en gruppe, hvis det ikke var foretatt noen endring i forslaget for denne gruppen. Det oppsto strid om dette, og derfor vil vi ha en klarere formulering av dette punktet. Jeg opptar derfor forslag nr. 47 med tilføyelsen.

Even Flatreit, Jernbaneforbundet, Trondheim, var enig med dem som hadde foreslått at det klart og tydelig skulle stå uravstemning over forslag, sa han, og det har virket godt. Derfor synes jeg sekretariatets innstilling bør formes mer presist, og jeg støtter forslaget fra Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Johan Bøe, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund, var enig i den utforming paragraf 15, 1 hadde fått i sekretariatets innstilling, men han var ikke enig i Konrad Nordahls motivering. — Jeg tror ikke typografene i Oslo er demagoger, sa han. De har selvfølgelig full rett til å fremme sine forslag om forandring av denne paragraf uten derfor å bli skjelt ut for å være demagoger. Det er også mye riktig i det som Wigaard hevder at det ikke bør være de som ikke møter som skal ha avgjørelsen. Jeg synes derfor ikke det er riktig av formannen å kjøre opp med så stort skyts. Når det gjelder forslagene om å fastslå uravstemning som den eneste avstemningsmåte, vil jeg stemme mot dem.

Johan Dverseth, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Sauda: Jeg er ikke så sikker på at uravstemning under enhver omstendighet ville være så bra. Jeg mener avstemningsmøter der medlemmene får en redegjørelse for forslaget, er å foretrekke. Flertallet av de frammøtte bør ha avgjørelsen. Jeg vil støtte de forslag som er satt fram i denne retning.

Halvor Sørum, Norsk Bygningsarbeiderforbund, Oslo: Det har vært klaget i borgerpressen over det dårlige frammøte ved avstemninger over tarifforslag. Også vi har klaget, og det blir hevdet at vi gjennom disse avstemningsreglene kanskje skal skape større aktivitet. Jeg for min del tror ikke at vi fremmer aktiviteten på denne måten. Nå er ikke dette med dårlig frammøte på fagforeningsmøter noe som er enestående for vår periode. I 20—30-

årene hadde vi også perioder med dårlig frammøte. Vi ønsker selv-sagt størst mulig frammøte på våre møter, men det har alltid vært slik at det er styret og tillitsmennene som har vært de aktive i fagforeningene og som i siste instans har hatt avgjørelsen. Hvis vi strammer de formelle regler, oppnår vi akkurat det motsatte. Da vil mange resonnere som så at om de unnlater å møte har de like-vel det avgjørende ord. Etter min mening bør det være de interes-serte og aktive medlemmene som skal ha avgjørelsen, og derfor bør det ikke stå noe i avstemningsreglene om at resultatet skal være rådgivende i de og de tilfeller. Når Nordahl truer med borgerlig flertall, så synes jeg det er et dårlig argument.

Når det gjelder forslagene om obligatorisk uravstemning med til-sendte stemmesedler, så synes jeg de har de samme svakhetene. Det må da gjelde ikke bare tarifforslag, men også andre saker. Jeg kan være enig i at man i visse tilfeller kan ha uravstemning, men da må det være en forsvarlig form for uravstemning. Medlems-møtene bør imidlertid være de avgjørende instanser. For øvrig bør de enkelte forbund stå fritt når det gjelder å avgjøre avstemnings-måten.

Det er også en annen ting jeg vil nevne i denne sammenheng. Det gjelder spørsmålet om offentliggjørelse av meglingsforslag. Etter min mening bør et forslag offentliggjøres når det foreligger. Det er bare av det onde å hemmeligholde dets innhold. Man sier at det ikke er avisenes kommentarer som skal avgjøre et forslags skjebne, men kommentarene på gatehjørnene er farligere, fordi disse ikke alltid bygger på konkrete ting. Og til slutt dette: Jeg tror det alltid vil være vanskelig for sekretariatet å ta en avgjørelse i strid med medlemmene. Etter min mening er de nåværende be-stemmelser av en slik karakter at de fremmer passivisering i fagforeningene.

K a r l O s h a u g, Norsk Sjømannsforbund, Stavanger: LO har aldri gått til noe overgrep i konflikter på bakgrunn av bestemmel-sene i § 15, og jeg tror det fortsatt har sin store betydning å bibeholde disse bestemmelser. Vi skal huske på at det er en ny genera-sjon som nå overtar i fagforeningene. Det er krefter utenfor ar-beiderbevegelsen som spekulerer på disse felter, og det er derfor bra å ha denne sikkerhetsventilen. Jeg vil derfor anbefale sekre-tariatets innstilling.

T h o r b j ø r n P e t t e r s e n, Oslo faglige samorganisasjon: De fleste av de forslag som er satt fram i forbindelse med § 15 går ut på at et flertall av de frammøtte medlemmer skal avgjøre ved av-stemning et tarifforslag. Jeg vil imidlertid spørre om hvor mange det er som har behandlet disse forslagene. For øvrig slutter jeg meg

til forslag nr. 47 fra Norsk Papirindustriarbeiderforbund som vil ha fastslått at uravstemning skal være obligatorisk. Jeg tror medlemmene får større ansvar hvis vi bestemmer en slik avstemningsmåte. Vi brukte uravstemning ved tariffoppgjøret i Jern og Met. i fjor, og det var 78 prosent som stemte over forslaget. Forutsetningen ved uravstemning er at medlemmene får tid til å drøfte forslaget, og derfor må det ikke være for kort frist for avgivelse av svar.

O. Brennhagen, Norsk Jernbaneforbund, Drammen distrikt: Vi i Jernbaneforbundet er vant til å bruke uravstemning, og vi mener det er en meget betryggende form for behandling av tariff-forslag. Jeg er helt enig med LO's formann i at dette er en rettighet som medlemmene bør holde på. Ellers synes jeg nok at forslag nr. 47 fra Papirarbeiderforbundet er greit. Kan ikke sekretariatet rette sitt forslag og bruke *skal* i stedet for *kan*. Jeg synes ordet *kan* er litt for tøyelig.

Arthur Nordbø, Norsk Kommuneforbund, Bergen, opptok forslag nr. 38 som også går ut på uravstemning. — Jeg tror Konrad Nordahl er enig med oss i at medlemmene skal ha ansvaret. Hvis vi godtar det forslaget sporveisarbeiderne i Bergen har satt fram, kan vi sløyfe de øvrige bestemmelser. Jeg vil henstille til sekretariatet at ordet *kan* blir ombyttet med *skal*.

Sigurd Evang, Oppland faglige samorganisasjon, erklærte seg enig med formannen i hans innlegg og motivering. — Det forslaget som Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har satt fram var også sterkt fremme i vedtektskomiteén i 1949, sa han. Vi ble imidlertid enige om å trekke det tilbake. Vi var redd for at det kunne skape en reaksjon blant medlemmene, når det ubetinget skulle stå at sekretariatet alltid kunne ta endelig avgjerd, hvis fram møtet ikke hadde vært tilstrekkelig ved en avstemning. Vi mener det bør stå at forbundsstyret må høres på forhånd. Jeg mener også at det bør stå *kan* og ikke *skal* når det gjelder uravstemning. Det kan være litt farlig å binde seg helt til uravstemningsmåten. Når det gjelder forslaget fra typografene, så kan ikke jeg forstå at det har noen betydning for typografene å få en forandring, for de har da godt nok fram møte ved sine avstemninger.

Klaus Kjelsrud, Skog og Land, støttet formannens motivering for sekretariatets innstilling. — Jeg kan ikke være enig i forslaget fra Kjemisk forbund, sa han. Hvis vi vedtar det, vil vi stille sekretariatet i en meget vanskelig stilling. Det vil kanskje da bli enda mer fristende for et forbundsstyre å unnlate å ta standpunkt og overlate avgjørelsen til sekretariatet. Vi bør i hvert fall ikke låse en slik ordning fast i vedtektene. Jeg kan heller ikke stemme for

forslaget fra Papirforbundet om at uravstemning skal bli obligatorisk. Vi må være klar over at en uravstemning kan bli en så vidløftig affære for enkelte forbund at den vanskelig kan nyttes i alle tilfeller. Vårt forbund har 3 arbeidsgiverforeninger — en for jordbruket, en for gartneriene og en for skogbruket — vi ville i tilfelle bli nødt til å sende brev til 25 000 medlemmer. Vi har 1000 avtaler ved siden av hovedavtalene. Etter min mening ville det være helt umulig å ha en regel som sa at vi i alle tilfeller skulle ha uravstemning. Det er ikke nødvendig, og det ville også være upraktisk. Det må være nok å fastslå i prinsippet at uravstemning *kan* nyttes, og så får man i hvert enkelt tilfelle vurdere hvilken avstemningsmåte en bør benytte. De fleste forbund vil sikkert være interessert i å ha et visst spillerom her.

Dirigenten foreslo strek, og det ble enstemmig vedtatt å sette strek for de inntegnede talere.

Gunvald Hauge, Sjømannsforbundet: De fleste taleres innlegg her dekker sekretariatets innstilling. Alle vil ha uravstemning, men det er noen som vil ha det obligatorisk. Vårt forbund kan ikke gå med på obligatorisk, fordi vi ikke kan avskjære oss adgang til å bruke andre avstemningsmåter. Uravstemning vil kreve så mye tid, slik at vårt forbund som har medlemmer over hele jordkloden, ikke ville kunne gjennomføre en slik. Vi bør komme fram til mer elastiske former, men vi bør ikke knesette obligatorisk uravstemning. Vi ville kanskje tape mange hundre kroner hvis vi skulle være bundet til å sende hvert eneste forslag til uravstemning.

P. M e n t s e n : Jeg er enig i Konrad Nordahls innledende merknader, men det er et par ting jeg gjerne vil legge til. Jeg vil først få lov til å konstatere med tilfredshet at det nå hersker sånn enstemmighet om uravstemning. Da vi første gang lanserte tanken, var det ikke ørenslyd å få for forslaget. Nå diskuteres det om ordene *kan* og *skal*. Jeg tror det ville være uheldig å bytte ut ordet *kan* med *skal*. Det er nemlig ikke teknisk mulig for alle forbund til enhver tid å bruke uravstemning. Derfor bør vi være forsiktige med å gjøre avstemningsreglene alt for stramme.

Når det gjelder forslag nr. 47 fra Papirindustriarbeiderforbundet, skal dere være merksam på at det her gjelder to ting. Første del går ut på å gjennomføre obligatorisk uravstemningsmåte, og det har kongressen adgang til å gjøre, men som nevnt mener sekretariatet at det ikke vil være praktisk og anvendelig for alle forbund. Tilføyelsen angår imidlertid meglingsmannens adgang til å nytte regler han *faktisk* har. Hvis vi skal få endringer her, må vi ta opp arbeidstvistloven til revisjon. Meglingsmannen kan ikke

tvinge noe forbund til en slik avstemningsmåte, men han har full adgang til det.

Einar Strand, NNN: Jeg er kommet til at sekretariatets forslag er det eneste riktige. Mange mener at uravstemning avløser medlemsmøter, men det er selvsagt fortsatt adgang til å holde slike møter der de enkelte medlemmer får redegjørelse for forslaget og der de aktive kan gå mot forslaget, dersom de ønsker det. Før siste krig hadde vi et større antall medlemmer på møtene. Når dette ikke er tilfellet i dag, tror jeg det kommer av at mange av våre medlemmer ikke abonnerer på arbeiderpressen. Vi kan nemlig ikke gjøre den obligatorisk. Vi har i NNN et utall av overenskomster som vi behandler på én gang. Det er praktisk for oss å holde medlemsmøter der medlemmene med en gang forslaget foreligger får redegjørelser av forbundets forhandlere. Forslaget fra Kjemisk går ut på at sekretariatet også skal kunne ta endelig avgjørelse, selvom vedkommende forbundsstyre ikke har tatt standpunkt. Etter min mening bør hvert forbundsstyre ha et ord med i laget.

Det ble vedtatt etter forslag av dirigenten å begrense taletiden til 5 minutter.

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, anbefalte sekretariatets forslag. Vi for vår del hadde de aller beste erfaringer av uravstemningsmetoden ved siste revisjon, sa han. Ved revisjonen for møbelfabrikkene deltok 85 prosent ved uravstemningen, og over 80 prosent stemte for forslaget. Vi bruker imidlertid i stor utstrekning også vanlig avstemningsmåte på medlemsmøtene, og jeg anser det for mest praktisk å ha smidige avstemningsregler. I ett tilfelle der vi hadde en tvist for megling innhentet vi medlemmenes fullmakt til å vedta forslaget *over bordet*, og det fikk vi også.

Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Det er ingen meningsforskjell om at avstemninger over tarifforslag bør være et fullgyldig uttrykk for flertallets vilje. Men det er *måten* en skal komme fram til dette resultat på som det råder litt uenighet om. Når Muhammed ikke kommer til berget, må berget komme til Muhammed, heter det, og derfor må vi forme våre avstemningsregler slik at vi kan få medlemmene i tale. Det striden står om er bl. a. ordene *kan* og *skal*. Jeg tror ikke det er så mye realitet i denne nyansen. Lovteknisk vet vi at ordet *kan* er like strengt som *skal*. Det eneste som ikke tiltaler meg i sekretariatets innstilling er ordene: «etter samråd med vedkommende forbund». Disse ordene burde gå ut. Jeg mener sekretariatet bør ta avgjørelsen. Sånn som det nå er strør bare sekretariatet sand på forbundsstyrenes avgjørelser. Det var således ingen reell avgjørelse sekretariatet traff i bygningskonflikten. (Latter).

Når det gjelder Sørums forslag om at forslagene skulle kunne offentliggjøres i avisene, så tror jeg at dette ville være skadelig. Det vil da i mange tilfeller bli slik at avisene kommer til å avgjøre hvilket standpunkt medlemmene skal ta, men det er vel medlemmene og ikke avisene som skal ta standpunkt. Ellers vil jeg støtte forslaget fra Kjemisk Forbund.

Ingvald Hansen, Skotøyarbeiderforbundet, ga sin tilslutning til Klaus Kjelsrud, og ville henstille til sekretariatet ikke å endre ordet *kan* til *skal*. Så lenge det står *kan*, vil vi kanskje ha muligheter for å skape større aktivitet blant medlemmene. Hvis *skal* kommer inn, vil det uvegerlig føre til resignasjon og dermed passivitet.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund, anbefalte sekretariaets innstilling. Vi har bestandig brukt uravstemning, sa han, og har bare gode erfaringer. Vi sender stemmeseddel til alle våre medlemmer som samtidig få en skriftlig redegjørelse om forslaget innhold. I vårt forbund lar det seg forøvrig ikke arrangere medlemsmøter, da vi har avdelinger som omfatter medlemmer på strekninger av 40—50 mil.

Torbjørn Wiik, Tobakkarbeiderforbundet, sluttet seg til Kjelsrud. Vi må ikke innføre obligatorisk uravstemning, sa han. Uravstemning vil kunne brukes i spesielle tilfeller, men det er ikke alltid den mest praktiske avstemningsmåten. Vi brukte uravstemning i fjor og sendte redegjørelser til samtlige medlemmer, men tilslutningen var omtrent som vanlig.

Olaf Askeland, sekretariatet, kunne gi sekretariatets innstilling sin ubetingede tilslutning. Jeg vil advare mot Papirforbundets forslag, sa han. For vårt vedkommende lar det seg vanskelig gjennomføre med obligatorisk uravstemning, og jeg kan heller ikke være enig i forslaget fra Kjemisk. Det ville kanskje være behagelig for et forbund å bli fritatt for ansvaret, men vi har ikke villet fraskrive oss ansvaret på andre områder. Hvorfor da her? Jeg kan ikke forstå at Mentsen kan påstå han har hele sekretariatet med seg på å endre ordet *kan* til *skal*.

P. Mentsen (avbryter): Det har jeg aldri sagt.

Olaf Askeland (fortsetter): Jeg oppfattet Mentsen slik, men jeg har kanskje tatt feil.

Olaf Myrøld, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Stavanger, var ikke overbevist om at strengere avstemningsregler ville befordre aktiviteten i fagforeningene.

Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund: Jeg tror Askeland må ha misforstått Mentsen. Jeg forsto Mentsen slik at han holdt på ordet *kan*. Ellers vil jeg slutte meg til Kjelsrud. Vi må ikke slå fast at det *skal* være uravstemning i hvert enkelt til-

felle, for det er ikke sikkert at det bestandig vil være praktisk gjennomførlig eller hensiktsmessig.

K r. V i n d e n æ s, Transportarbeiderforbundet: Det har vært dårlig frammøte ved en rekke avstemninger i de siste årene, og en rekke forbund kan kanskje ha behov for å gjennomføre uravstemning. Jeg vil imidlertid advare mot at det blir obligatorisk. Det bør stå *kan* og ikke *skal*.

I n g v a l d H a u g e n, sekretariatet: Det er blitt nevnt at Oslo typografiske forenings forslag er demagogisk. Jeg vil gå enda videre og si at det er egoistisk. Forslaget bygger bare på forholdene i deres eget forbund og glemmer alle små og store foreninger utover landet.

Vi fra Sjømannsforbundet kan ikke stemme for forslaget fra Papirindustriarbeiderforbundet. Hvis det skulle bli vedtatt, ville vi bli lovbrytere, for det lar seg ikke gjøre å praktisere i vårt forbund. Når det gjelder forslaget fra Kjemisk forbund, så kan jeg ikke stemme for det. Det ville faktisk innebære at forbundsstyrene ble koblet ut. Nei, vi vil jamen ha et ord med i laget. Det ble sagt at sekretariatet ikke tok noe standpunkt i spørsmålet om bygningskonflikten. Forholdet var jo at Bygningsindustriarbeiderforbundet enstemmig innstillet på at det burde bli streik, og dette bøyde sekretariatet seg for, men det er klart at et forbundsstyre må ta ansvaret.

Konrad Nordahls sluttreplikk.

K o n r a d N o r d a h l hadde ordet tilslutt og sa bl. a.: Det er blitt sagt at jeg har slått på stortromma i denne saken. Det hender at jeg gjør det, men denne gangen har jeg i grunnen vært svært mild. Det er en meget ømfintlig sak vi behandler her. Vi har nå fått den inn i et sunt leie, og der bør vi forsøke å holde den.

Det har vært snakket om demagogi, og jeg har også nevnt det, men jeg har ikke beskyldt typografene for å være analfabeter. En mann kan være en stor demagog, men han behøver ikke være noen analfabet. Han kan snarere være en meget gløgg og slu fyr. Vi har da hatt mange eksempler på det.

Jeg vil si til Papirindustriarbeiderforbundet som vil ha en særlig tilføyelse til denne paragraf at vi ikke kan belemre Landsorganisasjonens vedtekter med slike detaljer. Jeg kan derfor ikke anbefale dette forslaget.

Når det gjelder forslaget fra Kjemisk, så vil jeg gjerne presisere at sekretariatet ikke er ute etter mer makt. Snarere tvert imot. Derfor vil vi ha uravstemning, slik at flertallet av medlemmene *sjøl* skal få anledning til å avgjøre sine egne interesser. Vi mener også at et forbundsstyre bør ha en innstilling når det gjelder spørsmålet

om konflikt eller ikke. Og når det har sagt sin mening, godkjenner vi i regelen dette standpunkt. Kjemisk ønsker imidlertid å overlate hele avgjørelsen til sekretariatet, og så kan forbundsstyret toe sine hender overfor medlemmene. Etter vår mening bør vi fordele ansvaret og makten innenfor Landsorganisasjonen.

Når det gjelder spørsmålet om obligatorisk uravstemning, skal vi være klar over at vi har noe sånt som 8—9000 tariffavtaler innenfor vårt område. Det ville være vanskelig i alle tilfeller å gjennomføre uravstemning, og for øvrig er det mange forbund som har godt frammøte ved sine uravstemninger. Det er når bare en forsvinnende minoritet av titusener av medlemmer møter fram at vanskene mel-der seg, og det er behov for uravstemning.

Det er klart at selv om vi bruker uravstemningsmetoden, så skal det holdes møter der tillitsmennene må redegjøre for forslagene. Det er ikke nok å sende rundskriv. Vi har hatt eksempler på at tillitsmennene sitter på sin bak istedenfor å reise ut til sine medlemmer. Likevel er de forundret over at forslagene blir forkastet. Medlemmene har krav på å bli orientert av sine tillitsmenn. Jeg ville stemme mot sjøl hvis tillitsmennene i mitt forbund viste så liten interesse!

V o t e r i n g .

Det ble votert over sekretariatets forslag som ble vedtatt med stort flertall. Dermed bortfalt votering over forslaget fra Papirindustriarbeiderforbundet. Forslaget fra Kjemisk Industriarbeiderforbund ble ikke støttet og dermed bortfalt votering.

Paragrafene 16 og 17 — stønad under arbeidsstans og kontingenten.

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 50.) *Forslag fra:*

Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,

- » *311, Malersvennenes Forening, Bergen,*
- » *312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen.*
- » *315, Snekker og Tømrernes Forening, Bergen,*
- » *316, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening Bergen,*
- » *486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen:*

Punkt 1 endres slik:

«8. streikedag» endres til «1. streikedag».

2. avsnitt utgår.

Punkt 4 endres slik:

LO's streikestønad på kr. 1.50 pr. dag for helbetalende og kr. 0.75 for halvtbetalende, berettigede medlemmer, foreslås forhøyet til henholdsvis kr. 3.00 og kr. 1.50.»

*Fra landsstyret:
Forslaget kan ikke tiltres.*

(Nr. 51.) Fra sekretariatet:

Forutsatt at sekretariatets forslag om forhøyelse av kontingenten i § 17 blir vedtatt, økes stønadsattsene fra kr. 1.50 til kr. 2.50 pr. dag for heltbetalende og fra kr. 0.75 til kr. 1.25 pr. dag for halvtbetalende.

For øvrig opprettholdes paragrafen som nå.

Kontingentspørsmålet.

§ 17. Kontingent.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 52.) Arendal kommunale Arbeiderforening foreslår:

«Til fremme av arbeiderpressen betales kr. 0.26 pr. mnd. for heltbetalende og kr. 0.12 pr. mnd. for halvtbetalende.»

Motivering:

En rekke arbeideraviser har i de senere år hatt en meget vanskelig tid på grunn av sterk utgiftsøkning. Flere aviser kjemper hardt for sin tilværelse og har store underskudd, som gjør at driften blir svært vanskelig. Enkelte får heller ikke dekket underskuddet fullt ut gjennom Norsk Arbeiderpresse A/S. Disse avisene har også den sterkeste konkurransen fra den borgerlige pressen og makter ikke å følge opp utgiftsøkningen med tilsvarende større inntekter. For å opprettholde en sterkest mulig arbeiderpresse er det derfor absolutt nødvendig å styrke underskuddsavisenes drift. De vil ellers kunne bli så svekket at det vil slå tilbake på arbeiderbevegelsen som helhet.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler en forhøyelse av de någjeldende satser.

(Nr. 53.) Haugesund og omlands faglige Samorganisasjon foreslår:

Punkt 3, annet avsnitt, endres således:

«Av kontingenten skal 30 øre for heltbetalende medlemmer og 15 øre for halvtbetalende pr. måned regnes som tilskudd til Det norske Arbeiderpartis presse, opplysnings- og skolevirksomhet.»

Motivering:

En vil uttale at en mener denne forhøyelse av kontingenten til ovennevnte formål er nødvendig for derved spesielt å sette vår presse i den stand at den kan komme fullt på høyde med den borgerlige presse.

Forslaget er tiltrådt av Sandnes og Høyland faglige Samorganisasjon og Stavanger og omegns faglige Samorganisasjon.

AFL's distriktskontor i Rogaland anfører at hvis det finnes muligheter for kontingentforhøyelse, har ovennevnte forslag sikkert noe for seg.

(Nr. 54.) Fra sekretariatet:

«Forbundenes kontingent til Landsorganisasjonen økes fra kr. 0.35 til kr. 0.50 pr. solgt kontingentmerke for heltbetalende, og fra kr. 0.18 til kr. 0.25 pr. solgt kontingentmerke for halvtbetalende med tilsvarende forhøyelse av månedskontingenten.

Under forutsetning av at dette blir godkjent, økes pressekontingenten fra kr. 0.13 til kr. 0.18 for heltbetalende, og fra kr. 0.06 til kr. 0.09 for halvtbetalende pr. måned.

For øvrig opprettholdes paragrafen som nå.

Konrad Nordahl hadde følgende innledende merknader: Vi er nå kommet til et meget viktig spørsmål, og som alle vil forstå er stønaden som blir berørt i § 16 bli bestemt av hvilken kontingent som blir fastsatt i § 17. Hvis vi tar gjennomsnittskontingenten i en rekke forbund, så vil vi se at den sammenliknet med kontingenten før krigen er steget med 50 prosent. Samtidig er priser og lønninger steget mye mer. Vi merker det kanskje aller best i forbindelse med satsene for reise og diet. Ingen vil reise til sine forbundslandsmøter med 50 prosent høyere satser i forhold til førkrigssatsene. Nei, de vil ha full kompensasjon for prisstigningen. Men de som skal arbeide i Landsorganisasjonen og forbundene må da også ha inntekter som tilsvare prisstigningen! Vi må derfor få en kontingent i forhold til prisstigningen.

Vi har ikke hatt noen forhøyelse av kontingenten siden 1946. Da ble den forhøyet fra 30 øre til 35 øre — dvs. en stigning på 16 prosent. Samtidig har vi hatt en prisstigning på 152 prosent. Det er oppstått et misforhold mellom kontingenten og stigningen i priser og lønninger. Det må rettes på hvis Landsorganisasjonen skal løse sine oppgaver. Paragrafene 16 og 17 må selvsagt sees i sammenheng. Vi kan ikke stemme for de største ytelser, men stemme for den laveste kontingent. Vi har hatt en tendens til dette på enkelte forbundslandsmøter. De stemmer for de største bevilgninger og de høyeste dieter, men samtidig for de laveste kontingenter. Det er endel forbund som har skikkelig kontingent. Min kompliment til forbundene i de grafiske fag. De har en høy kontingent, men så får medlemmene noe igjen også! Og i disse fagene fins det neppe noen uorganiserte. Så vidt jeg forstår betaler typografene sin kontingent med glede, og det er slik det skal være.

Etter at Nordahl hadde referert innstillingen sluttet han med å oppfordre kongressen til å ta et realistisk standpunkt i kontingentspørsmålet.

Th. Saxstad, Oslo faglige samorganisasjon: Med fare for å bli upopulær har jeg bedt om å få ordet. I det korte øyeblikk regnskapene forbi oss, noterte jeg noen tall. Det var regnskap for 4 år og mange tall, så det var bare noen ganske få momenter jeg fikk med. Det er veldig populært å snakke om kontingentforhøyelse, men det forekommer meg at det må være vanskelig å forsvare på bakgrunn av et regnskap som viser et overskudd på 2 millioner

kroner. Det skulle ikke under vanlige forhold betinge en kontingentforhøyelse. I Handel og Kontor vil vi i tilfelle innstillingen blir vedtatt, få en merutgift på kr. 200 000, og dette beløp vil vi være nødt til å utligne på medlemmene. På vårt siste landsmøte fremmet vi forslag om kontingentforhøyelse, men det ble nedstemt. 30 prosent av kontingenten går til Kampfondet. Uttellingene til Kampfondet utgjør en sum på 1 million kroner. Jeg syntes Landsorganisasjonen må kunne greie seg med litt mindre enn det som er foreslått. Den forhøyelsen som er foreslått betyr en stigning på 43 prosent. Noe mindre beløp må kunne klare seg.

Etter forslag av dirigenten ble det satt strek.

Thorvald Tokerød, Bygningsindustriarbeiderforbundet, Bærum: En kontingentforhøyelse er en styggedom for medlemmene. Medlemmene sier gjerne: Hva får vi igjen for kontingenten? Jeg tenker særlig på de unge medlemmene. Det er vanskelig å holde på de unge, fordi de klager på den høye kontingenten. Jeg vil ikke ta opp noe forslag, men jeg vil gjerne gi uttrykk for det betenkelige i å gå til forhøyelse.

Johan Moksnes, Handel og Kontor: Jeg er nødt til på vegne av mitt forbund å advare mot denne kontingentforhøyelse. Vi kan ikke ta ansvaret for å stemme for innstillingen på bakgrunn av det regnskap som ble lagt fram. For alle 4 årene var det betydelige overskudd. Det er vanskelig å finne argumenter for nødvendigheten av en forhøyelse når inntektene har vært så rommelige. Vi vil heller ikke kunne finne dekning på vårt budsjett for en slik forhøyelse, da vårt landsmøte avslo en kontingentforhøyelse som vårt forbundsstyre hadde bedt om. Jeg må derfor ta opp følgende forslag og vil anbefale kongressen å stemme for det:

•Kr. 0.35 til kr. 0.40

• 0.18 til • 0.20

Stønad ved bedriftsstans:

Forhøyelse til kr. 2.00 og kr. 1.00. •

Sigurd Evang: Oppland faglige samorganisasjon, vil støtte forslaget fra sekretariatet om en kontingentforhøyelse. — Jeg har for øvrig opplevd at det finnes representanter som på forbundslandsmøter går inn for forhøyelse, men som på kongressen går mot. Landsorganisasjonen ville stå svakt under konflikter hvis den ikke hadde noen ressurser å støtte seg til.

I denne sammenheng vil jeg gjerne vise til forslag nr. 380 fra Hedmark faglige samorganisasjon om opprettelse av et fond for modernisering og utbygging av arbeiderbevegelsens folkehøyskoler i Norge. Det må bli en ekstrakontingent for å skaffe midler til et

slikt fond. Jeg vil samtidig reise et annet spørsmål: Hvor blir det av elevene til disse skoler? Ringsaker folkehøyskole fyller ikke kravene med hensyn til lokaler og internat, og derfor søker mange til de andre skolene, bl. a. de kristelige ungdomsskolene. Vi må av den grunn hurtigst mulig skaffe midler til modernisering og utbygging. Konrad Nordahl vil at vårt forslag skal oversendes sekretariatet. Ja, vi kan være enige i det hvis vi får en positiv uttalelse fra kongressen. Vi vil ikke at det skal bli begravet i sekretariatet.

Dirigenten: Jeg har ikke villet avbryte Evang, men han er vel klar over at han litt for tidlig ute når det gjelder den siste saken han berørte.

Evang: Vårt forslag har tilknytning til kontingentspørsmålet.

Kr. Vindenes, Transportarbeiderforbundet, Bergen: Kontingentforhøyelse er ikke populært, og jeg tror ikke det er nødvendig med en så stor forhøyelse som foreslått av sekretariatet. Jeg vil anbefale at vi nøyer oss med 10 øre i tillegg. Hvis ikke, går jeg over til Handel og Kontors forslag.

Emil Torkildsen, sekretariatet: Det er enkelte talere som har heftet seg ved det tallmessig store overskudd som Landsorganisasjonens regnskaper utviser. Hvis vi regner med at LO har hatt et overskudd på 4 millioner kroner og vi fordeler denne sum på de over ½ millon medlemmer vi har, så blir det 8 kroner pr. medlem på 4 år. Etter min mening er det lettsindig kontingentpolitikk å ha så lav kontingent i en tid med full beskjeftigelse. Jeg sier alltid at hvis vi vil ha noe, så må vi betale for det. Vi får ikke førsteklasses ting for 3. klasses pris. Jeg kan forstå medlemmene i Handel og Kontor. På forrige kongress talte tillitsmennene i Handel og Kontor mot kontingentforhøyelse, og på samme måten har medlemmene reagert på sitt forbunds landsmøte. Som mesteren, hans svenne!

Hvis vi ser Landsorganisasjonens medlemstall, er det overskuddet som regnskapene viser i kongressperioden heller i minste laget. Vi burde helst hatt litt mer, slik at Kampfondet kunne vært økt enda mer, for under konflikter trenger forbundene penger. Hvis ikke Kampfondet kommer høyere opp, kan ikke forbundene — og herunder Handel og Kontor — regne med særlig stor støtte fra LO.

Thorleif Andresen, sekretariatet: På forbundslandsmøtene er det alltid stor debatt om kontingenten, og det har vært visse vansker med å få fastsatt en skikkelig kontingent. Men det viser seg at i de forbund der tariffrevisjonene har ført til gode lønnsresultater, er medlemmene villige til å gå med på kontingentforhøyelser. Jeg tror egentlig ikke motstanden er så stor i Handel og Kontor. Det er et av de forbund som har fått hevet store grupper av sine medlemmer betraktelig i lønn. Hvis medlemmene ser at de

får noe igjen for kontingenten, er det ikke så vanskelig å få satt kontingenten noe opp. Jeg vil derfor anbefale sekretariatets innstilling.

Konrad Nordahl avsluttet debatten med disse merknader: Moksnes pekte på de overskudd som Landsorganisasjonens regnskaper i kongressperioden viste. Folk fra Handel og Kontor burde vel vite at de nominelle tallene i grunnen betyr lite. Vi bør se på de realøkonomiske verdier, og de forpliktelser «firmaet» Landsorganisasjonen har. Vi har en dårligere realøkonomisk dekning enn før krigen, selv om tallene i dag er større.

Hva betyr kontingentforhøyelsen? La meg ta en ting som alle vil kunne forstå. En sigarett koster noe sånt som 16½ øre. Den kontingentforhøyelse vi foreslår vil bety en sigarett for uka. Ikke noe mer. Det er ikke så mye vi krever av våre medlemmer. Vi krever at de skal ofre et beløp som tilsvarer prisen på en sigarett. I prosent betyr forhøyelsen litt over 40 prosent. Vi går inn i en kongressperiode på nye 4 år, og vi kan komme til å trenge penger. La oss derfor få disse 15 ørene i tillegg.

Vi har noe her i landet som heter Libertas. De betaler millioner av kroner til borgerlige aviser som spres utover landet. Vi må ha en motpol. Det er arbeiderpressen. Den må ha hjelp hvis den skal skjytte sin oppgave — endel av avisene må ha hjelp til driften, men hovedparten av dem trenger penger til investeringer i maskiner og nybygg. Noe av kontingentforhøyelsen skal gå til pressefondet. La oss få disse pengene!

Voteringen.

Det ble først votert over § 17. Med stort flertall ble sekretariatets innstilling om kontingentforhøyelse vedtatt. Dermed bortfalt votering over de andre forslagene.

Innstillingen om § 16 ble deretter enstemmig vedtatt.

Paragraf 18, Ekstrakontingent.

Her forelå følgende forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 55.) *Avd. 233, Tønsberg Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

Nytt punkt:

•Ekstrakontingent som er iliknet for å møte en streik skal tilbakebetales medlemmene dersom streiken ikke blir iverksatt.

Fra landsstyret:

Forslaget kan ikke tiltres.

(Nr. 56.) **Fra sekretariatet:**

Paragrafen opprettholdes som nå.

Forslaget fra Tønsberg Bygningsarbeiderforening ble ikke opptatt, og dermed bortfalt votering over forslaget.

§ 19. Overflytting av medlemsskap i forbundene.

Her forelå følgende forslag og innstillinger:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 57.) Avd. 233, Tønsberg Bygningsarbeiderforening, foreslår:

Punkt 3, første setning, endres til:

«Overføring skal finne sted innen 14 dager regnet fra det tidspunkt medlemmene har fått sysselsetting i vedkommende yrke.»

Motivering:

I de tilfelle hvor det er sesongmessig arbeid blir den nåværende tidsfrist brukt som argument for å unnlate overføring.

Fra landsstyret:

Forslaget kan ikke tiltres.

(Nr. 58.) NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND foreslår:

Nytt punkt 4:

«Forbundene er ikke forpliktet til å ta imot medlemmer fra andre forbund når disse medlemmer er 60 år og derover, med mindre det forbund han blir overført fra overtar de rettigheter han har opparbeidet, i henhold til medlemsskapets lengde og innbetalt kontingent i det forbund han blir overført fra.»

Motivering:

Etter hvert som det ved de enkelte bedrifter blir innført pensjonsordning slutter de, som i henhold til bestemmelsene har oppnådd aldersgrensen.

Det er ikke noe til hinder for at disse arbeidere kan begynne i arbeid annet sted, og hvis de er fagorganiserte, søke om å få overført sitt medlemsskap til det forbund som har organisasjonsretten ved den bedrift der de er begynt i arbeid.

Vårt forbund har hatt noen slike tilfelle hvor vedkommende har fått overført sitt medlemsskap etterat han ved en annen bedrift er blitt pensjonert.

I det nye forbund vil hans medlemsskap komme til å vare en bare ganske kort tid, mens han i det forbund han blir overført fra har vært medlem over et langt tidsrom.

Et eksempel: En arbeider har vært medlem i et forbund i 25 år. Han blir 68 eller 65 år og i henhold til pensjonsbestemmelsene i den bedrift han arbeider skal han pensjoneres og gå av med pensjon. Han søker arbeid annet steds og får dette og ber om at hans medlemsskap blir overført til det forbund som har organisasjonsretten på den nye arbeidsplass.

I det nye forbund kan han kanskje bli stående som medlem i et halvt, ett eller to år, og det nye forbund får — i henhold til bestemmelsene i Landsorganisasjonens vedtekter — alle forpliktelser ved utbetaling av forsikringsbidrag, eventuell ulykkestrygd o. a.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund er av den mening at medlemmer i denne kategori må bli stående som medlem i det forbund han skal overføres fra.

(Nr. 59.) Fra sekretariatet:

Anmerkning: I de tilfelle hvor det virker urimelig at det nye forbundet overtar alle forpliktelser, opptas forhandlinger mellom vedkommende forbund og sekretariatet, som treffer den endelige avgjørelse.

For øvrig opprettholdes paragrafen som nå.

V o t e r i n g e n .

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Regler for valg av representanter til LO's kongress.

Her forelå følgende forslag og innstilling:

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 60.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, Kristiansand S.*, foreslår:

«Punkt 5 endres slik at valg av representanter til fagkongressen skal foregå distriktvis.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke tiltre forslaget, da någjeldende ordning kun har vært praktisert en kort tid.

NORSK KOMMUNEFORBUND

Forslag fra:

(Nr. 61.) *Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverkarbeidernes Forening, Bergen, Bergens Kinematograf Betjenings Forening, Bergens kommunale Tjenestemannslag og Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med tilslutning av Bergen stedsstyre.*

«Valg av representanter til LO's kongress finner sted fylkesvis. Etterat de enkelte fagforeninger har innsendt til sine forbund forslag på kandidater, skal forbundet innstille kandidatene fylkesvis. Der hvor man finner det praktisk p.g.a. lite medlemstall i et fylke, idet antallet medlemmer ikke dekker en representant, stemmer disse sammen med et fylke i samme stilling.»

M o t i v e r i n g :

Slik vedtektene er i dag, har medlemmene ingen reell innflytelse på valget, og frammøtet til møtene blir deretter.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret har ikke tatt stilling til forslaget.

(Nr. 62.) Fra sekretariatet:

De nåværende regler opprettholdes.

Hans Bj. Hansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, tok opp forslag nr. 61, fra Bergens Sporveisfunksjonærer m. v. Dette forslaget ligger på linje med det forslaget som avd. 40, Falconbridge Nikkelverks arbeiderforening har sendt inn, men som forbundsstyret i Kjemisk ikke kan tiltre. Hvorfor skal ikke medlemmene ha adgang til å øve mer direkte innflytelse på valgene til kongressen? Når vi får den listen forbundet sender ut, må vi stemme på folk vi overhodet ikke kjenner. Det må kunne være mulig å få den ordningen som er foreslått her.

Arthur Nordbø, Norsk Kommuneforbund, Bergen: Vårt forslag er jo alt tatt opp, så jeg trenger ikke gjøre det. Vi i Bergen mener at de nåværende regler for valg av representanter til kongressen ikke er så heldige. Vi har 5200 medlemmer av Kommuneforbundet i Bergen, og vi burde få anledning til mer direkte innflytelse på valget. Nå innstiller forbundsstyret, og dermed er valget i grunnen avgjort. Tenk før dere stemmer i denne saken!

Karsten Torkildsen, sekretariatet, syntes det var litt merkelig at en representant fra Kjemisk tar opp et forslag som er satt fram av foreninger i Kommuneforbundet, så mye mer som representanten Hansen har sitt eget forslag. — Vårt forbundsstyre har motivert vår innstilling, sa han. Jeg kan opplyse at i 1949 hadde vi en representant på kongressen fra et av distriktene med 5 stemmer bak seg. Er det en forsvarlig framgangsmåte? Under slike forhold vil det være adgang til atskillig spekulasjon ved valgene av representanter.

Emil Torkildsen, sekretariatet: Hvordan har man egentlig tenkt seg en fylkesvis representasjon i forbund som har 2—3 representanter? Jeg kan ikke skjønne annet enn at den valgmanen vi nå har er å foretrekke.

Voteringen.

Mot noen få stemmer ble innstillingen fra sekretariatet vedtatt.

Vedtektenes ikrafttreden.

Det ble enstemmig vedtatt at endringene i vedtektenes §§ 16 og 17 skulle tre i kraft fra 1. januar 1958. De øvrige endringer skulle tre i kraft fra 1. juli 1957.

Dagsordenens punkt 6 — tariffspørsmål.

Under dette punkt på dagsordenen ble det holdt innledningsforedrag av statsminister Einar Gerhardsen, som talte om den politiske og faglige situasjon og av LO's formann, Konrad Nordahl. Vi gjen-gir her de forslag som var sendt inn under punkt 6 a og b: Den økonomiske og faglige situasjon.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 95.) *Fra avd. 265, Vennesla Bygningsarbeiderforening:*

•Kongressen oppfordrer Regjeringen til ved lov å forby konkurranse-regulerende avtaler i produksjons- og forretningslivet.▪

Motivering:

Den frie konkurranse blir en stadig større komedie. Det såkalte frie næringsliv har snart på alle områder etablert organisasjoner som fastsetter produksjonspriser og omsetningspriser. De har i realiteten avskaffet enhver konkurranse.

Disse sammenslutninger er blitt egenmektige monopoler, og er til stor skade i første rekke for arbeidsfolk.

Det må være på tide nå at det blir slutt på dette forhold. Fagorganisasjonen kan ikke lenger tolerere at disse sammenslutninger bevilger seg selv privilegier på forbrukernes bekostning.

Det må bli en virkelig fri konkurranse — fri konkurranse konkurrentene imellom med en streng og gjennomførbar kontroll av varenes kvalitet og priser fra samfunnet og forbrukernes side.

Det er vel nødvendig, og i alles interesse, at det gjøres en viss begrensning i etablering av næringsvirksomhet. Det må legges vekt på behovet ved nyetablering av virksomhet, og det må stilles større krav til de kvalifikasjoner som en næringsdrivende skal ha, enn hva som nå er tilfelle.

(Nr. 96.) *Avd. 356, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Trondheim, foreslår:*

•På grunnlag av tariffoppgjøret i 1956, som ikke ga lønnsrettighetene dekning for prisstigningen, beslutter kongressen å gjøre henstilling til statsmyndighetene om å benytte prisloven for å stabilisere prisnivået i tariffperioden.▪

Motivering:

Tariffoppgjørene har låst fast lønnsvilkårene fram til 1958. Enhver prisstigning i denne periode går ut over lønnstakernes levevilkår. Det er urettferdig at bare en del av samfunnet blir kneblet på denne måte, mens det såkalte frie næringsliv skal ha lov til å utnytte lønnstakerne ved stadig høyere priser på matvarer, klær osv., som er livsviktig. Skal lønnsrettighetene beholde sin levestandard må det gjennomføres prisstopp. Denne prisstopp bør selvfølgelig også omfatte den offentlige sektor av vårt næringsliv.

Fra landsstyret:

Oversendes Kongressen til behandling, idet landsstyret stort sett gir sin tilslutning til de prinsipielle betraktninger i forslagene.

NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND

(Nr. 97.) *Oslo Støperiarbeiderforening, foreslår:*

•Medbestemmelsesretten.

Oslo Støperiarbeiderforening foreslår at fagkongressen fatter vedtak om at spørsmålet om arbeidernes medbestemmelsesrett i bedriftene må søkes løst snarest. Hvorvidt saken bør løses med bestemmelser i Hovedavtalen, eller ad lovgivning, utredes nærmere av sekretariatet. Nødvendige vedtak fattes av representantskapet.▪

Motivering:

Med de stadig stigende verdier som ligger i bedriftene i form av maskiner og utstyr, er det ikke forsvarlig at noen få personer skal ha bestemmelsen alene. Bedriftenes disposisjoner går i sterk grad utover de ansattes beskjefteghedsforhold m. m., og det er da rimelig at de får et ord med i laget når det gjelder bedriftens ledelse og drift.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret slutter seg til forslaget og anbefaler det vedtatt.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 98.) *Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

«Ang. den økonomiske situasjon.

Kongressen krever: Myndighetene setter alle midler inn for å opprettholde prisstabilitet, bl. a. ved at de private prisavtaler blir underlagt offentlighetens fulle kontroll. Myndighetene må innskrenke militærutgiftene og føre nødvendig arbeidskraft tilbake til produksjonen. Dette vil også gi muligheter for tilsvarende nedsetting bl. a. av omsetningsavgiften og liknende uten å svekke statsinntektene.»

Motivering:

Dette må gjøres for at ikke mistillit og usikkerhet for prisutviklingen og den økonomiske utvikling i sin helhet skal skape de alvorligste konsekvenser for hele arbeidslivet, med fare for produksjonsmessig og økonomisk stagnasjon.

(Nr. 99.) *Avd. 25, Stavanger Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

«Forslag om prisstopp.

Vi ber kongressen gå inn for å løse kravet om prisstopp.»

Motivering:

De siste års tariffrevisjoner har vært bygd på den forutsetning at det skulle settes alt inn på å holde et stabilt prisnivå og i den utstrekning det kunne være mulig, få trykket prisene nedover. Det har vært en viss prisstabilisering mens tariffrevisjonen pågår, men straks etter stiger prisene igjen. Slik er det også ved indeksdatoene 15. september og 15. mars. Derfor mener vi at kravet om prisstopp og begrensning av avansene må gjennomføres.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret vil i anledning de foranstående forslag gjøre merksam på at vårt landsstyremøte, holdt i dagene 18. og 19. juni 1956, behandlet og godkjente vårt forbundsstyres skriv av 26. mai s. å. til LO angående nevnte spørsmål, med krav til statsmyndighetene om at prisene ikke måtte overstige det av Regjeringen angitte grunnlag på 150 poeng, som var forutsetningen for tariffoppgjøret. Forbundsstyret viser dernest til at sekretariatet har gjort henvendelse til statsmyndighetene om å gripe inn for å hindre en umotivert prisstigning, og forutsetter at myndighetene forstår alvoret i den situasjon som ligger til grunn fra fagorganisasjonens side om at stabiliteten i prisnivået under enhver omstendighet må sikres, slik at den bedring i lønnsstakernes levestandard, som tariffrevisjonen skulle medføre, ikke blir forringet.

Forbundsstyret er således av den oppfatning at det som allerede er gjort av forbundet og LO dekker hensikten med de foranstående forslag.

(Nr. 100.) NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND foreslår:

Arbeidernes representasjon i bedriftenes ledelse.

Samfunnets representasjon i bank- og finansinstitutter.

Arbeiderbevegelsens kamp for stadig større innflytelse i samfunnets politiske og økonomiske liv har nå ført fram til en utvikling som har aktualisert spørsmålet om arbeidernes direkte innflytelse i bedriftenes ledelse.

Det norske Arbeiderparti har således i sitt program for stortingsperioden 1954—57 et hovedavsnitt som heter «Nye framstøt for folkestyret». Under dette hovedavsnitt tar programmet også opp spørsmålene om det indre demokrati i bedriftene, delt opp i disse tre hovedsaker:

- A. Grunnsetningen om menneskelig likeverd må arbeides bedre fram i bedriftslivet. Felles rådslagning og samarbeid må prege forholdet mellom ledelse og underordnede. På den måten blir grunnlaget lagt for virkelig samarbeid og naturlig disiplin til gagn for arbeidslivet og for den enkelte.
- B. Produksjons- og driftsutvalgene må effektiviseres gjennom samarbeid mellom arbeidslivets organisasjoner og med støtte av samfunnet.
- C. Det må gjennomføres reformer i aksjelovgivning, slik at arbeiderne og funksjonærene ved storbedriftene i industrien får rett til å velge målsmenn til bedriftens ledelse.

Vi er kjent med at partiets sentralstyre ved årsskiftet 1953—54 nedsatte en partikomité som skulle komme med forslag om hvordan reformen om medbestemmelsesrett ved representasjon i bedriftens ledelse burde gjennomføres i praksis. Da denne komité's arbeid foreld, opptok Regjeringen spørsmålet og nedsatte en departemental komité som skulle utrede spørsmålet på et statlig plan og komme fram med forslag til gjennomføring av saken ved lov.

Vårt forbunds landsstyre, som var samlet til ordinært møte i dagene 18. og 19. juni d. å., behandlet bl. a. også denne sak og gjorde følgende vedtak:

•Industrielt og økonomisk demokrati.

1. Arbeidernes deltakelse i bedriftenes ledelse er en forutsetning for gjennomføring av industrielt demokrati.

De verdier som styrer og representantskap forvalter er framskaffet bl. a. ved arbeidernes innsats i produksjonen.

Disse må derfor ha et berettiget krav på å være representert i bedriftenes ledelse og besluttede organer.

Arbeiderne må derfor dyktiggjøre seg for denne oppgave og således søke å vinne erfaring i så vel organisasjons- som bedriftsmessige forhold. Dette kan bl. a. gjøres ved en aktiv deltakelse i sin organisasjons forskjellige gjøremål og dertil ved et større og mer spesialisert opplysningsarbeid om de problemer som i denne forbindelse melder seg. Landsstyret gir derfor forbundsstyret fullmakt til å utvide opplysningsvirksomheten i den utstrekning en finner det forsvarlig og formålstjenlig med sikte på å kunne aktualisere en gradvis gjennomførelse av det industrielle demokrati.

2. En forutsetning for industrielt demokrati er ikke bare at det gjennomføres en representasjon fra de ansatte i bedriftenes ledelse, men det må også skapes sikkerhet for at landets pengeforvaltning skjer i overensstemmelse med det arbeidende folks interesser.

Landsstyret anser det derfor nødvendig at det gjennomføres en offentlig representasjon i banker og finansinstitusjoner for øvrig.»

Vi er senere kjent med at Industriforbundets representanter i den departementale komité har tatt standpunkt mot å medvirke til en løsning av saken ad lovmessig vei. I stedet har de framkommet med forslag om at hovedpartene på arbeidsmarkedet, NAF og AFL, skulle anmode om å ta saken opp til behandling for å søke å finne fram til en løsning på avtalemessig vei.

Ved behandling av dette spørsmål mellom de respektive og interesserte parter på vår side er man kommet til det resultat ikke å ville avvise forslaget om at en eventuell løsning av saken ble opptatt til prøvelse ved forhandling mellom de nevnte parter, AFL og NAF. Saken er etter vår oppfatning så viktig, og vi forutsetter derfor at sekretariatet foranlediger at de nevnte forhandlinger blir påskyndet slik at resultatet av disse kan forelegges til nærmere behandling av kongressen.

Det forutsettes at den løsning en kommer fram til, enten det blir ved avtale mellom partene eller lovbestemmelser, ikke skal føre til noen slags gisselordning og heller ikke til begrensning av fagorganisasjonens frie rett til å ta stilling til sine oppgaver.

Skal et så viktig og inngripende spørsmål i sin tid med hell kunne gjennomføres i praksis til fordel for de direkte interesserte parter og til gagn for samfunnet, så må spørsmålet etter vår oppfatning bringes fram til behandling også i fagorganisasjonens besluttede organer og deretter til behandling i alle underorganisasjoner.

Den tid som står til rådighet inntil saken er ferdigbehandlet må nyttes til å forberede organisasjonene og deres medlemmer på en praktisk gjennomførelse, bl. a. ved et utstrakt og spesialisert opplysningsarbeid med sikte på å dyktiggjøre særlig de medlemmer som skal utpekes som representanter i bedriftenes ledelse, representantskap og/eller styre.

Angående kontroll med bankers og forsikringsselskapers økonomiske virksomhet ved samfunnets representasjon i disse institusjoners styre viser vi til vedtaket av vårt forbunds landsstyre, hvorav framgår at vi anser at løsningen av nevnte spørsmål også er en forutsetning for gjennomførelse av et økonomisk og industrielt demokrati.

Forbundsstyret i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund tillater seg derfor å foreslå:

1. Kongressen gir sin tilslutning til det prinsipielle syn som ligger til grunn for vedtaket fra Jern og Metalls landsstyre om arbeidernes representasjon i bedriftenes ledelse og slik dette er grunnlagt og utformet i Det norske Arbeiderpartis program.
2. Sekretariatet får i oppdrag å utarbeide en nærmere redegjørelse for saken på faglig basis og på grunnlag av de drøftelser som finner sted på kongressen. Redegjørelsen sendes deretter ut til behandling i forbundene og de øvrige underorganisasjoner.
3. Kongressen oppfordrer samtlige forbund når saken foreligger fra sekretariatet til å sette i gang et utvidet opplysningsarbeid med sikte på å dyktiggjøre medlemmer som i tilfelle skal inntre som representanter i bedriftenes representantskap og/eller styre.
4. Kongressen anmoder DNA om å foranledige en snarest mulig løsning av spørsmålet om samfunnets representasjon i banker og finansinstitutter for øvrig — herunder forsikringsselskaper m. v.

Nordisk økonomisk samarbeid.

Spørsmålet om et nordisk økonomisk samarbeid (felles nordisk marked) har som kjent i de senere år vært opptatt til positiv drøftelse mellom de nordiske land med sikte på en gradvis praktisk løsning. De drøftelser som har funnet sted hittil, har i vesentlig grad foregått på det offisielle politiske plan.

Det vil føre for langt ved denne anledning å gi en historisk redegjørelse for utviklingen av denne sak. Vi innskrenker oss derfor bare til å bemerke at det som resultat hittil av de nevnte drøftelser er nedsatt spesialutvalg for noen av de viktigste industrigrener til å framkomme med planer om et tollfritt fellesmarked i Norden og hvilke muligheter det er for å kunne få dette gjennomført.

Det reiser seg selvsagt i denne forbindelse problemer av stor viktighet og som vil få den største betydning og interesse for arbeiderne på de enkelte bedrifter. Det er derfor vår oppfatning at det er på tide at spørsmålet blir tatt opp til drøftelse innenfor fagorganisasjonens forskjellige instanser.

En vil i denne forbindelse også peke på den såkalte automasjonen som er på trappene og som synes å forsere seg fram i et tempo som bare for noen tid siden var mer eller mindre utenkelig. De problemer som dette framskrittet i den tekniske utvikling fører med seg, aktualiserer også etter vår oppfatning i tilsvarende grad bl. a. det nordisk økonomiske samarbeid.

Vårt forbundsstyre besluttet derfor å ta opp saken til drøftelse på vårt landsstyremøte den 18. og 19. juni 1956 som etter framlegg fra vårt forbundsstyre gjorde dette vedtak:

«Den tekniske utvikling har ført med seg en stadig større spesialisering, og som igjen har muliggjort en tilsvarende større masseproduksjon av varer.

Masseproduksjonen krever imidlertid også større markeder. De store land har således et betydelig fortrinn i den utstrekning produksjonslivet kan disponere over et innenlandsk marked som gir grunnlag for en større masseproduksjon.

Samtidig som denne utvikling krever større markeder, krever den også større kapitaler til bl. a. forskning og eksperimentering.

De store land med en tilsvarende større industri har derved også større muligheter for å dekke behovet på nevnte område.

En må således regne med at de små land ifølge denne utvikling og på lengre sikt vil få stadig større vanskeligheter med å hevde seg i konkurransen overfor de store industriland.

Problemene for de små land blir derfor å undersøke om det ved samarbeid kan skapes et større marked, og samtidig om det også kan etableres et samarbeid på forskningens område for på den mest effektive måte søke å utnytte de kapitaler som står til rådighet for denne oppgave.

Landsstyret erklærer seg således innforstått med det samarbeid som er innledet om et felles nordisk marked, idet en forutsetter at dette vil styrke de framtidige muligheter for en god økonomisk utvikling i de respektive land og derved skape grunnlag for den best mulige levestandard.»

Forbundsstyret har på ny drøftet dette spørsmål i forbindelse med kongressens dagsorden, og besluttet å anmode om at saken blir gjenstand for en bredest mulig redegjørelse og drøftelse således at en kan få klarlagt

fagorganisasjonens stilling til denne sak og de problemer som i denne forbindelse melder seg.

Forbundsstyret tillater seg i den anledning å foreslå:

- 1) Kongressen gir sin prinsipielle tilslutning til de betraktninger som framkommer i vedtaket fra Jern- og Metalls landsstyre.
- 2) Sekretariatet gis i oppdrag å utarbeide en redegjørelse av saken på grunnlag av den diskusjon som har funnet sted på kongressen og med henblikk på de virkninger som et nordisk fellesmarked antas å ville få på vårt produksjonsliv og forutsetningene om å styrke levestandarden i de respektive land.
- 3) Redegjørelsen sendes de respektive forbund til behandling. Disse oppfordres samtidig til å foranledige at saken blir gjenstand for videre behandling blant medlemmene i underorganisasjonene, avdelingene og klubbene på arbeidsplassene, og dernest også i produksjonsutvalgene.

Det sier seg selv at en sak som denne ikke er uten risiko for skadevirkninger i større eller mindre grad i de enkelte land. Det er derfor, etter vår oppfatning, av den største viktighet å forberede sakens praktiske gjennomføring, og dermed forebygge faren for eventuelle skadelige virkninger slik at et nordisk fellesmarked etter hvert kan gjennomføres til gagn og glede for hele det arbeidende folk i Norden.

(Nr. 102.) NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND foreslår:

Industrielt og økonomisk demokrati.

Arbeidernes deltakelse i bedriftens ledelse er en forutsetning for gjennomførelse av industrielt demokrati.

De verdier som styrer og representantskap forvalter er framskaffet ikke minst ved arbeidernes innsats i produksjonen. Disse må derfor ha et berettiget krav på å være representert i bedriftenes ledelse og besluttede organer.

Arbeiderne må derfor dyktiggjøre seg for denne oppgave og således søke å vinne erfaring i så vel organisasjons- som bedriftsmessige forhold.

Dette kan gjøres ved en aktiv deltakelse i sin organisasjons forskjellige gjøremål og dertil ved et større og mer spesialisert opplysningsarbeid om de problemer som i denne forbindelse melder seg.

Landsmøtet gir derfor forbundsstyret fullmakt til å utvide opplysningsvirksomheten i den utstrekning en finner det forsvarlig og formålstjenlig med sikte på å kunne aktualisere en gradvis gjennomførelse av det industrielle demokrati.

En forutsetning for industrielt demokrati er ikke bare at det gjennomføres en representasjon fra de ansatte i bedriftenes ledelse, men det må også skapes sikkerhet for at landets pengeforvaltning skjer i overensstemmelse med det arbeidende folks interesser.

Landsmøtet anser det derfor også nødvendig at det gjennomføres en offentlig representasjon i banker og finansinstitusjoner.

(Nr. 103.) Avd. 48, Herøya Arbeiderforening foreslår:

«Gjennomføringen av det økonomiske demokrati.

I overensstemmelse med fagbevegelsens formålsparagrafer må der nå gjøres aktive tiltak for å virkeliggjøre det økonomiske demokrati. Herøya Arbeiderforening vil derfor anmode Landsorganisasjonen om å intensivere arbeidet — faglig som politisk — for at en slik utvikling kan komme i gang.

Som et første tiltak i denne retning må der foretas en omfattende for-

andring av den nå gjeldende aksjelov, slik at lønsmottakerne kommer med i ledelsen og kontrollen av vårt næringsliv.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret henviser til innstilling til ovenstående forslag.

NORSK KOMMUNEFORBUND:

(Nr. 104.) *Hønefoss og Ringerikes Kommuneforening foreslår:*

«Kronens kjøpekraft.

For å stabilisere vår økonomi henstilles til Landsorganisasjonen så snart råd er å oppta et intenst arbeid for å få fastsatt minstegrensen for vår kronens kjøpekraft, således at kroneverdien ikke ytterligere forringes. Det må videre tas sikte på å bringe kronens verdi henimot pari, dette etter et lengre, men fastsatt tidsrom.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet, idet det er et finanspolitisk spørsmål som må utredes.

(Nr. 105.) *Oslo Sporveiarbeideres Forening foreslår:*

«Fagorganisasjonen må i sterkere grad enn hittil føre en selvstendig faglig kamp for gjennomføring av lønsmottakernes interesser.»

Motivering:

Med selvstendig faglig kamp menes når fagorganisasjonens elementære faglige økonomiske interesser kommer i konflikt med den politisk/økonomiske styreform en har i landet. Fagbevegelsen må da føre en selvstendig kamp, for å gjennomføre sine krav til beste for sine medlemmer. En viser i denne sammenheng til situasjonen fra 1930-årene, og forholdene etter krigen. (Tariffsituasjonen 1956).

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet, men forbundsstyret er av den oppfatning at fagbevegelsen fører sin selvstendige faglige kamp for å ivareta lønsmottakernes interesser.

AFL DISTRIKSKONTOR ROGALAND:

(Nr. 106.) *Midtre Ryfylke faglige Samorganisasjon foreslår:*

«Fagkongressen 1957 krever at personalet må få medbestemmelsesrett i bedriftene.»

Motivering:

I vår tid med dens teknikk og forserte arbeidsmetoder, er det sikkert nødvendig at personalet i våre bedrifter får høve til å framholde virkningene og effektiviteten av produksjonsmetodene direkte overfor styret i vedkommende bedrift.

Denne erfaring som i de fleste tilfelle finnes blant personalet og som det skal bygges videre på, tross all mekanisering og eventuell automasjon, må kunne utnyttes på en langt bedre måte enn tilfelle er i dag.

Ved å bli delaktig i ledelsen vil dette medføre større ansvar. Skal derfor våre representanter gjøre fullgodt arbeid må de gis effektiv skolerung.

(Nr. 107.) VESTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«Demokratiet på arbeidsplassene.

1. LO-kongressen henstiller til Regjeringen og DNA's stortingsgruppe snarest å fremme lovforslag om arbeidernes og funksjonærenes representasjon i de større bedrifters styrer.
2. LO's sekretariat gis fullmakt til å reise spørsmålet om en demokratisering i ledelsen av statsbedriftene overfor myndighetene, særlig med tanke på å finne fram til organisasjonsformer som senere kan gjøres gjeldende mer generelt.
3. Arbeidet med aktiviseringen av produksjons- og driftsutvalgene må fortsette med uforminsket kraft.
4. LO's sekretariat må nøye følge alle tiltak med tanke på automatisering av bedrifter i Norge. Det må legges den største vekt på at arbeidernes organisasjoner blir trukket med i omleggingsplanene helt fra først av, slik at en kan unngå arbeidsløshet, og slik at skadevirkningene ellers blir minst mulig.»

Motivering:

Arbeidernes og funksjonærenes innflytelse over bedriftenes ledelse er enda minimal, og store og viktige vedtak blir ofte truffet over hodet på arbeiderne. I de kommende år, da en automatisering av bedriftene også vil bli et aktuelt spørsmål i Norge, vil det være spesielt ønskelig og nødvendig at lønnstakerne blir trukket med i omorganiseringen, for å gjøre skadevirkningene så små som mulig. Produksjonsutvalgene har her en stor oppgave, og det vil bli en viktig oppgave fortsatt å aktivisere disse.

Men det må også arbeides på andre fronter. Særlig må fagorganisasjonen medvirke aktivt for å få gjennomført at arbeidere og funksjonærer blir representert i de større bedrifters styrer. Når saka er gjennomført må det legges avgjørende vekt på å skolere og dyktiggjøre disse lønsmottakernes styre-representanter i bedriftene.

Fagorganisasjonen må også medvirke til at det blir bedre kontakt mellom bedriftsledere og arbeidere ved at det holdes informasjonsmøter, og ved at arbeidernes og funksjonærenes tillitsmenn tas med på råd i viktige spørsmål som gjelder bedriften.

Særlig viktig er det at Statens bedrifter går foran med et godt eksempel. Dessverre har de ansatte i statsbedriftene ikke noen sælig føling av å arbeide i samfunnets egne, industrielle tiltak, og dette henger for en stor del sammen med at Statens bedrifter blir drevet i gammel, ortodoks regi.

Staten må gå aktivt inn for å trekke de ansatte med i planlegging og ledelse av sine bedrifter. Det må her være rom for eksperimenter og forsøk for å finne fram til den beste form. Målet må være å fremme innflytelsen og ansvarsfølelsen hos de ansatte ved å forelegge dem saker til uttalelse og ved informasjon om bedriften.

Det er langt fram til et demokrati på arbeidsplassene, men det er viktig at det blir lagt avgjørende vekt på framstøt på dette området.

Ved aktiv medvirkning fra medlemmene, vil den faglige og politiske arbeiderbevegelse vinne langt fram i demokratiseringen. Landsorganisasjonens ledelse må fortsatt gå foran for å drive utviklingen videre fram.

(Nr. 108.) *Fra sekretariatet:*

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

b) FAGORGANISASJONENS TARIFFPOLITIKK
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 109.) «Nordens Klippe», Kirkenes, foreslår:

«Nedsettelse av arbeidstiden ved sunnhetsskadelige arbeidsplasser som: Tunneler, finknuseverk og konvoier.»

Motivering:

Siden 48-timersuken ble gjennomført har det funnet sted en rivende utvikling på det tekniske område her i landet, i likhet med andre land. Produksjonsprosessene er rasjonalisert og produktiviteten er økt tilsvarende. Det bedre produksjonsresultat ville likevel ikke vært mulig uten en aktiv innsats fra arbeidernes side. Vi viser til gjennomføringen av 40 timers uke i gruveindustrien. Forkortelsen av arbeidstiden i gruveindustrien, som den med rasjonaliseringen, har ført til økning av produksjonen. Dette skulle ubetinget tilsi forkortelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke på alle helsefarlige arbeidsplasser.

(Nr. 110.) Avd. 265, Sjøvitt Gruvearbeiderforening, foreslår:

«LO går inn for at 40 timers uke blir gjennomført ved tariffrevisjonen i 1958.»

Motivering:

Teknikkens raske utvikling og rasjonalisering har ført til at produksjonen pr. arbeider er langt større enn på det tidspunkt 48 timers uke ble gjennomført.

Vi mener det er et rimelig krav å komme på noenlunde samme linje som f. eks. kontorpersonalet.

Fra Landsstyret:

Landsstyret er enig i at arbeidstiden bør nedsettes, og da særlig for dem som arbeider i sunnhetsskadelige bedrifter.

(Nr. 111.) Avd. 53, «Nordens Klippe», foreslår:

«Reglene for bevegelige helligdager

må gjøres gjeldende for ettermiddagsarbeid jul-, påske- og pinseften, da de som har ettermiddagsskift nevnte dager taper et skift for hver helg da det er arbeidsstans fra kl. 15 helligdagsaftenen.

Under fastsettelse av helligdagsgodtgjørelse for bevegelige helligdager er det intet hensyn tatt til dem som arbeider på ettermiddagsskift. Det forekommer at samme folket har ettermiddagsskift i julen, påske- og pinseuken, og de vil tape 3 skift som de ingen erstatning får for. Dette skulle tilsi at reglene blir forandret i samsvar med forslaget.»

Fra landsstyret:

Det bør arbeides for å få endret bestemmelsene slik at det blir tatt hensyn til dem som i slike tilfelle taper arbeidsfortjeneste.

(Nr. 112.) Avd. 53, «Nordens Klippe», foreslår:

«Nattillegget forhøyes fra 25 prosent til 50 prosent.»

Motivering:

Da nattarbeid er en unaturlig arbeidstid som bevirker at kroppens organer kommer i ulage, som igjen er årsak til fordøyelsesvansker med medfølgende magelidelser, kan vi med sikkerhet fastslå at nattarbeid er helseskadelige, men vi er klar over at i mange tilfelle må det drives med nattarbeid, og på disse arbeidsplasser må prosenten for nattarbeid forhøyes til 50 prosent som vederlag for de store påkjenninger og ulemper som nattarbeid er.

Fra landsstyret:

Dette er et typisk tariffkrav som bør tas opp ved neste tariffrevisjon.

Det pålegges Sekretariatet å gå sterkere inn for at alle overenskomster bringes opp til det reelle lønnsnivå.

MOTIVERING:

Den utglidning som i stadig større utstrekning har gjort seg gjeldende ved at man er blitt avhengig av gode særavtaler for å opprettholde levestandarden har ført til store ulikheter på de forskjellige arbeidsplasser.

Dette forhold skaper stor misnøye blant de arbeidere som på denne måte, av forskjellige grunner, blir hengende etter, og overenskomstene som opprettes med forbundenes bistand blir stadig mer verdiløse.

Fra landsstyret:

Landsstyret er enig i at overenskomstenes lønnssetser bør søkes brakt i samsvar med det reelle lønnsnivå.

(Nr. 113.) Avd. 98, Øvre Ardal Arbeiderforening, foreslår:

«Pensjonsordning for alle lønnsnettakere.»

Fra landsstyret:

Forbundet er enig i at det bør arbeides for å få gjennomført en generell pensjonsordning for alle lønnsnettakere.

(Nr. 114.) Avd. 405, Røssdaga Anleggsarbeiderforening, foreslår:

«Alle arbeidere må sikres full sysselsetting.»

Motivering:

Innen anleggssektoren, særlig i Nord-Norge, er det hver vinter flere tusen arbeidsledige.

Fagkongressen må gjøre sin innflytelse gjeldende overfor de ansvarlige myndigheter slik at alle arbeidere må sikres full sysselsetting.

Fra landsstyret:

Forbundet er enig i at LO må gjøre hva som er mulig for å virke til at der skaffes full sysselsetting for alle.

(Nr. 115.) Avd. 265, Spøvtitt Gruvearbeiderforening, foreslår:

«LO og kongressen går inn for at akkordsystemet blir opphevd og time-lønnsystem blir gjennomført.»

Motivering:

Vi mener at den form for lønnsystem som nå praktiseres i de forskjellige yrker har en uheldig virkning på arbeidsplassen hvor f. eks. en mann går

på faste tarifferte akkorder, mens en annen har akkordavsavn og en tredje går på minste lønnsseter. Man vil lettere komme fram til en mer rettferdig lønnsutjamning med å ha faste timelønnsseter, og vil også unngå den store lønnsforskjell som nå gjør seg gjeldende på en og samme arbeidsplass. Det ville også lette tariffoppgjøret samtidig som hvert enkelt forbund blir spart for en mengde arbeid.

Fra landsstyret:

Landsstyret er enig i at fagorganisasjonen bør gå inn for nye lønns-systemer og viser til den komité LO har satt ned til å utrede spørsmålet.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 116.) *Avd. 68, Sarpsborg Bygningsarbeiderforening, foreslår:*

«Fagkongressen 1957 må søke utvirket og gi sin godkjenning til at det gjennomføres fagvise avstemninger ved senere tariffrevisjoner i bygnings-fagene.»

(Nr. 117.) *Avd. 261, Arendal og Omegn Bygningsarb. forening, foreslår:*

«1. Utløpstiden for overenskomstene for de enkelte forbund henlegges til de forskjellige årstider.»

Motivering:

Den kødannelse som gjør seg gjeldende ved at en rekke forbund skal fram til forhandling samtidig med NAF er svært uheldig for lønns-mottakerne og organisasjonen. Man risikerer med nåværende ordning at medlemmene må vente i uker og måneder etterat den gamle overenskomst er utløpet før de får en ny tariff. I tider med prisstigning fører dette til betydelige tap for lønsmottakerne og skaper dessuten stor usikkerhet og irritasjon blant medlemmene. Med den kødannelse som nå er risikerer man også at arbeidernes krav ikke blir så grundig gjennomdrøftet som ønskelig og nødvendig.

(Nr. 118.) «2. I overenskomstene må fastlegges en minstefortjeneste (gjennomsnittsfortjeneste) ved hver enkelt bedrift.»

Motivering:

All lønnsstatistikk som foreligger i dag fra forbund og Statistisk Sentralbyrå må vel på mange måter sies å være mangelfull. Det er timefortjenesten som kommer fram, til dels inkludert overtid og akkordarbeid. Denne timefortjeneste bygger på et gjennomsnitt for et bestemt antall bedrifter. Om dette antall er representabelt for mindre bedrifter har vi ikke noen bestemt formening om. Men for dem som er henvist til å arbeide på tariffens timelønnsseter er det til stor irritasjon og særlig liten hjelp når f. eks. gjennomsnittsfortjenesten angis for industriarbeidere til kr. 4.79 pr. time for 4. kvartal 1955.

Da timelønnsarbeid ved en rekke bedrifter er den eneste lønnsordning som forekommer, må det i overenskomstene slås fast at gjennomsnittsfortjenesten for voksne arbeidere ved hver enkelt bedrift ikke skal ligge under til eks. kr. 5.00 pr. time.

(Nr. 119.) *Avd. 247, Kristiansand Bygningsarbeiderforening, foreslår:*

«Landoverenskomstene avskaffes.»

Motivering:

Landsoverenskomstene har utvilsomt vært tjenlig for medlemmene og har bidratt sterkt til de framskritt og den vekst som har funnet sted i fagorganisasjonen de siste 25 år.

Utviklingen har imidlertid, etter vår oppfatning, medført at systemet med landsoverenskomster i den nåværende form og omfang er blitt foreldet.

Stadig nye — større og mindre grupper — av arbeidere har sluttet seg til fagorganisasjonen. Deres problemer og arbeidsforhold er høyst forskjelligartet og kan vanskelig løses i en landsomfattende overenskomst som fastlegges ved sentrale forhandlinger med en sterkt begrenset representasjon fra begge parter. Arbeidere og arbeidsgivere fra småbedrifter vil i praksis øve en liten innflytelse i slike forhandlinger. Storbudrifter i NAF og lønnsnettakere i slike budrifter blir toneangivende og i realiteten bestemmende.

Landsoverenskomsten har på mange måter svake lønnsmessige bestemmelser. Slike vage bestemmelser kan være tilfredsstillende for arbeidere ved budrifter hvor hevdvunnen praksis er gunstigere enn det skrevne ord i overenskomsten. Men dette er helt utilfredsstillende for de arbeidere som er henvist til å arbeide etter en streng juridisk tolkning av overenskomstene. Og her ligger hovedårsaken til den urimelig store lønnsforskjell som er oppstått mellom de like og ulike grupper av forbundenes medlemmer. En lønnsforskjell som ikke har sin årsak i flid og dyktighet, men helt andre og forskjelligartede forhold.

Skal vi unngå at fagorganisasjonen kommer i miskreditt hos medlemmene må vi rette opp disse forhold. Overenskomstene må bli respektable og reelle for medlemmene i langt større utstrekning enn hva nå er blitt tilfelle.

Fagorganisasjonen i Norge har alltid og må fortsatt føre en solidarisk lønnspolitikk, hvilket vi konkretiserer til: lik lønn for likt arbeid — og størst mulig lik lønn for de ulike yrkesgrupper.

Det er nå i ferd med å utvikle seg til en usolidarisk lønnspolitikk. Ikke ved en nyansert lønnsdifferensiering — men ved en ukontrollerbar, men tydelig og urettferdig lønnsforskjell innenfor de like — og mellom de ulike — yrkesgrupper budriftene i mellom.

Vi er klar over at det er store tekniske vanskeligheter ved overgang fra landsoverenskomster til mer individuelle overenskomster ved hver enkelt budrift.

Det er imidlertid vår oppfatning at man kan finne fram til visse fellesbestemmelser i overenskomstene som kan forenkle de individuelle overenskomster.

Hovedavtalen mellom NAF og LO må fortsatt, etter vår oppfatning, være første del i alle overenskomster. Hovedavtalen må også kunne utbygges noe, f. eks. ved innføring av bestemmelser om arbeidstid — overtid og skiftarbeid.

Vi håper at fagkongressen inngående drøfter tariffproblemene og finner fram til forbedringer i vårt nåværende tariffsystem.

(Nr. 120.) Forslag fra:

- Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,
- » 311, Malersvennernes Forening, Bergen,
- » 312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,
- » 315, Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
- » 316, Stein-, Jord- og Sementarb. Forening, Bergen,
- » 486, Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen:

«Levekostnadsindeksen.

LO's sekretariat utreder og fremmer forslag til kongressen om de tiltak som må anses nødvendig for å sikre at levekostnadsindeksen blir holdt under 150.»

Motivering:

Av de mange arbeidsoppgaver AFL har er uten tvil den viktigste å sikre medlemmene at de lønnstillegg som kan oppnås ved en tariffrevisjon blir reelle og ikke blir oppspist av prisstigning, avgifter og skatter.

(Nr. 121.) «Felles tariffrevisjon.

Avdelingene foreslår at AFL ved framtidige tariffrevisjoner ikke godkjenner felles oppgjør ved sammenkopling av flere forbund.»

Motivering:

Norsk Arbeidsgiverforenings sammenkopling av elektrikere, karossere og bygg ved den avsluttende mekling i august, er en trusel mot frie forhandlinger ved framtidige tariffrevisjoner.

(Nr. 122.) *Fra samtlige Bergens-avdelinger, unntatt avd. 312:*

«Regulering av akkordtariffene.

Ved framtidige tariffoppgjør reises krav om tillegg til akkordtariffene i forhold til stigningen i grunnlønnen og levekostnadsindeksen.»

(Nr. 123.) *Avd. 352, Snekker- og Tømmermennenes Forening, Trondheim,* foreslår:

«De avstemmingsregler som gjelder i vårt forbund skal ikke endres iflg. vedtak på siste landsmøte.

Vi vil bestemt advare mot å gi LO fullmakt til å gripe inn i de enkelte forbunds avstemmingsregler.

På dette området må hvert forbund være suveren.»

(Nr. 124.) *Avd. 382, Stjørdal Høvleriarbeiderforening,* foreslår:

«Vår forening krever at under en ny lønnsforhandling må den nye tariff tre i kraft samtidig som den gamle tariff utløper. Etterbetaling fra den gamle tariffs utløp må gjelde arbeidsgivere som står tilsluttet NAF, så vel som uorganiserte.»

(Nr. 125.) *Avd. 422, Jakobsnes Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening,* foreslår:

«Lik lønn for likt arbeid må gjennomføres i praksis.»

Motivering:

Lik lønn for likt arbeid er i prinsippet fastslått, men en har det inntrykk at i praksis er dette ikke gjennomført. Kongressen må behandle dette spørsmål og sørge for at likelønnsspørsmålet blir løst.

Fra landsstyret:

Forslagene fra avd. 303, m. fl. i Bergen:

Levekostnadsindeksen.
Ingen innstilling foreligger.

Felles tariffrevisjon.
Forbundet er i prinsippet enig i avdelingenes forslag.

Regulering av akkordtariffene.
Landsstyret foreslår at kongressen oversender forslagene til sekretariatet til vurdering i forbindelse med opptrekkingen av retningslinjene for tariffrevisjonen 1958.

(Nr. 126.) Avd. 1, Bygningssekkernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«Arbeidstiden nedsettes til 5 dagers arbeidsuke, idet en henviser til det øvrige Europa som nå har innført kortere arbeidstid med gode resultater.»

Bygningsindustriarbeidernes stedsstyre i Oslo gir sin tilslutning til forslaget.

(Nr. 127.) Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:

«Forkortelse av arbeidstiden fra 48 til 42½ timers uke.»

Motivering:

Da vi i 1956 er kommet så langt i teknikk og utvikling, må arbeiderklassens gamle krav om større fritid innfries. Produksjonen har nådd så store høyder at dekning for kompensasjon når det gjelder forkortelse av arbeidstiden er til stede.

(Nr. 128.) Avd. 9, Malersvennenes Forening, Oslo, foreslår:

«LO må sette hele sin organisatoriske makt inn på at 5-dagersuka nå blir gjennomført.»

(Nr. 129.) Avd. 18, Rengjøringskvinnenes Forening ved nybygg, Oslo, foreslår:

«Fem dagers arbeidsuke.»

Bygningsindustriarbeidernes Stedsstyre i Oslo gir sin tilslutning til forslaget.

(Nr. 130.) Avd. 23, Bærum Stein-, Jord- og Sementarbeiderforening, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon setter hele sin styrke inn på å få gjennomført kortere arbeidstid med full kompensasjon.»

Motivering:

Den tekniske utvikling og den økte produktivitet gir et realøkonomisk grunnlag for en forkortelse av arbeidstiden. I mange land er arbeidstiden redusert til 45 eller 40 timer pr. uke. Rasjonaliseringen og automatiseringen medfører også et psykisk press på arbeiderne og gjør spørsmålet om en forkortelse av arbeidstiden til et av de viktigste helsespørsmål i vår tid.

(Nr. 131.) *Avd. 24, Sørumsand Tre- og Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

«Det henstilles til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress i møte den 5.—11. mai 1957 å fremme kravet om 42 timers arbeidsuke gjennomført med tilsvarende lønnsforhøyelse for derved å bedre arbeidernes kår med mer fritid og derved større og bedre arbeidsytelser.»

(Nr. 132.) *Avd. 68, Sarpsborg Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

«Fagkongressen 1957 må styrke kravet om overgang til 42 timers arbeidsuke med full lønnskompensasjon.»

(Nr. 133.) *Borregaardsarbeidernes Tillitsmannsutvalg*, foreslår:

«At det ved kommende tariffrevisjon blir fremmet som hovedkrav en forkortelse av arbeidstiden.»

(Nr. 134.) *Avd. 102, Bygningsarbeidernes Forening, Hamar og omegn*, foreslår:

«Forkortelse av arbeidstiden.»

(Nr. 135.) *Avd. 230, Tønsberg Sag- og Høvleriarbeiderforening*, foreslår:

«Kortere arbeidstid.»

(Nr. 136.) *Forslag fra:*

Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,

- » 311, *Malersvennernes Forening, Bergen,*
- » 312, *Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*
- » 315, *Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,*
- » 316, *Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen,*
- » 486, *Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen.*

«AFL's sekretariat for kommende kongressperiode får i oppdrag å avslutte den nedsatte komiténs arbeid vedr. kortere arbeidstid og innføring av 5 dagers uke med lønnskompensasjon.»

Motivering:

Da det nå er 37 år siden 48-timersuken ble lovfestet, skulle den utvikling som har funnet sted siden den tid, tilsi en forkortelse av arbeidstiden for alle medlemmer av AFL, i likhet med den forkortelse som for lengst er gjennomført for enkelte grupper.

(Nr. 137.) *Avd. 345, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes forening, Trondheim*, foreslår:

«Kongressen gjør vedtak om at det ved tariffrevisjonen våren 1958 gjennomføres 5 dagers uke (42½ timer pr. uke) med fridag lørdager.»

(Nr. 138.) *Avd. 422, Jakobsnes Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening*, foreslår:

«Det må i kongressperioden gjennomføres 40 timers arbeidsuke uten lønnstap for den enkelte arbeider.»

(Nr. 139.) *Avd. 423, Hammerfest Bygningsarbeiderforening, foreslår:*

«Vårt lands produksjonskapasitet er i dag så stor og rasjonaliseringsmulighetene så mange at en alminnelig forkortelse av arbeidstiden nå må kunne gjennomføres. En anser det som en fordel om en i denne forbindelse kunne gjennomføre 5 dagers uke. Gjennomføringen av arbeidstidsforkortelsen må ikke påføre arbeidstakeren lønnstap av noen form.

Vi må derfor kreve av forbundet at saka forberedes og blir sendt inn til behandling på LO's kongress i mai 1957 samtidig som en gjør henvendelse til myndighetene for å påskynde arbeidet i komitéen for «en alminnelig forkortelse av arbeidstiden», som ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 26. februar 1954.»

(Nr. 140.) *Avd. 452, Ulefoss Brug Fagforening, foreslår:*

«LO må sette alt inn på å få gjennomført 40 timers uke ved tariffrevisjonen 1958.»

Fra landsstyret:

Landsstyret foreslår at LO sammen med den politiske arbeiderbevegelse må sette hele sin organisatoriske makt inn på å gjennomføre en forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 141.) *Forslag fra:*

Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,

- *311, Malersvennenes Forening, Bergen,*
- *312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*
- *315, Snekker- og Tømrrernes Forening, Bergen,*
- *316, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes forening, Bergen,*
- *486, Glass- og Snekkersvennenes forening, Bergen:*

«Bestemmelsen om lønn for bevegelige helligdager omredigeres så den sikrer lønnsmottakerne full lønn for disse dager, uten å pålegge ham arbeidsplikt.»

Motivering:

De nåværende bestemmelser er uklare og innbyr til forskjellige juridiske tolkinger som strider imot den forståelse medlemmene fikk av bestemmelsen da den ble vedtatt.

Fra landsstyret:

Forbundet er i prinsippet enig i avdelingenes forslag om full lønn for bevegelige helligdager.

(Nr. 142.) *Avd. 18, Rengjøringskvinnenes Forening ved nybygg, Oslo, foreslår:*

«Fortsatt krav om full lønn under sykdom.»

Bygningsindustriarbeidernes Stedsstyre i Oslo gir sin tilslutning til forslaget.

(Nr. 143.) *Forslag fra:*

- Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,
• 311, Malersvennenes Forening, Bergen,
• 312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,
• 315, Snekker og Tømrernes Forening, Bergen,
• 316, Stein- Jord- og Sementarbeidernes forening, Bergen,
• 486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen:

«AFL viderefører avtalen om dagpenger under sykdom, til det prinsipielle krav: Lønn under sykdom.»

Motivering:

Det vises til at AFL har medvirket til at en rekke grupper har oppnådd disse sosiale goder, og vi mener at dette krav også må kunne gjennomføres for alle medlemmer av LO.

*Fra landsstyret:
Forslaget tiltes.*

NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE

(Nr. 144.) Oslo typografiske forening foreslår:

«Landsorganisasjonens kongress krever av Regjeringen at det nå må bli slutt med lønnsnemndordningen. Tar ikke Regjeringen hensyn til dette krav, må Landsorganisasjonens sekretariat eller representantskapet ta de forholdsregler som er nødvendig for å få kravet gjennomført.»

*Forslaget er enstemmig tiltrådt av Norsk Centralforening for Boktryk-
keres landsmøte 1955.*

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

(Nr. 145.) Tillitsmannsutvalget ved Borregaard foreslår:

1. At det ved kommende tariffrevisjon blir fremmet som hovedkrav en forkortelse av arbeidstiden.»

Motivering:

På grunn av stigende uro blant de fagorganiserte arbeidere — hvor rasjonalisering og automatisering blir gjennomført — og som resultatet kan bli arbeidsledighet for mange, må det ansees som den største nødvendighet at fagkongressen fatter vedtak om en forkortelse av arbeidstiden.

*Fra forbundsstyret:
Forbundsstyret anbefaler forslaget.*

(Nr. 146.) Avd. 1, Elektromontørenes Forening, Oslo, foreslår:

1. Krav om frie forhandlinger ved tariffrevisjonen.

«Den framgangsmåte og form tariffrevisjonene nå har, er etter vår mening uholdbare og skaper irritasjon på arbeidsplassene og i organisasjonene. Den rett riksmeklingsmannen har til å sammenkople flere ulike forbund ved avstemming over meklingsforslag, gjør at de nåværende frie forhandlinger er illusoriske.

Norsk Arbeidsgiverforening vil til enhver tid prøve å få slike sammenkopleinger i stand, for derved å svekke våre organisasjoner innad.

Vi må derfor be LO sette alt inn på å fa opphevd bestemmelsen om rett til sammenkopling av stemmer.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

(Nr. 147.) 2 a. *Krav om ens arbeidstid for funksjonærer og arbeidere.*

«Vi vil få presisere at med den rivende utvikling og rasjonalisering det har vært og er innen industrien i vårt land i dag, er arbeidstempoet økt i en slik grad at arbeidspresset på hver enkelt arbeider har nådd toppen. Uten en radikal senking av arbeidstiden innen de grupper med arbeidsuke 48 timer og mer, blir arbeidspresset og nervepresset så stort selv for den dyktigste fagmann, at det går ut over presisjon og aktpå-givenhet.

Vi er klar over at arbeidsgiverne er interessert i et kunstig skille mellom funksjonær og arbeider. Vi finner ingen grunn til at dette kunstige skille mellom funksjonær og arbeider bibeholdes, og mener kravet om ens arbeidstid er et rimelig forlangende.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler fagorganisasjonen å gå inn for 40 timers arbeidsuke.

(Nr. 148.) 2 b. *Krav om samme sosiale goder slik som pensjon, samt full lønn under sykdom.*

«Vi finner at også dette kravet er et rimelig forlangende. Det finnes intet grunnlag for at funksjonærer skal stilles i en særstilling i en bedrift. Det er tross alt produksjonen som skaper det økonomiske grunnlag ved en bedrift, og det er produksjonsskapende arbeidere som har de mest helse-skadelige plassene ved bedriften.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler at fagorganisasjonen arbeider for at alle lønns-takere sikres like sosiale goder.

NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND

(Nr. 149.) *Drammen Støperiarbeiderforening foreslår:*

«Kongressen gir LO's sekretariat i oppdrag å virke for en gradvis nedsettelse av arbeidstiden, med sikte på generell 40-timers uke innen 1960. For skiftarbeidere, ungdom, helsefarlige yrker o. l., arbeides for en ytterligere forkortelse.

Ved enhver forkortelse av arbeidstiden sørges for de nødvendige lønns-messige tiltak, slik at det tidligere lønnsnivå opprettholdes.»

Motivering:

Siden 8-timersdagen ble gjennomført har det vært en sterk utvikling av produksjonen i vårt land.

Bare siden 1939 er landets industriproduksjon doblet. Dette skjer dels ved innføring av nye maskiner, men også ved større arbeidspres på den enkelte. Således produserer hver industriarbeider gjennomsnittlig 30 prosent mer pr. arbeidet time enn før krigen. Denne utvikling må lønntakerne gis del i ved en generell forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 150.) *Oslo Støperiarbeiderforening foreslår:*

«Oslo Støperiarbeiderforening forlanger at fagkongressen går inn for å få en snarlig og positiv løsning på spørsmålet om kortere arbeidstid. Forkortelse av arbeidstiden må løses kun ved rasjonalisering av bedriftene, og ikke på arbeidernes bekostning.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret slutter seg til forslagene om at spørsmålet om nedsettelse av arbeidstiden må søkes løst snarest.

I samme forbindelse vil vi også peke på at det må treffes tiltak, slik at en ved en nedsettelse av arbeidstiden ikke får et økt bruk av overtidsarbeid.

(Nr. 151.) *Fra Norsk Støperiarbeiderforbund:*

«Oppsigelsesvern.

Det foreslås at det reises krav om spesielle vernetiltak for arbeiderne til beskyttelse mot oppsigelser på grunn av rasjonalisering.

Motivering:

Nåværende vernebestemmelser gir ikke tilstrekkelig beskyttelse mot oppsigelser, og ved siden av de usikre og utrygge forhold dette i seg selv skaper, kan de svake verneregler på området bevirke at arbeiderne blir motstandere av rasjonaliseringen.

(Nr. 152.) «Bransjeavtaler.

Forbundsstyret i Norsk Støperiarbeiderforbund vil foreslå at kongressen fatter vedtak om at tariffavtalene kan oppdeles i bransjeoverenskomster.»

Motivering:

Vi har vårt utgangspunkt i «Verkstedoverenskomsten», som dekker samtlige lønnstakere i jern- og metallindustrien. Innen denne store gruppe lønnstakere finnes det mange ulike yrkesgrupper, hvor det er stor forskjell på arbeidets art og produksjonsforhold. Vi mener at de enkelte yrkesgruppers spesielle forhold ikke i tilstrekkelig grad kan bli ivaretatt i en fellesoverenskomst.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 153.) *Avd. 4, Instrumentmakernes og Elektrikerens Forening samt kvinnegruppa ved STK, Oslo, foreslår:*

«Avd. 4 av NJMF og kvinnegruppa ved STK henstiller til LO's kongress å ta opp likelønns spørsmålet til behandling.»

Motivering:

Vi vil i denne forbindelse henvise til «Konvensjon nr. 100» om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av lik verdi. Konvensjonen ble vedtatt på arbeidskonferansen i Genève 6.—29. juni 1951. Senere har AFL i en uttalelse til Sosialdepartementet av 21. desember 1951 rådd til ratifikasjon, ut fra den oppfatning at de tariffmessige hindringer for gjennomføring av likelønnsordningen ikke er større enn at de kan overvinnes.

(Nr. 154.) *Avd. 163, Telefonfabrikken STK A/S, Oslo, foreslår:*

«Vi henstiller til LO's kongress 1957 at den gjør sin innflytelse gjeldende, slik at loven om lik lønn for mann og kvinne ved likt og likeverdig arbeid, blir gjennomført.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til forslag de sendte til LO's siste kongress i 1953 og til de krav de har reist ved de senere tariffrevisjoner, og foreslår

at kongressen prinsipielt erkjenner berettigelsen av dette krav, og anmoder sekretariatet om å kreve av Sosialdepartementet at konvensjon nr. 100, vedtatt på arbeidskonferansen i Genève i juni 1951, blir ratifisert.

(Nr. 155.) *Avd. 25, Stavanger Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår: «LO-kongressen bevirker overfor regjering og storting at der blir reist lovproposisjon om nedenstående:

- a) 44 timers arbeidsuke gjennomføres straks ved å innføre 5-dagers arbeidsuke med full kompensasjon.
- b) Arbeidstiden minker deretter med 1 time i 4 år til vi har nådd 40-timers arbeidsuke.»

Motivering:

Senere års tekniske og maskinelle framsteg med stadig stigende produksjonseffektivitet kan når som helst bli årsak til vareoppopping og arbeidsløshet. For å motvirke denne arbeidsløshet ber vi LO-kongressen straks å foreta motforholdsregler ved i nært samarbeid med regjering og storting å bevirke at det lovfestes en regulator, som gir oss forsvar mot den stadig framstormende rasjonalisering og automasjon.

(Nr. 156.) *Avd. 102, Blikkemballasjearbeidernes Forening, Stavanger*, foreslår:

«Forkortelse av arbeidstiden til 40-timers uke med full kompensasjon.

Motivering:

Vi mener at tiden forlengst er inne for en gjennomføring av kortere arbeidstid med full kompensasjon. Kortere arbeidstid er et alment og berettiget krav, særlig på grunn av den tekniske utvikling av produksjonsmidlene, som har foregått de siste 30 år, og ikke minst på grunn av den automatiserte tidsalder vi står foran. De framtidsperspektiver og problemer som denne utvikling reiser for de fagorganiserte, gjør det tvingende nødvendig at LO, med hele sin styrke, reiser kravet om kortere arbeidstid, med sikte på øyeblikkelig løsning av spørsmålet ad lovgivningens vei.

Vi mener at de senere års produksjonssøking har innbrakt så store for tjenester at de enkelte bedrifter er i stor utstrekning selv i stand til å finansiere en reell forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 157.) *Avd. 1, Mekanikernes Forening, Oslo*, foreslår:

«Kongressen gir LO's sekretariat i oppdrag å virke for en gradvis nedsettelse av arbeidstiden til 40 timers uke innen 1962.

For skiftarbeid, ungdom og helsefarlige yrker, må det arbeides for en ytterligere forkortelse.

Ved forkortelse av arbeidstiden må det sørges for at lønnsnivået opprettholdes.»

Motivering:

Siden 8-timersdagen ble gjennomført har det funnet sted en voldsom utvikling i produksjonen. En industriarbeider produserer i dag ca. 30 prosent mer pr. arbeidet time enn før krigen. Denne utvikling må komme lønnstakerne til gode ved forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 158) *Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

Kongressen krever fortgang i arbeidet med forkortelse av arbeidstiden til 42½ time pr. uke, med full lønnskompensasjon.»

(Nr. 159.) *Avd. 12, Trondheim Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«40 timers uke gjennomføres i industrien.»

Motivering:

Vi viser til den kortere arbeidstid i en rekke land. Vest-tysk LO's krav om 5 dagers uke med 8 timers dag, samt krav om 40 timers uke, reist under Brighton-møtet i England.

Vi mener at det tekniske og økonomiske for innføring av 40 timers uke i dag ligger langt bedre til rette enn det tilsvarende økonomiske grunnlag den gang 8-timersdagen ble gjennomført. Vi er klar over at innføring av 40 timers uke er et komplisert spørsmål, som sett i en større sammenheng vil føre til mange forskjelligartede konsekvenser. Men vanskene som kan reise seg i forbindelse med spørsmålet, må ikke stå hindrende i veien for at problemet tas opp til løsning, særlig i betraktning av den forutsatte frigjøring av arbeidskraft i forbindelse med de pågående rasjonaliserings-tiltak og med automasjon like utenfor døra. Den av Regjeringen nedsatte komité til utredning omkring arbeidstidens forkortelse, må intensivere sitt arbeid med saken.

(Nr. 101.) *Langesund Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«Nedsettelse av arbeidstiden.

Vi viser til bedrifter som allerede har gjennomført dette, og likevel har økt produksjonen.

Det bør bli lik arbeidstid for arbeidere og funksjonærer.»

(Nr. 161.) *Avd. 30, Drammen Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«Kongressen gir LO's sekretariat i oppdrag å virke for en gradvis nedsettelse av arbeidstiden, med sikte på generell 40 timers uke innen 1960. For skiftarbeidere, ungdom, helsefarlige yrker o. l., arbeides for en ytterligere forkortelse.

Ved enhver forkortelse av arbeidstiden sørges for de nødvendige lønnsmessige tiltak, slik at det tidligere lønnsnivå opprettholdes.»

Motivering:

Siden 8-timersdagen ble gjennomført har det vært en sterk utvikling i produksjonen i vårt land. Bare siden 1939 er landets industriproduksjon doblet. Dette skjer dels ved innføring av nye maskiner, men også ved større arbeidspress på den enkelte. Således produserer hver industriarbeider gjennomsnittlig 30 prosent mer pr. arbeidet time enn før krigen. Denne utvikling må lønnsstakerne gis del i ved en generell forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 162.) *Avd. 163, Telefonfabrikken STK A/S og kvinnegruppa, Oslo*, foreslår:

«Arbeidstiden må nedsettes.»

(Nr. 163.) *Avd. 2, Platearbeidernes Forening, Oslo, foreslår:*

«Kongressen gir LO's sekretariat i oppdrag å virke for en gradvis nedsettelse av arbeidstiden med sikte på generell 40-timers uke innen 1960.

For skiftarbeidere, ungdom, helsefarlige yrker o. l., arbeides for en ytterligere forkortelse.

Ved enhver forkortelse av arbeidstiden sørges for de nødvendige lønnsmessige tiltak, slik at det tidligere lønnsnivå opprettholdes. Den av Stortinget nedsatte komité må innen utgangen av juni 1957 ha sitt forslag til forkortelse av arbeidstiden ferdig, så Stortinget høsten 1957 kan få vedtatt 42½-timers uke.»

Motivering:

Siden 8-timers dagen ble gjennomført har det vært sterk utvikling av produksjonen i vårt land. Bare siden 1939 er landets industriproduksjon fordoblet. Dette skjer delvis ved innføring av mye maskiner, men også ved større arbeidspress på den enkelte. Således produserer hver industriarbeider gjennomsnittlig 30 prosent mer pr. arbeidet time enn før krigen. Denne utvikling må lønnstakerne gis del i ved generell forkortelse av arbeidstiden.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret bemerker i anledning foranstående forslag fra flere av sine avdelinger:

Forrige kongress, i 1953, ga, som kjent, sin tilslutning til vårt forbunds forslag om nedsettelse av arbeidstiden, og hvor 40-timersuken var oppsatt som et mål man måtte arbeide henimot. I henhold til dette forslag nedsatte kongressen en komité som skulle utrede saken nærmere. Etter forslag fra denne komité gjorde sekretariatet henvendelse til Regjeringen om å nedsette en statlig komité til å utrede og framkomme med innstilling i denne sak. Etter hva en har brakt i erfaring, så vil komitéens innstilling foreligge slik at denne kan behandles av kongressen i mai.

Uten å kjenne til, på det nåværende tidspunkt, hva innstillingen kommer til å gå ut på, vil forbundsstyret uttale som sin oppfatning at forkortelse av arbeidstiden er en av de viktige og nærliggende oppgaver som foreligger, og anbefaler at kongressen gjør vedtak i overensstemmelse hermed og forutsetter at kongressen for øvrig utformer sin uttalelse på den måten som innstillingen fra arbeidstidskomitéen måtte foranledige.

(Nr. 164.) *Avd. 25, Stavanger Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

«Vi henstiller til fagkongressen å gjøre følgende vedtak:

1. Kongressen anerkjenner de bestrebelse sekretariatet hittil har gjort for å oppnå avtale med NAF om full lønn under sykdom, men må samtidig erkjenne at resultatene ikke er tilfredsstillende.
2. Vår målsetting må være en avtale som sikrer arbeiderne full erstatning for tapt arbeidsfortjeneste som følge av sykdom og ulykke og hvor utgiftene ved en slik ordning hverken helt eller delvis blir belastet arbeiderne.
3. Den foreliggende avtale er trukket opp etter retningslinjer som ikke er i samsvar med denne målsetting og må derfor betraktes som midlertidig.

4. Kongressen erkjenner at hvis en avtale om lønn under sykdom fullt ut skal være i samsvar med vår målsetting, må den, i likhet med avtale om ferie, være grunnfestet i lov.
5. Kongressen anser løsningen av denne sak som et ledd av aller største betydning i våre bestrebelser for å sikre alle mennesker sosial trygghet, og som et middel til å utjevne sosial klasseforskjell i vårt land.
6. Kongressen pålegger derfor sekretariatet snarest å søke samarbeid med DNA og nærstående organisasjoner, for i fellesskap med disse å utvirke at lov om lønn under sykdom blir utarbeidet og forelagt landets lov-givende forsamling.»

(Nr. 165.) Avd. 8, *Jerndreiernes Forening, Oslo*, foreslår:

«Fagkongressen må legge til rette en kamplinje som i sterkere grad har til mål å eliminere de sosiale skjevheter som består, og som er skapt for å danne kunstige grupperinger mellom de arbeidende mennesker. Borger-skapet (de ikke arbeidende mennesker) har skapt disse grupperinger til egen politisk og økonomisk fordel, og de vil utvikle disse grupperinger videre, med sikte på å gjenerobre den politiske makt. Det er derfor nødven-dig at fagkongressen gir et svar på dette problemet, slik at alle arbeidende mennesker får samme grunnleggende verdi.

Den faglige og politiske makt som arbeiderrørsla rår over, må derfor settes inn for å gjennomføre:

- a) Like lang arbeidstid — 5 dagers uke,
- b) full lønn under sykdom — (ved lønnsutbetaling gjennom arbeidsgiveren),
- c) samme pensjonsgrunnlag for alle lønnstakere.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret bemerker til foranstående forslag:

Spørsmålet om lønn under sykdom har vært reist som tariffkrav og fikk sitt gjennombrudd ved tariffrevisjonen i 1956. I forbindelse med denne sak reiste det seg en rekke spørsmål av praktisk art, som måtte utredes nærmere. I henhold til bestemmelser i forslaget er det nedsatt et utvalg, som skal fram-komme med forslag til nærmere bestemmelser eller vedtekter for sykkelønns-ordningen. Forslaget skal, ifølge bestemmelser i tarifforslaget, være ferdig og behandlet slik at sykkelønnsordningen kan tre i kraft fra 15. februar 1957.

Selv om forslaget som en kom fram til ved tariffrevisjonen 1956 ikke for-utsetter å gi dekning for full lønn under sykdom, har en dog med dette for-slag fått lagt et grunnlag som det kan bygges videre på, og som etter hvert selvsagt må resultere i full lønn under sykdom også for industriarbeiderne, i likhet med hva som nå gjelder for andre lønnsgrupper i samfunnet. Slik som saken nå ligger an, mener forbundsstyret at en fortsatt må arbeide for en tilfredsstillende løsning av denne sak ad tariffmessig vei.

(Nr. 166.) Avd. 101, *Langesund Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår: «Helautomatisk indeksregulering.»

Motivering:

Ved de tidligere tariffoppgjør har levekostnadsindeksen like etter ny av-tale steget helt opp under den røde strek og ligger der hele tariffperioden. På denne måten reduseres den reallønn som tariffavtalen forutsetter.

Fra forbundsstyret:

Spørsmålet om så vel hel- og halvautomatisk indeksregulering er av den art som det ikke vil være hensiktsmessig at kongressen avgjør med bindende

virkning, idet disse spørsmål må vurderes etter forhandlingene ved hver enkelt tariffrevisjon. Forslaget fra avd. 101 foreslås derfor oversendt sekretariatet.

Nr. 167. Avd. 12, Trondheim Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:

«Frie forbundsvisе forhandlinger.»

Motivering:

Forbundene må gis anledning til større frihet under tarifforhandlinger. Som det var ved siste forhandling ble det lenge før revisjonen tok til, trukket opp en «ramme» av Regjeringen (20-øres tillegget), som også LO sluttet seg til. Dermed var lønnsforhandlingene begrenset til denne «ramme», og forbundets muligheter til å få gjennomført en tilfredsstillende lønnsrevisjon overensstemmende med medlemmenes krav, i høy grad «båndlagt». Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund har ved flere revisjoner de siste år vist at forbundet i høy grad har avpasset sitt tariffopplegg ut fra samfunnsmessige vurderinger og tatt tilbørlig hensyn til landets økonomiske situasjon. Det skulle derfor være nødvendig for Regjeringen eller LO å pålegge forbundet en «ramme» og begrense forbundets muligheter til å forbedre overenskomstene ut fra den antakelse at forbundet vil overskride grensen for hva samfunnet kan bære økonomisk hvis «høyere makter» ikke passer på. Avd. 12 mener at forbundene må gis anledning til å basere sin lønnspolitikk ut fra næringenes lønnsmessige bæreevne og at ingen «ramme» skal legges opp fra høyere hold før forhandling tar til.

For forbundsstyret:

Forbundsstyret erklærer seg prinsipielt enig i avdeling 12's forslag, og viser i den anledning til at fagorganisasjonen hittil har arbeidet etter det prinsipp at det skal være anledning for forbundene til å føre frie forhandlinger.

Forbundsstyret erklærer seg således enig i at det var uheldig med den økonomiske ramme for tariffrevisjonen som ble offentliggjort før tarifforhandlingene og som senere ble kjent, skyldtes klausuler som bøndene hadde fått godkjent i sine avtaler om priser på landmannsprodukter.

Disse forhold og den alminnelige økonomiske situasjon samt utviklingen for øvrig gjør det nødvendig, etter vårt forbunds oppfatning, at LO som faglig sentraladministrasjon utarbeider nærmere planer og målsettinger for sitt arbeid på det generelle, økonomiske plan, slik at LO kan tre sterkere fram når det gjelder å prege den økonomiske og industrielle utvikling, for å kunne sikre arbeidernes interesser i forhold til de andre store interessegrupper i samfunnet.

Forbundsstyret anbefaler at kongressen gjør vedtak i overensstemmelse hermed.

(Nr. 168.) Avd. 163, Telefonfabrikken STK A/S, Oslo, foreslår:

«Avdeling 163 av NJMF foreslår for kongressen at den gir sin tilslutning til et økt arbeid blant og for fagbevegelsens ungdom.

Vi foreslår at kongressen gir sekretariatet fullmakt til å tilsette en faglig ungdomssekretær, og ellers finne de mest effektive former for det framtidige faglige ungdomsarbeid.»

Motivering:

AFL, som den største av alle arbeiderbevegelsens organisasjoner, teller tusener av ungdommer blant sine medlemmer. Det er i dag en kjensgjerning

at tilsiget av yngre krefter til tillitsmannsrekkene er minimalt, og at det videre hersker en manglende interesse blant ungdom for fagbevegelsen. I en slik situasjon er det bevegelsens plikt til å ta problemet opp til alvorlig drøfting. Svikter rekrutteringen av ungdom, vil dette på lengre sikt resultere i en svekket fagbevegelse.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret gir sin tilslutning til forslaget fra avdeling 163 angående å tilsette en faglig ungdomssekretær. Vi er merksam på at LO lønner en sekretær for opplysningsarbeidet, som er stasjonert i AOF, men vi går ut fra at han på forhånd er så sterkt engasjert med alminnelig faglig opplysningsarbeid at dette i tilfelle vil svekkes for meget hvis han skulle belastes med dette nye, spesielle felt, opplysningsarbeidet blant ungdommen. Forbundsstyret forutsetter midlertid at hvis det blir ansatt en spesiell sekretær for opplysningsarbeidet blant ungdommen, så må yrkesopplæringen generelt sett gå inn som et ledd i dette arbeid.

Forbundsstyret vil for øvrig foreslå at det rettes en anmodning til de respektive forbund om å vise opplysningsarbeidet blant ungdommen, innbefattet yrkesopplæringen, den størst mulige oppmerksomhet og derved utvirke større interesse for fagbevegelsen og de samfunnsproblemer, som i første rekke står i forbindelse med fagbevegelsens oppgaver.

Telefonfabrikken ved Standard Telefon og Kabelfabrikk A/S, Oslo, avdeling 163 av NJMF.

1. Kravet om at en viss del av den økte produksjon med rette tilhører arbeiderne og funksjonærene, må komme til uttrykk i alle avtaler ved den kommende tariffrevisjon.
Arbeidsgiverne må nå godta og respektere dette prinsipp.
2. Vi foreslår at kongressen gjør vedtak om at det i de nye tariffavtaler tas sikte på å innføre en bestemmelse om forhandlingsrett til det økte produksjonsresultat.

Motivering:

Vi mener at prinsippet om forhandlingsrett til det økte produksjonsresultat gir en større sikkerhet for at de resultater som oppnås også vil komme arbeiderne og funksjonærene til gode og vil ha stor betydning for en videre utvikling av landets produksjon.

Forbundsstyret vil uttale at en er enig i tanken i forslaget og foreslår dette oversendt sekretariatet til nærmere behandling i forbindelse med opplegget til førstkommende tariffrevisjon.

NORSK JERNBANEFORBUND

(Nr. 169.) Vestbanens Verkstedarbeiderforening foreslår:

«Fagkongressen gir sekretariatet i oppdrag å gå inn for en nedsettelse av arbeidstiden med sikte på 40 timers uke.»

Motivering:

Siden 1939 er industriproduksjonen fordoblet. Dette har skjedd dels ved den tekniske utvikling, men særlig ved større arbeidsinnsats fra lønnsmotakernes side. Denne utvikling må arbeiderne gis del i ved en forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 170.) *Statsbanenes Verkstedarbeiderforening* foreslår:

«Foreningen vil foreslå at LO reiser krav overfor statsmyndighetene om at det utarbeides en plan for gradvis senking av den generelle arbeidstiden her i landet, i likhet med det som er lagt opp i Sverige.

Motivering:

Kravet om kortere arbeidstid er en av de hovedoppgaver fagorganisasjonen i den nærmeste framtid må søke å løse. Den tekniske utvikling med rasjonalisering og mekanisering går hurtig framover. Arbeidsytelsen øker og produksjonen er stadig stigende. Denne utvikling gjør spørsmålet om en nedsettelse av arbeidstiden mer aktuell enn noen sinne før.

Fra forbundet:

Forbundets landsmøte har gjort følgende vedtak:

«Landsmøtet pålegger landsstyret å støtte arbeidet med saken om nedsettelse av arbeidstiden. Målsettingen må være å komme ned til 40 timers uke.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 171.) *Avd. 69, Haugvik Industriarbeiderforening, Glomfjord*, foreslår:

«Vår forening er av den oppfatning at betingelsene for en alminnelig reduksjon av arbeidstiden nå er til stede.

Vi vil derfor henstille til Landsorganisasjonen at spørsmålet om en alminnelig forkortelse av arbeidstiden blir opptatt i sin fulle bredde og at arbeidstiden for helkontinuerlig skiftarbeid blir 42 timer pr. uke. For diskontinuerlig skiftarbeid og for dagarbeid 45 timer pr. uke.»

Motivering:

Rasjonaliseringen, som stadig øker, fører med seg at enkelte arbeidere blir overflødige i bedriftslivet og blir gående ledige i kortere eller lengre tid. Dette skulle berettige en generell nedsettelse av arbeidstiden fordi en har en permanent arbeidsledighet i Nord-Norge om vinteren.

(Nr. 172.) *Avd. 48, Herøya Arbeiderforening, Herøya*, foreslår:

«Spørsmålet om kortere arbeidstid for skiftarbeiderne så vel som for dagarbeiderne har stått på dagsordenen i mange år. Helt naturlig er det derfor også tatt med i vårt forbunds formålsparagraf.

Skiftarbeiderne er kommet et stykke på vei og en ytterligere nedsettelse av arbeidstiden er på trappene.

Mulighetene for at dagarbeiderne må komme med i denne utviklingen er nå fullt ut til stede.

Store grupper lønnsinntakere har i lengre tid hatt forkortet arbeidstid, mens storparten av dem som står i produksjonen fortsatt står på samme arbeidstid som for 40 år siden.

Med den økte rasjonalisering og effektivisering av arbeidslivet som har foregått, og med de store muligheter til automatisering som vår tids teknikk og vitenskap kan stille til rådighet, må dette gi seg utslag i kortere arbeidstid.

Fagbevegelsen må derfor nå understreke kravet om å bli delaktig i de goder som økt produksjon og rasjonalisering skaffer.

Det krav som etter vår mening må imøtekommes først er nedsatt arbeidstid — økt fritid. Et slikt skritt vil stimulere til økt innsats og vil komme hele samfunnet til gode.

Nedsettelsen av arbeidstiden til 48 timer skapte store betenkeligheter i mange kretser. Disse ble gjort til skamme, og at det samme vil skje ved en ny arbeidstidsforkortelse er hevet over en hver tvil.

Et slående eksempel er forkortelsen av arbeidstiden ved enkelte bedrifter som er gjennomført ved avtale mellom partene.»

(Nr. 173.) *Avd. 3, Nedre Eiker Fagforening, Mjøndalen, foreslår:*

«Kongressen tar bestemmelse om forkortelse av arbeidstiden:

Motivering: Valg av komitéer og demonstrasjoner 1. mai — for nedsettelse av arbeidstiden er ikke tilstrekkelig, men er ment som hjelp for fagbevegelsens fremste tillitsmenn.

Vi venter derfor av kongressen at den gjør vedtak som tar slutt på den snart 40 år gamle lov om 48 timers uke, slik at vår rett blir innfridd etterat vi nå har gjort vår plikt.»

(Nr. 174.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, foreslår:*

«Den stigende automasjon samt økte arbeidsinnsats vil i nær framtid kunne skape arbeidsløshet og dårlige arbeidsvilkår for lønsmottakerne. Arbeidstiden må forkortes til 40 timers uke.

5 arbeidedager pr. uke må gjennomføres.

På denne måte vil de tekniske hjelpemidler bli til fordel for arbeider klassen.»

Fra forbundsstyret:

Saken ble behandlet på forbundets landsmøte 1956 som fattet nedenstående vedtak og som også blir forbundsstyrets innstilling.

Landsmøtet er kjent med at Stortinget i høstsesongen vil behandle innstilling om forkortelse av arbeidstiden for helkontinuerlig skiftarbeid til gjennomsnittlig 42 timer pr. uke, og mener dette er et skritt på veien til en alminnelig forkortelse av arbeidstiden. Den stadig økende rasjonalisering og intensivering av arbeidsprosessene medfører økt krav til den enkelte arbeider og en samtidig øking av produksjonen.

Dette sammenlagt skaper betingelsene for en alminnelig reduksjon av arbeidstiden. Dette melder seg mest tungtveiende i den sektor arbeiderne i den kjemiske industri representerer, fordi disse stadig er utsatt for å få helseskader som følge av arbeidets art.

Landsmøtet vil derfor kreve av de offentlige myndigheter at spørsmålet om en alminnelig forkortelse av arbeidstiden omgående blir tatt opp til behandling. Det er tilstrekkelig å henvise til hva som allerede er foretatt på dette område i en rekke land.

(Nr. 175.) *Avd. 151, De-No-Fa Fagforening, Fredrikstad, foreslår:*

Ang. Lønnsstatistikkføring og tarifforhandlinger.

«Vi har under de stedlige forhandlinger fått skriftlig av bedriftsledelsen at denne bedrift vil legge opp en intern lønnsstatistikk ved siden av Norsk Arbeidsgiverforening.

Denne lønnsstatistikk vil bl. a. vise de forskjellige lønninger uten overtid. Tillitsmennene vil få anledning til å se statistikken.

Medlemsmøtet den 9. august 1956 vil overfor vårt forbund foreslå at forbundet fremmer saken overfor Landsorganisasjonen eller på Landsorganisasjonens kongress 1957 om at der føres en mer ren statistikk av Landsorga-

nisasjonen eller Norsk Arbeidsgiverforening, slik at der ved en tariff-handling er mulig å se hva som er lønn, overtid, skifttillegg osv.

Ved den nåværende statistikkføring bevirker disse punkter at gjennomsnittsfortjenesten blir stor og derved uriktig for den store del av arbeiderne. Vi håper at saken blir fremmet.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler at Landsorganisasjonen går inn for — overfor myndighetene — at den nåværende offentlige statistikk søkes forbedret mest mulig.

(Nr. 176.) Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds forbundsstyre foreslår:

«Bedriftspensjonering.

Landsmøtet mener at arbeiderne må ha krav på større økonomisk sikkerhet når de på grunn av alderdom eller varig invaliditet må forlate sin arbeidsplass.

Landsmøtet er av den oppfatning at der snarest mulig bør innføres lov om bedriftspensjonering.

Skulle de enkelte bedriftsledere være interessert i å løse dette spørsmål forhandlingsveien, hilser landsmøtet slike tiltak med tilfredshet.»

Motivering:

Vårt forbund ønsker denne sak oppsatt på kongressens dagsorden fordi den har betydning langt utenfor vårt forbunds virksomhet.

Vi er også bekjent med at Landsorganisasjonens sekretariat har tatt opp dette spørsmål med Norsk Arbeidsgiverforening, men vi mener at saken også bør stadfestes på Landsorganisasjonens kongress.

(Nr. 177.) «Lik lønn for kvinner og menn.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds landsmøte må stille krav til Norges Storting gjennom Arbeidernes faglige Landsorganisasjon snarest mulig om å ratifisere konvensjonen om lik lønn for kvinner og menn.»

(Nr. 178.) Avd. 20, Porselensarbeidernes Fagforening, Porsgrunn, foreslår:

«Rasjonalisering og arbeidsstudier.

På grunn av den stadig mer omfattende rasjonalisering og mekanisering innen arbeidslivet gjør LO tiltak for å styrke arbeidernes innflytelse på området.

Avtalen om arbeidsstudier søkes gitt en mer konkret utforming. Arbeidsstudietillitsmannen gis samme bevegelsesfrihet i bedriften som Hovedavtalen gir formannen i tillitsmannsutvalget.

Kravene til arbeidsstudietillitsmannens faglige kvalifikasjoner og praktiske trening får en klar utforming, og må ikke være undergitt mer eller mindre godvilje hos bedriftsledelsen.

Paragrafene i avtaler om rasjonalisering og arbeidsstudier gis tilgjengelige fortolkninger fra hovedorganisasjonene.»

Motivering:

Det har vist seg at avtalene og samarbeidet mellom hovedorganisasjonene om rasjonalisering og arbeidsstudier ofte ensidig blir en belastning for arbeiderne. I det lange løp kan dette bli en fare for fagforeningens stilling, idet arbeiderne mister troen på fagforeningens styrke og innflytelse.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 179.) *Strinda kommunale Arbeiderforening* foreslår:

«40 timers arbeidsuke gjennomføres for alle arbeidstakere som ennå ikke tariffmessig har nådd kortere arbeidstid.»

Motivering:

Arbeidstakeren må få nytte godt av den økte produksjon som har funnet sted etter krigen. En kortere arbeidsdag vil tvinge fram mer rasjonalisering og bruk av arbeidssparende maskiner.

(Nr. 180.) *Oslo Havnevesens Arbeiderforening* foreslår:

«Det bør arbeides for kortere arbeidstid med sikte på å få gjennomført 40 timers uke i overskuelig framtid.»

Motivering:

Den forserte mekanisering og økte produksjon av arbeiderne, så vel samlet som individuelt, bør tilsi en snarlig forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 181.) *Sporveiens Verkstedforening, Trondheim*, foreslår:

«Arbeidstiden pr. uke nedsettes til 40 timer, (5 dagers uke).»

Motivering:

Vi mener at den utvikling av produksjonsapparatet og den stadig økte utnyttelse av arbeidskraften som etter hvert har foregått, må gi seg utslag i kortere arbeidstid. Dette er også i samsvar med forbundets lover.

(Nr. 182.) *Vannvesenets Arbeiderforening, Oslo*, foreslår:

«Den ordinære arbeidstid forkortes fra 48 til 42 timer pr. uke.»

Motivering:

En alminnelig forkortelse av arbeidstiden skulle være på sin plass og fullt ut forsvarlig; tatt i betraktning den store utviklingen som har foregått i de senere år på teknikkens område med moderne og tidsbesparende maskiner, og som ganske naturlig tilsier et økt arbeidspress på den enkelte arbeidstaker. En forkortelse av arbeidstiden for den enkelte arbeidstaker tilsier større muligheter for skoloring innen arbeiderbevegelsen, og han kan da ha bedre anledning til å delta i kveldskurser og studiesirkler som til enhver tid blir arrangert.

(Nr. 183.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening* foreslår:

«Fagkongressen må fatte vedtak om at forkortelse av arbeidstiden må gjennomføres systematisk. 36 timers arbeidsuke for skiftarbeidere og ungdom under 18 år, og 40 timers arbeidsuke for andre, er et rimelig krav.»

Motivering:

Det vises til LO's og de enkelte forbunds tidligere formålsparagraf. Bare siden 1939 er industriproduksjonen fordoblet. Dette skjer ved innføring av nye maskiner og ved større arbeidspress på den enkelte. Således produserer hver industriarbeider gjennomsnittlig 30 prosent mer pr. arbeidet time enn

før krigen. Denne sak må gjennomføres straks, og således komme alle lønns-
takere som i dag har 48 timers arbeidsuke, tilgode. Det forutsettes at full
kompensasjon i lønnen ved arbeidstidsnedsettelsen gis.

(Nr. 184.) *Elektrisitetetsverkets Arbeiderforening, Oslo*, foreslår:

«Landsorganisasjonen og fagforbundene skal straks ta opp arbeidet for
innføring av kortere arbeidstid med sikte på innen en rimelig tid å oppnå
40 timers arbeidsuke, eller 5 dagers arbeidsuke for de medlemmer som i dag
har 48 timers uke.»

Motivering:

Den rasjonalisering som har funnet sted og de tekniske forbedringer som
er gjort, skulle i høy grad muliggjøre en forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 185.) *Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverksarbeidernes
Forening, Bergen, Bergens Kinematograf Betjenings Forening, Bergen kom-
mune Tjenestemannslag og Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med
tilslutning av Bergen stedsstyre*, foreslår:

«Forkortelse av arbeidstiden til 40 timers uke og 5 dagers uke gjennom-
føres.»

Motivering:

Under henvisning til at produksjonen har steget, både pr. arbeider og pr.
arbeidet time, finner vi det rimelig at arbeidstiden blir redusert. Man bør
være oppmerksom på at den forsterkede utnyttelse av arbeiderne i produk-
sjonen som framkommer på bakgrunn av den store stigning i automati-
seringen samt utviklingen ellers på det tekniske område, gjør at arbeidstiden
av rent helsemessige grunner må innkortes.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslagene.

(Nr. 186.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening* foreslår:

«I lønsspørsmålet må ikke bare arbeidere, lønsmottakere få «såkalt
kompensasjon for prisstigning» ved tariffoppgjørene, men de må sikres inn-
tekter som kan gi dem og eventuelt deres familier stadig bedre levevilkår,
slik at disse også kan merke velstandspøkingen i landet.»

Motivering:

Vi mener oss berettiget til en stadig bedret levestandard, enten i form av
prisnedslag eller ved lønnsforhøyelser utover det som er nevnt i vårt forslag.

Fra forbundsstyret:

*Forbundsstyret anbefaler forslaget under henvisning til fagorganisasjonens
virksomhet.*

(Nr. 187.) *Strinda kommunale Arbeiderforening* foreslår:

«Lik lønn for likeverdig arbeid for menn og kvinner må gjennomføres.»

Motivering:

Den tid da et menneske skal lønnes lavere på grunn av sitt kjønn må være forbi.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

(Nr. 188.) *Oslo Sporveiarbeideres Forening* foreslår:

«Ingen form for lønnsnemnd må brukes for å løse tariffspørsmål.»

Motivering:

Etter vår oppfatning er lønnsnemnd den mest udemokratiske form for å løse tariffsaker, da flertallet av medlemmene i en slik nemnd består hovedsaklig av motstandere av lønsmottakerne.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er av den oppfatning at lønnsnemnd i størst mulig utstrekning bør unngås.

NORSK MURERFORBUND

(Nr. 189.) *Murernes Union, Oslo*, foreslår:

«At der reises krav om forkortelse av arbeidstiden til 42½ time pr. uke med kompensasjon i lønnen.»

(Nr. 190.) *Avd. 50, Sarpsborg*, foreslår:

«Fagkongressen tar opp og går inn for 40 timers uke ved førstkommende tariffoppgjør.»

Motivering:

Den rasjonalisering og produksjonsøking som har funnet sted gjør det fullt forsvarlig å gå til et slikt skritt på det nåværende tidspunkt.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget fra Murernes Union, Oslo.

NORSK NÆRINGS- OG NYDELSESMIDDELARBEIDERFORBUND

(Nr. 191.) *Stavanger Bryggeriarbeiderforening* foreslår:

«40 timers arbeidsuke med full kompensasjon.»

Motivering:

Som følge av den tekniske utvikling av produksjonsmidlene i de senere år, og på grunn av den automatiserte tidsalder vi står foran, mener vi at kortere arbeidstid nå er et berettiget krav. Produksjonsøkningen de senere år har innbrakt så store fortjenester at de enkelte bedrifter i stor utstrekning selv er i stand til å finansiere en reell forkortelse av arbeidstiden.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til vedtak på forbundets landsmøte i mai 1956 vedrørende samme sak.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 192.) *Avd. 13, Supralarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:*

«I helkontinuerlige bedrifter hvor særegne forhold er til stede (sunnhetsfarlige) — vil vi foreslå overfor kongressen at det reises krav om 40 timers uke, og at kravet må være gjennomført før utgangen av 1958.»

(Nr. 193.) *Avd. 77, Samhold, Borregaard, foreslår:*

«Fagkongressen stiller kravet om 40-timersuken (5 dagers) i forgrunnen ved tariffrevisjonen og setter hele fagbevegelsen inn for å gjennomføre denne oppgave.»

Motivering:

Den stadig økende tekniske utvikling betinger en større produksjon pr. arbeider — og dette bør komme arbeiderne til gode ved kortere arbeidstid. Det er også nødvendig å møte den kommende automasjon med slike tiltak. Fagbevegelsen i andre land har stilt arbeidstidsspørsmålet i forgrunnen, og det bør den norske fagbevegelse gjøre uten å vente på de lovgivende myndigheter.

(Nr. 194.) *Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:*

«Kravet om kortere arbeidstid reises som et hovedkrav ved kommende tariffrevisjon.»

(Nr. 195.) *Borregaardsarbeidernes Tillitsmannsutvalg foreslår:*

«Ved kommende tariffrevisjon blir kravet om forkortelse av arbeidstiden fremmet som hovedkrav.»

Motivering:

På grunn av den stigende uro blant fagorganiserte arbeidere — hvor rasjonalisering og automatisering blir gjennomført — og som resultat kan bli arbeidsledighet for mange, må det ansees som den største nødvendighet at Fagkongressen fatter vedtak om en forkortelse av arbeidstiden.

(Nr. 196.) *Avd. 30, Follafoss Sliperiarbeiderforening, foreslår:*

«Kongressen pålegger LO's ledelse å gå inn for en forkortelse av arbeidstiden til 42 timers uke for all industri, bygg- og anleggsarbeid.»

Fra forbundsstyret:

1. Kongressen pålegger sekretariatet å reise krav ved første tariffrevisjon om at det innføres 40 timers arbeidsuke i sunnhetsskadelige avdelinger.
2. De øvrige forslag er forbundsstyret prinsipielt enig i, men finner ikke grunn til å ta stilling til disse før innstillingen til den av Kommunal- og Arbeidsdepartementet oppnevnte komité med mandat til å utrede spørsmålet om en forkortelse av den ukentlige arbeidstid til 40 timer, foreligger.

(Nr. 197.) *Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:*

«Ved kommende tariffrevisjon fremmes krav om ansiennitetstillegg for arbeiderne i likhet med bestemmelsene for funksjonærer.»

*Fra forbundsstyret:
Forbundsstyret tiltrer forslaget.*

(Nr. 198.) *Avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:*

1. LO-kongressen uttaler seg for at arbeidstiden for ungdom under 18 år settes til 6 timer pr. dag.
2. Feriegodtgjørelse til ungdom med lav lønn forhøyes til beløp som svarer til minstelønnsatsen for en voksen arbeiders ferielønn.
3. Ungdom som utkalles til militærtjeneste beholder sin lønn etter følgende satser:
For ugifte $\frac{1}{2}$ lønn. — For gifte full lønn.

Motivering:

1. Kravet om forkortelse av arbeidstiden blir mer og mer aktuelt. For arbeiderungdom under 18 år som enten står i lære eller i produksjonen på annen måte, er kravet om 6 timers dag påkrevd å få gjennomført. Det er en kjensgjerning at arbeiderungdommen som deltar i produksjonlivet, ikke har de muligheter som annen ungdom har til å ta del i organisasjonsarbeidet.

Vi mener at hovedansvaret for dette må tilskrives den lange arbeidsdagen. For å gjøre ungdommen mer interessert i fagforeningsarbeidet, må fagorganisasjonen reise ungdommens krav og få ungdommen til å være med på å kjempe kravene igjennom.

2. Når det gjelder feriegodtgjørelsen er det nødvendig å peke på at denne ikke er tilstrekkelig for en skikkelig ferie.
En ungdoms omkostninger ved et ferieopphold er de samme som for en voksen.
3. Slik forholdene nå er skaper utkallingen mange økonomiske vansker for ungdommen. Lønn under militærtjeneste er gjennomført for dem som er ansatt i stat og kommune.

Det samme gjelder for de ansatte i Handel og Kontor.

Det er vår mening at all ungdom må få denne rettigheten.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslagene 1 og 2.

Vedrørende forslag 3 foreslår Norsk Papirindustriarbeiderforbund at kongressen henstiller til det nye sekretariatet å få spørsmålet om lønn under militærtjeneste nærmere utredet.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 199.) *Forbundets landsstyre foreslår:*

«Ved tariffrevisjonen 1958 reises krav om at protokollen av 1948 vedrørende dispensasjon fra bruk av ferieøkter (i vårt forbunds landsoverenskomst betegnet § 9, 2) skal opphøre og erstattes med ferielovens bestemmelser i § 8.»

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

(Nr. 200.) *Trondheim Kai- og Losseforening, avd. 2, foreslår:*

1. LO-kongressen uttaler seg for at arbeidstida for ungdom under 18 år settes til 6 timer pr. dag.

2. Feriegodtgjøring til ungdom med lav lønn forhøyes til beløp som svarer til minstesatsen for en voksen arbeiders ferielønn. Ved sykdom eller annet legitimert fravær skal alle lønsmottakere ha en kompensasjon som tilsvarer full feriegodtgjøring.
3. Alle lønsmottakere som utkalles til militærtjeneste beholder sin lønn etter følgende satser:
 For ugifte $\frac{1}{3}$ lønn.
 For gifte full lønn.»

M o t i v e r i n g:

Kravet om forkortelse av arbeidstiden blir mer og mer aktuell. For arbeiderungdom under 18 år som enten står i lære eller i produksjonen på annen måte, er kravet om 6 timers dag påkrevd å få gjennomført. Det er en kjensgjerning at arbeiderungdommen som deltar i produksjonslivet ikke har de muligheter som annen ungdom har til å delta i organisasjonsarbeidet. Vi mener at hovedansvaret for dette må tilskrives den lange arbeidsdagen. For å gjøre ungdommen mer interessert i fagforeningsarbeidet, må fagorganisasjonen reise ungdommens krav og få ungdommen til å være med på å kjempe kravene igjennom.

Ved sykdom eller annet legitimert fravær får alle lønsmottakere redusert sin feriegodtgjøring. Dette medfører at disse i de fleste tilfelle ikke har muligheter for å få en skikkelig ferie. Vi mener at alle lønsmottakere er berettiget til full feriegodtgjøring for legitimert fravær.

Slik forholdene nå er skaper utkalling til militærtjeneste mange økonomiske vansker for alle lønsmottakere. Lønn under militærtjeneste er gjennomført for dem som er ansatt i stat og kommune. Det samme gjelder for de ansatte innen handel og kontor. Det er vår mening at alle lønsmottakere må få denne rettigheten.

Fra forbundsstyret:

1. *Forbundsstyret er enig i begrensning av arbeidstiden for ungdom, men går ut fra at spørsmålet om arbeidstidens forkortelse generelt sett kommer opp på kongressen.*
2. *Forbundsstyret kan ikke anbefale første del av forslaget. 2. del og punkt 3 foreslås løst ved revisjon av Ferieloven, eller på generelt grunnlag ved forhandling mellom hovedorganisasjonene.*

(Nr. 201.) *Vardø Bryggearbeiderforening foreslår:*

«Kvinnene har i årene etter krigen gått mer over til å bli yrkesarbeidere, og de fleste er henvist til å leve av det.

Den gjennomsnittlige statistiske timefortjeneste er hele 35 prosent lavere enn mennenes.

Vi vil oppfordre kongressen til å støtte kravet om:

Lik lønn for likt arbeid.

M o t i v e r i n g:

Forslaget taler for seg selv. Det skulle for så vidt ikke være nødvendig med noen kommentarer. Når nå vår forening går inn for dette forslaget, kommer det av at vi har en hel del kvinner som arbeider i fiskeribransjen og som utfører samme arbeid som menn. Vi ser med avsky på at arbeidsgiveren skal få utnytte deres manuelle arbeidskraft for en dagsbetaling som grenser til sultelønn. Vi kan bare tenke på en kvinne som er uten forsørger og som har familie og skal forsørge seg og sine for den timebetaling eller

dagslønn som kvinnene i vårt yrke har i dag. Og i tillegg må klare sine forpliktelser til samfunnet. Da blir det ikke stort igjen av lønningen til å leve og kle seg med. I sannhet blir levestandarden i disse hjem, som vi har så altfor mange av, ikke noe å skryte av.

Vi vil henstille til vårt forbund at det bruker hele sin innflytelse overfor LO-kongressen og får den aktivisert til så snart som mulig å løse denne saken, som er en blodig urett mot våre yrkeskvinner.

Kvinner i høyere stillinger er jo for lenge siden blitt likestilt med mennene. Hvorfor ikke gå inn for at yrkeskvinnen får samme rettighet?

Fra forbundsstyret:

Sekretariatet gjør krav overfor den norske Regjering at ILO-konvensjonen om lik lønn for likt arbeid blir ratifisert av Norge.

(Nr. 202.) *Vardø Bryggearbeiderforening foreslår:*

«Som kjent har Nord-Norge et meget hardt klima som forårsaker at folk her nord for polarsirkelen har et større forbruk av levnetsmidler grunnet større kaloriforbruk, klær, brensel m. m., og i tillegg til dette har vi større frakter og avgifter på varer enn landet for øvrig. Vi vil derfor henstille til LO's kongress å gå inn for et «polar»-tillegg for de landsmenn som arbeider her.»

Motivering:

Vi henviser til etter krigen, hvor folk som kom sørfra og skulle arbeide her oppe, forlangte og fikk Finnmark-tillegg. Vi mener at de var berettiget til det. Derfor skulle Finnmark-tillegget være gjort obligatorisk for alle dem som må arbeide nord for polarsirkelen.

Vi kan vise til andre land, f. eks. USA, Russland, som og har folk som arbeider nord for polarsirkelen, og som får visse lettelser. Enten i form av tollfrie varer, skattelettelser eller høyere lønninger. Norge har jo også innrømmet store lettelser for de arbeidere som arbeider på Svalbard.

Videre har høyskolelærerne som sist i september var samlet til møte i Tromsø, gjort krav til staten om høyere lønninger for de lærere som måtte praktisere her nord, for de fant ut at det var meget dyrere å leve her nord enn i Sør-Norge.

Fra forbundsstyret:

LO's økonomiske kontor foretar de nødvendige undersøkelser for å få brakt på det rene forholdet mellom forbruk og priser i Nord-Norge i forhold til Sør-Norge og landet for øvrig.

Motivering:

Det antas at man gjennom en slik undersøkelse vil få hele spørsmålet klarlagt.

(Nr. 203.) *Borregaardarbeidernes Tillitsmannsutvalg foreslår:*

«at det ved kommende tariffrevisjon blir fremmet som hovedkrav en forkortelse av arbeidstiden.

Motivering:

På grunn av stigende uro blant de fagorganiserte arbeidere hvor rasjonalisering og automatisering blir gjennomført — og som resultatet kan bli arbeidsledighet for mange, må det ansees som den største nødvendighet, at fagkongressen fatter vedtak om forkortelse av arbeidstiden.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret går ut fra at spørsmålet om en generell forkortelse av arbeidstiden kommer opp til behandling på kongressen og at forslaget kan tas opp i denne forbindelse.

NORSK TJENESTEMANNSLAG

(Nr. 204.) *Avd. 61, Gardemoen og Omegn Tjenestemannslag, foreslår:*

«Den komité som Regjeringen for 2 år siden oppnevnte etter henstilling fra Landsorganisasjonen til å utrede spørsmålet om en generell forkortelse av arbeidstiden, har ennå ikke lagt fram noen innstilling, mens en liknende komité i Sverige allerede i sommer satte fram et forslag om en alminnelig reduksjon av arbeidstida fra 48 til 45 timer i uka i løpet av 2 år fra 1958 til 1960, slik at den ble forkortet med 1 uketime hvert år.

Medlemmene i Gardemoen og Omegn tjenestemannslag vil henstille til styret i Norsk Tjenestemannslag at det ber LO atter bringe spørsmålet om en generell forkorting av arbeidstiden på bane, og etterlyser forannevnte komiténs innstilling, og i forhandlinger argumenterer med at staten bør gå foran alle private arbeidsgivere og sette ned arbeidstiden til 45 eller 42 timer pr. uke.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret slutter seg i realiteten til forslaget slik spørsmålet om en forkorting av arbeidstiden kan bli behandlet på fagkongressen i hele sin bredde, men uten at forbundsstyret dermed tar stilling til forslagens form.

NORSK TOBAKKARBEIDERFORBUND

(Nr. 205.) *Oslo Tobakkarbeiderforbund foreslår:*

«*Likelønnsprinsippet.*

Foreningen henviser til kongressens vedtak i 1953 når det gjelder like-lønnsprinsippet og kravet om ratifisering av konvensjon nr. 100, og ber at kongressen pålegger den nye ledelse i LO å kreve at Stortinget går inn for å få dette gjennom snarest.

M o t i v e r i n g :

Tiden må nå være kommet slik at kvinnene også kan få den rettferdige lønnsfordeling de har krav på. Kvinnen har nå mistet tålmodigheten, og spørsmålet blir nå diskutert på bred basis.

LO må presse på likelønnskomitéen så den legger fram sin innstilling snarest, slik at ratifiseringen av konvensjon nr. 100 snart kan bli en kjensgjerning.

Fra forbundsstyret:

Idet forbundet går ut fra at kongressen vil avgi uttalelse i denne sak, anbefales at foreningens synspunkter blir innredigert i denne.

(Nr. 206.) *Sørlandets faglige Samorganisasjon, foreslår:*

«Sekretariatet anmodes om å oppnevne en komité til å vurdere om vårt tariffsystem er tilfredsstillende og svarende til tidens krav, og eventuelt fremme forslag til endringer.»

Motivering:

De tariffsystemer som nå praktiseres må kunne sies ikke fullt ut svarer til tidens krav. Den tekniske utvikling og andre forhold har ført til at forskjellen mellom tarifflønnninger og de lønninger som er gjeldende i arbeidslivet etter hvert er blitt større. Dette fører bl. a. til at organisasjonsarbeidet vanskelig gjøres, og at lønnsforholdet blir mer eller mindre vilkårlig. Vi mener derfor at det vil være av betydning for det framtidige tariffarbeid at disse problemer blir utredet av en komité som eventuelt sammen med andre interesserte framlegger forslag eller uttalelse for representantskapet før neste tariffrevisjon.

(Nr. 207.) *Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon, Kristiansund faglige Utvalg*, foreslår:

«Fagkongressen går inn for 40 timers arbeidsuke.

Denne saken tas opp med Regjering og Storting med sikte på at 40 timers arbeidsuke gjennomføres ved Arbeidervernloven.

For øvrig anser kongressen det nødvendig at ved førstkommende tariffrevisjoner må dette krav reises av AFL og tilsluttede forbund.

Alt overtidsarbeid skal avskaffes.»

(Nr. 208.) *Telemark faglige Samorganisasjon, Ulefoss faglige utvalg*, foreslår:

«At avtalen mellom NAF og LO angående tidsstudier blir oppsagt eller revidert.»

Motivering:

Etter den utvikling tidsstudiene har tatt med egne tidsstudiemenn for bedriften, virker den bare som et press på arbeiderne.

Det vil virke bedre og mer rettferdig om det var nøytrale tidsstudiemenn og med hver sin kontrollør (bedriften og arbeiderne).

Fra forretningsutvalget:

Forslaget fra Ulefoss faglige utvalg anbefales behandlet sammen med forslaget fra avd. 20 av Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Porselensarbeidernes Forening, Porsgrunn, idet forretningsutvalget ser spørsmålet slik at det er om å gjøre at rasjonaliseringsspørsmålet blir riktig behandlet.

(Nr. 209.) *Ulefoss faglige Utvalg* foreslår:

«At LO går inn for at 40 timers uke blir gjennomført ved tariffrevisjonen 1958.»

Motivering:

Teknikkens raske utvikling og rasjonalisering har ført til at produksjonen pr. arbeider er langt større enn på det tidspunkt da 48 timers uke ble gjennomført. Vi mener at det er et rimelig krav å komme noenlunde på linje med f. eks. kontorpersonalet i arbeidstid.

Fra forretningsutvalget.

Forretningsutvalget ser arbeidstiden som et skandinavisk spørsmål, og det bør derfor også løses på skandinavisk basis.

(Nr. 210.) *Ulefoss faglige Utvalg foreslår:*

«At LO går inn for at akkordsystemet blir opphevd og timelønnssystem gjennomført.»

Motivering:

Vi mener at den form for lønnsystem som nå blir praktisert i de forskjellige yrker, har en uheldig virkning på arbeidsplassen hvor f. eks. én mann går på faste tarifferte akkorder, mens en annen har akkordavsavn og en tredje går på minstelønnsatts.

Man vil lettere komme fram til en mer rettferdig lønnsutjevning med å ha faste timelønnsatts, og vil også unngå den store lønnsforskjell som nå gjør seg gjeldende på en og samme arbeidsplass. Det vil også lette et tariffoppgjør, samtidig som hvert forbund blir spart for en mengde arbeid.

Fra forretningsutvalget:

Forretningsutvalget er enig i spørsmålet om lønnsystemet, men er av den oppfatning at det er en sak som må avgjøres av de enkelte forbund, og av den grunn må forslaget avvises.

(Nr. 211.) *Bærum faglige Samorganisasjon foreslår:*

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon krever arbeidstiden forkortet fra 48 til 42 timers arbeidsuke.

5 dagers arbeidsuke tas opp til løsning for de næringsgrenene der dette er mulig.»

Motivering:

Den tekniske utviklingen og den økte produktiviteten gir et realøkonomisk grunnlag for en forkortelse av arbeidstiden. Rasjonaliseringen og automatiseringen fører også med seg et psykisk press på arbeiderne, hvilket gjør forkortelse av arbeidstiden til et viktig helse spørsmål.

Nr. 212. *Fra sekretariatet:*

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Forslagene som ble lagt fram på kongressen.

Vi gjengir her først det forslag som sekretariatet la fram om fagorganisasjonens tariffpolitikk:

Den økonomiske og faglige situasjon.

Den økonomiske utvikling.

I innstillingen fra sekretariatet til Kongressen i 1953 om den økonomiske situasjon ble det hevdet at de produksjonsmessige muligheter i vårt land lå godt til rette for en stigende levestandard. Den realøkonomiske utvikling i kongressperioden har bekreftet at denne vurdering var riktig. I det følgende skal en gjengi noen av hovedtrekkene i bildet.

Den totale produksjon steg med 14,5 prosent fra 1952 til 1956. Dette gir en stigning på om lag 3,5 prosent pr. år, og er mer enn en kan regne med som normal stigning over et lengere tidsrom. Den alt vesentlige del av stigningen må skyldes høyere produktivitet i næringslivet. Den totale sysselsetting steg bare med 1 prosent slik at stigningen i produksjonen pr. sysselsatt blir over 13 prosent i 4-årsperioden.

Produksjonsøkningen har vært særlig sterk i industrien, der det var en oppgang på 26 prosent, herav 24 prosent i hjemmeindustrien og 31 prosent i eksportindustrien. Ekspansjonen har vært særlig sterk i treforedlingsindustrien, den kjemiske industri og den primære jern- og metallindustri. I den sistnevnte gruppen kommer Jernverket og produksjonen av aluminium med.

Produksjonen av elektrisk kraft har steget sterkt, og handelsflåten har vokst med $\frac{1}{2}$ eller om lag 2 mill. bruttotonn fra utgangen av 1952 til utgangen av 1956.

Den gunstige produksjonsutvikling i perioden må sees på bakgrunn av den høye etterspørsel, særlig etter en rekke varer og tjenester i eksportnæringene. Produksjonsøkningen ville imidlertid ikke vært mulig uten et høyt investeringsnivå. De totale investeringer, inklusive lagerøkning og målt i fast kroneverdi, steg med nærmere 17 prosent fra 1952 til 1956. En rekke større investeringsarbeider som var påbegynt tidligere ble fullført i perioden.

Investeringsutviklingen har imidlertid vært noe ulik på de forskjellige områder. Det har vært en meget sterk og forholdsvis jamn stigning i investeringen i skip gjennom hele perioden. Derimot kulminerte investeringene i bygg og anlegg og maskiner og transportmateriell eksklusive skip i 1954, og har senere vist noen nedgang som følge av den penge- og finanspolitiske tilstramming i de siste årene.

Ialt er det bygd om lag 130 000 boliger i årene 1953—1956. Tilgangen av nye boliger er gått ned fra vel 35 000 i 1954 til 28 000 i 1956, og Regjeringen tar i de nærmeste årene framover sikte på et nivå på om lag 25 000 boliger pr. år.

Som en generell karakteristikkk kan en peke på at investeringene i produksjonskapital i de siste to år av perioden har utgjort en stigende andel av de totale investeringer.

Produksjonsøkningen har muliggjort en betydelig heving av levestandarden, og det private forbruk steg med 15 prosent i perioden. Da det er en øking i befolkningen på 1 prosent pr. år, blir det en oppgang på noe over 10 prosent i forbruket pr. innbygger. Oppgangen i det private forbruk pr. innbygger gir ikke et helt tilfredsstillende uttrykk for stigningen i levestandarden da en også må ta hensyn til at det har vært en viss stigning i det kollektive forbruk. Dessuten har det i perioden utvilsomt funnet sted en bedring i kvalitet og vareutvalg på en rekke områder.

Utviklingen i *utenriksøkonomien* har vært preget av sterke forskyvninger i perioden. I 1952 var det praktisk talt balanse mellom eksport og import mens det i 1954 var et importoverskudd på 1150 mill. kroner. I 1956 var det igjen praktisk talt balanse, ikke minst som følge av de ekstraordinært høye inntekter av skipsfarten. Den gunstige utvikling i eksportinntektene, kombinert med internasjonal opplåning, har gjort det mulig å øke valutabeholdningene ganske betydelig, men de er framleis meget små og tilsvarer ikke mer enn 3 måneders vareimport.

Balansen i *utenriksøkonomien* i 1956 må i særlig grad sees på bakgrunn av de gunstige forhold mellom importpriser på den ene side og eksportpriser og fraktrater på den annen side. En kan neppe regne med at dette forhold vil vedvare. Når en trass i gunstige internasjonale konjunkturer ikke hadde overskudd i *utenriksøkonomien* i 1956, henger dette bl. a. sammen med den eksepsjonelt store skipsimporten. Den utgjorde i 1956 1650 mill. kroner og vil stige ytterligere i de nærmeste årene.

Situasjonen på arbeidsmarkedet har vært gunstig i 4-årsperioden, og den fulle sysselsettingen er totalt sett blitt opprettholdt. Perioden har vært preget av knapphet på arbeidskraft i visse næringer og yrker, særlig faglært

arbeidskraft. Sesongarbeidsløsheten er imidlertid framleis et problem, og vi har dessuten en betydelig urasjonell sysselsetting i visse distrikter på grunn av for ensidig næringsstruktur.

Utviklingen på arbeidsmarkedet var i siste del av 4-årsperioden preget av den omstillingsprosess som har funnet sted i vår økonomi i forbindelse med den penge- og finanspolitiske tilstramming. Dette forhold skal en berøre nærmere senere.

Fra 1952 til 1956 har det bare vært ubetydelige forskyvninger i forholdet mellom de grunnleggende størrelser i samfunnsøkonomien. Dette framgår av den etterfølgende oppstilling som viser den prosentvise fordeling i de respektive år.

	1952	1956
	%	%
Total produksjon	100	100
Investering	34.3	34.4
Sivilt offentlig forbruk	6.3	7.0
Militært forbruk	3.6	3.3
Privat forbruk	55.9	55.4

Underskuddet i utenriksøkonomien var i begge disse to år så lite at en kan se bort fra det ved tabelloppstillingen.

Reallønn og inntektsfordeling.

På bakgrunn av den betydelige vekst i produksjon og levestandard generelt sett de siste 4 år, knytter det seg fra fagorganisasjonens side særlig interesse til utviklingen for lønnstakerne. Hovedinntrykket her er at reallønnsutviklingen har holdt noenlunde tritt med stigningen i det private forbruk pr. innbygger som foran ble anslått til vel 10 prosent fra 1952 til 1956. Noen få beregninger vil vise dette. I året 1956 lå levekostnadsindeksen gjennomsnittlig 11,5 prosent høyere enn i året 1952. Timefortjenesten er imidlertid i samme tidsrom steget enda sterkere, nemlig med 25,2 prosent for menn i industrien og 23,0 prosent for kvinner i industrien. Dette gir en reallønnsøkning *før skatt* på henholdsvis 12,3 prosent for menn i industrien og 10,2 prosent for kvinner i industrien.

En beregning som er gjengitt i Nasjonalbudsjettet for 1957, viser at stigningen i reallønnen etter alt å dømme blir mellom 2 og 3 prosent lavere i denne 4-årsperioden når en tar hensyn til skatteøkningen. For de lønnstakergrupper vi har pekt på foran, blir da stigningen i reell kjøpeevne mindre enn stigningen i det private forbruk pr. innbygger, men forskjellen blir ubetydelig. Dertil kommer at stigningen etter alt å dømme har vært større for andre lønnstakergrupper, da reallønnen for *alle* lønnstakere under ett etter de foreliggende beregninger viser en stigning på mellom 10 og 11 prosent etterat en har korrigert for skatteøkningen. En kan derfor med sikkerhet si at lønnstakergruppen som helhet har fulgt med i den alminnelige heving av levestandarden som har funnet sted i dette tidsrom.

Det kan være grunn til å feste spesiell oppmerksomhet ved at utviklingen for de større og toneangivende funksjonærgrupper synes å ha vært noe gunstigere i siste halvdel av 4-årsperioden enn tidligere. Mens reallønnsutviklingen for de fleste funksjonærgrupper etter krigen har vært mindre enn for arbeidergruppene, er det ved de senere tariffrevisjoner oppnådd så vidt betydelige tillegg for funksjonærene at reallønnen for de fleste i de siste to—tre år har vist en noe sterkere stigning enn for gjennomsnittet for øvrig.

Den etterfølgende tabell viser de forskyvninger som har funne sted mellom gruppen i samfunnsøkonomien når det gjelder den prosentvise fordeling av den totale inntekt:

	1952	1956
	%	%
Totalinntekt	100	100
Av dette:		
Lønninger	53.8	56.2
Personlige renteinntekter (netto)	1.0	1.3
Selvstendige inntekt av jordbruk, skogbruk og fiske	10.2	10.8
Inntekt av boliger	0.5	1.6
Annen privat inntekt	33.6	28.8
Offentlig nettoinntekt av kapital	0.5	0.5
Utlendingers nettoinntekt av kapitalplaseringer i Norge	0.4	0.8

Tabellen viser at lønnsandelen er steget mens gruppen «Annen privat inntekt» er gått ned. Den siste gruppen omfatter bl. a. eierinntekter i industri, handel- og skipsfart og en del annet. En bør imidlertid ikke legge noen særlig vekt på disse forskyvninger da de forskjellige inntektsandeler i samfunnet varierer med konjunkturforholdene. Det en kan si er at det ikke har foregått strukturforstyrrelser i løpet av 4-årsperioden, og tabellen bekrefter bare det forhold en har pekt på foran, nemlig at lønnstakerne stort sett har fulgt med i utviklingen og opprettholdt sin posisjon.

Selv om det ikke har vært noen forskyvninger av betydning i inntektsfordelingen, ligger det et latent problem til stede i den betydelige øking i nasjonalformuen som finner sted hvert år. Denne har i årene 1953—1956 utgjort i alt om lag 15 milliarder kroner. Av denne økingen falt 40 prosent på det offentlige. Dette er en betydelig øking i den offentlige andel da denne utgjorde 25 prosent i 1938. Selv om den offentlige andelen i formuesøkningen er merkbart større enn tidligere har det likevel funnet sted en betydelig øking i den private formue. Dette forhold må sees i sammenheng med spørsmålet om medbestemmelsesrett som har vært reist i den senere tid, og som ikke skal omtales her.

Økonomisk omstilling.

Den omstillingsprosess som har preget vår økonomi i siste halvdel av 4-årsperioden, pågår framleis og det er fortsatt en vesentlig oppgave for penge- og finanspolitikken å sørge for en begrensning av økingen i den totale innenlandske etterspørsel for på den måten å motvirke pris- og valutapress. Det er ingen deflasjon en tar sikte på, men tiltak som er nødvendig for særlig å holde investeringssetterspørselen under kontroll. Det har vært en betydelig reduksjon av sysselsettingen i bygg- og anleggsvirksomheten, men denne omlegging har funnet sted uten særlige utslag i form av arbeidsløshet, når en ser bort fra enkelte lokalt avgrensede problemer. Det er framleis knapphet på arbeidskraft på en rekke områder, ikke minst i vår handelsflåte. Dette forhindrer ikke at fagorganisasjonen må følge utviklingen i den omstillingsprosess som nå pågår, med den største oppmerksomhet, da en for sterk penge- og finanspolitisk tilstramming kan resultere i arbeidsløshet. Det er imidlertid gitt et klart utsagn fra arbeiderregjeringens side om at den fulle sysselsetningspolitikken skal opprettholdes. Den alminnelige evnen i

næringslivet til å absorbere ledig arbeidskraft er framleis så høy at det ikke skulle være grunn til å motsette seg den pågående økonomiske tilstramming, da denne er begrunnet med at en må redusere presset mot priser og betalingsbalanse.

Skatter og priser.

I og med at finanspolitikken spiller større rolle enn før, og særlig på bakgrunn av de sterkt stigende offentlige budsjetter, blir urettferdigheten i det nåværende skattesystem stadig mer markert. Det må derfor gjøres nye forsøk på å finne fram til et mer effektivt skattesystem som kombinerer finanspolitisk smidighet med sosial rettferdighet. En vil i denne forbindelse peke på at samarbeidskomitéen mellom DNA og AFL har satt ned et skatteutvalg med dette formål for øye, og eventuelle forslag om endringer i det bestående system bør derfor oversendes til dette utvalg.

Prisutviklingen var langt mer stabil i den siste kongressperiode enn i foregående, bl. a. på grunn av større stabilitet i importprisene. Prisstigningen har likevel vært merkbar og det foreligger hittil ingen tegn som tyder på at en kan regne med å få prisutviklingen under fullstendig kontroll da det framleis er et sterkt press i vår økonomi.

Prisutviklingen utgjør et særdeles viktig område i den økonomiske politikk sett fra fagorganisasjonens synspunkt, og betydningen av å føre en effektiv prispolitikk må derfor meget sterkt understrekes. I Nasjonalbudsjettet for 1957 uttaler Regjeringen at den vil påskynde arbeidet med å klarlegge virkningen av de konkurranseregulerende avtaler. Dette arbeid bør nå gis topprioritet, og våre prismyndigheter må sikres tilstrekkelig arbeidskraft til en gjennomføring av dette uten at det går ut over de andre løpende arbeidsoppgaver.

Som en generell karakteristikkk av vår økonomi kan en si at den framleis er preget av sterk ekspansjon. Vår økonomiske politikks viktigste oppgave i tida framover blir å forene full sysselsetting med en sterkere økonomisk stabilitet enn vi har maktet hittil. Fra fagorganisasjonens side er det naturlig å understreke at kravet om å opprettholde full sysselsetting må komme først, og at de økonomiske tiltak som iverksettes, til enhver tid må vurderes under denne synsvinkel.

I samsvar med ovenstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Den realøkonomiske utvikling i siste kongressperiode har vært gunstig, og kongressen kan i store trekk gi sin tilslutning til den generelle økonomiske politikk som er ført. Målet må fortsatt være å sikre økonomisk ekspansjon, full sysselsetting og en jamn fordeling av inntekten.

Liberalisering av utenrikshandelen, kombinert med en begrenset penge- og finanspolitisk tilstramming for å holde etterspørselen innenfor en rimelig ramme, har bidratt til å redusere presset mot prisnivået. Denne politikk må underbygges gjennom effektive inngrep overfor private konkurranseregulerende avtaler som virker prisfordyrende eller på annen måte skadelig for forbrukerne.

Regjeringen må ta et nytt initiativ for å skape en mer rettferdig fordeling av skattebyrdene. Skattesystemets virkninger for de for-

skjellige befolkningsgrupper må klarlegges, og en må ta opp til vurdering om den nåværende fordeling på ulike skatteformer er hensiktsmessig for lønstakerne.

I kongressperioden har det vært holdt tariffrevisjon i 1954 og 1956. Ved tariffrevisjonen i 1954 ble det ikke gitt noe generelt lønnstillegg da en på den måten ville medvirke til å stabilisere prisnivået. Ved revisjonen i 1956 derimot ble det gitt betydelige generelle tillegg innenfor de forskjellige tariffområder da det var på det rene at vi ville få en merkbar oppgang i prisnivået. Begge tariffrevisjoner hadde imidlertid det felles at det ble lagt særlig vekt på å gi størst tillegg til de grupper som lå lavt i det alminnelige reallønnsnivå og som ikke hadde noen lønnsglidning.

Med lønnsglidning tenker en her stort sett på lønnsøking som finner sted utenom de egentlige tariffrevisjoner. Dette er et forhold som må vies stadig større oppmerksomhet fra fagorganisasjonens side. En kan nevne at for voksne menn i industrien steg den gjennomsnittlige timefortjeneste fra kr. 4.13 i 3. kvartal 1952 til kr. 5.13 i 3. kvartal 1956, altså med nøyaktig kr. 1.00 pr. time i 4-årsperioden. Over halvparten av denne stigning skyldes lønnsglidning.

Lønnsglidningen har vært en sterkt medvirkende årsak til den alminnelige oppgang i reallønnen for industriarbeiderne, men en kan ikke se bort fra at den også reiser en rekke problemer. Lønnsglidningen følger ingen sosiale kriterier; den kommer nokså vilkårlig og ofte på de grupper som på forhånd har et høyt lønnsnivå. Ved hver tariffrevisjon forsøker en å finne fram til en hensiktsmessig fordeling og koordinering av lønnstilleggene ut fra et solidarisk synspunkt. Det innbyrdes forhold mellom lønningene som en på den måten søker å oppnå, blir imidlertid fullstendig forrykket i tariffperioden som følge av lønnsglidningen.

Lønnsglidningen er bl. a. en følge av at næringslivets evne til å betale høyere lønninger gjennomgående er høy, og den har derfor betydelig sammenheng med den alminnelige økonomiske politikk og det generelle press på arbeidsmarkedet. Fra fagorganisasjonens side ville det utvilsomt vært en fordel om en større del av den totale lønnsøking i løpet av en periode kunne oppnås ved selve tariffrevisjonene, da en på den måten kunne sikre en mer hensiktsmessig utvikling i lønnsforholdene.

De problemer som reiser seg i forbindelse med lønnsglidningen bør bli gjenstand for en nøyere gransking og vurdering fra fagorganisasjonens side i årene framover. Det samme gjelder spørsmålet om en eventuell revisjon av de vanlig praktiserte lønnsystemer. Den tekniske utvikling, ikke minst i forbindelse med automatiseringens gradvise framkomst, synes å medføre at akkordarbeide i sin tradisjonelle utforming ikke lenger er hensiktsmessig i samme grad som før. Disse spørsmål er imidlertid til gransking i en komité som sekretariatet har oppnevnt, og en må avvente innstillingen fra denne komité før det tas standpunkt til eventuelle revisjonsforslag.

Både ved tariffrevisjonen 1954 og 1956 ble det lagt særlig vekt på en utbygging av de sosiale goder i tariffkomplekset. I 1954 fikk en slått fast prinsippet om godtgjørelse for bevegelige helgedager og utbetaling av sykepenger fra arbeidsgiveren i forbindelse med fravær som skyldtes bedriftsskader. Ved tariffrevisjonen i 1956 ble det videre oppnådd en ordning med utbetaling av sykepenger i tillegg til den offentlige trygden under sykdom i sin alminnelighet. Samtidig ble ordningen med godtgjørelse for bevegelige helgedager forbedret på flere punkter.

De sosiale forbedringer som ble oppnådd ved de to siste tariffrevisjoner

betegner et viktig prinsipielt og praktisk framskritt. Det har på mange områder vært betydelige forskjeller mellom de ulike grupper av lønnstakere. De sosiale goder bør imidlertid av prinsipielle grunner være like for alle.

Dette vil dessuten lette arbeidet med å finne fram til en rasjonell og riktig lønndifferensiering. Ved de kommende tariffrevisjoner bør en derfor ta sikte på å utbygge disse ordninger slik at det kan oppnås full kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

I kommende kongressperiode er det særlig to store spørsmål som vil melde seg i det faglige arbeide. Det gjelder en forkortelse av arbeidstiden og spørsmålet om bedriftspensjonering. Spørsmålet om en generell reduksjon av arbeidstiden var oppe på forrige kongress, og Landsorganisasjonen tok i 1953 initiativet til å få oppnevnt en offentlig komité til å utrede spørsmålet. Denne komité vil etter planen i det vesentlig ha sin utredning ferdig før kongressen slik at den kan bli tatt opp til drøfting av kongressen.

Arbeidet med å finne fram til et rimelig og effektivt system for bedriftspensjonering må settes i gang med full kraft i den nærmeste tida framover. Det er et sterkt behov for å finne fram til reformer som gjør det mulig å sikre alle en rimelig levestandard når de går ut av aktivt arbeid. Problemet blir forsterket etter hvert som den eldre del av befolkningen stiger i antall. Det foreligger nå i Sverige forslag om betydelige reformer på dette område, og behovet er like påkrevd i vårt eget land. En må imidlertid vurdere om spørsmålet bør søkes løst gjennom forhandlinger med arbeidsgiverne, eller om det er av en så vidtrekkende nasjonaløkonomisk karakter at det også er nødvendig å koble myndighetene inn, bl. a. for å sikre en allsidig utredning av de problemer som vil reise seg.

På det faglige område vil det i tiden framover bli en hovedoppgave å sikre at de sosiale goder blir like for alle. Godtgjørelse for bevegelige helligdager og utbetaling av tilleggs-sykepengen må utvides til å gi full dekning for tapt arbeidsfortjeneste.

Arbeidet med å gjennomføre en generell bedriftspensjonering må snarest tas opp.

Kongressen er enig i at spørsmålet om de nåværende lønssystemers hensiktsmessighet blir tatt opp til nærmere vurdering, og viser til den komité som er satt ned av sekretariatet.

Fagorganisasjonen og ungdommen.

(Forslag nr. 168).

Avdeling nr. 163 av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund foreslår, med tilslutning av forbundet, at «Kongressen gir sekretariatet fullmakt til å

tilsette en faglig ungdomssekretær og ellers finne de mest effektive former for det framtidige faglige ungdomsarbeidet.

Sekretariatet er enig i at det bør finnes fram til de mest effektive former for det faglige arbeid blant ungdommen. En tror imidlertid ikke at tilsetting av en fast ungdomssekretær i Landsorganisasjonen vil være den beste form eller bety noen vesentlig effektivisering av arbeidet.

Fagorganisasjonen står åpen for alle ungdommer som kommer inn i arbeidslivet. Det gjelder også for lærlinger. De organiseres gjennom de forbund som har organisasjons- og tariffområdet på vedkommende arbeidsplass. Agitasjonen for tilslutning av ungdommen må således først og fremst foretas av forbundene. Agitasjons-, opplysnings- og skoleringsarbeidet med sikte på at ungdommen skal gjøre seg mest mulig gjeldende i fagorganisasjonen, kan videre best skje gjennom det arbeid AUF driver. Det må også på dette område være samarbeid mellom Ungdomsfylkingen, Opplysningsforbundet og Landsorganisasjonen. Landsorganisasjonen har hittil medvirket til det, og vil fremdeles støtte AUF i det faglige ungdomsarbeidet. Det kan i så måte vises til at i denne kongressperioden har Landsorganisasjonen gitt AUF en økonomisk støtte på kr. 15 000.00 pr. år. Sekretariatet bevilget dessuten høsten 1955 AUF kr. 20 000.00 til en spesiell faglig ungdomskampanje i 1956. Kampanjen ble lagt opp i samarbeid mellom AUF og Landsorganisasjonens administrasjon.

Opplysningsarbeidet blant ungdommen må av sekretariatet såvel som av de enkelte forbund vies den største oppmerksomhet. Det bør tas sikte på økt forståelse blant ungdommen når det gjelder fagorganisasjonens stilling og oppgave i samfunnet. Dette arbeid må etter sekretariatets mening helst AUF ta opptakten til. Det vil uten tvil være heldigere enn om det skulle overføres til Landsorganisasjonen ved en spesiell ungdomssekretær. En skal heller ikke se bort fra at hvis Landsorganisasjonen skal opprette sitt eget ungdomskontor, vil det bety en spredning av kreftene og kanskje influere på den økonomiske støtten til AUF.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Forslag nr. 168 oversendes til det nye sekretariatet.

Statsminister Einar Gerhardsens innledningsforedrag om den økonomiske og politiske situasjon.

Statsminister Einar Gerhardsen uttalte følgende: Vi skal senere få en redegjørelse av statsråd Gudmund Harlem om de sosiale trykder, liksom statsråd Skaug skal gi en orientering om det nordiske og européiske frihandelsområde. Jeg er derfor blitt bedt om å si litt om utenrikspolitikken og forsvarsspørsmålet først — også fordi det kan danne en naturlig bakgrunn for en omtale bl. a. av våre økonomiske problemer.

Det er gått 12 år siden krigen sluttet. Krigen selv er kommet på avstand, men dens ettervirkninger merker vi stadig. Den freden som vi så optimistisk så fram mot i friggjøringsåret, har vi ennå ikke fått.

Tvert om — den internasjonale situasjon har vært slik at vi i disse 12 årene har måttet ofre meget større oppmerksomhet på vårt lands ytre sikkerhet enn vi før var vant til.

Da vi i 1945 trakk opp linjene for vår utenrikspolitikk, valte vi i første rekke å satse på FN. Men den sovjetiske maktpolitikken i de første årene etter krigen viste at det ikke var mulig å skape det minstemål av tillit som må til om FN skal virke som et effektivt sikkerhetsorgan. Vi besluttet derfor i 1949 å trygge vår nasjonale sikkerhet på et regionalt grunnlag og gikk inn i NATO.

Det førte til et brudd med vår tradisjonelle nøytralitetspolitikk. Vi har også måttet bruke en større del av nasjonalinntekten til forsvarsformål enn vi før var vant til, noe som selvsagt også har virket inn på vår økonomiske politikk. Under disse forhold har det vært en støtte for Regjeringen å vite at det — stort sett — har rådd enighet i folket om den vei vi har valt. At det også for denne kongress foreligger forslag om å uttale tilslutning til den utenriks- og beredskapspolitikk som har vært ført i årene etter krigen, ser Regjeringen med særlig glede.

La meg ellers nevne et par internasjonale problemer.

I vår vurdering av den internasjonale situasjon er vi tilbøyelige til bare å regne med de to blokkene vi pleier å kalle Øst og Vest. Men det er en tredje gruppe av stater, de nøytrale statene. Og denne gruppen har de senere årene hatt en økende innflytelse. Her hører de fleste av de nye statene hjemme, de statene som har frigjort seg fra européisk kolonivelde. Det er viktig at de vestlige demokratier fører en slik politikk at de kan vinne tillit hos disse nye statene. En dag kan deres holdning bli utslagsgivende. Likevel kan det ikke nektes at vi stadig ser utslag av gammel kolonipolitikk. Det er stater som av økonomiske og maktpolitiske grunner ikke vil gi opp gamle posisjoner. Hvorledes skal vi få de nøytrale statene til å forstå vår fordømmelse av de totalitære maktens aggresjon, hvis vi ikke like åpent fordømmer den undertrykkelse av frihet og nasjonal selvstendighet som vi ennå ser, ikke minst i Afrika?

Den frie internasjonale fagbevegelse har forstått dette. Den har gitt sin fulle støtte til de folkene som i gamle koloniområder kjemper for sin uavhengighet. Sekretariatet har også funnet spørsmålet så viktig at det er særlig nevnt i forslaget til uttalelse. Jeg tror det er en politisk riktig vurdering bak dette.

Et problem til opptar oss alle: Truselen fra de kjernefysiske våpen. Maktforholdene når det gjelder disse våpnene har i de siste årene vært slik at De Forente Stater og Sovjet-Samveldet har holdt hverandre i sjakk. Ingen kjenner den ødeleggende virkning av disse våpen bedre enn lederne i Moskva og Washington. Det er derfor

lite rimelig å tro at de med overlegg skulle sette i gang noe så selv-morderisk som en ny storkrig. Men som forholdene er i verden i dag, kan det ikke utelukkes at en lokal konflikt — tenk på Midt-Østen eller spenningsforhold som ikke lenger kan holdes under kontroll, tenk på satellittstatene — kan føre til en plutselig eksplosjon uten at noen egentlig har villet det.

Spørsmålet om forbud mot eller kontroll med de kjernefysiske våpen har en uhyggelig prioritet, men det kan likevel ikke løsrives fra det samlede nedrustningsspørsmål. Underutvalget under FN's nedrustningskommisjon drøfter det nå i London. Vi må håpe at det denne gangen vil lykkes å komme et skritt framover. President Eisenhower uttalte like før forhandlingene begynte at han var overbevist om at kontroll og reduksjon av rustningene er mulig, ønskelig og i siste omgang nødvendig, og utenriksminister Dulles sa at han trodde utsiktene til å oppnå en eller annen form for avtale var bedre enn før.

Også fra sovjetisk side er det gitt uttrykk for at mulighetene for å nå resultater skulle være til stede. Sovjet har lagt fram et nytt nedrustningsforslag. Det er for tidlig å vurdere virkningene av det, men det har vært opplyst at det på en del punkter nærmer seg tidligere forslag fra vestmaktene. Det gjelder bl. a. kontrollspørsmålet. En kan vel gå ut fra at dette forslaget — som vel også vestmaktens forslag — inneholder et visst prutningsmonn. Kan forhandlingene foregå i en saklig atmosfære, skulle det være berettiget å håpe på visse framskritt.

Begge parter føler behovet for å komme fram til en avspenning. Også de sovjetiske lederne kjenner frykten for den situasjon kjernefysiske våpen har skapt. Det var vel en av grunnene til det brevet vi nylig mottok. Begge parter tenker først på sine egne sikkerhetskrav, men det er viktig alltid å huske at en løsning bare er mulig om en også godtar motpartens berettigede sikkerhetskrav. Det skulle være unødvendig å legge til at vi ingen planer har om å gjøre norsk område til en angrepsbase for kjernefysiske våpen.

Den dag det kan oppnåes enighet om en kontrollert nedrustning, er vi selvsagt villige til å la den gjelde også vårt eget forsvar. Men så lenge ingen slik avtale foreligger, må vi forbeholde oss *selv* å bestemme hvorledes vi vil organisere vårt forsvar. Alle vet at det bare har ett formål: å verge landet mot ytre angrep. Det samme gjelder vårt medlemskap i NATO. Hvis vi ikke følte oss overbevist om at NATO bare er en forsvarsorganisasjon, ville Norge ikke være medlem.

Spørsmålet om forbud mot prøver med kjernefysiske våpen har i det siste vært sterkt framme i den offentlige diskusjon. Den norske

regjering vil selvsagt hilse en internasjonal avtale om et slikt forbud med glede. Det har likevel vært regjeringens vurdering at det for tiden var små sjanser for å oppnå enighet om et forbud. Under disse forhold har en ment å kunne vinne et skritt fram ved å foreslå en ordning med forhåndsregistrering av alle forsøk med kjernefysiske våpen. På FN's generalforsamling i fjor høst la Norge fram dette forslaget sammen med Canada og Japan. Forslaget tar ikke bare sikte på at prøvene skal anmeldes til FN på forhånd. Det forutsetter at alle opplysninger om omfang og virkningsgrad av de planlagte eksplosjoner i god tid før prøvene skal innmeldes til FN, slik at det blir tid på forhånd å vurdere faremomentet. Regjeringen tror at det vil være meget vanskelig for en stat å sette i gang eksperimenter som etter vurdering av FN's kompetente vitenskapelige organer må ansees som farlige.

Felles for de spørsmål jeg har nevnt er at de bare kan løses gjennom internasjonale avtaler. Slike avtaler vil — om de kommer i stand — mer eller mindre beskjære den enkelte stats suverenitet og begrense dens handlefrihet. Det er vilkåret for å nå fram til den internasjonale kontrollen som må være grunnlaget for enhver nedrustningsavtale. Og vi møter den samme tendensen bort fra isolasjonisme og nasjonal «Vær deg selv nok»-mentalitet på nær sagt alle områder av internasjonalt liv i dag. For arbeiderbevegelsen kan den voksende bekjennelse til internasjonalt samarbeid bare kjennes som gledelig.

Suezkrisen førte til høye frakter, men også til prisstigning på olje og visse andre varer. Ser en etterkrigsperioden i sammenheng, har det vært en sterk prisstigning på verdensmarkedet, og her finner man en av hovedårsakene til prisstigningen i Norge. Hertil kommer de store forsvarsbyrdene, som utgjør 20 prosent av statsbudsjettet eller om lag 40 000 årsverk. Korea-krigen førte nok til visse økonomiske fordeler for Norge. Den ga forbigående høye frakter og gunstige bytteforhold for oss, men så fulgte et tilbakeslag med ugunstige virkninger.

Landsorganisasjonens formann, Konrad Nordahl, har gjort nærmere rede for pris- og lønsspørsmålet, slik at jeg for min del kan begrense min redegjørelse til å si litt om regjeringens befatning med prisspørsmålet og den såkalte rammeplan. I fjor (1956) sto vi foran viktige økonomiske oppgjør i arbeidslivet og jordbruket her i landet. Det var atskillig spenning omkring disse oppgjørene. Jordbrukets organisasjoner fikk året forut (1955) i gang en ondartet melkestreik. De vidtgående kravene som ble satt fram ble ikke imøtekommet, og det rådde en meget amper stemning i Bondelaget og Bondelagspartiene. Samtidig forelå innstillingen fra Subsidie-

komitéen som foreslo å redusere subsidiene eller å inndra dem i sin helhet. I den sammenheng oppsto det store problemer for såvel regjeringen som lønnstakerne. Begge parter var interessert i å unngå en sterk prisstigning like etter tariffoppgjøret, slik det delvis var tilfelle etter de foregående oppgjørene. De alvorlige arbeidskonfliktene i Danmark og Finland var en lite hyggelig bakgrunn for hele situasjonen. Under disse forhold fant regjeringen det nødvendig å søke kontakt med organisasjonene i arbeidslivet og jordbruket og legge fram en rammeplan for de økonomiske oppgjørene.

Rammeplanen tok sikte på at subsidiene skulle utgjøre 2 poeng. Jordbruket skulle få tillegg som ville utbringe 2 poeng. Og lønns-tilleggene skulle gis i det omfang at de skulle slå ut med 1½ poeng. Under denne forutsetning ville levekostnadsindeksen komme opp i 150 poeng, og regjeringen ville, hvis organisasjonene gikk med på denne rammen, på sin side love å holde indeksen på dette nivå. Resultatet av oppgjøret var at disse forutsetninger stort sett holdt. Subsidiene var en tanke i underkant, jordbruksoppgjøret en tanke i overkant, og de første tariffoppgjørene i det vesentligste etter opplegget.

Det er mange som mener at regjeringen strakk seg for langt i oppgjøret med bøndene. Personlig mener jeg at det var et forsvarlig oppgjør. Vi må være klar over at det er to parter, og regjeringen så det slik at vi måtte ha en løsning. Kanskje strakk regjeringen seg litt lenger enn hva den opprinnelig mente. Vi la imidlertid vekt på å komme gjennom valgåret uten nye forhandlinger. Jeg tror vi kan si at oppgjøret med jordbrukerne i fjor stort sett var et forsvarlig og riktig oppgjør. For norsk arbeidsliv i sin helhet er det av stor betydning at vi kan komme fram til solide oppgjør med bøndene. Vi skaper dermed en samhörighet mellom befolkningslagene i byene og bygdene. Vi snakker om arbeidende bønder. Ser vi på norsk jordbruk, vil vi oppdage at storparten er slike arbeidende bønder. Vi har få storbønder. I andre land er det sterke motsetningsforhold mellom byenes og bygdens befolkning. I vårt land har vi stort sett hatt et godt forhold. For vårt parti har selvsagt dette stor betydning — ikke bare valgmessig, men i det praktiske politiske arbeid.

Det har gått 1 år siden de forrige tariff-forhandlinger. I løpet av dette året har levekostnadsindeksen ligget på 150 poeng i gjennomsnitt. Her har vi antakelig noe av årsaken til den sterke reallønnsstigningen som har gjort seg gjeldende. Denne utviklingen har imidlertid ikke gjort seg sjøl. Regjeringen har måttet sette inn atskillige ressurser for å oppnå dette. Vi måtte øke subsidiene til melk med 8 øre pr. liter fra 1. september. Det tilsvarte en nedgang i indeksen på 0,8 poeng. Vi måtte subsidiere storfekjøttet med 50 øre

pr. kg fra 26. september, og det utgjorde 0,7 poeng på indeksen. Vi tok 60 øre pr. kg på sukker fra 15. februar, tilsvarende 0,6 poeng. Dessuten tok vi en mindre forhøyelse av subsidiene på margarin-råstoffene, tilsvarende 0,2 poeng. I alt satset vi 134 millioner i subsidier, og det utgjorde 2,3 poeng i levekostnadsindeksen. Dessuten har Regjeringen ført en strammere pris- og reguleringspolitikk, slik at det er blitt mindre avanser til næringslivet. Husleieforhøyelsene som var fastsatt til 1. mars er utsatt til 1. juli — noe som er skjedd under sterke protester fra huseiernes organisasjoner. Vi har holdt fast ved forbudet mot prisforhøyelser i denne konkurranse-regulerte omsetning. Prisutvalget for olje og kull har regulert prisen slik at kull er gått ned fra 220 til 195 pr. tonn. Alt i alt er vi blitt spart for betydelige prisforhøyelser.

Som jeg sa har vi hatt en gjennomsnitt på 150 poeng i den forløpne periode. I februar viste indeksen litt stigning, da gikk den opp i 150,6. Og marsindeksen steg til 151,6. Alle i fagbevegelsen spør: Hvordan vil utsiktene framover bli? Indeksen for april foreligger ennå ikke offisielt. De som arbeider med indeksen mener at den sannsynligvis vil komme til å ligge omkring 152,5. Vi står foran en viss avanseøking, bl. a. i handel og kontor, og sammen med sesongstigning på poteter og grønnsaker kan det føre til en indeks på 153 for mai. Regjeringen er innstillet på å gjøre hva den kan for å hindre en indeksoøking over 153 poeng. For å kunne oppnå dette har vi alt tatt beslutning om å subsidiere enkelte forbruksvarer fra omkring 1. juli — noe som er beregnet til å utgjøre 0,7 poeng. Regjeringen vil ellers følge utviklingen fra dag til dag med større oppmerksomhet enn noen gang før.

Spørsmålet om hvordan en skal kunne holde stabile priser under full sysselsetting er et spørsmål som har vært utredet og drøftet rundt om i verden i etterkrigsårene. Også i Norge har spørsmålet fra tid til annen vært tatt opp uten at en kan si at det har vært særlig grundig utredet. LO bad for et års tid siden underhånden om at Regjeringen måtte se nærmere på denne saken. Også i andre partier har det vært en viss interesse for saken, men vel ut fra andre motiver. I september i fjor ba således Høire om at Regjeringen måtte nedsette et utvalg «til å utrede spørsmålet om hvordan man under de foreliggende forhold mest hensiktsmessig kan opprettholde trygg og full beskjefthet med stabil pengeverdi.»

I Sverige ble det i 1951 oppnevnt en komité som nå har avsluttet sitt arbeid. Det er hittil avgitt 4 utredninger og en venter at det vil komme 2 eller 3 til. Regjeringen har funnet det mest hensiktsmessig å la en fagøkonom gjennomgå det stoff som er offentliggjort i Sverige og tilpasse det til norske forhold, og har anmodet Gerhard

Stolz om å gjøre dette. Han vil ved siden av seg få et rådgivende utvalg som skal bestå av professorene Einarsen, Hovelmo og Myrvold.

Både i pressen og i Stortinget har det vært hevdet at vi er inne i en inflasjon i Norge. Det er ikke noe korrekt uttrykk for den utvikling vi har hatt her i landet. En prisutvikling som fortjener betegnelsen inflasjon har de hatt bl. a. i Hellas, Frankrike, Island, Italia, Spania, Østerrike og Finnland. I Hellas er prisene 360-doblet fra 1938 til 1952, og i Finnland er de 10-doblet i samme tidsrom.

I Norge er prisene noe mer enn fordoblet i tidsrommet 1938—52. Det skyldes som jeg tidligere sa i hovedsaken prisstigningen ute. Med den store utenrikshandel Norge har og i en tid med stigende prisnivå på verdensmarkedet, er det vanskeligere her enn i andre land å holde et stabilt prisnivå. Dertil kommer at vi har hatt en sterk økonomisk ekspansjon og full sysselsetting. Under slike forhold blir det gjerne et sterkt prispress. Det er en erfaring man har gjort i de fleste land. Vekst i verdensøkonomien har så å si alltid vært forbundet med prisstigning og økonomiske tilbakeslag med prisfall. I de siste 20 år har verdensøkonomien vist en forbausende pen vekst, enda den annen verdenskrig betydde store økonomiske ulykker for mange land. Gjennom hele denne perioden har prisene steget. For oss har det vært en viktig oppgave å sikre stabile priser og slik at vi ikke kom i utakt med andre land. Vi har også sett det som en hovedoppgave å sikre full sysselsetting. Et ledd i disse bestrebelser er å skape nye trygge arbeidsplasser.

Vi har vel lov til å si at det er blitt skapt mange nye arbeidsplasser i Norge. Vi har for det første de 3 nye store bedriftene som er reist ved statens direkte medvirkning — Jernverket — Årdal — og Sunndal.

Jeg nevner samtidig de bedriftene der staten har engasjert seg dels direkte og dels indirekte — Syd-Varanger, Mosjøen, Norsk Hydro og Borregaard. I praktisk talt hele vår industri har det foregått en utstrakt utbygging, modernisering og økonomisk konsolidering. Norsk industri står bedre rustet enn noen gang før. Det samme kan en vel si i det store og hele også om andre næringer. Totalproduksjonen i år vil ligge 75 prosent høyere enn i 1938, og produksjonen pr. sysselsatt er 50 prosent høyere.

Året 1956 har vært et ualminnelig godt år for Norge. Industrien har hatt en merinntekt på 500 millioner kroner eller 5—6 prosent. Jordbruket har økt produksjonen med 12 prosent, og det representerer en inntektsøkning på 200 millioner kroner. I skogbruket er vi nådd opp i et kubikkmetertall på bortimot 8 millioner. Det gir en merinntekt på 64 millioner kroner. Fiskeriene har gitt 83 millioner

kroner i merinntekt. Vi har hatt økte frakter slik at vår handelsflåte har seilt inn 832 millioner kroner mer. Disse gode resultater har ført til en total endring i handelsbalansen. Vi skulle ha sjanser til overskudd i varer og tjenester og vi har økt valutabeholdningen med 450 millioner kroner.

Vi har fortsatt full sysselsetting. Riktignok har vi også i år hatt en del sesongledighet, vesentlig i Nord-Norge. I januar var tallet på meldte ledige oppe i 20 000. Hvis vi sammenligner denne ledighet med tallene i andre land, vil vi oppdage at den ikke er uvanlig stor. Vi ligger på 1,4 prosent i årsgjennomsnitt. Like fullt er det et problem som vi må ofre oppmerksomhet.

Etter dette synes vel de fleste at det står bra til med bedriften Norge, og vi skulle ikke ha særlig mange problemer. Så godt er det imidlertid ikke. Problemene blir vi aldri kvitt. Vi fikk alt tidlig på nyåret vansker. Et feilslått sildefiske vil antakelig gi oss en minus på 120 millioner kroner og skreifisket gir antakelig en mindreinntekt av 50 millioner kroner. Til gjengjeld tegner det bra med hvalfangsten, der vi antakelig får en merinntekt på 75 millioner kroner. Den milde vinteren har hemmet framdriften av tømmeret i skogen, men på den annen side har mildværet ført til at vi har spart mye olje og brensel. Det er også mange usikkerhetsmomenter til stede når det gjelder utenriksøkonomien. Derfor har vi ment det er riktig å holde fast ved begrensningene av investeringene.

Men innskrenkninger i investeringene vil selvsagt ha visse skadevirkninger — ikke minst for boligbyggingen. Vi har imidlertid vært nødt til å foreta en viss begrensning i boligbyggingen. Siden krigen sluttet er det bygget bortimot 300 000 nye boliger i Norge. Hver 3. leilighet i landet er bygget siden sommeren 1945. Omlag tre fjerdeparter av de nye boligene har 3 eller flere rom og kjøkken. Den del av befolkningen som bor i leiligheter der det er mer enn 2 personer pr. rom var 20 prosent i 1920, 15 prosent i 1930 og bare 4,7 prosent i 1950. I de fleste årene etter krigen er det i Norge bygget flere leiligheter pr. 1000 innbyggere enn i noe annet land. Mens staten før krigen ikke ytte noe direkte finansielt bidrag til boligbyggingen, har den i 10-års perioden 1946—56 gjennom Husbanken og Bustadbanken ytt lån på i alt 3177 millioner kroner og bidrag på i alt 892 millioner, tilsammen 4069 millioner kroner. Vi har såvisst ingen grunn til å skamme oss over innsatsen. Det som er gjort på boligfronten i årene etter krigen er noe av det vi virkelig har grunn til å være stolte av.

Men det er en kjensgjerning at det ennå er mange som ikke har en skikkelig bolig. Derfor er det påtrengende nødvendig fortsatt å satse mye på boligbyggingen. Etter Regjeringens oppfatning må en

i årene framover ta sikte på å få bygget om lag 25 000 boliger årlig. Boligdirektør Kielland har gitt uttrykk for at det bør bygges 30 000. Et møte av bygningsarbeidere i Oslo mente at en burde bygge 35 000 og Selvaag sa i en samtale med Morgenbladet i mars at det burde bygges 40 000. Selvsagt vil det her være plass for ulike meninger, men jeg vil tro at det er realistisk å regne med et årlig antall på omkring 25 000. Ingen kan være interessert i at dette tallet settes for høyt. En må prøve å finne et naturlig nivå som kan holdes i årene framover. Det vil bygningsarbeiderne og bygningsindustrien være interessert i fordi det gir stabile arbeidsmuligheter og arbeidsforhold.

Jeg nevnte at staten i årene etter krigen har ytt mer enn 4 milliarder kroner som lån og bidrag til boligbyggingen. Da Husbanken ble opprettet i 1946 var renten 2,5 prosent, og renten for Husbanken ble derfor også satt til 2,5 prosent. Senere er diskontoen økt til 3,5 prosent — markedsrenten ligger på fra 4 og opp til 6 prosent. I tillegg til den direkte støtte som staten har gitt til boligbyggingen har den i de siste årene også måttet betale differansen mellom den renten på 4 prosent eller mer som staten må betale for sine lån og utlånsrenten i boligbankene så lenge den lå på 2,5 prosent. I 1956 kostet dette 6—7 millioner kroner. Etter 10 år ville den årlige utgift bare til denne rentedifferansen komme opp i 60—70 millioner kroner. Dette er nesten like mye som nedskrivningsbidraget, som i inneværende budsjettermin er ført opp med 76 millioner kroner. Det må uten videre være klart at dette kunne ikke staten make, og renten for utlånene fra boligbankene blir derfor nå hevet til 3,5 prosent. Selv denne rentesatsen ligger i underkant av det som staten må betale for nye lån og den ligger vesentlig under det som en privatmann må betale for lån hvis han vil bygge sitt eget hus utenom Husbanken. Han vil måtte betale opp til 5,5 prosent for en første-prioritet og 6 prosent for en annenprioritet. Det er derfor fremdeles en veldig fordel å få finansiert et bygg ved lån fra boligbankene. Det er klart at vi må finne fram til en endelig løsning av den sosiale boligbygging. Derfor må vi ta disse problemene opp til drøfting på fritt grunnlag.

Jeg må få lov til å si noen ord om skatter og avgifter. Arbeiderpartiet vil at staten og kommunene skal holde oppe en høy aktivitet på mange viktige områder. Hvis vi vil unngå inflasjon og prisstigning, må utgiftene i det vesentlige dekkes gjennom skatter og avgifter. Vi skal ikke være redde for å vedkjenne oss dette standpunkt — og at vi ønsker at det offentlige skal gjøre *mer* — ikke *mindre*. Svakheten ved skattesystemet i dag er at den direkte skatt legger en urimelig hard belastning på lønnstakerne. Derfor vil vi ha

hele skatte- og avgiftssystemet opp til undersøkelse. Samarbeidskomitéen har satt ned en skatteutredningskomité som har fått i oppdrag å utrede spørsmålet og legge fram et forslag.

Det er mange som er interessert i å få vite hvordan det er med inntekts- og kapitalfordelingen. Vi har alt for lite materiale til å kunne si noe helt sikkert om det, men det foreligger noen løse beregninger.

Siden de siste førkrigsår har inntektene pr. sysselsatt steget med ca. 40 prosent. Hele denne stigningen har foregått i årene etter krigen. Den gjennomsnittlige realinntekten for lønsmottakerne har steget noe sterkere enn dette, nemlig med godt og vel 50 prosent. Denne sterkere vekst i reallønningene må delvis ses som et resultat av at det har lyktes å hindre at prisene på forbruksvarer har steget like sterkt som prisnivået for den samlede produksjon.

Men enda sterkere enn lønnsstakernes inntektsøkning har inntektsøkningen for bønder og fiskere vært. Mens lønnsstakerne i 1956 hadde en inntekt i løpende kroner som var tre—fire ganger så høy som i 1938, var den gjennomsnittlige inntekt for bøndene om lag seksdoblet. En noenlunde tilsvarende inntektsøkning har fiskerne hatt. Denne utviklingen var naturlig på bakgrunn av at det var småbrukere som før krigen hadde den laveste levestandard.

Men også innen lønnsstakergruppen har det vært en tendens til inntektsutjamning. Mens industriarbeiderne har tredoblet sin inntekt siden 1938, er skog- og landarbeidernes inntekt femdoblet. Likeledes har arbeiderne hatt en noe sterkere inntektsøkning enn funksjonærer. Hele denne utjamningsprosess fant sted i årene fram til 1949. Senere har inntektsøkningen for de ulike grupper vært mer jevn, og det har også vært en tendens til at de mer kvalifiserte yrker har oppnådd en sterkere inntektsforbedring enn de som krever mindre opplæring og utdanning. Dette må en se som en naturlig konsekvens av den stadig stigende knapphet på fagutdannet og høyt kvalifisert arbeidskraft.

Den gruppe som inntil for få år siden hadde fått minst del i velstandsøkningen, var de trygdede. Men med den forholdsvis raske heving av satsene både i alderstrygden og andre trygder som er gjennomført i de siste årene, kan en stort sett regne med at også denne gruppen nå har fått en bedring i levestandarden som svarer til hva andre grupper har oppnådd.

Om lag en tredjedel av den realkapital som vi i dag arbeider med er kommet til i tiden etter krigen. Til tross for de store ødeleggelsene som krigen førte med seg er det kapitalutstyr som står bak hver arbeider vel 15 prosent større enn i 1939.

Det er vanskelig å si hvordan denne formuestilvekst er fordelt.

De store offentlige investeringer og overskuddene på driftsbudsjettene har ført til en sterk formuesøkning for stat og kommuner. Blant de private har nok den største delen av formuesøkningen funnet sted hos bedriftene og mindre hos enkeltpersoner.

Ser vi på næringslivet, så er det klart for alle at den private sektor er langt større enn den offentlige. Et spørsmål som da melder seg for mange er hvilke muligheter en har for samfunnsmessig kontroll med det private næringsliv. Jeg kan ikke komme nærmere inn på dette problem, men jeg vil gjerne nevne det og komme med et par betraktninger. Når det gjelder industrien, har vi hatt en viss innflytelse på utviklingen. Gjennom nystartninger, utvidelser, byggeløyveordningen og importreguleringene har vi kunnet gripe inn, og indirekte har vi også kunnet påvirke forholdene — gjennom skattelettelser og andre økonomiske fordeler ved nyreising av industri og gjennom bestemmelsene i Prisloven. Gjennom sosiallovgivningen har vi også anledning til å gripe inn i forhold som angår det private næringsliv. I den sammenheng vil jeg også nevne spørsmålet om medbestemmelsesretten, om andel i bedriftenes ledelse og om representasjon i de store industriselskapers styrer. Denne saken har vært drøftet i samarbeid med fagorganisasjonen, og den vil bli lagt fram som en særskilt sak her på kongressen, slik at jeg av den grunn ikke vil si noe mer om den. Jeg vil bare understreke at fagorganisasjonen etter hvert har fått en temmelig sterk innflytelse innenfor næringslivet.

Vi er også kommet et stykke på vei i jordbruk og fiske. Det finner sted en stadig sterkere utbygging av samvirket i jordbruk og fisket. Jeg vil i denne sammenheng også peke på de muligheter som forbrukerne har i forbrukerkooperasjonen. Også de fagorganiserte burde i større utstrekning drøfte mulighetene for å øke sin innflytelse i kooperasjonen.

Så har vi bankene og forsikringsselskapene, som har samlet betydelig makt. Her foreslår vi, når det gjelder forsikringsselskapene, at det skal opprettes gjensidige selskaper, og at det offentlige skal være representert i ledelsen. Når det gjelder bankene er det opprettet en samarbeidsnemnd under ledelse av Brofoss. Vi har fått i stand en kredittavtale som begrenser adgangen til utlån. Ellers har vi gått fram med en viss forsiktighet på dette område, og vi drøfter ennå rammen for omfanget av lovgivningen på dette felt. Vi må innrømme at vi ennå har liten eller ingen innflytelse på formålet når det gjelder kredittgivningen fra de private banker, og det rår ennå ulike meninger om hvilke virkemidler vi eventuelt skulle sette inn.

La meg tilslutt få si litt om forholdet mellom Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti. De borgerlige er sterkt opptatt av

dette spørsmålet. De forstår hva dette samarbeid betyr for arbeiderklassen. De har kanskje også en uklar følelse av at arbeiderklassen er uovervinnelig så lenge den står sammen. Derfor er de også så interessert i å få slutt på dette samarbeidet og i å sette organisasjoner og tillitsmenn opp mot hverandre. Jeg tror de forregner seg hvis de mener det skal føre fram, at de skal klare å slå en bresje i dette samarbeidet. Så lenge det lever noen som har opplevet splittelsen som vi hadde i 1920-årene, tror jeg ikke vi vil oppleve noen ny splittelse. Da ville alle føle på kroppen hva det ville bety å ha en splittet arbeiderklasse.

Nå er det ikke noe enestående for Norge at det er et slikt samarbeid mellom den politiske og faglige arbeiderbevegelse. I alle sunne og sterke demokratiske land har det alltid vært et slikt samarbeid — også i Amerika som ikke har noe sosialistisk parti. Vi har sett at også der er fagbevegelsen aktiv politisk. Jeg tror det nesten uten unntakelse er slik at i land der det ikke er en sterk og samlende fagbevegelse i samarbeid med et politisk parti som representerer arbeiderklassen — der er demokratiet lite utviklet, det økonomiske liv svakt utbygget og levestandarden lav. Vi kan trygt gå ut fra at et intimt og tillitsfullt samarbeid mellom fagorganisasjonen og Arbeiderpartiet er livsviktig for begge organisasjoner, men framfor alt er det livsviktig for de lag av befolkningen som de to organisasjoner representerer. Det er mer verdt enn vi kanskje til daglig er oppmerksom på, at dette samarbeid — både sentralt og lokalt — går smertefritt og selvfølgelig.

Skal faglige tillitsmenn i større utstrekning velges inn i Stortinget?

Såvidt jeg vet har det praktisk talt i alle land der det er en politisk arbeiderbevegelse vært alminnelig at Landsorganisasjonens formann har vært medlem av nasjonalforsamlingen. Vi vet at Ole O. Lian satt i Stortinget i 2 eller 3 perioder. Senere har det imidlertid ikke vært noen LO-formann eller noen av de mest framtrædende LO-tillitsmennene som har vært med i Stortinget. De har ment at de ville ofre seg helt for det faglige arbeid. Det er meget prisverdige motiver, men jeg føler meg overbevist at det er et galt resonnement — i et hvert fall nå, da så mange av de viktigste spørsmål av interesse for fagorganisasjonen blir avgjort på det politiske planet. Også fagorganisasjonen må nytte ut de muligheter vi har gjennom vår sterke stilling i Stortinget. Mange av de viktige sakene blir jo avgjort i Arbeiderpartiets stortingsgruppe. Alle kjenner til at jordbrukerne og fiskerne har meget gode og aktive tillitsmenn som gjør sin innflytelse gjeldende innenfor vår gruppe. Jeg tror det ville skape mer balanse hvis også de fagorganiserte ble

sterkere representert i denne forsamling som behandler mange av de viktigste spørsmål av betydning for lønnstakerne.

Vi skal ha stortingsvalg i oktober. De borgerlige partier og alle som står bak dem vil gjøre et nytt forsøk på å ta fra Arbeiderpartiet flertallet i Stortinget. Det skal ikke store forskyvninger til før deres ønske kan gå i oppfyllelse.

Hva vil da skje?

Jeg skal ikke gjøre noe forsøk på å utdype dette. Jeg vil bare nevne én ting. Det første de borgerlige kommer til å gjøre er å forandre valgordningen. De kommer ganske sikkert til å legge opp en valgordning som vil bli ugunstig for vårt parti. Vi må altså regne med at hvis vi mister flertallet, kan det gå lang tid før vi vinner det tilbake. I mellomtiden kan det være ødelagt mye av det som er bygget opp gjennom mange år.

Nå er det mange som sier: Det er sunt med et politisk skifte. Ja, de borgerlige og mange av dem de representerer ville nok trives bedre i et annet politisk klima, men det ville være et politisk klima som av storparten av landets befolkning ville føles som et hardere og mer uvennlig klima.

Selv om det ikke alltid er noen lett og takknemlig oppgave, vil norsk arbeiderbevegelse gjerne bygge videre på det grunnlaget som er lagt. Vi har så mange praktiske og prinsipielle oppgaver vi ennå skal ha løst. Vi vil bygge landet videre ut, skape flere trygge arbeidsplasser, sikre den fulle sysselsettingen, gjennomføre Folkestrygden og gjøre nye framstøt når det gjelder utdanning og forskning. Vi vil ha mer plan og samfunnsmessig ledelse i det økonomiske liv og utvikle videre det økonomiske demokrati. Vi vil fremme solidaritetstanken i norsk samfunnsliv — den tanken som fagbevegelsen og all arbeiderbevegelse alltid *har* og fortsatt alltid *må* bygge på.

Foredraget ble mottatt med sterkt bifall, og *dirigenten* takket.

Den faglige situasjon.

Konrad Nordahls innledningsforedrag.

Landsorganisasjonens formann, **Konrad Nordahl**, holdt deretter følgende foredrag om den faglige situasjon:

Konrad Nordahl innledet sitt foredrag med en kort orientering om de dokumenter som forelå under sak 6. I dagsordenen som er sendt ut til fagforeningene ble det sagt at sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen. Denne innstilling vil representantene finne i de 2 «hvitbøker», de trykte tilleggshefter I og II. I innstil-

lingen om fagorganisasjonens tariffpolitikk kommer det inn en mindre rettelse. Det er avsnittet som begynner med ordene: «På det faglige område vil det i tiden framover» — osv., som skal rettes til:

«På det faglige område vil det i tiden framover bli en oppgave å sikre at de sosiale goder blir like for alle. Godtgjøringen for bevegelige helligdager og utbetaling av tilleggspenger må utbygges slik at samtlige lønns-takere får ensartede vilkår på dette området.»

Når det gjelder den økonomiske og faglige situasjon, foreligger det et forslag fra sekretariatet i det trykte hefte I. På side 9 og på side 14 er det et forslag til uttalelse om det nordisk-européiske fellesmarked og frihandelsområde. Om den sistnevnte sak vil vi senere få en utredning av handelsminister Arne Skaug. Samtidig nevner jeg at kongressen også får et foredrag av sosialminister Gudmund Harlem om de sosiale trygder.

Jeg finner det ikke nødvendig å gjenta noe av det som Einar Gerhardsen sa om priser og lønninger. De som var til stede på kongressen i 1953 vil huske at det som var det viktigste den gangen var behandlingen av saker av mer generell karakter, det vil si saker som angår det store flertall av medlemmene uansett hvordan deres lønninger og arbeidsvilkår er for øvrig. Dette er like aktuelt på denne kongressen.

Når det gjelder lønningene er det umulig i dag å kunne ta noen definitive standpunkter. Det må vi vente med til tariffrevisjonen neste år. I dag vet vi alt for lite om hvordan både prisnivå og konjunkturer vil bli til neste år, dessuten må lønnskravene behandles innenfor de enkelte forbunds områder.

Det som kan være av interesse å nevne i samband med lønns-spørsmålet er den utvikling vi har hatt i etterkrigsårene når det gjelder forskyvninger av lønnsnivået i tariffperioden. Vi vet at lønningene har hatt en tendens til å stige for mange grupper, mens endel er blitt hengende etter. Når vi så kommer fram til tariffrevisjonene blir det fagbevegelsens oppgave å hjelpe dem som liten eller ingen stigning har hatt i perioden. Derfor har også disse grupper fått den største lønnsstigning ved tariffrevisjonene. Det ville selvsagt vært mye bedre om vi på dette område hadde hatt en mer harmonisk utvikling med liten lønnsglidning og dermed jevnere fordelte lønnsstillegg ved revisjonene. Så lenge vi lever under en høykonjunktur med delvis overbeskjeftigelse og mangel på arbeidskraft, må en regne med at de samme problemer vil melde seg ved de kommende tariffrevisjoner.

Bedriftspensjonering.

I dag er det bare noen få spørsmål jeg vil ta opp, og jeg vil da begynne med de ting som har vært annonsert tidligere, bl. a. bedriftspensjonering. Landsorganisasjonens kongress i 1949 besluttet praktisk talt enstemmig at Landsorganisasjonen skulle gå inn for opphevelse av behovsprøvingen når det gjaldt alderstrygden. I henhold til dette vedtak oppnevnte sekretariatet en komité som behandlet en rekke saker, — pensjonsspørsmål, aldersgrenser og alderstrygd. Komitéens forslag med sekretariatets innstilling ble forelagt Landsorganisasjonens representantskap i 1951. Innstillingen ble godkjent av representantskapet. Det heter bl. a. i denne at Landsorganisasjonen skal gå inn for opphevelse av behovsprøvingen. Med disse vedtak i ryggen er det at sekretariatet har arbeidet videre med denne sak og bl. a. sendt flere henstillinger til Regjeringen om å fremme forslag for Stortinget om opphevelse av behovsprøvingen for alderstrygden. Det synspunkt som lå bak vår henvendelse til Regjeringen var at ved opphevelse av behovsprøvingen ville det være lettere for oss å reise krav overfor bedriftene om pensjonsordninger bygd på alderstrygden. Inntil nå har mange bedrifter brukt behovsprøvingen som et argument mot bedriftspensjonering. Det er naturligvis ikke lett å vite om bedriftene vil innta et annet standpunkt når behovsprøvingen blir opphevet. Det er nå satt fram proposisjon til Stortinget om at behovsprøvingen skal oppheves fra 1. januar 1959, men det vil fremdeles bli adgang for de kommuner som yter tilleggspensjon å gjøre den til gjenstand for behovsprøving. Vi mener derfor at vi nå er kommet så langt at en ved kommende tariffrevisjon kan reise krav om bedriftspensjonering som skal komme i tillegg til alderstrygden.

For ca. 3 år siden drøftet vi denne sak med representanter for Norsk Arbeidsgiverforening. Den gang svarte Arbeidsgiverforeningens folk at de nok var interessert i å yte pensjon, men de la til at det ikke kan bli noen kollektiv avtale. Det må avgjøres ved hver enkelt bedrift. Etter sekretariatets mening er dette en dårlig ordning fordi det fører til at de gode bedriftene, dvs. bedrifter som tjener bra med penger og som har en bedriftsledelse med en god sosial innstilling, vil bevilge pensjoner, — endel gjør det allerede i dag — mens andre bedrifter med et svakt økonomisk grunnlag eller en dårligere innstilt bedriftsledelse vil avvise kravet. Jeg gjør for øvrig merksom på at vi her i landet har ca. 20 000 bedrifter som beskjeftiger under 10 arbeidere. Det økonomiske grunnlaget for de fleste av disse bedriftene er ikke slik at de evner å gjennomføre bedriftspensjonering. Jeg kan bare nevne bygningsindustrien, hvor

det vil være veldig vanskelig, bortsett fra enkelte store entreprenørfirmaer, å få gjennomført en pensjonsordning med en enkelt arbeidsgiver. Derfor er vi interessert i å få en avtale med Norsk Arbeidsgiverforening om denne saken. Om det vil lykkes å komme fram til et resultat ved neste års tariffrevisjon, er det naturligvis umulig å si noe om i dag. Vi har sett hvilken strid som for øyeblikket raser i Sverige om gjennomføring av en statlig ordning, og vi kan om noen tid komme i samme situasjon som de er i Sverige i dag. Hvis vi ikke får løst saken ved tariffrevisjonen, må den løses på politisk plan. Om den kan løses den vei, avhenger av hvilke grupper som har flertall i Stortinget. Har vi flertall, kan saken gjennomføres. Hvis ikke, må vi regne med at den heller ikke kan løses på politisk plan. Det som er målet for vårt strev er at vi skal komme fram til samme pensjonsordning for samtlige lønnstakere i det norske samfunn, uansett om de arbeider i det private næringsliv, i stat eller kommune.

Arbeidstidens forkortelse.

Den neste sak jeg vil si noen ord om finner vi i hefte II på side 7: Arbeidstidens forkortelse. Arbeidstidens lengde har vært diskutert på mange kongresser. Sekretariatets synspunkt har vært at vi måtte se denne sak under en internasjonal synsvinkel, og spesielt måtte vi ta hensyn til utviklingen i de andre skandinaviske land. Vi har drøftet denne sak ofte med våre skandinaviske venner, og vi har også en komité bestående av representanter for fagbevegelsen og de sosialdemokratiske partier i de skandinaviske land som har behandlet saken, bl. a. har komitéen hatt et møte her i Oslo. På dette møtet var det enighet om at vi skulle søke å følge noenlunde samme linje i de skandinaviske land.

Arbeidstidens forkortelse er blitt utredet av offentlige komitéer. Først forelå den danske utredning, men uten noen bestemt konklusjon og forslag. I Sverige og Norge begynte utredningen noenlunde samtidig. Svenskene ble ferdig først. I den norske komité er det etter min mening gjort et grundig arbeid. Vi har hatt en flink sekretær. Det foreligger en mengde materiell som vil ha stor verdi også når vi kommer fram til neste arbeidstidsforkortelse. Den sekretær som da skal legge opp sitt arbeid, kan bare bygge på det materiellet som nå foreligger. Vi har fått utredet hvordan saken ligger an i en rekke land. Når det gjelder de skandinaviske land er arbeidstiden for arbeiderne omtrent den samme. Generelt arbeides det 48 timer i uken, men endel grupper arbeidere har kortere arbeidstid. Når det

gjelder gruppene med kortere arbeidstid ligger Sverige og Norge noenlunde på samme plan. Danmark ligger, så vidt jeg kan forstå av de dokumenter som foreligger, noe etter på dette spesielle feltet. Vi har også anstilt undersøkelser når det gjelder funksjonærenes arbeidstid. Norge ligger her veldig gunstig an både i forhold til det øvrige Skandinavia og til de fleste land utenfor Skandinavia. Så langt vi har kunnet finne ut, finnes det neppe noe land der funksjonærene har så kort arbeidstid som i Norge, og det gjelder spesielt de funksjonærer som arbeider i offentlig virksomhet. Også i privat virksomhet er arbeidstiden lav for funksjonærene i forhold til mange andre land.

Der hvor de har de strammeste bestemmelser for arbeidstiden er Sovjet-Samveldet. Vi hadde en russisk fagforeningsdelegasjon på besøk i fjor, og jeg tillot meg å spørre lederen for denne delegasjon om hvordan arbeidstiden var ved den russiske landsorganisasjons kontorer i Moskva. «Jo, arbeidstiden er fra kl. 9—18», svarte han, «med 1 times fradrag for lunsj». De arbeider 8-timersdag som for øvrig i bedriftslivet. Han fortalte for øvrig at arbeidstiden etter hvert skulle forkortes i industrien og dermed også i kontorene. — Jeg kunne ikke unnlate å sammenlikne denne arbeidstiden med den arbeidstid vi har ved våre kontorer i Norge. Kommunistene betrakter jo Norge som et underutviklet land i forhold til Sovjet-Samveldet, men vi er iallfall mer utviklet på dette område. Jeg vil gjerne si dette, fordi det er kommunistene som går i tæten og skriker mest når det gjelder spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden. I Europa ellers har de begynt å gå ned med arbeidstiden. Belgierne har gjennomført 45 timers arbeidsuke i en rekke industrier, men denne forkortelse skal ytes som tillegg til ferien. Det gjelder iallfall for en rekke bedrifter.

I Frankrike gjennomførte de 40-timersuken før krigen, men de arbeider 48 timer. De har altså overtidsbetaling for 8 timer pr. uke.

I Vest-Tyskland har de nå gått til forkortelse av arbeidstiden, og vil etter hvert gjennomføre 45-timersuke i hele industrien. Dette har antakelig noen forbindelse med «Lille-Europas» tollunion. Det har fra fransk side vært framhevet — og det er mulig de har rett — at de på en rekke områder har mye bedre sosiale tilstander enn f. eks. Vest-Tyskland og de andre statene i denne gruppen. Frankrike har forlangt at dette forholdet skal utjevnes etter hvert, slik at de får noenlunde like arbeidsvilkår, lønnsvilkår og andre sosiale ordninger. Så vidt jeg vet har de andre statene akseptert dette, og det er vel litt av bakgrunnen for at Vest-Tyskland nå har begynt å redusere arbeidstiden. Sett fra et norsk synspunkt kan jo dette være bra, for Tyskland er en av våre verste konkurrenter i Europa. Lønningene

er i forhold til de skandinaviske lønninger lave, og de arbeider hardt. Derfor må vi bare ønske at de forkorter arbeidstiden enda mer.

I England har de i en årrekke hatt en arbeidstid på 44—45 timer pr. uke.

I Amerika gjennomførte de 40-timersuken før den siste verdenskrig. Den ble gjennomført som et ledd i kampen mot arbeidsløsheten. Det var derfor ikke tale om noen kompensasjon for den forkortede arbeidstid, men den har de oppnådd etter hvert som tidene er blitt bedre. De land som har gjennomført 40-timersuken er USA, Canada, Australia og New Zealand. I Europa er den gjennomført bare i Frankrike, og som jeg sa tidligere, er det bare en papirbestemmelse.

Vi ba Regjeringen om å få utredet spørsmålet om en nedsettelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke, og vi fikk som kjent en komité som skulle foreta utredningen. I denne komitéen har Josef Larsson og jeg sittet, og har hatt endel eksperter fra Landsorganisasjonen med som hjelp. Vi kom til det resultat at når det gjelder arbeidstiden, må vi se den i sammenheng med arbeidstiden i andre land. Det er jo mange ønsker. De som så siste 1.-maidemonstrasjon la merke til at det var krav både om 44 timer, 42 timer og 40 timer pr. uke. Ja, jeg tror det var noen som hadde krav om 36 timer også. Ønskene varierer, og det behageligste for oss alle sammen ville selvsagt være at vi bare sendte bud etter lønningsposen og så ikke gjorde noe mer. Men dessverre lever vi ikke uten å måtte arbeide. Vi vil også gjerne ha en økt levestandard. Nå skal imidlertid arbeidstidsforkortelsen være en del av den økte levestandarden. Vi skal ha kompensasjon, og den skal bedriftene betale, og i den utstrekning bedriftene tjener godt, kan de utrede disse utgiftene uten å ta det igjen i prisene. Ved en omlegging av arbeidstiden til 45 timer pr. uke vil det bli en utgiftsøking på ca. 6 prosent. Vi skal være klar over at mange bedrifter ikke klarer denne utgift, uten økte priser. Vi må derfor regne med at en forkortelse av arbeidstiden til 45 timer pr. uke kan føre til noen prisstigning.

Når vi skal gå inn for forkortelse av arbeidstiden må vi naturligvis ha argumenter hvorfor vi ønsker arbeidstiden forkortet. Kan vi så bruke dette med trettheten som et argument for forkortelse av arbeidstiden? I komitéen var vi enige om at generelt kunne ikke dette argument brukes. Jeg skal belyse dette med noen eksempler.

Vi har gjennomført 42 timers arbeidsuke for kontinuerlig skiftarbeid. Argumentet var at det var et hardt arbeid. Men når de så skal ordne skiftene, da er det ikke spørsmål om tretthet lenger. Da vil de helst arbeide så lange skift som mulig. Hvorfor? Jo, for at de skal få lenger fri, og denne fritiden blir så ofte brukt til å ta annet

arbeid. Det verste tilfelle hørte jeg om da jeg var på årsmøtet i samorganisasjonen i Bergen i vår. Der var det en mann som fortalte at på en stor industriell bedrift på Vestlandet hadde de ordnet skiftene slik at det ble en hel uke fri. Ja, så lange skift kan man selvsagt arbeide, men da faller argumentet bort om at arbeidet er så hardt at en derfor må ha så korte skift som mulig. Jeg har i og for seg ikke noe imot at folk arbeider alt de kan for å bedre sin levestandard, men dette gir jo ikke oss de argumenter vi må ha for å få en forkortelse av arbeidstiden. Vi får stadig bemerkninger fra arbeidsgiverne om at en forkortelse av arbeidstiden bare fører til at arbeiderne gjerne vil ha mer overtid eller at de søker seg annet arbeid i fritiden.

Jeg nevnte ordet kompensasjon. Vi har nå endel grupper, kanskje ikke så mange, som i dag arbeider 5 dagers uke. Det er i regelen akkordarbeidere, men arbeidsgiverne har ikke gått med på noen kompensasjon. De arbeider 5 dager likevel, men når deres lønnspose kommer fredag, er det like mye i den som den gang de arbeidet 6 dager. Dette er også et argument mot oss. Arbeidsgiverne sier at dere har så fine akkorder at dere kan gjøre det samme på 5 som på 6 dager. Jeg ser der bort fra de såkalte eksperimentbedrifter hvor en på grunn av rasjonalisering og en bedre tilrettelegging av arbeidet har kunnet forkorte arbeidstiden til 40 timer pr. uke uten kompensasjon, men likevel tjene det samme som på 48 timer.

Et annet spørsmål som melder seg i samband med forkortelse av arbeidstiden er fordelingen. Skal vi ha 5 eller 6 dagers uke? I forslaget til revisjon av arbeidervernloven foreslår vi at arbeidstiden skal settes til 9 timer pr. dag, slik at det blir lovlig adgang til å gjennomføre en 5 dagers arbeidsuke. Alle er sikkert enig om at en slik ordning ville være bra. Siden søndagen ble instituert som fridag her i landet har vi arbeidet i 6 dager og hvilt på den 7. Nå står vi på en måte foran et nytt tidsavsnitt for så vidt som vi skal hvile både på den siste og den første dag i uken. Det blir litt av en revolusjon. Vi må imidlertid være merksam på at ikke alle kan hvile både på den siste og første dag i uken. En stor del av samfunnets maskineri skal gå dag og natt, hverdag og helg. En forkortelse av arbeidstiden vil antakelig innebære at en må gå mer over til skiftarbeid også for slikt arbeid hvor det etter arbeidets natur ikke er nødvendig å ha skiftarbeid. I arbeidstidskomitéens forslag blir det åpnet adgang til i større utstrekning enn tidligere å forhandle seg fram til ordninger når det gjelder arbeidstiden. Tidligere har loven vært stivbent. Den har inneholdt kategoriske bestemmelser som en har måttet bøye seg for. Bare departementet kunne gi dispensasjon. Nå overlates det til tariffpartene å innpasse arbeidstiden slik den høver

for den enkelte bedrift. Jeg anser det for en fordel at en del av myndigheten overføres fra lovgivningen til organisasjonene.

Vi regner arbeidstidskomitéens forslag om reduksjon av arbeidstiden som en første etappe på veien mot 40-timersuke. Dette har både Larsson og jeg gitt uttrykk for i vår tilleggsmerknad. Men jo kortere arbeidstiden blir, jo mer villige må vi være til å finne fram til elastiske arbeidsordninger, slik at produksjonen ikke innskrenkes. Det er ikke meningen at vi skal kjøpe dyrt maskineri som skal være i drift 45 eller 40 timer i uken og så stå uvirksomme resten av tiden. Vi må være innstilt på en utvikling hvor arbeidstiden blir kort for mennesket, men lang for maskinene. Dette er grunnen til forslaget om at hovedpartene i en tariffavtale kan forhandle seg fram til økt nattarbeid og økt skiftarbeid uten å søke departementet om dispensasjon. Det er hovedorganisasjonene som her har avgjørelsen. På vår side blir det da i siste instans Landsorganisasjonens sekretariat etter innstilling fra vedkommende forbund.

Der er kommet med en annen ting som vi ikke var svært begeistret for, men som vi likevel fant å måtte gå med på, det ble nemlig argumentert med at de har fått den samme bestemmelse i Sverige. I det svenske lovutkast som forrige uke ble vedtatt av den svenske riksdag, heter det at man kan gå opp med arbeidstiden. Man kan øke arbeidstiden utover den normaltids som er fastsatt i loven. Men også der gjelder det at organisasjonene først skal gi sitt samtykke. Vi mener at dette er en rent teoretisk bestemmelse. Jeg ser det slik at det nesten er utenkelig at en organisasjon vil gå med på å utvide den ordinære arbeidstid utover det som er fastsatt i lovs form.

I arbeidstidskomitéen fremmet Larsson og jeg forslag om at for å oppmuntre til skiftarbeid burde vi få en kortere arbeidstid for skiftarbeid som ikke er helkontinuerlig, det vil si alt diskontinuerlig skiftarbeid. Arbeidsgiverne innrømmet at det var mye som talte for at arbeidstiden for all slags skiftarbeid burde være noe kortere enn for ordinært dagarbeid, men de ville ikke gå med på å ta det med i komitéens innstilling. Flertallet i komitéen inkludert arbeidsgiverrepresentantene var av den oppfatning at dette burde det forhandles om mellom hovedorganisasjonene. Vi sa da at vi kunne akseptere det, hvis Arbeidsgiverforeningens representanter vil ha en erklæring om at de ville gå med på en forkortelse av arbeidstiden når vi kom til tarifforhandlingene neste år. Til å begynne med avviste de dette også, og vi var da bestemt på å oppta mindretallsforslaget i komitéen om at arbeidstiden skulle være kortere for dem som arbeider diskontinuerlig skiftarbeid. De ble likevel noe usikre og i siste omgang aksepterte de en protokollasjon mellom hovedorganisasjonene med dette innhold:

«Norsk Arbeidsgiverforening er enig i at det ved skiftarbeid, 2-skift eller ved døgkontinuerlig skift, skal ytes arbeiderne kompensasjon for skiftarbeidet, enten i form av en kortere arbeidstid enn ved den ordinære, eller i form av tillegg til den ordinære lønn eller ved kombinasjon av disse ordninger.»

Dermed er prinsippet akseptert. Hvor mye vi kan oppnå, vet vi ikke noe om i dag. Det skal det forhandles om ved tariffrevisjonen neste år.

I samband med en forkortelse av arbeidstiden er det naturlig å komme inn på spørsmålet om hvorvidt det ved en forkortet arbeidstid vil bli mer overtidsarbeid. I en rekke av de land hvor det nå arbeides en kortere arbeidstid enn 48 timer, har overtidsarbeidet økt betraktelig. Jeg kan bare nevne England, som har en atskillig kortere ukentlig arbeidstid enn de skandinaviske land. Ifølge statistikken er antallet arbeidstimer pr. år her like stort som hos oss. Også i USA, hvor 40-timersuken gjelder, er overtidsarbeidet sterkt utbredt, og i stor utstrekning tar folk annet arbeid om lørdagene, som ellers skulle være fridag.

Arbeidsgiverforeningens representanter i arbeidstidskomitéen hevdet meget sterkt at en forkortelse av arbeidstiden ikke ville føre til at det ble arbeidet færre arbeidstimer. De reduserte det hele til spørsmålet om økt betaling for de timene som den ordinære arbeidstid reduseres med. Dessverre er det vel slik at arbeidsgiverne har nokså mye rett i dette. Hvis vi får innført 5 dagers uke, er jeg derfor redd for at lørdagen blir en ny 100-prosentdag.

I arbeidstidskomitéen diskuterte en også spørsmålet om å endre bestemmelsene i arbeidervernloven om adgangen til overtidsarbeid. Som dere vet er det nå tillatt å arbeide 30 timer i 4 på hverandre følgende uker. Første juli trer den nye arbeidervernloven i kraft, og da skal antallet timer reduseres til 25. Det er også i den nye arbeidervernlov fastsatt et maksimalt antall overtidstimer som kan arbeides pr. år. Komitéflertallet vil gi en dispensasjon fra denne bestemmelse. Arbeidsgiverforeningens representanter i komitéen ville ha en permanent ordning med utvidet adgang til overtidsarbeid. Larsson og jeg tok denne sak opp i sekretariatet, og der ble det besluttet at Landsorganisasjonens representanter kunne stemme for at vi i en overgangsperiode fra 1. januar 1959 til 1. januar 1961, altså i 2 år, skulle kunne øke overtidsarbeidet igjen fra 25 til 30 timer, altså det samme som gjelder i dag. Når vi har gått med på denne utvidelse, er det fordi det kanskje kan bli nødvendig å være noe elastisk i overgangsperioden når den nye arbeidstid skal gjennomføres. Vi skal ellers være klar over at vi i Norge har noen av de stiveste overtidsbestemmelser i verden. For de fleste land er for-

holdet slik at enten finnes det ikke noen lovregler for begrensning av overtidsarbeid, eller de er så elastiske at en innenfor lovens ramme kan arbeide så mye overtid en ønsker.

Så noen ord om kompensasjonen. Som kjent er det forutsetningen at den første arbeidstidsforkortelse med 1½ time skal tre i kraft fra 1. januar 1959. Ved neste tariffrevisjon skal det forhandles om kompensasjon for denne forkortede arbeidstid. Forhåpentlig blir vi enige om hvor stor kompensasjonen skal være. Når det gjelder kompensasjonen for neste etappe av forkortingen fra 1. januar 1960, skal det opptas forhandlinger høsten 1959. Blir vi ikke da enige, avgjøres saken ved voldgift fordi vi er midt inne i en tariffperiode. En slik voldgiftskjennelse vil da gjelde til førstkommende tariffrevisjon. Fortsetter vi med 2-årige tariffavtaler, har vi revisjon i 1960.

I samband med revisjonen av arbeidstidskapitlet i arbeidervernloven har vi også behandlet bakerloven. Bakernes arbeidstid er fastsatt ved egen lov. I 1918 ble 8-timersdagen gjennomført med spisetidene inkludert i arbeidstiden, — dette fordi bakerne arbeider under spesielle forhold som gjør at de ikke kan ha noen regulær matpause. I komitéen er det enstemmighet om at arbeidstiden også for bakerne skal reduseres til 45 timer pr. uke, men alle medlemmer, unntatt Landsorganisasjonens representanter, stemmer for at nå skal arbeidstiden også for bakerne bli som for alle dem som kommer inn under arbeidervernloven, nemlig at spisetidene ikke skal inkluderes i arbeidstiden. Komitéens flertall sier at siden 1918 er det skjedd store endringer i produksjonsmetodene i bakeriene, slik at det nå ikke er nødvendig med den ordningen som ble gjennomført i 1918.

I arbeidstidskomitéen stemmer arbeidsgivernes representanter prinsipalt mot at den ordinære arbeidstid forkortes nå. De er klar over at arbeidstiden skal forkortes i Sverige, men sier at Norge ligger 7—8 år tilbake i økonomisk utvikling i forhold til Sverige. De kan naturligvis ha noe rett i at Sverige er kommet lenger økonomisk enn vi er i Norge. Arbeidsgivernes representanter har likevel vært sterkt interessert og har medvirket til utformingen av de nye bestemmelser. De er nok klar over at når de stemmer prinsipalt imot, så er dette bare en demonstrasjon.

Arbeidstidskomitéens innstilling vil nå bli sendt organisasjonene til uttalelse, og så vidt jeg har forstått kommunal- og arbeidsministeren, er det hans mening at departementet skal arbeide med saken slik at det kan foreligge en proposisjon til Stortinget når det trer sammen i januar neste år.

Streikeretten.

Siste sak jeg vil nevne er streikeretten. Statsministeren nevnte dette så vidt i sitt foredrag. Selv om alle her i landet teoretisk sett har streikerett, vet vi at det er umulig å nytte denne streikerett for alle grupper. Det har organisasjonene i sin virksomhet måttet ta hensyn til. Jeg kan nevne f. eks. landbruket, hvor røktene har samme rett til å streike som de øvrige landarbeidere. Likevel tar forbundet aldri røkterne ut i streik, for noen må passe dyrene. Hvis ikke, ville det komme til å skje en katastrofe. Det samme gjelder brannfolkene, sykehusbetjeningen og andre grupper.

Siden det har vært nokså mye diskusjon om streikeretten i den senere tid, vil jeg bare slå fast at Landsorganisasjonens prinsipielle standpunkt her i landet som i andre land er at streikeretten er en av de rettigheter som hører med i et demokratisk samfunn, men det er med denne rettighet som med alle andre rettigheter — at det er visse begrensninger. I andre land som er demokratiske er det mye større begrensninger i streikeretten enn f. eks. i Norge. I Danmark er forholdet at etter dansk rettsoppfatning kan ingen som er ansatt i statens tjeneste streike i det hele tatt. Forholdet er noe annerledes i Sverige. I Vest-Europa for øvrig er det mange grupper som har statsansettelse som ikke kan streike. I Amerika går de så langt for endel grupper at de heller ikke har forhandlingsrett. — Det er organisasjonenes oppgave å sørge for at en ikke bruker streikevåpenet på en slik måte at samfunnet, uansett hvem som regjerer, blir nødt til å innføre streikeforbud. Det har lyktes oss hittil både når det gjelder landbruket og de mer ømfintlige virksomheter innen kommunene å unngå streikeforbud fordi vi har satt alt inn på å få ordnet opp tarifforholdet uten å erklære streik.

Det kunne naturligvis være mye mer å si om den faglige situasjon, men det er også andre innledere som skal slippe til. Alf Andersen skal si noen ord om medbestemmelsesretten i samband med revisjon av hovedavtalen, og endel andre saker trenger også særskilte innledninger, bl. a. lik lønn for likt arbeid, som Mentsen skal redegjøre for. Jeg avslutter med å oppta forslaget som er gjengitt i «hvitbok» II.

(Nordahl refererte innstillingen.)

Arbeidstidens forkortelse.

Arbeidstidskomitéen som ble oppnevnt ved kgl. resolusjon av 26. februar 1954 har nå avgitt sin innstilling. Komitéens medlemmer har vært:

1. Professor, dr. juris. Kristen Andersen, formann.
2. Direktør Reidar Danielsen.
3. Professor, dr. philos. Trygve Haavelmo.
4. Stortingsmann Helge Seip.
5. Direktør Thor Skrindo.
6. Forretningsfører Konrad Nordahl.
7. Forretningsfører Josef Larsson.
8. Direktør A. P. Østberg.
9. Direktør, dr. C. N. R. Aamundsen.

I utvalget har dessuten møtt fast oecon. Kjell Holler fra Landsorganisasjonen og kontorsjef Lars Aarvig fra Norsk Arbeidsgiverforening. Innstillingen inneholder i store trekk følgende forslag:

I. De alminnelige arbeidstidsbestemmelser.

Den nåværende bestemmelse i Arbeidervernloven om 48 timers alminnelig arbeidsuke skal nå lyde slik (det som er kursiv er nytt i lovforslaget):

1. Den alminnelige arbeidstid må ikke være over 9 timer i ett døgn og ikke over 45 timer i én uke.

Arbeidstiden fordeles i alminnelighet på 6 dager i uken, men det skal være adgang til å treffe avtale om en fordeling på færre dager.

Er den alminnelige arbeidstid ved bedriften i bestemte uker kortere enn 45 timer, kan det avtales at den i andre uker i året skal forlenges tilsvarende, men ikke til mer enn 51 timer.

Avtale om arbeidstidens fordeling inngått med arbeidernes tillitsmann eller organisasjon, kan av arbeidsgiveren gjøres gjeldende for alle som utfører arbeid av den art avtalen regulerer, såframt flertallet er bundet av denne.

2. For arbeid i herberg og bevertningsbedrift som er nødvendig for betjening av gjester, er det adgang til å avtale en annen arbeidsordning enn den som følger av reglene i punkt 1, men arbeidstiden må ikke være over 45 timer pr. uke i gjennomsnitt. Hvis partene ikke kan bli enige om arbeidsordningen fastsetter tilsynet denne etter at partene har hatt høve til å uttale seg.
3. For arbeid som drives om natten i medhold av § 19 j, som på søn- og helligdager i medhold av § 21, 1^h, skal den alminnelige arbeidstid etter skiftplan godkjent av tilsynet ikke være over 42 timer pr. uke i gjennomsnitt i løpet av skiftperioden. Ved godkjenning av skiftplanen skal det legges særlig vekt på det som flertallet av arbeiderne ønsker. *Det kan avtales at forskjellige skiftplaner skal benyttes i årets løp, slik at arbeidstiden innenfor en skiftperiode kan være lenger enn 42 timer i gjennomsnitt, hvis den innenfor andre skiftperioder er tilsvarende kortere. Slik avtale må godkjennes av tilsynet.*
4. Den alminnelige arbeidstid for arbeider under dagen i gruver må ikke være over 40 timer i uken, regnet gjennomsnittlig i et tidsrom av 3 uker. *Det kan avtales et lengre tidsrom, men slik avtale må godkjennes av tilsynet. Til arbeidstiden regnes også faringstiden.* *Faller det i en uke én eller flere helligdager utenom søndagen, gjelder for denne uke ikke bestemmelsen i § 21, punkt 1, første ledd, om tidligere arbeidshvile dagen før en søn- eller helligdag. På jul-, påske- og pinseaften skal dog arbeidet slutte senest kl. 15.*
5. For avtaler nevnt i punktene 2, 3 og 4 gjelder punkt 1, siste ledd, tilsvarende.

Kort kommentar til bestemmelsene:

Som følge av at helsemessige og vernemessige hensyn ikke lenger gjør seg så sterkt gjeldende, har man måttet overlate vesentlige deler av spørsmålet om en *fordeling* av arbeidstiden til partene i arbeidslivet. Det mest praktiske vil fremdeles være at tariffavtalene inneholder generelle bestemmelser om fordelingen, og at arbeidernes tillitsmenn og bedriftsledelsen blir enige om fordelingen på de konkrete arbeidsplasser. Fordelingen gjelder spørsmålet om å gå ned til 5 dagers arbeidsuke, og spørsmålet om å dele arbeidstiden på de forskjellige arbeidsuker. Ved denne ordning — som er helt ny i norsk rett — investerer loven en utstrakt myndighet i arbeidslivets organisasjoner. Det er også nytt i loven at de avtaler som organisasjonene — eller tillitsmennene og bedriftsledelsen — treffer uten videre skal kunne gjøres gjeldende for de uorganiserte hvis disse er i mindretall på bedriften. Loven rokker for øvrig ikke ved den gjeldende rettsordning at organisasjonene binder sine egne medlemmer. Det betyr også at de uorganiserte, selv om de er i flertall på en bedrift, ikke kan tvinge inn på det organiserte mindretall sin vilje gjennom et arrangement med arbeidsgiveren.

For arbeid i herberg og bevertningsbedrift, for helkontinuerlig skiftarbeid og for arbeid under dagen i gruver er bestemmelsene gjort noe «myke». Dette innebærer at tariffpartene har fått stor myndighet til å gjøre arbeidsordningene (vaktlister og skiftplaner) mer fleksible. Men den øverste garanti ligger i at tilsynet skal godkjenne arbeidsordningen for disse grupper.

II. Særlige arbeidstidsforhold.

Etter den nåværende Arbeidervernlov er det slik at visse grupper av arbeidere (portvakter, kontrollører og arbeidere som må møte tidligere og slutte senere på arbeidet enn de vanlige produksjonsarbeidere) kan få en arbeidstid på høyst 10 timer pr. dag og 60 timer i uken.

Dette spørsmål har vært vanskelig å løse for komitéen ved et konkret lovforslag. Derimot er det samstemmighet i komitéen om at også disse arbeidere må nyte godt av arbeidstidsnedsettelsen. Komitéen har anmodet departementet om å oversende spørsmålet til den alminnelige arbeidervernlovkomité som skal fremme konkret forslag. Det er forutsetningen at også disse arbeidere skal omfattes av det endelige forslag til Stortinget. Fagforbundene innenfor LO vil få anledning til å gjøre sitt syn gjeldende i den alminnelige arbeidervernlovkomité for disse arbeidere.

III. Utvidet nattarbeid.

Det var fra Norsk Arbeidsgiverforening stilt krav om at lovens nåværende grenser for nattarbeid skulle utvides, slik at man ved tariffavtale kunne innføre nattarbeid. Men dette forslag innebar at en hvilken som helst organisert gruppe — stor eller liten — kunne slutte tariffavtale om slikt arbeid. Dette motsatte LO's representanter seg meget bestemt. Spørsmålet ble fra vår side koblet sammen med spørsmålet om ytterligere redusert arbeidstid for alt skiftarbeid som ikke er helkontinuerlig (se om dette under VI nedenfor). Det ble til sist oppnådd enighet om følgende bestemmelse om utvidet nattarbeid:

Fagforening som har innstillingsrett etter Arbeidstvistlovens § 11 kan treffe tariffavtale om at også annet arbeid kan drives om natten, og om den arbeidsordning som da skal følges.

Med departementets godkjennelse kan det ved bedrift som omfattes av tariffavtale som nevnt i foregående punktum, gjennomføres en tilsvarende ordning for arbeidstakere som ikke omfattes av avtalen.

Kort kommentar.

Etter denne bestemmelse er det fagforbund med mer enn 10 000 medlemmer og arbeidsgiversammenslutning med medlemmer som tilsammen beskjeftiger mer enn 10 000 arbeidere som kan treffe tariffavtale. En slik tariffavtale kan så departementet gjøre gjeldende for arbeidere som ikke er tilsluttet fagforeninger av denne styrke. Bestemmelsen overfører en ganske betydelig makt til de to store hovedorganisasjoner. Heller ikke departementet som samfunnets øverste myndighet på dette område har adgang til å utvide nattarbeidet dersom hovedorganisasjonene ikke har truffet tariffavtale om det.

IV. Bakerlovgivningen.

Den nåværende bestemmelse i bakerloven av 1918 fastsetter at spise- og hvilepauser skal være medregnet i arbeidstiden. Dette fører til at bakerne har en brutto arbeidstid på 48 timer. Komitéen foreslår at også bakernes arbeidstid skal nedsettes til 45 timer pr. uke. Når det gjelder spørsmålet om innregningen av spise- og hvilepauser i arbeidstiden har komitéen delt seg. Flertallet — alle unntatt Nordahl og Larsson — foreslår i prinsippet den samme ordning for bakerne som for de arbeidere som går inn under den alminnelige arbeidervernlov. Det betyr at også bakerne må finne seg i 45 timer som netto arbeidstid. Nordahl og Larsson dissenterer på dette spørsmål og foreslår at bakerne — som hittil — skal ha brutto arbeidstid. Dissensen fra disse to medlemmer er nærmere begrunnet i komitéens innstilling.

V. Overtidsbestemmelsene.

Den alminnelige Arbeidervernlov som skal tre i kraft 1. juli i år, medfører en reduksjon av overtidsarbeid fra 30 til 25 timer i fire på hverandre følgende uker. I løpet av et kalenderår kan det sammenlagt ikke arbeides mer enn 250 timer. Etter loven av 1936 kan det teoretisk arbeides 370 timer. Flertallet i komitéen — alle unntatt Nordahl, Larsson, Østberg og Aamundsen — foreslår at man for tidsrommet 1. januar 1959—1. januar 1962 skal praktisere bestemmelsen om 30 timer overtidsarbeid. Etter utløpet av dette tidsrom skal så reglene i den nye lov, som trer i kraft 1. juli 1957, ta til å gjelde.

Nordahl og Larsson finner etter omstendighetene å kunne gå med på at overtidsbestemmelsene i Arbeidervernloven av 1936 skal gjelde i en viss overgangstid og slutter seg for så vidt til flertallet under den uttrykkelige forutsetning at 30-timersbestemmelsen opphører å gjelde fra 1. januar 1961.

Østberg og Aamundsen stemmer også for utvidet overtidsarbeid, men etter forslaget skal tallet 30 økes til 35.

VI. Ytterligere forkortelse av arbeidstiden for skiftarbeid.

Etter loven i dag gjelder det 42 timers arbeidsuke for helkontinuerlig skiftarbeid. På dette punkt inneholder ikke forslaget noen endring.

Etter sterkt press fra Nordahl og Larsson om konkrete bestemmelser om kortere arbeidstid enn 45 timer for 2-skiftsarbeid og døgnkontinuerlig 3-skiftarbeid, har komitéen tatt til etterretning følgende erklæring fra Norsk Arbeidsgiverforening:

Norsk Arbeidsgiverforening er enig i at det ved skiftarbeid — 2-skift eller døgnkontinuerlig 3-skift — skal ytes arbeiderne kompensasjon for skiftarbeidet enten i form av kortere arbeidstid enn på ordinær dagtid eller i form av tillegg til ordinær lønn, eller ved en kombinasjon av disse ordninger.

Om disse spørsmål forhandles ved tariffrevisjonene.

Denne erklæring er stadfestet i protokoll mellom Østberg og Nordahl den 25. april 1957.

Denne ordning av arbeidstiden for alt diskontinuerlig skiftarbeid er etter vår oppfatning meget gunstig. De enkelte fagforbund vil ha anledning til — alt etter forholdenes art — å fremme krav om enten forkortet arbeidstid, eller kompensasjon i form av økt lønn, eller begge deler. Poenget er at kompensasjonsformene kan tilpasses og varieres.

Ikke minst på grunn av den gunstige ordning som er oppnådd gjennom tilsagnet fra NAF har Nordahl og Larsson gått med på den meget snevre bestemmelse om utvidet nattarbeid, se III foran.

VII. Adgang til å treffe tariffavtale om utvidelse av arbeidstiden utover 45 timer.

Det er enighet om å foreslå følgende bestemmelse:

Fagforening som har innstillingsrett etter Arbeidstvistlovens § 11 kan ved tariffavtale treffe en ordning av arbeidstiden uten hensyn til de begrensninger som er fastsatt ovenfor.

Med departementets godkjenning kan det ved bedrift som omfattes av tariffavtale som nevnt i foregående punktum gjennomføres en tilsvarende ordning for arbeidstakere som ikke omfattes av avtalen.

Kort kommentar:

Det ligger i de store hovedorganisasjoners makt å avgjøre om man skal gå til en generell utvidelse av arbeidstiden utover lovens maksimumsgrense — 45 timer. Organisasjoner på under 10 000 medlemmer har ingen lovmes-sig adgang til det. Departementet kan vedta å utvide arbeidstiden for andre grupper hvis hovedorganisasjonene først treffer tariffavtale om det. Det primære er hovedorganisasjonenes vilje på dette område. Det er hovedorganisasjonene som fastsetter grensene for departementets myndighet. Se for øvrig hva som er sagt foran under III om utvidet nattarbeid.

VIII. Bestemmelser om lovens ikrafttreden. (Overgangsordningen.)

Det er enighet om at den foreslåtte reduksjon på 3 timer i den ordinære arbeidstid skal gjennomføres med 1½ time fra 1. januar 1959 og de resterende 1½ time fra 1. januar 1960.

IX. Ordningen av lønnskompensasjonen.

Om de problemer som forkortelsen av arbeidstiden reiser for lønnsproble-målet uttaler komiteén:

«Hvis man ved tariffrevisjonen i 1958 får 2-årige tariffavtaler slik at 2. etappe av arbeidstidsnedsettelsen kommer før tariffavtalene neste gang løper ut, vil særlige vanskeligheter kunne oppstå i forbindelse med spørsmålet om eventuell lønnskompensasjon for 2. etappe. Denne kommer jo nesten 2 år etter tarifforhandlingene våren 1958. Komiteén har kjennskap til at arbeidslivets to hovedorganisasjoner er enige om å fortsette forhandlingene om kompensasjonsspørsmålet for 2. etappe høsten 1959, hvis de ikke blir enige allerede ved revisjonen i 1958, og å anvende frivillig voldgift hvis de heller ikke blir enige høsten 1959. Under disse forhold har ikke komiteén funnet å burde foreslå bestemmelser om voldgift, hvis partene ikke blir enige om lønnsreguleringer i forbindelse med endringer i arbeidstiden.»

Kort kommentar:

Forutsetningen om å anvende frivillig voldgift refererer seg alene til 2. etappe av arbeidstidsforkortelsen.

X. *Bruk av kampmidler.*

Flertallet i komitéen var lenge sterkt inne på tanken om å etablere i loven et kampforbud mot å tvinge gjennom avtaler om 5 dagers arbeidsuke og fordeling av arbeidstiden på uker.

Det samme kampforbud skulle i tilfelle gjelde for adgangen til å utvide arbeidstiden utover 45 timer, og for adgangen til å tvinge gjennom tariffavtale om utvidet nattarbeid.

Nordahl og Larsson motsatte seg meget bestemt et generelt kampforbud i loven. De var forberedt på å møte et slikt forslag med bestemmelser om tvungen voldgift i overgangsperioden (1. januar 1959—1. januar 1960).

Da spørsmålet om et kampforbud ble oppgitt av flertallet, var det heller ingen grunn for Nordahl og Larsson til å gripe til forslaget om noen nødsforanstaltning i form av voldgiftsbehandling.

Forslaget inneholder derfor ingen bestemmelser om kampforbud eller nemndsbehandling. Spørsmålet om gjennomføring av de avtaler som er nevnt i de foregående bestemmelser, må derfor løses under de ordinære tariffrevisjoner hvis de stedlige parter (tillitsmennene og bedriftsledelsen) ikke blir enige om å forhandle seg fram til en løsning i tariffperioden.

XI. *Dissenser i komitéen.*

Østberg og Aamundsen har rent subsidiært sluttet seg til de endringer som er gjort rede for foran. De uttaler prinsipielt at tiden etter deres oppfatning ikke er moden for å gjennomføre en arbeidstidsforkortelse.

Nordahl og Larsson har tatt sine forbehold i følgende generelle uttalelse i komitéens innstilling:

«Spørsmålet om en generell forkortelse av arbeidstiden her i landet har gjentatte ganger vært framme til debatt etter den annen verdenskrig. Saken var således oppe til behandling på Landsorganisasjonens kongresser både i 1949 og 1953. Under gjenreisningsperioden i første halvdel av etterkrigstiden ble det fra fagorganisasjonens side vist betydelig tilbakeholdenhet i arbeidstidsspørsmålet. Dette var bl. a. begrunnet med den alvorlige økonomiske situasjon og de store gjenoppbyggingsoppgaver som landet sto overfor. Spørsmålet om en generell forkortelse av arbeidstiden fikk imidlertid stadig større aktualitet etter hvert som de mange krevende og spesielle gjenreisningsproblemer ble løst, og Kongressen ga i 1953 sin tilslutning til at det ble reist tariffkrav om en arbeidstid på 45 timer pr. uke. Tanken bak Kongressens forslag var at en via tariffpolitikken skulle forsøke å få gjennomført en begrenset forkortelse av arbeidstiden mens spørsmålet om 40 timers arbeidsuke ble utredet.

I brev til Kommunal- og Arbeidsdepartementet den 29. september 1953 uttalte Landsorganisasjonen at det nå var aktuelt å ta opp spørsmålet om en generell forkortelse av den ukentlige arbeidstid til 40 timer for dem som da hadde en lengre arbeidstid. Landsorganisasjonen mente at tiden var inne til å få en allsidig utredning av de problemer som kunne melde seg i denne forbindelse.

Den utredning som nå er foretatt tar ikke sikte på å gi en spesiell analyse av de problemer som ville melde seg ved en forkortelse av arbeidstiden fra 48 til 40 timer pr. uke, slik som foreslått fra Landsorganisasjonens side. En har i utredningen drøftet en rekke forskjellige sider ved arbeidstidsspørsmålet, og komitéens flertall har foreslått en forkortelse til 45 timer pr. uke.

Vi kan i det vesentlige gi vår tilslutning til flertallets synspunkt når det gjelder dette spørsmål. Vi vil imidlertid meget sterkt presisere at målet må være innen overskuelig framtid å komme fram til 40 timers arbeidsuke. Vi

betrakter derfor nedgangen til 45 timer pr. uke som en etappe på vei mot 40-timersuken. Når vi i den foreliggende situasjon godtar forslaget om å begrense reduksjonen til 3 timer pr. uke, er dette særlig av følgende grunner:

- a. Det har alltid vært forutsetningen fra fagorganisasjonens side at en forkortelse av arbeidstiden bør gjennomføres på en slik måte at det ikke går ut over produksjonen. En forkortelse på 3 timer tilsvarer vel 6 prosent, og det er etter vår oppfatning neppe mulig å gå lenger innenfor et relativt kort tidsrom hvis det ikke skal oppstå skadevirkning av noen betydning for produksjonen. Det er nødvendig at det gis en viss tid til å foreta nødvendige tilpasninger.
- b. Ved den foreslåtte reduksjon på 3 timer pr. uke vil en skaffe seg erfaringer for hvordan en generell arbeidstidsforkortelse virker under de nåværende strukturelle og økonomiske forhold i vårt samfunn. Dette er av stor betydning ved tilretteleggelsen av en ytterligere reduksjon i framtiden.
- c. I de senere år er det foretatt reduksjoner i arbeidstiden i endel land som det er naturlig for oss å sammenlikne oss med. En har imidlertid ikke i noen av disse land ennå gått så langt som til en effektiv reduksjon av arbeidstiden til 40 timer pr. uke. Særlig vekt må legges på det forhold at en også i Sverige nøyer seg med en reduksjon på 3 timer i denne omgang. Med den avgjørende betydning som utenriksøkonomien spiller for Norge, er det etter vår mening naturlig og nødvendig at en ligger noenlunde på linje med utviklingen i andre land.
- d. Omfanget av arbeidstiden må ikke bare vurderes ut fra antall arbeidstimer i en normal arbeidsuke. Komitéens undersøkelse om den effektive gjennomsnittlige årlige arbeidstid inklusive ferie, helligdager og omfanget av «normalt overtidsarbeid» viser at Norge ikke ligger ugunstig an i forhold til andre land som det er naturlig å sammenlikne oss med.

Ut fra disse vurderinger finner vi å kunne gi vår tilslutning til flertallets forslag om å redusere den ukentlige arbeidstid på ett skift til 45 timer. Vi vil imidlertid presisere at spørsmålet om en ytterligere reduksjon av arbeidstiden etter vår mening bør tas opp igjen så snart eventuelle tilpasningsproblemer i forbindelse med den begrensede reduksjon er overvunnet, og de internasjonale og nasjonale økonomiske forhold for øvrig gjør det mulig å innføre 40-timersuke.»

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. **Kongressen gir sin tilslutning til Arbeidskomitéens innstilling om forkortelse av arbeidstiden, med de tilføyelser og endringer som er foreslått av komitéens medlemmer Konrad Nordahl og Josef Larsson.**
2. **Spørsmålet om en ytterligere reduksjon av arbeidstiden bør reises av AFL så snart eventuelle tilpasningsvansker i samband med reduksjonen til 45 timer pr. uke er overvunnet og de internasjonale og nasjonale økonomiske forhold gjør det mulig. Det må skje i fortsatt samarbeid med organisasjonene i de andre nordiske land.**

3. I samsvar med protokoll av 25. april 1957 mellom NAF og AFL om forhandlinger vedrørende reduksjon av arbeidstiden eller annen kompensasjon for 2 skift eller døgnkontinuerlig 3 skift, fremmes denne sak ved de kommende tarifforhandlinger.
4. I samband med de kommende forhandlinger om kompensasjon for den forkortede arbeidstid kan spørsmålet om å få 45-timers-uken tariffestet reises.

Medbestemmelsesretten — herunder hovedavtalen og avtalen om produksjonsutvalgene.

I forbindelse med disse punktene forelå det en rekke forslag, liksom sekretariatets innstilling ble fremmet på kongressen. Vi gjen-gir dem her:

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND

(Nr. 215.) *Avd. 4, Kristiansand S., foreslår:*

«Det opptas forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om å la av-talen om produksjonsutvalg inngå som ledd i Hovedavtalen.

Motivering:

Avtalen om produksjonsutvalg mellom NAF og AFL er selvsagt forplik-tende for begge parter, men vi har det bestemte inntrykk at dette ikke er tilstrekkelig klart for alle. Selv om arbeiderantallet ved en bedrift er så stort at produksjonsutvalg skulle opprettes, blir ikke dette alltid gjort, og i mange tilfelle hvor utvalg er opprettet blir ikke alle bestemmelser i av-talen fulgt. Det kan være mange grunner for dette, men det vi i denne for-bindelse vil peke på er at det ikke alltid forståes at denne avtale er like forpliktende som alle andre avtaler, og at avtalen ikke er så kjent som den burde være. Vi mener derfor at det ville være en stor fordel om avtalen inngikk som ledd i Hovedavtalen og derved fikk samme status som denne har. Dertil kom at den da ville bli trykt i alle tariffavtaler og derved bli kjent for alle parter, og det ikke minst viktige at alle våre medlemmer ble kjent med og kunne sette seg inn i avtalen. Dette i motsetning til nå hvor avtalen som regel bare blir kjent når produksjonsutvalg blir opprettet, og helst også bare i de tilfelle hvor utvalget arbeider bra.

Vi er oppmerksom på at dette ikke løser alle problemer med produksjons-utvalgene, men mener at det kan være et ledd i bestemmelsene for å gjøre produksjonsutvalgene til det de opprinnelig var ment å være.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret gir forslaget sin anbefaling.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 216.) *Avd. 1, Bygningssekkernes Fagforening, Oslo, foreslår:*

Det må tas inn bestemmelser i Hovedavtalen om at en ny vedtatt tariff-avtale skal gjelde fra den gamles utløpstid.

Motivering:

Slik som tariffoppgjøret har foregått i år med utsettelse og fram- og tilbakeforhandlinger, stimuleres bare arbeidsgivernes forhalingspolitikk, og dette taper arbeiderne på.

Bygningsarbeidernes stedsstyre i Oslo gir sin tilslutning til forslaget.

(Nr. 217.) *Avd 38., Bærum Trearbeiderforening, foreslår:*

Ad merknad i protokoll mellom NAF og AFL av 30. desember 1954 angående Hovedavtalens § 12:

Vi foreslår at siste setning i protokollen endres til:

«Hvis sånn særavtale i forbindelse med en vanlig tariffrevisjon ikke blir sagt opp av en av partene, gjelder den» — osv. som før.

Motivering:

Vi mener den nåværende formulering er uheldig, for det er vel meget vanskelig for begge parter å bli enig om at en sånn avtale skal falle bort eller endres.

(Nr. 218.) *Borregaardsarbeidernes Tillitsmannsutvalg foreslår:*

Det kreves inntatt i Hovedavtalen at arbeid på bevegelige helligdager (reparasjoner og vedlikeholdsarbeid) er å betrakte som overtidarbeid og kommer inn under Arbeidervernlovens § 20, pkt. 1—2.

(Nr. 219.)

Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,

- » *311, Malersvennenes Forening, Bergen,*
- » *312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*
- » *315, Snekker- og Tømrernes Fagforening, Bergen,*
- » *316, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen,*
- » *486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen, foreslår:*

Hovedavtalen oppsies, da prinsippet i § 2, pkt. 1, ikke kan anerkjennes.

Motivering:

Vi viser til at § 2, pkt. 1, i sin praksis er ensidig rettet mot arbeiderne, og viser til den revisjon som finner sted av Arbeidstvistloven, hvor liknende prinsipp blir tatt ut av loven.

Fra Landsstyret:

Vedr. forslag fra avd. 1, Oslo: Forslaget kan ikke tiltres, idet forhandlerne fritt må kunne vurdere hvilke følger en slik bestemmelse måtte ha.

Vedr. forslaget fra avd. 38, Bærum: Forslaget oversendes sekretariatet til behandling ved kommende revisjon av Hovedavtalen.

Vedr. forslaget fra Borregaardsarbeiderne: Kan ikke tiltres.

Vedr. forslaget fra avd. 303 m. fl. i Bergen: Kan ikke tiltres.

(Nr. 220.) *NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND foreslår:*

Kontroll med overtid — til Hovedavtalens kap. 4.

Kongressen uttaler seg for å få inntatt i Hovedavtalens bestemmelser, at tillitsmennene skal ha uhindret adgang til å kontrollere bruk av overtidarbeid.

Motivering:

Ved å få en slik bestemmelse mener forbundet at en dermed kan bidra til begrensning av overtidsarbeidet, som på endel arbeidsplasser blir nyttet i for stor utstrekning.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 221.) *Avd. 123, Jørpeland, foreslår:*

§ 6, pkt. 1:

Siste setning tilføyes etter ordet «tillitsmann», «og som bedriftsledelsens representant overfor arbeiderne.»

(Nr. 222.) *Avd. 12, Trondheim Jern- og Metallarb. Forening, foreslår:*

§ 6, pkt. 2, tilføyes:

«Tillitsmannen har rett til å ta opp spørsmål om lønnstillegg for den enkelte arbeider.»

§ 6, pkt. 3, *Merknaden:*

Sløyfes siste bisetning: «med mindre» osv.

§ 8, pkt. 1, *annet avsnitt, endres:*

Ordet «timelønn» til «timefortjeneste».

Motivering:

Det må inntas nye bestemmelser i Hovedavtalen som i større grad kan sikre tillitsmennes stilling. Likeså må det være et rimelig krav at tillitsmenn skal ha full dekning for tapt arbeidsfortjeneste ved forhandlingsmøter, hvorfor det foreslås at det inntas en ny setning i Hovedavtalens § 8, pkt. 1, annet avsnitt, sålydende:

«Tillitsmenn skal ha full lønn for den tid de deltar i forhandlinger med bedriften.»

(Nr. 223.) *Avd. 123, Jørpeland, foreslår:*

§ 8, pkt. 1, *siste setning i første avsnitt:*

«I forståelse med arbeidsgiveren», strykes, slik at setningen kommer til å lyde:

«Tillitsmennene kan tilkalle representanter blant de av bedriftens arbeidere som forhandlingene gjelder.»

§ 8, *punkt 1, første setning i siste avsnitt:*

«3 tillitsmenn», endres til: «Tillitsmennene og de innkalte representanter».

«Timelønn» endres til «timefortjeneste».

Etter ordene «ordinære arbeidstid», ny setning: «Det samme gjelder også for møter utenfor den enkeltes arbeidstid, hvis det er bedriftsledelsen som innkaller til et slikt møte.»

(Nr. 224.) *Avd. 169, Stjørdal Jern- og Metallarb. forening foreslår:*

«En tillater seg å framsette ønske om endring i Hovedavtalens § 8, pkt. 1, første avsnitt, slik at arbeiderne blir mer likestilt med arbeidsgiverne ved eventuelle forhandlinger.»

(Nr. 225.) *Avd. 123, Jørpeland, foreslår:*

§ 10 *tilføyes nytt avsnitt:*

«Hvis en representant for bedriftsledelsen gjør seg skyldig i grovt brudd på sine plikter etter Hovedavtalen, kan AFL kreve at han fratrer som representant for bedriftsledelsen overfor arbeiderne. I tilfelle NAF ikke innrømmer berettigelsen av kravet, avgjøres tvisten av Arbeidsretten. Hvis en representant for bedriftsledelsen etter dette må fratre, har bedriftsledelsen plikt til straks å innsette ny representant overfor arbeiderne i hans sted.»

§ 11, annet avsnitt, *utgår.*

(Nr. 226.) *Avd. 123, Jørpeland, foreslår:*

§ 15, pkt. 1:

«Tiden fra kl. 6 til kl. 20», endres til: «Tiden fra kl. 6 til kl. 18.»

«20 prosent tillegg» endres til: «25 prosent tillegg».

(Nr. 227.) *Avd. 8, Jerndreiernes Forening, Oslo, foreslår:*

Forslag til endring i Hovedavtalens § 17:

I § 17, siste avsnitt, heter det:

«Arbeider som blir avskjediget, har også rett til sluttattest, men arbeidsgiveren kan da på denne anføre avskjedigelsesgrunn.»

Dette avsnitt sløyfes, og innledningen endres til:

«Når en arbeider forlater en arbeidsplass (bedrift) etter eget ønske, eller blir sagt opp, uansett av hvilken grunn, skal han ha bevis for hvor lenge han har arbeidet i bedriften.»

Motivering:

Vår oppgave må være å hindre at det blir lagt vanskeligheter i veien for arbeidsmulighetene til en som er blitt avskjediget.

(Nr. 228.) *Avd. 169, Stjørdal Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

§ 17, *Sluttattest.*

«Foreslår at siste avsnitt i ovennevnte § 17 utgår, da en mener at dette i mange tilfelle kan og blir misbrukt.»

Fra forbundsstyret:

Kongressen fatter vedtak om at Hovedavtalen mellom NAF og AFL sies opp med den tidsfrist som er fastsatt i Hovedavtalens § 24.

Forbundsstyret er imidlertid av den oppfatning at det ikke er hensiktsmessig å behandle Hovedavtalens bestemmelser i detaljer på kongressen, og foreslår at forslagene fra våre avdelinger oversendes AFL's sekretariat.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 229.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, foreslår:*

«Ved revisjon av Hovedavtalen skal denne ut til uravstemning.»

Fra forbundet:

Forbundet innstiller på at forslaget ikke kan tiltres.

(Nr. 230.) *Avd. 22, Trondhjems Kjem. Industriarbeiderforbund, foreslår:*

Endringer i Hovedavtalens § 8.

«I annet avsnitt i § 8 står det: «være sikret sin timelønn når møtene finner sted».

Vi foreslår at timelønnen byttes ut med ordet «vanlig fortjeneste.»

Grunnen til at vi stiller dette forslag er akkordarbeidernes innstilling til tillitsmannsjobben, fordi de taper penger under forhandlinger på arbeidsplassen.

Vår oppfatning er, at vi på denne måte ofte kan miste de dyktigste tillitsmenn.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

(Nr. 231.) *Avd. 6, Oslo Kjemiske Arbeiderforening, foreslår:*

«Landsorganisasjonen krever opprettet avtale med Norsk Arbeidsgiverforening om, at under arbeidskonflikter (streik, lockout, sympatierklæringer) skal bedriften utbetale feriepenger i henhold til Ferieloven til arbeidere hvor ferien er bestemt før konflikten trer i kraft.»

Motivering:

Utgangspunktet i vårt forslag er den stilling Arbeidsgiverforeningen tok til utbetaling av feriepenger ved papir- og bygningskonflikten i 1956.

Når en arbeider har fastsatt sin ferie før konflikt trer i kraft, og på grunnlag av dette eventuelt har ordnet med ferieopphold, reisebilletter osv., og kanskje også betalt billetter og forskudd på ferieopphold som vedkommende ikke kan benytte, vil dette bli en uventet økonomisk belastning som ikke bør forekomme. Er ferien bestemt på forhånd, må vedkommende ha både rett og plikt til å ta sin ferie på dette tidspunkt og få utbetalt sine opptjente feriepenger for ferieåret dagen før ferien begynner.

Vi er merksam på at Landsorganisasjonen er enig i vårt standpunkt, men det må sørges for at det blir opprettet avtale, slik at dette punkt ikke blir en vilkårlighet.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

(Nr. 232.) *Avd. 48, Herøya Arbeiderforening, Herøya, foreslår:*

«Idet vi viser til NKIF's formålsparagraf pkt. 4, tillater vi oss å fremme følgende forslag til Landsorganisasjonens kongress 5.—11. mai 1957:

Hydro-arbeiderne har ved tariffoppgjøret 1956 erstattet sitt gamle lønnsystem med et nytt som bygger på prinsippet om arbeidsvurdering.

Med den sentrale plass som Norsk Hydro inntar i landets produksjonsliv er det av samfunnsmessig betydning at det nye lønnsystemet i praksis blir produksjonsvennlig og utløser arbeidernes innsats og skaperevne.

Skjevheter, ulemper og mangler ved lønnsystemet vil føre til misnøye, og vil virke hemmende på produksjonen.

Fagorganisasjonen må derfor se det som sin oppgave å fjerne de årsaker som bremser utviklingen i produksjonslivet.

Å sikre arbeidernes part av produksjonsøkningen er den mest effektive metode til større innsats.

For å fremme en produksjonsmessig lønnspolitikk vil Herøya Arbeiderforening foreslå at Landsorganisasjonens kongress fatter følgende tiltak:

- a) Tillitsmennene på arbeidsplassen må sikres utvidet forhandlingsrett i tariffperioden for å fjerne de årsaker som skaper misnøye og har uheldig virkning på produksjonsresultatet.

- b) Det innføres en særlig forhandlingsrett i tariffperioden til det økende produksjonsresultat — med sikte på å oppnå en virkelig effektiv og rasjonell produksjon.»

Fra forbundet:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 233.) *Avd. 23, Oslo Sporveiers Forening, foreslår:*

«Hovedavtalen sies opp og revideres.

Det vises spesielt til det som er innholdet i Hovedavtalens § 12—III a). Denne revideres i overensstemmelse med vårt forslag til LO's vedtekter § 15.»

Fra forbundsstyret:

Oversendes sekretariatet. Forbundsstyret tar ikke stilling til forslaget, idet vårt forbund har så få medlemmer som omfattes av denne Hovedavtale.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 234.) *Avd. 1, Oslo, foreslår:*

- «1. Hovedavtalens § 14 formes slik at arbeidsgivernes plikt til å gi 14 dagers varsel ved permisjoner, også skal gjelde i tilfeller hvor det er streik i et annet yrke.
2. Arbeidstakere må ikke på grunn av bestemmelser i Hovedavtalen hindres i å søke om arbeidsledighetsstønad på det offentlige arbeidskontor. En kan ikke fortsatt ha bestemmelser i Hovedavtalen som hindrer dette. Under henvisning hertil må saken bli å ta opp med myndighetene.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget tiltres.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

(Nr. 235.) *Borregaardsarbeidernes Tillitsmannsutvalg (repr. 8 forbund), foreslår:*

«*Helgedagsarbeid — overtidsarbeid.*

Arbeidervernloven har bestemmelser om at arbeid på bevegelige helgedager (reparasjoner og vedlikehold) ikke betraktes som overtid i lovens forstand, og dermed ikke kommer inn under Arbeidervernlovens § 20. (Lengden av overtidsarbeid.)

Borregaardsarbeiderne har ved flere anledninger vært uenig med Statens Arbeidstilsyn i dette, og foreslår at fagkongressen fatter følgende vedtak:

«Det kreves inntatt i Hovedavtalen at arbeid på bevegelige helgedager (reparasjoner og vedlikehold) er å betrakte som overtidsarbeid og kommer inn under Arbeidervernlovens § 20, pkt. 1—2.»

AFL DISTRIKTSKONTOR I ROGALAND

(Nr. 236.) *Midtre Ryfylke faglige Samorganisasjon foreslår:*

Kap. 1, § 1.

Ordene «arbeidsgivernes og arbeidernes» utgår, og i stedet settes ordet: den.

Kap. 2, § 2. Punkt 2.

Første setning endres slik:

«Tvister mellom bedriftsledelsen og vedkommende bedrifts arbeidere skal en først prøve å ordne ved forhandling mellom bedriftsledelsen og tillitsmennene.»

Kap. 3. Overskriften endres til «Valg av tillitsmenn».

§ 3. Ordet «bedriften» endres til «Bedriftsledelsen».

Ny paragraf.

Tillitsmannsutvalget skal ha skriftlig melding om navnene på den ansvarlige bedriftsledelse.

Etter at slik melding er sendt, skal tillitsmannsutvalget bare ha ny melding ved eventuelle endringer innen bedriftsledelsen.

Kap 4. Overskriften endres til:

«Bedriftsledelsens og tillitsmennenes gjensidige rettigheter og plikter.»

§ 6. Punkt 1.

I første setning strykes ordene «godkjennes som», i stedet settes «er».

Annen setning endres slik:

«Tillitsmennene har i likhet med bedriftsledelsen plikt til å gjøre sitt beste for å vedlikeholde et rolig og godt samarbeid på arbeidsstedet.»

I tredje setning tilføyes etter ordet «konferanser»: og forhandlingsmøter osv.

Ordet «bedriften» endres til: «ledelsen».

Punkt 2. Ordet «bedriften» erstattes med «ledelsen».

Siste setning i punkt 1 strykes helt.

I punkt 4 tilføyes etter ordet «Tillitsmennene»: og bedriftsledelsen.

Siste setning i punkt 4 strykes helt.

§ 7. Punkt 1.

I første setning strykes ordet «arbeidsgiveren» og erstattes med ordet: bedriftslederen.

Punkt 2.

I første setning strykes ordene «Formannen i tillitsmannsutvalget». I stedet settes ordet: Tillitsmennene.

I siste setning strykes ordene «og opplyse om årsaken til». I stedet settes ordet: om.

Punkt 3 strykes i sin helhet.

Merknad til punkt 3, annet avsnitt utgår.

Punkt 4, ordene «uten tvingende grunn» strykes.

§ 8.

Punkt 1. Første setning endres slik:

Til forhandlinger med tillitsmennene kan bedriftslederen møte enten selv eller ved en ansvarlig stedfortreder som han peker ut innen bedriften.

Annen setning, ordet «Arbeidsgiveren» strykes og erstattes med: Bedriftslederen —.

I tredje setning strykes ordene «i forståelse med arbeidsgiveren». Setningen begynner da med: Tillitsmennene kan tilkalle osv.

I siste avsnitt endres første setning slik: For den tid som brukes til slike avtalte forhandlingsmøter skal samtlige som deltar være sikret sin timefortjeneste uansett på hvilket tidspunkt møtene holdes.

Punkt 2. Ordet «Arbeidsgiveren» erstattes med ordet: Bedriftslederen.

Etter ordet «opphold» tilføyes: — seinest innen 8 dager.

§ 9.

Første avsnitt endres slik: Driftsledelsen skal holde tillitsmennene orientert om den virkning som forestående endringer i virksomheten vil få for de ansatte.

I neste avsnitt endres ordet «Arbeidsgiveren» til: bedriftslederen.

I punkt 2 settes punktum etter ordet «sesong». Resten av setningen strykes.

I punkt 3 settes punktum etter ordet «arbeid». Resten av setningen strykes.

§ 10.

Endres slik: Hvis en tillitsmann eller en representant for bedriftsledelsen gjør seg skyldig i grovt brudd på sine plikter etter Hovedavtalen, kan NAF og AFL gjensidig kreve at vedkommende fratrer som henholdsvis tillitsmann eller representant for bedriftsledelsen.

I tilfelle AFL eller NAF ikke innrømmer berettigelse av kravet, avgjøres tvisten av Arbeidsretten.

Hvis en tillitsmann eller en representant for bedriftsledelsen etter dette må fratre, har vedkommende part ved bedriften plikt til straks å velge henholdsvis ny tillitsmann eller ny representant i bedriftsledelsen.

§ 11.

Endres slik: Oppsigelse eller avskjedigelse av tillitsmann kan ikke skje uten tvingende produksjonsmessige grunner, så lenge tillitsmannen er i funksjon etter Hovedavtalen.

§ 14.

Ordet «arbeidstaker» endres overalt til: arbeider (arbeidere).

Merknader — punkt 4. Her endres ordet «arbeidsgiver» til: bedriften.

§ 15.

Punkt 1. «kl. 20» endres til: kl. 18. «20 prosent» endres til: 25 prosent.

Punkt 2. Ordet «bedriften» endres til: bedriftsledelsen.

§ 17. Sluttattest.

Siste avsnitt strykes i sin helhet.

I det etterfølgende erstattes ordene: «arbeidsgiver» og «arbeidstaker» med: bedriftsledelse og arbeider i samsvar med det som ovenfor er foreslått.

Motivering:

Så lenge det finnes to parter i et arbeidsforhold, vil kravet om gjensidig respekt alltid måtte tas hensyn til i et demokratisk samfunn.

Hovedavtalen — slik den foreligger i dag — oppfyller ikke etter vår mening dette kravet.

Det er vår sak til stadighet å påse at avtalen blir ajour-ført og modernisert, slik at den kan være i pakt med tiden og utviklingen.

Det er viktig, særlig av omsynet til de nye tillitsmenn som skal føre arbeidet videre, at avtalen til enhver tid er et høvelig verktøy.

— — —

På grunnlag av disse synsmåter er det at Midtre Ryfylke faglige Samorganisasjon har formet sitt framlegg til endringer i Hovedavtalen.

Når vi konsekvent foreslår strøket ordene «arbeidsgiver» og «arbeidstaker», er det fordi vi mener at ordene ikke lenger står for det de skal i Hovedavtalen.

Alle begreper eller ord som ikke dekker det faktiske forhold eller det avtalen skal klargjøre, må fjernes eller fornyes. Begrepet «arbeidsgiver» er etter vår mening typisk i så måte. Det gir uttrykk for den gammeldage oppfatning at den mektige «arbeidsgiver» aller nådigst ga arbeid til arbeiderne.

deren. Arbeideren hadde ingen krav, men han måtte bare ta imot det han ble gitt nede ved døra med lua i neven.

Alle vet at slik er det ikke i dag. Derfor passer begrepet «arbeidsgiver» heller ikke inn i vårt praktiske arbeid.

— — —

Vi er av den oppfatning at tiden nå er inne til å slå fast at tillitsmannsarbeid på sin måte er av samme viktighetsgrad som bedriftsledelsens arbeid innen bedriften.

Hovedavtalen stiller store krav til tillitsmennene. Avtalen må derfor slå fast at en tillitsmann i størst mulig utstrekning, dvs. så langt det er teknisk og praktisk gjennomførlig, må ha samme frie stilling og samme reelle trygghet i sitt arbeid som bedriftsledelsen har.

Fra sekretariatet:

(Nr. 237.) Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Innstillingen fra sekretariatet lagt fram på kongressen:

Til fagkongressen i 1953 forelå en rekke forslag til endringer av hovedavtalen. Kongressen besluttet at de innsendte forslag skulle oversendes det nye sekretariatet. Videre ble sekretariatet bemyndiget til å si opp hovedavtalen og forhandle om ny sådan. Et eventuelt revidert forslag skulle forelegges representantskapet til godkjenning.

Den første hovedavtale ble opprettet i begynnelsen av 1935. Bortsett fra en mindre endring, ble denne avtale stående til 1947.

Foruten revisjonen i 1947 ble det foretatt en revisjon av avtalen i 1950.

Etter at kongressen var ferdig i 1953, besluttet sekretariatet å si opp hovedavtalen, som hadde utløpstid 31. desember 1953. Det ble holdt forhandlingsmøter med Norsk Arbeidsgiverforening 18. november og 14. desember 1953, samt 13., 14., 15. og 16. januar, 1., 2. og 3. mars og 13. mai 1954. Partene ble enige om et forslag til ny hovedavtale, som ble forelagt representantskapet 3. juni 1954. Det ble foretatt en rekke endringer, bl. a. ble det ført inn en ny § 12, som gjelder oppsigelser av særavtaler, — videre en ny § 14, om permitteringer. Det ble også gjort endringer i en rekke andre paragrafer. Representantskapet godkjente de fleste reviderte paragrafer enstemmig, og ved den endelige votering ble den nye hovedavtale vedtatt mot 3 stemmer.

Utløpstiden for hovedavtalen er 31. desember 1957. Den må i tilfelle sies opp med 6 måneders varsel.

Også til kongressen i år er det kommet inn en rekke forslag til endringer i hovedavtalen. Det mest interessante forslag er det som foreligger fra Norsk Baker- og Konditorforbunds avdeling 4 i Kris-

tiansand S., som foreslår at avtalen om produksjonsutvalg skal inngå som et ledd i hovedavtalen. Etter de erfaringer vi har i Landsorganisasjonen både med hovedavtalen og avtalen om produksjonsutvalg, er vi også kommet til det resultat at det beste ville være om avtalen om produksjonsutvalg ble en del av hovedavtalen. Årsaken til dette er at produksjonsutvalgsavtalen da bare kommer til å omfatte Landsorganisasjonens medlemmer. Slik stillingen er nå, har også grupper som står utenfor Landsorganisasjonen adgang til å velge representanter til produksjonsutvalgene. En annen sak er det om Norsk Arbeidsgiverforening vil komme til å akseptere en slik endring. Det er likevel mye som taler for at en bør reise spørsmålet.

Det er endel paragrafer som trenger ny gjennomgåelse, spesielt nevnes § 14, hvor vi har fått en enstemmig arbeidsrettsdom, som under konfliktsituasjoner sterkt forringer verdien av denne paragraf. Arbeidsrettens dom bygger på en tidligere høyesterettsdom. Det vil være av stor betydning om en kan få endret paragrafen, slik at virkningene av den siste arbeidsrettsdom i noen grad blir elimert. . . Det er også andre paragrafer som trenger visse endringer. Sekretariatet er derfor av den oppfatning at der bør tas opp forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om revisjon av avtalen.

For øvrig er det sekretariatets oppfatning at en bør gå fram på samme måte som tidligere, slik at representantskapet blir bemyndiget av kongressen til å godkjenne et eventuelt forslag til ny hovedavtale.

Sekretariatet innbyr derfor kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. De innkomne forslag om revisjon av hovedavtalen oversendes sekretariatet.
2. Sekretariatet får bemyndigelse til å si opp hovedavtalen.
3. Etter uttalelser fra de interesserte forbund utarbeider sekretariatet de nødvendige forslag til endringer i hovedavtalen.
4. Representantskapet bemyndiges til å godkjenne et eventuelt revidert forslag til hovedavtale.

Overenskomsten om produksjonsutvalg.

Når det gjaldt dette spørsmålet (punkt 6, d) var det kommet inn følgende forslag fra foreningene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 238.) *Avd. 38, Bærum Trearbeiderforening*, foreslår:

«Vi foreslår at LO utbygger sin rasjonaliseringsavdeling slik at forbundene og avdelingene kan få den best mulige støtte.»

Motivering:

Angående bruken og gjennomføringen av arbeidsstudier, ser det for oss ut som om arbeidsgiverne utnytter og bruker dette som et ensidig press på arbeidstempoet, uten noe forsøk på en sunn og riktig rasjonalisering.

(Nr. 239.) *Avd. 422, Jakobsnes Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforening*, foreslår:

«Produksjonsutvalgene må få medbestemmelsesrett i bedriftene.»

Motivering:

Dersom fagbevegelsen skal kunne løse morgendagens oppgaver, må avtalen om produksjonsutvalg endres derhen, at utvalgene får medbestemmelsesrett i bedriftene. Avtalen som nå gjelder gir utvalgene et meget begrenset arbeidsområde, og utvalgene blir med dette ineffektive så lenge disse bare er et opplysende og rådgivende organ.

(Nr. 240.) *Avd. 452, Ulefos Brug Fagforening*, foreslår:

«Avtalen om tidsstudier mellom NAF og AFL må bli revidert.»

Motivering:

Avdelingen er av den oppfatning at det ville bli en mer rettferdig og riktig akkordsetting om det ble benyttet nøytrale tidsstudiefolk, og ikke som det nå blir praktisert at bedriften benytter sine egne funksjonærer som sådanne, da disse selvfølgelig står helt på bedriftens side, men at det blir benyttet folk fra et konsulentfirma.

Videre mener vi at avdelingens studietillitsmann må få en langt bedre opplæring.

*Fra landsstyret:
Forslagene tiltres.*

NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND

(Nr. 241.) *Holmestrand Handel og Kontor* fremmer følgende forslag til endringer i § 5 i overenskomsten om produksjonsutvalg mellom AFL og NAF:

«1. avsnitt uforandret.

2. avsnitt: Valg av arbeidernes og funksjonærenes representanter innenfor de respektive grupper foregår blant den eller de organisasjoner som har avtaleforhold med bedriften. Valget foregår skriftlig og hemmelig under ledelse og kontroll av vedkommende gruppes tillitsmenn.

3. avsnitt: Tilhører de stemmeberettigede innenfor en valggruppe flere organisasjoner, som alle har avtaleforhold med bedriften, skal tillitsmennene for disse rådslå om innkallelse til møtet og møteledelsen.

(Den videre ordlyd uforandret.)»

Motivering:

Produksjonsutvalgene og deres arbeid har meget å bety for samarbeidet på mange arbeidsplasser rundt om i landet, og må av den grunn også ansees som et av de viktigste avtaleforhold mellom Landsorganisasjonen og Norsk Arbeidsgiverforening.

Etter vår mening bør en organisasjon — og da i særdeleshet en organisasjon innen AFL — som har avtaleforhold med bedriften, sikres representant i de stedlige produksjonsutvalg. Det er imidlertid en kjennsgjerning at slik

som endel av bestemmelsene er formet i dag, skaper de en masse problemer på de enkelte arbeidsplasser. Ikke minst er de forhold som oppstår når valg på merkantil representant skal foretas — ved en bedrift med lav organisasjonsprosent (50 prosent og under) — meget uholdbare.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 242.) *Avd. 12, Trondheim Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

«Avtalen om produksjonsutvalg oppsies.»

Motivering:

Avd. 12 viser til de mange TWI-kurs og opplysningsarbeidet for øvrig som har vært drevet, og anser at utvalgsmedlemmer gjennom dette og sin deltakelse i utvalgsarbeidet har oppnådd en så vidt stor modenhetsgrad at tiden nå bør være inne til å reise krav om:

Medbestemmelsesrett for arbeidernes representanter i produksjonsutvalgene.

(Nr. 343.) *Avd. 25, Stavanger Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

Forslag i 2 alternativer om medbestemmelsesrett i industrien:

Alternativ 1.

LO-kongressen bevirker overfor Regjeringen at lovproposisjon, enten som tillegg til aksjeloven eller som ny selvstendig lov som gir arbeiderne medbestemmelsesrett i industrien, blir reist, med det minste krav om at tredjeparten av styremedlemmene i aksjeselskaper skal velges blant arbeiderne.

Alternativ 2.

Som ny paragraf til avtalen for produksjonsutvalg, foreslås:

- a) Formann og sekretær i produksjonsutvalgene tiltrer styret.
- b) Produksjonsutvalgenes medlemmer tiltrer representantskap og generalforsamling.
- c) i alle instanser med fulle rettigheter.

Motivering:

Som en spe begynnelse på veien til et økonomisk demokrati må minstekravet være å bli representert i styrene for aksjeselskapene for derved på en bedre måte enn nå, å bli orientert om våre respektive arbeidssteders utvikling og maskinelle forandringer, for om mulig å forsvare den menneskelige faktor.

I dag blir rasjonelle tiltak ofte årsak til at vi arbeidere blir flyttet fra sted til sted innen bedriften, i den senere tid også oftere utenfor bedriftene, uten at dette med skjebner og følelser teller med som levende aktivum når aksjeutbytteinteresser diskuterer kapitalens vekst og forretning.

Det er også ganske nedslående at vi i dag, når vi står på høyden av vår makt både politisk og faglig, ikke har de demokratiske rettigheter innenfor verkstedportene som utenfor, regnes som en selvfølgelighet. Vi har enda ikke maktet å tilkjempe oss «en plass nederst ved bordet» i de bedrifter hvor den daglige ledelse har begrenset bevilgende myndighet.

Det er meget illustrerende at ennå i dag er direktørene talsmenn i styrer for aksjeselskaper for tillitsmenn og arbeidere i saker som trenger styrets godkjenning. Direktørene som gjerne selv møter i styret med tale- og forslagsrett, kan da før votering helt fritt si sin mening om arbeidernes forslag eller krav uten å ha dårlig samvittighet (ved siden av seg).

(Nr. 244.) *Avd. 163, Telefonfabrikken STK A/S, Oslo, foreslår:*

«Fagkongressen gir sin fulle tilslutning til reformforslaget om arbeidernes medbestemmelsesrett i bedriften.

Vi ser dette som et av de største framstøt som er gjort for å sikre et mer utvidet demokrati i arbeidslivet, og vi mener videre at en samlet fagbevegelse er en betingelse for en heldig gjennomføring.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret foreslår at kongressen beslutter å si opp overenskomsten om produksjonsutvalg uavhengig av den behandling og det utfall spørsmålet om arbeidernes representasjon i bedriftenes styre og representantskap vil få. Det vil under alle omstendigheter være nødvendig å revidere denne avtale for å gi produksjonsutvalgene økt innflytelse på bedriftenes ledelse. Hertil kommer at det vil være bedrifter som ikke kommer inn under en eventuell ordning med arbeidernes representasjon i bedriftens ledelse.

Forbundsstyret viser for øvrig til sitt forslag vedrørende dette spørsmål, og anbefaler at forslagene fra avdelingene oversendes sekretariatet.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 245.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår:*

«Produksjonsvalgene må gis større myndighet enn det som nåværende avtale tilsier, bl. a. ved at utvalgene må få seg forelagt bedriftenes regnskap og således være med på å fastsette varenes pris m. m. På denne måte hindrer en arbeidsgiveren i å få for store avanser. Det er ikke tvil om at her kan fagorganisasjonens medlemmer bringe resultater til gagn for oss alle.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret foreslår forslaget oversendt sekretariatet.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 246.) *Avd. 18, Fredrikstad, foreslår:*

«1. *Produksjonsutvalgene.*

Arbeiderne skal ha full kontroll med bedriftenes regnskaper og øvrige drift gjennom produksjonsutvalgene. Ensartede regnskapssystemer må innføres. Arbeidernes representanter i produksjonsutvalgene må få den nødvendige opplæring for å gjennomføre disse krav. Utvalgene må ha bestemmende myndighet.»

Motivering:

De opplysninger som må gis i utvalgene er så generelle og mangelfulle at de ikke gir arbeiderne den forståelse av bedriftens stilling som er nødvendig for å oppnå et tillitsfullt samarbeid.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

(Nr. 247.) «2. *Rasjonalisering og arbeidsstudier.*

Kalkulasjoner på alle ledd fra bestillingen løper inn til produktet er ferdig, må føres på skjemaer og foreligger produksjonsutvalgene og tillitsmennene under rasjonaliseringsprosessene og arbeidsstudier.

Motivering:

Arbeiderne har i dag følelsen av at det bare er de som skal studeres under rasjonaliseringen. De øvrige ledd får de ikke kjennskap til. Dette skaper en motvilje som hindrer en fornuftig rasjonalisering med arbeidsstudier.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret mener at bedriftene plikter å orientere produksjonsutvalgene og tillitsmennene om sine kalkulasjoner.

(Nr. 248.) ØSTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«Produksjons- og driftsutvalgene må fortsatt aktiviseres, og de felles arbeidsoppgaver klarlegges. Kursvirksomheten på bedriftene om produksjonsutvalgenes arbeidsoppgaver og utvalgenes status i bedriftsorganisasjonen må utvides og legges opp på et bredere grunnlag.

I denne forbindelse bør Landsorganisasjonen ta opp spørsmålet med Norsk Arbeidsgiverforening for å finne fram til en ordning, slik at bedriftskursene organiseres og avvikles som et fellesanliggende for bedriftsledelsen, for tillitsmennene og samtlige grupperes representanter i produksjonsutvalgene.»

Motivering:

Det er fremdeles et stort behov til stede på bedriftene for skoloring i praktisk produksjonsutvalgsarbeid, — utvalgenes rolle og oppgaver i produksjons- og næringslivet.

Mange produksjonsutvalg inntar en passiv holdning til sine viktigste arbeidsoppgaver, også av den grunn at det gjensidige tillitsforholdet ikke er til stede.

Ved de bedrifter hvor det har vært mulig å få i stand felleskurs for produksjonsutvalget, hvor også bedriftsledelsen har vært representert, viser våre erfaringer at disse kurs har medført betydelig framskritt i retning av økt samarbeidsvilje, gjensidig tillit og effektivisering av produksjonsutvalgets arbeid.

Det har ikke alltid vært lett å få i stand slike felleskurs ved bedrifter tilsluttet Norsk Arbeidsgiverforening. Denne vanskelighet kan ryddes av veien ved å opprette en avtale herom mellom hovedorganisasjonene.

Da avtalen om produksjonsutvalg er en på frivillig grunnlag opprettet fellesavtale, kan det ikke være noen prinsipielle innvendinger mot å gå et skritt videre ved opprettelse av en avtale om felleskurs for utvalgene.

En slik avtale vil være et viktig skritt i retning av rasjonalisering og effektivisering i kursvirksomheten.

(Nr. 249.) Fra sekretariatet:

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Sekretariatets innstilling lagt fram på kongressen:

Til kongressen i 1953 forelå en rekke forslag til endringer i overenskomsten med Norsk Arbeidsgiverforening om produksjonsutvalg. Etter innstilling av sekretariatet vedtok kongressen:

- «1. I samsvar med premissene godkjenner kongressen det syn som er kommet til uttrykk i avtalen mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, at produksjonsutvalgene er rådgivende og opplysende samarbeidsorganer.
2. Sekretariatet gis bemyndigelse til, hvis det finner det nødvendig, å si opp og fornye overenskomsten med Norsk Arbeidsgiverforening med de endringer som ansees formålstjenlig.
3. For å dyktiggjøre arbeidernes og funksjonærenes representanter i produksjonsutvalgene slik at de kan fylle sin oppgave, må det drives et utstrakt opplysnings- og opplæringsarbeid. Dette forutsettes drevet i fellesskap av Landsorganisasjonen, forbundene og Arbeidernes Opplysningsforbund.
4. Under henvisning til den samfunnsmessige betydning av en grundig opplæring av arbeider- og funksjonærrepresentantene i driftsøkonomi, driftsteknikk, planleggings- og samarbeidsproblemer, retter sekretariatet en henstilling til statsmyndighetene om at det offentlige tar initiativet til et omfattende skoleringsarbeid på dette område.
5. For å stimulere produksjonsutvalgene til større aktivitet pålegges sekretariatet å ta opp spørsmålet med Norsk Arbeidsgiverforening om arbeidernes andel i den produksjonsøkning som framkommer ved rasjonalisering og forenkling av produksjonen.
6. Sekretariatet anmodes om å inngå til myndighetene med krav om gjennomføring av ensartede regnskapssystemer for industribedriftene.

I kongressperioden er overenskomsten om produksjonsutvalg revidert i 1954, og retningslinjer ved gjennomføring av arbeidsstudier i 1955.

Også til kongressen i år er det kommet inn en rekke forslag til endringer av overenskomsten om produksjonsutvalg, så vel som endringer av retningslinjer for arbeidsstudier.

Enkelte forslag tar også opp spørsmålet om medbestemmelsesretten, men dette vil bli behandlet som særskilt sak.

Andre forslag peker på nødvendigheten av utbygging av AFL's rasjonaliseringskontor.

Et spesielt forslag peker på nødvendigheten av aktivisering av utvalgene, og understreker nødvendigheten av opplysningsarbeidet.

Forslagene er for så vidt analoge med de forslag som kom inn til kongressen i 1953.

Avtalen om produksjonsutvalg som ble opprettet i 1945, ble revidert i 1950 og 1954, og varer til 31. desember 1957.

Retningslinjer ved gjennomføring av arbeidsstudier ble opprettet i 1947 og revidert i 1955, og har ingen tidsbestemt utløpstid. Begge avtaler bør til enhver tid, i nøye kontakt med forbundene, være gjenstand for revisjon etter hvert som en høster erfaringer på området. Det er derfor rimelig at sekretariatet, i forståelse med forbundene, får fullmakt til å revidere begge avtaler.

I forbindelse med spørsmålet om revisjon av hovedavtalen har det vært antydning om det muligens ville være formålstjenlig å innarbeide overenskomsten om produksjonsutvalg i hovedavtalen.

Dette bør bli gjenstand for en nærmere utredning, da det er meget som taler for at det vil være riktig, ut fra de erfaringer en nå har.

I henhold til det som er anført innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. Kongressen understreker vedtakene på kongressen i 1953.
2. De innsendte forslag oversendes sekretariatet, som i forståelse med forbundene gis bemyndigelse til å oppsi og revidere overenskomsten om produksjonsutvalg, så vel som retningslinjer ved gjennomføring av arbeidsstudier.

Sekretariatets innstilling om medrepresentasjon.

I DNA's program for stortingsperioden 1954—57 er det et hovedavsnitt: «Nye framstøt for folkestyre».

Under dette hovedavsnitt tar programmet også opp spørsmålet om i n d r e d e m o k r a t i i bedriftene.

Programmet går herunder inn for 3 hovedsaker:

- a) Grunnsetningen om menneskelig likeverd må arbeides bedre fram i bedriftslivet.

Felles rådslagning og samarbeid må prege forholdet mellom ledelse og underordnet. På denne måte blir grunnlaget lagt for virkelig samarbeid og naturlig disiplin, til gagn for arbeidslivet og for den enkelte.

- b) Produksjons- og driftsutvalgene må effektiviseres gjennom samarbeid mellom arbeidslivets organisasjoner og med støtte av samfunnet.
- c) Det må gjennomføres reformer i aksjelovgivningen slik at arbeiderne og funksjonærene ved storbedriftene i industrien får rett til å velge målsmenn til bedriftens ledelse.

Til å utrede og fremme forslag i dette spørsmål ble det ved kgl.

res. av 29. april 1955 oppnevnt et spesielt utvalg, som fikk følgende sammensetning:

Direktør Anders Frihagen, formann, disponent Aars Nicolaysen og o.r.sakfører Rein Henriksen, representerende Norges Industriforbund, h.r. advokat Alf Nordhus og forretningsfører Olav Bruvik fra Landsorganisasjonen.

Under sakens behandling i komitéen ble det straks klart at det ikke ville være mulig å komme fram til noen enstemmig innstilling. Industriforbundets representanter ville ikke akseptere noen form for medrepresentasjon i representantskap og styrer.

Det ble i komitéen framkastet den tanke at det ville være av større verdi om partene i arbeidslivet ved forhandlinger kunne videreutvikle det samarbeid som hadde vokst fram gjennom produksjonsutvalgene ved en frivillig avtale.

Komitéens formann forela dette spørsmål for Justis- og Politidepartementet, som den 6. juni 1956 meddelte at det hadde intet å innvende mot at slike forhandlinger ble opptatt mellom NAF og AFL.

I sekretariatets møte den 28. august ga dette sin tilslutning til at forhandlinger kunne opptas, og det samme ble gjort fra NAF's side.

Den 9. oktober oppnevnte så sekretariatet følgende forhandlingsutvalg:

Alf Andersen, Arne Kr. Meedby, Kåre Pehrson, Josef Larsson og Karsten Torkildsen.

Noe senere oppnevnte NAF følgende forhandlingsutvalg:

Direktør A. P. Østberg, direktør Johs. Gahr, direktør Thv. L. Moe, tekstilingeniør Knut Halvorsen og advokat Knut Henriksen.

Før forhandlingene ble opptatt ble saken inngående drøftet i forhandlingsutvalget, hvor en kom til det resultat at det ikke var noen farbar linje å bygge på produksjonsutvalgene, slik som antydnet av Industriforbundets representanter.

Det hadde ingen hensikt og liten verdi å etablere møte mellom produksjonsutvalget og bedriftens styre.

Skulle en i første omgang gi avkall på å fremme saken ved lov, måtte en ved forhandlinger søke å øke og utbygge tillitsmennenes innflytelse på arbeidsplassen, og først og fremst gjennom hovedavtalens § 9.

Ut fra dette syn utarbeidet forhandlingsutvalget et forhandlingsgrunnlag som ble forelagt sekretariatet og godkjent med enkelte tilføyelser i møtet den 12. februar 1957.

Det har vært holdt en rekke forhandlingsmøter og forhandlingene ble avsluttet den 8. april 1957, hvor partene er kommet fram til et forslag til revisjon av hovedavtalens § 9.

I tillegg hertil er hovedavtalens § 8 forbedret i retning av at tillitsmennene for møter med bedriftsledelsen får erstattet tapt arbeidsfortjeneste i stedet for timelønn.

For øvrig er det en endring i § 11, 3. avsnitt, i overenskomsten om produksjonsutvalg, hvor det i mer positive former er instituert informasjonsmøter for alle ansatte i bedriften.

Protokollen fra forhandlingsmøtene vedlegges:

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Forhandlingsresultatet mellom NAF og AFL for så vidt det gjelder endringer i hovedavtalens §§ 8 og 9, samt produksjonsutvalgsavtalens § 11, 3. avsnitt, godkjennes.

Bilag.

Ar 1957, den 24. januar, 27. januar, 9. mars, 1. og 8. april, ble holdt forhandlingsmøter om arbeidernes representasjonsrett overfor bedriftene.

Til stede: For Arbeidernes faglige Landsorganisasjon:

D'herrer Alf Andersen, Josef Larsson, Kaare Pehrson (ikke 1. april), Karsten Torkildsen (ikke 24. januar og 1. april) og Arne Kr. Meedby (ikke 1. april).

For Norsk Arbeidsgiverforening:

D'herrer A. P. Østberg, Johs. Gahr, Knut Halvorsen (ikke 1. april), Thv. Moe (ikke 24. januar og 1. april) og Knut Henriksen.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon har i hovedavtalen og overenskomsten om produksjonsutvalg utformet bestemmelser som tar sikte på å legge forholdene i arbeidslivet til rette for et samarbeid mellom bedriften og arbeidstakerne. For det enkelte menneske er det av den største betydning at samfølelsen mellom ham og bedriften er sterk og levende, og dette er også en nødvendig forutsetning for en effektiv produksjon. For å oppnå en slik samfølelse er det viktig å ha hensiktsmessige former for drøftelse av felles problemer og for gjensidig orientering om de spørsmål som er av interesse for bedriften og for dem som arbeider i den.

Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er derfor blitt enige om å utvikle videre det samarbeid som allerede finner sted, ved å gjennomføre følgende endringer i hovedavtalen og overenskomsten om produksjonsutvalg:

I. Hovedavtalens § 8, punkt 1, 2. ledd, får følgende ordlyd:

For den tid som medgår til slike avtalte forhandlingsmøter skal tillitsmennene godtgjøres tapt fortjeneste når møtene finner sted på bedriften innenfor deres ordinære arbeidstid.

Merknad:

Det er partenes forutsetning at der vanligvis til forhandlinger i tvistesaker ikke møter flere enn 3 tillitsmenn. Partene har også forutsatt at der ved den enkelte bedrift kan avtales spesielle regler for tillitsmennenes godtgjørelse.

II. Hovedavtalens § 9 får følgende ordlyd:

1. Hovedorganisasjonene er enige om at det er av betydning for å styrke samarbeidet og tillitsforholdet innenfor den enkelte bedrift at bedriftsledelsen holder tillitsmennene orientert om bedriftens økonomiske og produksjonsmessige stilling og utvikling.
2. Bedriftsledelsen skal konferere med tillitsmennene om påtenkte endringer i virksomheten og herunder gjøre rede for hvilken betydning disse vil ha både for bedriften og arbeidstakerne. Når saken angår arbeidstakernes sysselsetting og arbeidsforhold, skal de ved sine tillitsmenn gis muligheter for å fremme sine synspunkter før bedriftens beslutninger settes i verk. I de tilfelle bedriftsledelsen ikke finner å kunne ta hensyn til tillitsmennenes anførsler, skal den grunngi sitt syn. Det skal settes opp notat fra disse konferanser.

Merknad:

Disse bestemmelser medfører at bedriften skal gi tillitsmennene mulighet for å fremme sine synspunkter, bl. a. når det er spørsmål om å iverksette innskrenkninger i arbeidsstyrken. Hvis bedriften da finner å måtte fravike ansienniteten og tillitsmennene er av den oppfatning at dette ikke er saklig begrunnet, kan spørsmålet bringes inn til forhandlinger mellom organisasjonene. Gjøres dette uten unødig opphold, utstår de omtvistede oppsigelser inntil det har vært forhandlet.

3. I bedrifter som eies av selskaper holdes kontaktmøter mellom bedriftens styre og tillitsmennene så ofte det fra en av sidene ytres noe ønske om det. Bedriftens daglige leder sørger for det nødvendige arrangement. Hensikten med møtene er å styrke samarbeidet og tillitsforholdet ved drøfting av spørsmål av interesse for bedriften og arbeidstakerne. Ordningen skal ikke gripe inn i den vanlige framgangsmåte for behandling av tvister, jfr. hovedavtalens § 2. Når kontaktmøtet finner sted innenfor ordinær arbeidstid, godtgjøres tillitsmennene tapt arbeidsfortjeneste i samsvær med bestemmelsene i § 8, punkt 1. Det settes opp notat fra disse møter.

Merknad:

Partene er klar over at det ikke alltid vil være praktisk med deltagelse av alle styremedlemmer og alle tillitsmenn i kontaktmøtene, men der bør fra hver side være en representasjon som sikrer at hensikten med den etablerte ordning blir oppnådd.

- III. Endringene i hovedavtalens § 9 gjelder ikke for bygg- og anleggs- virksomhet, dampskipsekspeditører og rederivirksomhet med mindre hovedorganisasjonene ved forhandlinger blir enige om de nødvendige tilpasninger.

- IV. Overenskomsten om produksjonsutvalg § 11, 3. avsnitt, får følgende ordlyd:

Så ofte produksjonsutvalget finner det nødvendig, holdes det informasjonsmøter for de ansatte ved bedriften. Informasjonene kan gis så vel skriftlig som muntlig. De fortrolige meddelelser som bedriften forlanger hemmeligholdt, jfr. § 2, siste ledd, må dog ikke bekjentgjøres.

V. Endringene i hovedavtalen og overenskomsten om produksjonsutvalg trer i kraft 1. juli 1957.

Dette forslag anbefales av forhandlerne.

A. P. Østberg. Johs. Gahr. Thv. L. Moe. K. Halvorsen. Knut Henriksen.
Alf Andersen. J. Larsson. Kaare Pehrson. Karsten Torkildsen.
Arne Kr. Meedby.

Alf Andersens innledningsforedrag om medrepresentasjon for de ansatte i ledelsen.

Sekretær Alf Andersen innledet om dette emne og uttalte herunder bl. a.:

Statsministeren var såvidt inne på dette punktet i sitt innledningsforedrag og uttalte at dette spørsmålet foreløpig i et hvert fall var koplet ut av lovverket og overlatt til partene i arbeidslivet. Jeg vil her ganske kort redegjøre for bakgrunnen, men vil ikke komme nærmere inn på programposten på Det norske arbeiderpartis arbeidsprogram. Det er så vel kjent.

Det som det var spørsmål om her var på hvilken måte vi skulle klare å levendegjøre partiets programpost, nemlig dette å gi større plass for *mennesket* i arbeidslivet og skape likeverdige forhold mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. Omkring årsskiftet 1953—54 ble det av sentralstyret nedsatt en partikomité som skulle drøfte hele dette spørsmålet. Såvidt jeg skjønner var tanken den at resultatet av komitéens arbeid skulle brukes ved forberedelsen av proposisjonen når det gjaldt reformer i aksjelovgivningen i sin alminnelighet. Det er nokså naturlig at det har vært temmelig delte meninger om på hvilken måte denne programposten skulle gjennomføres. Det er også første gang at vi på en kongress faktisk har drøftet spørsmålet. Vi har jo vår egen programpost i Landsorganisasjonens vedtekter, hvor det bl. a. står at vi skal arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a. å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.

Det har vel imidlertid vært svært liten klarhet om på hvilken måte dette mest hensiktsmessig skulle gjennomføres. Skal det eventuelt skje ved direkte valg på den enkelte bedrift? Skal det skje ved en organisasjonsmessig representasjon fra de enkelte forbund? Eller — skal det skje gjennom oppnevning av regjeringen etter forslag av organisasjonene? Det har også vært spørsmål om hvorvidt man skulle ha en representasjon i bedriftenes styre og deres representantskap eller om man bare skulle konsentrere seg om representasjon i representantskapet? I den forbindelse har også

det spørsmålet vært diskutert om styrenes og representantskapenes egentlige mandat.

Etter et diskusjonsmøte i desember 1954 kom man i ethvert fall fram til en retningslinje hvoretter man i første omgang, gjennom revisjon av aksjeloven, ville søke innstiftet obligatoriske representantskap i større bedrifter. Grensen ble antydnet til 2 à 300 arbeidere. Det var da forutsetningen at dette representantskap ikke bare skulle være et kontrollerende organ, men også et organ som skulle ha myndighet på visse områder — noe representantskapene vanligvis ikke har i dag. For det første skulle representantskapene velge styre, hvilket i dag vanligvis blir foretatt av generalforsamlingen. Andre viktige avgjørelser skulle tillegges representantskapet, f. eks. omlegning av driften, salg av fast eiendom osv. Det er saker som i dag ligger inn under bedriftenes styrer. Forøvrig skulle det være representantskapenes oppgave å føre kontroll med styret, og i det hele tatt være en forsamling der styret virkelig skulle svare for seg.

Dette var jo en nydannelse på dette område, og det var såvidt jeg skjønner forskjellig diskusjon om på hvilken måte dette skulle settes i verk. Diskusjonen førte til at man ble enig om at regjeringen skulle sette ned et raskt arbeidende utvalg som skulle ha til oppgave å komme med et forslag til innpasning av regler for medbestemmelsesrett i aksjelovgivningen — innen utgangen av 1955. Det var også samstemmighet om at utvalget skulle bestå av 2 mann fra Landsorganisasjonen, 2 fra Industriforbundet og 1 regjeringsoppnevnt formann. Dette utvalget ble oppnevnt 29. april 1955 og fikk denne sammensetningen: Direktør Anders Frihagen, formann, disponent Aars Nicolaisen og o.r.sakfører Rein Henriksen fra Industriforbundet og fra Landsorganisasjonen Alf Nordhus og Olav Bruvik.

I dette utvalget pågikk det så å si hele tiden en rent prinsipiell diskusjon om bakgrunnen for utvalgets mandat. Det inntraff jo også det som vi på forhånd nesten kunne regne med at Industriforbundets representanter ikke så helt frivillig ville gi seg inn på en slik linje. I dette utvalget satte Landsorganisasjonens representanter fram et forslag som lå i flukt med det som man på forhånd hadde diskutert.

Det viste seg nokså snart — som jeg også tidligere nevnte — at det ikke på noe område var mulig å få noen tilslutning fra Industriforbundets representanters side for noen som helst utvidelse av aksjeloven i den retning å få en representasjon i styrene for arbeidstakerne. Man kan vel si det så sterkt at man hadde inntrykk av at Industriforbundets representanter, som oppfattet seg som næringslivets talsmenn, ville bekjempe et hvert forslag som gikk i retning av å gi arbeidstakerne noen innflytelse på ledelsen innenfor bedriftene.

Under disse forhandlingene ble det da reist spørsmål om hvorvidt det ville være mulig eventuelt gjennom forhandlingslinjen å komme fram til et resultat som i så tilfelle kunne aksepteres av fagorganisasjonen. Vi fikk en henvendelse fra Justisdepartementet med anmodning om å forhandle med Norsk Arbeidsgiverforening om eventuell revisjon av Produksjonsutvalgsavtalen eller Hovedavtalen eller en kombinasjon av begge deler. Sekretariatet sa fra om at vi ikke hadde noe mot at det ble opptatt slike forhandlinger. Vi kan jo nå si at vi på det daværende tidspunkt ikke hadde noe særlig stort håp om at det skulle lykkes å komme fram til et akseptabelt resultat. Norsk Arbeidsgiverforening behandlet samme henvendelse høsten i fjor og svarte — i samsvar med Landsorganisasjonen — at de ikke hadde noe i mot å forhandle om spørsmålet.

Da spørsmålet om å gå forhandlingsveien for eventuelt å komme fram til en akseptabel ordning av spørsmålet om medbestemmelseretten eller medinnflytelse, kom opp var det nødvendig først og fremst å avgjøre om en skulle bygge på produksjonsutvalgsavtalen eller bygge ut hovedavtalen, eller kanskje en kombinasjon av begge deler. I den offentlige komité var det sterkt kommet til uttrykk ønskeligheten av å utbygge samarbeidet gjennom det samarbeidsorgan som var skapt i produksjonsutvalget. Når sekretariatet hadde akseptert å forsøke forhandlingslinjen, vil jeg etter hvert prøve å begrunne dette.

Under diskusjonen om forhandlingsgrunnlaget var det ikke vanskelig ganske snart å bli klar over at hvis en gjennom avtale skulle forsøke å levendegjøre medinnflytelsen på arbeidsplassen på den enkelte bedrift, måtte en bygge på tillitsmannsinstitusjonen og dermed på hovedavtalen.

Alle kjenner ikke grunnlaget for produksjonsutvalgsavtalen og produksjonsutvalgenes virksomhet. Jeg skal ikke i denne forbindelse komme nærmere inn på hvorfor produksjonsutvalgene muligens ikke har innfridd forventningene slik en hadde håpet. Det hele er en omstillingsprosess en må igjennom og hvor begge parter må akseptere samarbeidsprinsippet og levendegjøre samarbeidet i det daglige liv.

Dette vil ta sin tid, og har tatt sin tid, ikke bare i vårt land men i mange andre land som har gått samme vei. En kan bare vise til våre nærmeste naboland.

Det hele må bygge på opplysning og atter opplysning på begge sider.

I tillegg hertil burde det være nokså klart at skal en som en begynnelse til det en muligens forstår og vil fortolke som medbestemmelsesrett, ha dette utformet som en avtale med motparten,

må en forandre avtalen i selve tillitsmannsinstitusjonen og i fagforeningen.

Hovedavtalen må følges av begge parter. Hovedavtalen er en del av alle tariffavtaler. Produksjonsutvalgsavtalen er i og for seg også en avtale som partene plikter å følge, men som allikevel ikke har den forankring i selve overenskomstforholdet som hovedavtalen.

Videre er produksjonsutvalgsavtalen bygget ut som en avtale omfattende alle grupper innenfor bedriftsorganisasjonen, arbeidere, funksjonærer, arbeidsledere og bedriftsledelsen, og alle har like rett til valg av representanter i utvalget, også de uorganiserte.

En eventuell utbygging av en større innflytelse gjennom produksjonsutvalgsavtalen, ville henge mer i luften og være mer avhengig av den enkelte bedrifts og bedriftsledelses innstilling.

Ut fra det som her er nevnt var det derfor på et nokså tidlig tidspunkt at Landsorganisasjonen ved de eventuelle forhandlinger om dette spørsmål måtte bygge på hovedavtalen og gjennom denne styrke tillitsmennenes stilling og innflytelse på arbeidsplassen.

Sekretariatet så saken fra det synspunkt at kunne en gjennom en styrking av hovedavtalen og gjennom denne instituere bedriftsmessig plikt til å holde arbeiderne underrettet om alle disposisjoner av betydning, og gi arbeiderne gjennom tillitsmennene anledning til å uttale seg om disse disposisjoner før de ble satt i verk, ville det ha større reell betydning enn en eventuell representasjon i visse bedriftsstyrer og representantskap.

En eventuell lov om medrepresentasjon i aksjeselskaper på over 200 arbeidere som er antydnet av våre representanter i det offentlige utvalg, ville i tilfelle komme til å berøre bare et fåtall av AFL's medlemmer. Vi har i vårt land bare vel 200 bedrifter på over 200 arbeidere, som samlet beskjeftiger 98 000 arbeidstakere, og heller ikke alle disse bedrifter er aksjeselskaper. Dette vil si at en eventuell medinnflytelse ved representasjon i styrer og representantskap i aksjeselskaper, høyest vil komme til å berøre 10—15 prosent av Landsorganisasjonens medlemstall. Det er en kjenngjering at det er de mellomstore og mindre bedrifter som beskjeftiger storparten av lønnstakerne her i landet.

Problemet i dette tilfelle er å søke å finne fram til en samarbeidsmåte som i størst mulig utstrekning gir arbeidstakerne mulighet for å fremme sine ideer, for å bli hørt og derigjennom kunne influere på de organer som tar avgjørelser, og som har ansvaret for den enkelte bedrift. Spørsmålet er om det er mulig å sikre arbeiderne rett til medvirkning i planlegging og løsning av bedriftens indre problemer av teknisk, økonomisk og administrativ art.

På hvilken måte kan dette eventuelt best gjøres? Enten gjennom

utvidelse av innflytelsen på arbeidsplassen i det daglige liv, gjennom en eventuell representasjon i styre og representantskap.

For å besvare dette må en selvfølgelig først ha klart for seg hva en ønsker å oppnå.

For det første er bedriftenes styrers behandling av de bedriftsmessige problemer, og representantskapet i enda større grad, sterkt begrenset. Selv om en gjennom lov ville prøve å utvide representantskapets myndighet, kan det allikevel ikke bortforklares at den faktiske bedriftsledelse ligger i den daglige ledelse på den enkelte (arbeidsplass) bedrift, både administrativt og teknisk.

En større innflytelse eller en utbygging av avtalen i retning av større anledning til å ta problemene opp på den enkelte bedrift, og gi arbeiderne gjennom sine tillitsmenn større rett og grunnlag til å få bedriftsledelsen til å fremholde sitt syn, skulle etter alt å dømme i realiteten gi arbeidstakerne større innflytelse på den enkelte bedrifts ledelse.

Det er en kjent sak at spørsmålet om arbeidernes medinnflytelse i bedriftslivet eller gjennomføringen av det industrielle demokrati og på hvilken måte dette skal løses, har vært altfor lite diskutert. Det er klart at det på papiret vil alltid se forlokkende ut at en gjennom lov skal skape mer menneskelig likeverd i bedriftslivet ved at arbeiderne skal være representert i bedriftens ledelse. For det første vil det, som før nevnt, hvis en bygger på aksjeselskapsformen, kun gjelde et fåtall bedrifter. Dernest må en vurdere på hvilken måte en kan oppnå også å skaffe arbeiderne i det private bedriftsliv, som ikke er aksjeselskaper, den samme medinnflytelse.

Når en ser på utviklingen hittil er det klart at den kollektive avtale i seg selv innebærer en medbestemmelsesrett. Medbestemmelsesretten ble stadfestet allerede gjennom den første kollektivavtale, og etter hvert som avtalene gis og utbygges, utvides også medbestemmelsesretten. Den ble utvidet ganske betraktelig i og med hovedavtalen 1935, og supplert med de enkelte overenskomster gir avtalen i dag arbeiderne en betinget medbestemmelsesrett i en hel rekke spørsmål. Arbeidsgiverne og bedriftsledelsen har ikke siden utbyggingen av de kollektive avtaler alene kunnet bestemme over en rekke spørsmål. F. eks. lønninger, overtids-skift og helgedags-godtgjøring, arbeidstidsspørsmål, verne spørsmål, sosiale spørsmål, ferie osv. I mange tilfeller heller ikke oppsigelser og andre ting.

En eventuell fortsettelse på dette grunnlag vil så langt det er gjørlig innen rammen av forhandlingslinjen, kunne gi arbeiderne atskillig i retning av medinnflytelse i disposisjonene på den enkelte (arbeidsplass) bedrift, og dermed levendegjøre det menneskelige likeverd i arbeidslivet. En annen sak er det selvfølgelig hvis en leg-

ger noe annet i medbestemmelsesretten enn det en faktisk er, nemlig medinnflytelse.

Den faktisk bestemende er, såvel i aksjeselskapenes styre som i representantskap, majoriteten, og en vil alltid komme til å stille seg det spørsmål om hvilken innflytelse det vil kunne ha på den bedriftsmessige ledelse om en hadde aldri så flinke folk i et styre eller representantskap, så lenge de var i mindretall.

Det kan naturligvis innvendes at et sted må en begynne, og at en begynnelse med å levendegjøre det industrielle demokrati, var å begynne med representasjon i styre og representantskap.

Men hva med det øvrige bedriftsliv hvis en ikke går så langt som til nasjonalisering? Er det noen etapper på veien mellom en mindretalls representasjon i styre og representantskap og hel og full overtakelse av bedriftslivet?

På den annen side har vi faktisk ennå til gode, fordi det ikke har vært forsøkt, å se i praksis hvordan medrepresentasjon i styre og representantskap i private bedrifter vil virke, men en kan selvfølgelig gjøre seg visse refleksjoner.

Hvis en gjennom lovgivning innfører tvungen representasjon i private bedrifter under den mest forbitrede og absolutte motstand fra bedriftenes side, er det vel lite sannsynlig at en representasjon i det hele tatt har noen reell verdi. Vi har visse erfaringer fra statsbedrifter, men det er ikke til å komme forbi at disse står i en ganske annen stilling.

Det er ikke min mening å forsøke å bortforklare realiteten i den programposten som nå en gang står på partiets program. Det jeg har forsøkt å forklare her er sekretariatets bakgrunn for å velge forhandlingslinjen, der man i første omgang når vi skulle ta standpunkt til et resultat, visste hva vi hadde. Så får vi etter hvert diskutere oss fram til hvilken linje vi skal følge videre for å levendegjøre den post som står på programmet.

Vi har på bakgrunn av det jeg her har nevnt forhandlet med Arbeidsgiverforeningen, og resultatet vil dere finne i tilleggsinnstilling II, sidene 5, 6 og 7. Jeg vil gjerne gå gjennom den protokollen som er gjengitt der, og så får det bli kongressens sak å avgjøre om den finner at resultatet er så tilfredsstillende at den i første omgang finner å kunne se bort fra en lovforandring på dette område — altså i første omgang.

Det var nokså klart helt fra begynnelsen av at Norsk Arbeidsgiverforening over hodet ikke ville forhandle om disse ting hvis de ikke på forhånd fikk en viss garanti for at det ikke ble noen lovbehandling av spørsmålet.

I vårt opplegg var det naturlig å ta utgangspunkt i Hovedavtalens

§ 9 og gjennom denne å bygge ut tillitsmennenes innflytelse på den enkelte arbeidsplass. Man finner ordlyden av den nye § 9 i innstillingen. (Taleren siterte denne.)

For det første er det her en forutsetning at bedriftsledelsen skal konferere med tillitsmenn om påtenkte endringer i virksomheten som kan ha sin betydning for arbeidsforholdet. Og hva er det ikke som kan ha betydning for arbeidsforholdet? Det er ikke nødvendig for meg nærmere å definere dette. Det er nær sagt alt, det gjelder nær sagt alle disposisjoner som skal foretas, og hvor tillitsmennene etter denne bestemmelse vil få adgang til å være med og framføre sitt syn. Det blir sterkt presisert — hva dere også ser — at det skal skje *før* disposisjonene settes i verk, *slik* at tillitsmennene skal ha en viss innflytelse på bedriftenes disposisjoner. Det vil si: hvis deres argumenter er tungtveiende nok, og bedriftens ledelse finner å kunne ta hensyn til dem.

I punkt 3 blir det pekt på at det skal kunne holdes kontaktmøter mellom bedriftens styre og tillitsmennene, og der skal tillitsmennene ha muligheter for å kunne legge fram sine synsmåter overfor ledelsen om disposisjonene.

Etter min mening er *denne* begynnelsen ikke bare god, men den er bedre enn vi kunne regne med. Hvis vi kan bygge på dette, og hvis vi på den annen side ser fram til hvordan vi ellers vil skape det indre demokrati i bedriftslivet — eventuelt gjennom lovveien — så har vi etter min oppfatning et godt utgangspunkt i denne avtalen.

Det har i forbindelse med revisjonen av avtalen fra vår side vært reist visse krav som i og for seg ikke har noen forbindelse med § 9 eller de spørsmål som vi her diskuterer. Det vil man finne i merknad til punkt 2. Det var fra enkelte hold reist ganske sterke krav om at man i denne forbindelse skulle forsøke å løse ansiennitetsspørsmålet. Det har i et hvert fall fra enkelte forbunds side gjennom mange, mange år vært reist krav om at man skulle få en ansiennitetsbestemmelse inn i avtalen. Fra enkelte hold er det reist temmelig omfattende krav, mens det på annet hold er pekt på at ansiennitetsbestemmelser hverken er ønskelige eller overhodet kan innpasses i avtalen. Vi besluttet oss for å reise disse krav i forbindelse med revisjon av § 9, og vi kan vel si at det har lyktes i *prinsippet* å få fastslått ansienniteten. (Taleren siterte her merknaden til punkt 2 i § 9). Altså: For det første har man her for første gang fått fastslått på en generell basis ansiennitetsprinsippet. Riktignok er det slik at hvis bedriftsledelsen finner at det er grunn til å fravike ansienniteten, men hvor tillitsmennene er av en annen oppfatning, så kan man altså bringe saken inn til forhandling for hovedorganisasjonen på samme måte som for andre tvistesaker.

Vi har også fått en endring i Hovedavtalens § 8, punkt 1, 2. ledd — en sak vi har hatt oppe også tidligere, sist ved revisjonen av Hovedavtalen. — Det gjelder hovedavtalens bestemmelse om kompensasjon for forhandlingsmøter, og endringen går ut på at vi har fått forandret den slik at det nå i stedet for timelønn står fortjeneste.

Arbeidsgiverforeningen har i dette spørsmål — som i de øvrige saker i denne forbindelse — kjempet sterkt imot, men det er vel ikke noen grunn til å skjule her at Arbeidsgiverforeningen sto i en tvangssituasjon. De var klar over at hvis vi ikke her kunne komme fram til en akseptabel løsning for begge parter, så ville lovforslaget komme. Vi må se resultatet av disse forhandlinger på denne bakgrunn. Dette førte altså også til at vi fikk løst også dette spørsmålet. Der er det en merknad som jeg gjerne vil peke på. (Taleren siterte ordlyden av den). Dette med begrensningen til 3 tillitsmenn når det gjelder alminnelige tvistesaker er ikke endret. Når det gjelder forhandlinger og kontaktmøter som skal foregå i henhold til den nye § 9, så er det ikke antydning noen begrensning i og for seg av tillitsmennenes antall. Man har bare sagt at forutsetningen må være at det ikke blir allmannamøter, men at det begrenses til et rimelig antall. Man har jo bedrifter der man har tillitsmenn i de enkelte avdelinger slik at det samlede tillitsmannsantall går opp i både 28 og 30 mann. Det er klart at tillitsmennene på de enkelte bedrifter selv må forsøke å foreta en begrensning slik at det blir et rimelig antall. Ellers vil det hele løpe ut i intet.

Jeg nevnte at Norsk Arbeidsgiverforening i dette tilfelle var i en tvangssituasjon. Det er under disse forhold klart at Norsk Arbeidsgiverforening stilte visse betingelser for eventuelt å komme fram til en avtale. Under avslutningen av forhandlingene ble det fra Norsk Arbeidsgiverforenings side meddelt at de ville tilskrive Landsorganisasjonen og anmode om svar på dette brevet: «Norsk Arbeidsgiverforenings Centralstyre har behandlet protokollen fra møtene 24. januar, 27. februar og 1. april d. å. og har besluttet å vedta den under den uttrykkelige forutsetning at det ikke av statsmaktene blir gjennomført lovendringer i representasjonsrett for arbeidstakere i bedrifter innenfor Norsk Arbeidsgiverforenings organisasjonsområde. Vi ber Dem bekrefte at De er innforstått med denne forutsetning.» Vi sa fra allerede på et tidlig tidspunkt at Landsorganisasjonen ikke i noe tilfelle over hodet kan gi noen som helst garanti. Vi kan ikke gi noen garanti for hva Stortinget og de lovgivende myndigheter kommer til å gjøre eller ikke gjøre, men det vi kan gjøre og som vi har lovet å gjøre, har vi sagt i følgende svar:

«Vi har mottatt Deres brev av ... og er merksam på Deres forutsetning for vedtagelse av forhandlingsprotokollen og har forstått det slik at dersom denne forutsetning brister, skal hovedorganisasjonene ta opp igjen forhandlingene med utgangspunkt i Hovedavtalen slik den lød før endringene.»

Altså: Hvis kongressen eventuelt forkaster det forhandlingsresultat som foreligger, så skal forhandlingene tas opp igjen med utgangspunkt i Hovedavtalen slik den lød før endringene, eller hvis lovgiverne på den annen side — mot formodning — skulle fremme proposisjon om lov på dette område. Sekretariatet har behandlet denne saken og innstillingen fins i dagsordenen. Sekretariatet foreslår at kongressen godkjenner protokollen, og jeg vil oppta sekretariatets innstilling.

Likelønnsspørsmålet.

Vi viser til forslag nr. 125, 153, 154, 177, 187, 201 og 205. Sekretariatet fremmet følgende innstilling på kongressen:

Det er også til denne kongress kommet noen forslag angående likelønnsspørsmålet, hvor det bl. a. anmodes om at konvensjon nr. 100 må bli ratifisert av Stortinget.

På kongressen i 1953 ble det i likelønnsspørsmålet lagt fram en innstilling fra sekretariatet som ble enstemming vedtatt. I denne innstillingen ble det bl. a. pekt på at Landsorganisasjonen allerede ved skriv av 21. desember 1951 hadde uttalt seg for ratifikasjon av konvensjonen.

Konvensjon nr. 100 ble av Sosialdepartementet lagt fram for Stortinget i proposisjonen nr. 87 for 1952. I proposisjonen ble det da opplyst at Landsorganisasjonen tilrådte ratifikasjon. Da proposisjonen ble behandlet i Stortinget, ble det i innstillingen fra Sosialkomitéen pekt på at «forholdene på det daværende tidspunkt ikke gjorde det mulig for Norge å ratifisere konvensjonen.»

Imidlertid har det siden da skjedd endel avklaring, bl. a. med omsyn til forståelsen av konvensjonens tekst. Spørsmålet om hvilke krav konvensjonen setter til statsmyndighetene i de land som ratifiserer den, ble våren 1956 forelagt ILO's ekspertkomité for gjennomføring av konvensjoner og rekommendasjoner. Ekspertkomitéen ga en uttalelse som på sett og vis har skapt avklaring i de tolkningsvansker konvensjonen bød på. Derfor er saken nå tatt opp av Sosialdepartementet til ny behandling, og spørsmålet ble forelagt ILO-komitéen til uttalelse i møte 18. februar d.å. I den melding som forelå for ILO-komitéen i møtet, gikk det bl. a. fram at pr. 1. januar 1957 hadde 18 stater ratifisert konvensjon nr. 100. Det er: Argentina, Belgia, Bulgaria, Cuba, Dominikanske Republikk, den tyske forbundsrepublikk (Vest-Tyskland), Frankrike, Honduras, Hvite-Russland, Italia, Jugoslavia, Mexico, Fillippinene, Polen, Sovjet-Samveldet, Ukraina Ungarn og Østerrike.

Under behandlingen i ILO-komitéen ble det også opplyst at Statens like-lønnskomité vil legge fram sin innstilling i løpet av våren.

Etter det som nå foreligger, skulle det derfor kunne sies at myndighetene har en langt bedre oversikt over hele denne saken enn tilfellet var ved forrige kongress. Mulighetene er således til stede for ratifikasjon. Våre representanter i ILO-komiteén rådde derfor til — under henvisning til Landsorganisasjonens tidligere uttalelse, og at uttalelsen fra ILO's ekspertkomité — at konvensjonen blir ratifisert.

Det kan tilføyes at ILO's ekspertkomité understreker at konvensjonen er meget elastisk. Det blir pekt på at arten av de krav den stiller varierer alt etter statsmyndighetenes forhold til lønnsfastsettingen. Det blir også framholdt at konvensjonen slett ikke automatisk garanterer lik lønn for likt arbeid, men at den har til hensikt å oppmuntre til gradvis gjennomføring av prinsippet. Som grunnlag for norsk ratifikasjon ble det i ILO-komiteéns møte den 18. februar 1957 bl. a. diskutert følgende, som Landsorganisasjonens representanter ga sin tilslutning til:

«Regjeringen oppnevner et likelønnsråd som skal være i funksjon inntil det faktisk er gjennomført likelønn her i landet. Rådet får til oppgave å følge med i utviklingen når det gjelder gjennomføring i Norge av lik lønn for kvinner og menn for arbeid av samme verd. Innenfor rammen av den gjeldende praksis for lønnsfastsetting i Norge, skal rådet i samsvar med ILO-konvensjonen nr. 100 arbeide for gjennomføring av prinsippet om likelønn, bl. a. gjennom forskning og opplysningsarbeid. I den utstrekning det kan bidra til gjennomføringen av likelønnsprinsippet, skal rådet fremme tiltak for arbeidsvurdering. Rådet skal ha målsmenn fra staten og hovedorganisasjonene i arbeidslivet.

I den utstrekning statsmyndighetene som arbeidsgivere er direkte engasjert i lønnsfastsettingen, vil de være forpliktet til å gjennomføre like-lønnsprinsippet, men for øvrig skulle et slikt likelønnsråd fylle de krav konvensjonen stiller.»

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen gir sin tilslutning til kravet om ratifikasjon av konvensjon nr. 100 om lik lønn for mannlige og kvinnelige arbeidere for arbeid av samme verd.

Sekretariatet får fullmakt til å la seg representere i et eventuelt «likelønnsråd», og medvirke til gradvis gjennomføring av lik lønn for arbeid av likt verd.

P. Mentsens innledningsforedrag om likelønsspørsmålet.

Landsorganisasjonens nestformann, P. Mentsen, holdt følgende innledningsforedrag:

Det er til denne kongress kommet inn 7 forslag angående like-lønsspørsmålet. Hovedinnholdet i forslagene er at lik lønn må gjennomføres eller en henstilling til Landsorganisasjonen om å ta likelønsspørsmålet opp til behandling, og krav om at konvensjon

nr. 100 — likelønnskonsvensjonen — blir ratifisert av Stortinget. Ingen av forslagene peker imidlertid på konkrete ting som må foretas og som kan bidra til å løse spørsmålet. Alt i alt gis det bare uttrykk for ønsker, men ikke løsningsmetoder. Det er vel for så vidt forståelig, idet neppe noen kan peke på en direkte «patentmedisin» i dette tilfelle.

Jeg gjør merksam på at denne saken ble behandlet både på kongressen i 1953 og i 1949. I samsvar med kongressens vedtak i 1949 valte sekretariatet et utvalg som utredet saken på det organisasjonsmessige planet. Etter denne utredningen ble det reist krav overfor Regjeringen om å sette ned en offentlig komité til å utrede likelønnsaken i hele bredde. Slikt utvalg ble oppnevnt i 1951. Landsorganisasjonen ble representert i dette utvalg med 3 representanter, hvorav 2 kvinner, og den samlede komité har flertall av kvinner.

På kongressen i 1953 ble det gitt en redegjøring for det arbeid som var foretatt både av den komité sekretariatet hadde valt, og det som da forelå i den offentlige komité. Kongressen godkjente det som var foretatt i saken og ga sin tilslutning til at det måtte arbeides videre med den.

Når det gjelder den offentlige likelønnskomité har den ennå dessverre ikke avgitt sin innstilling. Arbeidet har gått tregt og i langdrag. Det har imidlertid sammenheng med mange ting. For det første skulle det inhentes en mengde oppgaver, opplysninger og materiell fra samtlige forbund, fra arbeidsgiversammenslutninger og fra bedrifter. Disse oppgaver har det ikke vært lett å skaffe tilveie. Dertil har det vært en forutsetning at en også på dette området skulle samarbeide med de øvrige nordiske land og fagorganisasjoner, og selv om vi ikke er kommet fram til noen endelig løsning, så kan det sies at det heller ikke er tilfelle i noen av de andre nordiske land.

Likevel er det nå kommet så langt at komitéen har fått alt nødvendig materiell, er omtrent ferdig med sine vurderinger og vil derfor slutte sitt arbeid og levere sin innstilling i løpet av dette året. Hva innstillingen kommer til å gå ut på vet jeg naturligvis ikke ennå, og om jeg visste det, kunne jeg vel heller ikke opplyse om det. Så mye kan jeg vel i hvert fall allerede nå si at det neppe vil bli mulig å komme fram til enstemmighet. Jeg tror dog at en skal komme fram til et flertall som prinsipielt gir uttrykk for at lik lønn for likeverdig arbeid etter hvert skal gjennomføres i vårt arbeidsliv.

I denne redegjøringen har jeg ikke tenkt å gå inn på detaljene. Jeg viser til den redegjøring jeg ga på kongressen i 1953. Alt det

som jeg da sa, og som står i den trykte protokoll, står fremdeles ved makt og jeg skal derfor ikke gjenta noe av det.

For at det ikke skal være alt for store misforståelser vil jeg gjerne peke på at når det gjelder konvensjon nr. 100 om likelønn, som ble vedtatt av Det Internasjonale Arbeidsbyrå i 1951, så er det mange som forstår det slik at hvis den blir ratifisert så har en dermed løst hele saken. Så er imidlertid ikke tilfelle. Det som vi mener og tror er at en ratifikasjon ikke løser hele saken, men den vil føre til at partene i arbeidslivet så vel som myndighetene da får et større press på seg og aktiviseres for en hurtigere løsning. Ved skriv av 21. desember 1951 pekte sekretariatet allerede på at konvensjon nr. 100 burde ratifiseres, og det ble gitt en utførlig begrunnelse for det. Konvensjonen ble av Sosialdepartementet lagt fram for Stortinget i proposisjon nr. 87 i 1932. Det ble opplyst at Landsorganisasjonen tilrådte ratifikasjon, men at Arbeidsgiverforeningen frarådte. Da proposisjonen ble behandlet i Stortinget, ble det i innstillingen fra sosialkomitéen pekt på at «forholdene på det daværende tidspunkt ikke gjorde det mulig for Norge å ratifisere konvensjonen», og ratifikasjon ble heller ikke foretatt.

Siden da er det skjedd en avklaring, bl. a. med omsyn til forståelsen av konvensjonens tekst. Spørsmålet om hvilke krav konvensjonen setter til statsmyndighetene i de land som ratifiserer den, ble våren 1956 forelagt ILO's ekspertkomité for gjennomføring av konvensjoner og rekommandasjoner. Ekspertkomitéen ga en uttalelse, som på sett og vis har skapt avklaring i de tolkningsvansker som var til stede, og uttalelsen dekker det syn som Landsorganisasjonen ga uttrykk for i sitt skriv i 1951.

I møtet den 18. februar i år i ILO-komitéen forelå saken til behandling fra Sosialdepartementet. Av den rapport som forelå gikk det fram at pr. 1. januar i år hadde 18 stater ratifisert konvensjonen. I de stater som har ratifisert er forholdene ikke på langt nær sammenliknbare med våre, bortsett kanskje fra Vest-Tyskland og Østerrike. ILO's ekspertkomité understreker i sin rapport at konvensjonen er meget elastisk. Det blir pekt på at arten av de krav den stiller, varierer alt etter statsmyndighetenes innflytelse på lønnsfastsettingen i vedkommende land. Det blir også framholdt at konvensjonen slett ikke automatisk garanterer lik lønn for likt arbeid, men at den har til hensikt å oppmuntre til gradvis gjennomføring av prinsippet.

Som grunnlag for norsk ratifikasjon ble det i ILO-komitéens møte bl. a. diskutert følgende, som Landsorganisasjonens representanter ga sin tilslutning til:

«Regjeringen oppnevner et likelønnsråd som skal være i funksjon inntil det faktisk er gjennomført likelønn her i landet. Rådet får til oppgave å følge med i utviklingen når det gjelder gjennomføring i Norge av lik lønn for kvinner og menn for arbeid av samme verd. Innenfor rammen av den gjeldende praksis for lønnsfastsetting i Norge skal rådet i samsvar med ILO-konvensjon nr. 100 arbeide for gjennomføring av prinsippet om like lønn, bl. a. gjennom forskning og opplysningsarbeid. I den utstrekning det kan bidra til gjennomføringen av likelønnsprinsippet, skal rådet fremme tiltak for arbeidsvurdering. Rådet skal ha målsmenn fra staten og hovedorganisasjonene i arbeidslivet.

I den utstrekning statsmyndighetene som arbeidsgivere er direkte engasjert i lønnsfastsettingen, vil de være forpliktet til å gjennomføre like lønnsprinsippet, men for øvrig skulle et slikt likelønnsråd fylle de krav konvensjonen stiller.»

De ting jeg her har pekt på og det forhold at den offentlige like lønnskomité vil legge fram sin innstilling i løpet av året, tror vi må føre til en nærmere avklaring av denne saks omfang. Vi tror også det vil gjøre det lettere å løse likelønsspørsmålet. Likevel må det understrekes at selv om komitéinnstillingen blir positiv og selv om Stortinget umiddelbart ratifiserer konvensjonen, er ikke dermed likelønsspørsmålet løst i sin helhet. Det er fremdeles mange ting som må ryddes av veien. Det kan neppe gå like hurtig over alt, idet det må skje gradvis både ved tariffrevisjonene og ved tiltak som legges til rette gjennom skoleopplysning og utdanning.

Jeg viser til slutt til den innstilling sekretariatet har lagt fram og opptar sekretariatets forslag og anbefaler det på det beste.

Det alminnelige ordskifte om den faglige økonomiske situasjon.

Etter at disse innledningsforedragene var holdt ble ordet gitt fritt, og det ble en diskusjon som varte i to møter.

Johan Engebretsen, Østfold faglige samorganisasjon, Moss, mente at det var alt for mange spørsmål som her skulle behandles under ett, slik at det ble vanskelig å komme inn på dem alle i et diskusjonsinnlegg. — Et av de viktigste spørsmålene er pris- og lønnsproblemet, sa han. Det har vært vanskelig å føre kontroll med prisene, og det er like vanskelig å følge med når det gjelder lønningene. Nordahl var også inne på pensjonsspørsmålet, og denne saken må vi også få løst, men vi må få en løsning over hele linjen. De enkelte bedrifter vil nemlig ikke klare det. Det er imidlertid ett spørsmål jeg særlig vil komme inn på — det gjelder stillingen til de uorganiserte. Ved Moss Værft og Dokk der jeg arbeider har vi erfaring for at det er spesielt ungdommen som det

er vanskelig å få organisert i dag. En av grunnene til det er vel at de ser at de får alle fordelene uten å organisere seg. Jeg tror vi må komme fram til den ordningen at tariffene *bare* skal omfatte de organiserte. — Nordahl var også inne på lønnsglidningen i tariffperioden og mente at årsaken til den ofte var mangelen på arbeidskraft. Men det er dessverre ikke alle som får andel i denne lønnsglidningen. — Når det gjelder produksjonsutvalgene er interessen dessverre dalende utover i bedriftene, og det skyldes vel ikke minst at de som sitter som representanter for arbeiderne lite eller ingen ting forstår av de ting som blir forelagt dem. Jeg tror det er nødvendig å skaffe bedre retningslinjer for produksjonsutvalgenes representanter på arbeidernesiden. Først når vi får det, vil vi klare å følge med.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Oslo: Det blir sagt at Norge ikke kan gå over til 40 timers uke når ikke våre naboland kan gjøre det. Bekledningsarbeiderforbundet har imidlertid i samarbeid med Landsorganisasjonen fått i stand en avtale med Norsk Arbeidsgiverforening for 2 bedrifter i Bergen og 1 bedrift i Oslo — senere er det kommet til ytterligere 1 bedrift i Bergen, slik at det er 3 i alt der borte — om en forkortelse av arbeidstiden. Eksperimentet — for det er foreløpig en eksperimentordning — tok til i 1954, og arbeidstiden ble til å begynne med nedsatt til 42½ time. Nå er den satt ned til 40 timer pr. uke, fordelt på 5 dager. Tempoet er riktignok satt opp, og det har foregått en omfattende rasjonalisering. Arbeiderne er svært fornøyd med ordningen, og ingen vil tilbake til den gamle ordning med 6 dagers uke.

Ved tariffrevisjonen i fjor ble det vedtatt et opplegg av representantskapet der det bl. a. het: «Når det gjelder spørsmålet om senking av arbeidstiden, anbefaler Representantskapet at det reises krav om en bestemmelse i tariffavtalene som går ut på at Norsk Arbeidsgiverforening ikke skal motsette seg en regulering eller forkortelse av den ukentlige arbeidstid i slike tilfelle hvor vedkommende bedrift og de ansatte er enige om det, og dette ikke virker hemmende eller fordyrende på produksjonen.»

Jeg savner noe om dette i sekretariatets innstilling her i dag, og jeg vil derfor ta opp forslag om en tilføyelse om dette spørsmålet. Forslaget er sålydende:

«Det reises krav overfor NAF om forkortelse av arbeidstiden til 40 timer pr. uke ved bedrifter hvor rasjonalisering fører til en vesentlig økning av produksjonen.»

Videre vil jeg foreslå en endring i sekretariatets forslag i forbindelse med likelønsspørsmålet, nemlig følgende:

«Ordet «gradvis» i 3. avsnitt endres til «snarlig.»

Når det gjelder spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden, er vi kjent med at flere bedrifter er interessert i dette, men NAF nekter dem å gjøre det.

Det andre punktet gjelder spørsmålet om lik lønn for likt arbeid. De forbund som har mange kvinnelige medlemmer er interessert i å få løst dette på en tilfredsstillende måte. Vi er kommet et stykke på vei, men tempoet må settes opp. Derfor bør det stå *snarlig*.

Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund, Oslo: Det er uten tvil arbeidstidsspørsmålet som samler størst interesse ute i fagforeningene for øyeblikket. Jeg har ikke merknader å gjøre til det forslaget som foreligger fra sekretariatet, men jeg vil gjerne gi uttrykk for betenkeligheter når det gjelder overtidsbestemmelsene som foreslåes utvidet. Jeg oppfatter den som en klar invitt til alle bedrifter som gjerne vil ha mest mulig overtid, og jeg tror det er mange som kommer til å nytte høvet. Vi i vårt forbund kan ikke godta dette punkt. Vi mener at 25-timersgrensen må opprettholdes.

Et par ord om det forslag til endring i Hovedavtalens § 9, punkt 3 om kontaktmøter mellom bedriftens styre og tillitsmenn. Jeg for min del synes ikke denne formuleringen er god. Slike kontaktmøter skal etter ordlyden bare kunne holdes i bedrifter som eies av *selskaper*. Vi har imidlertid *store* bedrifter som eies av enkeltpersoner, og særlig der trengs det kontaktmøter. Vi bør derfor få en annen formulering.

Ellers må jeg be forsamlingen om tillatelse til å ta fram et spørsmål som har spesiell interesse for oss støperiarbeidere. Det gjelder forslag nr. 152 om bransjeavtaler. Det er ikke første gang vi ventilerer dette spørsmålet, og hver gang vi tar opp dette ved tarifforhandlingene, sier vår motpart at vi ikke har noen støtte for vårt syn i LO. Vi ber derfor om støtte for å kunne komme fram med det. Det gjelder ikke her noen gruppeinteresser, men støperibransjen er en så egenartet industri at vi trenger spesialbestemmelser i vår tariff. Det oppnår vi ikke når vi kommer inn under den spesielle verkstedoverenskomsten. Mange av de bedrifter som fins innenfor vår bransje ligger 50 år tilbake i tiden. Det snakkes om automatisering. For støperiindustrien er vi bare ved innledningen til industrialiseringen. Vi vil derfor be om at det blir tatt hensyn til det syn som blir hevdet i forslag 152 som jeg tar opp.

Ansgar Kristiansen, Bergen og Fylkenes faglige samorganisasjon, Bergen, hadde forlangt ordet til spørsmålet om opphevelse av behovsprøvingen. — Vi i Bergen, sa han, har fått dette spørsmålet utredet meget grundig. Bergens Arbeiderblad hadde 4. mai en stor artikkel om denne saken, og jeg anbefaler alle å lese

den. Etter vår mening kan det ikke haste sånn med opphevelse av behovsprøvingen — særlig når vi får vite hvor mange millioner det kommer til å koste staten. I praksis vil opphevelsen føre til mange skjevheter. Alle som har inntekter ved siden av alderstrygden vil få store fordeler, men de som bare har alderstrygden, vil ligge på et lavmål. Dette kan vi ikke gå med på. Samtidig som vi opphever behovsprøvingen, vil det faktisk bli innført behovsprøving for alle som har offentlige pensjoner. Gerhardsen sa at det ville komme en tilleggsproposisjon, slik at stats- og kommunefunksjonærers pensjoner vil bli regulert. Jeg tror dette spørsmålet er så vidløftig at vi vanskelig kan gjøre noe vedtak her på kongressen. Jeg vil derfor ta opp følgende forslag:

«Sekretariatet pålegges å oppnevne et utvalg som gjennomgår de utredninger og forslag som foreligger i saken således at de dårligst stilte grupper må oppnå et bedre resultat enn de resultater som fremgår av de forarbeider i saken som på dette tidspunkt er kjent.

En forutsetter at sekretariatet foretar innstillinger i følgende områder:

1. Alderstrygdene som kun har denne som eksistensgrunnlag.
2. Behovsprøvens opphevelse og virkning for pensjonene for arbeidere og funksjonærer i offentlig stilling.
3. Sjøfolkene og sjømannspensjonen, og herunder private pensjonsordninger hvor pensjonene blir nedsatt ved at den pensjonsberettigede oppnår alderstrygd.»

Olav Bruvik, sekretariatet: Den linje som har vært fulgt ved de senere års tariffrevisjoner er utjamningen av de sosiale skilnader mellom de enkelte befolkningsgrupper. Det har bl. a. skjedd ved innføring av betaling for bevegelige helligdager, lønn under sykdom og en heving av de dårligst betalte grupper. Den innstillingen som foreligger her er en fortsettelse av denne linje, og jeg for min del vil fullt og helt støtte opp om den.

Det er imidlertid et spørsmål i forbindelse med forkortelsen av arbeidstiden jeg gjerne vil sette fingeren på, nemlig skiftproblemet. Vi må være oppmerksom på at vår høye levestandard har sin bakgrunn i den veldige tekniske framgang som har foregått i samfunnet. Denne utvikling vil imidlertid bare kunne fortsette hvis såvel maskiner som arbeidskraft blir effektivt utnyttet. Ikke minst er det nødvendig å utnytte kapitalutstyret. Vi vet at lønnsandelen i det ferdige produkts kostnad blir stadig mindre. I tekstilindustrien utgjør i dag lønnsandelen mellom 1/5 og 1/6 av det ferdige produkts kostnader. Dette er problemer som fagbevegelsen må se i øynene. Hvis vi akter å hvile mer, må maskinene arbeide mer. Vi må med andre ord gå over til mer skiftarbeid, slik at kapitalutstyret blir utnyttet hele døgnet.

Så noen ord om medbestemmelsesretten. Jeg synes vi har grunn

til å være stolte og optimistiske. Da dette problem om medbestemmesrett ble reist, var saken ikke gjennomdiskutert, og vi forutsatte at det ville vekke sterk politisk strid. Nå står vi foran en realisering av problemet, selvom det nok hersker tvil om vi er stand til å oppnå den innflytelse vi tilsikter. Vi har fått så mange oppgaver innenfor arbeidslivet at det ofte er vanskelig å finne folk til å fylle de stillinger vi har. Vi ser det ikke minst når det gjelder produksjonsutvalgene. Der hvor de har bra folk, arbeider de godt, mens det er mange utvalg som arbeider middels eller ganske enkelt dårlig. Det er ikke bare bedriftsledelsens skyld. Vi må også gripe i vår egen barm.

R a n d i P e t t e r s e n, Oslo faglige samorganisasjon, syntes innstillingen fra sekretariatet var meget positiv, men på ett punkt er vi ikke helt tilfreds. Det gjelder likelønsspørsmålet. Hvis ikke like-lønnskonvensjonen blir ratifisert i år, sa hun, er jeg redd for at vi ved kommende tariffrevisjon vil bli avvist av vår motpart. Vi har ikke råd til å vente enda en periode. Vi har løst mange merkesaker, men nå må også likelønsspørsmålet bli en merkesak. Jeg appellerer til rettferdsfølelsen. Denne saken er like viktig for oss som spørsmålet om helkontinuerlig skift er for mannfolkene. Vi krever at spørsmålet blir behandlet på like fot med alle andre saker. Jeg vil sette fram dette forslaget:

«Forbundene anbefales ved kommende tariffrevisjon å stille krav i sam-svar med prinsippene i konvensjon nr. 100 og samarbeide med sekretariatet i overensstemmelse med § 11, punkt 9 og det eventuelle likelønnsråd om gjennomføringen.»

Rudolf Eriksen har foreslått at ordet «gradvis» blir erstattet med «snarlig». Jeg vil anbefale dette forslaget. Nå må det virkelig gjøres noe med denne saken — snarlig.

W i l l y A m u n d s e n, Norsk Jern- og Metall, Oslo: Det tales så mye om samfunnets bæreevne når vi står midt oppe i en tariffrevisjon. Statsministeren kom også inn på lønnsøkningen og kapitaløkningen. Han var nokså sikker når det gjaldt lønnsøkningen, men ikke fullt så sikker for kapitaløkningens vedkommende. Vi har imidlertid offisielle dokumenter som viser at det er skjedd en kapitaløkning som er helt fantastisk. I Langtidsprogrammet for 1954—57 forutsatte man en investering av 8 milliarder pr. år, tilsammen 32 milliarder. Det viser seg at investeringene tildels har vært mye større. Her har vi altså svart på hvitt for at næringslivet har tjent så mange penger at de har kunnet investere mer enn forutsatt. Denne døde kapital skulle vært den delen som skulle ha kommet arbeiderne til gode i form av lønnsøkning eller bedring av de sosiale

goder. Når vi ser på det vi har fått, må vi konstatere at vi er blitt snytt. Norsk fagbevegelse har en stor oppgave i framtiden. Vi må få hånd om investeringene, slik at de kan komme arbeiderne til gode.

B j a r n e D a h l b e r g, sekretariatet: Når det gjelder spørsmålet om nedsettelse av arbeidstiden, må vi holde oss på jorda. Vi har omkring 1 million sysselsatte av en befolkning på rundt 3 millioner og et temmelig utstrakt overtidsarbeid. Produksjonslivet har bruk for enda flere folk. Nedskjæring av arbeidstiden vil innebære tap av 170 000 arbeidsdager. Da forstår alle at det ikke er så enkelt å kutte ned arbeidstiden med en gang. Vi må gå gradvis til verk. Det må skje i takt med den tekniske gjennomføring av den omlegging som må finne sted.

I samme forbindelse må jeg få anledning til å behandle et enkelt avsnitt, selvom det ikke akkurat er så populært å snakke om sin egen gruppe. Det gjelder bakerne. Som Nordahl nevnte i sitt innledningsforedrag har flertallet i arbeidstidskomitéen ikke villet gå med på en fullstendig gjennomføring av forkortet arbeidstid for denne gruppe, og hvis Stortinget skulle følge dette flertall, ville bakerne komme i en særstilling. Jeg håper derfor at mindretallets standpunkt — det er fagorganisasjonens representanter som går inn for det — vil bli lagt til grunn når proposisjonen skal fremmes.

I n g v a l d H a n s e n, Norsk Skotøyarbeiderforbund: Statsministeren forsvarte i sitt innledningsforedrag jordbruksavtalen. Det virket ikke særlig overbevisende på meg. Det er ingen som er imot et fornuftig samarbeid mellom bønder og arbeidere, men dette samarbeid må ikke skje på den ene parts bekostning. Bondelaget har aldri vist noe hensyn, men bare forsøkt å karre til seg selv.

Så er det et annet spørsmål jeg vil ta opp, nemlig hvorvidt faglige tillitsmenn skal la seg stille som kandidater ved kommende stortingsvalg. Det fins de som ikke er så helt enig i det. Misforstå meg ikke, Nordahl! Det er ikke tvil om at du vil fylle stillingen i Stortinget like godt som du fyller stillingen som formann i Landsorganisasjonen, men jeg for min del tror ikke det er riktig å ha våre fremste tillitsmenn på Stortinget. En av årsakene til at vi har en så rolig utvikling på arbeidsmarkedet er at Landsorganisasjonens tillitsmenn helt og fullt har kunnet ofre seg for de faglige oppgavene.

Jeg har også et spørsmål til statsministeren i forbindelse med valget til høsten: Hvis vi skulle tape valget, om vi altså mister flertallet, vil partiet da være villig til å danne en mindretallsregjering? Dette bør bli klart for velgerne før valget.

Når det gjelder innstillingen fra sekretariatet, kan jeg stort sett si meg enig med den og formannens innledningsforedrag. Med hensyn til arbeidstidsforkortelsen mente vi at det hadde vært riktig om

Norge hadde fulgt Sverige, og vi har da også gitt uttrykk for vår skuffelse her. Ellers vil jeg gi min tilslutning til de synsmåter som Bruvik har gjort gjeldende. Vi må innstille oss på å utnytte kapitalutstyret når de skal gå ut i arbeidslivet.

Når det gjelder bedriftspensjoneringen, får vi håpe at den blir gjennomført slik at arbeiderne for framtiden ikke føler det som et slag når de skal gå ut av arbeidslivet.

Vi hilser med særlig glede den endring som er foreslått i Hovedavtalens § 8 om godtgjørelsen til tillitsmenn. Denne formuleringen vil lette oss betraktelig. Når det gjelder § 9 om medbestemmelsesretten, så er det vel så at vi ikke kan komme noe lenger. Det hadde vært ønskelig med en litt mer presis formulering, og det er sikkert mange bedrifter som vil forsøke å komme unna disse bestemmelsene. Etter min mening er det av stor betydning på en rekke arbeidsplasser at tillitsmennene kommer i bedre kontakt med styrene. Jeg vet av egen erfaring hvor lite de egentlig kjenner til den daglige drift.

Halvor Sørum, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, var stort sett enig med statsminister Einar Gerhardsen i at det hadde funnet sted en omfattende boligreising under arbeiderstyret. Men vi må likevel beklage, sa han, de innskrenkninger som nå er foretatt. En burde i et hvert fall ha unngått de drastiske nedskjæringer som vi har sett i den siste tiden. Dette er ikke først og fremst en sak som gjelder bygningsarbeiderne, men det er et sosialt spørsmål. I dag har vi ikke lenger noen matnød her i landet, men vi har fortsatt bolignød. Uten å avskaffe denne husnøden, har vi ikke gjort hva vi kunne for å heve levestandarden. Jeg er sikker på at samtlige representanter er enig i dette, og det bør derfor også sies fra denne talerstol.

Med hensyn til arbeidstidsforkortelsen, så kunne det nok være ønskelig med et høyere tempo. Jeg tror det store flertall av fagorganiserte mener at vi burde være kommet lenger med dette spørsmålet enn vi er i dag, spesielt i relasjon til den produksjonsøkningen som har funnet sted.

Jeg må få lov til å si et par ord om tariffrevisjonen i fjor. Etter min mening var det lite tilfredsstillende med den ramme som Regjeringen trakk opp. Arbeidsgiverne fikk alt for god argumentasjon. Om Gerhardsen og Nordahl ble enige om denne rammeavtalen på kammerset, så bør ikke fagorganisasjonen i sin helhet være forpliktet til å følge den.

Jeg må erklære meg enig med Gerhardsen i at industriarbeiderne bør føle samhørighet med bøndene. Jeg tror at industriarbeiderne i

alt for høy grad retter sin forbitrelse mot bøndene når prisene går opp.

Når det gjelder bedriftspensjoneringen, kan jeg ikke fri meg fra den oppfatning at opplegget her er sterkt i strid med en hel og full folkepensjonering i vårt land. Vi bør få en statlig folkepensjon. Jeg er ikke uenig i at fagorganisasjonen skal arbeide for bedriftspensjonering, men vi må ikke tape av syne det som må være vårt prinsipielle syn: folkepensjon.

O d d H ø j d a h l, Norsk Tjenestemannslag, Oslo: Formannen nevnte i sin innledning et problem som i tiden framover vil ha stor betydning for fagbevegelsen, nemlig funksjonærproblemet. De fleste funksjonærer — og vi har over 100 000 innenfor Landsorganisasjonen — vil være enig i formannens betraktning. Vi må skape noenlunde like vilkår for lønnstakerne, skape likestilling for arbeidstakerne. Funksjonærene har stort sett de sosiale goder som arbeiderne nå ønsker å få. På den annen side har ikke funksjonærene noen andel i den lønnsglidning som arbeiderne har. Funksjonærene har ikke noe mot at arbeiderne skal få de samme sosiale goder som de, men på den annen side må også funksjonærene ha en viss kompensasjon for lønnsglidningen. De forbund som har funksjonærer som medlemmer har hatt visse vansker i de siste årene. Vi vet jo også at den tekniske utvikling fører med seg at tallet på funksjonærer går stadig opp. I Sverige regner de med at det om få år vil være flere funksjonærer enn arbeidere. I Norge har vi fått en storpart av funksjonærene inn i LO, og det har ikke vært noen forskjell på funksjonærer og arbeidere som medlemmer. Vi er glad for at LO's ledelse har gitt uttrykk for forståelse når det gjelder de krav som funksjonærer har reist. Vi håper at fagbevegelsen fortsatt vil vise smidighet, slik at stadig flere funksjonærer finner sin plass i LO. Alle de borgerlige partier frir til funksjonærene. Derfor må LO legge sin faglige politikk slik an at vi kan holde på funksjonærene.

G u n v a l d H a u g e, Norsk Sjømannsforbund, Oslo: Det var et optimistisk syn på framtiden som kom til uttrykk i de to innledningsforedrag av Gerhardsen og Nordahl. Etter min mening er det også bakgrunn for slike betraktninger. En behøver ikke reise mye før en oppdager at vi har det bra her i landet. Likevel er det mange forhold som ikke er som de burde være. Det er mye som burde rettes på. Ikke minst gjelder dette fiskeripolitikken, der det sløses med millioner. Spørsmålet er imidlertid for omfattende til at jeg kan komme inn på det her. Hele investeringspolitikken er etter min mening uriktig. Hvis vi ville effektivisere vår havfiskeflåte, ville vi tjene atskillig mer og vi ville slippe helt håpløse investeringer.

Også investeringene i samferdselssektoren bør etter min mening

omlegges. Det er oppnevnt en stor samferdselskomité som har lagt fram en 5-årsplan som bør tas opp. Her nytter det ikke å fortsette på den byråkratiske linje. Også fraktpolitikken må omlegges. Det er gitt mange av våre kystfraktfartøyer 10 og 20 prosent i tillegg på fraktene. Jeg for min del har dissentert, for de trenger ikke noen tillegg.

Når det gjelder bedriftspensjonering, er det ulike meninger. Jeg for min del tror at det er nødvendig å heve de offentlige trygder, og å øke satsene i de spesialtrygder vi har innført. Sjømannspensjonene er alt for lave, og her utreder jo Nortraship-midlene det vesentlige.

Med hensyn til arbeidstiden, vil jeg minne om at sjøfolkene fikk en nedsettelse i 1919, og først i oktober 1957 — altså 38 år senere — får sjøfolkene en effektiv arbeidstid på 48 timer. Det har tatt lang tid. Vi må forlange at arbeidstiden også for sjøfolkene må bli ytterligere redusert, og det ville være ønskelig at det ikke må ta så lang tid i denne omgang. På vegne av samtlige representanter fra Sjømannsforbundet på kongressen setter jeg fram dette forslaget:

«Nytt punkt til sekretariatets innstilling om arbeidstidens forkortelse:

Fagkongressen forutsetter at «Lov om arbeidstiden på skip av 10. juni 1949 med senere endringer blir revidert, og kortere arbeidsuke for sjøfolk gjennomført fra samme dato som for arbeidere i land.»

Rolf H. Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Oslo: Jeg kan slutte meg til de redegjørelser som statsministeren og Nordahl holdt om den faglige og økonomiske situasjon. Det gledet meg særlig å høre Gerhardsens syn på prisstigningen. Alle fagorganiserte er interessert i et stabilt prisnivå samtidig som vi vil ha full beskjeftigelse.

Det har her i debatten vært gitt uttrykk for betenkeligheter for at Nordahl skulle komme inn på Stortinget. Jeg mener at fagorganisasjonen bør bli sterkere representert på Stortinget. Vi har nemlig så store interesser på det politiske planet i dag at det bare er en fordel med en sterk representasjon på tinget.

Spørsmålet om hva Arbeiderpartiet ville gjøre hvis det mister flertallet ved høstens valg, er blitt reist. Enhver fagorganisert bør sørge for at vi ikke bare beholder flertallet, men også styrker det. Vi må gå inn i valgkampen med glød og begeistring.

Når det gjelder arbeidstidsspørsmålet, så er det jo et skritt i den riktige retning å få 45-timers uke. Det er imidlertid en ting i denne forbindelse jeg ikke kan være enig i, nemlig utvidelsen av overtidstidene. Jeg tror dette vil invitere arbeidsgiverne til å bruke mer overtid. Jeg synes også denne utvidelse er merkelig på bakgrunn av

Ulefoss-dommen. Her falt det faktisk en rettsavgjørelse for at såfremt en arbeider ikke kan arbeide overtid, så er han forpliktet til å stille stedfortreder. Jeg tror at den foreslåtte utvidelse vil føre galt av sted, og jeg advarer fagkongressen mot å vedta dette.

Når det gjelder spørsmålet om medbestemmelsesretten, så er dette et problem som etter min mening er blitt ofret alt for liten interesse. Det er grunn til å spørre om medlemmene virkelig er budd på å ta ansvaret i forbindelse med gjennomføringen av denne viktige sak.

Til Per Andersens innlegg og til forslaget om egen bransjeoverenskomst for støperiindustrien, vil jeg bare si at dette neppe ville være heldig.

Alfred Nøss, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Os pr. Bergen, erklærte seg enig med Ansgar Kristiansen i hans syn på behovsprøvingen. Vi på Vestlandet, sa han, mener at en slik opphevelse i dag ville være et sosialt tilbakeskritt. Ca. 50 prosent av industriarbeiderne har ikke noen pensjon, og vi er glad for at saken nå er tatt opp her. Tidspunktet er nå inne til en løsning av dette spørsmål. Det er ikke sikkert at forhandling vil føre fram. Spørsmålet må kanskje løses på det politiske planet, men det må under alle omstendigheter løses kollektivt. Vi bør antagelig opprette et Statens forsikringselskap.

I forbindelse med spørsmålet om arbeidstidsforkortelsen nevnte Nordahl at vi måtte oppmuntre til større bruk av skiftarbeid. Det er vel riktig i svært mange tilfeller, men selvom det er et noe urealistisk standpunkt, så vil jeg si at vi også bør tenke litt på menneskenes trivsel. Skiftarbeid er ikke noen ideell ordning.

William Olsen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, Oslo, mente at det var et realistisk problem som Ingvald Hansen hadde reist når han hadde spurt om hvordan partiet ville stille seg hvis det kom i mindretall ved høstens valg. Når tillitsmenn stiller et klart spørsmål, burde de vel ha krav på et klart svar.

Rolf Nettum, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Oslo, hadde ikke kunnet forstå at man ikke kunne få et bedre resultat enn det foreliggende når det gjaldt nedsettelse av arbeidstiden. Innstillingen ville bli mottatt med skuffelse av flertallet av de fagorganiserte. Han ville derfor ta opp følgende forslag:

«Kongressen anmoder Stortinget om å vedta lov om 45 timers uke fra 1. januar 1958. Kongressen gir videre sekretariatet i oppdrag å støtte krav om 42 timers uke ved kommende tariffrevisjon.»

Jeg tror at Stortinget kan klare å ta vedtak om dette i år, sa han. Vi har ingen garanti for at det kommende Storting vil vedta noen nedsettelse av arbeidstiden.

Den endring vi har fått i Hovedavtalens § 8 er meget gledelig. Ellers synes jeg innstillingen om medbestemmelsesretten er nokså tynn. Vi bør nå forsøke å oppnå en reell innflytelse. Vi må bygge ut noe av den innflytelse som enkelte verkstedklubber alt har fått.

Når det gjelder prissituasjonen, vil jeg peke på at utgangspunktet hele tiden har vært 150 poeng. Nå snakker man plutselig om 153. Jeg mener at vi i større utstrekning bør bruke prisloven og presse prisene ned.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Spørsmålet om vi ville danne en mindretallsregjering hvis vi mister flertallet til høsten er blitt reist. Jeg er enig med dem som mener at dette er en pessimistisk måte å se tingene på. Det er urealistisk å spørre slik, og noe svar bør ikke gis. Vi skal og må sikre oss et flertall. Det hjelper ikke noe å stille opp programmer hvis vi bare kunne danne en mindretallsregjering. I tilfelle det ble borgerlig flertall ville det nok som statsministeren sa bli en forandring av valgordningen i første rekke. Derfor må spørsmålet bli at vi skal ha flertall.

Når det gjelder arbeidstidsspørsmålet, hadde vi det oppe på vårt forbunds landsmøte. Det forelå krav fra avdelinger innenfor et par industrier som uten tvil har økonomisk evne til å gjennomføre en forkortelse. Vi har imidlertid mange grupper som ikke har økonomisk grunnlag for en slik reform. Derfor vedtok vårt landsmøte etter innstilling av landsstyret enstemmig at industrien måtte utbygges slik at grunnlaget kan skaffes. I vedtaket gir vi forsikringer om at produksjonen skal økes. Jeg tror at spørsmålet må løses på generell basis. NAF har motsatt seg en forkortelse av arbeidstiden innenfor enkelte industrier, men vil drøfte spørsmålet på generell basis. Selv med denne innstilling fra NAF's side, er jeg ikke så sikker på at arbeidsgiverne vil gi seg sånn uten videre.

Når det gjelder pensjonsordningen, så erklærer jeg meg enig med Nordahl i hans syn. Hvis vi løser saken på denne måten, tror jeg at vi kan få bedriftene til å ta sin andel.

Kr. Vindenæs, Norsk Transportarbeiderforbund, Bergen: Gerhardsens og Nordahls foredrag var positive og nøkterne. Når det gjelder pensjonsspørsmålet, har det vært avvist ved tariffrevisjonene innenfor vår sektor. Det er bare 1 av 20 firmaer som har gjennomført pensjonsordning i vårt fag, men det er mange som kunne ha gjort det. Personlig mener jeg dette med bedriftspensjonering er en god ting, men myndighetene må koples inn.

I forbindelse med forkortelse av arbeidstiden, nevnte Nordahl dette med den overhåndtagende overtid. Ja, det er vanskelig å holde folk som har forkortet arbeidstid borte fra annet arbeid. Det er

greit å tjene penger, men hvis dette brer seg, vil det bidra til å undergrave vårt arbeid for en generell forkortelse av arbeidstiden.

De endringer i Hovedavtalens § 9 som er resultatet av forhandlingene er svært små, og det er en skuffelse for oss i transporten at de ikke skal gjelde for dampskipsekspedisjoner og rederier. Vi anser dette punkt som en meget uheldig formulering.

Vårt forbund har mange medlemmer i beskjefligelse innenfor den kooperative sektor, og i Hovedavtalens § 3 står det at det skal være minst like gode forhold som innenfor de private virksomheter. Faktum er imidlertid at de stort sett har ligget langt under. Forholdet har riktignok bedret seg i de siste årene, men når det fortsatt består misforhold, kan det ha sin bakgrunn i det forbud mot streik og sympatistreik som består for våre medlemmer i de kooperative virksomheter. Derfor har en av våre avdelinger foreslått at det går ut. Jeg viser i den sammenheng til forslag nr. 260, og jeg anbefaler det.

O. B r e n n h a u g e n, Norsk Jernbaneforbund, Drammen distrikt: Har den politikken som har vært ført i de siste årene vært til nytte for oss alle utover landet? Vi kan svare et ubetinget ja. Arbeiderstyret har skapt muligheter for store framskritt. Men vi kan ikke slå oss til ro. Vi må videre fram. Takket være den rikspolitik som har vært ført, har det også vært mulig å gjøre atskillig rent lokalt — med utbygging av bygdeveier, skolebygg, lærerbustader og samfunnshus. Likevel vet vi at det blir klaget. Vi har fått høre at i Sverige er det kommet fram til en levestandard som er 8 ganger bedre enn vår egen.

K o n r a d N o r d a h l (avbryter): Nei, ikke 8 ganger bedre. Det er blitt sagt at Sverige ligger 8 år foran oss i industriell og økonomisk utbygging.

O. B r e n n h a u g e n (fortsetter): Javel, men det skyldes vel kanskje at vi har skullet ta med oss alt på en gang. Tiden er kanskje inne til å ta et pust i bakken og justere det som er gjort. Det er kanskje litt farlig å si det her, men jeg tror det er nødvendig.

Statsministeren nevnte at det fra fagorganisert hold er blitt kritisert at Regjeringen hadde strukket seg for langt når det gjaldt jordbruksavtalen. Jeg er ikke av den oppfatning. Vi bør ikke misunde bønderne bedre levevilkår.

Når det gjelder lønnsutviklingen i de senere årene er det oppstått mange skjevheter, men det har vel ikke vært til å unngå. Noe som etter min mening er meget viktigere er å sørge for jevn sysselsetting. Jeg arbeider i landets største bedrift — Norges Statsbaner — og det ser dårlig ut når ikke en slik bedrift ofrer seg for denne oppgaven.

Min konklusjon er imidlertid at jeg er fornøyd med det som er gjort her i landet, og etter min mening bør vi befeste de goder vi har oppnådd før vi gjør nye framstøt.

K a r l O s h a u g, Norsk Sjømannsforbund, Stavanger: Jeg forlangte ordet til arbeidstidsspørsmålet. I 1919 vedtok Stortinget en lov om 8 timers arbeidsdag. Vi er kommet til 1957, men ennå er det mange som ikke har fått 8 timers arbeidsdag. Jeg håper at Landsorganisasjonen vil sette alle sine krefter inn på å gjennomføre 45 timers arbeidsuke, og det må gjelde *alle* grupper. Vi må ikke vente i 30—40 år før vi får gjennomført dette. Denne saken må ikke sendes ut på en ørkenvandring. En slik reform bør vi føle oss sterke nok til å gjennomføre straks.

A r t h u r G r a n l u n d, Trøndelag fagl. Samorganisasjon, Trondheim: Det er gått 40 år siden vi fikk generell forkortelse av arbeidstiden. Når vi går så forsiktig fram skyldes det selvsagt at vi tar hensyn til økonomien. Jeg tror forresten vi er begynt i den gale enden når det gjelder dette spørsmålet. Jeg tror det er påkrevd å få gjennomført pensjonsordningen før vi nedsetter arbeidstiden. Det snakkes så mye om at vi skal skaffe alle grupper de samme vilkår. Gjelder ikke dette også de gamle?

Jeg mener pensjonsspørsmålet bør ha prioritet. Jeg vil derfor ta opp dette forslaget:

•Forkortelse av arbeidstiden utsettes dersom bedrifts- eller folkepensjonen ikke kan bli gjennomført på samme tid som foreslått at arbeidstiden skal bli forkortet.

LO og Regjeringen opptar til drøfting og løysing så snart råd er om på hvilken måte bedrifts- eller folkepensjon skal bli gjennomført.▪

Etter forslag av *dirigenten* ble det vedtatt å sette strek for de inntegnede talere, men det ble samtidig åpnet adgang for dem som hadde tegnet seg til å sette fram forslag.

T h o r b j ø r n P e t t e r s e n, Oslo faglige Samorganisasjon: Når det gjelder arbeidstidsspørsmålet, så tror jeg ikke flertallet av de fagorganiserte hadde ventet noe mer enn det som foreligger i innstillingen. Det er nemlig ikke, slik Nettum sier, så stor interesse for dette spørsmålet på møtene. Vi vil alltid klage så mye over forholdene, men det faktiske forhold er jo at det stort sett er tilfredshet når det gjelder forslaget om arbeidstidsforkortelsen. Men de foreslåtte overtidsbestemmelser er jeg for min del mot. De blir vanskelige å overholde. Vi vet at de nåværende bestemmelser blir omgått. Hvordan skal det gå når disse blir ytterligere lempet på? Jeg håper at de nåværende bestemmelser blir oprettholdt. Aller helst burde de vært skjerpet.

Spørsmålet om bedriftspensjonering er et aktuelt spørsmål i jernindustrien. Behovsprøvingen er koplet sammen med gjennomføringen av bedriftspensjoneringen. Da saken var oppe til behandling i Oslo faglige Samorganisasjon, som gjorde et vedtak om opphevelse, tok jeg for min del forbehold om at opphevelsen ikke måtte settes i verk før pensjonene ble bedre. Jeg kan for øvrig slutte meg til foregående taler om at spørsmålet om pensjonsordning bør ha prioritet.

Et annet spørsmål jeg vil nevne er dette med opphevelsen av akkordsystemet og overgang til nye lønssystemer på grunnlag av arbeidsvurdering. Det er satt ned en komité, men vi har ikke hørt noe konkret. Her burde hovedorganisasjonene ha kommet med visse retningslinjer. Jeg for min del har arbeidet med disse spørsmålene i 4 år, men vi hører ikke det kvekk fra LO eller forbundene. Vi bør få en orientering. Vi bør få vite konkret om hvor langt vi bør gå på dette område.

Johan M. Bøe, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund, Oslo: Som representant for et forbund, der kvinnene er i flertall vil jeg støtte det forslaget som er satt fram i likelønsspørsmålet. Det er satt fram en rekke krav til Regjeringen, og vi kan forstå at det har måttet ta tid. Vi håper nå at konvensjon nr. 100 blir ratifisert. Vi er klar over at saken ikke dermed er løst, men det vil likevel være et skritt framover. Det er riktig som Mentsen sier at det ikke er oppfunnet noen patentmedisin som kan løse likelønsspørsmålet, men en ratifikasjon vil virke inspirerende. Vi mener også at det skulle gi adgang til å ta opp spørsmålet ved tariffrevisjonen.

LO's kvinnesekretær, Ragna Karlsen: Randi Petersen var i sitt innlegg inne på hvem som hadde foretatt vurderingene i komitéen når det gjelder kvinnearbeidet og dets avlønning. Såvidt jeg forstår mener hun at det er en ensidig vurdering. Det har ikke vært så helt enkelt å foreta denne vurdering. Det materiale som har kunnet skaffes gjennom forbundene har nemlig ikke alltid vært så fyldig som vi kunne ønske oss. Derfor har det ikke vært så lett å vurdere disse ting.

Når det gjelder ratifikasjon av konvensjon nr. 100, så er vi klar over at dette bare er en inngangsport. Spørsmålet blir i siste instans en sak som *kvinnene selv* må løse. Det likelønnsråd som skal opprettes vil også få en spesiell administrasjon. Det er forutsatt at det skal opprettes et kontor som får til oppgave å overvåke alle ting i forbindelse med likelønnsaken. Etter min mening bør vi her få en dyktig fagforeningskvinne til å lede dette kontor. Her blir det en stor oppgave å løse. Vi må være klar over at det er dristige krav

vi reiser, og vi kan ikke vente at Storting og Regjering skal løse alle spørsmål for oss. Vi må også selv gjøre en innsats.

Johannes Kabbé, Telemark faglige Samorganisasjon, Ulefoss, viste til forslag nr. 151 om at fagorganisasjonen måtte gå inn for spesielle vernetiltak mot oppsigelser på grunn av rasjonalisering. Spesielt der hvor man har kverulanter til arbeidsgivere, oppstår det mange vanskeligheter, sa han. En påstått rasjonalisering som fører til at endel av arbeidsstyrken blir sagt opp kan fagforeningen eller forbundet ikke gjøre noe med. Men gang på gang har det vist seg på vår arbeidsplass at når lageret er tomt, så blir det tatt inn folk igjen. Jeg vil derfor støtte forslag nr. 151.

Jeg vil også støtte forslaget om bransjeavtaler. Så lenge vi har et eget forbund for støperiarbeiderne, bør vi også ha høve til å opprette en selvstendig avtale som dekker våre spesielle forhold. Det var med avsky jeg hørte på Rolf Olsens innlegg. Det var lite i pakt med statsministerens appell om solidaritet.

Halfdan Wigard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, Oslo: Jeg er glad for det forslaget som er kommet om forkortelse av arbeidstiden, men den tekniske utvikling vi har hatt i de siste årene burde ha tilsagt en atskillig større forkortelse. Oslo faglige Samorganisasjon har reist krav om 40 timers arbeidsuke. Spørsmålet om 5- eller 6 dagers arbeidsuke har også vært drøftet. Jeg vil imidlertid advare mot 5 dagers uke, hvis resultatet skal bli en alt for sterk øking av arbeidspresset. Da heller 6 dagers arbeidsuke.

Vi har foreslått opphevelse av behovsprøvingen. I sin nåværende form virker alderstrygden nærmest som en fattigunderstøttelse på grunn av behovsprøvingen. Når det gjelder alle andre goder, er det ikke noen klasseforskjell. Vi har frie skoler, fri skolebespisning, barnetrygd, som også blir gitt til millionærer, og derfor bør også de gamle nyte de samme fordeler.

Centralforeningen har løst spørsmålet om bedriftspensjonering i samarbeid med sine arbeidsgivere. Vi er det eneste forbund i Skandinavia som har løst det.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon, var enig i de innledningsforedrag som var holdt. Det mest gledelige i dem begge, sa han, var den bevisste front som ble tatt mot avpolitiseringen av fagforeningene. Vi hadde den samme erfaring da vi satte fram den såkalte Vestfold-appellen. I de fleste fagforeninger møtte vi en positiv reaksjon, og jeg håper at denne positive holdning vil fortsette i årene framover.

Jeg er stort sett enig i den innstilling som sekretariatet har lagt fram, men jeg er ikke så helt enig når det gjelder spørsmålet om medbestemmelsesretten. Jeg viser til det forslag som Vestfold

faglige Samorganisasjon har fremmet i dette spørsmål (forslag nr. 107), og her peker vi konkret på problemet. Vi mener at saken bør fremmes lovveien, men det utelukker selvsagt ikke at vi må arbeide for saken også på den faglige fronten. Vi vet at de er kommet ganske langt i andre land. I Vest-Tyskland har de således fått gjennomført en ganske god ordning.

Et annet spørsmål vi i samme forbindelse må ofre en større oppmerksomhet er produksjonsutvalgene. Hva kan vi gjøre for å styrke disse viktige utvalgs virksomhet? Vi har TWI-virksomheten vår. Rekker vi langt nok ut med dette? Vi mener at samfunnet i større utstrekning bør overta en del av dette utdannelsesarbeidet. Jeg viser til vårt forslag og jeg tar det samtidig opp.

Karsten Torkildsen, sekretariatet: En taler har etterlyst hva som er gjort når det gjelder de nye lønssystemer. Komiteen ble satt ned i mars måned, og det foreligger alt en utmerket brosjyre som gir en orientering omkring emnet. Her blir det bl. a. redegjort for det nye lønssystemet ved Norsk Hydro og det svenske systemet. Vel, det foreligger kanskje ikke så mye, men noe er det da likevel.

Et par ord om medbestemmelsesretten. Opplegget går ut på at vi skal forsøke å løse saken på det faglige planet, dvs. ved en endring i Hovedavtalens § 9. Jeg for min del tror ikke det er noen annen vei å gå. Det kommer imidlertid til å hvile et stort ansvar på tillitsmennene. Jeg har litt erfaring på området, og jeg tror vi bør løse saken på denne måten i stedet for å bruke lovlinjen. Vi må først krabbe, før vi lærer å gå.

Når det gjelder ansiennitetsbestemmelsene har jeg for min del tatt visse reservasjoner. Spørsmålet er om vi skal fastslå en bedriftsmessig ansiennitet eller en distriktsmessig. Dette er et problem som reiser seg innenfor store konserner med flere bedrifter.

Det tredje spørsmålet jeg vil berøre gjelder de uorganiserte. Jeg tror det blir nødvendig å få en § 1 i vår avtale om gjensidig organisasjonsrett. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har tatt opp saken, og jeg mener vi bør se på den for hele Landsorganisasjonen. Jeg kjenner bedrifter med 400 sysselsatte der det er 20 prosent må organisere en klappjakt på de uorganiserte. De er snyltere på må organisere en klappjakt på de uorganiserte. Det er snyltere på organisasjonen, og vi må sørge for å få dem utryddet. (Bifall.)

Ola f A s k e l a n d, sekretariatet, var enig med Torkildsen når det gjaldt stillingen til de uorganiserte. Vi må, sa han, ta opp en sterkere kampanje mot denne rasen.

Jeg vil ellers få lov til å gjøre oppmerksom på forslagene nr. 261 og 262. Dette med forbud mot streik innenfor den kooperative

sektoren er et spørsmål som vi har hatt oppe på hver eneste kongress, og vi gir oss ikke før saken er blitt løst. Jeg synes det er rimelig at de som er ansatt i de kooperative virksomheter bør ha de samme rettigheter som innenfor de private bedrifter. I et hvert fall bør en kunne strekke seg så langt at man gjennomførte det svenske systemet.

Når det gjelder endringene i § 9, mener jeg at formuleringen her bør endres. Det er urimelig at bestemmelsene ikke skal kunne gjøres gjeldende for dampskipsekspedisjoner og rederier.

Taletider begrenses.

Taletiden for de etterfølgende talere ble nå begrenset til 5 minutter.

Rolf Furuseth, Norsk Jern- og Met., Raufoss, var enig med Ragna Karlsen i at ratifikasjonen av konvensjon nr. 100 om lik lønn ikke var tilstrekkelig. Vi må nok arbeide videre med saken, sa han, og dette arbeid må også foregå innad. Vi har fremdeles en stor lønnsforskjell mellom kjønnene, og vi bør få retningslinjer, trukket opp av LO's kvinnenemnd.

Det er også en annen sak jeg vil ta opp, og jeg viser i den sammenheng til forslag nr. 168. Avd. 163 har her tatt opp en meget viktig sak. Vi som er aktive i fagforeningsarbeidet vet hvor vanskelig det er å få de yngre til å overta jobbene som tillitsmenn. Vi må derfor gjøre noe for å rette på forholdene. Gerhardsen sa at så lenge vi har kvinner og menn som har opplevd 20-årene, så ville vi ikke risikere noen ny splittelse. Javel, men nå er flesteparten av disse borte. Ungdommen av i dag kjenner ikke noe til 20-årenes arbeiderbevegelse, og vi må gjøre noe positivt for å få tilgang på yngre krefter. Jeg vil derfor anbefale at LO tilsetter en egen ungdomssekretær. Det må imidlertid ikke bli noen kontorsekretær, men en mann som alltid må være på reisefot.

Even Flatreit, Norsk Jernbaneforbund, Trondheim, ville i forbindelse med spørsmålet om medbestemmelsesretten gjøre oppmerksom på en side av saken som ikke burde glemmes, nemlig den moralske side. Jeg mener at den verste hindring er den husmannsånd som råder i våre egne rekker, sa han. Vi må få slått fast at arbeidskraft og kapitalutstyr er likeverdige størrelser i arbeidslivet. Ja, den menneskelige arbeidskraft er vel egentlig den grunnleggende. Kapitalutstyr er i grunnen bare oppsamlet arbeidskraft. — Når det gjelder produksjonsutviklingen, har det vært innvendt at vi ikke er kommet så langt vi burde. Vi bør imidlertid ikke overdrive dette med produksjonsutviklingen. Vi bør også tenke på de enkelte medlemmer som individer.

I forbindelse med spørsmålet om forkortelse av arbeidstiden, vil jeg peke på at tiden er inne til en radikal forkortelse. Samtidig bør vi bekjempe den stadig omseggripende overtid.

T h v. K a r l s e n, Norsk Tjenestemannslag, Oslo, var enig i den innstilling om hovedretningslinjer som er lagt fram av Sekretariatet, og særlig det rettede forslag. Denne innstillingen innebærer imidlertid ikke noen særlige perspektiver for statstjenestemennene eller de kommunale funksjonærer, sa han. Det er kanskje litt usolidarisk å resonnerer slik — men vi regner med at det er alminnelige mennesker vi har med å gjøre — og disse grupper vil spørre: Hvilke perspektiver ligger det i dette forslag for oss? Det er nettopp blant disse grupper at vi har de største organisasjonsproblemer. Her finner vi svakheten i innstillingen. På den annen side innrømmer jeg at det er nokså vanskelig å innpasse tjenestemennenes krav, fordi det vil være i strid med det rent generelle grunnlaget. Jeg vil derfor ikke fremme noe særskilt forslag, men bare peke på problemet. Det er en viss redsel innenfor disse grupper mot å bli snørt inn i en alt for trang ramme.

S v e r r e S u n d s b ø, Bergen og Fylkenes fagl. samorganisasjon, Odda: Vi i Odda har behandlet spørsmålet om opphevelse av bebehovsprøvingen, og vi har enstemmig vedtatt at den foreløpig ikke bør oppheves. Det vil også være i pakt med den solidariske lønnspolitikken vi har ført. Jeg tror at hvis fagkongressen gjør vedtak om å anmode om opphevelse av behovsprøvingen, ville de gamle føle seg forrådt. Og de vil ganske sikkert bli sittende hjemme 7. oktober. Jeg vil henstille til fagkongressen og Regjeringen å utsette denne saken. Det haster ikke med å gjøre noe her.

Når det gjelder arbeidstiden, så trodde jeg det hadde vært mulig å få gjennomført en noe større forkortelse. Skiftarbeiderne er kommet ned på 42 timer, og det måtte derfor være mulig å få en større generell nedsettelse.

B j ø r n N i l s e n, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers forbund, ville gjerne høre om det ble anledning til å komme tilbake til spørsmålet om Hovedavtalen med NKL etterat redaksjonskomitéens innstilling forelå.

D i r i g e n t e n: Dette spørsmålet er ført opp som særskilt sak.

B j ø r n N i l s e n: Jeg har forlangt ordet spesielt til denne saken og må få anledning til å si noen ord i denne sammenheng. I Handel og Kontor har vi 7000 medlemmer som sorterer under denne avtalen. Det er blitt litt av en gjenganger på kongressene, men det er i grunnen ikke så rart. Forholdet er at det er komplett umulig å få reelle forhandlinger om tariffen, fordi vi har denne bestemmelsen i Hovedavtalen med NKL at tvister kan henvises til en tvistenemnd. Der-

for må vi gå til nemnda med hver eneste fillesak. Nordahl var inne på dette med streikeretten, og jeg vil ta ham til inntekt for oss kooperative funksjonærer. Vi er blitt berøvet streikeretten, og det er etter vår mening urettferdig. Nå blir det riktignok sagt at hvis vi får streikerett, så vil vi gå til storm på kooperasjonen og fullstendig ødelegge den. Etter min mening har dette ikke noe med det faktiske forhold å gjøre. Før en avdeling kan gå til arbeidsnedleggelse, så vet vi at det på forhånd må godkjennes av forbundsstyret og sekretariatet, og det er et langt lerret å bleke. Jeg vil derfor oppta forslag nr. 258. Subsidiært kan jeg stemme for det svenske system.

T h o r b j ø r n W i i k, Norsk Tobakkarbeiderforbund, Oslo, pekte på at vi ikke måtte la oss avskrekke av arbeidsgivernes kostnadsoverslag i forbindelse med løsningen av sosiale eller rent lønnsmessige oppgaver. Da spørsmålet om lønn under sykdom ble reist, ble det hevdet fra arbeidsgiverhold at det ville koste så mye at vi ikke maktet det. Da saken imidlertid ble løst, viste det seg at det ikke var så store summer det dreidde seg om likevel. På samme måten vil det sikkert gå med den saken som Randi Pettersen pekte på, nemlig likelønsspørsmålet. Det blir hevdet av arbeidsgiverne at det vil koste så mye. I tobakkindustrien fikk vi gjennomført en viss utjevning, og det er sikkert veien vi må gå. Ellers vil jeg foreslå at Randi Pettersens forslag blir oversendt til redaksjonskomitéen.

E l o f S t r a n d, Norsk Jern og Metall, Tune, trodde en opphevelse av behovsprøvingen ville skape en farlig reaksjon ute i landet. Vi i Østfold har drøftet spørsmålet på partiets fylkesmøte, sa han, og årsmøtet gikk mot opphevelse av behovsprøving. Først må vi få alderstrygdens satser hevet, så de blir slik at man kan leve av dem. En opphevelse tror jeg for min del vil bli en alvorlig belastning for partiet. Den proposisjonen som er fremmet er uheldig, og vi bør se litt nærmere på den før den blir vedtatt av Stortinget. Når det gjelder bedriftspensjoneringen, vet vi at arbeiderne ved store bedrifter har måttet løse spørsmålet selv. Vi møter en bevisst motstand fra arbeidsgivernes side, og jeg tror vi må løse også denne saken på det politiske planet — gjennom lovgivning.

A r t h u r B l i x, Norsk Arbeidsmandsforbund, Kirkenes: Når vi skal gå til en forkortelse av arbeidstiden, må vi ikke glemme arbeiderne i de sunnhetsfarlige bedrifter. Skiftarbeiderne — de helkontinuerlige — har fått nedsatt arbeidstiden til 42 timer, men de som arbeider i sunnhetsfarlige virksomheter har ennå ikke oppnådd noen nedsettelse. Jeg tenker bl. a. på dem som arbeider i tunneler og i magasiner under jorden, slik det er tilfelle ved A/S Syd-Varanger. Det er direkte sunnhetsfarlig. Støvet står som en sky omkring oss. Silikosefaren er stor og ellers lurert også andre farer. Også arbeidet

i kalksteinsbrudd bør komme inn under bestemmelsene om en arbeidstid på 42 eller 40 timer. Jeg tillater meg å ta opp forslagene nr. 109, 111 og 112. Disse forslagene er anbefalt av vårt forbunds landsstyre.

I v a r B j ø r k e, Handel og Kontor, Lillehammer: Vi må satse mer på ungdommen, for det er ungdommen fagorganisasjonen skal bygge på. Jeg tror derfor det er en meget viktig oppgave for LO å aktivisere ungdommen. Jeg anbefaler derfor forslaget fra Furuseth. — Et par ord om Hovedavtalen med NKL. Jeg synes det er lite sammenheng i at det skal være organisasjonsplikt og ingen streikerett. Jeg vil anbefale Bjørn Nilsens forslag om opphevelse av streikeforbudet. Ingen behøver mistenke de kooperative funksjonærer for at de vil overfalle kooperasjonen. Det er en helt ugrunnet frykt.

R a g n a r H o e l, Jern og Metall, Oslo, syntes bedriftene alt for lett fikk kompensasjon for lønnsstigningen. Det bør føres en strammere prispolitikk, sa han. Bedriftene får kompensasjon i form av en mer effektiv utnyttelse av kapitalutstyret og trenger derfor ikke noe pristillegg. — Det har vært sagt at vi bør få en oppmykning av indeksbestemmelsene, og såvidt jeg forstår er Nordahl langt på vei enig med statsministeren i så måte. Jeg for min del tror det er en meget farlig vei å slå inn på. Vi har ikke så gode erfaringer at vi uten videre vil være med på en slik oppmykning. Ellers er vi ikke særlig fornøyd med at indeksen er gått opp i 153, og det er ingen grunn til å applaudere statsministeren.

J e n s D a h l, Norsk Tolltjenestemannsforbund, Oslo, mente at bønderne hadde fått mer enn de var berettiget til. Jeg tror, sa han, at Kjøtt- og Fleskesentralen er blitt en stat i staten.

Nordahl pekte på at vi nå måtte få en utjevning når det gjaldt de sosiale goder. Ja, det er en utjevning som må skje på bekostning av statstjenestemennene. Også når det gjelder opphevelse av behovsprøvingen, vil statstjenestemennene måtte yte sin innsats. Vi skal hjelpe dem som har minst, heter det. Det er jeg enig i, men det har det ikke alltid vært så enkelt å få gjennomført. I staten har det vært lettere å få hevet lønningene for dem som tiener mest.

Arbeidstidsspørsmålet har også stor interesse for statstjenestemennene. Det må kunne gjøres noe for gjennomføring av 5-dagers arbeidsuke for enkelte grupper. Vi vet at mange statstjenestemenn må arbeide både lørdag og søndag og i tillegg til dette også utføre nattarbeid. Det må finnes ordninger for en viss kompensasjon. Også andre grupper enn statstjenestemennene er i samme kasus, bl. a. sjøfolkene.

L e i f Ø s t l i e, Norsk Sjømannsforbund, Fredrikstad, sluttet helt opp om de argumenter som Ansgar Kristiansen hadde kommet med

når det gjaldt opphevelsen av behovsprøvingen. Den er et brudd på den solidariske lønnspolitikken, sa han. Prinsipielt er det ikke noen uenighet om opphevelsen av behovsprøvingen, men opphevelse *i dag* er litt forhastet. Først må satsene betydelig opp. Fra Fredrikstad Arbeiderparti har vi fremmet et forslag til landsmøtet i Det norske Arbeiderparti. Jeg vil be om at kongressen går mot opphevelse. Jeg beklager at Regjeringen har vært litt for ettergivende overfor de borgerlige — da kanskje i første rekke overfor Claudia Olsen.

Spørsmålet om hvordan fagorganisasjonen skal stille seg når det gjelder stortingskandidater har vært drøftet. Jeg slutter meg til det som Nøss sa. Hvis vi skal gjøre vår innflytelse gjeldende, må vi vise større aktivitet på det politiske planet. Det er alt for stor lunkenhet blant de fagorganiserte. Vi vet at det er et alt for stort intellektuelt innslag i vår stortingsgruppe nettopp fordi de fagorganiserte ikke har vært våkne.

2 minutters taletid.

Det ble etter forslag av dirigenten vedtatt å innskrenke taletiden til 2 minutter.

Josef Larsson, Jern og Metall, Oslo: På 2 minutter er det ikke mulig å få sagt noe særlig, og jeg skal derfor innskrenke meg til et par merknader i forbindelse med arbeidstidsspørsmålet. Det er blitt sagt at vi alt fra 1958 burde ha fått en nedsettelse til 45 timer. Det er sikkert noe som vi alle kunne ønske, men vi vet alle at vi må avstemme våre krav etter de realøkonomiske muligheter. Nordahl og jeg har måttet gå med på enkelte kompromisser i komitéen. Jeg tror forresten det er riktig at vi går gradvis fram i en så vanskelig sak.

Johan Moksnes, Handel og Kontor, gikk ut fra at spørsmålet om Hovedavtalen med NKL kom opp som særskilt sak, og at det da ble anledning til å få ordet.

Carl Furuly, Jern og Metall, Mo i Rana, støttet forslaget om å ansette en særskilt ungdomssekretær. Det kunne diskuteres hvordan arbeidet blant ungdommen skulle legges opp, men her fikk kongressen trekke opp retningslinjer.

Arthur Nordbø, Norsk Kommuneforbund, Bergen, trodde at «mannen i gata» ikke var så helt enig i det resonnementet som Nordahl hadde gjort gjeldende om at streikevåpnet var avlegs. Streikeretten bør benyttes, sa Nordbø. Jeg vil også be sekretariatet være våken, for «mannen i gata» hadde også ventet et litt bedre resultat når det gjelder arbeidstidsspørsmålet. Vi håper at det ikke skal gå 40 år før vi får kortere arbeidstid.

Odd Haugland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund,

Eidanger, viste til forslag nr. 103 og mente at spørsmålet om medbestemmelsesrett måtte løses gjennom lovgivningen. Når det gjaldt arbeidstidsspørsmålet, ville taleren støtte Nettum. Det som var foreslått, innebar en alt for beskjedne nedsettelse av arbeidstiden.

Thor Thorsen, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, Drammen, kunne forstå at statens jordbruksavtale var blitt utsatt for kritikk. Jeg tror ikke, sa han, at det store flertall var enig i den. De store gårdbrukere har sikkert mange fordeler av denne avtalen, men småbrukerne får ikke mye igjen for den.

Kaare Pehrson, sekretariatet, mente at formuleringen av § 9 i Arbeidervernloven når det gjaldt arbeidstiden ikke var særlig heldig. Det heter at arbeidstiden *kan* nedsettes i særlig helsefarlige virksomheter. Vi bør få en bedre formulering.

Håkon Brunborg, Norsk Jernbaneforbund, Bergen: Det er blitt foreslått at forkortet arbeidstid skal fordeles på 5 dager i uken. Spørsmålet er bare om en arbeider klarer en slik belastning på lengre sikt. Innenfor flere tariffområder har vi fått gjennomført godtgjørelse for ubekvem arbeidstid. Hvordan rimer dette med denne omlegging av arbeidstiden?

A. K. Lien, sekretariatet: Statsministeren nevnte at arbeidsledigheten ikke var noe stort problem i Norge i dag. Totalt representerte den bare 1.4 prosent av de sysselsatte. Det er imidlertid et lite *men* her. Staten er en meget stor arbeidsgiver. Vårt forbund har ca. 15 000 medlemmer som er ansatt i statens virksomheter. Vi har ansiennitetsbestemmelser som sier at arbeidere med 5 års sammenhengende tjenestetid ved ledighet skal skaffes samme eller liknende arbeid. På tross av disse bestemmelser har det forekommet oppsigelser. Ved Nordlandsbanen er det sagt opp flere hundre mann, likeledes ved Sørlandsbanen og i Stavanger. Etter en del forhandlinger lyktes det å få i stand en ordning for Sørlandet og Stavangerfolkene. Jeg vil henstille til regjeringen å være oppmerksom på disse forhold.

Terje Rislåa, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Kristiansand S., hadde heftet seg ved at det i innstillingen fra sekretariatet ikke var tatt noe med om den solidariske lønnspolitikken. Jeg er enig i kravet: lik lønn for likt arbeid, sa han, men dette gjelder ikke bare kvinnene. Også vi mannfolk bør vise litt større solidaritet oss i mellom. Når vi fører våre tarifforhandlinger bør vi gjøre noe mer for å løfte de lavestlønte. Det er ikke alle som arbeider på akkord, og disse bør ha akkordavsavn. — Fagorganisasjonen og valget har vært drøftet, og jeg er enig i at fagorganisasjonen bør gjøre seg sterkt gjeldende på nominasjonsmøtene.

Johan Friestad, Norsk Kommuneforbund, Hamar: Det står

i Arbeidervernloven at når det arbeides 8 timer pr. dag, skal det være 2 spisepauser. Jeg kommer fra et kommunalt elektrisitetsverk, og vi vet at når det er lange avstander så kan man vanskelig komme tilbake til spisepausene. Vi mener derfor at vi i slike tilfeller bør få en viss kompensasjon, men det har ikke vært så lett å få i stand. Vi bor riktignok i det «røde fylke», men våre motparter opererer gjennom den felles forhandlingsorganisasjon som By- og herredsforbundet har opprettet, og den er det ikke så lett å få noen ordninger i stand med.

Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Korgen: Jeg vil understøtte den henstillingen som A. K. Lien rettet til regjeringen om å være oppmerksom på arbeidsledigheten i Nord-Norge. Det er blitt sagt opp folk ved jernbaneanleggene nordpå, og vi er oppe i en total ledighet på 11 000 i de nordlige fylker. Karsten Torkildsen var inne på spørsmålet om de uorganiserte, og jeg er fullstendig enig med ham i det han sa. Det må unektelig være noe galt når vi har ca. 550 000 medlemmer i LO, mens det er omkring 1 million sysselsatte her i landet.

Oskar Skogly, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Lillehammer: Ute i verden arbeides det med nye lønssystemer. I Amerikas forente stater har de fått opprettet tariffer innenfor enkelte områder med såkaldt garantert årslønn. Jeg tror det ville være verdt overveielse å få noe liknende for enkelte grupper her i vårt land, f. eks. for anleggssektoren og for skogsarbeiderne. Det ville kanskje bidra til å skape mer stabile arbeidsforhold. — Når det gjelder spørsmålet om opphevelse av behovsprøvingen, er jeg enig med dem som hevder at det skjer litt for tidlig. — I forbindelse med jordbruksavtalen vil jeg erklære meg enig med statsministeren. Vi skal vakte oss for å skyte på bøndene.

Hans Bj. Hansen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Det som Torkildsen sa om de uorganiserte er det beste som er sagt på fagkongressen. — Når det gjelder kommende valg, ser jeg med en viss engstelse på indeksen som nå er kommet opp i 153. Løftene gikk jo ut på at den skulle holdes på 150. Kan statsministeren si noe sikkert om indeksen i de kommende måneder?

Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund, Oslo: Det står litt uklart for meg om forslagene 213 og 214 vil bli behandlet nå og komme opp til votering?

Konrad Nordahl (avbryter): De kommer opp som nye saker.

Per Andersen (fortsetter): Javel. Jeg vil da tillate meg å si et par ord om spørsmålet om bransjeavtaler, som vårt forbund har tatt opp i forslag nr. 152. Disse forhold henger vel også delvis sam-

sammen med Organisasjonskomitéens innstilling. Hvis vi imidlertid fortsatt skal ha 2 selvstendige forbund, så må det åpnes adgang for Støperiarbeiderforbundet til å få sin egen selvstendige avtale.

Hans E. Hansen, Norsk Jern og Metall, Brevik: Jeg har forstått ikke noe mot det tariffopplegget vi fikk i fjor, men det er bare det kjedelige at det holder ikke lenger enn for vårfagene, og det binder ikke for alle. Vi opplever at folk går fra LO og over i andre organisasjoner, bl. a. NITO, og der oppnår de tillegg. Staten gir også sine funksjonærer tillegg ut over det som rammen angir. — Når det gjelder spørsmålet om å utvide adgangen til overtid, så mener jeg at vi må være forsiktige her.

Rolf Thoresen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Oslo, var i tvil om hvorvidt tiden var inne til å gjennomføre dette med medbestemmelsesretten. Spørsmålet er bare om vi er modne til å delta i styrer og representantskap, sa han. Vi vet hvor vanskelig det er å følge med i regnskaper. Jeg mener at myndigheten bør fastsette regler for ensartet regnskapsførsel. Slik det er i dag, må man nesten være spesialist for å kunne vurdere et bedriftsregnskap. — Når det gjelder forslaget om en utvidet adgang til å bruke overtid, vil jeg advare mot det. Det ville være riktigere å gå den motsatte vei.

STATSMINISTER GERHARDSSENS SLUTTREPLIKK

Statsminister Einar Gerhardsen fikk så ordet til en sluttreplikk og uttalte herunder bl. a.:

Som jeg hadde ventet, er det mange av talerne som har oppholdt seg ved prisindeksen. Det er også blitt rettet direkte spørsmål til meg om hvorvidt regjeringen kan garantere at prisindeksen kan holde seg på 153. Ja, det er også enkelte som har hevdet at vi i grunnen har sviktet vår oppgave, fordi vi lovet en stabil indeks på 150. Dette siste er ikke helt korrekt. Det jeg — og ellers alle i regjeringen som uttalte seg om dette spørsmål — sa var at vi skulle sette alt inn på å holde indeksen *omkring* 150. Stort sett kan vi vel også si at vi har innfridd dette. Omstendighetene har imidlertid tvunget pristallet noe høyere, men regjeringen er fast besluttet på å holde indeksen, slik at den ikke kommer over 153.

Til Ragnar Hoel, som mente at arbeiderne uten hensyn kunne kreve tillegg, vil jeg si at i et demokratisk samfunn kan vi ikke resonnerer slik. Vi må ta et visst hensyn til alle grupper. Når arbeiderne får tillegg, vil bøndene ha *sin* del, næringslivet *sin* part, osv. Vanskeligheten er å avstemme disse kravene.

Johan Engebretsen fra Moss var inne på mange spørsmål. Han var bl. a. misfornøyd med at de kooperative forretninger fikk for

liten avanse. Ja, den klagesangen hører vi også fra de private. For oss har det vært om å gjøre å holde igjen når det gjelder avanser og fortjenester.

Jeg vil si til Lien og Alfred Haugen i Arbeidsmandsforbundet at deres problemer også er regjeringens problemer. Vi skal imidlertid være klar over at det nødvendigvis må oppstå visse sysselsettingsproblemer, f. eks. når Sørlandsbanen er ferdig bygd. Vi gjør alt for å få de ledige plasert i liknende arbeid, men det kan jo ta sin tid. Iblant er det også slik at administrasjonen ikke *bare* er lojale overfor våre bestrebelser i denne retning.

Willy Amundsen pekte på at investeringene var kommet opp i 8 milliarder — altså 10 prosent mer enn beregnet — og mente at den «døde» kapital heller burde komme arbeiderne til gode. Det er ikke slik problemet må vurderes. Investeringer i næringslivet er ikke noen død kapital, og vi vet at mye av det som investeres f. eks. i skipsfart, er tilgodehavender vi har ute — penger som aldri kommer hjem og kan disponeres i Norge. Vi mener at en høy investering er av det gode. Det øker grunnlaget for en ekspansjon og gir bedre sysselsettingsmuligheter og skaper flere nye arbeidsplasser. De organiserte arbeidere er i høy grad interessert i høye investeringer.

Ingvald Hansen var inne på jordbruksavtalen og mente at denne var en innrømmelse av alle krav fra Bondelaget. Jeg sa at arbeiderklassen skal unngå motsetninger mellom arbeiderne og bøndene, men vi godtar på ingen måte Bondelagets eller Bondepartiets synsmåter.

Til Thor Thorsen vil jeg gjerne si at Norsk Bonde- og Småbrukarlag ville gjøre Regjeringen en stor tjeneste hvis det ville ta selvstendige standpunkter når det gjaldt jordbruksoppgjøret. Da ville det også være lettere for Regjeringen å ta standpunkt. Faktum er at Regjeringen aldri har fått noen støtte fra det hold, og da er det ikke alltid så lett å håndtere disse spørsmålene.

Når det gjelder spørsmålet om opphevelse av behovsprøvingen, skal jeg ikke gå noe nærmere inn på dette, fordi statsråd Harlem senere skal innlede om trygdeordningene.

Ingvald Hansen var også inne på regjeringsspørsmålet, slik det eventuelt vil fortone seg etter valget. Han ville gjerne vite om Arbeiderpartiet vil delta i en regjeringsdannelse hvis vi kom i mindretall. Vi vet at de borgerlige partiene står samlet om å gå til storm på arbeiderflertallet. Hvis de får sin vilje, så må det være klart at vi sier til Stortinget at vi stiller våre plasser til disposisjon. Det er etter min mening en helt reell framgangsmåte. Men vi kan på den annen side ikke prinsipielt hevde at Arbeiderpartiet under

en hver omstendighet ikke vil danne regjeringen. La oss tenke at resultatet kunne bli 74 eller 73 arbeiderparti-representanter. En slik samlet gruppe vil selvsagt kunne gjøre en borgerlig regjering uholdbar i løpet av forholdsvis kort tid. Det bør imidlertid offentlig komme til uttrykk at hvis de borgerlige vinner valget, vil regjeringen Gerhardsen bli avløst av en annen regjering.

Jeg vil legge til at vi denne gangen må gå til valgkampen med den fornødne respekt for oppgaven. Vi skal være klar over at hvis det lykkes også denne gangen å bevare arbeiderflertallet, vil det faktisk skje noe helt enestående. Et parti som har sittet så lenge med regjeringsmakten, burde etter vanlige solemerker få et tilbakeslag. Men hvorfor skal det ikke skje noe enestående? Det skal vi sørge for! (Kraftig bifall).

Konrad Nordahls sluttreplikk.

Konrad Nordahl uttalte bl. a. dette i sin sluttreplikk:

Det har vært en rekke talere, og det er blitt satt fram mange forslag. Stort sett vil jeg karakterisere dette som en god debatt. Det har vært mange realistiske, men riktignok også noen urealistiske innlegg. Jeg vil innskrenke meg til bare noen få kommentarer.

Til Per Andersen som var bekymret for overtidslempningene, vil jeg si at vi ikke egentlig har fått noen utvidelse. I den gamle loven står det 54 timer, mens vi foreslår 51 — det er altså en skilnad på 3 timer.

Til sjøfolkene, som også vil ha en øyeblikkelig forkortelse av arbeidstiden, vil jeg si at det ikke er så lett å gjennomføre. Når det gjelder arbeidstiden for skipsfarten, bakeriene og landbruket, er den regulert ved særskilte lover. Her blir det spørsmål om hvorvidt skattyterne vil betale omkostningene. Vi vet at innenriksfarten er subsidiert av staten — på samme måten som jordbruket er subsidiert. Hvis vi går til nedskjæring av arbeidstiden, må subsidiene forhøyes, og det vil føre til høyere skatter.

Spørsmålet om ungdomssekretær i Landsorganisasjonen har vært berørt av flere talere. Egentlig skulle dette vært behandlet under et annet punkt på dagsordenen, men når det først er blitt tatt opp her, vil jeg si noe om det. Vi har foreslått at det forslaget som er fremmet blir oversendt til sekretariatet, og det mener jeg er riktig. Det er enkelte landsorganisasjoner som har egne sekretærer. Jeg vet at Vest-Tyskland og Holland har spesielle ungdomssekretærer, og det er visst også andre land som har det. Vi i de nordiske land har imidlertid ikke faste ungdomssekretærer knyttet direkte til landsorganisasjonen. Vi understøtter derimot AUF og samarbeider

med den. Skal vi bygge opp vårt eget apparat? Jeg tror denne saken bør utredes. Vi har under overveielse å ansette en egen sekretær for de nye samorganisasjoner vi får. Det kan tenkes en kombinasjon her — at den mannen som skal ta seg av dem også kunne behandle ungdomsarbeidet. Jeg tror imidlertid saken først bør behandles av sekretariatet.

Så litt om overtidsspørsmålet. Jeg vil minne om det som står i innstillingen. I en 2-årsperiode, nemlig fra 1959 og til 1961 skal det være adgang til å arbeide 30 timer i overtid i 4 på hverandre følgende uker. Vi vet hvordan det har vært med overtiden. Jo større produksjon, desto mer overtid. I over 40 år har vi gjort vedtak om at vi skulle motarbeide all overtid. Men vi har glemt alle vedtak. Folk vil gjerne tjene penger. Derfor bør vi ikke slå oss for vårt bryst. Jeg synes i et hvert fall at det ikke er nødvendig med noen opphisselse i denne forsamling.

Når det gjelder spørsmålet om de uorganiserte, så har vi hatt dette spørsmålet oppe til behandling i sekretariatet. Det er en kjensgjerning at flere av våre store forbund — bl. a. Jern og Met. og Sjømannsforbundet — står stille. Det er på det rene at det fins mange uorganiserte. I den forbindelse vil jeg nevne at jeg for en tid siden var på et industristed. I nærheten var det et stort kraftanlegg, og etter hva det ble fortalt meg var det 25 prosent uorganiserte. Hva har de interesserte forbund og samorganisasjonen gjort for å få ordnet disse forhold? De hadde ikke sett noen representanter for disse organisasjoner der oppe på anlegget. — Det er klart at vi må ta opp denne saken på nytt.

Jeg vil til slutt anbefale sekretariatets innstilling. Når det gjelder Hovedavtalen med NKKL, kommer vi tilbake til den senere.

P. M e n t s e n frafalt.

A l f A n d e r s e n : Jeg var spent på å høre reaksjonen på forslaget om medbestemmelsesrett — spent på hvor vidt man ønsket avtale — eller lovgivningslinjen. Så vidt jeg har kunnet oppdage, har det ikke vært gitt uttrykk for noen direkte uvilje mot avtalelinjen, og det er jeg glad for.

Formannen i Støperiarbeiderforbundet mente at man trengte kontaktmøter også i personlige bedrifter. Hvordan vi skal forholde oss i slike bedrifter, behandles i punkt 2 i § 9.

Askeland beklaget at endringene i § 9 ikke omfatter damskips-ekspeditører og rederivirksomhet. Nei, vi er foreløpig ikke kommet lenger, men for disse grupper og for bygg- og anlegg må vi forhandle videre med Norsk Arbeidsgiverforening.

Kjernerpunktet i de endringer som er foretatt i § 9 er imidlertid at vi her tar det første skritt mot industrielt, økonomisk demokrati.

Vi må forsøke å utvide den plattformen vi her har fått. Jeg tror det blir et atskillig større løft enn de vi tidligere har tatt på det faglige feltet.

Alle forslagene oversendt redaksjonskomitéen.

Etter forslag av dirigenten ble det enstemmig vedtatt at alle forslag som var satt fram under debatten skulle sendes over til redaksjonskomitéen.

Redaksjonskomitéens innstilling.

Formannen i redaksjonskomitéen, P. Mentsen, la fram innstillingen fra redaksjonskomitéen. Den var sålydende:

Dagsordenens punkt 6 — Tariffspørsmål og diverse avtaler: a, b, c og d.

1. Forslaget fra Randi Pettersen, Oslo faglige Samorganisasjon, i likelønsspørsmålet, oversendes det nye sekretariatet.
2. Forslaget fra Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, i likelønsspørsmålet, kan ikke tiltres.
3. Til forslaget angående arbeidstiden, satt fram av samtlige av Sjømannsforbundets representanter på kongressen, vil komitéen uttale:
Arbeidstiden for sjøfolkene, jordbruksarbeiderne og andre grupper av lønntakere som har sin arbeidstid regulert ved spesiallover, tas opp til behandling når prinsippene om arbeidstidsforkorting for industriarbeiderne er fastslått.
4. Forslaget fra Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, angående arbeidstiden, oversendes det nye sekretariatet.
5. Forslaget fra Rolf Nettum, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, angående arbeidstiden, kan ikke tiltres.
6. Om forslaget fra Arthur Granlund, Trøndelag faglige Samorganisasjon, uttaler komitéen:

Første avsnitt kan ikke tiltres.

De ting som er berørt i annet avsnitt er under behandling.

Det kan derfor oversendes sekretariatet.

7. Forslag nr. 144, tatt opp av H. Wigaard, Norsk Centralforening for Boktrykkere, kan ikke tiltres.
8. Om forslagene nr. 109, 11 og 112 tatt opp av Arthur Blix, Norsk Arbeidmandsforbund, uttaler komitéen:

De spørsmål som er reist i forslag nr. 109 er under behandling i Arbeidervernlovkomitéen. Forslaget oversendes derfor våre representanter i komitéen.

De ting som er reist i forslag nr. 111 er selvsagt sekretariatet merksam på, men komitéen mener det i tilfelle må tas opp ved revisjon av de enkelte tariffavtaler.

Forslag nr. 112 kan ikke tiltres.

9. Til forslaget fra Odd Haugland, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, vil komitéen uttale:
Innstillingen fra sekretariatet dekker fullt ut det framsatte forslag. Det anses derfor som overflødig.
10. Forslaget fra Arthur J. Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon, om «innføring av produktivitets-, bedriftslære og vernespørsmål som egne fag ved yrkesskolene» oversendes det nye sekretariatet.

11. Forslaget fra Ansgar Kristiansen, Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon, angående alderstrygd, pensjonsordninger m. m., oversendes det nye sekretariat.
12. Til forslaget fra Rolf Furueth, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, angående ungdomssekretær, vil komitéen uttale:
Sekretariatets innstilling og konklusjon i dette spørsmål anbefales uten noen tilføyelse.
13. For øvrig anbefaler redaksjonskomitéen sekretariatets innstillinger til punkt 6, a, b, c og d på dagsordenen.

V o t e r i n g e n .

Hele innstillingen ble tatt opp til votering, og den ble vedtatt mot 8 stemmer.

Avtalen med Den kooperative Tarifforening.

(Dagsordenens punkt 6 e.)

Her var det kommet inn disse forslagene:

NORSK BAKER- OG KONDITORFORBUND

(Nr. 250.) *Avd. 9, Halden, foreslår:*

•Paragraf 14 i Hovedavtalen mellom AFL og DKT bør strykes.▪

(Nr. 251.) *Avd. 34, Sandnes, foreslår:*

- 1. Hovedavtalen mellom AFL og DKT oppsies.
2. Revisjonen av avtalen må gjøres slik at de kooperative arbeidere får de samme rettigheter og samme innflytelse på sine lønns- og arbeidsvilkår som arbeiderne i private bedrifter.

M o t i v e r i n g :

Den adgang DKT har i den bestående hovedavtale til å la forhandlingene bli avgjort av tvistenemnd, fører til at det er umulig å få reelle forhandlinger i stand. Det har vist seg at omtrent alle forhandlinger blir avgjort av denne nemnd. Slik som arbeids- og lønnsvilkårene har utviklet seg i kooperasjonen, er det i dag ikke noe grunnlag for at de kooperative arbeidere skal stå i en særstilling. Det hører med til menneskerettighetene å få bestemme over sine arbeids- og lønnsvilkår, og denne rett har også de kooperative arbeidere i vårt land krav på å få.

(Nr. 252.) *Avd. 1, Oslo, foreslår:*

•§ 14 vedr. arbeidstvister utgår og erstattes med de samme bestemmelser som er opprettet mellom AFL og NAF.▪

(Nr. 253.) *Avd. 7, Fredrikstad, avd. 15, Sarpsborg, og avd. 21, Moss, foreslår:*

•I Hovedavtalen mellom AFL og DKT utgår § 14.▪

(Nr. 254.) *Avd. 6, Stavanger, foreslår:*

- 1. Hovedavtalen mellom AFL og DKT oppsies.
2. Revisjonen av avtalen må gjøres slik at de kooperative arbeidere får de samme rettigheter og innflytelse på sine lønns- og arbeidsvilkår som arbeidere i private bedrifter.▪

Motivering:

Den adgang DKT har i den bestående hovedavtale til å la forhandlingene bli avgjort av Tvistenemnda, fører til at det er umulig å få reelle forhandlinger i stand. Det har vist seg at omtrent alle forhandlinger blir avgjort av denne nemnd. Denne utvikling har forverret seg siden fagkongressen i 1953. Denne kongress vedtok da at Hovedavtalen skulle sies opp og at det skulle oppnevnes en meklingsmann. Dette vil neppe heller føre til noen forhandlingsvilje fra DKT's side.

De kooperative arbeidere forstår fullt ut betydningen av et godt samarbeid mellom AFL og DKT, og er også beredt til å gjøre sitt på dette område. De ønsker heller ikke å måtte streike, men de vil at partene skal bli nødt til å forhandle reelt.

Slik som arbeids- og lønnsforholdene har utviklet seg i kooperasjonen, er det i dag ikke lenger noe grunnlag for at de kooperative arbeidere skal stå i en særstilling.

Det hører med til menneskerettighetene å få bestemme over sine arbeids- og lønnsforhold, og på denne rett har også de kooperative arbeidere i vårt land krav på.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslagene om at § 14 i Hovedavtalen mellom AFL og DKT utgår. Motivene herfor vil bli gitt på kongressen.

NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND

(Nr. 255.) *Stavanger Handel og Kontor* fremmer følgende forslag:

«De kooperative ansatte som berøres av denne avtale, krever at de ved opprettelse og revisjon av tariffavtaler, løsning og avgjerd av interesse- og rettsvister og ved forhandlingsrett og forhandlingsplikt, gis adgang til å løse disse spørsmål etter samme prinsipp og regler som er gitt de øvrige medlemmer tilsluttet AFL gjennom sine respektive forbund.»

(Nr. 256.) *Østre Bærum Handel og Kontor* fremmer følgende forslag:

«Arbeidere og funksjonærer som er ansatt i kooperasjonen må få streikerett.»

(Nr. 257.) *Røros Handel og Kontor*

ber forbundet om å ta opp til behandling på førstkommende fagkongress tvistenemndsordningen for de kooperative funksjonærer og prøve å få den fjernet, slik at disse kan stå på like fot med dem som sorterer under andre arbeidsgivere.

(Nr. 258.) *Det Kooperative Bestyrerlag, Oslo,*

ber forbundet stille forslag til LO's fagkongress 1957 om at streikeparagrafen utgår av avtalen.

Fra forbundsstyret:

De 4 forannevnte forslag gjelder alle samme sak, og i møte 19. d. m. ble de behandlet under ett av forbundsstyret. Forbundsstyret besluttet å sende forslagene over til fagkongressen med sin anbefaling.

NORSK NÆRINGS- OG NYDELSESMIDDELARBEIDERFORBUND

(Nr. 259.) *Stavanger Møllearbeiderforening* foreslår:

«§ 2.

I Hovedavtalen gis to nye punkter b) og c), sålydende:

- b) Fører ikke forhandlingene mellom partene ved revisjon og/eller opprettelse av nye tariffiffer til enighet, bringes saken inn for de offentlige myndigheter, og løses etter de bestemmelser og retningslinjer som er fastsatt i Arbeidstvistloven angående tariffavtaler.
- c) Bestemmelsene i § 17 om streik og arbeidsstans kommer ikke til anvendelse ved revisjon av tidligere inngått tariff, eller ved opprettelse av nye tariffavtaler.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til de generelle forhandlinger mellom DKT og AFL.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

(Nr. 260.) *Bodø Transportarbeiderforening, avd. 76, foreslår:*

§ 17, Om streik, sympatistreik og lockout — utgår.

Ny § 17.

Ved bedrifter som er medlemmer av DKT og som omfattes av denne avtale, må det ikke forekomme sympatistreik eller lockout på grunn av eller av hensyn til konflikter ved private bedrifter.

Dette gjelder dog ikke om en kooperativ bedrift er innblandet i en konflikt ved vareutveksling, varetransport eller liknende.»

Motivering:

Vårt motiv for å få bort den gamle bestemmelse om at streik eller arbeidsstans ikke må brukes som middel for å få f. eks. lønsspørsmål fremmet, er det at det i årene etter krigen ved lønnsforhandlinger med DKT, har disse vært utsatt til etterat liknende forhandlinger med NAF har vært avsluttet, og da med det resultat at samme bestemmelser som ble gjort gjeldende for NAF automatisk ble gjort gjeldende for DKT.

For lagerarbeiderne ved NKL's lager er forholdet det i dag at disse arbeidere har en ikke ubetydelig mindre årlig lønnsinntekt, og på enkelte sammenliknbare steder dårligere sosiale forhold, i hvert fall her i Bodø, hvor sammenlikning mellom NKL's lager og et av Nord-Norges største grossistfirmaer, som ligger vegg i vegg, lett kan foretas. Disse forhold på tross av Hovedavtalens § 3, som sier at det skal være minst like gode forhold når dette kan sammenliknes.

(Nr. 261.) *Stavanger og Omegns Transportarbeiderforening, avd. 14, foreslår:*

§ 2 gis 2 nye punkter b) og c), sålydende:

- b) Fører ikke forhandlingene mellom partene ved revisjon og/eller opprettelse av nye tariffiffer til enighet, bringes saken inn for de offentlige meklingsmyndigheter, og løses etter de bestemmelser og retningslinjer som er fastsatt i Arbeidervernloven angående tariffavtaler.
- c) Bestemmelsene i § 17 om streik og arbeidsstans kommer ikke til anvendelse ved revisjon av tidligere inngått tariff, eller ved opprettelse av nye tariffavtaler.

Motivering:

De kooperative arbeidere og avdelingen forstår fullt ut den betydning det har med et godt samarbeid mellom AFL og NKL og dets avdelinger. Men at de kooperative arbeidere skal settes i en særstilling ved opprettelse av nye avtaler, finner man helt urimelig.

De kooperative arbeidere svarer sin kontingent til forbund og AFL i likhet med alle andre organiserte kamerater og må ha krav på samme framgangs- måte ved inngåelser av tariffavtaler som gjelder for disse.

Ved interessetvister som måtte oppstå i en tariffperiode finner man det imidlertid helt riktig med bestemmelsene i Hovedavtalen mellom DKT og LO.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke anbefale forslagene, men foreslår følgende endring av § 14:

Blir ikke partene enig om en løsning av en interessetvist etter at forhandling har vært prøvd, kan tvisten videre behandles etter reglene i Arbeidstvistlovens § 29.

Fører heller ikke dette til en løsning og arbeidsstans søkes iverksatt, skal tvisten forelegges sekretariatet som i samråd med vedkommende forbund avgjør om det etter LO's vedtekter er grunnlag for iverksettelse. Finner sekretariatet eller vedkommende forbund at slikt grunnlag ikke er til stede, avgjøres tvisten av en nemnd på 5 medlemmer osv. som før.

I § 17 utgår i 5. linje ordene «og interessetvister».

(Nr. 262.) **Fra sekretariatet:**

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Sekretariatets innstilling.

På kongressen forelå denne innstillingen:

I.

Hovedavtalen med Den Kooperative Tarifforening utløp den 1. august 1953. Den er prolongert «inntil videre» med en gjensidig oppsigelsesfrist på 1 måned.

De fleste bestemmelser i denne avtale er stort sett i samsvar med de bestemmelser som finnes i Hovedavtalen med Norsk Arbeidsgiverforening.

På tre vesentlige punkter skiller denne avtale seg imidlertid klart ut fra Hovedavtalen med NAF:

1. Etter § 3 skal lønns- og arbeidsvilkår og sosiale fordeler i tariffavtalene for de kooperative bedrifter være minst like gode som bestemt i tariffavtaler ved private bedrifter av samme slag på sammenlignbare steder.
2. Etter § 4 er alle arbeidere ansatt i bedrifter tilsluttet DKT ubetinget forpliktet til å være organisert i tilslutning til LO. Unntak fra organisasjonsplikten er alene gjort for valte tillitsmenn, bedriftsledere, samvirkelagsbestyrere og avdelingssjefer.
3. Alle interessetvister er unntatt fra Arbeidstvistlovens bestemmelser om plassoppgivelse og tvungen meglings m. v. Etter avtalens § 14 skal slike tvister i siste instans løses av en særskilt nemnd.

II.

På LO's Kongress i mai 1953 ble det vedtatt å søke innført en ny bestemmelse om oppnevning av en meklingsmann i Hovedavtalens § 14 om interessetvister. For øvrig skulle fredsbestemmelsene i denne paragraf opprettholdes. Videre skulle ifølge kongressens vedtak de endringer som ble innført i Hovedavtalen med NAF i 1954 også gjøres gjeldende i Hovedavtalen med DKT.

LO's forhandlingsutvalg fremmet så høsten 1954 forslag til revisjon av avtalen med DKT i samsvar med kongressens vedtak.

III.

Under revisjonsarbeidet fremmet DKT's forhandlingsutvalg i februar 1955 et fullstendig forslag til ny Hovedavtale som i sine grunntrekk fulgte det system som i dag gjelder i det private arbeidsliv med fri organisasjonsrett og adgang til tvungen meglings og streik m. v. Videre skulle bestemmelsen i § 3 med henvisning til de private tariffavtaler som minstevilkår for arbeidsbetingelser og sosiale fordeler bortfalle.

Forslaget fra DKT innebar en så radikal endring i den nåværende rettstilstand at LO's forhandlingsutvalg tok forbehold om å forelegge forslaget for LO's Kongress i 1957.

Etter et møte i samarbeidsutvalget mellom LO og Kooperasjonen den 7. og 8. mars 1957 har DKT frafalt sine krav om fri organisasjonsrett og rett til løsning av interessetvister etter Arbeidstvistlovens vanlige system. Derimot har DKT opprettholdt kravet om at bestemmelsen i § 3 (minstebestemmelsen om lønns- og arbeidsvilkår og sosiale fordeler) skal utgå av avtalen. I stedet vil DKT medta som tillegg til Hovedavtalen en såkalt lønnspolitisk prinsipputtalelse etter mønster av det svenske system. Etter denne uttalelse stilles Kooperasjonen på linje med de privatkapitalistiske foretak med hensyn til lønns- og arbeidsvilkår.

IV.

Sekretariatet finner i samsvar med Kongressens vedtak av 1953 at man fortsatt må holde fast ved kravet om ubetinget organisasjonsplikt i § 4, og bestemmelsen om løsningen av interessetvister i § 14. Denne siste bestemmelse tilføyes det vilkår at tvisten må være innbrakt for en spesiell meklingsinstitusjon som partene oppnevner, før tvisten kan overføres til nemndsavgjørelse. Dette standpunkt er som nevnt DKT også enig i.

Sekretariatet finner heller ikke å kunne anbefale at LO oppgir kravet om at lønns- og arbeidsvilkår og sosiale fordeler skal være minst like gode som private bedrifter. Denne bestemmelse fastsatte

i sin tid at lønns- og arbeidsvilkår i kooperative bedrifter skulle være bedre enn i private bedrifter. Senere ble den så modifisert til å inneholde et vilkår om at tariffavtalene skulle være minst like gode som i tilsvarende private bedrifter. Denne bestemmelse må etter Sekretariatets oppfatning sees i sammenheng med bestemmelsen om løsning av interesseløst. Skal LO først stå på det standpunkt at det ikke skal kunne iverksettes streik i kooperative bedrifter, må man til gjengjeld ha sikkerhet for at man ikke blir hengende etter de private når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår og sosiale fordeler.

Da det er mulig at Hovedavtalen med NAF vil bli oppsagt i år, foreslår Sekretariatet at de endringer og tilføyelser som oppnås i denne, også blir gjort gjeldende i avtalen med DKT i den utstrekning det ansees formålstjenlig fra fagorganisasjonens side.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. Kravet om at lønns- og arbeidsvilkår og sosiale fordeler skal være like gode som ved private bedrifter, jfr. avtalens § 3, opprettholdes.
2. Bestemmelsen om en meglingsinstitusjon i avtalens § 14 og kravet om innføring av de endringer og tilføyelser som ble gjort i Hovedavtalen med NAF i 1954 opprettholdes i samsvar med Kongressens vedtak i 1953.
3. Sekretariatet bemyndiges til å søke innført i avtalen de endringer og tilføyelser som eventuelt blir resultatet av revisjonen av Hovedavtalen med NAF i 1957, i den utstrekning det ansees formålstjenlig fra fagorganisasjonens side.

Konrad Nordahls innledning om saken.

Konrad Nordahl redegjorde for spørsmålet og uttalte herunder bl. a.: Denne saken vi nå skal behandle er på en måte en gjenganger på kongressene. Vi behandlet den i 1949 og i 1953. Hver gang har kongressen med overveldende flertall uttalt at hovedpunktene i den avtalen som i 1910 kom i stand mellom Landsorganisasjonen og NKL fortsatt skal bestå. Nå reises saken igjen. Men det er ikke bare innenfor dette forum at den er blitt reist. Også fra NKL's side er spørsmålet om revisjon av denne avtalen tatt opp, og det er bestemte krav som i denne sammenheng er blitt stilt. Det gjelder de to bestemmelsene som for det første fastslår at det ikke skal være noen åpne konflikter i NKL-virksomheter, og for det

annet at alle NKL-virksomheter som står tilsluttet tarifforeningen forplikter seg til å ha bare organiserte folk.

Begge disse bestemmelsene må sees i forbindelse med hverandre. Det er de som er enig i den ene delen, men uenig i den andre. De må imidlertid sees i sammenheng. Hvis vi åpner adgang til å igangsette konflikter i NKL-virksomheter, må vi være klar over at da bortfaller også bestemmelsen om at det bare skal brukes organisert arbeidskraft.

Bøndene innenfor de kooperative virksomheter er mot dette med organisasjonsplikt. De vil gjerne ha bort denne bestemmelsen. Derfor er vi nødt til å diskutere begge delene på samme tid. Vi har snakket med folkene i NKL, og som fornuftige folk er vi blitt enige om å beholde begge deler.

Nå er det ikke bare i kooperasjonen vi har denne ordningen. Det er de samme bestemmelser i alle arbeiderforlagene i landet. De har også bestemmelse om at alle tvister skal ordnes uten konflikt. Også når det gjelder de produktive bedrifter i statssektoren har vi lignende bestemmelser. Til gjengjeld vet vi at lønns- og arbeidsvilkårene skal være de samme som er fastsatt i de private avtaler.

Vi fikk en irregulær konflikt ved Jernverket da dette skulle gå over fra anlegg til ordinær drift. Bortsett fra den har ordningen vært gjennomført knirkefritt, og vår motpart har akseptert de samme tariffavtaler som ved de konkurrerende bedrifter. NKL vil også ha bort den bestemmelsen som sier at avtalene skal være minst like gode som i de private foretagender. I praksis vil dette si *noe bedre*.

En kamerat fra Oslo har nevnt den svenske ordningen. Det er mye som taler for at vi også her i landet skal gå over til den svenske ordningen, men vi skal i den sammenheng være klar over at i Sverige har de også en annen ordning enn her hjemme ved tariffrevisjoner. Der er det nemlig adgang til å behandle forslagene i de såkalte kompetente forsamlingene — slik som Jern- og Met. har fremmet forslag om — og de blir overhodet ikke sendt ut til behandling av medlemmene, men akseptert av forbundsstyrene og vedtatt over bordet. Det samme kan ikke gjøres av oss etter Landsorganisasjonens vedtekter. Vi har ikke noen adgang til å stoppe utbrudd av en konflikt hvis vedtektenes bestemmelser ved tariffrevisjoner er oppfylt.

Etter min mening er det kjedelig at vi skal ha denne saken opp til behandling på hver eneste kongress. Vi kan vel være enig om at vi ikke kan ha konflikter i NKL. I Handel og Kontor har de en rekke tvangsorganiserte. Innenfor denne sektoren skifter de ofte folk. Jeg er redd for at hvis vi opphever bestemmelsen om organi-

sasjonsplikt, så vil vi få en stor gruppe uorganiserte ved de kooperative virksomheter. Den dagen mange kooperative funksjonærer ikke er forpliktet til å stå organisert, vil de ganske sikkert gå ut. Jeg vil til slutt poengtere at vi er nødt til å diskutere begge deler av denne avtalen — ikke rive ut den ene delen.

Ordsiftet:

Bjørn Nilsen, Handel og Kontor, Oslo: Jeg synes det er litt påfallende at Nordahl knytter bestemmelsen om forbud mot konflikter sammen med organisasjonsplikten. Jeg trodde det måtte være et minstekrav til de kooperative lederne at de skulle holde på organisasjonsplikten. Nå deler jeg forresten ikke LO-formannens redsel for frafall i tilfelle organisasjonsplikten bortfaller. Når det gjelder vårt krav om opphevelse av forbudet mot konflikter, så er ikke det begrunnet at vi på liv og død vil streike, men vi ønsker å ha de samme rettigheter som de øvrige medlemmer av vårt forbund. Det er slett ikke vår mening å gå til noen storm på kooperasjonen.

Jeg nevnte det svenske systemet, subsidiært kan vi stemme for en slik ordning. I vårt naboland har de en faglig — kooperativ forliksnemnd. Hvis tvistene ikke kan løses her, er det adgang til å bruke de vanlige kampmidler, men det skjer bare i ytterste nødsfall.

Jeg vil ta opp følgende subsidiære forslag:

«Representantskapet gis fullmakt til å søke gjennomført endring i paragrafen om løsning av interessetvister med Den kooperative Tarifforening etter det systemet som praktiseres i Sverige.»

Når Nordahl beklager at dette spørsmålet blir reist gang på gang på fagkongressene, så vil jeg i den sammenheng peke på at stemmetallene i vår favør har steget fra kongress til kongress. Vi håper det derfor en gang skal lykkes å få vekk dette streikeforbudet.

Johan B. Magnussen, Norsk Baker- og Konditorforbund: Det er ikke vår skyld at dette spørsmålet atter og atter blir reist. De som får ta skylden på seg er de som stemmer ned forslaget om opphevelse av streikeforbudet. — Jeg vil også nevne en annen ting når det gjelder kooperasjonen. Her snakker vi om arbeidernes innflytelse på arbeidsplassen, men i samvirkelagene er det ikke mulig å få valt et medlem fra arbeidsstokken inn i styret. Når det i avtalen står at lønns- og arbeidsvilkår skal være minst like gode som i de private avtaler, så blir ikke denne bestemmelsen overholdt. I de kooperative bakeriene har svender kr. 187.00 pr. uke. I NAF-bakeriene kommer de opp i kr. 189.00 etter 1 år. De kooperative bakeriene ligger lavere over hele linjen. Jeg tar opp forslag nr. 254.

Det ble vedtatt å sette strek, og taletiden ble innskrenket til 5 minutter.

J o h a n M o k s n e s, Handel og Kontor, Oslo: Jeg vil understreke det som Bjørn Nilsen og Johan B. Magnussen har sagt. Det er uholdbart å fortsette med denne ordningen. Streikeretten er en demokratisk rettighet som alle må ha, og denne rettighet må også de kooperative funksjonærer ha. Det går ikke an i lengden å si til medlemmer at de får lov til å betale kontingent, men det er forbudt å streike hvis det skulle være nødvendig. Jeg håper kongressens deltakere denne gangen vil godta vårt forslag og oppheve streikeforbudet.

B e r n h. B e r n t s e n, Bergen og fylkenes fagl. samorganisasjon, ville understreke det som statsministeren sa om at vi måtte utbygge forbrukerkooperasjonen. Og jeg vil legge til, sa Berntsen, at vi også må bygge ut en prisregulerende forbrukerkooperasjon. Vi snakker stadig om priser og lønninger. Hvis vi imidlertid skal kunne føre en effektiv priskontroll, må vi ha en sterk forbrukerkooperasjon, for her kan vi nemlig følge prisutviklingen. — Jeg kan imidlertid ikke være enig i at vi opphever streikeforbudet innenfor kooperasjonen. Hvis vi slipper tingene løs, så kjenner jeg litt til disse folkene. Kooperasjonen ville i løpet av kort tid bli ødelagt. Jeg vil derfor anbefale sekretariatets innstilling.

E i v i n d S t r ø m m e n, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeiderforbund: Å opprettholde streikeforbud for enkelte medlemsgrupper vil alltid være en betenkelig affære. Når det blir pekt på at vi til gjengjeld for streikeforbudet har bestemmelsen om organisasjonsplikt, så vil jeg gjøre oppmerksom på at det ikke er *ubetinget* organisasjonsplikt. Plikten er begrenset til de virksomheter som står tilsluttet Den kooperative Tarifforening. Vi er derfor stemt for en endring her som pålegger alle kooperative virksomheter ubetinget organisasjonsplikt. Jeg opptar følgende forslag:

«Hvis sekretariatets innstilling vedrørende revisjon av Hovedavtalen med DKT vedtas, må dette forslag opptas til votering:

Kongressen tilrår sekretariatet å framlegge dette forslag til endring i Hovedavtalens § 4:

§ 4 gis denne ordlyd:

Arbeidere beskjeftiget i bedrifter tilsluttet DKT skal være faglig organisert i tilslutning til Landsorganisasjonen i Norge. Organisasjonsplikten er ubetinget. Se dog merknad.»

I n g v. H a n s e n, Norsk Skotøyarbeiderforbund, Oslo, fortalte at hans forbund etter hvert var begynt å komme på en bedre forhandlingsbasis med DKT.

G u n n a r N i l s e n, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, Oslo,

var sterkt betenkt når det gjaldt den linjen som Handel og Kontor hadde slått inn på i denne sak. Såfremt man kan oppnå minst like gode vilkår som ved de private virksomheter, så kan man jo godt gi avkall på streikeretten.

R a n d i P e t t e r s e n, Norsk Tobakkarbeiderforbund: Jeg arbeider ved en kooperativ bedrift. Det har ikke alltid vært udekkende behagelig å føre forhandlingene. Vi pukker på at lønningene skal være minst like gode som ved de private bedrifter, men vi vet at de ligger opp til kr. 25.00 uken dårligere enn f. eks. ved Tiedemann. Nå blir det gjerne svart oss, at produksjonen ligger for lavt, og det er riktig. Hvis de fagorganiserte røykte bare kooperativ tobakk, så ville dere ikke høre ett ord om streikerett. Det er rart at kooperasjonen som er bygd opp av arbeiderne skal være nødt til å handle med streikeretten for å bruke fagorganiserte arbeidere. Det er noe som ikke stemmer her. Hvilken nytte er det forresten i dette streikforbudet. Vi bruker til gjengjeld sit-down-våpnet, og det er ganske effektivt, men jeg mener kongressen bør gi også de kooperative funksjonærer streikerett.

J o h a n E n g e b r e t s e n, Østfold faglige samorganisasjon, Moss, anbefalte sekretariatets forslag. Kooperasjonen har betydd mye for forbedring av arbeidernes levestandard, sa han, og vi som steller med kooperative virksomheter, vet at de ansatte der stort sett har bedre lønn og større sosiale goder.

F r i t z W. H a n n e s t a d, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, ville stemme for innstillingen fra sekretariatet. Det ville kanskje være en fordel å få visse endringer i avtalen med NKL, men stort sett burde den opprettholdes som nå.

K o n r a d N o r d a h l gjorde i sin sluttreplikk oppmerksom på den trykkfeilen som hadde sneket seg inn i sekretariatets innstilling. Ordet «minst» var falt ut. Det skal altså stå «minst like god». Når det gjelder Strømmens forslag, sa han, vil jeg be om at det blir oversendt sekretariatet. I øyeblikket er det ikke så enkelt å ha oversikt over konsekvensene ved vedtakelse av et slikt forslag, og det sikreste er derfor å oversende det til sekretariatet. Når det gjelder Bjørn Nilsens subsidiære forslag, så er det ikke noe i veien for å vedta det som et tilleggsforslag til sekretariatets innstilling. Vi bør i forbindelse med revisjon av avtalen undersøke også den svenske ordningen.

Det har vært sagt at organisasjonsplikten ikke omfatter alle kooperative virksomheter. Nei, avtalen omfatter bare de virksomheter som står tilsluttet DKT.

Streikeretten er en demokratisk rettighet. Jeg opprettholder fullt ut det jeg sa, men jeg la også til at i alle land har vi enkelte

grupper som ikke kan tas ut i konflikt. Jeg mener kooperasjonen og dens funksjonærer er en av disse gruppene. Det vil alltid være slik. Denne kongress har enstemmig tatt streikeretten fra dem innen Handel og Kontor som arbeider ved Landsorganisasjonens kontor. Selvsagt, vi kan ikke slåss mot oss sjøl. Vi vet at i samvirkeforetagendene sitter det gjerne fagforeningsfolk i styrene. De strekker seg så langt de kan. Vi har ikke lyst til å slåss mot våre egne klassefeller. Jeg vil derfor anbefale sekretariatets innstilling, men som jeg har sagt tidligere har jeg ikke noe mot at kongressen vedtar Bjørn Nilsens subsidiære forslag som et tilleggsforslag.

V o t e r i n g e n .

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling vedtatt med overveldende flertall. Bjørn Nilsens subsidiære forslag ble enstemmig vedtatt. Endelig ble det vedtatt å oversende Eivind Strømmens forslag til sekretariatet.

Regler for avstemning over tarifforslag.

Her forelå følgende forslag:

(Nr. 213.) NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND foreslo:

Regler for avstemning over tarifforslag.

•I de senere år har fagorganisasjonen som kjent måttet beskjefte seg med spørsmålet om nye avstemningsmetoder for å få medlemmene i forsvarelig utstrekning til å delta i avstemninger over tarifforslag.

Etter regler utarbeidet i denne anledning av LO ble uravstemningsmetoden i stor utstrekning ved siste tariffrevisjon praktisert på den måten at hvert enkelt medlem gjennom posten fikk tilsendt tarifforslaget og deretter avga sin stemme i forseglede konvolutt, som ble returnert til vedkommende forbund gjennom de respektive foreninger eller den instans som var utsett til å motta stemmesedlene.

I Jern og Metall foretok vi uravstemning på arbeidsplassene. Det foregikk på den måte at man først hadde orienterende møter, og deretter ble avstemningen foretatt på en bestemt dag eller tidspunkt og omtrent på samme måte som ved f. eks. et kommunevalg med stemmeurner og stemmestyre som kontrollerte at avstemningen foregikk på en korrekt måte med avstempling av medlemsboken.

På denne måte ble det således gitt anledning til uten vanskelighet for alle som tarifforslaget berørte å kunne delta i avstemningen. Vi oppnådde selvsagt en bedre deltakelse enn vanlig i de senere tariffoppgjør, men likevel oppnådde vi ikke mer enn 78,5 prosent av de stemmeberettede ved avstemning over Verkstedoverenskomsten. I andre tariffområder var deltakelsen helt nede i 40 prosent.

Til tross for den sterke påvirkning som på denne måte ble gjort for en størst mulig deltakelse og som for øvrig også ligger i at avstemningen ble foretatt på arbeidsplassen, så viste altså den prosentvise deltakelse at den umiddelbare og alminnelige interesse for å delta i slike avgjørelser ikke er til stede i den utstrekning som en skulle ha grunn til å tro — sett på bakgrunn av at et tarifforslag jo berører medlemmenes mest vitale interesser.

Arsakene kan være flere. Blant annet har en fått et visst inntrykk av at det gjør seg gjeldende en viss usikkerhet blant en stor del av medlemmene når det gjelder forståelsen av de mange nyanserte bestemmelser fordi de ikke har anledning til regelmessig å følge utviklingen av det tariffkompleks vi etter hvert har fått, og har således vanskelig for å foreta en samlet vurdering av de forskjellige bestemmelser i et tarifforslag og derfor helst unnlater å delta i avgjørelsen. En uravstemning upåvirket av behandling i medlemsmøter utelukker heller ikke at en kan få følelsesmessige og stemningsbetonte avgjørelser, som kan føre ut i streiker som ikke er forberedt på forsvarlig måte og således savner det nødvendige opplegg og målsetting for å kunne føre fram til positive resultater og dermed på forhånd er dømt til å mislykkes. Som eksempler kan det vises til streikene ved tariffoppgjøret 1956 i bygningsindustrien, ved karosseriverkstedene, forslaget for gruvene som gikk til Lønnsnemnda og ble stadfestet, i papirindustrien om avstemningsresultatet osv.

Den praktiske og industrielle utvikling og den økte makt og innflytelse som arbeiderbevegelsen har tilkjempet seg, og dermed økt ansvar for så vel den økonomiske som politiske utvikling, har medført at det melder seg mange flere og andre hensyn enn tidligere ved vurderingen av et tarifforslag.

Tenker vi oss tilbake i utviklingen, vet vi at fagorganisasjonen tidligere praktisk talt ikke hadde noe annet hensyn å ta ved vurderingen av et tariffopplegg og tarifforslag enn om den hadde tilstrekkelig organisasjonsmessig kraft og dertil økonomiske midler nok til å holde ut for å drive igjennom ved åpen kamp et bedre resultat. Vi hadde ingen direkte og avgjørende innflytelse på samfunnets styre og stell og derfor heller ikke noe ansvar for hvordan utviklingen ble lagt til rette av de tidligere samfunnsmakter. Det var således bare ved tariffrevisjonene vi egentlig kunne føre kampen om merfortjenesten (profitten). Bildet er i så måte betydelig endret, og vi står således i en ganske annen situasjon nå enn tidligere.

Med den politiske innflytelse vi nå har i samfunnet, med regjeringsmakten og flertallet i Stortinget har vi kunnet gjennomføre forskjellige restriksjoner når det gjelder anvendelsen av produksjonsoverskuddet og tilsvarende begrenning av den private profitt. Ved den progressive beskatning så vel av bedrifter som av private inntekter og formuer trekkes større deler av produksjonsoverskuddet og næringslivets fortjeneste i sin helhet inn til kommuner og stat for derved bl. a. å bestride utgifter til stadig større utnyttelse av våre naturrikdommer, utbygging av vårt produksjonsliv i sin helhet, til å finansiere en stadig bedre utbygging av vår sosialpolitikk til vern om det store, brede lag av folket.

En stor del av det produksjonsoverskudd som vi tidligere måtte føre kamper om alene på det faglige område har vi nå ved politisk inngrep for en stor del trukket inn til fordel for samfunnsmessige oppgaver og for øvrig lagt det under samfunnsmessig kontroll og således sikret at det i motsetning til tidligere tjener samfunnsmessige interesser. Fordelingen av produksjonsresultatet er derved på en annen måte enn tidligere kommet stadig mer i forgrunnen ved vurderingen av de framstøt vi til enhver tid kan gjøre så vel faglig som politisk. Hvor meget skal vi f. eks. ta ut til lønnstakerne — og dermed øke forbruket — og hvor meget må vi avsette til investeringer, til fornyelse og vedlikehold av produksjonsapparatet, til reising av ny industri, til utbygging av landets kraftkilder, veier, kommunikasjonsmidler og alt som står i forbindelse med dette, skoler, sykehus og sosiale velferdsforanstaltninger for øvrig, osv.? Alt sammen er saker som en i en ganske annen utstrekning enn tidligere må tas med i vurderingen, også ved vår tariff-

politikk, for å komme fram til de beste resultater for medlemmene, ikke bare for dagen, men også på lengre sikt.

Det er selvsagt ikke å vente at hele den store medlemsstokk fagorganisasjonen nå har skal kunne ha anledning til å sette seg inn i alle de problemer som således melder seg ved vurderingen av et tariffoppgjør. Dertil har utviklingen ført med seg en adgang til beskjefteigelse med fritidsoppgaver som opptar den enkelte i langt større utstrekning enn tidligere.

Innenfor Jern og Metall har vi bl. a. derfor i den senere tid ventilt tanken om ikke utviklingen på de forskjellige områder har gjort det aktuelt og av interesse å drøfte om uravstemningen bør endres til å bli rådgivende, og om den endelige avgjørelse bør overlates til en forsamling av utsendinger valt av medlemmer på de respektive steder, og som kan gis myndighet i tariffspørsmål, slik som landsmøtene har det i alle saker som blir forelagt og som også er sammensatt på nevnte måte av utsendinger valt av medlemmene. En slik forsamling vil selvsagt kunne få en ganske annen orientering om et tarifforslags virkelige innhold og verdi, og for øvrig få de virkelige fakta lagt på bordet om alle forhold og hensyn som gjør seg gjeldende i den gitte situasjon og også på lengre sikt og derfor vil være mer kompetent til å treffe den riktigste og beste avgjørelse.

Erfaringene vi har fra en rekke tilfelle og spesielle situasjoner tilsier også at en slik form for avgjørelser i seg selv vil ha større muligheter til å presse fram det beste resultat. Det er en kjent sak at man ofte har hatt tilbud på innrømmelser i til dels viktige og betydelige saker ved tarifforhandlinger under forutsetning av at man hadde mandat til, som det heter, å «vedta forslag over bordet».

Som eksempel kan bl. a. vises til Sverige og Amerika o. fl. land hvor en ikke praktiserer uravstemninger som endelige avgjørelser, men i tilfelle bare som rådgivende. Det er neppe noen som vil kunne påstå at fagorganisasjonen i disse land ikke har ført en like effektiv tariffpolitikk som vi har gjort og med like gode resultater, — ja kanskje vel så det, forholdene tatt i betraktning. Erfaringen tyder således på at avgjørelser ved valte forsamlinger (tariffutvalg) vil skjerpe og ikke svekke mulighetene for å nå fram til de beste resultater ved tariffoppgjør.

Den tekniske utvikling med rasjonalisering og spesialisering som etter hvert vil omfatte hele vårt produksjonsliv, har allerede i vesentlig grad endret de hittil vante arbeidsformer. Hertil kommer det neste skritt i den tekniske utvikling (automasjon) og som ikke bare, etter det vi hittil vet og forstår, vil revolusjonere fullstendig våre arbeidsformer, men sogar også påvirke våre livsformer. Det sier seg selv at vi under slike omstendigheter også må ta opp våre organisasjoners arbeidsformer til prøvelse, og søke å rasjonalisere og modernisere også disse, slik at de kan gjøres mer smidige og derved mer handlekraftige, således at de til enhver tid ligger på høyde med utviklingens krav.

Det er i en slik sammenheng vi etter vår oppfatning også må se spørsmålet om endring av de hittil praktiserte uravstemningsmetoder.

Hvis saken skulle samle kongressens interesse, så vil forbundsstyret i Jern og Metall anbefale at den viderebehandles på følgende måte:

1. Kongressen nedsetter et utvalg som får i oppdrag å utarbeide nærmere generelle regler for instituering og valg av tariffrepresentantskap med angivelse av den myndighet som dette i tilfelle skal ha ved avgjørelser av tarifforslag.
2. Forslaget sendes deretter ut til de respektive forbund til nærmere behandling. Forbundene stilles imidlertid fritt til selv å avgjøre i hvilken

utstrekning de finner å ville praktisere de nye metoder for behandling og avgjørelse av tarifforslag.

3. Rapport om hvilket standpunkt forbundene inntar til reglene for endrede behandlingsmetoder av tarifforslag sendes Landsorganisasjonen så snart saken er behandlet av vedkommende forbunds instanser, fortrinnsvis landsmøtet.
4. Får forslaget den nødvendige tilslutning, skal sekretariatet forelegge saken for representantskapet, som i tilfelle bemyndiges til å kunne påby at de nye regler skal gjøres gjeldende for samtlige forbund og tariffområder.
5. Oppstår det situasjoner hvor det kan bli spørsmål om fellesavstemning for flere tariffområder, forutsettes at noenlunde ensartede avstemningsmetoder må følges.

(Nr. 214.) Fra sekretariatet:

Kongressen gir sin tilslutning til tanken i forslaget.

Kongressen velger en komité på 11 medlemmer som får i oppdrag å utrede saken. Utredningen forelegges sekretariatet, som i samarbeid med forbundene overtar den videre behandling av saken. Den forelegges Landsorganisasjonens representantskap til endelig avgjerd.

Josef Larssons redgjørelse for forslaget.

Formannen i Norsk Jern- og Metallindustriarbeiderforbund, Josef Larsson, redegjorde for forslaget og uttalte herunder bl. a.: Når jeg har tatt opp denne saken, er det fordi vi har hatt erfaringer under våre tariffoppgjør som har fremstillet det som en nødvendighet for oss å få en endring i forholdene. Personlig har jeg stått midt oppe i dette arbeid i 25 år, og det er nærmest fordi jeg føler det som en plikt at saken er reist.

Vi må i dag se våre tariffoppgjør og behandlingen av tarifforslag på bakgrunn av den utvikling som funnet sted i samfunnet. Før var forholdene mer oversiktlige og enkle. Interessen for tariffoppgjørene var også stort sett større. Vi behøvde ikke tidligere ta hensyn til samfunnet. Vi kunne gå rett på sak, og hadde bare oss selv å ta hensyn til. I dag må vi være mer forsiktige. Vi må på forhånd undersøke terrenget før vi foretar oss noe. Tariffoppgjør har i dag utviklet seg til å bli spørsmål om forhandlingstaktikk.

Jeg tar ikke i betenkning å si at vi ganske sikkert har mistet mange fordeler som vi kunne ha oppnådd hvis vi hadde kunnet opptre mer smidig, hvis vi f. eks. hadde kunnet vedta forslag over bordet. Når et forslag skal gå til avstemning, er det ikke mulig å få motparten til å strekke seg særlig langt eller å gi innrømmelser.

I dag vet vi også det er alle disse hensynene som spiller inn. Hvordan skal vi fordele kaka? Hva er det som bestemmer levestandarden?

Jo, det er den økonomiske standard vi kan klare å tilveiebringe. Og da reiser spørsmålet seg: Hvor mye skal gå i lønningsposen og hvor mye skal gå til investeringer? Det hele forenkles til et fordelingsproblem. Jo større makt, desto større ansvar. Vi har i enkelte bedrifter fått i stand produksjonsavtaler. Før var det ikke så uvanlig at klubbene kunne vedta å gå til direkte aksjon. Nå må vi søke kontakt med bedriftens styre for å få løst tvister. Forholdene har i det hele tatt endret seg totalt. Vi har fått et helt kompleks av nye metoder som nødvendigvis har endret vår tariffpolitikk.

Hvis vi innfører den ordningen som vi har tatt opp forslag om, vil det bli innvendt at medlemmene blir fratatt bestemmelsesretten. Men hva er kjensgjerningen? Interessen blant medlemmene for tariffoppgjørene er stadig synkende, og jeg tror at tiden er inne til en omlegging av behandlingen av tarifforslag. Hvis vi nemlig kan finne fram til smidigere former for behandling av tarifforslag — en ordning som kan gi medlemmene større fordeler, så mener jeg dette ikke betyr at vi fratar medlemmene deres innflytelse. I forberedelsen av forslagene vil representative forsamlinger for arbeiderne få høve til å konfirmere, kontrollere og kritisere dem.

Vi har våre tradisjoner når det gjelder behandlingen av tarifforslag. Faktisk står vi her overfor en aldri så liten konservatisme. Vi bør etter min mening kvitte oss med fordommer og tradisjoner på dette område, og vi må skape et tillitsforhold mellom ledelse og medlemmer. Jeg er fullt klar over at dette forutsetter en omstilling. Jeg har jo selv vokset opp i ungdomsbevegelsen og har vært med på å skjelle ut pampene. Vi må imidlertid huske på at vi i dag lever under andre forhold, og disse endrede forhold krever endrede virke- og kampmidler. Jeg skulle ønske at flere medlemmer hadde hatt anledning til å delta i forhandlingsmøter i Arbeidsgiverforeningen. Da ville de bedre ha forstått dette om endrede virkemidler.

Ingen må tro at det fra min side eller fra sekretariatets side har vært meningen å passivisere medlemmene ved denne nyordning. Vi tilsikter faktisk det motsatte. Vi vil finne fram til former for behandling av tarifforslag, slik at medlemmene kan få større utbytte — en smidigere behandlingsmåte.

Da vårt forslag er blitt misforstått, har vi funnet det riktig for å klargjøre hele problemet å gjøre en mindre endring. Sekretariatets innstilling vil etter den endring som er foretatt lyde slik:

«Kongressen velger en komité på 11 medlemmer som får i oppdrag å utrede saken. Utredningen forelegges sekretariatet, som oversender denne til de respektive forbund til behandling og uttalelse.

Utredningen og innstillingen fra komitéen med redegjørelse og innstilling fra sekretariatet legges fram for neste kongress til behandling og endelig avgjerd.»

Dette er så ømfintlige ting at det kanskje er farlig å forsere dem fram. En slik nyordning bør ha sin tid å modnes på. Jeg vil derfor til slutt poengtere at det her bare dreier seg om en utredning og ikke en realitetsavgjørelse. Vi får avvente innstillingen, og så får vi se om vi vil gå til denne omleggingen.

Ordsiftet.

Konrad Nordahl: Denne saken har ikke vært reist av sekretariatet. Jeg finner grunn til å peke på det, men samtidig vil jeg uttale min glede over at Jern- og Metallarbeiderforbundet har tatt den opp til diskusjon. I andre lands fagorganisasjon har saken vært oppe til behandling for mange år siden og er blitt løst i samsvar med den ordningen som er foreslått her. I Sverige gjennomførte de en slik ordning for 20 år siden, og der er dette spørsmålet ikke lenger noe problem.

Det gjør seg gjeldende litt delte meninger i sekretariatet i denne sak. Det er et mindretall som mener at vi ikke må forsere fram en slik nyordning, og etter nærmere behandling er vi kommet til at saken i kongressperioden bare bør utredes. Vi bør underkaste den en skikkelig utredning. Vi bør innhente stoff om hvordan andre land har ordnet seg på dette område, også fra de folkedemokratiske land. Når det er gjort, kan vi utrede saken, og så kan neste kongress ta stilling til den. Under disse omstendigheter skulle det vel ikke være noen grunn til en større diskusjon.

Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Oslo: Jeg oppfattet Nordahl slik at sekretariatet har trukket tilbake det forslag som står i den trykte dagsorden, også første setning. Hvis så er tilfelle, slipper jeg å si noe. Såfremt dette forslaget opprettholdes, blir jeg nødt til å fremme et forslag i saken. Jeg mener nemnlig at det er uriktig av kongressen på forhånd å ta standpunkt, slik det gjøres i denne setningen.

Ellers vil jeg gjerne ha sagt at min erfaring er at det er størst aktivitet i de fagforeninger der de får anledning til å stemme over et tarifforslag. Vi har i visse tilfeller innhentet og fått fullmakt til å vedta et forslag over bordet, men det har skapt misnøye.

Den ordningen som er foreslått av Jern og Metall minner om det vi engang kalte den demokratiske sentralisme. Vi får faktisk de samme forhold som i Sovjet-Samveldet. Forøvrig tror jeg at vi alt

har kompetente forsamlinger nok. Vi har § 15 i Landsorganisasjonens vedtekter, og den har gitt oss et forum der vi kan behandle forslag. Lignende bestemmelser har vi i forbundenes vedtekter. Det er gode nok kompetente forsamlinger.

Dette forslag har vært behandlet i en rekke av våre avdelinger, og de har vedtatt protester. Jeg har ikke noe mot at sekretariatet utreder saken, men jeg mener vi ikke bør uttale oss på forhånd. Derfor tar jeg opp dette forslaget:

«Kongressen gir uttrykk for at forslaget ikke bør foranledige vedtak av kongressen, fordi både LO's og de enkelte forbunds vedtekter fullstendig nok markerer hvilke organisasjonsinstanser som skal være kompetente og vedtaksføre i tariffspørsmål.»

E r i k E r i k s e n, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Oslo: Vårt forbunds representantskap var innstillet på å foreslå at denne saken skulle gå ut av kongressens dagsorden. Vi har i det hele tatt store betenkeligheter, og flere distriktsårsmøter i vårt forbund har uttalt seg mot forslaget fra Jern og Metall. Det er blitt pekt på at ordningen har vært praktisert med godt resultat i Sverige. Ja, der borte har de større fagforbund. Kanskje den vil passe også her i landet en gang i framtiden. Jeg vil derfor stemme for Strands forslag.

Det ble vedtatt å sette strek for inntegnede talere.

O d i n R ø n b e c k, sekretariatet: Det er Alfred Nilsen og jeg som dissenterer i sekretariatet i denne saken. Vi stemte mot innledningen. Når denne kongressen imidlertid bare skal vedta at det skal foretas en utredning, så kan jeg også stemme for innstillingen.

T h o r b j ø r n W i i k, Norsk Tobakkarbeiderforbund, Oslo, ville stemme mot innstillingen.

T h o r b j ø r n P e t t e r s e n, Oslo faglige samorganisasjon: I vår forening ble forslaget fra Jern og Metall behandlet, og der ble det vedtatt å protestere. Jeg følte meg derfor forpliktet til å stemme mot. Imidlertid har jeg ikke noe mot en utredning, og jeg vil derfor stemme for sekretariatets innstilling.

V o t e r i n g e n .

Ved voteringen ble sekretariatets forslag vedtatt mot 90 stemmer som ble avgitt for Strands forslag.

KOMITEENS sammensetning.

Valgkomitéen fikk i oppdrag å komme med innstilling på medlemmer, og følgende innstilling ble avgitt:

For komitéen forelå nytt oppdrag i henhold til Kongressens vedtak samme dag over forslagene nr. 213 og 214 under dagsordenens punkt 6 b.

Mandat: Innstilling til komitéen på 11 medlemmer som skal gi utredning om «regler for avstemning over tarifforslag».

Valgkomitéen var enig om at utredningskomitéen burde få en mest mulig allsidig sammensetning. Med den knappe tid som sto til rådighet for valgkomitéen for å kunne utpeke kandidater ble en enig om å begrense seg til å foreslå de forbund og organisasjonsområder som burde være representert.

Valgkomitéen foreslår enstemmig følgende områder og forbund:

1. Landsorganisasjonens administrasjon.
2. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
3. De Grafiske områder.
4. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
5. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
6. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.
7. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.
8. Norsk Sjømannsforbund.
9. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
10. Statstjenestemannskartellet.
11. Norsk Transportarbeiderforbund.

Valgkomitéen er videre enig om at utredningskomitéens sammensetning bør ordnes slik at distriktene blir forholdsvis rimelig representert.

For øvrig overlates det til sekretariatet, etter forslag fra forbundene, å oppnevne medlemmene av komitéen.

Josef Larsson, valgkomitéens formann, pekte på at komitéen måtte ha anledning til å knytte til seg sekretærhjelp.

VOTERINGEN.

Innstillingen ble enstemmig tiltrådt.

Utbyggingen av våre trygdeordninger.

SOSIALMINISTER *Gudmund Harlems foredrag.*

Sosialminister Gudmund Harlem holdt følgende foredrag om «utbyggingen av våre trygdeordninger»:

Den raske utviklingen det norske samfunnet har gjennomgått i løpet av de senere årene har ført til at vi må søke å løse de sosialpolitiske oppgavene med nye midler og ut fra andre forutsetninger enn de som var naturlige for 20 og for 30 år siden. Den langt viktigste enkeltfaktoren er den høye sysselsettingen, som har ført til at arbeidsløsheten er forsvunnet som dominerende, aktuelt sosialpolitisk problem. Den høye sysselsettingen har alene løst mange flere og betydeligere sosiale problemer enn alle våre andre sosial-politiske tiltak tilsammen.

Jeg tror det i dag både er naturlig og nødvendig å se det slik at våre sosialpolitiske oppgaver deler seg på 2 hovedfelter. For det

første utbyggingen av trygde- og pensjonsordninger, som kan gi den best mulige økonomiske sikkerhet ved sykdom, alderdom o. l., altså ordninger som verner oss i slike situasjoner som enhver risikerer å oppleve og som vi opplever uten at vi selv egentlig har noen mulighet for å unngå vanskelighetene. Dette skjer, eller kan skje, med alle. På den annen side, — det som vi kanskje i framtiden vil se på som de egentlige sosiale oppgavene, — omsorgen om dem blant våre medmennesker som ikke klarer den belastningen de utsettes for og som dermed trenger spesiell omsorg. Jeg tenker på slikt som alkoholmisbrukere, asosiale, mange former for tilpasningsvansker, ødelagte ekteskap o. l. Problemer som ikke bare rammer den enkelte, men i høy grad også hans familie og til dels også hans arbeidsplass. Disse problemene kan ikke løses ved hjelp av trygde- og pensjonsordninger. De kan ikke løses ved økonomisk hjelp alene i det hele tatt. De må løses ved at vi forsøker å hjelpe de individer det gjelder til igjen å kunne stå på egne ben. Denne delen av sosialpolitikken knytter seg intimt sammen med helsepolitikken, og det blir stadig mer tydelig hvor riktig Sven Oftedal så utviklingen da han i Folketrygdmeldingen understreket denne intime sammenhengen mellom sosial- og helsepolitikken.

Selv om min innledning i dag skal gi bakgrunnen for en drøfting av videreutviklingen av våre trygde- og pensjonsordninger, har jeg villet gi denne bakgrunnen og sammenhengen mellom trygdeordningene og sosialpolitikken for øvrig.

Den eldste av våre trygdeordninger er *syketrygden*. Den ble i fjor utvidet til å omfatte hele befolkningen, og alle i landet er derfor nå gjennom syketrygden sikret alle nødvendige former for behandling under sykdom. Sykehusbehandling og tilsvarende behandlingsformer dekkes helt ut av syketrygden. Visse andre behandlingsformer forutsetter et mindre bidrag fra den trygdede selv. Alle lønnsmottakere er sikret dagpenger under sykmelding. Dagpengenes størrelse er gradert etter inntekten. Det ligger nå i Stortinget forslag om nye, høyere inntektsklasser i syketrygden, nemlig en ny inntektsklasse fra kr. 8 000—11 000 og en ny fra kr. 11 000—14 000, samt én inntektsklasse over kr. 14 000, — med tilsvarende høyere sykepenger i disse klassene og da også med høyere premiebetaling i disse klassene. Jeg skal ikke trette med å referere alle de tall som her kunne refereres. Den som ikke er lønnsmottaker kan frivillig tegne sykepengertrygd og dermed sikre seg sykepenger. Syketrygden finansieres, foruten ved medlemspremier, ved tilskudd fra stat og kommune, altså i virkeligheten gjennom statsskatten og gjennom kommuneskatten, og lønnsstakerne har dessuten tilskudd fra arbeidsgiverne til syketrygden.

Alderstrygden tar i dag sikte på å sikre en minimums-inntekt til alle over 70 år på kr. 1860.00 for enslig og kr. 2796.00 for ektepar. Dertil kommer kommunale tilleggspensjoner i mange kommuner. Det ligger nå forslag i Stortinget om at den lovbestemte alderstrygden skal utbetales til alle over 70 år, altså uten noen behovsprøving og at satsene for statens grunntrygd skal heves til vel kr. 2200.00 for enslige, og vel kr. 3300.00 for ektepar. Jeg skal komme tilbake til dette forslaget senere.

Arbeidsløsetrygda sikrer de samme dagpenger ved tidsbegrenset arbeidsløshet som syketrygden sikrer under sykdom. Arbeidsløsetrygda er også finansiert ved et premiesystem, med bidrag fra arbeidsgiverne .

Forsørgertrygden er nettopp vedtatt i Stortinget og vil tre i kraft i løpet av kommende vinter. Sammen med en ordning med offentlig forskuttering av underholdningsbidrag vil den sikre alle barn som ikke har, eller som har mistet sin forsørger en trygd på kr. 600.00 pr. år. Også denne forsørgertrygden finansieres ved en premieordning, omtrent på samme måte som syketrygden. Forskutteringen av underholdningsbidrag dekkes av kommunene. Selv om størrelsen av denne trygden er liten, står det for meg som om vi her menneskelig sett har tatt et betydningsfullt skritt fram. Jeg tror de fleste ser det slik at ingenting har vært vondere enn tanken på barn, som ikke bare mister sin far, men som i tillegg til det bare har hatt fattigkassa å vende seg til for økonomisk hjelp.

Det vi ennå mangler som alminnelig landsomfattende trygdeordning er uføretrygden. Mange har spurt hvorfor vi ikke fremmet forslag om en slik uføretrygd før vi fremmet forslag om utbyggingen av alderstrygden. Grunnen er at de tekniske problemene som knytter seg til uføretrygden er meget store, og vi synes ennå ikke vi har funnet noen god løsning på dem. De uføretrygdeordninger som er innført i endel kommuner er etter de fleste mening ikke fullt tilfredsstillende, og vi bør søke å bygge den statlige uføretrygd på de erfaringene som er vunnet i kommunene. Vi har imidlertid ikke vært uvirksomme på dette feltet. Fra 1956 har lønns-mottakere rett til sykepenger uten tidsbegrensning så lenge de er under noen form for behandling som følge av tuberkulose, kreft, poliomyelitt eller kronisk leddgikt. Med denne ordningen har vi faktisk dekket en viktig del av uføresektoren. Fra 1. januar i år ble vanføretrygden omorganisert, dels med sikte på at dens bestemmelser skal kunne praktiseres både mer effektivt og mer elastisk, og dels med sikte på å bygge opp et lokalt apparat som

kan gi utgangspunkt for en administrasjonsordning for en uføretrygd.

Forslag om en utbygging av en samlet yrkesskadetrygd med betydelig høyere satser enn de som gjelder i dag og omfattende alle yrker og alle skader eller sykdommer som skyldes arbeidet, er nå på det nærmeste ferdig i departementet. På dette grunnlaget arbeider vi videre med utformingen av en uføretrygd og vi tar sikte på å legge fram forslag så snart vi synes vi har klart å finne fram til en god løsning på en slik trygd.

Det neste og formentlig siste hovedskrittet i utbyggingen av våre trygdeordninger vil da være den omorganisering av disse 5 trygdene til et samlet hele, som vil gi oss en folketrygd og dermed vil ha brakt oss fram til det mål vi satte oss i 1949.

Disse trygdeordninger som bygges ut som lovbestemte trygdeordninger har i dag meget lave ytelser. Det må være en klar målsetting at ytelsene skal høynes, men vi må være klar over at enhver høyning av ytelsene skal betales og at det derfor ikke er realistisk å regne med at ytelsene i de statlige trygdeordningene vil kunne bringes oppover i det tempo vi gjerne ville ønske.

Det er et spesielt og avgjørende viktig moment som her gjør seg gjeldende, nemlig at det er store variasjoner mellom de forskjellige befolkningsgruppers behov når det gjelder størrelsen av en trygd, og dette kommer tydelig fram når størrelsen av trygden skal vurderes sammen med betalingen til trygden. Lønnsinntakerne har behov for høyere trygdeytelser enn de som driver selvstendig erverv. Jeg tenker ikke nå på det vi gjerne kaller de næringsdrivende, men først og fremst på bønder, fiskere småbrukere, selvstendige håndverkere og andre — som ofte ikke har husleie, ofte har muligheter for noen matproduksjon også etter at de har fylt 70 år eller muligheter for større biinntekter etter at de har fylt 70 år enn lønnsinntakeren har.

Den linje Landsorganisasjonen allerede har slått inn på med å søke sikre tilleggsytelser til de statlige trygdene gjennom avtaler, som går inn som en del av tariffavtalen, er derfor etter mitt syn den eneste realistiske linje og den eneste som det er mulig å følge, dersom vi skal kunne løse på rimelig måte de spesielle problemer lønnsinntakerne her står overfor.

Det første viktige skrittet ble tatt med *sykelønnsordningen*.

Jeg går ut fra at det vil være alminnelig enighet om at målsettingen på dette område må være: full lønn under sykdom for arbeid-

dere på samme vis som det stort sett allerede er gjennomført for funksjonærer. Det er riktignok så at enkelte vil misbruke en slik sosial rettighet, men jeg tror ikke vi handler rett om vi lar oss påvirke så mye av de få misbrukerne at vi ikke gjennomfører det som for det overveiende flertall vil bety en vesentlig økt trygghet i tilværelsen. Det er ennå et godt stykke vei fram til lønn under sykdom for alle lønnsstakere. Men økonomisk tror jeg vi har rett til å si, at det tyngste løftet ble tatt under de siste tarifforhandlinger. Slik syketrygden og sykelønnsordningen sammenlagt vil virke etter at vi også har fått i kraft de endringene i syketrygdloven, som nå er foreslått for Stortinget, vil de fleste lønnsinntakere ha nokså nær den samme reelle inntekt under sykdom som under arbeid.

Dette at den økonomiske trygging mot sykdom kom først, tror jeg stemmer med den alminnelige innstilling som vil gjøre seg gjeldende. Vern mot sykdom er det første vi tenker på. Men når dette er løst, da melder spørsmålet om alderspensjonering seg som den neste avgjørende viktige saka. Etter mitt skjønn må målsettingen for lønnsinntakere her være: pensjons- og trygdeordninger som samlet gir en alderspensjon på ca. 60 prosent av lønnsinntekten. Denne målsettingen kan, det er jeg overbevist om, bare nås ved at fagbevegelsen, slik det har vært slått til lyd for på denne kongressen, kjemper saken igjennom ved en utbygging av bedriftspensjonsordningene. Det er i et hvert fall ikke realistisk å tro at vi kan komme fram til en tilfredsstillende alderspensjonering for lønnsinntakere ved å høyne alderstrygdens satser alene.

Dette er det avgjørende moment som fra vårt synspunkt begrunner det forslag om oppheving av behovsprøvingen i alderstrygden som nå ligger i Stortinget, og som har skapt atskillig debatt i bevegelsen. Spørsmålet har imidlertid lenge vært under debatt og det foreligger klare organisasjonsmessige vedtak for at denne saka skal gjennomføres.

Det foreligger fra Landsorganisasjonens kongress 1949 et enstemmig vedtak om at behovsprøvingen bør falle bort. Etter dette foreligger en komitéinnstilling for Landsorganisasjonens representantskap, der kongressens vedtak ble utdypet og igjen ble bekreftet. Dette var i 1951—52. Arbeiderpartiet satte i 1951 ned et eget sosialpolitisk utvalg, som forela de forskjellige oppgavene og problemene i dette arbeidsfeltet for partiavdelingene og på grunnlag av denne behandlingen ble partiets arbeidsprogram for denne stortingsperioden vedtatt på landsmøtet i 1953. Det heter her: «I åra som kommer gjennomføres syketrygd og alderstrygd for alle. Utgiftene dekkes gjennom en premie som deles mellom medlemmer og arbeidsgivere og gjennom tilskott fra stat og kommune.» Etter

dette har saka vært til behandling i Stortinget, som enstemmig har uttalt seg for at alderstrygdens satser skulle heves til kr. 2000.00 for enslig og kr. 3000.00 for ektepar og at behovsprøvingen da skulle falle bort. Dette vedtaket blir av mange oppfattet som et løfte om at behovsprøvingen skulle falle bort allerede i løpet av inneværende år.

Når saken likevel vekker debatt skyldes det ganske sikkert at det her foreligger reelle interessemotsetninger innenfor bevegelsen, og spesielt kan det, hvis en ser saka på kort sikt, se ut som om forslaget om oppheving av behovsprøvingen kommer for tidlig.

Det er mange momenter og argumenter som kommer inn i vurderingen.

Noen hevder at opphevingen av behovsprøvingen strider mot bevegelsens grunnsyn. Jeg kan ikke forstå dette. Vi har her i landet gjennom mange år slåss mot behovsprøvingen når det gjaldt skolebispisningen, vi har slåss mot behovsprøvingen når det gjaldt skolepengene, vi har slåss mot fattigvesenet og alt det representerte, vi har sett andre lands arbeiderbevegelse — jeg tenker særlig på den britiske arbeiderbevegelse — gjennom mange år slåss mot behovsprøvingen i den britiske alderstrygd. På alle disse punkter er kampen ført fram til seier. Vi har ikke villet akseptere at en sosial ytelse skulle gjøres avhengig av et fattigmannsstempel.

Andre hevder at det ikke stemmer at opphevingen av behovsprøvingen er nødvendig for at bedriftspensjoneringen skal skyte fart. Det blir delvis vist til at friinntekten i dag ikke utnyttes. Dette er imidlertid ikke noe holdbart argument, fordi selv en liten bedriftspensjon vil i dag for et stort antall arbeidere bety at de, med litt sparepenger eller med en liten jobb ved siden av trygden, kommer inn i behovsprøvsreglen, og dermed taper deler av sine alderstrygdrettigheter. Det er klart at det da for fagbevegelsen ikke kan fortone seg særlig fristende å kjøre denne saka fram i harde tarifforhandlinger.

Det blir også innvendt at Sverige, som for lengst har opphevet behovsprøvingen, likevel ikke har fått noen omfattende bedriftspensjonering. Dette argument holder imidlertid heller ikke, idet man i Sverige gjennom mange år har arbeidet for lovbestemte tilleggs-pensjoner for lønsmottakerne. Og det må igjen være klart at fagbevegelsen ikke i tarifforhandlinger vil kjempe igjennom bedriftspensjonsordninger når man venter i nærmeste framtid å få slike pensjonsordninger gjennom lovgivningen.

Mange reagerer på at opphevingen av behovsprøvingen vil bety at også rikfolk får alderstrygd. Det er klart at dette virker urimelig når en ser på det enkelte tilfelle. Sett i samfunnsmessig målestokk,

dreier det seg imidlertid — så langt vi kan finne ut av den statistikk som er tilgjengelig — om ca. 15 000 gamle som vil få aldersstrygd uten at en kan si de har noe egentlig behov for det. Tar en hensyn til at disse 15 000 gamle vil betale en stor del av sin aldersstrygd tilbake i form av skatt, kommer en til at omkring 3 prosent av de samlede utgifter vil bli utbetalt til folk som ikke har noe sosialt behov for aldersstrygd. I penger dreier det seg om, la oss for sikkerhets skyld si, 15—20 mill. kroner. Selv en meget beskjeden økning av antallet gamle som fortsetter i arbeid når de nå ikke lenger taper sin aldersstrygd ved å arbeide, vil gi langt større inntekter til landet enn 15—20 mill. kroner. Dertil kommer at vi vil spare en god del administrasjonsutgifter. Selv om en derfor følelsmessig kan reagere mot at enkelte velstående vil få utbetalt aldersstrygd, kan det saklig ikke være berettiget å legge så stor vekt på dette at en av den grunn hindrer en løsning som for det overveiende flertall vil legge grunnlaget for en skikkelig alderspensjonering.

Det moment som etter mitt skjønn virkelig har vekt, er imidlertid at vi i dag har et betydelig antall gamle som lever under meget dårlige kår og som vi gjerne ville ha ytet mer hjelp enn den hjelp som ligger i at trygdens satser økes til kr. 2200.00 og kr. 3300.00. Det er imidlertid nødvendig når en skal tenke denne saka igjennom at en holder fra hverandre hensynet til dem som i dag er gamle og har aldersstrygd og hensynet til dem som i dag er i arbeidsfør alder og som har som én av sine oppgaver å sikre sin egen alderdom. Det er hensynet til dem som i dag er i arbeid som er avgjørende for opphevingen av behovsprøvingen. I virkeligheten kan en også stille et stort spørsmålstegn ved, om den beste veien til å hjelpe dem som er gamle i dag vil være å heve aldersstrygdens satser. De gamles levevilkår er så forskjellige at jeg tror vi kommer lenger med kommunale tiltak, i form av boligtilskudd, velferdstiltak av forskjellig slag, i det hele tiltak som kan planlegges ut fra en detaljvurdering av forholdene på det enkelte sted og tiltak som vil kunne nyttes først og fremst av dem som mest trenger å få hjelp. Det forslaget som er lagt fram tar hensyn til dette momentet, og søker å gjøre det økonomisk mulig for kommunene å bygge ut slike tiltak til beste for de gamle. Nettopp av hensyn til disse momentene, som bl. a. ligger til grunn for Trygdene og Pensjonisters Landsforbunds standpunkt, at satsene må heves mer før behovsprøvingen oppheves, har vi formet det forslaget som nå ligger i Stortinget som et kompromiss der vi samtidig hever satsene og opphever behovsprøvingen.

Likevel, hvis vi bare skulle ha i tankene dem som i dag er over

70 år, ville jeg være i tvil om hva som var riktig. Det er hensynet til dem som i dag er i arbeid som gjør det nødvendig å oppheve behovsprøvingen. En kan nemlig ikke vente å få til bedriftspensjonsordninger så lenge en har en alderstrygd hvor behovsprøvingen medfører at trygden faller bort i samme grad som en bygger ut pensjonsordninger.

Det er også andre momenter som etter manges syn taler for opphevingen av behovsprøvingen, men jeg skal la dem ligge.

Det forslaget til utbygging av alderstrygden som ligger i Stortinget forutsetter også en omlegging av finansieringen til finansiering ved premier, fordelt på medlem, arbeidsgiver, stat og kommune — i overensstemmelse da med partiets arbeidsprogram.

Denne omleggingen er delvis psykologisk begrunnet. Det vil lage en klarere sammenheng mellom det en betaler og det en får igjen. Utbyggingen av et trygdesystem basert på premieordning vil gjøre det mulig å la enhver som betaler sin premie, få en slags trygdebok der det er klart gjort rede for hvilke rettigheter han erverver seg ved å betale denne premien. Det henger for så vidt sammen med vårt ønske om å få skattene ned.

Delvis er omleggingen til premiesystemet politisk begrunnet. Det vil med et premiesystem ikke være så lett å komme med benkeforslag om høyning av trygdesatsene, fordi det blir en tydelig og grei sammenheng mellom trygdesatsene og det medlemmene skal betale.

Men den viktigste begrunnelse er at premiesystemet er fordelaktig for dem som i dag betaler den største delen av skattene, nemlig for lønnsinntakerne. Alt i alt vil omleggingen til premiesystemet bety at en lønnsinntaker med gjennomsnittsinntekt ikke vil få økte utgifter, på tross av at alderstrygdens satser høynes og på tross av at behovsprøvingen oppheves. Det kan innvendes mot premiesystemet at det ikke belaster de høye inntektene tilstrekkelig. De høye inntektene belaster vi imidlertid gjennom skattene, og vi kan til enhver tid regulere dette slik vi finner det riktig. Hvis det er noe ønske om nærmere opplysninger om detaljene i dette finansieringssystemet, går jeg ut fra vi kan komme tilbake til det i debatten.

Samtidig med forslaget om ny lov om alderstrygd er lagt fram forslag til lov om *samordning* av pensjons- og trygdeytelser.

Bakgrunnen for dette lovforslaget er at vi etter hvert har fått så mange trygde- og pensjonsordninger, som til dels griper inn i hverandre, at enkelte vil få rettigheter etter flere trygdelover. Vi nevner i forslaget til Stortinget et eksempel på en mann som har rettigheter etter 13 trygde- og pensjonsordninger. Det har ikke vært

meningen at disse trygdene og pensjonene da uten videre skal legges på toppen av hverandre.

Videre er det en hovedsak i den nye samordningsloven, at en ikke skal kunne få urimelige fordeler av å skifte mellom forskjellige arbeidsplasser med utbygde pensjonsordninger, men at en samtidig heller ikke skal tape på at en flytter fra én arbeidsplass med pensjonsordning til en annen.

Samordningsloven har stor betydning for bl. a. statsfunksjonærene fordi den bestemmer hvorledes den ikke-behovsprøvede alderstrygden og ytelsen fra Statens Pensjonskasse skal ordnes. Indirekte vil den sikkert også få betydning for de fleste andre som har relativt gode pensjonsordninger.

De detaljerte reglene på dette punkt er satt opp under forhandlinger med statstjenestemennenes organisasjoner. I hovedsaken blir resultatet at statstjenestemennene, og da ventelig også andre med forholdsvis gode pensjonsordninger — men dette vil avhenge av nærmere utforming i forhandlinger — vil få litt høyere samlede pensjons- og trygdeytelser enn de har i dag. Samtidig vil summen av innskuddet til pensjonskassen og den nye premien til alderstrygden tilsvarende bli litt høyere enn innskuddet er i dag mens den alderstrygdavgiften statstjenestemennene betaler i dag, vil falle bort. For Statens Pensjonskasse betyr ordningen ingen endring i dens økonomi. Det er altså ikke slik at Statens Pensjonskasse sparer penger på denne samordningen. For statstjenestemennene betyr den imidlertid den vesentlige ting, at alderstrygdavgiften faller bort. Dette er en sterk forenkling av det meget kompliserte lovverket om samordning av pensjons- og trygdeytelser. Men det er så stort og omfattende at jeg ikke tror det er mulig å redegjøre utførlig for det nå.

Regjeringen foreslår at denne nyordningen av alderstrygden skal settes i kraft fra 1. januar 1959. Dette betyr at det vil komme tarifforhandlinger mellom vedtakelsen av loven i Stortinget og iverksettelsen av loven, slik at det blir mulig i disse tarifforhandlinger å justere slike urimeligheter som lett kan oppstå for enkelte grupper som følge av en så gjennomgripende reform. At slike urimeligheter vil kunne oppstå, må en regne med og må en akseptere. En statlig trygdeordning må bygge på alminnelige regler som skal gjennomføres for alle. Det er da ikke mulig å lage slike regler som helt stemmer med det den enkelte større eller mindre gruppe ville være mest interessert i. Enhver trygdeordning vil derfor kunne kritiseres. Det kan imidlertid ikke være tilstrekkelig at en kritiserer — det må også være rimelig at en kommer med et bedre forslag. Likevel er vi helt innstilt på at det kan vise seg at detaljer i

forslaget, når det er satt ut i livet og er prøvd i praksis, ikke vil vise seg tilfredsstillende. Slike punkter får vi da ta opp til endring. Men dette vil være detaljer.

Det vesentlige vil være at det nye forslaget legger grunnlaget for at fagbevegelsen kan kjempe fram bedriftspensjonsordninger som kan sikre lønnsinntakerne rimelige alderspensjoner. En forutsetning vil være at vi finner en teknisk løsning på det problem som skapes av småbedriftene som ikke så lett kan nytte pensjonskasser. Utredningen av dette problemet vil bli satt i gang så snart Stortinget har behandlet de forslag som nå foreligger, og jeg går ut fra at den tekniske løsningen på det problemet små-bedriftene skaper da vil kunne foreligge nokså snart.

Jeg er fullt klar over at det er en stor og vanskelig oppgave for Landsorganisasjonen, å kjempe saken om bedriftspensjonering igjennom. Jeg tror imidlertid det vanskeligste og vesentligste er å få akseptert prinsippet om kollektive avtaler om pensjonering. Når først dette prinsippet er akseptert, og det ser ut på den svenske diskusjonen som om det der langt på vei er akseptert også av arbeidsgiverne, da jeg tror den videre utbygging og utvikling vil bli lettere. Jeg tror også det da vil bli mulig etter hvert å få etablert tilleggs pensjoner til den forsørgertrygd vi allerede har innført på statlig basis, og til den uføretrygd vi nå arbeider med. Dette vil det vel ikke være naturlig å sette på dagsordenen i dag, men jeg tror det likevel er riktig å ha det i tankene som en framtidig oppgave.

Det å bygge ut et tilfredsstillende trygde- og pensjonssystem som samtidig dekker alle i landet og som smidig og elastisk tilpasser seg til de skiftende levevilkår og behov, er både en teknisk vanskelig oppgave og det representerer et overmåte stort løft, både for landet i sin alminnelighet og for lønnsinntakerne i særdeleshet. Men målsettingen tror jeg må være klar: Vi vil bygge ut et trygde- og pensjonssystem som samtidig verner mot de sosiale ulykker og påkjenninger vi blir utsatt for, og setter den enkelte i stand til å klare seg som et selvstendig individ også i vårt moderne, vanskelige og krevende industrisamfunn. Samtidig vil vi bygge det slik at det skille mellom arbeider og funksjonær som vi nå har i pensjonsordningene skal falle bort. Oppgaven er stor og det vil ta tid å løse den. Men samarbeidet mellom den faglige og den politiske arbeiderbevegelsen gir oss forutsetningene og mulighetene for å løse også denne oppgaven.

Foredraget ble tatt til etterretning.

Konrad Nordahl og stortingsvalget.

I kongressens torsdagsmøte ba Konrad Nordahl om å få forelegge en spesiell sak for kongressen. Han uttalte bl. a.:

Under debatten om den faglige situasjon uttalte Gerhardsen seg om fagorganisasjonen og stortingsvalget. Statsministeren uttalte ønske om at fagorganisasjonen ble sterkere representert på stortingsvalglistene. Siden denne debatt har jeg fått en direkte henvendelse fra nominasjonsutvalget i Oslo Arbeiderparti med spørsmål om hvorvidt jeg vil la meg stille på listen for Oslo. Jeg har fått slike henvendelser før, men jeg har tidligere alltid bedt om å få slippe. Denne gangen har jeg fått en ny og inntrengende henstilling, og jeg har funnet det riktigst å forelegge spørsmålet for kongressen. Hvis man her sier at jeg ikke skal ta imot, så er det en helt all right sak. Hvis kongressen imidlertid sier ja, er jeg villig til å la meg stille. Jeg bøyer meg for det som kongressen måtte si om dette.

H a l f d a n W i g a a r d, Norsk Centralforening for Boktrykere: Det er ingen i denne forsamling som ikke tror at Nordahl ville bli en utmerket stortingsmann, men likevel mener jeg det ikke ville være riktig å stille ham. Formannsjobben i LO er en atskillig viktigere stilling, og ingen kan fylle to så viktige stillinger. Det er nevnt at Ole O. Lian var medlem av Stortinget i 2 perioder. Forholdene er annerledes i dag. Hvis vi plaserer Nordahl i Stortinget, vil han bli bundet på hender og føtter. Jeg håper derfor at kongressen vil si nei. Vi må beholde Nordahl fullt og helt i LO.

M a u r i t z Ø s t h a u g, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Oslo, var ikke enig med Wigaard. Det ville være en fordel å få formannen i LO på Stortinget. Vi snakker om mulighetene for å miste flertallet, sa han, og under de omstendigheter tror jeg det er klokt å stille opp Nordahl. Han vil trekke stemmer. Det er en mann alle kjenner. Jeg vil be om at kongressen sier ja til henvendelsen om å stille opp Nordahl i Oslo. Jeg tror ikke det vil svekke LO noe. Han vil sikkert makte denne kombinasjon.

Etter forslag av Karsten Torkildsen ble det satt strek, og taletiden ble begrenset til 2 minutter.

A r t h u r J. O l s e n, Vestfold faglige Samorganisasjon, Tønsberg, trodde det ville være heldig å få Nordahl som stortingskandidat. Han burde helst stilles som 1. mann.

F r i t z H a n n e s t a d, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Jeg tror ubetinget det er riktig å velge Nordahl inn på Stortinget.

Ingvald Haugen, sekretariatet: Nordahls kandidatur har vært fremme foran hvert eneste valg etter krigen. I 1945 var han alt stilt opp, men i siste øyeblikk frasa han seg. Personlig er jeg enig i at Nordahl bør inn på Stortinget. Fiskerne har sine talsmenn, bøndene har sine, og også fagorganisasjonen bør sørge for å få sine.

Marius Trana, sekretariatet: Jeg har alltid vært av den mening at LO's formann burde sitte på Stortinget, og jeg håper at fagkongressen enstemmig vil gi uttrykk for det samme.

Oscar Olsen, Oslo faglige Samorganisasjon: På den forrige listen sto Lars Evensen som representant for LO. Nå har han skriftlig gitt beskjed om at han trekker seg. Det gleder meg at Nordahl nå er villig til å la seg stille. Når det er blitt sagt av en taler at Nordahl bør stilles på første plass, så gjør jeg oppmerksom på at Einar Gerhardsen har stått på første-plassen i Oslo, men jeg er enig i at Nordahl bør stilles på framtreddende plass.

Anna Nilsen, Oslo faglige Samorganisasjon: Jeg vil fullt ut støtte at Nordahl blir stilt på Oslo-partiets liste. Jeg tror det vil bli av stor betydning for valgutfallet. Wigaard mener at han vil bli et gissel, men det kan jeg ikke være enig i. Slik samfunnet er i dag, tror jeg det vil ha stor betydning for fagorganisasjonen å ha sin formann i Stortinget.

Karsten Torkildsen, sekretariatet: Jeg kan ikke forstå at fagkongressen kan motsette seg et tilbud om større representasjon for fagorganisasjonen på Stortinget? Jeg vil anbefale at vi enstemmig sier ja.

Voteringen.

Det ble bedt om at det først ble foretatt en prøvevotering, og denne ga til resultat at det ble svart ja på henvendelsen mot 27 stemmer. Ved den endelige votering ble det enstemmig vedtatt at Konrad Nordahl skulle la seg stille som stortingskandidat.

De nordiske og européiske fellesmarkeder.

Handelsminister Arne Skaug holdt dette foredraget om «De nordiske og européiske fellesmarkedsplaner:

Jeg er bedt om å gjøre rede for de nordiske og européiske fellesmarkedsplanene. Det er et stort emne, som det nok ikke vil være mulig å behandle på noen inngående måte på den tiden jeg har til disposisjon.

Jeg vil gjerne først få si noen ord om den økonomiske tenkning som ligger bak disse planene.

De nordiske landene har alle gjennomgått en sterk økonomisk vekst i vårt århundre og de har i dag en høyere nasjonalinntekt enn de fleste andre vest-européiske land regnet i forhold til folke- mengden.

Det er forholdsvis lett å trekke fram hovedårsakene til denne utviklingen. Landene i Norden har de siste årtier gjennomgått en omfattende industrialisering, og den tekniske utvikling har ført med seg en forbedring av produksjonsmetodene innen alle grener av næringslivet. Produksjonen er steget sterkt.

Det kan også være grunn til å framheve sammenhengen mellom på den ene side den politiske og sosiale utvikling og på den annen side den alminnelige velstandsøkning i våre land. Men den har fulgt en mye jevnere fordeling av produksjon og nasjonalinntekten i de fleste andre land.

Våre land har også vært i besiddelse av særlige råvare- og energitilganger, og har vært i stand til å nyttiggjøre seg disse gjennom et utstrakt vare- og tjenestebytte med andre land. Grunnlaget for den industrielle ekspansjon i vårt eget land har jo således vært våre fiskeforekomster, skog- og malmtilgangene og våre rike vannkraftkilder.

Et viktig trekk ved den økonomiske utvikling i de nordiske land er dessuten at landene i høy grad har evnet å utvikle spesielle næringsgrener hvor produksjonen i første rekke må baseres på spesiell erfaring og faglig dyktighet. Det er i denne forbindelse særlig grunn til å framheve Norges skipsfart, selv om en også må si at vårt lands geografiske beliggenhet og gammel tradisjon har gitt oss naturlige forutsetninger for å utvikle denne spesielle næringsvei.

Vi er alle innstilt på at den økonomiske ekspansjon i vårt land skal fortsette også i framtiden. Om vi kan bevare den nåværende *økningstakt* i vår produksjon, vil vi alle her i landet om et par ti-år kunne ha en levestandard som svarer til det dobbelte av den vi allerede har nådd fram til i dag.

Dette forhold reiser imidlertid et viktig spørsmål, nemlig: Hvilke muligheter har så Norge for å kunne bevare den nåværende vekstrate i sin økonomi? Vi har ennå betydelige muligheter for å kunne nyttiggjøre oss de fortrinn som ligger i selve naturgrunnlaget. Norge har således reelle muligheter for å øke sin elektrisitetproduksjon til omkring det 5-dobbelte av produksjonen i 1955. Utbyggingen av våre gjenværende kraftressurser vil kunne danne grunnlaget for en betydelig ekspansjon innenfor elektrokjemisk og elektrometallurgisk industri, og vil dessuten i langt større omfang enn hittil kunne dekke vårt energibehov på andre felter. Våre

øvrigt utnyttede ressurser er imidlertid mer begrensede, selv om vi på lengre sikt kan regne med at f. eks. en bedre skogsskjøtsel vil kunne øke tilveksten i våre skoger atskillig. Våre fiskeforekomster gir imidlertid neppe grunnlag for noen ytterligere ekspansjon. Det samme kan vi stort sett si om våre malmtilganger.

Mens den økonomiske vekst i vårt land hittil i stor utstrekning har vært basert på produksjonen av råvarer og halvfabrikata, vil den framtidige ekspansjon i langt sterkere grad enn hittil måtte bygge på videreføring av råvarene. Dessuten vil ekspansjonen i stadig større utstrekning måtte søkes innenfor produksjonsgrener hvor produksjonen i første rekke må baseres på teknisk innsikt og faglig dyktighet.

Forutsetningen for å kunne bygge ut en rasjonell foredlingsindustri i et lite land som Norge vil imidlertid være at industrien får adgang til et større marked enn det vårt eget land representerer. Oppsplittingen av verdensmarkedet i små nasjonale enheter begrenser i dag de små lands muligheter for å bygge opp en foredlingsindustri på eksportbasis. Høye tollsatser, importrestriksjoner og andre former for proteksjonisme har hittil hindret gjennomføringen av en rasjonell internasjonal arbeidsdeling på dette område og dette har særlig skadet de små land.

Det er på denne bakgrunn en må se det pågående utredningsarbeid med sikte på å klarlegge mulighetene for å opprette et felles marked i Norden og de pågående drøftelser om et europeisk frihandelsområde.

Optaket til det nordiske arbeidet ble som kjent tatt høsten 1954 da Nordisk Råd besluttet å henstille til de nordiske lands regjeringer å fremme et utvidet økonomisk samarbeid ved å legge vilkårene til rette for opprettelse av et felles nordisk marked på så store områder som mulig, kartlegge mulighetene for å anvende ens tollsatser og handelsrestriksjoner overfor ikke-nordiske land, og ta opp arbeidet med å avvikle tollavgifter og handelsrestriksjoner i Norden i det omfang og i den takt som var forenelig med det enkelte lands særlige forhold. Det ble videre henstilt til regjeringene å ta opp forhandlinger om konkrete samarbeidsoppgaver som var av betydning for de nordiske lands produktivitet og levestandard, herunder blant annet spørsmålet om felles forskningsoppgaver, kraftspørsmål m. v.

Utredningen og forhandlingene om et utvidet økonomisk samarbeid mellom Danmark, Finland, Norge og Sverige er snart ferdig og blir offentliggjort i løpet av sommeren.

Drøftelsene har tatt sikte på å danne et felles nordisk marked for omkring 80 prosent av de nordiske lands innbyrdes samhan-

del. Fellesmarkedet forutsettes å ta form av en nordisk tollunion for de utvalgte vareområder. Planen vil derfor inneholde forslag til felles nordiske tollsatser for alle de varer som foreslås tatt med i fellesmarkedet. Den forutsetter videre at tollsatser og handelsrestriksjoner i samhandelen mellom de nordiske land skal falle bort fra det tidspunkt fellesmarkedet trer i kraft. For den alt overveiende del av de varer som foreslås tatt med i det nordiske fellesmarked vil overgangen til den felles ytre tollsats og gjennomføringen av indre tollfrihet i Norden kunne finne sted fra det tidspunkt fellesmarkedet settes i kraft. I endel tilfelle kan det imidlertid bli nødvendig å innrømme ett eller flere av landene en overgangstid for tilpasningen av de någjeldende tollsatser til den foreslåtte fellesnordiske tollsats, eller for avviklingen av tollsatsene og handelsrestriksjonene innen Norden.

Det vareområde som forutsettes tatt med i fellesmarkedet omfatter praktisk talt alle industrielle råvarer og halvfabrikata som for tiden anvendes i de nordiske lands industri. Vareområdet omfatter således praktisk talt alle råvarer og halvfabrikata som anvendes av treforedlingsindustrien, møbelindustrien, den grafiske industri, jern- og metallindustrien, maskin- og verkstedindustrien, den elektrotekniske industri, kjemisk og farmasøytisk industri, samt stein-, keramikk- og glassindustrien. Vareområdet omfatter også en rekke råvarer og halvfabrikata som nyttes i nærings- og nytelsesmiddelindustrien, tekstil- og konfeksjonsindustrien samt lær- og skotøyindustrien.

Videre har undersøkelserne omfattet et stort antall industrielle ferdigvarer; blant disse kan nevnes alle ferdigvarer fra den kjemiske og farmasøytiske industri, varer av gummi, papir og papirvarer, møbler, maskiner og transportmidler, elektrotekniske produkter og instrumenter, sjokolade- og sukkervarer og tobakksvarer.

Utredningen om et utvidet nordisk økonomisk samarbeid vil også trekke opp retningslinjene for et nærmere produksjons- og investerings samarbeid mellom industriene i de fire nordiske land som et ledd i opprettelsen av det nordiske fellesmarked. Videre vil planen inneholde forslag om gjennomføringen av et finansielt samarbeid med sikte på å løse de omstillingsproblemer og investeringsoppgaver som melder seg i forbindelse med gjennomføringen av fellesmarkedet. Planen vil også inneholde nærmere retningslinjer om gjennomføringen av et samarbeid om forsknings- og utdannesspørsmål, retningslinjer for et handelspolitisk samarbeid m. v.

Også flere av landene på kontinentet har i de senere år arbeidet

for å bryte ned tollgrensene seg i mellom og for å skape et videre fellesmarked.

I 1948 ble det opprettet en tollunion mellom Belgia, Nederland og Luxembourg, den såkalte Beneluxunionen. Denne var ment å være et skritt på veien mot en fullstendig økonomisk union mellom de tre land, på samme måte som det helt siden mellomkrigs-tiden har eksistert en økonomisk union mellom Belgia og Luxembourg. En annen viktig begivenhet var opprettelsen av Det europeiske kull- og stålfellesskap i 1952 mellom Frankrike, Italia, Vest-Tyskland og de tre Beneluxstatene. Gjennom Kull- og stålfellesskapet er det etablert et felles marked for kull og stål mellom de seks kontinental-landene, der alle restriksjoner på handelen med disse produkter er avskaffet.

Det har også vært andre tilløp til tollunioner eller begrensede fellesmarkeder i Vest-Europa. I dag er det imidlertid bare to prosjekter som har aktualitet ved siden av de nordiske planer.

Det første er traktaten om en økonomisk union mellom de seks Brussel-maktene, dvs. de samme land som står bak Kull- og stålfellesskapet.

Det andre er planene om å opprette et frihandelsområde mellom de 17 vest-europeiske land som er medlemmer av organisasjonen for europeisk økonomisk samarbeid i Paris, OEEC.

Utkastet til traktaten mellom de seks Brussel-maktene ble undertegnet av de seks regjeringer i slutten av mars i år, og går bl. a. ut på å opprette et bredt fellesmarked i form av en tollunion. Denne vil bli gradvis gjennomført i løpet av en periode på 12—15 år ved at en gradvis bygger ned tollsatsene til null. Ved utløpet av denne perioden skal toll og andre restriksjoner på handelen mellom disse landene være avskaffet, samtidig som det er etablert en felles tolltariff overfor utenforstående land. For landbruksvarer og fisk og fiskeprodukter er det gjort et unntak. For disse varegrupper vil det bli gjennomført en form for organiserte markeder, som dog kan betraktes som et skritt på veien mot et fellesmarked. Dette traktatutkastet vil nå bli lagt fram for de seks lands nasjonalforsamlinger, og såframt ratifikasjonene går i orden, vil traktaten kunne tre i kraft den 1. juli 1958.

Den planlagte tollunion på Kontinentet har skapt store problemer i samarbeidet med de øvrige OEEC-land. Særlig har Storbritannia sett tollunionen som en sterk trusel mot britisk eksport. For å søke å finne en løsning på disse problemer — og også av politiske grunner — lanserte Storbritannia under et statsrådsmøte i OEEC i fjor

tanken om å etablere et frihandelsområde for industrivarer mellom alle OEEC-landene. I et slikt frihandelsområde vil tollgrensene mellom deltakerlandene innbyrdes bli opphevet, mens de enkelte land kan opprettholde sine individuelle tollsatser utad, dvs. overfor land som står utenfor frihandelsområdet. Forskjellen mellom en formell tollunion og et frihandelsområde refererer seg således bare til tollsatsene utad.

Etter at det britiske forslag var blitt drøftet på statsrådsmøtet i OEEC, ble det som et første skritt opprettet en spesiell arbeidsgruppe med den oppgave å undersøke om det i praksis er mulig å få et slikt frihandelsområde til å virke med en tollunion mellom et mindre antall stater som en slags indre kjerne. Denne arbeidsgruppe var i virksomhet utover siste høst og vinter og framla i begynnelsen av januar i år en rapport om sine overveielser. Denne rapporten ligger på et rent teknisk plan. Dens hovedkonklusjon er at det i praksis er mulig å etablere et slikt frihandelsområde med tilknytning til en tollunion. Selve spørsmålet om hvorvidt et frihandelsområde bør etableres eller ikke, lå det utenfor arbeidsgruppens kompetanse å ta standpunkt til. Den tok bare for seg en rekke praktiske problemer som i tilfelle ville måtte løses.

Rapporten fra denne første arbeidsgruppen ble drøftet på et nytt statsrådsmøte i OEEC i midten av februar i år. Det ble her oppnådd enighet om retningslinjene for det fortsatte arbeid med denne saken i OEEC. Det ble således besluttet å innlede forhandlinger med sikte på å fastslå på hvilket grunnlag et europeisk frihandelsområde kan bli opprettet og å forberede utkast til de nødvendige avtaletekster. Resultatet av disse forhandlinger vil bli drøftet på et nytt statsrådsmøte i OEEC innen utgangen av juli i år.

Det er ikke mulig i dag å forutsi hvilke beslutninger som vil bli truffet i OEEC i løpet av de nærmeste måneder. Vi kan imidlertid gå ut fra, og dette er vesentlig, at dersom både tollunionen på Kontinentet og det europeiske frihandelsområdet blir etablert, vil nedbyggingen av tollsatsene innenfor de to områder skje i samme tempo. Dette betyr at frihandelsområdet først kan være endelig gjennomført tidligst i 1970. Nedbyggingen av tollsatsene vil imidlertid begynne allerede det første året etter at traktaten om fellesmarkedet er trådt i kraft, idet gjennomføringen som nevnt vil skje i etapper over 12—15 år.

De viktigste konsekvenser for norsk økonomi tror jeg ikke knytter seg så mye til de tollreduksjoner som måtte komme i løpet av de første årene som et resultat av tilslutningen til de foreliggende fellesmarkedsplaner i Norden og Vest-Europa. Det viktigste pro-

blem for oss i denne saken i dag og i den nærmeste tiden framover, består i at man må være forberedt på i løpet av relativt kort tid å måtte treffe viktige beslutninger som kan få store konsekvenser for norsk økonomi på lengre sikt.

Problemet med å skape økt økonomisk integrasjon i Vest-Europa kan gripes an på mange måter. Det er ikke sikkert at resultatet av forhandlingene omkring det nordiske fellesmarked og det europeiske frihandelsområde på alle måter vil være i samsvar med norske ønskemål. Framgangsmåten spesielt i forhandlingene om det europeiske frihandelsområde er også totalt forskjellig fra den framgangsmåten som er blitt fulgt i det nordiske samarbeidet. På det nordiske plan har man gått meget detaljert til verks. Først når et meget omfattende utredningsarbeid er gjennomført, vil det her bli tatt en politisk beslutning i saken. På det europeiske plan skjer prosessen faktisk i omvendt rekkefølge. Det er i hvert fall overveiende sannsynlig at man i OEEC vil følge omtrent den samme framgangsmåten som i arbeidet mellom de seks kontinental-landene. Det vil bety at den politiske beslutning om å bryte ned tollsatsene vil komme til å bli fattet *uten* at det på forhånd er foretatt et detaljert utredningsarbeid om de økonomiske konsekvenser av et slikt skritt.

Problemstillingen for Norge når det gjelder samarbeidet i Vest-Europa er imidlertid ikke bare hvorvidt vi ønsker et europeisk frihandelsområde eller ikke. Dersom planene om et europeisk frihandelsområde blir realisert, må vi i alle tilfelle ta stilling til spørsmålet om vi skal gå med i frihandelsområdet eller ei. Selv om vi mangler det nødvendige materiale til å kunne foreta en detaljert vurdering av alle de økonomiske konsekvenser en slik beslutning vil medføre, vil trolig svaret måtte bli at Norge bør stille seg positivt til en slik utvidelse av det vest-europeiske samarbeidet. Generelt sett bør Norge som et lite land med forholdsvis svak forhandlingsposisjon, men med stor avhengighet av utenrikshandelen, være interessert i en restriksjonsfri utveksling av varer og tjenester. De ekspansjonsmuligheter dette reiser for norsk næringsliv på lengre sikt, vil måtte spille en avgjørende rolle for vår holdning til samarbeidsplanene. Vi må imidlertid være klar over at overgangen til et eventuelt frihandelsområde i Vest-Europa vil kunne reise betydelige problemer også for Norge, selv om overgangen skjer i løpet av en periode på 12—15 år.

For noen uker siden ble det nedsatt et internt norsk utvalg til å arbeide med problemene omkring det europeiske frihandelsområde. Dette utvalget — hvor også Landsorganisasjonen er representert — fikk bl. a. til oppgave å utrede virkningene for norsk økonomi av

en eventuell tilslutning til et europeisk frihandelsområde og de grunner som kan tale for og imot slik tilslutning.

Det er naturligvis begrenset hva et slikt utvalg kan make å utrede i løpet av kort tid. Det er også overordentlig vanskelig å skulle si noe i dag om en økonomisk utvikling som skal finne sted over 12—15 år. De nordiske land er imidlertid i den heldige stilling at de i stor utstrekning vil kunne dra nytte av utredningsarbeidet vedrørende det nordiske fellesmarked når de skal vurdere de problemer som reiser seg i forbindelse med en tilslutning til det vest-europeiske frihandelsområde. Stort sett må en kunne regne med at ekspansjonen og omstillingsproblemen vil gå i samme retning under overgangen til et europeisk frihandelsområde som ved overgangen til et nordisk fellesmarked. Til tross for dette har dog tanken om et europeisk frihandelsområde fått alminnelig tilslutning fra næringslivets side hos oss, mens det som kjent er en sterk opposisjon i norske industrikretser mot planene om et nordisk fellesmarked.

Hovedproblemet for næringslivet i tiden framover hvis disse planer blir realisert, vil i alle tilfelle bli at alle land vil måtte innstille seg på et hardere konkurransemessig klima i Vest-Europa. Enkelte bransjer hos oss står på forhånd meget sterkt i konkurransen, og vil stå enda sterkere når andre land må åpne sine markeder fullt ut for norske eksportvarer. For disse bransjer vil det viktigste problem bli å utnytte ekspansjonsmulighetene. Andre står svakere og konkurrerer på hjemmemarkedet i ly av beskyttelsestiltak. På enkelte felter vil det nok her måtte skje en sanering og konsentrasjon av virksomheten. En rekke næringer og bransjer vil derimot ikke, eller bare i ubetydelig omfang, bli direkte berørt av det nordiske fellesmarked eller av frihandelsområdet. Dette gjelder først og fremst jordbruket, men også typiske servicenæringer og en rekke bransjer i hjemmeindustrien.

Det er også et vesentlig moment i denne sammenhengen at den norske tollbeskyttelse gjennomgående er forholdsvis moderat sammenliknet med tollnivåene i de fleste større industriland. Dette betyr at mange av hjemmenæringene i andre vest-europeiske land har et lavt lønnsomhetsnivå, og at også den norske hjemmeindustri på mange felter står i en relativ gunstig utgangsstilling når det gjelder å konkurrere med dem. Det er klart at avskaffelsen av tollbeskyttelsen betyr mest der den er høyest, og det er ikke hos oss i de næringer vi kaller hjemmeindustrien. Det er ikke utenkelig at mange bedrifter innen disse næringer vil få økte muligheter for eksport når tollskrankene i andre land faller bort.

Vi skal heller ikke glemme at det i løpet av etterkrigstiden alle-

rede har funnet sted viktige strukturendringer i det norske næringsliv. At disse har kunnet skje i et så vidt raskt tempo som tilfelle har vært uten alvorlige friksjoner, er et bevis på at omstillings- evnen er meget stor i perioder med sterk økonomisk ekspansjon. Også uten et européisk frihandelsområde ville disse strukturendringene måtte fortsette. Det er noe som følger av den tekniske utvikling som finner sted. Tempoet i omstillingen vil i første rekke være bestemt av ekspansjonstakten i næringslivet som helhet og av mulighetene for å utvide de mest lønnsomme virksomheter. Særlig på lengre sikt skulle både et nordisk fellesmarked og et européisk frihandelsområde øke ekspansjonsmulighetene. Omstillingene burde derfor i denne situasjon kunne skje noe raskere uten at dette reiser alvorlige problemer for sysselsettingen og stabiliteten i næringslivet som helhet. Den avgjørende betingelse for å sikre en stabil utvikling er imidlertid at aktivitetsnivået i Vest-Europa fortsatt holdes på et høyt nivå, og at det er full beskjeftigelse i de enkelte land. Om så ikke skulle være tilfelle, er det vel tvilsomt om disse planer vil kunne gjennomføres i det hele tatt.

I den første overgangsperiode både under frihandelsområdet og i det nordiske fellesmarkedet vil det likevel neppe være til å unngå at omstillingene på enkelte felter vil kunne skje betydelig raskere enn bedriftene hittil har regnet med i sine langsiktige produksjonsplaner. Investeringspolitikken må imidlertid da legges opp slik at den i størst mulig utstrekning tilfredsstiller kravene på lengre sikt. Den umiddelbare reaksjon fra de bedrifter og bransjer som ser sin eksistens truet under friere konkurranseforhold, vil sikkert ofte være at investeringene må økes for å heve lønnsomhetsnivået. Det vil imidlertid alltid være en grense for den andel av den samlede vare- og tjenestetilgang som kan avsettes til investeringsformål. Så lenge det eksisterer et sterkt investeringspress, vil derfor en rekke investeringsønsker ikke kunne imøtekommes. Det vil i en slik situasjon være en alvorlig feildisponering av ressursene om investeringspolitikken tar sikte på å forsinke mest mulig den sanering og konsentrasjon av hjemmeindustrien som i alle tilfelle vil tvinge seg igjennom under friere konkurranseforhold.

Forutsetningen for at vi skal kunne dra nytte av de økte ekspansjonsmuligheter er imidlertid at investeringene fortsatt holdes på et høyt nivå, og det er utvilsomt nødvendig i tiden som kommer å bruke mer av økingen i nasjonalinntekt til investeringer og mindre til økt konsum enn vi nå i noen tid har gjort. Samtidig blir det en

viktig oppgave å søke å oppnå en høy grad av selektivitet i investeringspolitikken.

Det er sannsynlig at i en situasjon med et sterkt etterspørselspress, en situasjon vi nå har og vel vil fortsette med å ha, vil en slik politikk bare i mindre utstrekning nødvendiggjøre en stimulering av investeringene i de mest lønnsomme grener av næringslivet. Det er vel all mulig grunn til å tro at slike lønnsomme investeringer vil næringslivet selv sørge for å presse fram. Det største problemet for en selektiv investeringspolitikk under disse perspektiver vil antakelig ligge i vanskeligheten med å motstå krav om økte investeringer i virksomheter som allerede er mindre lønnsomme eller som kanskje i det hele tatt med tiden vil vise seg å gå tapt. En har her noe av det samme som det en møter ved kravene om utsettelse med frigjøringen av importen og krav om særlige støttetiltak så lenge disse åpenbart går på tvers av en rasjonell politikk på lengre sikt.

For myndighetene blir det videre en spesiell oppgave å sørge for at en rimelig andel av totalinvesteringene går til utbygging av de grunnleggende faktorer i samfunnsøkonomien: utdanning, forskning, helsepleie, boliger — og transportnett. Uten et rimelig omfang av disse «grunnlagsinvesteringer» vil ikke produksjonsevnen kunne stige i takt med ekspansjonsmulighetene.

Den sterkere sammenkobling av aktivitetsnivået i Norge med den økonomiske utvikling i andre land vil forsterke kravet til det mellomfolkelige samarbeid hvis et frihandelsområde gjennomføres. Norge hører med til de land som har vært i stand til å opprettholde full sysselsetting og et høyt aktivitetsnivå i alle årene etter krigen. Det er derfor av stor betydning at andre land som vi inngår et nært økonomisk samarbeid med, arbeider etter de samme retningslinjer, og stort sett er det på dette området enighet landene imellom.

For små land vil det også i frihandelsområdet kunne oppstå visse problemer når det gjelder konkurransen med de større industriland, bl. a. fordi de private sammenslutninger i næringslivet i disse landene har en langt mer dominerende innflytelse over den inter-nasjonale handel. Det foreligger således en betydelig risiko for at monopolbedrifter og bedriftssammenslutninger i de store landene vil søke å føre en politikk som motarbeider de gunstige virkninger som en tollreduksjon vil ha for eksportmulighetene i de små land. Likeledes er det alltid en risiko for at sterke karteller, truster o. l. gjennom dumpingpregede salgsmetoder vil søke å slå ut hjemmenæringene i de små land. Dette er en selvstendig årsak til at de norske myndigheter ikke bør føre en passiv politikk under forberedelsene til et européisk frihandelsområde. Det vil kreve en meget

aktiv virksomhet fra de små lands side hvis en skal kunne hindre at de bestemmelser vedrørende frihandelsområdet som vil gi størst fordel for de små land, blir gjort illusoriske gjennom andre tiltak.

I det hele tatt er det bare ved en aktiv innsats fra vår egen side under de nå pågående forhandlinger at vi vil kunne ha håp om at de retningslinjer som blir trukket opp for det europeiske frihandelsområde, vil komme til å bli retningslinjer som vi så noenlunde vil kunne anse oss tjent med. Dette er da også Regjeringen fullt oppmerksom på. Men vi er også klar over at vi på dette område like så lite som på andre områder kan vente å få til akkurat de løsninger og ordninger som vi anser som de mest tilfredsstillende for vårt eget vedkommende. Her som på så mange andre områder vil vi måtte gjøre regning med å skulle ta standpunkt til et kompromiss som ingen anser som fullt ut tilfredsstillende.

Ordsiftet

K o n r a d N o r d a h l ba om å få knyttet noen bemerkninger til statsråd Skaugs foredrag og sa bl. a.:

Det vil være ønskelig at vi får en diskusjon om denne saken. Spørsmålet har nemlig i aller høyeste grad betydning for fagorganisasjonen. Hvis disse planer blir satt ut i livet, vil det nemlig i sterk grad influere på vårt næringsliv og dermed også på arbeidslivet.

Jeg har vært med på å diskutere denne saken før. Det begynte med møtene i Lille-Europa, der den økonomiske og sosiale integrering ble behandlet, og her er jo fagorganisasjonen i aller høyeste grad interessert. Nå er det spørsmål om å utvide dette samarbeid og spørsmål om å skape like sosiale og økonomiske vilkår. I denne sammenheng vil, som statsråd Skaug pekte på, spørsmålet om den fulle sysselsettingen også komme i forgrunnen. I hvilken grad får nå fagorganisasjonen anledning til å være med på å avgjøre disse spørsmål? I vårt land er vi i den heldige situasjon at vi har en arbeiderregjering, og vi har fått høve til å ta del i forberedelsene. Det er ikke så lett i land der det sitter borgerlige regjeringer ved roret. Vi vet at de ulike økonomiske og sosiale forhold i de forskjellige land i Lille-Europa har skapt vansker. Det skyldes i de fleste tilfelle at fagorganisasjonen står svakt i enkelte av landene. Det er ikke så lett å samarbeide under slike forhold.

Sekretariatet har behandlet dette viktige spørsmål, og vi har fremmet en innstilling, som jeg tror dekker det som den norske fagorganisasjon i dag bør si om denne sak.

Sekretariatets innstilling.

Européisk frihandelsområde.

Et europeisk frihandelsområde vil få langt mer vidtrekkende konsekvenser for norsk økonomi enn et nordisk fellesmarked, både når det gjelder de

produksjonsmessige muligheter og når det gjelder omfanget av de problemer og tilpasningsvansker som vi kan bli stilt overfor.

Tanken om et europeisk frihandelsområde har som utgangspunkt det pågående arbeid for å etablere en tollunion mellom de samme seks land som tidligere har skapt Kull- og Stålunionen. Forskjellen mellom en tollunion og et frihandelsområde består i at de land som deltar i en tollunion, har *samme tollsatser utad*, mens de land som deltar i et frihandelsområde, kan ha *forskjellige* tollsatser utad. Mellom de deltagende land *innbyrdes* er tollsatser og handelsrestriksjoner fjernet i begge tilfelle.

De seks land som skal danne en tollunion har nå på vegne av sine regjeringer vedtatt et utkast til traktat. For å tre i kraft må imidlertid traktaten bli ratifisert av de seks lands nasjonalforsamlinger, og det skal etter planen skje i den nærmeste framtid. Til forslaget om å etablere en tollunion er det knyttet en lang rekke muligheter for unntak og disposisjoner, og det regnes med en overgangsperiode på 12—15 år før tollsatsene i sin helhet er avskaffet. Noe liknende vil da ganske sikkert komme til å gjelde et europeisk frihandelsområde.

Initiativet til å skape et frihandelsområde er kommet fra Storbritannia, som har innsett det farlige ved å bli stående utenfor et eventuelt felles kontinentalt marked. Av hensyn til sine interesser i samveldelandene kan Storbritannia ikke gå med på å ha ens tollsatser utad, og har dessuten foreslått at landbruksvarer skal holdes utenfor frihandelsområdet. Ifølge internasjonal terminologi innebærer dette at også fisk og fiskeprodukter blir holdt utenfor, da de går inn under betegnelsen landbruksvarer. Dette er et forhold som i særlig grad vil skape vansker for norsk eksport.

Fagorganisasjonen bør stille seg positivt til tanken om å etablere et frihandelsområde i Europa. Hvis de øvrige vest-europeiske stater går inn for et slikt frihandelsområde, er det nesten utenkelig at Norge skulle holde seg utenfor. Det kan være grunn til å peke på at nettopp Norge med sin store samhandel med andre land kan oppnå betydelige fordeler ved en sterkere vareutveksling og arbeidsdeling mellom nasjonene. Til dette kommer at Norge utgjør et av de aller minste markeder i Europa, noe som i høy grad svekker våre muligheter for å utnytte den moderne teknikk fullt ut. Gjennom tilknytning til et vest-europeisk fellesmarked vil det i så måte åpne seg betydelige perspektiver.

Fra fagorganisasjonens synspunkt er det atskillige spørsmål som må avklares ytterligere enn tilfelle har vært til i dag. Det gjelder bl. a. om det skal være helt fri sirkulasjon av arbeidskraft, om den skal være begrenset og i så fall på hvilke betingelser. Det gjelder også hvilke muligheter en vil få for mottak hvis et land gjennom en sterk indre deflatorisk politikk forsøker å eksportere arbeidsløshet til land som fører en ekspansiv politikk.

Særlig interesse knytter seg til problemet med sosial integrasjon. Det er urealistisk å regne med som en forutsetning at en skal få full harmonisering av arbeidsvilkårene i de forskjellige land. Derimot kan en kanskje regne med at en sterkere harmonisering vil bli resultatet på lengre sikt. Problemet med *sosial dumping* er imidlertid i høy grad til stede, og fagorganisasjonen vil være sterkt interessert i at det ikke etableres urimelige forskjeller når det gjelder arbeidsvilkårene.

Hvis frihandelsområdet medfører at vi får større bevegelse i arbeidskraften over landegrensene vil det bli en vanskelig, men viktig oppgave for fagorganisasjonen i samarbeid med myndighetene å sikre at de tariffmessige vilkår som er oppnådd i et land, blir respektert og ikke underminert ved at import av billig arbeidskraft skal virke som lønstrykking. Det ligger i dagen at en på dette område må være forberedt på å bli stilt overfor

interessekonflikter i større eller mindre omfang så vel i vårt eget arbeidsliv som i de andre land.

Utredningsarbeidet om et frihandelsområde pågår nå for full kraft, og i vårt eget land er det satt ned et spesialutvalg med representasjon fra fagorganisasjonen, som skal klargjøre og vurdere en rekke spørsmål i forbindelse med Norges deltakelse. En kan vanskelig ta noe endelig standpunkt før problemene er blitt nærmere avklart gjennom det pågående utredningsarbeid, men ut fra en generell vurdering av fordeler og ulemper for Norges økonomi og for arbeidskraftens sysselsetting på lengre sikt, vil det være riktig for fagorganisasjonen å slutte opp om det pågående arbeid. Etableringen av et europeisk frihandelsområde er også i samsvar med de synspunkter som Den Européiske Regionale Organisasjon av Den Frie Faglige Internasjonale ved flere anledninger har gitt uttrykk for, og som en fra norsk fagbevegelse har sluttet seg til.

I samsvar med ovenstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Fagorganisasjonen stiller seg positivt til det arbeid som for tiden pågår for å skape større markeder på nordisk og europeisk basis. En er fullt på det rene med at norsk deltakelse i slike markeder vil reise betydelige tilpasningsvansker og overgangsproblemer. Særlig for et lite land kan det imidlertid åpne seg store muligheter for raskere vekst i produksjon og levestandard gjennom spesialisering og arbeidsdeling innenfor et større marked.

Ingen næringer bør i det lange løp regne med det privilegium å bli avstengt fra enhver konkurranse fra andre land innenfor et større marked, og dette synspunkt vil også måtte gjelde vårt jordbruk.

Det er visse fundamentale forutsetninger som må legges til grunn både for et nordisk og et europeisk fellesmarked. Et fellesmarked er ikke noe mål i seg selv, men et m i d d e l til å sikre raskere vekst i produksjon og levestandard og større økonomisk styrke for de deltakende land. Det må derfor være en forutsetning at den økonomiske politikk i de deltakende land legges til rette på en slik måte at man sikrer en rask økonomisk ekspansjon og næringslivets evne til å suge opp ledig arbeidskraft som følge av omstillingsvansker på svake punkter i økonomien. Det må legges særlig vekt på dette synspunkt, da det vil være en forutsetning for arbeidstakernes tilslutning og støtte.

Parallelt med arbeidet for å etablere større markeder må en nytte de muligheter som finnes, i første rekke på nordisk basis, for et samarbeid om konkrete oppgaver i forbindelse med investerings- og produksjonspolitik, kapitaloverføring, forskning og opplærings- og utdanningsproblemer. Felles innsats på disse områder vil gi muligheter for positive resultater til beste for folkene i de deltakende land.

Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Jeg har ikke forlangt ordet fordi jeg i og for seg er uenig i sekretariatets innstilling, men jeg vil bare få lov til å knytte noen få merknader til det avsnittet, der det heter: «Ingen næringer bør i det lange løp regne med det privilegium å bli avstengt fra enhver konkurranse fra andre land innenfor et større marked, og dette synspunkt vil også måtte gjelde vårt jordbruk.» Jeg er som sagt ikke uenig i det som står her, men jeg vet ikke om det er klokt like før valget å ta med dette. Det kan utnyttes demagogisk av våre motstandere. Vi kjenner våre motstandere i Bondepartiet og deres frykt for et europeisk fellesmarked. Jeg tror våre motstandere får et godt angrepspunkt her. Vi bør derfor sløyfe denne bisetningen.

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund: Landsorganisasjonens formann sa i sin redegjørelse at dette er en av de viktigste saker kongressen behandler. Det er ingen tvil om at dette er riktig. Særlig vil det felles-européiske marked få betydning for hjemmeindustrien. Vi har derfor behandlet dette spørsmål i vårt forbund — på vårt landsstyremøte 25—27. mars. Etter foredrag av Nils Hønsvold vedtok vi en uttalelse der vi sier at hvis vi skal fram til fred og frihet i verden, må vi gjennomføre frihandel. Vi mener imidlertid at de land som går med i et fellesmarked må ha felles utgangspunkt. Den vest-tyske landsorganisasjon har tatt opp dette spørsmål og pekt nettopp på dette punkt i et skriv til regjeringen. Det blir foreslått at det blir opprettet et felles departement som kan koordinere de økonomiske og sosiale forhold, liksom også lønnsforholdene må samordnes.

Det er all grunn for samtlige landsorganisasjoner til å ta den samme stilling til dette spørsmål, slik at fagorganisasjonen på et tidlig tidspunkt kan komme inn i bildet. Jeg heftet meg ved at formannen i den engelske landsorganisasjon også var inne på spørsmålet i sin hilsmingstale.

I sekretariatets innstilling heter det at «det er visse fundamentale forutsetninger som må legges til grunn både for et nordisk og et europeisk fellesmarked.» Det er vel og bra, men det er ikke konkret pekt på *hvilke* forutsetninger. Jeg vil derfor tillate meg å ta opp følgende forslag:

•I 3. avsnitt, 1 punktum, flettes inn følgende tilføyelse:

1. At de sosiale og lønsmessige forhold blir mest mulig like mellom de enkelte land.
2. At full sysselsetting blir sikret.
3. At siktemålet må være høyere levestandard.»

Willy Amundsen, Jern- og Met., Oslo, understreket de ting som formannen i Skotøyarbeiderforbundet hadde nevnt. Den internasjonale arbeiderbevegelse må, sa han, være oppmerksom nettopp på disse forhold. Hjemmeindustrien vil i første rekke bli rammet av et fellesmarked. 200 000 arbeidere vil komme i faresonen. Spesielt vil det nordiske fellesmarked bli følbart, fordi produksjonskapasiteten er forskjellig. I Sverige vet vi at den ligger høyere enn hos oss. Jeg tror jeg tør si at tanken om fellesmarked ikke er klekket ut i sosialistiske sinn, men i monopolistiske kretser. Derfor bør vi være varsomme. Vi bør ha faste og konkrete forslag, og vi bør mobilisere fagorganisasjonen til større aktivitet i dette spørsmålet. Jeg vil i denne sammenheng også peke på at vi bør utvikle handels-samkvemmet med de folkedemokratiske land, China og Sovjet-Samveldet. Jeg tillater meg å legge fram følgende forslag:

«Fagorganisasjonen stiller seg positivt til det arbeid som pågår for å skape større markeder ved en utvidet handel mellom Norge og de andre land såvel i øst som i vest.

For et lite land som Norge innebærer de planer som i den senere tid er lagt fram om et felles europeisk marked en fare for at vårt lands produksjon kan bli trengt tilbake av økonomisk sterkere land og land der dårlige lønns- og arbeidsforhold gjør produksjonen billigere .

Et slikt fellesmarked kan bli en trusel mot sysselsettingen i Norge og kan føre til arbeidsledighet. Det er fagorganisasjonens mening at vårt land ikke kan gi avkall på retten til å treffe åtgjerder for å verne om opprettholdelse av produksjon og sysselsetting såvel i jordbruk og fiske som i industrien samtidig som en fremmer den internasjonale samhandel på frie og like vilkår. Parallellt med arbeidet for en almen utvidelse av Norges handel med alle andre land bør en nytte muligheten for på nordisk basis, der produksjon og levestandard er mer ensartet, å utvikle et samarbeid når det gjelder produksjon, beskjefteigelse, forskning, opplærings- og utdannelsesproblemer. Felles innsats på disse områder vil gi muligheter for positive resultater til beste for folkene i disse land.»

Det ble vedtatt å sette strek for de inntegnede talere.

Olav Bruvik, sekretariatet: Jeg er enig i den konklusjon som sekretariatet er kommet fram til. Vi i Tekstilforbundet er fullt klar over de konsekvenser som et fellesmarked fører med seg, men vi er innstillet på at vi må gjennom disse vanskene. Når det blir pekt på at vi skal øke samhandelen med de øst-europeiske landene, så vil jeg gjerne peke på at dumpingene derfra er en av de verste vanskene vi har å kjempe med.

Halvor Sørum, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Oslo: Jeg er redd for at hvis vi går for hurtig fram i denne saken, så kan vi få det hele i vrangstrupen. Vi må i et hvert fall forsøke å reise

en internasjonal sosialistisk opinion. Jeg vil for øvrig anbefale Willy Amundsens forslag.

Josef Larsson, sekretariatet, viste til det forslaget som Jern og Metallarbeiderforbundet har satt fram i denne saken (referert i forb. med pkt. 6 a). Jeg vil, sa han, gjerne understreke det som er sagt her. Vi gjorde disse vedtak i erkjennelse av at vi ikke bare kan gjøre vedtak i tariffspørsmål, men også når det gjelder produksjonsproblemene. Vår industri må følge med i utviklingen.

Konrad Nordahl: Vi tenkte ikke på taktikk da vi skrev vår innstilling. Personlig har jeg ikke noe mot at den bisetningen som Kjelsrud helst vil ha sløyfet går ut. Setningen vil for så vidt ikke endre karakter om vi sløyfer den. I Storbritannia regnes også fisken med til landbruksprodukter. Hvis fisk og foredlede fiskeprodukter skal tas med, vil 29 prosent av vår eksport bli rammet, og da kan det nok bli hardt. Jeg går ut fra at sekretariatet kan gå med på denne endringen i innstillingen. (Ingen protesterte, slik at man dermed forutsatte at sekretariatet enstemmig hadde tiltrådt endringen).

Når det gjelder Ingvald Hansens forslag, sier det i grunnen ikke noe annet enn det vi har forsøkt å formulere i vårt forslag. Det var kanskje ikke noe farlig å vedta det, men da måtte saken i tilfelle sendes til redaksjonskomiteén.

Til de to talere som hadde så mange betenkeligheter, men som likevel gikk inn på tanken om et fellesmarked, vil jeg si at det tross alt markerer en utvikling. På et tidspunkt var det på det hold nærmest betraktet som kontrarevolusjonært å snakke om nordisk eller europeisk samarbeid. Finland måtte således holde seg utenfor, men nå har landet fått lov til å være med. Det er gledelig at det er en viss utvikling å spore også på dette hold. Amundsen og Sørum gir uttrykk for betenkeligheter. Javel, men hva ville skje hvis vi stilte oss utenfor dette samarbeidet? Grunnlaget for vår levestandard er vår eksport og handel — i det hele tatt vårt samkvem med andre land. Det er fagorganisasjonens oppgave å gå inn i det forberedende arbeid og sørge for at de lønnsmessige og sosiale forhold blir like i de land som skal omfattes av fellesmarkedet.

Voteringen.

Dirigenten foreslo at det først ble stemt over sekretariatets innstilling. Hvis den ble vedtatt, bortfalt Amundsens forslag. Ingv. Hansens forslag ble foreslått oversendt sekretariatet.

Denne votersmåte ble bifalt. Med de forandringer som var blitt foretatt i sekretariatets innstilling ble den opptatt til votering og vedtatt mot 7 stemmer. Ingvald Hansens forslag ble enstemmig oversendt sekretariatet.

Automatisering — Atomkraften. (Dagsordenens pkt. 7.)

Her forelå følgende forslag fra avdelingene:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 263.) *Avd. 102, Blikkemb.arb.foreningen, Stavanger, foreslår:*

«Kongressen søker å bringe klarhet i følgende viktige spørsmål for arbeiderbevegelsen:

1. Står vi overfor en ny industriell revolusjon som følge av automasjon og atomkraft?
2. Skal vi gå inn for det eller skal vi reise motstand mot det?
3. Bør vi nasjonalisere de industriene der automasjon innføres — og fordi den innføres?
4. Hvilke problemer reiser seg der automasjonen innføres — hvordan skal vi møte dem?
5. Hvordan vil virkningen bli på de internasjonale forbindelser?»

Motivering:

Vi mener at den slutning LO's kongress eventuelt kommer fram til, må ikke bare inngå som et ledd i kurs- og studievirksomheten, men den må også presses fram til diskusjon overalt i arbeiderorganisasjonene. Dette forat de fagorganiserte skal være forberedt når automatiseringen for alvor setter inn i vårt land.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til at spørsmålet om automatiseringen er oppsatt som punkt 7 på kongressens dagsorden og forutsetter også at dette spørsmål og de problemer som knytter seg hertil, må vies den største oppmerksomhet og få en stadig bredere plass i fagorganisasjonens virksomhet, og er for så vidt enig i forslaget fra avdeling 102.

Forbundsstyret forutsetter således at det under dette punkt på dagsordenen blir gitt utførlige redegjørelser av eksperter om de problemer som melder seg i forbindelse med denne sak.

Forbundsstyret anbefaler at kongressen gir sekretariatet i oppdrag å følge utviklingen av automasjonen til enhver tid og således at de nødvendige forholdsregler blir tatt etter hvert for å avverge at virkningene av denne utvikling ikke blir til skade bl. a. ved såkalt teknologisk arbeidsløshet, men at disse nyere tekniske framskritt i stedet kan bli til gagn og bedring for det arbeidende folk.

Viser for øvrig til forbundets spesielle forslag angående nordisk økonomisk samarbeid, automasjon m. v.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 264.) *Avd. 25, Oslo Sporveisarbeideres Forening, foreslår:*

«Arbeidernes faglige sammenslutninger, så vel nasjonalt som internasjonalt, må sørge for at automatisering ikke fører til arbeidsløshet og senket levestandard. Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må arbeide for at en nasjonaliserer de store banker, forsikringsselskaper og bedrifter. Det pekes spesielt på papir, kjemi og bergverksindustrien. Atomkraften må tas i menneskehetens tjeneste slik at den bare brukes til fredelige mål.»

Motivering:

En ser i mange land at automatisering har ført til arbeidsløshet og senket levestandard. En må straks her kreve forkortelse av arbeidstiden, prisned-

settelse på de varer som produseres og andre tiltak som vil sikre den fulle sysselsetting. De store banker, forsikringselskaper og bedrifter må nasjonaliseres, da disse har en dominerende stilling i det økonomiske liv, og som igjen suger ut den vesentligste del av nasjonalverdien i landet. Dette er også en av hovedgrunnene til at lønsmottakerne ikke på noen måte får hevet sin levestandard. Atomvåpen og andre krigsmidler som fører til masseutryddelse må forbys.

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet. Forbundsstyret er av den oppfatning at spørsmålene som er reist i forslaget bør vies oppmerksomhet.

(Nr. 265.) TRØNDELAG FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«Kongressen gir sekretariatet bemyndigelse til å oppnevne et teknisk utvalg som følger opplegget i forbindelse med rasjonalisering og automasjon av våre bedrifter.»

Motivering:

Automasjon og rasjonalisering er sterkt i forgrunnen innen vårt bedriftsliv. Det er derfor nødvendig for fagorganisasjonen å følge dette med år-våkenhet.

Lønsmottakernes interesser må i tide varetas, lønsmessig — likesa forkortelse av arbeidstiden.

Et av de andre problemer er den forskyvning av arbeidsstokken som kommer til å bli aktuell gjennom rasjonalisering og automasjon. Ut fra disse betraktninger er det nødvendig å ta saken opp til drøftelse i våre forbund som blir berørt av den nye utvikling innen våre større bedrifter. Det tekniske utvalg må da befatte seg med de nevnte spørsmål og til enhver tid holde sekretariatet og forbundene underrettet om utviklingen så oppleggene kan bli godt forberedt når forhandlinger blir nødvendig.

(Nr. 266.) **Fra sekretariatet:**

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Innstillingen som ble lagt fram på kongressen.

Sekretariatet la fram denne innstillingen:

Til å utrede denne saken og legge fram en innstilling, valte sekretariatet i møte den 3. januar 1957 følgende utvalg:

Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Egil Ahlsen, Landsorganisasjonen.

Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

Harry O. Hansen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Reidar Danielsen, Industridirektoratet.

Kjell Holler, Landsorganisasjonen.

Utvalget legger fram denne innstilling:

Den raske tekniske utvikling under og etter den annen verdenskrig har åpnet store perspektiver for veksten i produksjon og levestandard. Automatiseringen av produksjonsprosessene bringer oss over i en teknologisk fase som gir muligheter for en raskere heving av produktiviteten enn i noe foregående tidsrom.

Mens den første industrielle revolusjon i særlig grad erstattet muskelkraften med maskinkraft, går automatiseringen et betydelig skritt videre ved at kontrollinstrumenter og reguleringsutstyr gradvis erstatter den menneskelige overvåking og regulering av prosessen og arbeidsopera-

sjonene. Automatisk transport, bearbeiding og kontroll kombinert med automatisk behandling av data ved hjelp av elektrotekniske regnemaskiner, trengjer i stigende tempo inn i næringslivet og vil etter hvert kunne få vidtrekkende virkninger for samfunnsøkonomien.

Vi står neppe overfor noe *prinsipielt* nytt i den teknologiske utvikling. Det vesentlige er imidlertid at det i løpet av forholdsvis *kort tidsrom* har skjedd en sterk vekst i menneskenes evne til å *utnytte og anvende* i og for seg kjente tekniske idéer og prinsipper for produksjonsmessige og økonomiske regningssvarende formål. Utviklingen av elektronikken synes å spille en særlig stor rolle i denne sammenheng, og det er mulig at de mest dyptgående virkninger for produksjonsteknikken vil kunne føres tilbake til utviklingen på dette område.

Det synes klart at automatiseringen vil komme til å reise en rekke problemer av økonomisk og sosial karakter, og det er derfor nødvendig at det blir satt i gang en grundig analyse av spørsmålene. Ikke minst betydningsfulle blir de problemer som fagorganisasjonen stilles overfor, da arbeidere og funksjonærer i høy grad vil bli berørt av automatiseringsprosessen både direkte og indirekte. I denne sammenheng er det av stor betydning for fagorganisasjonen å få grundig klarlagt hvordan norsk næringsliv er rustet til å møte den utvikling som vil komme.

Norges industri har gjennomgått en sterk ekspansjon i etterkrigstiden, og vår konkurranseevne er i dag, generelt sett, utvilsomt større enn noen gang før, takket være den omfattende modernisering og investering som har funnet sted. Det begrensede materiale som foreligger hittil, tyder imidlertid på at vår industri ikke er kommet særlig langt i automatiseringsprosessen. I tillegg til dette kommer at vi mangler en effektiv og tilstrekkelig utbygd industri for instrumenter og reguleringsutstyr, og dessuten har vi en svak maskinindustri. Dette er industrigrener som vil komme til å spille en særlig stor rolle hvis det skal lykkes å gjennomføre en vellykket automatisering i vårt land. En for sterk avhengighet av import på dette område vil kunne medføre alvorlige faremomenter og skadevirkninger.

Hele dette problemkompleks er av en så sentral betydning for vår framtidige produksjon og konkurranseevne — og dermed for arbeidstakernes levestandard og sysselsettingsmuligheter — at fagorganisasjonen må gå inn for å få en nøktern og fordomsfri vurdering av situasjonen. Dette er et forhold som bør komme sterkere fram enn hittil i den offentlige debatt om problemene.

For fagorganisasjonen er det særlig tre hovedområder som står i sentrum for interessen ved en generell vurdering av automatiseringsprosessen. Det er virkningen for sysselsetting, utdanning og opplæring, og lønns- og arbeidsforhold. Vi skal med en gang peke på at de griper over i hverandre og at problemene derfor må vurderes ut fra et helhetssyn. Virkningene for sysselsettingen vil f. eks. avhenge av hvordan vi løser utdannings- og opplæringsproblemene, og løsningen av disse vil igjen bli av betydning når fagorganisasjonen skal utforme sin tariffpolitikk. Framfor alt vil utviklingen på disse områder avhenge av evnen og viljen til samarbeid både mellom partene på arbeidsmarkedet og mellom myndighetene og de store organisasjoner. Det kan aldri bli sagt klart nok fra at intimt samarbeid og grundig informasjon i bedriftslivet er absolutt forutsetninger for arbeidstakernes og fagorganisasjonens positive medvirkning i automatiseringsbestrebelsene. Ledelsen og de ansatte må betrakte hverandre som medarbeidere, ikke som motspillere. Svikter det på dette punktet, faller forutsetningen for et vellykket resultat bort.

Virkninger for sysselsettingen.

En kan sondre mellom to hovedtyper av virkninger: Virkninger for den totale sysselsetting, og virkninger for sysselsettingens *fordeling* på yrker og næringer.

Automatiseringens konsekvenser for utviklingen i den totale sysselsetting avhenger av en rekke forhold der det i dag ikke alltid er mulig å gjøre seg opp en sikker mening. Selv om en på lengre sikt må regne med at automatiseringsteknikken vil slå igjennom over store og sentrale områder innen næringslivet synes mulighetene på kortere sikt å være atskillig mer begrensede. Med det innhold automatiseringsteknikken har i dag, er det i første rekke de såkalte *kontinuerlige industriprosesser* som ligger vel til rette. Disse svarer for om lag $\frac{1}{4}$ av den totale sysselsetting i industrien her i landet. Det er derfor innen et forholdsvis begrenset område at automatiseringen i den nærmest overskuelige framtid vil kunne frigjøre arbeidskraft av noe vesentlig omfang.

Utviklingen av *nye industrigrener* og videre utbygging av bestående bedrifter som blir automatisert, vil imidlertid bli av stor betydning for sysselsettingen. En kan peke på at en høyt utviklet automatiseringsteknikk er en forutsetning for framveksten av atomindustrien, og en kan likeledes regne med en sterk vekst i den elektroniske industri parallelt med automatiseringen i næringslivet. Endelig må en peke på det merbehov for arbeidskraft som vil oppstå i servicenæringene i dette ords videste forstand. All erfaring viser en sterk vekst på dette område i takt med den stigende levestandard.

Automatiseringens *tempo* vil være en selvstendig virkende faktor for sysselsettingen. Selv om en må regne med en stigning i tempoet i tiden framover er det sannsynlig at mangel på automatiseringsekspert og knapphet på kapital vil bli sterkt hemmende faktorer. Dette er allerede et internasjonalt problem og vil virke som en generell bremse på automatiseringsprosessen og dermed på omfanget av de virkninger som direkte og indirekte kan tenkes å gjøre seg gjeldende for arbeidsmarkedet også i vårt eget land.

Det er en utbredt oppfatning at automatiseringen har *masseproduksjon* som sin forutsetning. Selv om det kan pekes på unntak, må dette som en hovedtendens antas å være riktig inntil videre. De større nasjoner vil derfor kunne få konkurransemessige fortrinn som kan reise betydelige problemer for sysselsettingen i de mindre nasjoner. De foreliggende tanker om nordisk eller kontinentalt fellesmarked må derfor for Norges vedkommende også ses under denne synsvinkel.

Befolkningsutviklingen utgjør et viktig trekk i bildet ved vurderingen av automatiseringens konsekvenser for sysselsettingen. For utviklingen her i landet fram til 1965 kan en peke på følgende hovedtendenser:

Stigningen i den totale yrkesbefolkning blir endel større enn den har vært i de senere år, men den blir fremdeles lav sammenliknet med f. eks. utviklingen i 1930-årene. Dette medfører at vi ikke får noen særlig vanskelig arbeidsoppgave med å skape flere arbeidsplasser, slik hovedproblemet var i 1930-årene.

De yngste aldersgrupper i yrkesbefolkningen vil vise en meget sterk stigning. Hvis man klarer å løse de opplæringsproblemer som dette fører med seg, skulle økingen i de yngre aldersgrupper antas å være en fordel i relasjon til automatiseringen da den yngre arbeidskraften er mer mobil og kan lettere overføres mellom næringer og bedrifter. Dette forhold vil imidlertid i noen grad bli motvirket ved at også de eldre aldersgrupper i yrkesbefolkningen vil vise en sterk stigning. Erfaringer bl. a. fra USA tyder på at særlig den

eldre arbeidskraft kan bli stilt overfor betydelige omstillingsproblemer da den neppe har den elastisitet og tilpasningsevne som preger den yngre arbeidskraften. Det viser seg dessuten ikke alltid å være så lett for den eldre arbeidskraften å få sysselsettingen på nye områder. Dette problem vil bli forsterket ved en mer framskreden automatisering.

I de mellomste aldergrupper, f. eks. aldersgruppen 30—49 år, vil det bli en sterk og absolutt nedgang i antall personer. Dette vil reise store problemer da en betydelig del av de høyere kvalifiserte fagfolk kommer fra denne aldersgruppen. Et økende behov for rekruttering av høyt kvalifisert arbeidskraft vil her bli stilt overfor en synkende tilgang. Dette kan hemme Norges evne til å ta del i automatiseringsprosessen, svekke vår konkurransevne og på den måten skape sysselsettingsproblemer. Spørsmålet må vies den aller største oppmerksomhet i årene framover.

Ut fra en samlet vurdering av de faktorer som kan tenkes å påvirke omfanget av den totale sysselsetting i de nærmeste årene framover, synes det berettiget å trekke den konklusjon at det neppe skulle være særlig fare for *generell* arbeidsløshet. Men dette vil avhenge av at myndighetene fører en ekspansiv økonomisk politikk som sikrer en tilstrekkelig høy etterspørsel slik at ledig arbeidskraft fra enkelte områder kan bli sugd opp i ekspanderende næringer.

Når det gjelder arbeidskraftens *fordeling* på yrker og næringer må en imidlertid se i øynene at vi vil bli stilt overfor en rekke omstillingsproblemer. På bakgrunn av ulike forutsetninger for automatisering som gjør seg gjeldende i de forskjellige industrier og produksjonsprosesser, må en regne med en næringsmessig forskyvning i arbeidskraftens fordeling. Slike forskyvninger mellom bransjer og næringer vil igjen få virkninger for arbeidskraftens geografiske lokalisering da de forskjellige industri typer er høyst ujevnt fordelt over landet.

En kan videre som en generell utviklingstendens ved automatiseringen regne med at den vil føre til betydelige forskyvninger innenfor arbeidergruppen. Behovet for hjelpearbeidere og ufaglært arbeidskraft vil avta mens det blir en sterk stigning i etterspørselen etter spesialarbeidere og høyt kvalifiserte arbeidere. Behovet for reparasjons- og vedlikeholdsarbeidere vil stige på bekostning av behovet for direkte produksjonsarbeidere.

Innenfor kontoryrket må en regne med at automatiseringen vil føre med seg en relativ nedgang i den tradisjonelt kontormessig utdannede arbeidskraft. Til gjengjeld vil behovet for planleggere av arbeidsoperasjonene stige og vi får relativt flere tekniske funksjonærer, maskinoperatører osv.

Omfanget av problemene på disse områder vil i høy grad avhenge av mobiliteten på arbeidsmarkedet. En aktiv sysselsettingspolitikk fra myndighetenes side er her nødvendig. Det alene er imidlertid ikke tilstrekkelig, da det også blir nødvendig å trekke partene og organisasjonen på arbeidsmarkedet inn i bildet ved tilretteleggelsen av en hensiktsmessig politikk. Endelig vil omfanget av problemet avhenge av hvordan vi makter å løse våre opplærings- og utdanningsproblemer.

Opplæring og utdanning.

Når det gjelder automatiseringens følger for opplæring og utdanning kan en peke på tre hovedtendenser:

Den vil kreve grundigere almenutdanning for å sette den enkelte arbeidstaker i stand til å tilpasse seg raskere til omstillinger i arbeidslivet.

Den vil kreve utvidet teknisk innsikt hos en større del av arbeidstakerne.

Kravene til omskolering og yrkesutdanning vil stige som følge av forskyvninger mellom de ulike fag og yrker.

Når det gjelder *almenutdanningen* står vårt land relativt svakt rustet med den obligatoriske 7-årige folkeskole. Ledende industriland har fra 9 og helt opp til 12 års almenutdanning. Sverige tar sikte på en obligatorisk 9-års almenutdanning innen 1972—73.

Norge må på dette område minst søke å holde følge med utviklingen i Sverige, og en må sette i verk tiltak, f. eks. i form av stipendieordninger, for å avbøte mulige økonomiske problemer for familier i de lavere inntektsgrupper som følge av gjennomføringen av en slik reform.

De endrede krav som arbeidslivet stiller må også avspeile seg i undervisningsplanene for almenutdanningen, ved bl. a. å forskyve vekten mer over mot teknisk betonte fag, noe som etter alt å dømme vil imøtekomme den moderne ungdoms interesser og skape større trivsel og interesse i skolen.

De nye krav som vil bli stilt til fagarbeidere, vedlikeholdsfolk, maskinkontrollører osv. vil også få konsekvenser for *yrkesopplæringen*. Som et utgangspunkt vil det være naturlig at flest mulig av ungdommen får sin første yrkesopplæring gjennom de såkalte forskoler (ettårige). Forskolene har i dag for liten kapasitet og en kan nevne at bare 60 prosent av dem som søker opptakelse ved disse skoler innen verkstedindustriens område blir tatt opp. Den videre opplæring etter dette bør imidlertid av praktiske grunner i særlig grad finne sted i bedriftene eller i samarbeid med disse. Det kan også bli nødvendig i samarbeid med bedriftene å sette i gang kurs for voksen arbeidskraft slik at den kan tilfredsstille de spesielle krav som reiser seg i de forskjellige bransjer.

Det er av særlig stor betydning å ha for øyet at den opplæring som skal finne sted, både teoretisk og praktisk skal utdanne arbeidskraft som skal sysselsettes i 30—40 år framover. Dette vil stille meget store krav til forutseenhet og god planlegging, og Yrkesopplæringsrådet bør gis større anledning til å ofre seg for disse spørsmål.

En forskyvning mellom yrker og næringer som vi har pekt på i tidligere avsnitt, vil skape et betydelig behov for *omskolering* av arbeidskraften. I dag byr Arbeidsløshetsstrygden på visse muligheter i så måte, men de ordninger som finnes, passer som regel svært dårlig for personer som har forsørgelsesbyrde. Da har opplæring i bedriften den fordel at vedkommende kan oppnå en rimeligere inntekt mens opplæringen foregår. Bedriftene bør derfor være forpliktet til å ta sin del av den nødvendige omskolering av personer som den tekniske utvikling måtte gjøre overflødige. På dette område vil det kanskje vise seg hensiktsmessig å legge fram en plan for hvorledes kostnadene bør deles mellom bedriftene og de offentlige institusjoner.

Den generelle tekniske og økonomiske utvikling har ført med seg et stigende behov for *forskere og tekniske fagfolk*. Skal vi hevde oss i konkurransen med andre nasjoner er det tvingende nødvendig at det utdannes et tilstrekkelig antall kvalifiserte personer på dette området. For universitetenes vedkommende er kapasiteten stort sett ikke utnyttet. Dette reiser et alvorlig problem da mange av lærerkreftene til den høyere skole rekrutteres herfra. Særlig er mangelen på realkandidater følelig, ikke bare for forskingen, men også fordi den bringer rekrutteringen til våre universiteter og høyskoler i fare.

Ved våre høyskoler og andre tekniske skoler er forholdet omvendt da kapasiteten er mindre enn søkningen. Det foregår for tiden en utbygging som vil øke kapasiteten vesentlig ved den tekniske høyskolen, selv om det neppe er tilstrekkelig. Den planlagte utbygging av de tekniske skoler for

øvrig vil imidlertid ikke føre til vesentlig kapasitetsøkning, men gjøre utdanningen kvalitativt bedre. Dette er på en måte beklagelig fordi arbeidslivet av denne grunn vil nytte høyskoleutdannede folk til arbeid som kunne utføres av folk fra de tekniske skoler.

Når det gjelder den årlige utdanning av forskere og høyskoleutdannede ingeniører står Norge relativt gunstig i bildet sammenliknet med Vest-Europa for øvrig, mens vi ligger klart tilbake for f. eks. USA, Canada og Sovjet-Samveldet. Dertil kommer at antallet av tekniske fagfolk for øvrig er mindre i vårt land enn i flere andre land i Vest-Europa, og dette reduserer da som tidligere nevnt våre muligheter for å nytte fullt ut de høyskoleutdannede ingeniørers kvalifikasjoner. Dette problem bør bli grundig analysert.

Generelt sett synes det riktig å peke på at automatiseringen vil stille så store krav til hele opplærings-, utdannings- og omskolingsarbeidet i vårt land at det på lengre sikt kan vise seg nødvendig med nye og omfattende tiltak. En kan således forutse at en større del av nasjonalinntektene i årene framover vil måtte komme til anvendelse innenfor nettopp disse sektorer.

Lønns- og arbeidsforhold.

Automatiseringen vil utvilsomt reise store problemer for fagorganisasjonen. Tillitsmennene vil bli stilt overfor en vanskelig oppgave når de skal forklare arbeiderne nødvendigheten av en automatisering som kanskje vil føre til betydelige tilpasningsproblemer. En omfattende *opplysningsvirksomhet* vil være nødvendig og denne må virke til to sider: Den må ta sikte på å få arbeiderne til å innta en positiv holdning til automatiseringen, og den må framstille og klargjøre arbeidernes problemer overfor myndigheter og bedriftsledelse.

Det blir en hovedoppgave å medvirke til at de økonomisk nødvendige tilpasninger blir foretatt med et minimum av friksjoner og skadevirkninger for den enkelte. *Sosiale problemer* som følge av omlegging av produksjonen må avdempes gjennom en hensiktsmessig utforming av tariffavtalene. Fagorganisasjonen må sørge for at det sterkere psykiske press og de skjerpede krav til kvalifikasjoner som følger med automatiseringen blir kompensert gjennom tilsvarende lønnsøkninger. Det må videre påses at arbeidstakerne får sin belønning for det ansvar som legges på den enkelte. En rimelig del av den økonomiske framgang og produktivitetsbedring bør tas ut i form av bedre og triveligere arbeidsplasser med en høy sosial standard.

Fagorganisasjonen kan også medvirke positivt ved å ta eksisterende *faglige skillelinjer* og normer opp til ny og fordomsfri vurdering. Den hurtige tekniske utvikling medfører et behov for raskere og smidigere organisatorisk tilpasning til de nye produksjonstekniske krav som blir stilt.

Automatiseringen vil få konsekvenser for våre *lønnsystemer*, og fagorganisasjonen må til enhver tid være villig til å drøfte nye vegger på dette område. De vanlige lønnsystemer med normalløns- og minstelønnstariffer, kombinert med utstrakt bruk av akkord, bonus og premieringssystemer vil etter hvert bli uhensiktsmessige. Arbeidernes oppgaver på den enkelte arbeidsplass vil gradvis bli endret med større ansvar, men med mindre direkte innflytelse på produksjonens gang. Dette må få konsekvenser for utformingen av lønnsystemet, og det er en viktig oppgave å finne en rasjonell løsning på disse problemer.

Det er naturlig at spørsmålet om en *reduksjon av arbeidstiden* bringes fram når en vurderer de muligheter og problemer som automatiseringen kan føre med seg. Automatiseringen vil resultere i en sterk produktivitets-

stigning, som igjen danner et naturlig grunnlag for kravene om kortere arbeidstid. Det blir en sentral oppgave for fagorganisasjonen å foreta den nødvendige avveining gjennom større fritid og høyere produksjon. En vil i denne sammenheng peke på at en kortere arbeidstid kan vise seg som et hensiktsmessig virkemiddel for å sikre alle sin del i den økonomiske framgang som kan følge med automatiseringen, også dem som ikke er ansatt i næringer som i særlig grad berøres av denne.

Et spesielt problem reiser seg vedrørende skiftarbeidet. Det stadig kostbarere maskineri og produksjonsutstyr og de store fabrikkanelegg vil utvilsomt medføre et økt behov for skiftarbeid, hvis vi skal kunne hevde oss i konkurransen med andre nasjoner. Automatiseringsprosessen vil etter alt å dømme forsterke denne tendens. Siden automatiseringen reduserer den fysiske påkjenning på arbeiderne skulle en kunne regne med at motstanden mot skiftarbeid vil bli mindre. Fagorganisasjonen bør i så fall stille seg velvillig til større anvendelse av skiftarbeid, men den må påse at dette kombineres med kortere arbeidstid. Det synes klart at en bedre utnytting av maskinparken i seg selv skaper realøkonomisk dekning for den kortere arbeidstid i disse tilfelle.

Faren for eventuell arbeidsløshet kan først og fremst motvirkes ved en riktig økonomisk politikk fra samfunnets side. I en viss utstrekning kan en også virke inn på dette spørsmål gjennom utformingen av tariffpolitikken. En må imidlertid se i øynene at det alltid vil være en viss uvilje til stede mot å medvirke til omlegninger og tekniske forbedringer hvis en på den enkelte bedrift på forhånd vet at det vil medføre oppsigelse. Innenfor større bedrifter bør fagorganisasjonen derfor så langt det er mulig få en viss garanti for at arbeiderne som blir overflødige, ikke skal oppsies som følge av tekniske forbedringer. En bør bl. a. skjerpe ansiennitetskravene og under spesielt vanskelige forhold forsøke å få inn i tariffavtalene bestemmelser som sikrer opprettholdelse av lønnen en viss tid hvis oppsigelse ikke er til å unngå. Det er bl. a. dette som egentlig er kjernen i den såkalte «garanterte årslønn» som nå er innført på en rekke områder i USA.

Resymé.

En har i det foregående søkt å vurdere enkelte av de hovedtendenser og hovedproblemer som kan antas å følge med automatiseringen. Automatiseringsproblemet har mange sider, og vi har funnet det riktig i første rekke å rette søkelyset mot dem som må sies å være av særlig interesse for fagorganisasjonen. En kan forutse omfattende industrielle og økonomiske omstillingsproblemer, strukturelle forskyvninger i arbeidskraftens sammensetning, krav om nye ferdigheter, revisjon av innarbeidede begreper, idéer og forestillinger osv.

På denne bakgrunn kan det være naturlig å understreke følgende:

1. Det må føres en ekspansiv økonomisk politikk fra myndighetenes side, kombinert med en aktiv sysselsettingspolitikk og en intensivering av arbeidet med å løse de opplærings- og utdanningsproblemer som vil melde seg.
2. De store organisasjoner i samfunnsøkonomien må ta de nye problemer som melder seg opp til fordomsfri vurdering og være villig til å vurdere sine egne interesser ut fra et samfunnsmessig helhetssyn.
3. Automatiseringen vil i høy grad skjerpe behovet for et reelt samarbeid mellom myndighetene og partene i nærings- og arbeidslivet. Samarbeid og gjensidig informasjon så vel i det nasjonale som det bedriftsvise plan vil bli en sentral og avgjørende forutsetning for en vellykket løsning av de problemer som automatiseringen kan komme til å føre med seg for vårt lands vedkommende.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Den raske tekniske utvikling i den senere tid har åpnet perspektiver for veksten i levestandarden. Automatisering av produksjonsprosessene gir muligheter for en raskere øking av produktiviteten enn i noe foregående tidsrom. Disse resultater kommer imidlertid ikke av seg selv, og fagorganisasjonen vil understreke behovet for en grundig analyse av stillingen i norsk industri og næringsliv for å få klarhet om vi står tilstrekkelig rustet til å møte den forestående utvikling.

Fra fagorganisasjonens side er det naturlig å legge særlig vekt på automatiseringens virkninger for sysselsetting, opplæring og utdanning og lønns- og arbeidsforhold.

Faren for generell arbeidsløshet synes begrenset. Nye industrigrener, f. eks. atomindustrien og den elektroniske industri, vokser fram som følge av automatiseringen, og mangel på kapital og automatiseringseksperter vil begrense tempoet i utviklingen. Dessuten vil behovet for mer arbeidskraft i servicenæringene vokse i takt med den stigende levestandard.

Tilveksten i yrkesbefolkningen vil fortsatt ligge på et relativt lavt nivå slik at behovet for å skape flere arbeidsplasser av den grunn blir begrenset.

Derimot må en regne med betydelige omstillings- og tilpasningsproblemer på arbeidsmarkedet. Arbeidskraftens fordeling på yrker, fagområder og næringer vil bli forskjøvet. Behovet for hjelpearbeidere eller ufaglært arbeidskraft vil avta mens det blir en sterk stigning i etterspørselen etter spesialarbeidere og høyt kvalifiserte fagarbeidere. Behovet for den tradisjonelt kontormessig utdannede arbeidskraft vil avta, mens vi får større behov for tekniske funksjonærer, maskinoperatører og for planleggere av arbeidsoperasjonene.

Det blir av vesentlig betydning at det føres en ekspansiv økonomisk politikk og en aktiv sysselsettingspolitikk hvis full sysselsetting i vårt land skal opprettholdes. Mye vil imidlertid også avhenge av om vi makter å løse opplærings- og utdanningsproblemene på en tilfredsstillende måte. Det vil kreves utvidelse av almenutdanningen for derved å sette den enkelte arbeidstaker i stand til å tilpasse seg raskere til omstillinger i arbeidslivet. Stor vekt må legges på yrkesopplæringen, særlig for å sikre en tilstrekkelig opplæring av de store ungdomskullene som vil melde seg. Yrkesopplæringsrådet bør gis større anledning til å ofre seg for disse spørsmål, da det vil bli stilt meget store krav til forutseenhet og god planlegging.

Behovet for omskolering av arbeidskraften vil stige. De ordninger vi har på dette området i dag passer som regel svært dårlig for personer som har forsørgelsesbyrde. Disse ordninger må utbygges og bedriftene må ta sin del av kostnadene i forbindelse med nødvendig omskolering av personer som den tekniske utvikling måtte gjøre overflødige. Problemet kan bli særlig stort for den eldre arbeidskraften, og dette må has for øye ved planleggingen av omskoleringsarbeidet.

Behovet for forskere og tekniske fagfolk vil stige. I dag er kapasiteten ved våre høyskoler og andre tekniske skoler gjennomgående for liten. Det foregår en betydelig utbygging på dette området, men en må regne med at automatiseringen vil stille så store krav til hele opplærings-, utdannings- og omskoleringsarbeidet i vårt land at det på lengre sikt kan vise seg nødvendig med nye og omfattende tiltak. En større del av nasjonalinntekten må i årene framover komme til anvendelse for disse formål.

Automatiseringen vil reise betydelige problemer for fagorganisasjonen og dens tillitsmenn. Det blir en hovedoppgave for fagorganisasjonen å medvirke til at de økonomisk nødvendige tilpasninger blir foretatt med et minimum av friksjoner og skadevirkninger for den enkelte. Sosiale problemer som følge av omlegging av produksjonen må avdempes gjennom en hensiktsmessig utforming av tariffavtalene. Fagorganisasjonen må sørge for at det sterkere psykiske press og de skjerpede krav til kvalifikasjoner som følger med automatiseringen, blir kompensert gjennom tilsvarende forsvarlig lønnsøking. En må videre påse at arbeidstakerne får sin belønning for det ansvar som legges på den enkelte.

Kortere arbeidstid, særlig i forbindelse med utvidet skiftarbeid, vil melde seg som et naturlig krav. Endelig kan fagorganisasjonen medvirke positivt til en vellykket automatisering ved å ta eksisterende lønssystemer og faglige skillelinjer opp til ny og fordomsfri vurdering. Den hurtige tekniske utvikling medfører et behov for raskere og smidigere organisatorisk tilpasning til de nye produksjonstekniske forhold.

Det vil bli stilt store krav til bedriftsledelsens sosiale ansvarsfølelse og partene i nærings- og arbeidslivet må være villige til å vurdere sine egne interesser ut fra et samfunnsmessig helhetssyn. Samarbeid og gjensidig informasjon, så vel i det nasjonale plan som innenfor den enkelte bedrift, blir en avgjørende forutsetning for en vellykket løsning av de problemer som vil oppstå.

Kongressen gir sekretariatet fullmakt til å arbeide videre med disse spørsmål etter de hovedretningslinjer som her er trukket opp.

Atomenergien.

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

De fleste industriland gjør i dag store anstrengelser for å nytte atomenergien for fredelige formål. Det omfattende forsknings- og utviklingsarbeid som foregår gir stadig nye perspektiver. Vi må regne med at det ikke vil gå så mange år før atomenergi vil inngå som en vesentlig kraftkilde i næringslivet og også finne anvendelse på en rekke andre områder innen samfunnet.

Det er gledelig at atomenergien — som under den annen verdenskrig ble utviklet for destruktive formål — nå søkes utnyttet til beste for oppbyggingen av et rikere samfunn.

For tiden knytter den største interesse seg til utnytting av atomenergien for framstilling av elektrisk kraft og varme. Dette er særlig aktuelt for land som i det vesentlige må dekke sitt kraft- og varmemeforbruk ved import av kull, koks og flytende brennstoffer. Men også land som har unyttede vannkraftressurser eller egne kull- og oljereserver forbereder seg på å ta i bruk atomenergien for å dekke de stadig voksende behov for elektrisk kraft og varme som følger med utviklingen i næringslivet og den økende levestandard. Som et ledd i arbeidet med atomenergien inngår også spørsmålet om å nyttiggjøre seg denne energiform til framdrift av skip.

Radioaktive isotoper får stigende anvendelse i forskningen og medisinen. Isotopenes strålingsevner har bidratt til å løse problemer innenfor så vel industri som jordbruk.

Vårt land kom tidlig med i atomenergiarbeidet. Dette vil få betydning selv om vi står i en særstilling når det gjelder muligheter for å dekke vårt energibehov. Det vil ennå i mange år være økonomisk fordelaktig å dekke vårt elektrisitetsbehov ved en videre utbygging av våre vannkraftreserver. Imidlertid vil arbeidet med å utnytte atomenergien for produksjon av varme særlig til industrien, ha betydelig interesse. Det samme kan sies om utviklingen av skipsreaktorer samt de øvrige områder hvor atomenergi og radioaktive isotoper kommer til anvendelse.

Vår deltakelse i det forsknings- og utviklingsarbeid som pågår kan ikke svekkes uten at det vil kunne få alvorlige følger for vårt næringsliv.

Det stigende bruk av radioaktive stoffer vil føre med seg at stadig større grupper av befolkningen kan bli berørt av de farer den radioaktive stråling innebærer.

De som særlig vil bli utsatt for fare er de arbeidere og funksjonærer som tar del i framstilling av atombrenselet, driften av

reaktorene og de som arbeider med de radioaktive isotoper og avfallsprodukter i en eller annen form.

Fagbevegelsen er klar over at økt bruk av radioaktive stoffer er en nødvendighet hvis vi ønsker også her i landet å følge med i den alminnelige utvikling. Den mener imidlertid at det må være en ufrikelig betingelse at myndighetene samtidig sørger for at det blir gjennomført fullt betryggende vernetiltak. Så vel de direkte utsatte grupper som befolkningen som helhet må ikke behøve å frykte for helseskader som følge av denne utvikling.

Verne- og sikkerhetsregler bør fastlegges i egen lov, som gir klar hjemmel for full samfunnsmessig kontroll med all produksjon, omsetning og bruk av spaltbart materiale, radioaktive isotoper og uskadeliggjørelsen av radioaktive avfallsprodukter.

En slik lovhjemmel og nødvendig kontrollapparat bør foreligge snarest og før det overhodet bør bli spørsmål om å fordele spaltbart materiale på flere brukere enn nå.

Beskyttelsen mot strålingsfaren kan imidlertid ikke sikres bare ved tiltak innenfor det enkelte land. Framtidig bruk av atomreaktor på skip viser dette tydelig. Fagbevegelsen vil inntrengende oppfordre myndighetene til aktivt å ta del i det internasjonale arbeid som er påbegynt for å etablere sikkerhetsbestemmelser på området og å bidra til at disse regler blir mest mulig betryggende.

Direktør Reidar Danielsens innledningsforedrag.

Direktør Reidar Danielsen holdt dette foredraget om automatiseringsspørsmålet:

Automatisering er et begrep som de fleste kjenner fra dagliglivet. Automatiske telefonanlegg er for eksempel ingen nyhet for de fleste. Det kunne nevnes en rekke lignende eksempler som alle illustrerer for oss at automatisering ikke er noe nytt. For få år siden fikk vi imidlertid høre om et begrep som het automasjon. Det virket som om vi her sto overfor noe nytt og revolusjonerende. Det ble i tidskrifter og pressen forøvrig gitt eksempler på bedrifter hvor automasjonen hadde holdt sitt inntog og å dømme etter de resultater som ble gitt, synes det som om konsekvensene kunne bli uoverskuelige.

I de siste årene har mange søkt å finne ut hva egentlig dette nye begrep innebærer og den alminnelige konklusjon synes å være at vi her mer står overfor et filologisk eller språklig problem enn egentlig noe industrielt eller økonomisk.

Det ville imidlertid være et selvbedrag å stoppe med denne erkjennelse. Selv om det vanskelig kan sies at det foreligger noe

prinsipielt nytt, er det allikevel grunn til å overveie hva som egentlig foregår. Har all denne diskusjon som i den senere tid har vært ført ikke hatt noe innhold? Har det bare vært et spørsmål om ord?

For å uttrykke det kort. Det nye er at den tekniske utvikling går raskere enn før. Dette skyldes den vekt som i de senere år i alle mer utviklede land er lagt på forskning.

Vi vet fra før av at teknisk utvikling påvirker økonomien, levestandarden, arbeidsforholdene og de krav som vil bli stillet til samfundet og den enkelte. Automatiseringen er en side ved denne tekniske utvikling, men den skiller seg ikke klart ut fra de øvrige.

For en drøfting av problemet vil det derfor være naturlig i korte trekk å beskrive noen viktigere trekk ved den senere tekniske utvikling for så å se automatiseringen på denne bakgrunn.

Mens den tekniske utvikling i tidligere tider foregikk mer sprangvis og preget av tilfeldigheter, er vi nå inne i en fase hvor systematisk arbeid innen forskningen og arbeidslivet daglig bringer nye muligheter. Dette arbeid resulterer delvis i en skrittvis forbedring av arbeidsmetoder og produkter, men også i nyskapninger som i neste omgang kan bli utgangspunktet for en kjedereaksjon inn på helt nye felter.

Et målbevisst forskningsarbeid tar i første rekke sikte på å dekke eksisterende behov, men det finnes også eksempler på at forskningsresultater kan skape behov som tidligere ikke eksisterte. Først etter at forskningen hadde lagt grunnlaget for radioteknikken oppsto for alvor behovet for gode telekommunikasjoner.

Mens verden i dag er intenst opptatt med i praksis å utnytte de muligheter atomspaltningen gir for å produsere energi i praktisk brukbar form, var det for ca. 20 år siden få som tenkte seg at dette var innenfor mulighetens grenser.

En rekke stoffer som f. eks. antibiotika, som allerede i noen år har vært en del av vårt daglige liv, var overhodet ikke kjent før krigen.

Det er av denne grunn ikke mulig å kunne forutsi utviklingen over et lengre tidsrom.

Et av de karakteristiske trekk ved et moderne samfunn i dag er de betydelige voksende energibehov. Veksten varierer fra land til land. Den avhenger av den økonomiske aktivitet og tempoet i industrialiseringsprosessen.

Samtidig fører imidlertid også den tekniske utvikling i seg selv og den økende levestandard til voksende energibehov. I alle land dekkes disse behov for det vesentligste ved utnytting av den lagrede solenergi i form av kull og olje. Vannkraften spiller en mindre rolle i denne sammenheng internasjonalt sett. Da forekomstene av kull

og olje har sin begrensning og synes å være lokalisert i bestemte geografiske områder, er det naturlig at mulighetene for andre energi-former har vakt en særlig interesse. Atomspalting har etter at det er lyktes å kontrollere reaksjonshastigheten, gitt en mulighet som raskere enn antatt bare noen få år tilbake, kunne gi et betydelig tilskudd til energiforsyningen. Atomenergi vil kunne gi en løsning på lang sikt for land som ellers meget snart synes å komme opp i nesten uløselige energiproblemer. Den kan også gi land som tidligere lå ugunstig an på grunn av manglende energi, muligheter for en økonomisk ekspansjon som kan endre bildet innenfor visse næringsgrupper.

Hvor konkurransedyktig den nye energiform er, kan vanskelig vurderes før en del anlegg har vært i drift noen tid. Det er dog liten grunn til å anta at atomenergien i den nærmeste framtid vil kunne leveres i form av elektrisk energi til lavere priser enn den hydroelektriske som f. eks. framstilles i vårt land, og det er i Norge ennå vannkraft som ikke er utbygget som vil kunne leveres til lav pris.

Forholdene stiller seg imidlertid annerledes når det gjelder dekning av energibehovet i form av varme. Da en ikke uvesentlig del av et moderne samfunns energibehov nettopp er et varmebehov, vil derfor atomenergien være av betydelig interesse også for vårt land. Hertil kommer at hydroelektrisk energi bare kan brukes i stasjonære anlegg, da en ennå ikke har funnet fram til hensiktsmessige former for akkumulering. Dette betyr at hele skipsfartens behov for energi må dekkes fra andre kilder enn vannkraft.

Den manglende erfaring med praktisk drift av atomreaktoren gjør at de ennå neppe har fått en rasjonell teknisk utforming. De problemer strålingen kan representere ved en mer utstrakt bruk av atomreaktorer, er foreløpig ikke helt klarlagt. Da hertil kommer at prisene for atombrensel vel ennå neppe har stabilisert seg, blir alle prognoser for bruk av atomkraft usikre. De antagelser som er søkt stillet opp, går ikke ut på at denne nye energigenerator i vesentlig grad vil fortrenge de konvensjonelle, men supplere disse. For de lands vedkommende som disponerer betydelige vannkraftsreserver skulle derfor ikke utviklingen i den nærmeste framtid berøve dem deres nåværende fordeler på energiområdet, men derimot kunne gjøre det mulig å redusere brenselimportens belastning på vårt importbudsjett. Det er imidlertid ikke bare som et ledd i energiforsyningen at atomspalting er tatt i bruk. Stoffer som besidder strålings-evne — isotoper — nyttes i forskning av medisin i økende utstrekning. Dette vil si at mulighetene øker for at mennesker ved ukyndig behandling kan skades. For ikke å risikere dette og samtidig ikke bremse utviklingen ved at det vikes tilbake for å ta de nye hjelpe-

midler i bruk, vil det være sterkt ønskelig med lovgivning som kan skape trygghet omkring strålingsproblemene.

Teknikkens utvikling stiller på flere områder nye krav til konstruksjonsmaterialer. Den høye økonomiske aktivitet og økende levestandard krever samtidig stadig større forsyninger av materialer som lenge har vært i bruk. Utviklingen foregår her samtidig på flere fronter. Innenfor metallsektoren har det voksende behov for stål, aluminium, nikkel og kopper for å nevne noen av de viktigste, ført til en betydelig ekspansjon av produksjonen. Framstillingsprosessene forbedres gradvis ved å nå fram til metoder som gir den korteste vei fra de naturlige råstoffer og fram til de ferdige metaller. For stålets vedkommende vies det stor interesse for å unngå å gå omveien om råjern.

Nye metallurgiske metoder samt i sin alminnelighet bestrebelsene på å komme fram til kontinuerlige prosesser fører til bedre utnyttning av råstoffene. De nye prosesser kan videre endre behovet for så vel energi som hjelpstoffer som arbeidskraft. De er et viktig ledd i automatiseringen.

Økende produksjon krever økende råstofftilførsler. På enkelte områder nødvendiggjør dette utvikling av nye prosesser som er i stand til å foredle råstoffer som hittil ikke har vært tatt i bruk. En slik utvidelse av råstoffgrunnet kan føre til en ny lokalisering av industrien.

De nye krav til konstruksjonsmaterialene har skapt behov for framstilling av metaller som for en tid tilbake bare hadde liten anvendelse og til dels bare teoretisk interesse. Titan, niob, sirkonium og germanium er eksempler på metaller som i dag er gjenstand for økende etterspørsel. Dette skyldes så vel utviklingen innenfor spesialområder som flyindustrien, kjernefysikken og elektronikken som den alminnelige tendens til å stille økende og mer spesifikke krav til konstruksjonsmaterialene.

Selv om metallene kommer til å spille en dominerende rolle innenfor materialesektoren også i framtiden, utvikles stadig ikke-metalliske materialer hvis egenskaper på enkelte områder kan sammenlignes med metaller. Krav om konstruksjonsmaterialer som tåler høy temperatur, har f. eks. bragt keramiske materialer i forgrunnen. Den mest iøyenfallende utvikling har imidlertid skjedd innenfor den organiske kjemi hvor plast og kunstgummi sammen med syntetiske fibrer i dag gis egenskaper som passer for en rekke ulike behov, og de trenger seg stadig fram på flere områder. Selv om de ikke kommer til å erstatte metaller, glass eller trevirke, vil de utvilsomt komme til å dominere enkelte spesialområder og virke utfyllende på andre.

En vesentlig del av den ekspansjon som finner sted på den organisk kjemiske industris område, er basert på utnyttning av biprodukter fra andre industrier. Mest typisk i så måte er produksjon av de såkalte «petro-chemicals» i tilknytning til oljeindustrien og koksverkene, men også avfallsluten fra cellulosefabrikkene er gjenstand for betydelig videre foredling.

Ved siden av utviklingen av det som kan kalles konstruksjonsmaterialer, skapes det nye behov for stoffer på andre områder. Intensiveringen av landbruket krever mer konsentrerte gjødningsstoffer. Fullgjødsel, dobbelt superfosfat og urea er eksempler på en slik utvikling. Utviklingen av insekt- og ugressbekjempende stoffer har dannet grunnlaget for betydelig ekspansjon innenfor visse sektorer av den kjemiske industri. Rakettdrift krever nye drivstoffer, forbedrede omsetningsformer, nye emballasjematerialer. Økede krav til overflatebehandling både av bevarende og estetiske grunner har ført til nye produkter i maling- og lakksektoren.

Mens utviklingen av produksjon innenfor materialesektoren riktignok har frembragt en serie med nyheter, fortsetter dog produksjonen i stor utstrekning av lenge kjente materialer.

Innenfor ferdigvaresektoren som omfatter varige forbruksvarer, produksjonsmidler og kommunikasjonsutstyr endres produktene stadig. Dels dreier det seg om en gradvis forbedring som nye materialer muliggjør, dels om om nye produkter som er et resultat av forskning og nye behov. Det er utviklingen på det elektroniske område som særlig har tiltrukket seg oppmerksomheten i den senere tid.

Resultatene viser seg i form av nye telekommunikasjonssystemer, navigeringsutstyr, regnemaskiner foruten en rekke former for automatisk matings- og reguleringsutstyr. Automatikk, som i allfall for en stor del bygger på elektronisk utstyr, ikke bare erstatter menneskelig arbeidskraft, den øker sikkerheten av kommunikasjonene og arbeidet i industrien. Samtidig er automatiske anlegg ofte en forutsetning for å opprettholde regulær flytrafikk, gjennomføring av visse industrielle prosesser samt drift av atomreaktorer.

Den utvikling som kort er søkt beskrevet her, foregår med en økende hastighet. Det er imidlertid vanskelig å angi noen målestokk for utviklingstakten. Den kan best illustreres ved eksempler bl. a. innenfor industriell produksjon.

I 1953 skrev 40 prosent av fortjenesten til et større amerikansk konsern innen kjemisk industri seg fra produkter som ikke ble produsert for 10 år siden.

En større farmasøytisk bedrift introduserte samme år 78 nye pro-

dukter på markedet, og en bedrift i byggematerialbransjen hadde et salg som for halvdelens vedkommende bestod av varer som enten var helt nye eller radikalt forandret siden 1940.

Denne tekniske utvikling fører imidlertid ikke bare til en stadig økende produksjon av gamle og nye og bedre produkter. Den endrer også betingelsene for næringslivet. Mens det ennå i dag er økonomisk naturlig å bringe råstoffer ofte lange veier til energikildene, kan utviklingen av atomenergien lett føre til at det vil være økonomisk riktig i flere tilfelle å gå den motsatte veg. Landområde som før var uskikket til dyrking, vil med de hjelpemidler som etter hvert stilles til rådighet, kunne gi verdifulle tilskudd til verdens matforsyning. Malmer og mineraler som tidligere var av liten eller ingen verdi, kan med ett slag bli etterspurte råstoffer. Sist og ikke minst, gjør den raske utvikling av transportmidler og telekommunikasjoner avstandene i verden kortere med alt hva det betyr for en rasjonell økonomisk virksomhet.

Utviklingen vil således kunne føre til en omvurdering av de naturlige forekomstets verdi og danne utgangspunkt for en geografisk forskyvning av produksjonens tyngdepunkter. Det som vil bremse utviklingen i så måte, er at den samme utvikling stiller økende krav til dem som skal utføre arbeidet. All erfaring viser at det tar tid å frembringe den kvalifiserte arbeidskraft som er nødvendig i dag. En geografisk omfordeling av produksjonen vil derfor sannsynligvis komme til å foregå vesentlig langsommere enn hva tekniske og økonomiske beregninger ellers skulle tilsi.

De mer utviklede land er i dag sterkt opptatt av å søke å kartlegge hva denne utvikling vil komme til å bety for deres land og økonomi. Disse land nyter alle godt av den økende levestandard de tekniske framskritt muliggjør. Dette forhold vil i seg selv virke tilbake på de enkelte områder innen næringslivet. Det er en kjent sak at en øking av levestandarden ikke øker behovene proporsjonalt på alle områder. Dels skapes nye behov, dels vil behovene på enkelte områder etter hvert nærme seg metning. Det er derfor naturlig at visse næringer ikke kan vente samme ekspansjon som andre. Hertil kommer at enkelte næringer åpenbart ligger bedre til rette for å utnytte de tekniske framskritt.

De mer opprinnelige næringer som har tatt sikte på å dekke de mest nødvendige menneskelige behov, er ikke blitt mindre viktige i seg selv, men deres relative betydning synker i takt med velstandsutviklingens øking. Det er således klart at den andel av befolkningen som arbeider i landbruket, stadig blir mindre. Dette er en følge av at behovet for landbruksprodukter ikke stiger vesentlig mer enn befolkningens antall. Hertil kommer at det har funnet

sted en betydelig rasjonalisering av arbeidsmetodene innenfor landbruket. Fiskerinæringen står overfor en liknende situasjon.

Industrien er mer uensartet sammensatt enn de her nevnte næringer. Dels øker etterspørselen sterkt for industrielle produkter, dels foregår det en automatisering og en rasjonalisering som senker behovet for arbeidskraft pr. produktenhet. Ingen av disse forhold virker med samme tyngde innenfor alle industrielle bransjer. Til tross for at teknikken i seg selv er internasjonal er det en kjent sak at ikke alle områder i verden har vært i stand til å utnytte den tekniske viten som foreligger. Etter krigen har det imidlertid dels på nasjonalt grunnlag, dels støttet av internasjonale organisasjoner foregått et iherdig arbeid for å trekke disse såkalte underutviklede områder med i den alminnelige utvikling.

Et av resultatene av dette arbeid har vært en betydelig industrialisering i land som tidligere har vært råstoffleverandører og samtidig store eksportmarkeder for mer foredlede produkter. Denne industrialiseringsprosess har skapt vansker f. eks. innenfor tekstilindustrien i de gamle industriland. Samtidig har imidlertid denne industrialiseringsprosess gitt industrilandene en kompensasjon i form av nye betydelige markeder for kapitalutstyr.

Det foreligger beregninger over forskyvninger innen industrien når det gjelder sysselsettingen. I de fleste industrialiserte land viser noenlunde det samme bilde seg. De bransjer som dekker de mer primære behov, kan bare se tilbake på en mer beskjeden ekspansjon, ja i enkelte tilfelle en tilbakegang for så vidt angår sysselsettingen. De typisk ekspanderende bransjer er kjemisk industri og verkstedindustrien. Riktignok tyder utviklingen på at selv om produksjonen innenfor den kjemiske industri utvides betydelig vil behovet for arbeidskraft neppe øke nevneverdig.

Den utvikling på det tekniske område som bare i korte trekk er beskrevet viser seg i arbeidslivet ved nye arbeidsprosesser, men kanskje tydeligst ved nye typer av produksjonsutstyr. Utstyr som er arbeidssparende, bedrer kvaliteten og i de fleste tilfelle øker sikkerheten mot arbeidsulykker.

I de fleste grener av arbeidslivet kan utviklingen karakteriseres som en fortsettelse av den mekaniseringsprosess som lenge har pågått. Dette er typisk innen landbruket, fiske, transport og byggevirkosomhet. I tillegg til denne mekanisering kommer først og fremst innen industrien og kommunikasjonssektoren mer utstrakt bruk av automatisk kontroll og automatisk styring. Bruk av regnemaskiner blir mer alminnelig, dels i sammenheng med regulering av industrielle produksjonsprosesser, dels innenfor administrativt arbeid.

Det er særlig utviklingen innen industrien og administrativt arbeid som har tiltrukket seg oppmerksomheten de senere år. Den såkalte automatisering innebærer en utstrakt bruk av den anvendte forsknings resultater.

Det som i første rekke oppnås ved automatisk kontroll og regulering, eventuelt kombinert med en ytterligere mekanisering av en jevnere produksjon og et kvalitativt bedre produkt er, mindre driftsforstyrrelser og dermed bedre utnytting av produksjonsutstyret og større sikkerhet mot arbeidsulykker. I visse tilfelle er enkelte produksjonsprosesser ikke mulig å gjennomføre uten en utstrakt automatisering. Dette gjelder ikke bare produksjon av atomenergi hvor strålingsfare kan forby manuelle arbeidsoperasjoner, men også produksjonsprosesser hvor kravet til reguleringen er så stort at manuell betjening ikke er tenkelig.

De fordeler som er nevnt oppnås imidlertid nettopp ved å kople manuell betjening ut, og dermed følger at behovet for arbeidskraft også synker pr. produksjonsenhet. Å redusere behovet av arbeidskraft er imidlertid langt fra å være automatiseringens eneste mål.

Tempoet i automatiseringen er størst innenfor de såkalte prosessindustrier og særlig i de tilfelle hvor det er lyktes å nå fram til kontinuerlig prosesser. Den kjemiske, metallurgiske og treforedlende industri er eksempler hvor man allerede er langt på vei også i vårt land. Men produksjonen som foregår i lange serier, som f. eks. bilproduksjon og produksjon av visse varige forbruksgjenstander, er også kommet langt, særlig i land hvor markedene gir muligheter for betydelige serier med ensartede produkter.

Foreløpig synes en utstrakt automatisering å kreve relativt store produksjonsenheter.

Utviklingshastigheten på de enkelte områder er dels avhengig av markedet, dels av de tekniske muligheter til enhver tid. Når verkstedindustrien til tross for det stadig økende marked viser noen uvanlig rask framgang, henger det sammen med at det innen denne industrigren i de fleste land er et betydelig antall mindre bedrifter og at produksjonen innenfor de større bedrifter ofte er splittet opp på en rekke ulike produkter. Det er imidlertid tydelig at det søkes konstruert utstyr som er høyt automatisert og som også kan passe for mindre produksjonsserier.

Den automatisering som på den måten foregår innenfor industrien, øker produksjonen og bedrer kvaliteten, men skaper ikke noe tilsvarende behov for arbeidskraft. Det er kapitalinnsatsen som økes. Arbeidslønnens andel av produksjonsverdien synker, mens kapitalkostnadens andel stiger. Følgen er imidlertid at det skapes et voksende behov for kapitalutstyr, og den elektrotekniske industri

og maskinindustrien ekspanderer og her synes også sysselsettingen å øke.

Det som vil bestemme utviklingstakten på dette område for uten mulighetene for å skaffe kapital, er den tekniske viten som den enkelte bedrift eller det enkelte land rår over. En automatisering krever en inngående analyse av arbeidsprosessens natur kombinert med kjennskapet til hvilke muligheter reguleringsteknikken gir i de enkelte tilfelle.

Behovet for kvalifisert arbeidskraft øker og vil sette en grense for tempoet i utviklingen.

Installering, pass og vedlikehold stiller også økte krav til arbeidskraften i industrien, og utilstrekkelig antall kvalifiserte fagarbeidere kan på samme måten sette grenser.

I denne sammenheng vil jeg nevne at ILO nettopp har sendt ut en rapport om de forberedelser av automasjonsspørsmålet som er foretatt. Rapporten burde vært oversatt, men vi har imidlertid fått en utmerket bok om denne saken av Holler. ILO ønsker å gå inn for en omfattende utredning av dette spørsmålet og har nedsatt et utvalg til å behandle det. De faglige organisasjoner bør søke å komme med i dette arbeidet.

Øking av hastigheten i den tekniske utvikling kan skape problemer. Vi kan ikke uten videre gå ut fra at samfunnsøkonomien automatisk kan tilpasse seg den nye hastighet i utviklingen.

Tilpasningsevnen både for samfunn og den enkelte vil bli satt på prøve.

Vi har allerede sett det i vårt land. Behovet for kapital vokser. Mangelen på kvalifisert arbeidskraft er allerede påtakelig. Dette gjelder både faglig og teknisk. Vårt land står ikke i noen særstilling i så måte.

Muligheten for en fortsatt øking av levestandarden ligger i å følge med i utviklingen. Men det må være en oppgave for alle å sørge for at eventuelle skadevirkninger blir minst mulig slik at ikke enkelte av oss skal komme i den stilling at vi ønsker utviklingen stoppet eller skrudd tilbake.

Vi må regne med økt bruk av radioaktive stoffer. Like naturlig som det er for oss å protestere mot atomvåpen, like unaturlig vil det være ikke å ta atomenergien og de radioaktive stoffer i bruk i arbeid med å øke vår produksjon og levestandard. Det ville være det samme som å la et meget effektivt verktøy ligge fordi vi er redd for at det kan skade oss. Det vi må gjøre er å sikre oss mot skadevirkningene ved egnede kontrolltiltak og så utnytte det nye verktøy så langt vi evner.

Når det gjelder automatiseringen vet vi på samme måten at vi ikke har noe valg.

Men de vansker vi her står overfor kan ikke fjernes ved lovvedtak.

Full sysselsetting er avhengig av om staten kan tilpasse sin økonomiske politikk til de nye behov, og her kan vel ingen på forhånd gi noen oppskrift annet enn at staten må erkjenne sitt ansvar.

Men det er ikke bare på det økonomiske område saken avgjøres. Vår evne til å gi arbeidskraften tilstrekkelig opplæring og utdanning er bestemmende for om den kan skaffes sysselsetting.

Ansvarer kan imidlertid ikke alene overføres på staten. Arbeidsformene vil endres. Bortsett fra lovgivningen som i visse tilfelle griper inn i arbeidsforholdene er det særlig tariffavtalene som er avgjørende og her kommer da organisasjonene inn i bildet.

Tilvante fagskiller vil måtte endres, synet på skiftarbeidet må revideres. Våre nåværende lønssystemer må underkastes ny prøving osv.

På den enkelte bedrift vil tilpasningsprosessen sette større krav til samarbeid i produksjonsutvalg. Forhåndsdrøfting av de endringer i bemanning og arbeidsforholdene ellers og overflytting av folk til andre jobber vil bli nødvendig om vi skal avbøte vanskene.

Ingen tiltak, isolert sett, hvor heldige de enn måtte være gjennomført, kan løse problemene. Samfunnet, gjennom staten, organisasjonene og partene på den enkelte arbeidsplass må alle medvirke samtidig.

Dette er de konklusjoner vi kan trekke av de undersøkelser og drøftinger som har funnet sted. Problemene er stort sett de samme i alle merutviklede land. Ingen kan gi konkrete detaljerte anvisninger på hva som skal gjøres i framtiden fordi vi ikke har noen sjette sans. Noe vet vi imidlertid, og dette er lagt fram for kongressen i egne dokumenter.

La imidlertid ikke uvissheten om framtiden avholde oss fra å gjøre noe. Å vente til problemene tårner seg opp vil hensette oss i en situasjon det kan være verre å mestre.

D i r i g e n t e n takket direktør Danielsen for foredraget.

K o n r a d N o r d a h l fant at han etter dette vektige foredrag kunne innskrenke seg til å ta opp sekretariatets innstilling.

V o t e r i n g e n .

Uten debatt ble innstillingen tatt opp til votering og enstemmig vedtatt.

Organisasjonskomitéens innstilling om forbundenes virkeområde.

Fra avdelingene var det kommet inn disse forslagene:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 63.) *Avd. 98, Øvre Ardal Arbeiderforening*, foreslår:

«Norsk Arbeidsmandsforbund får sitt virkeområde på alle anlegg utvidet til å gjelde for oppførelse av fabrikker og andre hus som ligger innom fabriks- og anleggsområdet.»

Fra landsstyret:

Landsstyret viser til saksbehandlingen i organisasjonskomitéen.

(Nr. 64.) *Vegarbeidernes stedlige styre i Østfold* foreslår:

«*Organisasjonsområde.*

Vegarbeidernes stedsstyre i Østfold vil framsette forslag om at alle vegarbeidere (statens, fylkenes og herredskommunenes), må være samlet i Norsk Arbeidsmandsforbund.»

Motivering:

Når det gjelder organisasjonsområdet foreligger det vedtak fra LO's kongress om at vegarbeidene tilhører NAF's virkeområde, og dette må gjennomføres helt.

Som det hittil har vært praktisert med vegarbeidere i to forbund, er dette ikke organisatorisk forsvarlig. Det skaper ulike forhold både økonomisk og sosialt for utførelse av samme arbeid.

Vegloven er under revisjon og vi venter at den får en forandring så alt vegstell her i landet kommer under en administrasjon.

Fra landsstyret:

Landsstyret er enig i forslaget og viser til behandlingen i organisasjonskomitéen.

(Nr. 65.) *Avd. 69, Malmo Gruvearbeiderforening*, foreslår:

«I forbindelse med vedtak på NAF's landsmøte 1955 om å ta saken «Eget gruvearbeiderforbund» opp på LO's kongress 1957, vil Malmo Gruvearbeiderforening foreslå at det dannes eget gruvearbeiderforbund med egen administrasjon.»

Fra landsstyret:

Forbundet er av den oppfatning at kongressen ikke bør fatte vedtak om at gruvearbeiderne skal danne eget forbund, men at dette bør avgjøres ved uravstemning blant gruvearbeiderne og behandles på forbundets neste landsmøte.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 66.) *Avd. 50, Horten Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«Under henvisning til sirkulære nr. 27, vil vi anmode forbundet om å ta opp organisasjonsforholdene ved statens bedrifter her, slik at industriforbundsformen blir gjennomført.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til den organisasjonskomité, som ble nedsatt på kongressen i 1953, og som siden har arbeidet med organisasjonsproblemene, men som ennå ikke har avgitt sin innstilling. Forbundsstyret mener derfor at en først må avvente komitéens innstilling før en kan behandle og ta standpunkt til disse spørsmål.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 67.) Oslo og Omegn Vaktmesterforening foreslår:

«Vi tillater oss herved å foreslå for kongressen at vedtaket om dobbelt medlemskap innen LO oppheves. Subsidiært at det ikke har generell virkning.»

Motivering:

Det finnes i Oslo, og sikkert i flere av landets byer, et ukjent tusental av vaktmestere i deltidstillinger som er fagorganisert i sitt hovedyrkes forbund. Vi har ved henvendelse fra disse fått støtte i vårt syn på nødvendigheten at noe må gjøres for å sikre disse at de ikke blir økonomisk utnyttet. De vilkår som bys en uorganisert deltidssatt vaktmester er også hemmende for utviklingen av våre overenskomstforhold. Vi vil i denne forbindelse vise til Svenska Fastighetsarbetareförbundet som har 24 000 medlemmer, hvorav ca. 7000 er heltidsansatte.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til saksbehandlingen i Organisasjonskomitéen.

(Nr. 68.) Førde kommunale Forening foreslår:

«Da det tidligere har vært tvistigheter om retten til medlemmer som arbeider på det kommunale veivedlikehold, ber vi om å få denne sak tatt opp på fagkongressen 1957. Vi mener ellers at alle som arbeider på det kommunale veivedlikehold og ellers alt kommunalt arbeid må stå tilsluttet Norsk Kommuneforbund for derigjennom å kunne oppnå å komme inn i kommunens pensjonskasse. Slik som stillingen er i dag, er det ikke høve for de kommunale veivedlikeholdsarbeidere å komme med i noen pensjonsordning gjennom noe annet forbund.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til saksbehandlingen i Organisasjonskomitéen.

(Nr. 69.) Oslo Sporveiers og Forstadbaners Formannforening foreslår:

«Arbeidsledere og tekniske funksjonærer i kommunene, som i dag står organisert i Norsk Kommuneforbund, gis fri adgang til å tilslutte seg Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.»

Motivering:

Vår forening er av den mening at vi gjennom et forbund som har som oppgave å ivareta arbeidsledernes interesser har større muligheter, vi kan føle mer trygghet for at våre interesser blir ivaretatt på den beste måte. Vi er av den mening at det ikke bør være andre bestemmelser for arbeidsledere i kommunene enn det er for dem som er beskjeftiget i det private næringsliv. Vi vil ikke med dette føre noen kritikk mot Norsk Kommuneforbund, men vi tror alle forstår at et forbund som skal ivareta så mange forskjellige yrkers interesser kan ha vanskelig for å få gjort dette på en måte så medlemmene føler den trygghet for sine saker som de har krav på som medlemmer av LO.

Fra forbundsstyret:

Forslaget kan ikke tiltres med den motivering at de kommunale lønns-
takere må være organisert i ett forbund, og lønnsregulativene og plaser-
ingene i dette må sees i sammenheng.

(Nr. 70.) *Haus Kommunefunksjonærforening*, med tilslutning av *Samar-
beidskomitéen i Hordaland*, foreslår:

«Kommunens faste vedlikehold- og anleggsarbeidere får organisasjonsrett
i Norsk Kommuneforbund.»

Motivering:

Kommunens faste vedlikehold- og anleggsarbeidere med funksjonærenes
støtte hevder at alle arbeidere som er inntatt i varig kommunal tjeneste
skal ha rett til medlemskap i Norsk Kommuneforbund. De ca. 20 arbeidere
det her gjelder har 3-årig medlemskap i Norsk Kommuneforbund etterat de
ble overflyttet fra Haus Bygningsarbeiderforening. Arbeiderne det her
gjelder har gjennomsnittlig ca. 10 års tjeneste i kommunen. Ellers viser en
til at arbeidere i Bergen og de tilstøtende kommuner som Fana, Laksevåg
og Asane har en slik ordning.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til saksbehandlingen i Organisasjonskomitéen.

LENSMANNSBETJENTENES LANDSLAG

(Nr. 71.) *Vestfold Lensmannsbetjentlag* foreslår:

«At Fagkongressen 1957 fastslår Lensmannsbetjentenes Landslags organi-
sasjonsområde.»

Fra forbundsstyret:

Saken ble behandlet av vårt arbeidsutvalg (forbundsstyret) den 8. no-
vember 1956 og besluttet opptatt. Det ble gjort slikt vedtak:

«Det henstilles til Fagkongressen 1957 å fastslå organisasjonsområdet for
Lensmannsbetjentenes Landslag. Landslaget mener det må få eneretten til
å organisere alle statslønte lensmannsbetjenter, fast ansatte så vel som mid-
lertidige, samt alt annet statslønnet personell som tjenestegjør ved lens-
mannskontorene. I fall Norges Lensmannslag — eller en gruppe lensmenn —
ønsker tilmelding til Landsorganisasjonen, bør også disse organiseres i
samme forbund som lensmannsbetjentene.

AFL DISTRIKTSKONTOR NORDLAND

(Nr. 72.) *Sulitjelma faglige Samorganisasjon* foreslår:

«Det opprettes et eget forbund for gruvearbeiderne.»

Motivering:

Spørsmålet om opprettelse av et eget forbund for gruvearbeiderne er av
gammel dato. Det har vært oppe til drøftelse både ved tidligere fagkongres-
ser og forbundslandsmøter. Siste gang var i gruvekonferansen, den 13. sep-
tember 1955, men en har ikke funnet tiden inne til å ta skrittet fullt ut og
gå til opprettelsen av nevnte forbund.

Nå mener vi at tiden må være inne, gruvearbeiderne er en forholdsvis
liten gruppe innen et stort forbund, Arbeidsmandsforbundet, og vår røst
blir ikke hørt i suset fra de store grupper i forbundet. Vi mener her at når

en liten gruppe skal stå tilsluttet et stort forbund, blir den lille gruppes interesser ikke ivaretatt slik som det burde og skulle gjøres.

Dette er jo ikke noe særegent for gruvearbeiderne, det hender vel overalt hvor en gruppe er i mindretall, men vi mener at antallet gruvearbeidere er nå såpass stort at det må la seg gjøre å danne et eget forbund av disse.

Gruvearbeid er i de senere år blitt så spesialisert, på grunn av de nye metoder som er tatt i bruk, at det nærmest må betegnes som spesialarbeid, og bare dette skulle være berettigelse nok for opprettelse av et eget forbund for gruvearbeiderne.

Herr Lien, Arbeidsmandsforbundets nåværende formann, utarbeidet i sin tid et overslag over de kontingentinntekter og utgifter et slikt forbund vil få, og kom til det resultat at kontingenten i et eventuelt gruvearbeiderforbund ikke behøvde å stipuleres høyere enn den nåværende kontingent i Arbeidsmandsforbundet.

Vi henstiller til Fagkongressen 1957 å gå inn for opprettelsen av et eget forbund for gruvearbeiderne.

Fra sekretariatet:

Det vises til Organisasjonskomitéens innstilling. Den følger med dagsordenen som særskilt bilag.

Eventuelle merknader fra sekretariatet legges fram på kongressen.

Organisasjonskomitéens innstilling.

Vi gjengir et utdrag av innstillingen som foreligger i et særtrykk.

Organisasjonskomitéens oppnevning og mandat.

På kongressen i 1953 forelå det følgende innstilling fra sekretariatet:

«Til denne kongress er det også kommet inn en rekke forslag vedrørende organisasjonsformene. De er av forskjellig karakter og gir uttrykk for ulike synsmåter. Det er forslag om sammenslutning av beslektede forbund og utvidelse av forbundenes organisasjonsområder, og det er forslag om oppbygging av fagorganisasjonen etter faglige linjer, det vil si overgang til rene fagforbund. De synsmåter som her kommer fram er for så vidt delvis sammenlignbare med endel av de som kommer til uttrykk ved de organisasjonstivster som sekretariatet fra tid til annen må ta avgjørelse i.

Uten å ta stilling til noen av de forslag som er kommet inn, mener sekretariatet det kanskje kan ha betydning igjen å få en utførlig behandling av organisasjonsformene, og vil derfor videre anføre:

Hovedretningslinjene for fagorganisasjonens oppbygging er kongressvedtaket av 1922 om industriforbundsformen. I prinsippet står det fremdeles ved makt, men etter vedtakene på kongressen i 1934 og representantskapet i 1948 har det skjedd en delvis tilpassing av organisasjonsformene i samsvar med den industrielle strukturendring som har funnet sted siden 1923.

I de senere år har det foregått en ganske rivende utvikling, økonomisk så vel som industrielt. Hvorvidt den organisasjonsmessige utvikling har skjedd i takt hermed, kan det være delte meninger om, særlig hvis en skal dømme etter de forslag som til sine tider kommer om endring av organisasjonsstrukturen.

Til alle kongresser siden 1923 har det fra forskjellige foreninger og forbund vært fremmet forslag om organisasjonsformene, men det er bare i 1934 de har vært utførlig behandlet av fagkongressen. Da hadde en på for-

hånd som kjent satt ned en organisasjonskomité, som ga en utredning til kongressen. Ellers er det representantskapet og sekretariatet som har behandlet disse spørsmål og tatt avgjørelser i organisasjonstivister. Til kongressen i 1946 var det på dagsordenen satt opp til behandling en rekke organisasjonsspørsmål, men de ble ikke realitetsbehandlet. Kongressen gjorde vedtak om å velge en komité, som skulle foreta utredning og avgi innstilling om organisasjonsproblemer til representantskapet. Representantskapet behandlet denne utredning i 1948. Sekretariatet er derfor kommet til det resultat at forbundenes organisasjons- og virkeområder bør komme opp til utførlig behandling på neste kongress. Problemene må da på forhånd utredes av en komité.

I samsvar med foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen velger en organisasjonskomité på 7 medlemmer, som får i oppdrag å utrede og legge fram innstilling til neste kongress om forbundenes organisasjons- og virkeområder.

De foreliggende forslag oversendes komitéen. Forbundene gis høve til, innen en frist som fastsettes av sekretariatet, å sende inn eventuelle forslag til komitéen.

Sekretariatets innstilling ble enstemmig vedtatt av kongressen.

Organisasjonskomitéen har oppfattet mandatet slik at foruten de spørsmål som er oversendt komitéen til behandling og utredning, hadde den anledning til å oppta et hvilket som helst spørsmål i forbindelse med organisasjonsformene. Komitéen har derfor gjennomgått alle tidligere fattede vedtak om organisasjonsgrensene for å søke å finne fram til den mest hensiktsmessige og praktiske organisasjonsoppbygging, sett i forhold til den utvikling som har skjedd siden kongressen i 1923 fattet sitt prinsipielle vedtak om organisasjonsoppbyggingen.

Komitéens sammensetting.

Som medlemmer av Organisasjonskomitéen valte kongressen i 1953 følgende:

Formann: Alf Andersen, Landsorganisasjonen, John Wivegh, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund. Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund. Rolf Olsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund. Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Varamenn: Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund. Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund. Einar Strand, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund. Olav Bratlie, Norsk Papirindustriarbeiderforbund. Odd Høidahl, Norsk Tjenestemannslag. Peder Ødegård, Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Den 6. november 1955 døde John Wivegh, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. 1. varamann, Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund, rykket deretter inn som fast medlem av Organisasjonskomitéen.

I sekretariatets møte 3. januar 1956 behandlet en den situasjon som var oppstått ved Wiveghs død, og at Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund derved ble uten representasjon i Organisasjonskomitéen. Sekretariatet gjorde følgende vedtak:

«Odin Rønbeck innkalles til Organisasjonskomitéens møter når det behandles saker som angår Bygningsindustriarbeiderforbundet.»

Som komitéens sekretær har fungert Paul Engstad, Landsorganisasjonen, etter oppnevning av sekretariatet.

Materiell.

Organisasjonskomitéen har funnet å måtte nedlegge et betydelig arbeid med å samle det materiell som foreligger i form av tidligere kongressvedtak, representantskapsvedtak, tvistenemndas og sekretariatets avgjørelser i organisasjonstvister.

Komitéen har derfor gjennomgått:

1. Alle kongressbeslutninger fra 1920 til 1953.
2. Alle representantskapsbeslutninger fra 1932 til 1953.
3. Tvistenemndas protokoller.
4. Sammendrag og spesifikasjon av forbundenes nåværende organisasjonsområder i henhold til fattede vedtak.

Dette materiell foreligger nå samlet og innbundet i Landsorganisasjonens arkiv.

For øvrig har Organisasjonskomitéen gjennomgått den svenske organisasjonsplan av 1952 samt den internasjonale kodeliste for næringsgrupper som nyttes av Arbeidsdirektoratet og Statistisk Sentralbyrå.

Befaringer.

Organisasjonskomitéen har i enkelte tilfelle funnet det nødvendig å foreta bedriftsbefaringer for å søke å sette seg inn i de faktiske forhold i bedriften eller i vedkommende industrigruppe. Disse befaringer er vanligvis foretatt av komitéens formann og sekretær sammen med representanter fra de interesserte forbund.

Saker sendt komitéen til behandling.

I medhold av kongressens vedtak i 1953 besluttet sekretariatet i møte 12. januar 1954 å sette fristen for forbundene til å sende inn eventuelle forslag til endringer til 1. april 1954. Dette ble meddelt forbundene i rundskriv nr. 2, datert 12. januar 1954.

Nedenfor er det gjengitt:

Forslag fremmet på kongressen 1953,

forslag fra forbundene,

saker oversendt komitéen etter vedtak av sekretariatet,

forslag fra forbundene kommet inn etter fristens utløp.

Forslag fremmet på kongressen i 1953.

Norsk Arbeidsmandsforbund.

Forslag fra forbundets avd. 19 og 20, Sulitjelma, om opphevelse av industriforbundsformen.

Avd. 20, Jern- og Metallarbeiderforeningen, Sulitjelma, uttaler:

«Vår forening mener at fagkongressen må omgjøre sitt vedtak av 1923 og la forbundene stå fritt i å organisere medlemmer som naturlig hører inn under sine respektive fagforbund.»

Forbundets standpunkt:

Kan ikke anbefales vedtatt:

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Avd. 289, Stein-, jord- og sementarbeidernes forening, Stavanger, foreslår:

«*Forbundets virkeområde.*

Landsmøtet pålegger forbundsstyret å oppta til fornyet behandling sekretariatets vedtak av 1948 med henblikk på revidering av dette, og vil foreslå at arbeider av bygningsmessig art, kaier, stasjonsbygninger, haller o. l. innenfor en by eller bymessig bebygd område hvor arbeidet utføres av entreprenør tilsluttet NAF eller entreprenør med lokal overenskomst, tilfaller arbeidet og organisasjonsforholdet Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Eventuelt pålegges forbundsstyret å oppta til drøftelse om en sammenslutning av NAF og NBI AF.»

Forbundsstyret uttaler:

«Foranstående forslag ble behandlet på forbundets landsmøte i juni 1952, som gjorde følgende vedtak:

«Forslaget fra avd. 289, Stavanger Stein-, jord- og sementarbeideres forening, oversendes Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, slik at de kan være oppmerksom på spørsmålet ved en eventuell ny behandling og forandring av organisasjonsformene.»

Landsmøtets vedtak er forbundsstyrets innstilling.»

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Forbundets avd. 1, Oslo, foreslår:

«Industriforbundsformen opptas til revisjon slik at de *rene* fagforbund på ny får sin berettigede plass i organisasjonsformene.»

Forbundets avdeling i Høyanger, foreslår:

«Alt personell ved kraft- og transformatorstasjoner gis anledning til å samles i én organisasjon i tilslutning til Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.»

Avd. 44, Hadeland, foreslår:

«At trafo- og kraftstasjonsbetjeningen i Sør-Norge gis anledning til å danne egen forbundsavdeling innen Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Disse grupper — som har stort sett like arbeidsforhold og problemer — er enig i dette.

Som forholdet nå er med disse grupper innblandet i så mange og ulike forbund hva bransje- og arbeidsforhold angår, mener vi at våre interesser vanskelig kan ivaretas fag- og organisasjonsmessig sett.»

Avd. 97, Herøya, foreslår:

«Alle elektrikere — uansett arbeidsplass — gis anledning til å stå tilsluttet Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, og dette forbund må føre alle forhandlinger for sine medlemmer.»

Avd. 29, Odda, foreslår:

«Forbundet henstiller til fagkongressen å oppheve industriforbundsformen av 1921.»

Avd. 101, Ardal, foreslår:

«Vi må kreve at alle elektrikere — uansett arbeidsplass — gis anledning til å stå tilsluttet Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.»

Forbundsstyrets innstilling:

«Ovennevnte forslag har vært forelagt forbundets styre, som har sluttet seg til forslaget.

Når det gjelder spørsmålet om at kraftstasjonsbetjeningen skal danne sin egen avdeling innenfor forbundet, er forbundsstyret prinsipielt enig i dette syn, da forbundsstyret mener at man må søke å komme fram til en ensartet utdanning også for kraftstasjonsbetjeningen. Hvis LO kan finne fram til en form i organisasjonsoppbyggingen som gir anledning til å etterkomme den anmodning som er framkommet i forslagene, vil vi drøfte dette på alle mulige områder. Vi er merksame på at det kan ha sine vansker å finne fram til en ordning, men vi tror at det fag- og lønnsmessig ville være den riktige ordning å følge de linjer som forslagene antyder.»

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

Avd. 44, Tyssedal, foreslår:

«Organisasjonssekretær i forbundene:

Man tillater seg å fremme tanken om felles faste sekretærer på ovenfor nevnte område.»

Sammenslåing av forbund:

Avdelingen vil foreslå at spørsmålet om sammenslåing av nær beslektede forbund vil opptas til avgjørelse.»

Forbundsstyrets innstilling:

«Forslagene kan ikke tiltres.

Da motiveringene fra Elektrokjemisk Arbeiderforening, Tyssedal, for de foreliggende forslag er mer enn mangelfulle, kan forbundsstyret ikke tiltre disse.»

Norsk Transportarbeiderforbund:

Storbukt Fiskearbeiderforening foreslår:

«Medlemmer av en avdeling tilsluttet det ene forbund blir ikke overført til et annet forbund hvis vedkommende avdeling derved står i fare for å bli oppløst eller varig svekket. Vi tenker da på avdelinger som har en stor del av sine medlemmer knyttet til bedrifter som et forbund har overenskomst med, men som det siden viser seg produserer varer av den beskaffenhet at overenskomstforholdet ifølge LO's vedtekter tilkommer et annet forbund. Avdelinger som fra før står svakt både tallmessig og økonomisk vil ved en sådan overføring i mange tilfelle miste sine beste krefter, og dette tror vi skader mer enn det gagnar.»

Vardø Bryggearbeiderforening:

«Vardø Bryggearbeiderforening har på sitt medlemsmøte den 2. oktober 1952 sluttet enstemmig opp om avdeling 136, Storbukt Fiskearbeiderforenings forslag til LO-kongressen i 1953, om ikke å stykke avdelingene opp i flere forbund. — Det svekker avdelingene, både økonomisk og moralsk, og medlemmene taper sin interesse for organisasjonen i sin helhet. Vi ber forbundet støtte opp om forslaget på LO's kongress i 1953.»

Forbundsstyrets innstilling til framleggene fra Storbukt Fiskearbeiderforening og Vardø Bryggearbeiderforening:

«Norsk Transportarbeiderforbund vil sterkt understreke riktigheten av det som avdelingene har anført som begrunnelse. En altfor hårdhendt gjen-

nomføring av de organisasjonsmessige retningslinjer for organisering av arbeidere fører til grensetvister, som på en rekke steder i vårt land bare kan bidra til å svekke organisasjonen som helhet utad. Det bør søkes etablert en ordning hvorved de ulike forbund innen LO gis anvisning på innbyrdes samarbeid på slike plasser uten rivalisering om tilslutning fra arbeiderne til de stedlige avdelinger. Norsk Transportarbeiderforbund kan tenke seg at slik framtidig ordning bygges på at de interesserte forbund går sammen om inngåelse av overenskomster på slike steder.»

Oslo Transportarbeiderforening foreslår:

«Lastebileiere som er gitt offentlig bevilning (løyve) for fortjenestekjøring med bil kan ikke organiseres i de ulike fagforbund tilsluttet LO etter industriforbundsformen. Lastebileiere med sådan bevilning, som ønsker å stå tilsluttet LO, kan bare organiseres i tilslutning til NTF gjennom dets avdelinger, eller etter de organisasjonsformer som lastebileierne og NTF måtte finne fram til.»

Forbundsstyret uttalelse:

«Oversendes Arbeidernes faglige Landsorganisasjon idet en viser til Organisasjonskomitéens innstilling til representantskapet 1948, innstillingens pkt. 3, sålydende:

Spørsmålet om leievognmennenes og enbileiernes framtidige organisasjonsform utstår inntil en får oversikt over virkningene av Samferdselslovens gjennomføring.»

Akershus faglige Samorganisasjon:

Norsk Kommuneforbunds avd. 191, Kraftverkfunksjonærenes Forening, Rånåsfoss, foreslår:

«Personalet ved samtlige offentlige og private kraftverk organiseres under ett forbund.»

Nordland faglige Samorganisasjon:

Sulitjelma faglige Utvalg foreslår:

«Det henstilles til Landsorganisasjonens kongress om å oppheve industriforbundsformen.»

Forslag fra forbundene.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund viser i skriv av 1. april 1954 til sine tidligere forslag når det gjelder forbundets organisasjonsområde og opprettholder disse.

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund tar i skriv av 15. mars 1954 opp følgende spørsmål:

- a) Organisasjonsplasingen for smelteverkene under henvisning til at forbundet mener at den elektriske smelteindustrien bør samles i ett forbund. Det viser til den del av smelteindustrien som i dag er tilsluttet Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund og peker på at arbeiderne ved rujernsverkene ved Christiania Spigerverk, A/S Bremanger Smelteverk, A/S Ardal og Sunndal Verk samt Norsk Jernverk A/S står tilsluttet Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
- b) Forbundet peker på at det innenfor papirindustrien er blitt bygd flere kjemiske avdelinger, f. eks. ved A/S Borregaard, og nevner klorfabrikken og cellulfabrikken.

- c) Forbundet viser til at det ved Saugbruksforeningen i Halden er framstilling av *teknisk sprit* og at arbeiderne her bør henhøre under Kjemisk Forbunds organisasjonsområde.
- d) Når det gjelder *plasticfabrikasjon* peker forbundet på at det eksempelvis ved Helly J. Hansen, Moss, lages plasticvarer, mens arbeiderne står tilsluttet andre forbund.
- e) Forbundet mener at *lampefabrikasjon*, som er utpreget glassarbeid, bør henhøre under Kjemisk Forbunds organisasjonsområde.

Norsk Kommuneforbund tar i skriv av 6. februar 1954 opp spørsmålet om:

- a) *Vei- og vedlikeholdsarbeidernes* organisasjonsforhold og foreslår:
 - Veivokterne og vedlikeholdsarbeiderne ved fylkenes og herredskommunenes veiarbeidsdrift organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.»
- b) I skriv av samme dato og årstall vises til kommunale installasjonsforretninger og forbundet foreslår:
 - Representantskapets vedtak i november 1947 om Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds virkeområde opprettholdes. Det opptas forhandlinger mellom Norsk Elektriker og Kraftstasjonsforbund og Norsk Kommuneforbund om forståelsen av vedtakets punkt 1. I tilfelle ikke enig- het oppnås, avgjøres saken av sekretariatet.»

Norsk Lokomotivmannsforbund foreslår i skriv av 4. mars 1954 at det fortsatt må få adgang til å bestå som eget forbund og at det blir gjort organisasjonsmessige vedtak herom.

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund peker i sitt skriv av 3. april 1954 på de grupper som ifølge organisasjonsmessige vedtak skal tilhøre forbundets organisasjonsområde, og gjør komitéen merksam på at det fremdeles er lønnstakere som hører inn under forbundets organisasjonsområde, men står tilsluttet andre forbund. Det foreslås at Organisasjonskomitéen legger fram innstilling om å godkjenne NNN's organisasjonsområde slik det er fastsatt i forbundets vedtekter, og at eventuelle andre forbund som har medlemmer ved bedrifter som går inn under forbundets organisasjonsområde overføres til NNN.

Lensmannsbetjentenes Landslag foreslår i skriv av 6. april 1954 at fast tilsatte lensmannsbetjenter som tjenestgjør i grensepolitiet, fortsatt bør organiseres i Lensmannsbetjentenes Landslag.

Saker oversendt komitéen etter vedtak av sekretariatet eller Voldgiftsnemnda.

Bedriftselektrikerne.

I en tvist mellom Norsk Elektriker- og Kraftstasjonforbund og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund fattet sekretariatet 4. august 1953 følgende beslutning:

«Spørsmålet om bedriftselektrikerens organisasjonsforhold oversendes til den av kongressen 1953 nedsatte organisasjonskomité.»

Fra *Drammen Elektrisitetsverks Arbeiderforening* forelå søknad av 22. mars 1954 om overflytting av medlemmer fra Norsk Kommuneforbund til Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.

Bergheim Stenbrudd.

I tvist mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund om organisasjonsforholdet ved Bergheim Stenbrudd, Strinda, ble det i Voldgiftsnemnda den 28. desember 1953 fattet vedtak om at tvisten skulle utstå inntil innstillingen fra den av kongressen i 1953 nedsatte organisasjonskomité foreligger og er behandlet av kongressen.

Norsk Ytong A/S og Norsk Siporex A/S.

I tvist mellom Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund om organisasjons- og overenskomstforholdet ved Norsk Ytong A/S og Norsk Siporex A/S besluttet Voldgiftsnemnda den 29. desember 1953 at nevnte tvist utstår inntil den av kongressen i 1953 valte organisasjonskomité's innstilling foreligger og er behandlet av kongressen.

Rjukan-banen.

I tvist mellom Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannsforbund når det gjelder krav fra sistnevnte forbund om overføring av lokomotivpersonalet ved Rjukan-banen, ble det i Voldgiftsnemnda den 28. desember 1953 besluttet at tvisten utstår inntil den av kongressen i 1953 valte organisasjonskomité's innstilling foreligger og er behandlet av kongressen.

Nybyggingsarbeid ved industrielle bedrifter.

Det foreligger en rekke tilfelle hvor Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund har tatt opp spørsmålet om nybyggingsarbeid ved industrielle bedrifter hvor bedriftens egne arbeidere utfører nybyggingsarbeid. Det vises til Norsk Hydro, Raufoss Ammunisjonsfabrikker m. fl.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde.

Foruten det rent prinsipielle spørsmål om Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjons- og virkeområde, foreligger det en rekke tvister med andre forbund om visse grupper av arbeidere.

- a) Norsk Kommuneforbund — en rekke kommunale elektrisitetsverk og kraftstasjoner.
- b) Tvist mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund når det gjelder Per Kure A/S i Oslo.
- c) Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund — Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund når det gjelder Johs. Bjerkes bedrift, Oslo.
- d) En rekke tvister med forbund om bedriftselektrikerne.

Skiferbruddenes organisasjonsmessige plassering.

Valdres Skiferbrudds Fagforening, avdeling 22 av Norsk Stenindustriarbeiderforbund, har i skriv av 24. desember 1953 reist spørsmålet om overflytting fra Norsk Stenindustriarbeiderforbund til Norsk Arbeidsmandsforbund. Saken er av Landsorganisasjonen den 21. oktober s. å. henvist til behandling i Organisasjonskomitéen.

Forslag fra forbundene kommet inn etter fristens utløp.

Norsk Treindustriarbeiderforbund viser i skriv av 29. april 1954 til organisasjonsforholdene ved snekkeri- og trevarebedrifter og foreslår at bedrifter som lager dører, vinduer, trapper og kjøkkeninnredninger og bedrifter som lager møbelplater og kryssfinér, skal høre inn under forbundets organisasjonsområde.

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund tar i skriv av 21. april opp følgende spørsmål:

- a) Forbundet viser til at det fremdeles ikke har fått overført fra Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund *bedriftslektrikerne*. Heller ikke arbeiderne ved *elektriske apparatfabrikker* og arbeiderne ved *radiofabrikkene*.
- b) Forbundet gjør merksam på at flere større *entreprenørforretninger* har gått til opprettelse av *egne mekaniske verksteder*. Saken har tidligere vært drøftet med Bygningsindustriarbeiderforbundet uten at man har kommet til enighet.
- c) Forbundet gjør merksam på at de har fått en rekke forespørsler fra bilarbeidere som er ansatt ved *rutebilselskaper* om å bli tilsluttet Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
- d) Forbundet tar opp igjen spørsmålet om organisasjonsforholdet ved de *militære verksteder og etablissementer* og viser til tidligere forslag.

Norsk Transportarbeiderforbund.

- a) Forbundet gjør i skriv av 4. mars 1955 merksam på at *avisbudene* ikke organisasjonsmessig er tilsluttet noe forbund. Dessuten mener forbundet at *pakkere og pakkersker* bør overføres til Transportarbeiderforbundet. Forbundet foreslår at:
 1. Avisbud, sjåførere, pakkere og pakkersker ved avisenes egne ekspedisjoner og andre private blad- og distribusjonssentraler organiseres i tilslutning til forbundet.
 2. Kontor- og øvrig personell som ikke skal stå tilsluttet vedkommende industriforbund (Centralforeningen for Boktrykkere eller Litografisk og Kjemigrafisk Forbund) organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.
- b) Forbundet gjør i skriv av 24. oktober 1955 merksam på at det ikke er enighet mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund om grenselinjene når det gjelder *lagerarbeidere i handelssektoren* og foreslår at protokoll av 1938 I og II endres til å lyde således:
 - I. Ved detaljforretninger, engrosforretninger i elektrisk materiell og i manufaktur- og skotøybransjen skal alle funksjonærer og arbeidere organiseres i NHKF.
 - II. Ved engrosforretninger, kombinerte engros- og detaljforretninger skal kontor- og ekspedisjonspersonell organiseres i NHKF. Resten av arbeiderne i NTF.

Merknad:

Ekspedisjonsfunksjonærer er de som leder og fordeler arbeidet. De lagerarbeidere og sjåførere som mottar ordre fra ekspeditørene eller direkte fra hovedkontoret og som i alt det vesentlige utfører manuelt arbeid, organiseres i NTF.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.

Med skriv av 20. januar 1956 oversendte forbundet forslag vedrørende forbundets organisasjonsområde sålydende:

•Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærers organisasjonsområde endres slik at det kan organisere arbeidsledere og tekniske funksjonærer i statlig, kommunal eller annen offentlig virksomhet.

Fortegnelse over saker som har foreligget til behandling.

Nedenfor følger fortegnelse over de saker Organisasjonskomitéen har hatt til behandling. Sakene er nummerert og saksnummeret følger saken senere i innstillingen.

Innledning.

- I. De prinsipielle hovedlinjer i organisasjonsoppbyggingen og utviklingen fram til i dag.
- II. Retningslinjer for behandlingen av organisasjonstvister.
- III. Forbundsvisse sammenslutninger.
 - A. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund—Norsk Murerforbund.
 - B. Norsk Centralforening for Boktrykkere, Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund og Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund.
 - C. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund— Norsk Støperiarbeiderforbund.
 - D. Norsk Jernbaneforbund — Norsk Lokomotivmannsforbund.
 - E. Norsk Stenindustriarbeiderforbund — Norsk Arbeidsmandsforbund.
 - F. Norsk Politiforbund, Norsk Fengselstjenestemannsforbund og Lensmannsbetjentenes Landslag.
 - G. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
 - H. Retningslinjer for sammenslutning av forbund.
- IV. Forsikringskassene.
- V. Forbundenes organisasjonsområder.
 1. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.
 2. Norsk Arbeidsmandsforbund — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
 - a) Anleggssektoren.
 - b) Steinbrudd. (Bergheim Stenbrudd, Strinda.)
 3. Norsk Arbeidsmandsforbund — Norsk Kommuneforbund. Vei- og vedlikeholdsarbeid.
 4. Norsk Stenindustriarbeiderforbund — Norsk Arbeidsmandsforbund. Skiferbruddene.
 5. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Arbeidsmandsforbund. Entreprenørenes mek. verksteder.
 6. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
 - a) Den elektriske smelteindustri.
 - b) A/S Ardal og Sunndal Verk.
 - c) Glødelampefabrikkene.
 7. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — Norsk Papirindustriarbeiderforbund.
 - a) De kjemiske avdelinger ved A/S Borregaard.
 - b) Framstilling av sulfitspritt ved Saugbruksforeningen.
 8. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. Lettbetong. (Norsk Ytong A/S og Norsk Siporex A/S.)
 9. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund — Norsk Bekledningsarbeiderforbund.

- A/S Helly J. Hansen, Moss.
10. Norsk Arbeidsmandsforbund, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund.
Anleggs- og tresektorene.
 11. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund — Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
A/S Per Kure og Johs. Bjerke, Oslo.
 12. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund — Norsk Kommuneforbund.
 - a) Kommunale installasjonsforretninger.
 - b) Henvendelse fra Drammens E-verks Arbeiderforening.
 - c) Midt-Helgeland Kraftlag.
 13. Nybyggingsarbeid ved industrielle bedrifter.
 14. Vaktmenn og vaktmestere.
 15. Norsk Tjenestemannslags organisasjonsområde.
 16. Militære bedrifter og etablissementer.
 17. Rengjøringskvinnenes organisasjonsforhold.
 18. Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund — Norsk Transportarbeiderforbund.
Fisketilvirkning.
 19. Norsk Transportarbeiderforbund — Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.
Rutebilselskapenes verksteder.
 20. Norsk Jernbaneforbund — Norsk Lokomotivmannsforbund.
Lokomotivpersonalet ved Rjukan-banen.
 21. Bedriftselektrikerens organisasjonsforhold.
 22. Norsk Transportarbeiderforbund — Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.
 - a) Avisbud, avisekspedisjoner, blad- og distribusjonssentraler.
 - b) Handelssektoren.
 23. Norsk Transportarbeiderforbund — Norsk Kommuneforbund.
Enbilseiernes organisasjonsforhold.
 24. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund — Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
Grenseavtale mellom forbundene.
 25. Norsk Treindustriarbeiderforbund — Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
Snekkeribedrifter og trevarefabrikker.
 26. Lensmannsbetjentenes Landslag — Norsk Politiforbund.
Grenseoppsynet (tidligere grensepolitiet).
 27. Norsk Papiindustriarbeiderforbund — Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.
Fløtningen.
 28. Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.
Forbundets organisasjonsområde.
Kalkverk, kalksteinsbrudd, kalkbrennerier, talkum- og dolomittmøller.
 29. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
 30. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund — Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund.
Merkantile funksjonærer ved hotellene.

VI. Dobbel medlemskap.

Retningslinjer for behandling av organisasjonstvister.

På Landsorganisasjonens kongress 1931 ble det etter forslag av redaksjonskomitéen vedtatt å velge en tvistenemnd på 7 medlemmer med 3 varamenn. Denne nemnd skulle behandle de tvistespørsmål som til enhver tid meldte seg, grensetvister, tvister om overføring av medlemmer eller grupper, tvister om retten til arbeid m. v.

Det ble ikke trukket opp retningslinjer for tvistenemndas behandling av de enkelte spørsmål, men det var naturlig at tvistenemnda støttet seg til de vedtak som var fattet av kongress, representantskap eller sekretariat i de forskjellige tvister som etter hvert ble forelagt nemnda til behandling. Tvistenemnda hadde ikke selv avgjørelsen av tvistespørsmålene. Denne myndighet var tillagt sekretariatet etter innstilling av nemnda.

Tvistenemnda som institusjon har bestått helt til kongressen 1953, da det ble vedtatt, i stedet for tvistenemnd, å velge en voldgiftsnemnd for kongressperioden, som med bindende virkning skulle avgjøre alle organisasjonsmessige tvistespørsmål.

Tvistenemnda som fungerte i perioden fra 1949 til 1953 savnet bl. a. sterkt nærmere retningslinjer for tvistenemndas arbeid. Den utarbeidet derfor en innstilling til sekretariatet i 1952, som sekretariatet forela representantskapet på møte 19. og 20. mai s. å., som vedtok innstillingen.

Organisasjonskomitéen er enig med tvistenemnda i, at i tilslutning til de rent prinsipielle organisasjonsmessige vedtak i organisasjonsoppbyggingen, er det nødvendig å ha visse retningslinjer for avgjørelsen av mulige tvister.

Tvistenemndas innstilling av 1952 er så vidt orienterende at Organisasjonskomitéen finner det nødvendig å medta denne i sin helhet, idet Organisasjonskomitéen stort sett har sluttet seg til de betraktninger tvistenemnda har gitt uttrykk for. Tvistenemndas innstilling var sålydende:

«Før 1923 bygde Landsorganisasjonen på tre forbundsformer i det private arbeidsliv, nemlig:

1. Fagforbund.
2. En blanding av fagforbund og industriforbund.
3. Et forbund som omfattet alle ikke faglærte arbeidere, herunder også en rekke spesialarbeidere. Hjelpearbeiderne og spesialarbeiderne var spredt over et stort område, og til dels utgjorde de hovedstyrken av arbeiderne i en rekke industrier.

Kongressen i 1923 vedtok en radikal omlegging av fagorganisasjonens organisatoriske oppbygging. For i praksis å gjennomføre oppbygging av de nye organisasjonsformer ble det nedsatt en nemnd (tvistenemnd), som i samråd med forbundene og om nødvendig ved beslutning i sekretariatet skulle søke å gjennomføre kongressens vedtak. Kongressen forutsatte den gang en sammenslutning av beslektede industrier i et fellesforbund, men hovedvekten måtte legges på å få samlet alle arbeidere som var beskjeftiget i en bestemt industri eller arbeidsgren i et fellesforbund.

Under behandlingen av disse spørsmål er det i en rekke tvister blitt hevdet forskjellige oppfatninger om hvilken hovedlinje som skulle følges. En rekke forbund mener at et selskap som driver forskjellige fabrikker på samme sted må betraktes som én bedrift, og arbeidernes organisasjonsforhold må avgjøres etter arten av den fabrikk som beskjeftiger de fleste arbeidere. Andre mener at det ikke kan tas hensyn til eiendomsforholdet til bedriften, men at det er de enkelte fabrikkers produksjon som må være avgjørende for hvilket forbund som skal ha organisasjons- og tariffretten ved fabrikkens (verksstedet).

Organisasjonskomitéen og tvistenemndene, som er valt etter kongressen i 1923, har alle uten unntak fulgt den linjen at oppbyggingen av den industrielle organisasjonsform må skje etter følgende prinsipper:

Arbeiderne ved en fabrikk, et verksted eller arbeidsplass må samles i ett forbund uten hensyn til deres faglige yrke. Således må alle fagarbeidere som er beskjeftiget på en arbeidsplass slutte seg til vedkommende industriorganisasjon, selv om flertallet av industriens arbeidere er ufaglærte. Bortsett fra enkelte tilfelle er det som regel mindre styrker av fagarbeidere som på denne måte er løst ut av sitt opprinnelige fagforbund og overført til de forskjellige industriorganisasjoner, eksempelvis jernarbeidere av forskjellige yrker som utfører reparasjonsarbeid ved fabrikkene, trearbeidere, malere osv. som kommer i samme stilling. Stort sett omfatter disse forskjellige fagarbeidere det ordinære reparasjons- og vedlikeholdsarbeid på vedkommende arbeidsplass. Fagens hovedstyrke har fått anledning til å opprettholde sine opprinnelige forbund, dog slik at de også har organisert ikke faglærte arbeidere innenfor sitt arbeidsområde, eksempelvis de grafiske fag, bakerne, slakterne og pølsemakerne osv. Disse forbund har således gjennomført industriforbundsformen for sine arbeidsområder.

Sammenslutningen av beslektede forbund er ikke gjennomført. Årsaken er motstand fra ett eller flere forbund mot denne sammenslutning. De hevder at de hverken industrielt eller fagmessig har noen produksjonsmessig forbindelse med hverandre, eksempelvis i næringsmiddelindustrien. Dette standpunkt er ikke riktig når det gjelder de tre forbund i den grafiske industri, og heller ikke når det gjelder Murerforbundet og Bygningsindustriarbeiderforbundet, samt Jern- og Metallarbeiderforbundet. Disse forbunds arbeidsområde har hver i sin gruppe så sterke produksjonsmessige tilknytningspunkter at de burde ha sluttet seg sammen i ett forbund for hver industri eller arbeidsområde. Elektrikerforbundet har fremdeles endel bedrifts-elektrikere som burde overføres til de respektive industriforbund.

Men ellers har forbundene stort sett gjennomført en industriell oppbygging av sin fagorganisasjon etter de retningslinjer som kongressen har vedtatt. Det oppstår imidlertid til stadighet tvister ved nyorganisering av arbeidere om hvilket forbund de skal stå tilsluttet. Tvistenemnda har fulgt den linje at man legger fabrikkens eller verkstedets hovedproduksjon til grunn for sin behandling av saken. Er det en fabrikk eller bedrift som beskjeftiger flere fag eller spesialarbeidergrupper, må bedriftens produksjon eller karakter være avgjørende for hvilket forbund arbeiderne bør stå tilsluttet. Er det spesialbedrifter som beskjeftiger seg med et spesialarbeid, må arbeiderne ved denne spesialbedrift organiseres i tilslutning til det forbund som har hovedstyrken av vedkommende fag- eller spesialarbeidergruppe. En henviser til tvisten om glassliperne i Drammen, i en rekke tvister mellom Treindustriarbeiderforbundet og Bygningsindustriarbeiderforbundet om arbeiderne ved trevarefabrikkene, tvisten mellom Jern- og Metallarbeiderforbundet og Kjemisk Forbund om vulkaniseringsverkstedene, behandlingen av de kommunale spesialbedrifter, som det kommunale bakeri i Trondheim, restauranten St. Halvard i Oslo og en rekke andre. På grunn av de vanskeligheter som er oppstått, mener tvistenemnda det er nødvendig å sekretariatet treffer avgjørd om hvilke prinsipper som skal legges til grunn ved behandlingen av organisasjonstvister. Det vil bli uholdbart hvis avgjørelsen skal treffes mer eller mindre tilfeldig. Det vil da for et enkelt forbund lett komme til å fortone seg slik, at det er sympatier eller antipatier som er avgjørende for de vedtak som treffes. Tvistenemnda har intet annet ønske enn å behandle alle spørsmål likt og etter bestemte retningslinjer.

Eksempler på tvister.

Det foreligger en rekke tvister hvor forbundene synes å innta forskjellige standpunkter, alt etter de interesser de har. Således kan de i to eller flere tvister innta forskjellige og motsatte standpunkter. Som eksempel kan nevnes 2 tvister som pågår mellom Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Treindustriarbeiderforbund.

Det ene gjelder tvist ved Moelven Bruk og den annen ved Axelsens bedrifter i Flekkefjord.

Twisten ved Moelven Bruk er innbrakt for tvistenemnda av Norsk Treindustriarbeiderforbund og gjelder følgende:

Moelven Bruk produserer landbruksredskaper og dessuten møbler av tre. Treindustriarbeiderforbundet hevder at bedriften må komme inn under Treindustriarbeiderforbundets område. Trearbeiderne ved møbelfabrikken og de trearbeidere som er beskjeftiget i bedriften for framstilling av landbruksredskaper, utgjør flertallet av bedriftens arbeidere og de må derfor fagmessig og industrielt tilhøre Treindustriarbeiderforbundet.

Jern- og Metallarbeiderforbundet hevder at alle arbeidere ved Moelven Bruk må tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundet, da bedriften må betraktes som et samlet hele, og at arbeiderne ved framstilling av landbruksredskaper, utgjør flertallet av bedriftens arbeidere, og at derav må følge at arbeiderne ved møbelfabrikken også må stå tilsluttet Jern- og Metallarbeiderforbundet.

I Flekkefjord krever Treindustriarbeiderforbundet at alle arbeiderne ved Axelsens bedrifter skal stå tilsluttet dette forbund. Axelsen har en tønnefabrikk, en karosserifabrikk og et mekanisk verksted. Arbeiderne i tønnefabrikken utgjør flertallet av den samlede arbeidsstokk og må stå tilsluttet Treindustriarbeiderforbundet. Forbundet henviser bl. a. til at det føres fellesregnskap for bedriften.

Jern- og Metallarbeiderforbundet inntar det standpunkt at karosserifabrikken og det mekaniske verksted er to selvstendige bedrifter som intet har med tønnefabrikasjon å bestille, og at de arbeider innenfor et område som skal tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Ved Helly Hansens bedrifter i Moss er det 4 forbund som har avdelinger, nemlig Tekstilarbeiderforbundet, Treindustriarbeiderforbundet, Bekledningsarbeiderforbundet og Jern- og Metallarbeiderforbundet.

Fagforeningsstyrene har krevd at det må bli én fagforening for disse bedrifter med en felles tariff. Det hender ofte at arbeiderne fra den ene avdeling blir overført til den annen avdeling og dette skaper vansker. Ved sådanne overføringer oppstår vansker med hensyn til arbeidsvilkårene. Hvert forbund har nemlig sin egen tariff med differensiering av lønnsvilkårene.

Kragerø Møbelfabrikk har 2 bedrifter, én som i hovedsak framstiller dører og vinduer og én som framstiller møbler. De to produksjoner foregår i 2 selvstendige bygninger på hver sin kant av byen, men Treindustriarbeiderforbundet hevder at det er dette forbund som skal ha begge bedrifter, under henvisning til at det er samme eier, med samme administrasjon og felles regnskap.

I Trondheim er en bedrift som framstiller ståltau, hvor arbeiderne står tilsluttet Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund. Den samme bedrift har en avdeling som framstiller manillatau. Arbeiderne der står tilsluttet Norsk Tekstilarbeiderforbund. Det har mellom de to forbund ikke vært noen tvist om den organisasjonsmessige oppdeling av arbeidsstyrken.

Når det gjelder bilverkstedene er det fremdeles uenighet mellom de

interesserte forbund om hvordan organisasjonsforholdet skal ordnes mellom de bedrifter som på en eller annen måte foretar reparasjon av biler eller bildeler. I Oslo er arbeidet sterkt spesifisert. De egentlige bilverksteder utfører det mekaniske arbeid ved bilreparasjoner. Det er andre selvstendige bedrifter, som hver for seg utfører annet reparasjons- eller fornyelsesarbeid til biler, eksempelvis gummivulkanisering. Tapetser- eller salmakerverksteder som utfører stoppingsarbeid til biler, andre spesialverksteder som utfører lakkeringsarbeid.

En har forstått det slik at Jern- og Metallarbeiderforbundet bestemt hevder at alt dette arbeid skal tilhøre Jern- og Metallarbeiderforbundets arbeids- og organisasjonsområde, selv om det er selvstendige bedrifter som utfører de forskjellige arbeidsoperasjoner.

Mellom en rekke andre foreligger tvister av liknende karakter som foran er nevnt. Når tvistenemnda skal behandle den slags saker, og lage innstilling for sekretariatet, ønsker en å følge bestemte linjer. Tvistenemnda anser det derfor riktig at sekretariatet trekker opp de prinsipielle retningslinjer som tvistenemnda bør følge i sin behandling av de forskjellige saker. Hittil har tvistenemnda fulgt den linje at arbeiderne i et fag så vidt mulig må samles i ett og samme forbund. Det er bare i de tilfelle hvor en bedrift beskjeftiger en rekke fag at alle fagets utøvere samles i den organisasjon som har fått bedriften som sitt organisasjonsområde. Eksempelvis alle arbeidere på skipsbyggerier må samles i Jern- og Metallarbeiderforbundet, alle arbeidere i bygningsindustrien i Bygningsindustriarbeiderforbundet, arbeiderne i trevareindustrien i Trevareindustriarbeiderforbundet, arbeiderne innenfor det kjemiske forbunds område i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund osv. Denne linje må også etter tvistenemndas oppfatning gjennomføres i de tilfelle hvor en og samme eier har en rekke forskjellige bedrifter. Eiendomsforholdet til bedriften kan ikke være avgjørende for hvilken organisasjon de forskjellige bedrifters arbeidere skal stå tilsluttet. Heller ikke om bedriften fører felles regnskaper og har en felles administrasjon for vidt forskjellige fabrikker. Dette med felles regnskaper kan vi for øvrig ikke skjønne det er mulig at noen bedrift fører som har forskjellige fabrikker og produksjonsgrener. Under alle omstendigheter må vel disse bedrifter føre spesialregnskaper for hver fabrikk for å holde rede på kalkulasjoner og bedriftsresultatene.

Et annet spørsmål kan være om det kan være praktisk å la et forbund få organisere samtlige arbeidere hos en arbeidsgiver som har forskjellige fabrikker når forholdet er at arbeiderne overføres fra den ene fabrikk til den andre, alt etter behovet og produksjonsmulighetene, og at disse overføringer er en alminnelig foreteelse.

Tvistenemnda har i møte den 10. november 1951 behandlet disse spørsmål og foreslår for sekretariatet, eventuelt for representantskapet, å treffe følgende vedtak:

Under henvisning til foranstående foreslår tvistenemnda at sekretariatet treffer vedtak om følgende retningslinjer for behandlingen av organisasjonsproblemerne:

1. Ved bedømmelsen av hvilket forbund som skal ha organisasjonsretten ved en fabrikk, et verksted eller i et arbeidsområde i det private arbeidsliv, skal arbeidets karakter legges til grunn.

Tvistenemnda skal fortsatt følge den linje at et fags utøvere så vidt mulig samles i ett forbund. Unntakelse herfra skjer når et fags arbeidere er beskjeftiget ved en fabrikk eller i en industri som et annet for-

- bund har fått tildelt som sitt organisasjonsområde. I det tilfelle skal alle arbeidere, uansett fag, organiseres i dette forbund.
2. Når en bedrift driver forskjellige selvstendige produksjoner, skal som regel arbeiderne i hver produksjonsgren organiseres i tilslutning til de respektive industriforbund. Har sådanne bedrifter felles lager og/eller felles transport, må disse arbeidere organiseres i den forening hvor arbeiderne i bedriftens hovedproduksjon skal stå.
 3. Ved en kombinert bedrift med forskjellige produksjonsgrener som utgjør et ledd i framstillingen av et samlet produkt, må organisasjonsretten tilhøre det forbund som fagmessig eller industrielt representerer flertallet av bedriftens arbeidere.
 4. Arbeidere ved en bedrift som driver forskjellige produksjonsgrener, og hvor arbeiderne ofte overføres fra en produksjonsgren til en annen, kan slutes sammen i det forbund som representerer bedriftens hovedproduksjon.
 5. Tvistenemnda skal i sin innstilling til sekretariatet anføre de grunner som har bevirket at en har fraveket hovedreglene for forbundets organisasjonsområder.

Uten å gå nærmere inn på problemet og kommenterte tvistenemndas anførsler, vil Organisasjonskomitéen foreslå at de retningslinjer som ble vedtatt av representantskapet i 1952 vedtas av kongressen med de endringer som er en følge av kongressens vedtak i 1953 om overgang fra tvistenemnd til voldgiftsnemnd.

Organisasjonskomitéen foreslår at kongressen gjør følgende vedtak:

Retningslinjer for behandlingen av organisasjonstvister.

1. Ved en bedømmelse av hvilket forbund som skal ha organisasjonsretten ved en fabrikk, et verksted eller i et arbeidsområde i det private arbeidsliv, skal arbeidets art legges til grunn.
Voldgiftsnemnda skal fortsatt følge den linje at et fags utøvere så vidt mulig samles i ett forbund. Unntakelse herfra skjer når et fags arbeidere er beskjeftiget ved en fabrikk eller i en industri som et annet forbund har fått tildelt som sitt organisasjonsområde. I det tilfelle skal alle arbeidere, uansett fag, organiseres i dette forbund.
2. Når en bedrift driver forskjellige selvstendige produksjoner, skal som regel arbeiderne i hver produksjonsgren organiseres i tilslutning til de respektive industriforbund. Har sådanne bedrifter felles lager og/eller felles transport, må disse arbeidere organiseres i den forening hvor arbeiderne i bedriftens hovedproduksjon skal stå.
3. Ved en kombinert bedrift med forskjellige produksjonsgrener som utgjør ledd i framstillingen av et samlet produkt må organisasjonsretten tilhøre det forbund som produksjonsmessig representerer flertallet av bedriftens arbeidere.

4. Arbeidere ved en bedrift som driver forskjellige produksjons-grener, og hvor arbeiderne ofte overføres fra en produksjons-gren til en annen, kan slttes sammen i det forbund som repre-senterer bedriftens hovedproduksjon.
5. Voldgiftsnemnda skal i sin avgjørelse anføre de grunner som ha: bevirket at en har fraveket hovedreglene for forbundenes organisasjonsområder.

SAMMENSLUTNING AV FORBUND

A. NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND OG NORSK MURERFORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: *Kongressen er fortsatt av den oppfatning at en sammenslutning av Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Murerforbund er riktig og henstiller til de to forbund å arbeide videre med sammenslutnings-spørsmålet.*

B. NORSK CENTRALFORENING FOR BOKTRYKKERE. NORSK BOK-BINDER- OG KARTONNASJEFORBUND OG NORSK LITOGRAFISK OG KJEMIGRAFISK FORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: *Kongressen er fortsatt av den oppfatning at en sammenslutning av Norsk Centralforening for Boktrykkere, Norsk Bokbinder- og Kartonnasje-arbeiderforbund og Norsk Litografisk og Kjemigrafisk Forbund er prin-sipielt riktig, og henstiller til disse forbund å arbeide videre med sammen-slutningsspørsmålet.*

Kongressen understreker at inntil denne sammenslutning kan skje, må det etableres et intimt samarbeid mellom forbundene om alle spørsmål av felles karakter, spesielt tariffspørsmål.

C. NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND — NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag:

1. *Kongressen er fortsatt av den oppfatning at en sammenslutning av de to forbund er prinsipielt riktig, og henstiller til Jern- og Metallarbeider-forbundet og Støperiarbeiderforbundet å arbeide videre med sammen-slutningsspørsmålet.*
2. *Kongressen understreker at inntil en sammenslutning kan skje, må det i henhold til Støperiarbeiderforbundets gjenopptakelsesbetingelser, punkt 4, vedtatt av representantskapet 19.—20. januar 1953, etableres sam-arbeid mellom forbundene om alle organisasjonsspørsmål så vel som tariffspørsmål.*

D. NORSK JERNBANEFORBUND — NORSK LOKOMOTIVMANNS-FORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: *Kongressen er fortsatt av den oppfatning at en sammenslutning av Norsk Jernbaneforbund og Norsk Lokomotivmannsforbund er prinsipielt riktig, og henstiller til de to forbund å arbeide videre med spørsmålet.*

E. NORSK STENINDUSTRIARBEIDERFORBUND — NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: *Norsk Stenindustriarbeiderforbund pålegges å slutte seg sammen med Norsk Arbeidsmandsforbund.*

F. NORSK POLITIFORBUND — NORSK FENGSELSTJENESTEMANNFORBUND OG LENSMANNSBETJENTENES LANDSLAG

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: *Sekretariatet får i oppdrag å fortsette arbeidet for en sammenslutning av Norsk Politiforbund, Norsk Fengselstjenestemannsforbund og Lensmannsbetjentenes Landslag i samarbeid med de angjeldende forbund, fra det tidspunkt det måtte være hensiktsmessig.*

G. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND — NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Dette spørsmål har vært drøftet og det har vært kontakt mellom forbundene. Den 23. juni fikk imidlertid Organisasjonskomitéen melding om at landsstyret i Papirindustriarbeiderforbundet ikke fant at det for tiden hadde noen interesse å diskutere dette spørsmål. Organisasjonskomitéen har derfor ikke tatt saken opp til realitetsbehandling.

M. RETNINGSLINJER FOR SAMMENSLUTNING AV FORBUND

Etter forslag av Organisasjonskomitéen av 1946 vedtok representantskapet 20.—22. september 1948 retningslinjer for sammenslutning av forbund. Organisasjonskomitéen har gått igjennom disse retningslinjer og er kommet til det resultat at de fortsatt bør være gjeldende som hovedrettesnor for forbundsvise sammenslutninger. Det er dog nødvendig med enkelte redaksjonelle endringer. Organisasjonskomitéen vil derfor foreslå at kongressen gjør følgende vedtak:

Retningslinjer for sammenslutningen av forbund.

1. Når to eller flere forbund slutes sammen, overtar fellesforbundet alle økonomiske forpliktelser som spesialforbundene har til andre organisasjoner, institusjoner eller enkeltpersoner.
2. Ved sammenslutningen av forbund må medlemmene sikres mot økonomisk tap av opparbeidede rettigheter i organisasjonen. Rettigheter i spesialforbundene og i fellesforbundet må dog sees i sammenheng slik at medlemmenes samlede rettigheter i spesialforbundene og fellesforbundet blir avveid på en riktig måte, men hovedprinsippet må være at intet medlem påføres tap ved sammenslutningen.
3. Ved sammenslutning av forbund overtar fellesforbundet spesialforbundenes alle aktiva hvis det ikke er enighet mellom forbundene om noe annet.
4. Ved sammenslutning av forbund skal spesialforbundenes medlemmer gis betryggende garanti for at deres faglige rettigheter blir respektert og faggrensene overholdt.
5. Spesialforbundene garanteres til enhver tid en rimelig representasjon i fellesforbundet så vel i administrasjonen, forbundsstyret som i landsstyret og landsmøtene.

6. De forbund som skal slutes sammen, pålegges å velge et organisasjonsutvalg med like mange representanter fra hvert forbund, med oppdrag å utrede alle spørsmål som står i forbindelse med en sammenslutning. Sekretariatet velger 1 representant til hvert organisasjonsutvalg. Sekretariatets representant sammenkaller organisasjonsutvalget og leder dets møter.

Forsikringskassene.

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: Kongressen henstiller til sekretariatet i samarbeid med forbundene å arbeide videre med spørsmålet om felles forsikringskasse for Landsorganisasjonens medlemmer, slik at det blir ensartede regler ved ytelser, samt kontingent til forsikringskassen.

V.

Forbundenes organisasjonsområder.

1. NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Organisasjonskomitéen konkluderer sin innstilling med følgende forslag: Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund omdannes til et elektrisitetsforsyningsforbund med følgende organisasjonsområde:

- A. Elektrisitetsforsyning (inklusive produksjon, transformasjon og fordeling av elektrisitet, drift og daglig vedlikehold av anlegget når arbeidet utføres av anlegget selv.)
1. Kraftstasjoner. Unntatt herfra er mindre bedriftsstasjoner og hjelpeaggregater.
 2. Dampsentraler.
 3. Samkjøringssentraler for elektrisk kraft.
 4. Transformatorstasjoner.
 5. Elektrisitetsverk (fordelingsverk).
 6. Fordelingsnett.
- B. Den elektriske montasje av nye kraftstasjoner, sekundærstasjoner, omformerstasjoner og likeretteranlegg.
- C. Linjebjugging i den utstrekning dette arbeid utføres av elektrisitetsverkene (fordelingsverkene) i egen regi.
- D. Installasjon av lys og kraft. Unntatt herfra er installasjoner og vedlikehold i bedrifter og dens boliger, samt i kommunenes egne eiendommer, utført av bedriftens eller kommunens egne elektrikere (bedriftselektrikere). Unntak gjelder ikke for Borregård og andre bedrifter som har egne avdelinger som utelukkende driver med installasjoner i bedriftens hus.
- E. Radioserviceverksteder.
- F. Montasje av elektriske heiser.
- G. Nyanlegg, reparasjoner og vedlikehold av det elektriske utstyr ombord i skip, såframt dette arbeid bortsettes til installasjonsfirmaer.
- H. Elektromekaniske reparasjonsverksteder.

II.

Samarbeidskomité.

1. Da elektrikerfaget generelt er underlagt offentlige lovbestemmelser både når det gjelder arbeidets utførelse, opplæring og minstebestemmelser for fagarbeidere, opprettes en samarbeidskomité for å samordne behandlingen av disse spørsmål.

2. Samarbeidskomitéen ledes av Landsorganisasjonen og skal omfatte foruten Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, de forbund som har et større antall elektrikere som medlemmer. Sekretariatet avgjør hvilke forbund som skal være med i samarbeidskomitéen.
3. Hvert forbund oppnevner to representanter og Landsorganisasjonen velger formann.
4. Samarbeidskomitéen oppnevnes straks kongressens vedtak om opprettelse av et elektrisitetsforsyningens forbund er gjennomført.

Her var det gjort disse protokolltilførsler:

Bjarne Klafstad:

«Skipsmontasje.

Installasjonen ombord i skip atskiller seg i prinsippet ikke fra annen installasjonsvirksomhet, men er underlagt de samme forskrifter og offentlige bestemmelser. Ved bedrifter som driver elektrisk installasjon i land er denne virksomhet underlagt Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds område. Det er etter min mening ingen grunn til å gjøre noen avvikelser for skipsinstallasjon. Jeg stemmer derfor for at skipsmontasje blir underlagt Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde, uansett om installasjonene utføres av installasjonsfirma eller skipsbyggeri.

Radiofabrikker.

Produksjon av kringkastingsmottakere (radio) er organisert på en slik måte at det, etter min mening, ikke bryter med industriforbundsformens krav om én organisasjon på én arbeidsplass om denne produksjon blir underlagt Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde. Produksjonen av kringkastingsmottakere er av en så særegen art at det bl. a. av opplæringshensyn er nødvendig at produksjon, montasje og service blir samlet i en og samme organisasjon. Jeg stemmer derfor for at produksjon av kringkastingsmottakere blir underlagt Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde.»

Karl Furuskjegg viste til representantskapets vedtak av november 1947 om Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds virkeområde og stemte for at dette vedtak opprettholdes.

2. NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND — NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

a) Anleggssektoren.

Her konkluderte Organisasjonskomitéen med dette forslag:

1. Avtalen av 7. januar 1957 mellom Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund om grenselinjene i organisasjons- og tariffområdet mellom de to forbund godkjennes.
2. Kongressen forutsetter at kartellsamarbeidet fortsetter.

b) Steinbrudd. (Bergheim Steinbrudd, Strinda.)

Organisasjonskomitéen konkluderte med dette forslag:

1. Steinbrudd som leverer stein i det åpne marked organiseres i Norsk Arbeidsmandsforbund.
2. Steinbrudd som tilhører en enkelt entreprenør og kun leverer stein til eget brudd, organiseres i det forbund hvor entreprenørens øvrige arbeidere er organisert.

3. NORSK KOMMUNEFORBUND
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Vei- og vedlikeholdsarbeid.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. *Alt arbeid på offentlige veier skal organisasjons- og tariffmessig høre inn under Norsk Arbeidsmandsforbund.*
2. *Annet arbeid som utføres av kommunene i egen regi, skal organisasjons- og tariffmessig høre inn under Norsk Kommuneforbund.*
3. *Ved kortvarig arbeid innenfor det annet forbunds organisasjons- og tariffområde skal det, i samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter § 19, ikke finne sted overføringer.*
4. *I de tilfelle hvor ett av de to forbund ikke har avdeling på stedet eller i distriktet som medlemskapet kan overføres til, utsettes overføringen inntil det er skapt forutsetning for denne. Forbundene plikter å holde hverandre underrettet om disse tilfelle.*
5. *Etter hvert som medlemmene blir overført sørger forbundene for snarest mulig å frigjøre seg for de tariffoppliktelser som er inngått innenfor det annet forbunds tariffområde, slik at vedkommende forbund kan tre inn som tariffpart.*

4. NORSK STENINDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Skiferbruddene.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. *Arbeiderne ved skiferbruddene organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.*
2. *De arbeidere ved skiferbruddene som er organisert i Norsk Stenindustriarbeiderforbund, overføres til Norsk Arbeidsmandsforbund.*

5. NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND —
NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

Entreprenørenes Mek. Verksteder.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. *Entreprenørenes Mek. Verksteder som utelukkende betjener vedkommende entreprenører går inn under det forbund som har vedkommende entreprenørforretning som sitt organisasjonsområde.*
2. *Entreprenørenes Mek. Verksteder som utfører arbeid for andre entreprenører eller deltar i konkurransen på det åpne marked hører inn under Norsk Jern- og Metallarbeiderforbunds organisasjonsområde.*

6. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

a) *Den elektriske smelteindustri.*

Her hadde ikke Organisasjonskomitéen funnet grunn til å ta saken opp til realitetsbehandling og fremme forslag til endring overfor kongressen.

b) *A/S Ardal og Sunndal Verk.*

Her konkluderte Organisasjonskomitéen med følgende forslag:

Da glødelampefabrikkene er elektrotekniske fabrikker skal arbeiderne ved disse fortsatt organiseres i Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

7. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

a) *De kjemiske avdelinger ved A/S Borregaard.*

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds forslag kan ikke tiltres. A/S Borregaard skal fortsatt høre inn under Norsk Papiindustriarbeiderforbunds organisasjonsområde.

Karsten Torkildsen stemte for dette forslaget:

«Følgende avdelinger innenfor A/S Borregaard må betraktes som typiske kjemiske avdelinger, nemlig klorfabrikken, cellulffabrikken og aldehydfabrikken, og må etter de retningslinjer som er trukket opp, henhøre under Kjemisk Industriarbeiderforbunds organisasjonsområde.»

8. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Lettbetong. (Norsk Ytong A/S og Norsk Siporex A/S).

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. *Framstilling av ytong og siporex og andre lettbetonger hører inn under Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds organisasjonsområde.*
2. *Arbeidernes medlemskap og tarifforholdet overføres til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.*

9. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK BEKLEDNINGSARBEIDERFORBUND

A/S Helly J. Hansen, Moss.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

Da framstillingen av plastic er et ledd i ferdigvareproduksjonen, og den alt overveiende del av arbeiderne er beskjeftiget i denne, skal arbeiderne ved bedriften fortsatt stå organisert i Bekledningsarbeiderforbundet.

10. NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND —
NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND OG
NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Anleggs- og tresektorene.

Organisasjonskomitéen beklaget at det ikke hadde vært mulig å finne fram til en rasjonell løsning, og det ble derfor ikke fremmet noe konkret forslag. Walter Kristiansen viste til samarbeidsavtalen mellom Bygningsindustriarbeiderforbundet og Arbeidsmandsforbundet.

11. NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND —
NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

Per Kure A/S og Johs. Bjerke, Oslo.

Begge tvistene hadde vært behandlet av Organisasjonskomitéen, men da Jern- og Metallarbeiderforbundet meddelte at det ville konferere med Elektriker- og Kraftstasjonsforbundet på ny, ble det ikke fremmet noe forslag.

12. NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND — NORSK KOMMUNEFORBUND

- a) Kommunale installasjonsforretninger.
- b) Henvendelse fra Drammen E.verks arbeiderforening.
- c) Midt-Helgeland Kraftlag.

Organisasjonskomitéen viste til sitt forslag under V, sak 1. Hvis dette forslag ble vedtatt, bortfalt de 3 ovenfor nevnte saker.

13. NYBYGGINGSARBEID VED INDUSTRIELLE BEDRIFTER

Organisasjonskomitéen foreslo:

1. Alt arbeid som utføres av private entreprenører hører inn under de respektive forbunds organisasjons- og tariffområde.
2. Nybyggings-, forandrings- og tilbyggingsarbeid som utføres av bedriften i egen regi, skal også høre inn under de respektive forbunds organisasjons- og tariffområde, såfremt arbeiderne utelukkende er beskjeftiget med dette arbeid.
3. Reparasjons- og vedlikeholdsarbeid, nybyggingsarbeid, forandringer og tilbyggingsarbeid av mindre omfang, som utføres av bedriftens egne arbeidere, hører inn under vedkommende industriforbunds organisasjons- og tariffområde.
4. Nybyggingsarbeid, forandringer og tilbyggingsarbeid av mindre omfang skal dog ikke utføres på ringere vilkår enn fastsatt i de respektive forbunds tariffavtaler. Vedkommende industriforbund plikter å påse at dette blir overholdt.

14. VAKTMENN OG VAKTMESTERE

Organisasjonskomitéen konkluderte dette forslaget:

- a) Vaktmenn og vaktmestere ved statlige institusjoner og kontorer organiseres i tilslutning til vedkommende statsforbund.
- b) Vaktmenn og vaktmestere ved kommunale skole, gamle- og pleiehjem, kommunale boligbygg osv. samt medisinal anstalter, organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.
- c) Vaktmenn og vaktmestere i industrielle bedrifter organiseres i tilslutning til vedkommende industriforbund.
- d) Bryggevakt og vakt ombord i fartøyer organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.
- e) Vaktmenn og vaktmestere for øvrig organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.

15. NORSK TJENESTEMANNSLAGS ORGANISASJONSOMRADE OG

16. MILITÆRE BEDRIFTER OG ETABLISSEMENTER

Organisasjonskomitéen konkluderer med dette forslag:

1. Kongressen finner det for tiden ikke hensiktsmessig å gå til dannelse av et eget Forsvarsetatens forbund.
2. Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund beholder som sitt organisasjonsområde henholdsvis militære anlegg, festninger, beskyttelsesrom, flyplasser m. v. i den utstrekning som arbeidet kan betegnes som vanlig anleggsarbeid, og nybyggingsarbeid, reparasjoner og utvidelser hvor arbeidet utføres i enterprise eller at det er et slikt omfang at det ikke kan betegnes som vanlig vedlikeholdsarbeid.
3. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund beholder som sitt organisasjonsområde de mekaniske verksteder, reparasjonsverksteder av enhver art

hvor det vesentlige reparasjonsarbeid fagmessig må betraktes som jern- og metallarbeid (se for øvrig pkt. 5). Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund organiserer dessuten personellet på flyplassene som hittil.

4. Norsk Tjenestemannslag får som sitt organisasjonsområde alle de øvrige tjenestemenn og arbeidere innenfor Forsvarsetaten som ikke er nevnt i pkt. 2 og 3.
5. Sekretariatet bemyndiges til sammen med Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund og Norsk Tjenestemannslag å trekke opp nærmere retningslinjer for avgrensingen mellom de to forbund. En bør ved denne avgrensing søke å følge den linje at bare ett forbund, så langt dette er praktisk mulig, får organisasjons- og tariffområdet på det enkelte arbeidssted.
6. Arbeidere som er organisert i andre forbund enn de som er nevnt i punktene foran, overføres til Norsk Tjenestemannslag så snart forbundene har frigjort seg fra tariffavtalene med Forsvarsdepartementet.

17. RENGJØRINGSKVINNENES ORGANISASJONSFORHOLD

Organisasjonskomiteén foreslo at kongressen gjorde følgende vedtak:

1. Rengjøringskvinner i offentlige og private industriforetak organiseres i de respektive industriforbund.
2. Rengjøringskvinner på nybygg organiseres i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.
3. Rengjøringskvinner i kommunale og fylkeskommunale foretak og etater organiseres i Norsk Kommuneforbund.
4. Rengjøringskvinner i statlige institusjoner organiseres i de respektive etatsforbund i den utstrekning sådanne er opprettet. For øvrig i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.
5. Rengjøringskvinner for øvrig organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.

18. NORSK NÆRINGS- OG NYDELSESMIDDELARBEIDERFORBUND — NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

Fisketilvirkning.

Organisasjonskomiteén konkluderte med følgende forslag:

Representantskapets vedtak av september 1948 skal fortsatt være gjeldende som retningslinjer for den organisasjonsmessige plassering av arbeidere som er beskjeftiget med fisketilvirkning.

19. NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND — NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

Rutebilselskapenes verksteder.

Organisasjonskomiteén foreslo at det ble gjort dette vedtak:

Rutebilselskapenes verksteder skal fortsatt høre inn under Norsk Transportarbeiderforbunds organisasjonsområde.

20. NORSK JERNBANEFORBUND— NORSK LOKOMOTIVMANSFORBUND

Lokomotivpersonalet ved Rjukanbanen.

Organisasjonskomiteén konkluderte med følgende forslag:

Norsk Lokomotivmannsforbunds henvendelse om overflytting av 7 loko-

motivførere ved Rjukanbanen fra Norsk Jernbaneforbund til Norsk Lokomotivmannsforbund kan ikke imøtekommes.

21. BEDRIFTSELEKTRIKERNES ORGANISASJONSFORHOLD

Organisasjonskomitéen viste til V, sak 1 og konkluderte med følgende forslag:

Tidligere vedtak om at bedriftselektrikerne skal stå tilsluttet de respektive industriforbund opprettholdes.

22. NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND — NORSK HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND

a) Avisbud, avisekspedisjoner, blad- og distribusjonssentraler.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. Pakkere, sjåførere og avisbud ved avisenes egne ekspedisjoner samt ved distribusjonssentraler for aviser organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.
2. Sjåførere ved Narvesens Kioskkompani, Bladsentralen og Ekspedisjonssentralen samt eventuelle liknende foretak, organiseres i tilslutning til Norsk Transportarbeiderforbund.
3. Personalet for øvrig i foretak som nevnt i pkt. 2, organiseres i tilslutning til Norges Handels- og Kontorfunksjonærerers Forbund.

b) Handelssektoren.

Etter forhandlinger vedtok Organisasjonskomitéen følgende beslutning:

•Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærerers Forbund velger hver 2 representanter som sammen med Organisasjonskomitéens formann og sekretær foretar befaringer og utredning av saken. Resultatet foreligger Organisasjonskomitéen til endelig behandling og innstilling, som foreligger Landsorganisasjonens kongress i mai 1957.»

Hensikten med dette vedtaket var at de to forbund og Organisasjonskomitéen skulle få det best mulige materiale for bedømmelse av forholdet, og at Organisasjonskomitéens eventuelle endelige innstilling kunne foreligger kongressen som særskilt sak.

De to forbunds styrever har tiltrådt Organisasjonskomitéens vedtak. En vil derfor komme tilbake til spørsmålet med en særskilt innstilling til kongressen.

Denne innstilling fra Organisasjonskomitéen er referert senere.

23. NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND — NORSK KOMMUNEFORBUND

Enbildeiernes organisasjonsforhold.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

Norsk Transportarbeiderforbund har organisasjons- og avtaleretten for alle enbildeiere som har bevilling for ervervsmessig transport med lastebil (såkalt leievognsbevilling). Herunder de eventuelle sjåførere og hjelpemansker som disse nytter.

Unntatt fra denne regel er de lastebildeiere som utelukkende er beskjeftiget i skog- og landbruk og i stat eller kommune, så lenge det for disse foreligger avtaler med de respektive forbund som regulerer deres lønns- og arbeidsvilkår.

24. NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Grenseavtale mellom forbundene.

Under medvirkning av Organisasjonskomitéen oppnådde man enighet om en ny samarbeidsavtale som er tiltrådt av begge forbund, og Organisasjonskomitéen konkluderte med å foreslå:

1. *Det framlagte forslag til samarbeidsavtale mellom Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund og Norsk Skog- og Landarbeiderforbund godkjennes.*
2. *Samarbeidsavtalen kan ikke sies opp uten etter godkjenning av sekretariatet.*

25. NORSK TREINDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Snekkeribedrifter og trevarefabrikker.

I skriv av 3. november trakk Norsk Treindustriarbeiderforbund denne saken tilbake, og Organisasjonskomitéen viser for øvrig til sak V. 10.

26. LENSMANNSBETJENTENES LANDSLAG —
NORSK POLITIFORBUND

Grenseoppsynet (tidligere grensepolitiet).

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

Grenseoppsynet hører inn under Norsk Politiforbunds organisasjonsområde.

27. NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK SKOG- OG LANDARBEIDERFORBUND

Organisasjonskomitéen la fram dette forslaget:

1. *Alt arbeid ved fløtning hører inn under Norsk Skog- og Landarbeiderforbunds organisasjonsområde.*
2. *Fløtterne ved Drammensvassdraget, Glommavassdraget og Nedre Lågen overføres fra Norsk Papiindustriarbeiderforbund til Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.*

28. NORSK FORBUND FOR ARBEIDSLEDERE
OG TEKNISKE FUNKSJONÆRER

Forbundets organisasjonsområde.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

Representantskapet får bemyndigelse til, etter innstilling fra sekretariatet, å avgjøre NFATF's organisasjonsområde.

29. NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND —
NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND —
NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Kalkverk, kalksteinsbrudd, kalkbrennerier, talkum- og dolomittmøller.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. *Arbeiderne ved kalksteinsbrudd, kalkverk, kalkbrennerier, talkum- og dolomittmøller, som kun leverer til egen bedrift, skal organiseres i vedkommende industriforbund som har bedriften som sitt organisasjonsområde.*
2. *Arbeiderne ved de øvrige bedrifter av samme art som nevnt under punkt 1, og som leverer i det åpne marked, skal organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.*

30. NORGES HANDELS- OG KONTORFUNKSJONÆRERS FORBUND — NORSK HOTELL- OG RESTAURANTARBEIDERFORBUND

Merkantile funksjonærer ved hoteller.

Organisasjonskomitéen foreslo:

Representantskapets vedtak av 20.—22. september 1948 opprettholdes. Vedtaket er sålydende:

«Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund gis rett til å organisere alle personer som er beskjeftiget ved hoteller, restauranter, kaféer og bevertningssteder.»

VI.

DOBBELT MEDLEMSKAP

A. Det dobbelte medlemskap for fiskerioppsynsfunksjonærer.

Organisasjonskomitéen foreslo:

«Norsk Tjenestemannslags forslag om adgang til dobbelt medlemskap for fiskerioppsynsfunksjonærer kan ikke imøtekommes. En viser til Landsorganisasjonens vedtekter § 19 om overflytting av medlemskap når medlemmet har fått sysselsetting i et yrke som ligger innenfor et annet forbunds virkeområde.»

B. Dobbelt medlemskap for bistillinger og deltidsbeskjeftigelse.

Organisasjonskomitéen konkluderte med følgende forslag:

1. Med utgangspunkt i avtalen mellom Norsk Musikerforbund og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon når det gjelder stillinger eller yrker som utføres som biyrker, godkjenner kongressen dobbelt medlemskap. Forutsetningen er at vedkommende er tilsluttet Landsorganisasjonen gjennom det forbund som har organisasjonsområdet for hans hovedyrke.
2. Sekretariatet får fullmakt til å fatte vedtak om dobbelt medlemskap og treffe avtale med de interesserte forbund herom.

Avslutning.

Organisasjonskomitéen avslutter sin innstilling med disse ordene:

Organisasjonskomitéens innstilling har tatt uvanlig lang tid.

Arsaken er blant annet at komitéen før den påbegynte sitt arbeid, ønsket å samle alt foreliggende materiale om organisasjonsforholdene, både av hensyn til eget arbeid og av hensyn til Landsorganisasjonens arkiv. Materialet er omtalt foran.

Komitéens arbeidsmåte har dessuten krevd atskillige konferanser, møter og til dels befaringer, som har tatt sin tid.

Året 1956 har også vært sterkt belastet med forhandlinger og meklinger som førte til at komitéen ikke fikk avsluttet sitt arbeid så tidlig som den hadde ønsket.

Organisasjonskomitéen hadde gjerne ønsket å komme lenger i retning av forenkling av organisasjonsapparatet enn hva nærværende innstilling gir uttrykk for, men som anført har komitéen i de aller fleste tilfelle valt forhandlingslinje i stedet for å foreslå beslutninger som mer eller mindre ville bli stående som papirbestemmelser.

Komitéen håper imidlertid at en ved å ta tiden til hjelp skal kunne gjennomføre de endringer komitéen har ansett ønskelige og som har gitt seg uttrykk i henstillinger om å arbeide videre med saken i kommende kongressperiode.

Oslo, den 9. januar 1957.

Alf Andersen. Walter Kristiansen. Karl Furuskjegg. Rolf H. Olsen.
Karsten Torkildsen. Bjarne Klafstad. Olaf Askeland.
Paul Engstad, sekretær.

En tilleggsinnstilling.

På kongressen ble denne tilleggsinnstillingen lagt fram:

V. 22. Norsk Transportarbeiderforbund —
Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

b) Handelssektoren.

Under behandlingen av denne sak vedtok Organisasjonskomitéen følgende:

«Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund velger hver 2 representanter som sammen med Organisasjonskomitéens formann og sekretær foretar befaringer og utredning av saken. Resultatet forelegges Organisasjonskomitéen til endelig behandling og innstilling, som forelegges Landsorganisasjonens kongress i mai 1957.»

Da det dessverre har vist seg umulig å holde den vedtatte timeplan, foreslår Organisasjonskomitéen at kongressen gjør slikt vedtak:

Representantskapet gis fullmakt til etter innstilling fra organisasjonskomitéen og sekretariatet å ta avgjørelse i spørsmålet om grenseforholdet mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund for så vidt det gjelder handelssektoren.

For Organisasjonskomitéen

Alf Andersen
formann.

Paul Engstad
sekretær.

Sekretariatets innstilling.

Sekretariatet la fram følgende innstilling på kongressen:

Sekretariatet har i møte 12. mars 1957 behandlet Organisasjonskomitéens innstilling om forbundenes virkeområde. Sekretariatet ga sin tilslutning til Organisasjonskomitéens innstilling med følgende endringer:

III E — Norsk Stenindustriarbeiderforbund — Norsk Arbeidsmandsforbund (s. 50—57).

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen henstiller innstendig til Norsk Stenindustriarbeiderforbund i løpet av kommende kongressperiode å slutte seg sammen med Norsk Arbeidsmandsforbund.

Alf Andersen og Karsten Torkildsen stemte for organisasjonskomitéens innstilling.)

V — 14. — Vaktmenn og vaktmestre (s. 116—117).

Sekretariatet innbyr kongressen til å vedta følgende endring i pkt. e:

Vaktmenn for øvrig organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund.

Som nytt pkt. f:

Vaktmestre for øvrig organiseres i tilslutning til Norsk Arbeidsmandsforbund eller Norsk Kommuneforbund.

(Alf Andersen, Karsten Torkildsen, Odin Rønbeck og A. K. Lien stemte for Organisasjonskomitéens innstilling.)

V — 15 og 16. — Norsk Tjenestemannslags organisasjonsområde og militære bedrifter og etableringer (s. 117—145).

Sekretariatet innbyr kongressen til å gjøre vedtak om at pkt. 4 (side 145) gis følgende tilføyelse:

— eller kommer inn under Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærers organisasjonsområde.

Alf Andersens redegjørelse om Organisasjonskomitéens innstilling.

Formannen i Organisasjonskomitéen av 1953, Alf Andersen, ga en lengre redegjørelse for innstillingen og uttalte herunder bl. a.:

Av innstillingen til kongressen 1953 framgår det at sekretariatet ønsket på denne kongress å få en utførlig behandling av organisasjonsspørsmålene. Det vises blant annet til at etter krigen har ikke denne sak vært oppe til drøfting på kongressen. Det var representantskapet som i 1948 tok stilling til Organisasjonskomitéen av 1946's innstilling og fattet de nødvendige vedtak. Dette er kanskje for oss litt ekstraordinært når vi har vært vant til at på alle kongresser fra 1911 til 1938 har organisasjonsspørsmålet og organisasjonsproblemene vært et av hovedpunktene på kongressens dagsorden.

En må gå ut fra at hovedmotivet til sekretariatets innstilling i 1953 var at kongressen i år gjennom Organisasjonskomitéens utredning skulle kunne danne seg en mening om hvorvidt det hadde lyktes å tilpasse organisasjonsapparatet til den tekniske og organisasjonsmessige utvikling. Rett omskrevet: Om vi kan si at vårt organisasjonsapparat er i pakt med det praktiske liv.

Det må alltid være en oppgave for den moderne fagbevegelse å holde seg på høyde med utviklingen når det gjelder ens eget organisasjonsapparat. At dette ikke overalt er tilfelle, vitner en engelsk fagforenings-tillitsmanns uttalelse om for en tid siden. Han sier:

«Fagbevegelsen i England møter atomalderen med ansvar for arbeiderklassens skjebne med en struktur og lover som skriver seg fra hestedrosjenes tidsalder.»

La oss ikke komme i samme stilling.

Gjennom de 34 år som er gått siden vi i vårt land la om organisasjonsapparatet på industriell basis, kan en vel si at vi har hatt

viljen til å fornye oss selv, men evnen til å gjennomføre beslutningene og sette dem ut i livet, har i de fleste tilfelle sviktet. Spesielt har det vært slik at vi har lett for å være med på tvangsbeslutninger når det gjaldt andre, men så snart beslutningene har rammet oss selv, har evnen til tilpasning sviktet.

Derfor må den første betingelse for at en med hell kan diskutere organisasjonsproblemene være, og det gjelder også her på kongressen, at alle bøyer seg lojalt og medvirker til gjennomføringen når en beslutning er tatt.

Slik har det dessverre ikke vært.

I diskusjonen før denne kongress er vi blitt møtt med at det må være «den enkelte selv», dvs. det enkelte medlem, som må få avgjøre hvor de ønsker å bli plasert i organisasjonsapparatet. Dette er, som de sier, demokrati og organisasjonsfrihet.

Jeg går ut fra at dette ikke er alvorlig ment. Fagbevegelsen må, hvis det ikke skal bli kaos i organisasjonsapparatet — og ikke minst med tariffavtalene — til enhver tid søke å trekke opp klare linjer i de enkelte organisasjonsområder.

Men en må også til enhver tid være enig om å kunne endre sine vedtak hvis disse viser seg upraktiske og lite tjenlige i det praktiske liv. Av historikken og det materiale som foreligger vet vi at det knapt er noe spørsmål som setter sinnene mer i bevegelse og blir diskutert med slik lidenskap som nettopp organisasjonsformen.

I hver kongressperiode har representantskapet og sekretariatet som regel hatt atskillige tvister til avgjørelse.

Dertil kommer Tvistenemnda som besto inntil 1953, og som vanligvis hadde nok å gjøre hele året med avgjørelse av tvister. I denne periode voldgiftsnemnd. Det er således ingen grunn til å skjule at organisasjonsspørsmålene mellom kongressen — etterat de organisasjonsmessige linjer er fastslått — har opptatt en altfor stor del av organisasjonens tid, med ørkesløse møter, diskusjon og tvister.

Kongressen har jo fått en liten smakebit gjennom dagsordenen, men dette er likevel bagateller. Det vil aldri bli mulig å trekke opp så klare linjer at tvister kan unngås. Vårt næringsliv er alltid i bevegelse, endringer i produksjonen og bedriftenes struktur vil alltid forekomme. Derfor må det også alltid være plass for en praktisk bedømmelse av forholdene for den enkelte gruppe.

Erfaringene viser oss imidlertid at denne bedømmelse ikke alltid har vært tilfredsstillende. En skulle tro at hovedsaken og det avgjørende var å være fagorganisert og å få de uorganiserte med og dermed skape en så sterk og enhetlig fagbevegelse som mulig, med den størst mulige slagkraft.

Hovedsaken burde derfor være at man var medlem av LO og det

nærmest var av underordnet betydning hvilket forbund en sto tilsluttet. I denne forbindelse kan det ha sin interesse å henvise til hva AFL's formann, Ole O. Lian, sa i sin innstilling til kongressen i 1923: «Arbeiderklassens høyeste moral ligger i klassesolidariteten.» Og et sted lenger ute i innstillingen heter det: «Organisasjonens kampevne bestemmes i første rekke av samholdets styrke, medlemstallets størrelse og vilje til å yte de ofre som skal til for å oppnå en sterkere kraftutfoldelse. Det som trengs er derfor en utvidelse i ansvar, i solidaritet og disiplin.»

Når en i noen år har tumlet med disse organisasjonsproblemer, gjør en seg alltid visse refleksjoner. Personlig har jeg for alvor overveid om ikke tiden var inne til å foreslå den etter min mening eneste rasjonelle løsning, nemlig å bygge norsk fagbevegelse på Landsorganisasjonen som den sentrale instans, med seksjoner eller departementer istedenfor forbund.

Disse seksjoner måtte få den samme status som forbundene i dag har og også få seg tildelt de samme arbeidsoppgaver. Det ville føre til det eneste rasjonelle, at alle var direkte medlemmer av AFL, med felles medlemsbøker, felles kontingent, like ytelser og alle tariffavtaler inngått med Landsorganisasjonen.

Ved en slik ordning ville en iallfall komme bort fra all diskusjon og krangel om grensetvister, og framfor alt bort fra kampen om medlemmene. Dette er i og for seg ikke noen ny tanke. Den har vært oppe til diskusjon før.

Jeg skal ikke gå i detalj om historikken i den organisasjonsmessige utvikling. Den er det gjort utførlig rede for atskillige ganger, og tiden vil heller ikke tillate det. Endel finnes i 1946-innstillingen. Vi har imidlertid fått høre, særlig fra dem som ønsker den rene fagforbundsformen tilbake, at industriforbundsformen har spilt fallitt. For det første har vi aldri bygd ene og alene på rene industriforbund. Vi har hatt en blanding av industriforbund, fagforbund og etatforbund, der dette har vært praktisk. Men det bærende prinsipp, som det sies i innstillingen av 1923, har nå en gang vært: En organisasjon på hver arbeidsplass, på hver bedrift, så langt dette er praktisk gjennomførlig.

Med hensyn til at industriforbundsformen har spilt fallitt, så gjelder vel ikke dette formen, men oss selv, fordi vi ikke har maktet å passe apparatet inn i den utvikling som har funnet sted. Jeg vil heller ikke unnlate å nevne at vi hatt for vane å tviholde på forutsetninger fra 1923, som utviklingen i mange tilfelle har gjort uhen-siktsmessige.

Bakgrunnen for omleggingen i 1923 var jo at industrialiseringen gjorde det gamle organisasjonsapparat lite effektivt, tungvint og lite hensiktsmessig. Slagkraften ble redusert på grunn av en oppstykket organisasjon, hvor både 7, 8 og 9 forbund var inne i bildet

på den enkelte arbeidsplass. En kom fram til grunnlaget for omleggingen på industriell basis i 1923, hvor ledemotivet var: En organisasjon på hver arbeidsplass.

Men det var også en annen forutsetning, nemlig at i de industrier hvor det ikke var grunnlag for eget forbund, eller grunnlaget var svakt, måtte beslektede fag eller industrier slås sammen.

Jeg skal ikke her gå nærmere inn på dette, men bare slå fast at forutsetningene for sammenslutningene i 1923 er fullstendig endret etter den utvikling som senere er skjedd, at forbund som den gang bygde på et relativt svakt grunnlag organisasjonsmessig, i dag står i en ganske annen stilling, og behovet for krav om sammenslutning med andre beslektede fag ikke er til stede, bortsett fra at det i enkelte tilfelle kunne være en fordel rent administrasjonsmessig. Enkelte forbund har opptil tidoblet medlemstallet.

Det var spesielt under de store tariffoppgjør i 1919 og 1920 at de aktive organisasjonsmedlemmer og tillitsmenn kom til klarhet over det uholdbare forhold som besto i en rekke industrier, hvor mange forbund var representert. Som eksempel kan nevnes bygningsfagene, bergverkene, elektrokjemisk, jernindustrien, papirindustrien m. fl. Det grunnlag som fagorganisasjonen opprinnelig var bygd på, at de enkelte forbund skulle bestemme over sine egne interesser og forhold, hadde den industrielle utvikling umuliggjort. Det sies om dette: «Kravet om en industrivis oppdeling i fagbevegelsen ble derfor båret fram av alle krefter som ønsket å komme vekk fra de snevre faglige egoistiske interesser til en mer utvidet klasse-solidaritet.» Jeg tror derfor ikke noen for alvor vil diskutere å gå tilbake til fagforbundsformen, bortsett fra dem som hevder de absolutte gruppeinteresser.

Jeg gjentar hva det er sitert på side 28 i innstillingen om hva sekretariatet i 1923 sier:

«Industrialismen med sin utvikling av maskinteknikken har mer og mer utvisket faggrensene og bevirket at den rene fagforbundsformen er mindre tidsmessig og brukbar.»

Det skulle være unødvendig å tilføye, at når fagforbundsformen var mindre tidsmessig og mindre brukbar i 1923, så er den enda mindre brukbar i dag.

Jeg vil gjerne kort gjøre rede for hva Organisasjonskomitéen i sin utredning har lagt særlig vekt på, og på hvilke områder vi har avveket fra tidligere beslutninger.

Det er vel i grunnen ingen som hadde ventet noen revolusjonær endring i stillingen til organisasjonsproblemene fra forrige gang en hadde organisasjonskomité, nemlig i 1946, og hvis innstilling ble vedtatt i 1948. Det er således ikke mer enn 9 år siden. Det Organisasjonskomitéen nå har gjort, er i en rekke tilfelle å videreføre det

arbeid som komitéen av 1946 påbegynte. I endel tilfelle finnes det nemlig enkelte avvikelser, men ingen avvikelser fra grunnprinsippet. Det Organisasjonskomitéen har sett som sin viktigste oppgave har vært å søke å granske de enkelte forbunds områder, og gjennom denne gransking søke å nå fram til en grensedeling som er praktisk og gjennomførbar uten å bryte den industrivise oppbygging, men samtidig legge den til rette så langt det er mulig for å unngå unødige tvister. Spesielt har det vist seg at ikke bare sammenliknbare grupper, men de samme grupper har vært organisert i flere forbund, og dette har vi søkt å rette på ved å samle dem i ett forbund.

På ett område avviker Organisasjonskomitéens innstilling totalt fra tidligere organisasjonsmessige innstillinger, og dette gjelder spesielt det vi kan kalle tvangslinjen som er avløst av forhandlingslinjen.

Dette gjelder de områder hvor tidligere kongresser har påbudt sammenslutning, som ikke er fulgt og heller ikke gjennomført.

Organisasjonskomitéen har ment at det er nedværdigende for kongressen stadig å vedta beslutninger som ikke blir respektert.

Organisasjonskomitéen av 1946 avvek også fra tidligere beslutninger i en rekke tilfelle hvor det tidligere var påbudt sammenslutninger. Når dette ble gjort denne gang, og som vi for øvrig har erklært oss enig i, var årsaken den at nevnte forbunds områder ikke hadde direkte berøringspunkter, og at organisasjonsgrunnlaget var et ganske annet enn i 1923. Jeg henviser her til hva jeg tidligere sa om forutsetningen for sammenslutninger av beslektede fag hvor det ikke var grunnlag for eget forbund.

Fagbevegelsens utvikling og organisasjonsmessige styrke i dag har gjort sammenslutninger unødige. Men på en rekke områder har det igjen vært nødvendig å presisere ønskeligheten av en sammenslutning, ikke for sammenslutningens egen skyld, men fordi flere forbund organiserer arbeidere på samme arbeidsplass, og dette er et fullstendig brudd på alle organisasjonsmessige forutsetninger.

Organisasjonskomitéen har i visse tilfelle søkt gjennom forhandlinger å løse spørsmålet uten at dette har vært mulig, men har unnlatt å foreslå for kongressen å fatte bindende vedtak, fordi en har erfaring for at vedtakene ikke blir gjennomført. Hvis kongressen derimot er parat til samtidig med et bindende vedtak også å fatte vedtak om straffebestemmelser og hva som skal skje i tilfelle vedtakene ikke blir fulgt, er selvfølgelig stillingen en annen. Jeg vil imidlertid advare mot dette, og det kan være interessant å se hva som ble sagt på den svenske LO's kongress i 1931 om dette:

«Man har vært ytterst forsiktig med å framsette forslag om straffebestemmelser overfor de forbund som ikke tilstrekkelig snart har

effektuert kongressens beslutninger. Man har ikke villet gi seg inn på noen straffebestemmelser fordi man ikke vil ta ansvaret for å slå istykker den svenske fagforeningsbevegelsen.

Om vi skulle ha fattet en slik beslutning at den fastsatte industriforbundsplan, som ble fastsatt av kongressen i 1926, skulle vært gjennomført til en viss dag, og at forbund som ikke rettet seg etter denne beslutning skulle settes utenfor Landsorganisasjonen, så ville resultatet blitt det at «*kuren lykkes, men pasienten dør*». Det kan hende at de man setter utenfor går til et annet sted og andre forbund utenfor Landsorganisasjonen.»

Komitéen er av den oppfatning at livet selv vil løse disse problemer. De vil løse seg ved sin egen tyngde.

Etter disse rent generelle betraktningene kommer jeg til å snakke litt om to—tre bestemte punkter i innstillingen.

For det første vil jeg si litt om retningslinjene for behandling av organisasjonstvister. Som man vil se av innstillingen er det ikke noe nytt som forelegges kongressen i denne materie. Det var tvistene som tok spørsmålet fram og som i 1952 kom med en innstilling om den framtidige framgangsmåte ved ordning av tvister. Denne innstilling ble vedtatt av representantskapet i 1952. Med mindre omskrivninger er dette vedtak nå lagt fram til godkjenning her på kongressen.

Det andre spørsmålet jeg vil si litt om gjelder forslaget om sammenslutning av Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Stenindustriarbeiderforbund. Stenindustrien står i en særstilling i vårt land. Den skrumper etter hvert inn, og grunnlaget for opprettholdelse av et eget forbund for dette område er faktisk falt bort. Derfor har Organisasjonskomitéen foreslått at Stenindustriarbeiderforbundet *blir pålagt* å slutte seg sammen med Arbeidsmandsforbundet. Sekretariatet har ikke villet følge Organisasjonskomitéens forslag om *pålegg*, men mener at vi skal velge *henstillingens* form. Vel, det er et vurderingsspørsmål som vi overlater til kongressen å bedømme.

Så kommer jeg til det største spørsmålet, nemlig organisasjonsforholdet for Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Det er også det vanskeligste problem. Det har ofte vært oppe til behandling på våre kongresser og har vært gjenstand for skarpe debatter. I denne saken har Organisasjonskomitéen fremmet en innstilling som bryter med alle tidligere innstillinger og vedtak.

For det første har Organisasjonskomitéen sett det som sin største oppgave å få slutt på denne krigen. Og for det annet har vi søkt å se bort fra spørsmålet om hvorvidt dette eller hint forbund tidligere har vært lojalt eller illojalt. Hvis vi i 1923 hadde noen formening om den ekspansjon som har funnet sted når det gjelder kraftutbyg-

gingen, så er det tvilsomt om det den gangen var blitt trukket opp slike organisasjonslinjer som det ble gjort den gangen.

Elektrikerforbundet har stått utenfor Landsorganisasjonen to ganger. Det er ingen grunn til å skjule at det også i denne periode har vært sterke krefter innenfor Elektrikerforbundet for å få det ut av LO igjen. På landsmøtet i Trondheim lyktes det å hindre vedtak om utmelding. Hittil har det altså lyktes å unngå en sprengring.

Hvordan skal vi så løse spørsmålet, og løse det slik at alle kan bli fornøyd?

Ja, vi har forsøkt å trekke opp en grense for Elektrikerforbundets virkeområder, og så vidt jeg forstår er de øvrige forbund som har medlemmer i disse grenseområder relativt fornøyd.

Et av de spørsmål som nokså tidlig kom opp under vår behandling av disse ting var dette: Hvor skal kraftstasjonspersonalet stå organisert?

Vi er blitt vitne til at kraftstasjonene i stadig større utstrekning blir interkommunale foretakender. Ja, vi ser også at utviklingen går enda videre. Elektrisitetsforsyningen går mer og mer over på samkjøringsnettene. Vi kan jo også konstatere at lønningene innenfor de enkelte kraftverk og innenfor de forskjellige kommuner er høyst forskjellige. Det har ikke vært noen samordning. Lønningene er forskjellige i statens og kommunenes kraftverk.

Vi har — som dere vil se av innstillingen — forsøkt å trekke opp en grense for et nytt forbund som vi har kalt Elektrisitetsforsynings Forbund, og vi hadde håpet at denne rammen skulle bli slik at den skulle skape minst mulig friksjon. Så langt det har vært mulig har vi forsøkt å trekke opp denne rammen på grunnlag av forhandlingslinjen.

Da dette spørsmål for alvor ble reist, var vi klar over at det var et brudd på tidligere prinsipper. Og vi var litt spent på om det skulle lykkes å bygge opp et elektrisitetsforsynings forbund med tilslutning fra de forbund som ville bli berørt. Vi trodde det var mulig, men det har dessverre ikke lyktes. Det viser seg at det kommer protester fra flere hold, — noe jeg skal tilbake til.

Det er én forutsetning som Organisasjonskomiteén har lagt temmelig stor vekt på, og som jeg gjerne vil understreke her, nemlig at spørsmålet om bedriftselektrikerne også blir løst. I dag har Elektrikerforbundet mellom 8 og 900 bedriftselektrikere som i strid med den tatte beslutning står i Elektrikerforbundet istedenfor å stå i de enkelte industriforbund. Også her foreligger det en rekke protester.

Vi hadde for en tid siden en landsomfattende konferanse i denne sal for Elektrikerforbundets avdelingsformenn og hvor saken ble drøftet. Jeg kan vel si det slik at selve den organisasjonsmessige

linje i Organisasjonskomitéens innstilling fikk en god mottakelse. Protesten kom fra bedriftselektrikerne. Og det ligger 30 protester her på mitt bord fra bedriftselektrikere som protesterer mot at de skal overføres til sine respektive industriforbund. Men hvis ikke det spørsmålet kan løses, så vil det heller ikke bli mulig å løse det andre.

Det er ett moment til som jeg gjerne vil nevne i denne forbindelse. Da Elektrikerforbundet gikk ut av Landsorganisasjonen siste gang og gikk inn igjen i 1939, så vil man også i Organisasjonskomitéens innstilling finne det organisasjonsmessige grunnlag som Elektrikerforbundet gikk inn i Landsorganisasjonen igjen på. En av forutsetningene den gangen var at spørsmålet om dannelse av et Elektrisitetsforsynings Forbund skulle utredes. Dette har man altså hittil ikke fått noe gehør for, før innstillingen fra denne Organisasjonskomitéen foreligger.

Det er også kommet endel protester fra Norsk Kommuneforbund. Da vi i sin tid begynte å drøfte denne saken hadde vi også kontakt med Kommuneforbundet, og en ting som Kommuneforbundets tillitsmenn og vi er særdeles enige om er at de nåværende forhold er uholdbare. Da er det jo bare spørsmål om på hvilken måte vi skal løse dette uholdbare forhold. Vi ba den gangen om å få en uttalelse fra forbundet om hvorvidt ville være mulig å få tilslutning til den linje som her er blitt valt. Det ble den gangen svart at de på det daværende tidspunkt ikke kunne ta noe standpunkt til det, men de var klar over at forholdene ikke kunne fortsette. De ville imidlertid ventilere spørsmålet blant sine tillitsmenn og få deres reaksjon på tanken. Det ble også der holdt en landskonferanse — jeg var selv til stede — og hvor det selvsagt var delte meninger. Jeg hadde imidlertid det bestemte inntrykk at også der fikk innstillingen en ganske god mottakelse.

Kongressen står altså overfor denne kjensgjerning: De uholdbare forhold kan ikke fortsette. Det betyr en fortsettelse av 30-årskrigen. Jeg vil ikke si at det også betyr at Elektrikerforbundet på ny vil gå ut av Landsorganisasjonen, men det *kan* bety det. Innstillingen her går ut på dannelse av et elektrisitetsforsyningsforbund under sterk protest fra bedriftselektrikerens side i Elektrikerforbundet og sterke protester fra en rekke avdelinger i Norsk Kommuneforbund.

Slik ligger altså saken an. Jeg vil gjerne ha sagt at likegyldig hva man gjør her, så vil man altså ikke få fred. Her er det ikke spørsmål om enheten, men det er gruppeinteressen som kommer fram. Disse enkelte gruppene mener at deres interesser ikke blir tilgodesett uten at de står i dette eller hint forbund. Og det er typisk hva det sies i protestene fra enkelte avdelinger innenfor Elektrikerforbundet: Opphevelse av industriforbundsformen! Alle elektrikere uansett

arbeidsplass inn i Elektrikerforbundet! Ingen elektrikere vil frivillig gå over til et annet forbund — ingen tvangsoverføring! Vel, slik er altså situasjonen.

Det er også et par områder det er grunn til å peke på. For det første gjelder det den militære sektor. Her har det også vært atskillig dissens når det gjelder oppbyggingen av organisasjonsapparatet. Det har vært en bestemt forutsetning hele tiden at man innenfor den militære sektor skulle danne et etatforbund. Grunnlaget for et slikt etatforbund skulle man i første rekke finne i de større statlige bedrifter, på Horten, på Raufoss og på Kongsberg. Etter hvert har imidlertid disse bedrifter endret karakter. De konkurrerer på det åpne marked, og det er ingen uenighet om i dag at disse bedrifter fortsatt bør stå i Jern- og Metall. Det som da var spørsmålet: Er det da et organisasjonsmessig grunnlag tilbake for dannelse av et etatforbund innenfor militærsektoren? Organisasjonskomitéen har funnet at det ikke lenger er et slikt grunnlag, og vi har derfor foreslått at Jern- og Metallarbeiderforbundet skal beholde de mekaniske verksteder og de større verksteder innenfor denne etat, men at de øvrige skal tilsluttes Norsk Tjenestemannslag. Det er lite holdbart innenfor denne sektor at det er 8—10 forbund som opererer med avtaler og overenskomster. Det er ingen som helst grunn for et slikt forhold.

Så har vi et spørsmål som jeg også vil peke på, nemlig spørsmålet om *dobbeltmedlemskap*. Når jeg tar fram dette spørsmålet, er det fordi det muligens vil oppstå visse vansker i forbindelse med denne sak. Ikke på grunn av den beslutning som kongressen innbys til å fatte, men på grunn av tidligere beslutninger. I sin tid ble det laget en avtale mellom Norsk Musikerforbund og Landsorganisasjonen om at når det gjelder stillinger eller yrker som utføres som biyrker — slik det jo er tilfellet innenfor musikeryrket — skulle de medlemmer som fra før av sto tilsluttet et eller annet forbund i Landsorganisasjonen også være forpliktet til å være medlem av Musikerforbundet. Forutsetningen for dette skulle selvsagt være at de opprettholdt sitt medlemskap i hovedorganisasjonen. Nå har imidlertid det spørsmål blitt reist om man ikke kunne gå noe videre, slik at det også skulle kunne omfatte andre yrker. Det kan gjelde vaktmestre eller andre former for deltidsarbeid, men hvor man vanligvis har sitt hovedyrke innenfor et annet forbunds virkeområde. Det er også en hel rekke andre ting som kan komme inn i bildet, men som vi ikke har tatt med. Vår innstilling her går imidlertid ut på at sekretariatet får fullmakt til å fatte vedtak om dobbelt medlemskap og treffe avtale med de interesserte forbund herom. Det er nå blitt gjort oppmerksom på at et par rettssaker er under oppseiling, hvor

Musikerforbundet er kommet opp å kjøre. Det dreier seg om en mann som vil opprettholde sitt medlemskap utenfor Landsorganisasjonen samtidig som han er medlem av Norsk Musikerforbund — som biyrke. Jeg vet ikke om dette tilfelle gir grunn til å endre innstillingen overfor kongressen. En ting er som kjent bestemmelsen — en annen ting håndhevelsen. Det er imidlertid en kjensgjerning at vi har flere tilfelle av medlemmer som står i Musikerforbundet på grunn av sitt biyrke, står i forbund utenfor Landsorganisasjonen og nekter å gå over i det forbund innenfor Landsorganisasjonen der de bør stå. Det gjelder ikke minst vårt arbeidslederforbund.

Jeg tror det er nødvendig at sekretariatet får fullmakt til å se på om det er behov for liknende bestemmelser for andre yrker i samsvar med dem vi nå har for Norsk Musikerforbund.

Det kunne kanskje ha vært nødvendig for meg å gå enda nærmere inn på innstillingen fra Organisasjonskomitéen, men jeg går ut fra at kongressens representanter har lest den. La meg få lov til å føye til at for endel områder hadde komitéen håpet at vi skulle ha kommet fram til avtaler som kunne ha blitt anbefalt av forbundene. Av innstillingen går det fram at vi for alvor har drøftet spørsmålet om en sammenslutning av Norsk Arbeidsmandsforbund og Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, for så vidt det gjelder anleggssektoren og de rene byggefag. Det ville etter vår oppfatning vært riktig, hensiktsmessig og rasjonelt å ha fått et bygg- og anleggsarbeiderforbund. På den annen side mener vi at de områder innenfor Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, som kalles tresektoren, burde vært skilt ut og blitt lagt til det nåværende Treindustriarbeiderforbund — et samlet forbund for alle treindustriens arbeidere. Det ville etter vår mening ha vært det rasjonelle, men vi var klar over at det ikke ville være mulig å komme fram uten at vi fikk forbundene med på en slik utviklingslinje.

Så vil jeg gjøre oppmerksom på at på side 135 har Organisasjonskomitéen behandlet forholdet mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers forbund — forholdet i handelssektoren — men det var for liten tid til at komitéen kunne nå fram til en innstilling før innstillingen ble trykt. Vi hadde håpet at det til denne kongress skulle være mulig å legge fram en endelig innstilling, men det er ikke lyktes. Vi har derfor vært nødt til å foreslå at representantskapet etter innstilling av Organisasjonskomitéen og sekretariatet får fullmakt til å ta avgjørelse om forholdet mellom Norsk Transportarbeiderforbund og Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund for så vidt det gjelder handelssektoren. Det er nødvendig innenfor dette feltet å foreta en rekke befaringer for å kunne danne seg en mening om forholdene på

den enkelte arbeidsplass. Det må nødvendigvis ta sin tid. Jeg tar derfor opp dette forslag, samtidig som jeg tar opp Organisasjonskomitéens innstilling, rent generelt. Dette gjelder også spørsmålet om Norsk Stenindustriarbeiderforbund og spørsmålet om vaktmestrene, hvor sekretariatet har inntatt et annet standpunkt enn Organisasjonskomitéen. Man vil se at sekretariatet i sin innstilling om vaktmenn og vaktmestre har åpnet adgang til å opprettholde to forbund innenfor denne sektor. Jeg vil gjerne tilføye at jeg synes det skulle være unødvendig med to forbund på dette felt. I dag står vaktmestrene i dette Folkets Hus i Kommuneforbundet, rengjøringskvinnene står i Arbeidsmandsforbundet. Hvorfor skal det være nødvendig å ha slik oppdeling? Det har jeg aldri forstått. Jeg tar derfor opp Organisasjonskomitéens innstilling. Jeg vil anbefale innstillingen på det beste.

Ordsiftet.

Kar l F u r u s k j e g g, Norsk Kommuneforbund, som tilhørte et mindretall i Organisasjonskomitéen, var første taler og sa bl. a. følgende:

Endel av de som sitter her på kongressen er kanskje så gamle at de har deltatt i den kongressen som har trukket opp de opprinnelige organisasjonslinjene. Jeg tenker på kongressen i 1923. På det tidspunkt var organisasjonsforholdene meget brogede, og det var jo ikke så helt enkelt når man skulle gjøre opp tariffavtalene.

Etter kongressen i 1923 håpet man jo at det — etterat industriforbundsformen var gjennomført — skulle bli bedre. Det ble også noe bedre.

Jeg skal imidlertid innskrenke meg til å beskjefte meg med det spørsmål som angår Elektrikerforbundet og vårt forbund meget sterkt, nemlig spørsmålet om Elektrisitetsforsyningsforbundet.

Den gangen industriforbundsformen ble knesatt var det jo meningen — en mening som stort sett er opprettholdt siden — at Kommuneforbundet skulle organisere de kommunale lønnstakere. Det var de samme vansker ved kommunale bedrifter som det var ved private bedrifter, nemlig at det var mange forbund som var representert. Men etter 1923 skulle Kommuneforbundet organisere de kommunale lønnstakere. Nå vet vi at i den senere tid har vi fått visse vansker på dette område. Vi har fått endel utenforstående organisasjoner, som NITO. Vi har også stiftet bekjentskap med FSO, som etter hvert har begynt å gjøre seg litt gjeldende, bl. a. ved å forlange forhandlingsrett.

Jeg mener imidlertid at når kongressen nå innbys til å vedta at Landsorganisasjonen skal være med på å splitte opp det kommunale

forbund som hittil har eksistert innenfor Landsorganisasjonen, da må det være en feilaktig linje. Det er mange av dere som sitter her som er medlemmer av formannskap, by- og herredsstyrer. Og dere vil like godt som jeg skjønne hvilke forhold man kommer bort i hvis man vedtar den innstillingen som foreligger her.

Jeg antar at når man skal ha en slik omlegging som er på tale her, så må det i hvert fall fra Elektrikerforbundets side være meningen at de vil ha til noe bedre vilkår for sine folk enn det hittil har vært mulig å oppnå. Vi i Kommuneforbundet er jo nødt til å se saken ut fra *den* synsvinkel at når vi har å gjøre med to typer grøftegravere som vi har som medlemmer — den ene arbeider ved elektrisitetsverket, den andre ved veivesenet eller et annet vesen — så må disse folkene lønnes likt. Vi har da også overenskomster for timelønte arbeidere hvor de lønnes likt. Hvorfor skal man da få et nytt forbund som skal kjøre opp ved siden av disse samordnede forhold som vi har?

Dette gjelder de timelønte. Det samme forhold vil vi møte når det gjelder de regulativlønte. Det finnes stillinger ved elektrisitetsverker og liknende stillinger som uten videre er sammenliknbare. Samordningen av disse lønnsforholdene kan ikke rives i stykker. Det er hverken i kommunenes eller organisasjonenes interesser Man ville skape vanskeligheter på disse områder hvis man skulle vedta den foreliggende innstilling.

Jeg har forstått det slik at kontorpersonalet ved lysverkene skulle stå fortsatt i vårt forbund. Resten skulle overføres, dvs. bedrifts- elektrikerne skal også være igjen i vårt forbund, — altså de kommunale elektrikerne og installatører som bare arbeider i kommunen. Andersen snakket om én organisasjon på én arbeidsplass. Det var jo også moralen i 1923 — en moral som man har prøvd å opprettholde så godt som mulig.

Forholdene blir så vidt jeg kan skjønne uholdbare, for å bruke Andersens uttrykk. Han sa at forholdene var uholdbare som de var. Det vil ikke jeg helt ut underskrive. Forholdene er utilfredsstillende, slik de er, men de har ikke vært uholdbare. Hvis man imidlertid vedtar den innstillingen som foreligger her, så vil man etter min mening i sterkere grad komme inn i det uholdbare. Jeg vil ta for meg et praktisk eksempel som kan belyse forholdene: Vi har Oslo Lysverkes Forening — den største forening innenfor lysverksektoren, den største avdelingen vi har, nesten 900 medlemmer — den vil bli kløvet i to. Folk som arbeider på samme golv vil måtte stå organisert i hvert sitt forbund. Det kan da ikke være noen mening i det? Vi har Arbeiderforeningen ved Lysverkene her i Oslo. Den trodde jeg skulle helt og udelt over i Elektrikerforbundet,

men det viser seg at den har 51 medlemmer som er bedriftselektrikere. Jeg trodde at de også arbeidet i det åpne marked, men det gjør de altså ikke, og derfor skal de fortsatt stå i vårt forbund. Jeg snakket med en mann i denne foreningen og han sa: Du kan vel ikke mene at foreningen vår skal deles opp? Nei, jeg mener ikke at den bør deles opp, men etter Organisasjonskomitéens innstilling skal den deles opp. Det må jo være galskap, sa vedkommende, og det må i ethvert fall jeg være enig med ham i.

Jeg skal ved et par eksempler til forsøke å forklare hvordan dette vil virke. I Hordaland, der jeg er kjent, har de et kommunalt kraftlag. Ved denne bedriften har det lyktes å skape en sterk og god forening, og de har fått organisert også folk i tilstøtende bygder. Hva vil det skje når denne foreningen blir oppstykket? Jo, hele foreningen vil gå i stykker. Vi har et liknende forhold i Sogn og Fjordane, og vi har fått en henvendelse derfra som viser at en oppdeling vil føre til oppløsning og kaos.

Jeg vil derfor så innstendig jeg kan be kongressen om å stemme ned Organisasjonskomitéens innstilling for så vidt angår forslaget om dannelse av et elektrisitetsforsyningsforbund og stemme for mitt forslag.

A l f S m i t h H a n s e n , Norsk Kommuneforbund, Bergen: Resultatet av Organisasjonskomitéens innstilling vil bli splittelse — ikke samling. I Bergen har det lyktes oss å organisere også kontorpersonalet ved elektrisitetsverket. De hadde før sin selskapsforening med 10 kroner året i kontingent. Etter krigen har vi imidlertid klart å få dem inn i foreningen. Hva vil skje hvis det tekniske personalet skal trekkes ut av foreningen? Jeg tror ganske bestemt at kontorpersonalet da vil havne i den gule foreningen. Kommuneforbundets innflytelse i disse lag av kommunale funksjonærer vil etter hvert svinne inn.

Man kan ikke klage over at Kommuneforbundet har opptrådt illojalt i organisasjonsspørsmål, slik et annet forbund har gjort. Vi har bøydd oss for alle pålegg og henstillinger og tatt imot gruppe etter gruppe. Først fikk vi tivoliarbeiderne. Så kom frisørerne. Ja, det finnes ikke grupper som ikke vi skal bli påduttet. Vi har bøydd oss lojalt.

Denne gangen gjelder det ikke en håndfull medlemmer som skal tas fra oss. Nei, det omfatter 3000 medlemmer. Det er til dels ryggraden i vårt forbund. Jeg kan ikke forstå at sekretariatet vil ta dette vågelige skrittet. Vi bør alvorlig overveie dette skrittet. Vi har lojalt bøydd oss tidligere, men det har ikke de andre gjort! Hvis dere ikke vil splitte, så vedta ikke dette forslaget. Det er vel så at forbundet tross alt vil bøye seg, men vi kan ikke tvinge våre medlemmer.

T h. S a x s t a d, Oslo faglige Samorganisasjon, ville si litt om de forhold som er behandlet i Organisasjonskomitéens innstilling på sidene 152 og 153 om organisasjonsforholdene ved avisekspedisjoner, blad- og distribusjonssentraler. Jeg har, sa han, ikke noe prinsipielt å innvende mot Organisasjonskomitéens innstilling. Alf Andersen var også inne på forholdet mellom Handel og Kontor og Transportarbeiderforbundet. Vi kranbler litt med hverandre, men vi kommer i regelen godt ut av det med hverandre.

Når det imidlertid gjelder de bedrifter som jeg her nevner, omfatter det ikke så mange medlemmer. For så vidt kunne det være likegyldig hvilket forbund de sto i. Jeg er imidlertid redd for at hvis vi tvangsoverfører disse medlemmer, så tror jeg de kan havne på et sted hvor vi helst ikke vil se dem. Forholdet er nemlig at disse medlemmer alltid har stått hos oss og har ordnet sine avtaleforhold gjennom oss. De har oppnådd mange sosiale fordeler, bl. a. 42 timers uke. Jeg er redd for at de vil miste disse fordeler når de kommer over i et annet forbund. Jeg har som sagt ikke noe prinsipielt mot innstillingen, men jeg håper at voteringen blir ordnet slik at vi kan få anledning til å gi uttrykk for vårt standpunkt her.

O l a f A s k e l a n d, sekretariatet: Som Alf Andersen sa i sitt innledningsforedrag har Organisasjonskomitéen i disse spørsmål forhandlet med de enkelte organisasjoner for å finne fram til et enstemmig og fornuftig forslag. Og det er det som faktisk foreligger når det gjelder det organisasjonsforhold som Saxstad har trukket fra mher. Jeg kan derfor ikke forstå at han har reist det her. Det burde han ha latt være.

Jeg forlangte ordet til min mindretallsinnstilling når det gjelder Stenindustriarbeiderforbundet og vaktmestere og vaktmenn. Mange vil kanskje tro at jeg har endret standpunkt. Jeg vil imidlertid gjøre oppmerksom på at jeg ikke har deltatt i sekretariatmøtet da Organisasjonskomitéens innstilling var oppe til behandling, og jeg fastholder mitt standpunkt fra Organisasjonskomitéen når det gjelder disse spørsmål.

Det forekommer meg at den endring som sekretariatet har foretatt i spørsmålet om vaktmestrene og vaktmennene er noe søkt. Jeg tror også at denne linje vil skape forvirring.

Smith Hansen fra Bergen kom i ekstase over innstillingen i forbindelse med forslaget om et elektrisitetsforsyningsforbund. Han sa at Kommuneforbundet ble pådyttet så mange rare folk. Ja, vi var klar over at vi her stakk handa inn i et hvepsebol, men jeg tror ikke det er riktig å la følelsene løpe av med oss i dette spørsmål, slik som Furuskjegg og Smith Hansen har gjort. Det foreligger ikke noe forslag om å lemleste Kommuneforbundet, men det vi forsøker er å

foreta en fornuftig fordeling av medlemmene. Vi var selvsagt klar over at Organisasjonskomitéen ikke kunne unngå å trække noen på tærne, men jeg tror ikke man kommer fram til rasjonelle organisasjonsforhold innenfor denne sektor uten å følge Organisasjonskomitéens innstilling.

Karsten Torkildsen, sekretariatet: Jeg vil innledningsvis peke på det som står på side 22, der vedtaket på kongressen i 1923 står referert. Kvintessensen i dette vedtaket var at vi skulle bygge på industriforbundsformen. Det er endel som ikke vil bøye seg for dette prinsipielle synet, og her har vi en av årsakene til den 30-årskrigen som det har vært snakket om. Vårt forbund er blant dem som har vært berørt av spørsmålet om bedriftselektrikerens organisasjonsforhold, og vi har opplevd mange episoder i den sammenheng. Vi husker hvordan bedriftselektrikerne i Odda sa: Vekk med industriforbundsformen! Alle elektrikerne inn i ett forbund! Dette var faktisk emblemer i 1. mai-toget i Odda, og det er etter min mening å gå litt for vidt. Vårt forbund har bedriftselektrikerne som medlemmer, og det virker derfor litt eiendommelig når Elektrikerforbundets avdelinger driver en slik agitasjon. Fagorganisasjonen skaper ikke respekt for sine egne vedtak på den måten. Slike episoder kan også virke dithen at forbund kanskje vil ta sitt medlemskap opp til overveieelse.

Også Elektrikerforbundet må bøye seg for fattede vedtak. Vi har hatt farlige tendenser fra elektrikerens side i Mo i Rana og på nyanleggene på Herøya. Jeg gjentar at vi ikke kan fatte vedtak uten at de blir respektert.

Det nye elektrisitetsforsyningens forbund får et stort og viktig område som det skal dekke organisasjonsmessig. Når man ser de vanskeligheter som har oppstått for Kommuneforbundet, kan man nok få visse betenkeligheter, men tross dette vil det bli en forholdsvis god løsning.

Så et par ord om en dissens i Organisasjonskomitéen. På sidene 107 og 108 blir organisasjonsforholdene for lettbetong behandlet, og her har jeg dissentert i komitéen, men dette er ikke kommet med. Vi i Kjemisk kan ikke forstå at disse arbeidere skal være medlemmer av Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, for hele produksjonsprosessen er av rent kjemisk karakter. Etter vår mening er ikke noen berettiget grunn til å la Bygg få disse medlemmer. Jeg må derfor oppta min dissens på dette punkt.

Emil Torkildsen, sekretariatet, syntes det var nokså bedrøvelig å høre på slagsmålet om medlemmene. Det måtte kunne vært unngått, sa han, hvis vi hadde vært litt smidige. Jeg vil ikke blande meg bort i slagsmålet omkring Elektrikerforbundet, men den

ting vil jeg gjerne ha sagt, at det er beundringsverdig hvor tålmodige de *andre* forbund har vært. De *andre* forbund har ikke vært illojale. Det er mulig at Elektrikerforbundet har hatt gode grunner for sin opptreden, men dette forbund har i mange tilfeller ikke etterkommet fattede beslutninger. Det er beklagelig.

Vi har også innenfor de grafiske fag fått spørsmålet om sammenslutning opp. Personlig er jeg enig i en sammenslutning. Typografene besluttet i 1955 enstemmig å gå med på sammenslutning, men de to andre forbundene har vært mot. Jeg er mot enhver form for tvangssammenslutning. Vi har imidlertid gjennom 30 år hatt det mest knirkefrie samarbeid. Vi har således aldri hatt noen tvist inne for Tvistenemnda. Selv om den tekniske utvikling innenfor de grafiske fag opplagt peker i retning av sammenslutning, mener vi at tingene må modnes. Vi er som sagt mot tvangssammenslutninger. Derfor stemmer jeg også mot et pålegg til Stenindustriarbeiderforbundet, men er enig i sekretariatets innstilling om å *henstille* til dette forbund å gå sammen med Arbeidsmandsforbundet. Vi bør ikke bruke storslegga.

Forslaget fra *Karl Furuskjegg* ble referert av dirigenten. Det lød slik:

•Representantskapets vedtak av november 1947 om Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds virkeområde opprettholdes.»

K o l b j ø r n L a r s e n, Jern- og Metall, Horten, viste til forslag nr. 66 i dagsordenen, der det ble anmodet om at industriforbundsformen ble gjennomført ved statens bedrifter. Det spørsmålet som er en kilde til strid, sa han, er hvorvidt støperiarbeiderne ved Raufoss og Horten verksteder skal inn i Støperiarbeiderforbundet eller inn i Jern og Metall. Etter min mening bør de stå i Jern og Metall som har ca. 6000 medlemmer i den militære sektor, og som naturlig bør være part i tariffavtalene. Vi har henimot 100 prosent organisasjon, men etterat Norsk Tjenestemannslag kom inn i bildet, er linjene blitt noe forkludret. Vi har fått en protokoll som sier at de tarifflønte skal stå i Jern og Metall, mens de regulativlønte skal stå i Tjenestemannslaget.

Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Oslo: Når Organisasjonskomitéens formann var redd for at 30-årskrigen skulle fortsette og at den faktisk skulle utvikle seg til en 100-årskrig, håper jeg ikke dette blir tilfellet. Riktignok er forholdet mellom Elektrikerforbundet og Kommuneforbundet for øyeblikket ikke så godt, men jeg tror at uoverensstemmelsene etter hvert vil jevne seg ut. Jeg peker på at Organisasjonskomitéen foreslår at det blir nedsatt en samarbeidskomité mellom de forbund som vil få elek-

trikere innenfor sitt organisasjonsområde (bedriftselektrikerne). Dette er foreslått av hensyn til opplæringen, og jeg tror at et samarbeid om en slik konkret oppgave vil virke utjevne.

På tross av Emil Torkildsen vil jeg erklære meg enig i Alf Andersens tanke om å bygge opp hele fagorganisasjonen på Landsorganisasjonen med seksjoner tilsvarende de forbundsområder vi har i dag. Det ville være en rasjonell oppbygging, og det ville gjøre det mulig å arbeide for fellessaker som bedriftspensjonering o. l. med atskillig større slagkraft. Det er pekt på at vi burde ha et eget forbund — eller en seksjon — for bygg og anlegg. Det er 33 000 sysselsatte i anleggssektoren. Vårt forbund har ca. 30 000 medlemmer. Det er klart at det ville bli mye lettere med agitasjon- og vervingsarbeid, hvis vi ikke hadde forbund som slåss om medlemmene, men én Landsorganisasjon der alle sto direkte tilsluttet.

For ett organisasjonsområde har vi helt siden begynnelsen av 30-årene hatt gående tvister med Kommuneforbundet. Det gjelder veivokterne. Vi er nå blitt enig med Kommuneforbundet om en ordning. Samtidig vet vi at det er lagt fram innstilling fra Veilovkomitéen. Hvis Stortinget følger denne innstilling, vil alle veiarbeidere bli statsarbeidere, og da er Kommuneforbundet enig i at de bør stå i Arbeidsmandsforbundet.

Også når det gjelder vaktmestrer og vaktmenn har det vært dissen om hvor de skal stå — enten hos oss eller i Kommuneforbundet. Med den innstilling som sekretariatet har kommet med vil uklarheten fortsette. Vi mener at det her bør bli et enten — eller. Kommuneforbundet bør heller ta disse gruppene.

Det har, som nevnt, også vært behandlet i Organisasjonskomitéen hvorvidt tiden var inne til å danne et eget forbund for anleggs- og byggefagene, og at anleggsarbeiderne skulle overføres fra vårt forbund til Bygningsindustriarbeiderforbundet. Slik forholdene ligger an i dag, mener jeg dette ville være uriktig. Jeg er redd for at en slik overføring ville gi støtet til kjedereaksjoner. Da ville spørsmålet om et veiarbeiderforbund og et gruvearbeiderforbund melde seg. Jeg vil derfor advare mot at denne tanken blir tatt opp i dag.

Arthur Karlsen, sekretariatet: Først et par ord om vaktmestrene som Kristiansen var inne på. Mens vaktmestrene utover landet står i Arbeidsmandsforbundet, er de her i Oslo medlem av Kommuneforbundet. Det kommer av at Oslo faglige samorganisasjon i 30-årene organiserte dem, og da ble det bestemt at de skulle stå i Kommuneforbundet. De har stått hos oss siden 1930, og der vil de helst stå.

Vi har et liknende forhold når det gjelder veivokterne. De har ønsket å stå i vårt forbund, men hvis det er slik som Walter Kri-

stiansen sier at veiarbeiderne skal bli statsarbeidere, da er saken klar.

Når det gjelder elektrikerne, er det ingen livsbetingelse for oss å ha dem i forbundet. Det vi synes ville være galt er at kanskje endel av de elektrikerne vi i tilfelle mistet ville gå til forbund som står utenfor LO. Vi har mange elektrikere som medlemmer, men de bor spredt og har vanskelig for å danne selvstendige foreninger. Vi er redd for at hvis disse medlemmene blir kastet ut av vårt forbund, vil de også forsvinne fra LO.

Til tross for at vi er klar over disse forhold, har vi lojalt bøyet oss for de fattede beslutninger. Det er som sagt ikke noe avgjørende for oss å beholde elektrikerne, men mange av dem vil gjerne stå hos oss. De er stort sett også fornøyd med den lønnsmessige plassering, og de vil neppe få det noe bedre i så henseende hvis de kommer inn i Elektrikerforbundet.

Når det gjelder Organisasjonskomitéens innstilling og at man der har valt forhandlingslinjen, vil jeg gjøre merksam på at innstillingen var ferdig, da spørsmålet om elektrikerne ble tatt opp med oss.

Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund, Oslo: Norsk Støperiarbeiderforbund har tidligere vært gjenstand for stor oppmerksomhet. Vi har jo hatt mange tvister, og de har til og med ført til at vårt forbund er blitt stående utenfor LO. Fortsatt mener det store flertall innenfor vårt forbund at vi bør være et eget forbund, dels fordi de prinsipielt er mot industriforbundsformen og dels fordi de mener at støperiarbeidernes interesser ikke blir så godt varetatt av et stort forbund. Personlig er jeg enig med Alf Andersen. Jeg vil understreke at det ikke bare er talemåter fra min side, men jeg er også enig i det som komitéen sier i punkt 2 at inntil det skjer en sammenslutning må det etableres et virkelig samarbeid om alle organisasjonsspørsmål så vel som tariffspørsmål.

Det blir i Organisasjonskomitéens innstilling nevnt at den internasjonale støperiarbeiderfederasjon i 1956 vedtok å oppløse denne organisasjon, og at dette burde være en sterk appell til oss om å ta opp spørsmålet om en sammenslutning. Her er det grunn til å opplyse at når støperiarbeiderfederasjonen gikk til oppløsning, så var bakgrunnen en avtale om at Støperifederasjonen skulle få sin egen seksjon innenfor Internasjonalens administrasjon. Vi har ennå ikke fått liknende garantier fra Jern- og Metallarbeiderforbundet. Vi kan ikke oppløse et 60 år gammelt forbund uten å få noen garantier.

Jeg vil som sagt ikke gå mot innstillingen i den form den har fått her, men vi må være forberedt på at det blir motstand innenfor vårt forbund. Jeg vil advare mot at man bruker sterkere uttrykk enn henstillinger. Henstillingsformen bør over hodet brukes når det

gjelder disse forhold. Ellers vil jeg ta opp et forslag som kommer som et tillegg til punkt 2 i Organisasjonskomitéens innstilling Forslaget lyder slik:

«For å fastsette nærmere regler for dette samarbeid, skal forbundene velge to representanter hver til et utvalg. Sekretariatet oppnevner en representant som innkaller til møter og leder disse».

Jens Torp, Norsk Kommuneforbund, Oslo, ville gjerne knytte noen kommentarer til innstillingen vedkommende forholdet mellom Kommuneforbundet og Elektrikerforbundet. — Jeg vil gjøre oppmerksom på, sa han, at da innstillingen ble kjent, kom den som et sjokk. Her blir det direkte foreslått at kommunearbeidere skal skilles ut fra Kommuneforbundet. Vi har alltid respektert industriforbundsformen. Det er en organisasjonsform vi har hatt siden 1923, og vårt forbund har vært alle kommunefolks fellesforbund. Hvis kongressen følger Organisasjonskomitéens innstilling, kan det bli en kime til oppløsning av vårt forbund.

Hvis enda elektrikerne selv hadde vært enig i denne overføring, men det er så langt fra tilfelle. Storparten av de elektrikere vi har organisert, vil fortsatt stå tilsluttet Kommuneforbundet. Mange av dem som eventuelt blir rammet av dette, har til og med erklært at de vil annullere sitt medlemskap i LO istedenfor å bøye seg. Vi synes jo at det er sårt at de tar et slikt standpunkt, men dette er likevel en kjensgjerning.

Det aller alvorligste problem ligger på det politiske planet. Det er ikke ukjent for noen at de borgerlige partiene og de gule organisasjonene ligger og lurert på slike medlemmer som av misnøye eller andre årsaker går ut av LO. Blir Organisasjonskomitéens innstilling vedtatt, er jeg redd for at det kan få farlige konsekvenser, bl. a. i en forening som den vi har ved Oslo lysverker. Det fins svake sjeler i den tekniske og merkantile stab, og de kan lett forlate LO og gå over i NITO.

Det hersker ikke tvil om Kommuneforbundets lojalitet. Det er en selvfølgelig ting for oss å bøye oss lojalt for fattede vedtak, men det fins de som ikke tar vedtak så høytidelig. Det er nokså bittert at vi skal straffes av den grunn, og at vi må overlate de eldste og beste medlemmer til et annet forbund. Kommuneforbundet har gjort mye for å løse disse tingene. Vi har i regelen avgitt flere folk enn vi har fått overført. Det har vi ikke beklaget oss over. LO's formann nevnte i sin hilsningstale at det for enkelte forbund har vært endel nedgang i medlemstallet. Det gjelder bl. a. vårt forbund, men årsaken er ganske enkelt den at vi er blitt berøvet medlemmer fordi vi har måttet gi dem fra oss til andre forbund.

Det er ikke så lett å forstå at en som graver en grøft for vannverket eller veivesenet skal stå i vårt forbund, men hvis han graver grøfter for Elektrisitetsverket, da skal han stå i Elektrikerforbundet. Jeg tror på fornuften. Fagkongressene er kjent for å gjøre faglig fornuftige vedtak, og jeg ber alle om å stemme for Furuskjegg's forslag.

To nye forslag.

Dirigenten refererte disse to forslagene:

Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmandsforbund foreslo:

«Norsk Arbeidsmandsforbund foreslår subsidiært følgende endring i sekretariatets innstilling til nytt punkt F i sak 14:

«Vaktmestere forøvrig organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.»

Th. Hanæs, Telemark faglige samorganisasjon, foreslo:

«Fagkongressen pålegger sekretariatet å utrede spørsmålet om en mer rasjonell organisasjonsform og forelegge spørsmålet i god tid før neste kongress, som da fatter beslutning om hvilke organisasjonsformer som da skal gjelde.»

Hans Hvaal, Norsk Kommuneforbund, Haugesund: Hvis vi vedtar innstillingen, vil halvparten av vår forening forlate oss. Jeg er også redd for at 5 av teknikerne vil gå inn i NITO. Såfremt det er 5 av dem, vil de nemlig oppnå forhandlingsrett. Jeg vil henstille til fagkongressen å stemme mot innstillingen.

Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Oslo: Jeg vil slutte meg til Organisasjonskomitéens formann som sa at dette dokument som er lagt fram her er historie. Og den strid som har vært, må også betraktes som historie. Jeg er også enig med ham i at hvis vi i 1923 istedenfor vedtaket om oppløsning av vårt forbund, hadde fått denne innstillingen om et elektrisitetsforsyningsforbund, så ville vi aldri hatt den striden som vi har hatt.

Under denne striden har det falt mange harde ord. Det beklager jeg, men vi har alltid hatt det synet at elektrikerne burde organiseres i vårt forbund. Det er nødvendig at vi får et forbund for elektrisitetsforsyningsfolk, og jeg er glad for at utviklingen har modnet dette synet. Jeg skal garantere for at alle våre tillitsmenn i vårt forbund lojalt vil følge vedtaket som blir gjort her. Nå er prinsippet fastsatt, og dermed vil striden bli avblåst.

Kommuneforbundets folk hevder at elektrikerne er ryggraden i deres organisasjon. Vi er glad for denne kompliment, for det er nemlig gamle medlemmer av vårt forbund. Vi har vel syndet og syn-

det stort, men jeg tror jeg kan love at vi nå skal forbedre oss, slik at vi på neste kongress kan være rehabilitert i så måte. Det kunne være fristende å snakke om andres synder, men jeg skal likevel unnlate å gjøre det.

Når det gjelder Organisasjonskomitéens innstilling, så kan det skje ting som kanskje gjør det nødvendig å endre enkelte detaljer. Jeg beklager sterkt de protester som er kommet fra våre avdelinger. Jeg kan forstå våre medlemmer og deres reaksjon, liksom jeg også kan forstå medlemmene i Kommuneforbundets avdelinger. Vi må imidlertid forsone oss med utviklingen. Organisasjonskomitéens innstilling er stort sett bra. Jeg tror en gjennomføring av denne innstilling vil gjøre norsk fagorganisasjon smidig og sterkere. Jeg tror at våre medlemmer på tross av enkelte protester vil forstå nødvendigheten av denne omlegning og lojalt bøye seg for vedtaket. Jeg vil derfor anbefale Organisasjonskomitéens innstilling.

Etter forslag av dirigenten ble det vedtatt å sette strek for de inntegnede talere.

Johan Friestad, Norsk Kommuneforbund, Hamar: Jeg er elektriker av fag og arbeider ved et interkommunalt e.verk. Hvis innstillingen går gjennom, ryker hele vår forening. Det sies at vi må ha et elektrisitetsforsyningsforbund. Men hvem driver mer med kraftforsyning enn kommunene? Hvert eneste e.verk drives enten av kommuner eller fylkeskommuner. E.verk som drives av private har vi svært få av. Jeg er redd for at hvis innstillingen blir vedtatt, vil ikke bare Kommuneforbundet miste medlemmer, men også LO. Mange av medlemmene vil nemlig gå inn i NITO. Stem derfor innstillingen ned og stemt for Furuskjeggs forslag.

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, hadde forlangt ordet til innstillingen om organisasjonsforholdene innenfor den militære sektor. Vi har, sa han, gående en tvist angående en skofabrikk som produserer for den militære sektor. I tvistenemnda er det klart sagt fra at de skal være organisert i sine respektive industriforbund. Det har vært sagt at Organisasjonskomitéen har søkt kontakt med hvert enkelt forbund. Når det gjelder vårt forbund, har ikke komitéen søkt noen kontakt.

Karl Sem-Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Høyanger: Jeg er stolt over å komme fra det forbund som danner ryggraden i norsk fagbevegelse. Det er gledelig at det blir satt så stor pris på elektrikerne. Det har vært nevnt en protest fra Sogn. De 25 som ville gå over til vårt forbund er enig i det, og det som har vært nevnt i denne forbindelse medfører ikke sannhet. Hvis Kommuneforbundet vil anføre eksempler, burde de da valt en annen protest. Mange av de medlemmene det her dreier seg om er

driftsbestyrere, og de tilhører Teknikerforbundet. Når det gjelder oss bedriftselektrikere, er det ikke noe slagsmål på arbeidsplassen. Blant oss er det ingen dissens. Under tvil slutter jeg meg til Organisasjonskomitéens innstilling.

Erik Eriksen, Norsk Treindustriarbeiderforbund, Oslo, siterte fra innstillingen på side 111, der det bl. a. heter: «Ser en nærmere på Bygningsindustriarbeiderforbundets organisasjonsområde i dag, kan en ikke se bort fra at sammenslutningen av Norsk Høvleriarbeiderforbund med dette forbund i 1948 var en mindre heldig løsning. Det ville ha vært en atskillig bedre løsning om Høvleriarbeiderforbundet hadde sluttet seg sammen med Treindustriarbeiderforbundet.» Jeg er helt enig med Organisasjonskomitéen i dens syn på forholdene, men vårt forbund får ta endel av ansvaret for denne utvikling. I 1954 sendte vårt forbund inn et forslag om at dør-, vindus- og møbelpåsearbeidere skulle inn i vårt forbund. Vi trakk imidlertid dette forslag tilbake. Det løste nemlig bare endel av problemet. Vi har imidlertid ikke endret oppfatning. Da vi fikk anmodning om å delta i et Treindustriarbeiderforbund, var vi straks villig. Disse forhandlinger førte ikke til noe resultat, men jeg vil henstille at man i kommende periode tar spørsmålet opp til fornyet forhandling.

Vi har hatt en rekke tvister, med bl. a. Bygningsindustriarbeiderforbundet, men de er alltid blitt løst i minnelighet. Også med Bekledningsarbeiderforbundet har vi hatt en tvist, men også den ble løst.

Sigurd Evang, Oppland faglige samorganisasjon, Gjøvik: Det var med atskillig interesse vi hørte på Alf Andersens utredning om forholdet mellom Elektrikerforbundet og Kommuneforbundet. Vi ventet med særlig spenning på å få vite motivene for innstillingen. Det eneste vi imidlertid hørte var at vi måtte få en avslutning på 30-årskrigen. Den eneste forklaringen er altså at man skal vise ettergivenskap overfor det mest sprelske forbundet. Representantene fra Oslo har pekt på hva som kommer til å skje hvis innstillingen fra Organisasjonskomitéen blir vedtatt. Riktignok sier Torp nå at Elektrikerforbundet skal bøye seg lojalt. Ja, den som lever får se. Emil Torkildsen sa at kongressen må kreve respekt for sine vedtak. Nei, det er ikke bra at et enkelt forbund skal kunne oversitte vedtak etter vedtak. Jeg tror at kongressen gjør klokt i å vedta Furu-skjegg forslag.

Nytt forslag fra Organisasjonskomitéen.

Alf Andersen, Organisasjonskomitéens formann, ville ikke nå komme inn på den generelle debatten, da han aktet å sette fram

et forslag som han håpet kongressen kunne samle seg om. Det har, sa han, gått fram av debatten at enkelte mener en gjennomføring av Organisasjonskomitéens innstilling vil få store skadevirkninger. Jeg for min del tror at skadevirkningene vil bli større hvis vi ikke gjennomfører innstillingen. Imidlertid mener Organisasjonskomitéens medlemmer at man ikke bør presse saken fra, og i konferanse med sekretariatsmedlemmer tillater jeg meg å sette fram følgende forslag på vegne av flertallet i Organisasjonskomitéen:

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde:

«Kongressen gir sin tilslutning til Organisasjonskomitéens forslag om opprettelse av et Elektrisitetsforsyningsforbund. Da det imidlertid kan tenkes å oppstå vanskeligheter som kan skade den samlede organisasjon, overlater kongressen til førstkommende ordinære representantskapsmøte å ta endelig avgjørelse etterat saken har vært nærmere bearbeidet av sekretariatet i samarbeid med de interesserte forbund.»

Konrad Nordahl forlangte ordet til forretningsordenen og foreslo:

«Medlemmene av Organisasjonskomitéen, Klafstad fra Elektrikerforbundet og Furuskjegg fra Kommuneforbundet, som er mindretall i Organisasjonskomitéen får ordet i forbindelse med Alf Andersens forslag i denne sak og at en nå bare drøfter Alf Andersens forslag.»

Det ble straks votert over Nordahls forslag som ble vedtatt mot 1 stemme.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Jeg vil før voteringen faller i denne saken nevne at vi helt siden 1955 har hatt et konstant krav liggende på landsstyrets bord om uravstemning over forbundets medlemskap i LO. Vi 5 som møter fra vårt forbund her på kongressen tror ikke vi i lengden kan motstå dette presset. Vi tror at denne saken bør fremmes. Jeg ber derfor kongressen å vedta flertallets forslag.

Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund: Det er sagt at det vil falle ro over sinnene, hvis flertallsinnstillingen blir vedtatt. Hvilken ro? Jo, den dødens ro som inntreer når det byggverk som folk gjennom lange tider har bygd opp blir ødelagt. Jeg tror at et vedtak vil få store skadevirkninger. Jeg anbefaler at representantskapets vedtak av 1947 blir stående ved makt. Det var erfarne organisasjonsfolk som Elias Volan som var fedre til dette vedtaket, og de visste hva de gjorde.

Voteringen.

Ved voteringen ble Alf Andersens forslag vedtatt mot 60 stemmer, som ble avgitt for Furuskjegg's forslag.

A. K. Lien, sekretariatet, bad om ordet for å komme med enkelte merknader til forslag nr. 65 og 72.

Dirigenten foreslo samtlige forslag i denne saken oversendt redaksjonskomitéen.

Konrad Nordahl: Nå har vi avgjort den viktigste saken. Jeg forsto det slik at det var meningen etter dette å sende alle de øvrige forslag til redaksjonskomitéen.

Dirigentens forslag om oversendelse til redaksjonskomitéen ble enstemmig vedtatt.

Forslag som ble oversendt redaksjonskomitéen.

Også disse forslag ble oversendt redaksjonskomitéen:

Bjarne Klafstad foreslo:

«Industriforbundene må sørge for at fagarbeidernes lønns- og arbeidsvilkår ikke forringes sett i forhold til fortjenesten i vedkommende fag.»

Norsk Stenindustriarbeiderforbund ved Wilhelm Stenbeck foreslo:

«Kongressen godkjenner 2 landsmøters vedtak om å opprettholde eget forbund.

Subsidiært: Om kongressen underkjenner landsmøtenes kompetanse, at spørsmålet avgjøres ved uravstemning blant forbundets medlemmer.»

Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, foreslo:

«I innstillingen fra Organisasjonskomitéen av 1955, side 191 foreslås følgende tilføyet Norsk Bekledningsarbeiderforbunds organisasjonsområde: Modister. Kjole- og draktsyerfaget. Skulderputefabrikker. Kunststopperier. Sengeutstyr når sømmen må betraktes som det vesentligste arbeid.»

A. K. Lien, Norsk Arbeidsmandsforbund, foreslo:

«Ang. forslag nr. 65 og forslag nr. 72 vedrørende eget forbund for gruvearbeiderne er kongressen enig i at spørsmålet sendes ut til uravstemning blant gruvearbeiderne og avgjøres på Arbeidsmandsforbundets landsmøte 1959.»

Bjørn Jacobsen, Vestfold faglige samorganisasjon, foreslo:

«Det opptas forhandlinger mellom de 2 hovedorganisasjoner som en overføring av fløterne med sikte på at tidligere opparbeidete rettigheter ikke tapes.»

Representantene Arthur J. Olsen, Th. Hanæs, Telemark, S. Evang, Oppland, Oscar Lauritsen, Østfold, Nils N. Sandli, Buskerud, og Kolbjørn Johansen, Hedmark, foreslo:

«Representanter på fagkongressen fra Buskerud, Hedmark, Oppland, Telemark, Vestfold og Østfold faglige samorganisasjon stiller følgende forslag for så vidt gjelder samorganisasjonenes (distriktsorganisasjonenes) organisasjonsform:

Kongressen 1957 finner det for tidlig å gå til en fullstendig omlegning av samorganisasjonen i kommende kongressperiode. De nærmeste år bør nyttes til å vinne større erfaring og aktivisere arbeidet både i de nye og gamle samorganisasjoner.

Landsorganisasjonen bør i størst mulig utstrekning ta aktiv del i dette aktiviseringsarbeid ute i distriktene.»

A n k e r N o r d t v e d t, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund, foreslo:

«Undertegnede opptar forslag om at lettbetongbedriftene fortsatt skal tilhøre Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds organisasjonsområde.»

R u d o l f E r i k s e n, Bekledningsarbeiderforbundet, og **I n g v. H a n s e n**, Skotøyarbeiderforbundet, foreslo:

«Norsk Bekledningsarbeiderforbund og Norsk Skotøyarbeiderforbund beholder som sitt organisasjonsområde bedriftene på Festningen i Oslo.»

F r i t z W. H a n n e s t a d, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer, foreslo følgende tilføyelse til Organisasjonskomitéens innstilling angående organisering av personer ved hoteller, restauranter, kaféer og bevertningssteder (side 183):

«forsåvidt disse ikke kommer inn under NFATF's organisasjonsområde.»

LIVSFORSIKRING AV AFL's MEDLEMMER

(Dagsordenens punkt 5, b).

I forbindelse med denne saken og andre organisasjonssaker var det kommet inn følgende forslag fra fagforeningene:

(Nr. 74.) *Norsk Arbeidsmandsforbund*, foreslår:

«Kongressen bør fatte vedtak om at det blir innført felles forsikringskasse for samtlige forbund, slik at det blir like rettigheter for alle medlemmer.

Videre bør kongressen også fatte vedtak om at LO oppretter en ulykkesstrygd gjeldende for samtlige medlemmer i LO.»

(Nr. 75.) *Avd. 405, Røssåga Anleggsarbeiderforening*, foreslår:

«Tvungent medlemskap i LO.»

Motivering:

De organiserte anleggsarbeidere er svært misfornøyd med at der fremdeles er mange uorganiserte arbeidere og vi mener derfor at tiden er inne til at fagkongressen fatter vedtak om tvungent medlemskap. Det er helt

uriktig at endel arbeidere skal høste det andre sår, når de selv ikke vil ofre noe.

Fra landsstyret:

Da forslaget strider mot gjeldende lovbestemmelser kan det ikke anbefales vedtatt.

(Nr. 76.) Avd. 321, Risnes Fagforening, foreslår:

«Gjennomføring av like rettigheter i alle forbund ved overflytting.»

Fra landsstyret:

Forbundet er enig i at der bør arbeides for å få innført like rettigheter i samtlige forbund.

NORSK BYGNINGSARBEIDERINDUSTRIFORBUND

(Nr. 77.) Avd. 10, Fossum Bruks Arbeiderforening foreslår:

«Da vår avdeling har alle sine forbindelser direkte med NBIAF's trelastgruppe, fant vår høstgeneralforsamling det helt unødvendig og overflødig at vi samtidig også må ha *tvungent* medlemskap i Bærum faglige Samorganisasjon. Da Fossum Bruk er svært avsides beliggende i forhold til sentrale deler av Bærum, hvor møtene som regel holdes, vil dette i praksis si at vi kommer i liten kontakt med nevnte organisasjon på grunn av vanskeligheter med kommunikasjoner etc. Dessuten betyr det en etter vår mening unødvendig bekostning på vår kasse, særlig da vi ikke kan innse nødvendigheten av et slikt medlemskap. Vi mener at medlemskapet bør være *frivillig*, slik at våre medlemmer til enhver tid selv, ved avstemning kan bestemme om foreningen skal stå tilsluttet Bærum faglige Samorganisasjon eller ikke.

Forbundet anmodes om å anbefale denne vår oppfatning av saken før oversendelsen av forslag til Arbeidernes faglige Landsorganisasjon.»

Fra landsstyret:

Forslaget kan ikke tiltres.

(Nr. 78.) **Fra sekretariatet:**

Forbundets standpunkt tiltres.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 79.) Avd. 151, Stavanger, foreslår:

«I forbindelse med LO's kongress i mai 1957 vil avd. 151, Stavanger, gjennom forbundet foreslå overfor LO's kongress at kontingenten til de lokale samorganisasjoner, fra de enkelte avdelinger, forandres til at de enkelte avdelinger betaler denne kontingent til sitt forbund. Forbundene betaler deretter de enkelte lokale samorganisasjoner kontingent pr. solgt merke.»

Motivering:

Da det viser seg at det ofte er vanskelig å få inn den hele kontingent fra de enkelte avdelinger til samorganisasjonene, mener vi med dette forslag, at kontrollen blir bedre overfor avdelingene når kontingenten til samorganisasjonene skal betales.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke se noen saklig grunn for å tiltre forslaget fra avdeling 151, Stavanger, og anbefaler således at innbetaling av kontingenten fra avdelinger til samorganisasjonene bibeholdes.

**(Nr. 80.) Fra sekretariatet:
Forbundsstyrets standpunkt tiltres.**

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 81.) *Avd. 87, Borregård Bygningsarbeiderforening, foreslår:*

«Alle arbeidere som arbeider ved samme bedrift skal stå tilsluttet samme fagforbund.»

(Nr. 82.) **NORSK SKINN- OG LÆRARBEIDERFORBUND** foreslår:

«*Forslag om innføring av felles medlemsbok for Landsorganisasjonens medlemmer.*»

Spørsmålet om innføring av felles medlemsbøker for Landsorganisasjonens medlemmer var oppe til drøfting på representantskapets møte 18.—21. juni 1945. Fra sekretariatet forelå en innstilling som er følgende:

1. Sekretariatet pålegges, etter samråd med forbundsstyrene, å innføre felles medlemsbok for Landsorganisasjonens medlemmer. Hvert forbund avgjør for seg om det vil gå over til det nye system.
2. Sekretariatet nedsetter en komité for å utarbeide forslag til det nye boksystem. Komitéens forslag forelegges et felles møte av sekretariatet og forbundsstyrene til behandling før den endelige avgjørelse treffes.

Denne innstilling ble enstemmig vedtatt av representantskapet i møte den 18.—21. juni 1945.

En rekke av forbundene har gått over til fellesboksystemet, mens endel forbund ennå ikke har satt fellesboksystemet i verk.

Idet vi finner det både rasjonelt og økonomisk forsvarlig til bruk av felles medlemsbok, foreslår vårt forbund at kongressen fatter vedtak om at fellesboksystemet innføres obligatorisk, og at systemet innføres etter hvert som de gamle bøker er utbrukt.

Ytterligere motivering vil bli gitt av forbundets representant på kongressen.

**(Nr. 83.) Fra sekretariatet:
Forslaget kan ikke tiltres.**

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 84.) *Avd. 15, Skien, foreslår:*

«*Ordningen med distriktvis samorganisasjoner gjeninnføres.*»

Forbundsstyret innstiller:

Forslaget kan ikke tiltres.

**(Nr. 85.) Fra sekretariatet:
Forbundets standpunkt tiltres.**

(Nr. 86.) **OPPLAND OG HEDMARK FAGLIGE SAMORGANISASJONER** foreslår:

«*I de samorganisasjoner hvor et kvalifisert flertall av representanter uttaler seg for det, kan ordningen med styre og distrikts- eller representantskapsmøter opprettholdes.*»

Motivering:

Da organisasjonskomitéens innstilling til kongressen i 1953 ble behandlet i samorganisasjonene, var det overveldende flertall mot ordningen.

Ved voteringen på kongressen over den endrede innstilling var det også fra representanter utenfor Oslo et betydelig flertall for å opprettholde den nåværende ordning.

Oslos spesielle forhold gjorde at representanter derfra stemte for innstillingen, som også var i samsvar med samorganisasjonens egen beslutning.

Samorganisasjonen i Oslo og noen flere er nå omlagt i samsvar med kongressens vedtak. Men vi finner at det bør vises hensyn til de distrikter som ønsker å opprettholde den nåværende ordning, at de får anledning til dette.

Når vi tar tanken opp igjen på kongressen i 1957, så er det mange grunner for dette. En vil her nevne noen av disse:

For det første er det av hensyn til de fagforeninger, som regel små og svake, som vil falle utenfor et område av lokal samorganisasjon. En meget vesentlig grunn er også at forsøket på å organisere de lokale samorganisasjoner på det nærmeste er mislykket og aktiviteten hos disse er meget liten.

Vi tror derfor at en oppløsning av samorganisasjonene vil svekke den faglige virksomhet i landdistriktene og dermed arbeiderbevegelsens virksomhet i sin alminnelighet.

Av andre grunner kan nevnes at vi mener det er riktig at distriktene ledes av et valt styre som har det nærmeste tilsyn med sekretærens virksomhet.

I Organisasjonskomitéens innstilling av 1953 var utgiftene til samorganisasjonenes møter brukt som et avskrekkende eksempel på grunnlag av en skissert utgift til disse.

I praksis viser det seg at møtene er langt billigere enn det som var oppsatt i den skjematisk oppstilling. Vi tror iallfall sikkert at nytten av årsmøtene står godt i forhold til utgiftene.

Vi håper at kongressen vil vise det hensyn til distriktene at de kan få beholde sine styre og representantskap eller distriktsmøter.

MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 87.) *Kristiansund Faglige Utvalg* foreslår:

«Fagkongressens vedtak om samorganisasjonene i 1953 opptas til ny alvorlig overveielse.»

Motivering:

Idet en viser til tidligere diskusjon om denne sak og den motstand den foretatte omlegging av samorganisasjonene har vakt i ulike distrikter i vårt land, vil en forbeholde seg retten til nærmere motivering på kongressen.

(Nr. 88.) **TELEMARK, VESTFOLD OG ØSTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON** foreslår:

«Telemark, Vestfold og Østfold faglige Samorganisasjoner stiller følgende forslag til fagkongressen 1957 for så vidt gjelder samorganisasjonenes (distriktsorganisasjoners) organisasjonsform:

Kongressen 1957 finner det for tidlig å gå til en fullstendig omlegging av samorganisasjonene i kommende periode.

De nærmeste år bør nyttes til å vinne erfaring og aktivisere arbeidet både i de nye og gamle samorganisasjoner.

LO bør i størst mulig utstrekning aktivt delta i dette aktiviseringsarbeidet i distriktene.

Spørsmålet om organisasjonsformen tas så opp på neste kongress til bred drøfting og endelig avgjørelse.»

Motivering:

1. Landsorganisasjonens kongress 1953 gjorde vedtak om en endring av distriktsorganisasjonene. I årene etter kongressen er noen av de tidligere samorganisasjoner nedlagt. Det er i stedet opprettet lokale samorganisasjoner og distriktskontorer.

Det er ennå for tidlig å trekke noen sikre slutninger om omleggingen, men det viser seg å være visse vansker, særlig med å få vedtatt en kontingentordning som kan gi de nye organisasjonene arbeidsmuligheter.

2. Grunntanken i vedtaket på kongressen 1953 er å skape et rikere og mer aktivt organisasjonsliv, og resultater i denne retning hilses med glede. Samorganisasjonene har sett dette som sin hovedoppgave ved siden av agitasjon blant de uorganiserte lønnstakere.

Utviklingen har ikke gjort disse oppgavene mindre, — tvert imot kan en si at kravene til samorganisasjonene om større innsats på disse områder er økt i samsvar med den samfunnsmessige utvikling.

Dessverre må det innrømmes at samorganisasjonene ikke alltid har maktet å følge med i utviklingen.

Heller ikke forbundene har på langt nær fylt oppgavene sine på disse viktige områdene, og resultatet er at aktiviteten i fagforeningene er liten, at det er dårlig frammøte til medlemsmøter og til viktige avstemninger, at diskusjonene på arbeidsplassene ofte røper stor uvitenhet og dårlig forankring i bevegelsen.

Dette fører med seg at utbytere og kverulanter har lett for å følge. Kommende kongressperiode bør derfor nyttes til en utstrakt opplysningsvirksomhet på arbeidsplassene og i fagforeningene, og samarbeidet mellom distriktsorganisasjonene og forbundene må tilrettelegges av LO. En skal ta sikte på å aktivisere tillitsmannskadrene og skape en større forståelse blant medlemmene for bevegelsens mål og oppgaver.

3. Når disse oppgaver til dels har vært forsømt, er en av grunnene at Landsorganisasjonen ikke har ytt samorganisasjonene den aktive medvirkning i arbeidet som ville være ønskelig og impulsgivende. Samorganisasjonene har heller ikke hatt kontakt med hverandre slik at de har kunnet utveksle idéer og opplegg.

Sekretariatet bør derfor søke å finne en ordning med en spesiell sekretær for samorganisasjonene og distriktskontorene.

Denne sekretæren må være et aktivt bindeledd mellom distriktsorganisasjonene og Sekretariatet, delta i endel av distriktsorganisasjonenes styremøter og være behjelpelig med planlegging av arbeidet.

Sekretæren vil kunne formidle de beste opplegg til distriktsorganisasjonene og aktivt gå inn for aksjoner i distrikter som står svakt.

Ved sine rapporter til Sekretariatet vil sekretæren kunne peke på svake punkter og komme med forslag til forbedringer.

(Nr. 89.) Fra sekretariatet:

Det vises til kongressens vedtak i 1953. Sekretariatet kan ikke anbefale noen endringer i dette vedtak.

(Nr. 90.) TELEMARKE FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«For å etablere et bedre samarbeid mellom de enkelte forbund og distrikter pålegger kongressen de enkelte forbund å sende samme orientering til LO's distriktskontorer og samorganisasjoner (så lenge disse består), som de sender sine respektive avdelinger når det gjelder tariffrevisjoner.»

Motivering:

Siste representantskapsmøte vedtok en henstilling til forbundet om å sende slike orienteringer som nevnt i forslaget.

En del av forbundene har vært lojale og har fulgt denne henstilling, men de fleste har oversett saken. Dette har medført at distriktskontorene og samorganisasjonene har vært desorientert om det som forelå. For å få en retting på dette vil vi anmode om at det vedtas et positivt forslag i denne sak.

Til distriktskontorene og samorganisasjonene kommer det jo til stadighet spørsmål om tariffsaker, og vi mener at det må være i hele organisasjonens interesse at vi kan medvirke til å klarlegge disse sakene.

**(Nr. 91.) Fra sekretariatet:
Forslaget sendes forbundene.**

TELEMARK FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 92.) *Notodden faglige utvalg* foreslår:

«For å få en mer regelmessighet i det lokale organisasjonsarbeidet, pålegger kongressen de respektive forbund om at disse innskjerper sine avdelinger ute i distriktene om plikten til å delta i arrangements og yte støtte til de fond som er opprettet på enkelte steder i forståelse med samorganisasjonene og fagforbundene, når slike er opprettet med sikte på å fremme den faglige og politiske arbeiderbevegelse.»

(Nr. 93.) *Kragerø faglige utvalg* foreslår:

«Det må gis større muligheter for de forskjellige avdelinger til å benytte samorganisasjonen når det gjelder å løse lokale avtaler.»

Telemark faglige Samorganisasjons forretningsutvalg uttaler:

«Når det gjelder uttalelsen fra Notodden fagl. utvalg er vi ikke riktig klar over hva som menes. Det finnes jo klare vedtak om foreningens plikter og vi kan ikke innse at ikke disse dekker de spørsmål som her er berørt.»

**(Nr. 94.) Fra sekretariatet:
Samorganisasjonens uttalelse tiltres.**

Hovedkasserer Hans Heggs redegjørelse om forsikringssaken.

Hovedkasserer Hans Hegg redegjorde for saken og uttalte bl. a.: Det foreligger en del forslag om felles forsikringskasse for alle medlemmer av Landsorganisasjonen og om like rettigheter. Det er ikke noe nytt spørsmål innenfor norsk fagorganisasjon. Det har vært reist mange ganger før, men hittil har det ikke lyktes å komme fram til noe resultat.

Sekretariatet har arbeidet med spørsmålet, og det er særlig aktuelt i forbindelse med formen gruppelevsforsegling. Det foreligger nå en utredning, og i den innstillingen som er lagt fram av sekretariatet er det tatt med et tverrsnitt av utredningen i sterkt forkortet form.

Som dere vil se er det her tatt med en dødsfallforsikring, og hvor høyt denne skal settes blir et skjønsspørsmål. Det er forskjellig innenfor de forskjellige forbund. Flertallet av forbundene har en forsikringssum på 1500 kroner, men den varierer helt fra 600 kroner og helt opp til 2000 kroner. Vi mente at vi burde forsøke å komme opp i 4—5000 kroner.

Også spørsmålet om begravellesbidrag er diskutert. Det lar seg gjøre å ta det med, men man må da gå høyere opp i premie. Det er lettere å ta med det som et tillegg ved ektefelles død. Hvis ektefelle dør, får medlemmet utbetalt 1000 kroner. Hvis medlemmet dør, får de etterlatte 4—5000 kroner.

Under diskusjonen har det vært nevnt at premiene ved en slik forsikringsform ikke blir stort billigere enn ved vanlig forsikring. Jeg tror imidlertid det blir noe rimeligere. Jeg har regnet med at det vil bli ca. 15 øre pr. uke pr. medlem. Med det medlemstallet vi har i dag vil vi selvsagt komme opp i betydelige beløp.

Sekretariatet har ikke tatt noe standpunkt til realiteten. Vi må ha saken fullstendig utredet, og vi må også ha en utredning om hva det vil koste oss å være selvassurandører. Vi forelegger derfor saken for kongressen som en melding og med forslag om at sekretariatet får fullmakt til å arbeide videre med saken. Kan vi få et brukbart resultat, vil det bli sendt til de respektive forbund. Vi foreslår også at Representantskapet eventuelt får fullmakt til å fatte endelig vedtak såfremt det er tilstrekkelig tilslutning fra forbundenes side. Jeg opptar forslaget fra sekretariatet. Det er sålydende:

Etter drøftinger i samarbeidskomitéen mellom AFL og NKL om mulighetene for en livsforsikring i livsforsikringsselskapet Samvirke for AFL's medlemmer, valte de nevnte organisasjoner en felleskomité til å behandle og utrede saken. Med det omfang en slik forsikring ville få, kunne formen gruppelivsforsikring passe godt.

Komitéen fikk mandat til å søke å legge forsikringsytelsene så nær som mulig opptil ytelsene i de nåværende forsikringskasser, men med noe høyere beløp.

Komitéen har lagt fram en foreløpig utredning basert på de muligheter «Samvirke» har til å tilfredsstille kravene gjennom en forsikring. Resultatet av dette er at «Samvirke» kan ta en forsikring med utbetaling av kr. 5000.00 ved medlemmets død + ett tillegg av kr. 1000.00 ved ektefelles død for kr. 45.00 pr. medlem pr. år. Hvis forsikringssummen settes til kr. 4000.00 i stedet for kr. 5000.00, blir premien kr. 38.00 pr. medlem pr. år. Forutsetningen for denne premie er at forsikringen har gyldighet inntil medlemmene fyller 70 år.

Videre har det vært drøftet om en skal finne en ordning med utbetaling av kr. 1000.00 til medlemmer med 30 års medlemskap og 70 års alder. For medlemmer med kortere medlemskap enn 30 år kan i tilfelle betales et avkortet beløp pr. år ned til 15 års medlemskap.

En utbetaling som her nevnt vil ikke kunne gå inn i forsikringen, men må ordnes på organisasjonsmessig basis. Finansieringen av en slik ordning har vært vanskelig å beregne, men «Samvirke» har på grunnlag av det materialet som har vært til rådighet beregnet at det vil koste kr. 16.00 pr. medlem pr. år.

Sekretariatet anser saken av så stor viktighet at det bør arbeides videre med den og at det i den videre utredning også blir tatt med et alternativ med fagorganisasjonen som selvassurandør gjennom en felles forsikringskasse.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Kongressen tar redegjørelsen til etterretning og henstiller til sekretariatet å fortsette arbeidet med utredningen av saken med sikte på en felles forsikringsordning for AFL's medlemmer, enten ved en forsikring i et forsikringsselskap eller ved en felles forsikringskasse.

Hvis en kommer fram til et forsvarlig og akseptabelt resultat, forelegges dette for forbundene.

Under forutsetning av en tilstrekkelig tilslutning fra forbundene gis AFL's representantskap fullmakt til å gjøre endelig vedtak i saken.

Ordskiptet.

Olaf Myrøld, Norsk Centralforening for Boktrykkere Stavanger, støttet forslaget fra sekretariatet. Vi har fått gjennomført en liknende lokal forsikringskasse, sa han. Det var sykelønnsordningen som muliggjorde dannelsen av en slik kasse. Når det gjelder premien synes jeg imidlertid at «Samvirke» er dyrere enn de andre forsikringsselskapene.

Alfred Haugen, Norsk Arbeidsmandsforbund, Korgen, tok opp forslag nr. 74. Tiden måtte nå være inne til å få like rettigheter innenfor alle forbund. Taleren protesterte også mot en uttalelse som Konrad Nordahl var kommet med angående den store prosent uorganiserte ved en arbeidsplass. Det måtte ha vært Nordahls første plikt å ha gitt beskjed til Arbeidsmandsforbundet før han kom med slike anklager på en fagkongress.

Axel Erichsen, Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund, Oslo, tok opp forslag nr. 82 om innføring av felles medlemsbok for Landsorganisasjonens medlemmer. Etter min mening, sa han, vil dette innebære en rasjonalisering, og jeg håper at dette forslaget vil få støtte.

A. K. Lien, sekretariatet: I vårt forbund har det lenge vært enighet om at vi burde få en felles forsikringskasse for hele Landsorganisasjonen. Det vil gjøre det mye lettere ved overføring av

medlemmer fra det ene forbund til det andre. Slik det nå er har de forskjellige forbund forskjellige forsikringssummer, og ingen har lyst til å gi slipp på de gode rettigheter. Derfor bør LO opprette en felles forsikringskasse, og den bør også omfatte ulykkestrygd. Sekretariatets innstilling er vel og bra, men jeg synes premiene blir forholdsvis store.

La meg samtidig få lov til å svare på noe som Nordahl tidlig i debatten tok opp, nemlig et forhold med 25 prosent uorganiserte ved et anlegg i Telemark. Han hadde også hørt at vedkommende forbund ikke hadde hatt noen tillitsmann på denne arbeidsplassen. Nå er det for det første ikke riktig at 25 prosent av arbeidsstokken er uorganisert, og for det annet stemmer det heller ikke at vårt forbund ikke har hatt folk der borte. To av forbundets tillitsmenn har vært på besøk, og organisasjonsprosenten er 88. Dette er de faktiske forhold, og dem ville Nordahl ha kunnet få ved å henvende seg til vårt forbund.

Thorleif Andresen, sekretariatet, måtte ta kraftig til motmele mot det forslaget som endel samorganisasjonsrepresentanter hadde satt fram. Her innbyr man, sa han, kongressen til å ta avstand fra vedtaket på forrige kongress. Vi har forsøkt å foreta denne omlegging så forsiktig og forsvarlig som mulig. Vi har fulgt de linjer som ble trukket opp på forrige kongress. Det forekommer meg å være lite lojalt overfor kongressvedtak å komme med et slikt forslag. Det er ganske eiendommelig at visse folk kjemper mot fattede vedtak. Evang har underskrevet forslaget, men han representerer ikke noe flertall i samorganisasjonen. Oppland har tidligere bekjempet omleggingen, men i dag er de for. La oss stemme ned dette forslaget.

Det ble vedtatt å sette strek for de inntegnede talere.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige Samorganisasjon, syntes det var en voldsom salve Thorleif Andresen var kommet med. Når sekretariatet kjører Thorleif Andresen fram på den måten det gjør, fortsatte Olsen, så må det bety at vårt forslag har noe for seg. Da vi reiste fra kongressen i 1953 hadde vi distriktsrepresentanter følelsen av at vi hadde vært utsatt for en ulykke. Vi ble ytterligere bestyrket i dette da vi fikk kongressprotokollen. Det viste seg nemlig at Oslo-representantene som faktisk avgjorde saken, var blitt lovet at det skulle opprettes en distriktsorganisasjon for Oslo, men de har i dag bare en blindtarm av en organisasjon.

Vi som stemte mot omleggingen i 1953 har ikke endret syn. Snarere tvert imot. Vi ser hva samorganisasjonen betyr politisk. Man kan selvsagt si at de faglige utvalg burde kunne skjønne om disse oppgavene, men det er et faktum at det ikke blir gjort. Nå holder

Landsorganisasjonen på med å bygge ut 18—20 distriktskontorer og 3—400 faglige utvalg over hele landet. Jeg tror jeg tør si at dette ikke blir stort billigere enn det apparatet vi hadde.

Om hva har Oslo fått av apparat? Jeg overlater til Oslo-representantene selv å svare på det.

Det er også et annet spørsmål jeg gjerne vil stille: Hvem er det sentralt har ansvaret for distriktskontorene? Når vi er kommet inn til Oslo for å forelegge en sak som angikk distriktskontorene, har vi måttet gå fra kontor til kontor i Landsorganisasjonen. Det er ingen som vil ha ansvaret.

Det ble vedtatt å nedsette taletiden til 5 minutter.

Emil Torkildsen, sekretariatet, var enig i den innstillingen som forelå om forsikringskasse. Det eneste punkt han ville peke på var aldersgrensen på 70 år.

Når det gjelder Axel Erichsens forslag om ensartede medlemsbøker, vil jeg protestere, sa han. Vi skal ha oss frabedt denslags diktatoriske metoder. Jeg er formann for det eldste fagforbund i Norge, ja i Skandinavia. Vi har et system for medlemsbøker som etter vår mening er meget godt. Vi legger oss ikke bort i andres systemer, men vi vil være fri for noe diktat i denne sammenheng.

Rasmus Falnes, Jern og Met., Stavanger, tok opp forslag nr. 79. Før vi får gjennomført en slik kontingentordning, blir det neppe noen skikk på samorganisasjonen, sa han.

Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon, støttet fellesforslaget og ville derfor ikke ta opp det forslaget som Oppland faglige Samorganisasjon hadde sendt inn. Jeg kan ikke riktig skjønne det voldsomme angrepet som Thorleif Andresen retter mot oss. Vi har da drevet med litt organisasjonsarbeid hver på vårt sted, og vi mener at vi har oppnådd ganske gode resultater. De lokale utvalg skal også sørge for å få inn kontingenten, og det er nettopp på dette punktet at oppløsningen av distriktsorganisasjonen har betydning en svekkelse. Vi har hatt forbundsledere som har ansett samorganisasjonene som konkurrenter, men det faktiske forhold er jo at vi gjør den samme jobben — enten vi arbeider i et forbunds administrasjon eller i en samorganisasjon. Det er ikke noe prestisjespørsmål.

Thorleif Andresen mente at Evang ikke hadde noe flertall bak seg. De to gangene spørsmålet har vært behandlet har jeg hatt 140 stemmer bak mitt syn om opprettholdelse av samorganisasjonene, mens det har vært 3 og 10 stemmer mot. Lillehammer har riktignok stemt mot oss, men de har stemt mot fordi de ville ha sin egen samorganisasjon.

Ivar Bjørke, Handel og Kontor, Lillehammer: Helt siden vi

fikk sammenslutning med Gjøvik i 1930 har vi vært misfornøyd, men da vi fikk omleggingen i 1953, ble vi med en gang fornøyd. Vi har høstet akkurat de motsatte erfaringer av hva Oppland og Hedmark faglige Samorganisasjoner sier i sitt forslag.

Thor Thorsen, Skog og Land, Drammen: Det er blitt brukt grovt skyts mot samorganisasjonenes tillitsmenn, men jeg tror det har vært helt uberettiget. Vi i Buskerud kan dømme om disse tingene. Vi hadde 2 samorganisasjoner — en i Drammen og en med sete i Hønefoss. Det førte til dårlige resultater, og vi mente en sammenslutning og omlegging ville bety et framskritt. Jeg stemte derfor under sterk tvil for omlegging på kongressen i 1953. Senere er jeg kommet til andre resultater. Vi bør ikke regne bare i kroner og ører. Vi må huske på at samorganisasjonene også har stor politisk betydning. Oslo-representantene har ikke noen forutsetninger for å kunne uttale seg i dette spørsmål. Ute i distriktene har vi mange medlemmer som trenger orientering om mange spørsmål, og da er det godt å ha et samorganisasjonsapparat.

Per Aase, Rogaland distriktkontor, Stavanger, ville gjerne fortelle litt om de erfaringer de hadde høstet i Rogaland etter omleggingen. Vi har nå i juli hatt den nye ordningen i 2 år. Vi var svært skeptiske i 1953, men denne skepsis er i dag totalt forsvunnet. Vi har startet 9 lokale samorganisasjoner, og der hersker det også enighet om at omleggingen har vært bra. Det var nok atskillig frykt for kontingentspørsmålet, men på dette punkt har vi fått en gledelig overraskelse. Bare 2 av de lokale samorganisasjoner har den laveste kontingentsats, ellers har de 10 og 5 øre i kontingent. Det som står i motiveringen til forslaget fra Oppland og Hedmark svarer således ikke til de faktiske forhold. Vi har hatt de aller beste erfaringer. De lokale samorganisasjoner viser stor aktivitet, og vi har også opplevd et oppsving i opplysningsvirksomheten.

Oscar Lauritzen, Østfold faglige samorganisasjon, ville gjerne si til Thorleif Andresen at han for sitt vedkommende hadde et enstemmig årsmøte bak seg når det gjaldt samorganisasjonsspørsmålet. Ja, motstanden mot omlegging er mye sterkere i dag enn i 1953, sa han. Jeg tror jeg trygt kan si at det i dag ikke er noen som vil være med på en omlegging i Østfold.

Gunder Gundersen, Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon, Kristiansund N: Vi går over til fellesforslaget som er satt fram. Vi har behandlet det i det faglige utvalg i Kristiansund N, og der ble det enstemmig vedtatt.

Sigvart Ask, Akershus fylke, Bærum: Da samorganisasjonsrepresentantene på kongressen hadde sitt møte, hvorfor innkalte de ikke da representanter fra de fylker der omleggingen har vært

foretatt? Turde de ikke? Faktum er at omleggingen har betydd en styrkelse for organisasjonene. Etter min mening har omleggingen gått for sent.

Reidar Berggren, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Bodø, sa at de i Nordland — det nest største fylket i Norge — hadde høstet de beste erfaringer i forbindelse med omleggingen. Vi har 20 lokale samorganisasjoner i fylket, og de arbeider stort sett godt. Vi er derfor tilfreds med ordningen.

Thoralf Hanæs, Telemark faglige Samorganisasjon: Vi som kommer fra samorganisasjonene er tydeligvis hår i suppa. Det foregår faktisk en klassifisering av medlemmer. Under tariffrevisjoner bryr forbundene seg niks om samorganisasjonene til tross for at representantskapet har vedtatt en henstilling til forbundene om å holde oss underrettet. Jeg vil gi min fulle tilslutning til forslaget fra samorganisasjonsrepresentantene.

Kristian Tjosevik, Rogaland fylke, Sandnes, bekreftet det som Aase hadde nevnt om de gode resultater av omleggingen. De små fagforeninger har stort utbytte av de lokale samorganisasjoner, sa han. Vi har også erfaring for at avdelinger fra de store forbund søker bistand.

Einar With, Rogaland fylke, Stavanger: Jeg var svært skeptisk i 1953, men da omleggingen ble vedtatt, måtte vi søke å gjøre det best mulige ut av situasjonen. Etterat vi har gjennomført nyordningen der borte, er vi faktisk blitt begeistret for apparatet. Det er blitt større aktivitet, og skepsis er fullstendig eliminert i Stavanger. Når det i fellesforslaget snakkes om at de små fagforeninger faller utenfor et område av lokale samorganisasjoner, så er akkurat det motsatte tilfelle. Hvis kongressen ville ta et vedtak om kontingenten i samsvar med forslag nr. 79, da ville all ting være bra.

Hans H. Bjerkholt, Østfold faglige Samorganisasjon: Det er gledelig at arbeidet går bra i Rogaland. Organisasjonen må være i pakt med utviklingen. Det vedtaket som ble fattet på forrige kongress gjelder selvsagt for kongressperioden. Jeg for min del skal gjøre alt for at omleggingen kan skje så smertefritt som mulig. Det med kontingenten er imidlertid ikke så helt enkelt. Vi har hatt ganske store vanskeligheter med å få gjennomført kontingenten til AOF-foreningene.

Johan Engebretsen, Østfold faglige Samorganisasjon, Moss: Dette med de lokale samorganisasjoner er jo ikke noe nytt i Østfold. Jeg har selv vært formann for den lokale samorganisasjon. Det er ikke alltid så lett å få foreningene med, spesielt ikke når det gjelder kontingentbetaling. I Moss sier den største fagforeningen at

den ikke har noen nytte av en lokal samorganisasjon og derfor ikke vil være med på å betale kontingent.

Thorleif Andresen, sekretariatet: Jeg blir bebreidet at jeg har angrepet Evang. Jeg har sagt at når vi har fattet et vedtak, så må vi bøye oss for det. Jeg nevnte Evangs navn, for han er en av forslagsstillerne, men han vil selv sikkert innrømme at han ikke kan tale på vegne av hele samorganisasjonen i dette spørsmål.

Konrad Nordahl: Det har vært sagt at vi ligger dårlig an her i landet når det gjelder organisasjonsforholdene. Det er ikke helt riktig. Vi står ganske godt i bildet. Vi har noe sånt som 52 prosent av de sysselsatte med i Landsorganisasjonen. Vi burde imidlertid hatt 60 prosent.

Jeg beklager dypt hvis jeg er kommet i skade for å si noe uriktig om organisasjonsforholdene ved anlegget i Telemark. Jeg hadde mine opplysninger fra formannen i det faglige utvalg. Jeg glemte å ringe deg, Lien, og det beklager jeg dypt.

Når det gjelder spørsmålet om medlemskortene, er jeg enig med Emil Torkildsen. Det bør være en viss frihet for forbundene til å ordne seg som de selv ønsker på dette område.

Med hensyn til samorganisasjonene og striden omkring omleggingen så var det kanskje en tabbe at vi i 1945 avvirket den ordningen som ble innført under krigen at kontingenten til samorganisasjonen gikk inn til forbundene og senere ble ført tilbake til samorganisasjonene gjennom Landsorganisasjonen. Det var imidlertid et krav fra distriktene. Jeg trodde forresten ikke vi skulle få noen stor diskusjon om dette spørsmålet på denne kongress. Det ble jo avgjort på kongressen i 1953, og vi kan ikke reise spørsmålet på ny. Arthur Olsen led nederlag på den forrige kongressen, men det går ikke an å påstå at det var Oslo-representantene som på sviktende grunnlag avgjorde saken. Det forekommer meg at det ligger noe ringeaktende overfor Oslo og representantene herfra i Arthur Olsens resonnement. Jeg tror han bør være litt forsiktig med å så splid mellom distriktene og Oslo. Det er ikke riktig at Oslo ble lovet noen penger. Oslo må i likhet med andre samorganisasjoner klare seg selv.

Nå vil man her gjennomføre tvangsbestemmelser. Man bør imidlertid være litt forsiktige. Vi er kanskje i ferd med å overorganisere oss. Folk begynner å bli lei av alle kontingentene. Det klages over at det er vanskelig å få medlemmene til å betale kontingent til AOF-foreningene. Ja, vi har hatt de samme vanskene når det gjelder kontingenten til Folkets Hus-foreningene. Sekretariatets oppgave har vært å finne fram til en mer forenklet organisasjon. Hvis vi ser litt på forholdene i vårt naboland, vil vi finne slike forenklede forhold. I Gøteborg f. eks. har de den samme mann som

leder for Folkets Hus og den faglige sentralorganisasjonen. Jeg skulle anta at man kunne ordne seg på samme måten her på en rekke steder. Det er en av de ting vi må ta opp, finne fram til en mer rasjonell og billigere ordning. Jeg kan ikke akseptere forslaget fra Stavanger. Vi vet at det også foreligger forslag fra Sjømannsforbundet om å gjøre medlemskapet i samorganisasjonene frivillig.

For øvrig vil jeg uttale min glede over at representantene fra de samorganisasjoner der omleggingen har funnet sted har hatt så gode erfaringer. Jeg tror nok at de også i Østfold, Vestfold og Hedmark vil gjøre de samme erfaringer og bli tilfreds.

V o t e r i n g e n .

Forslag nr. 75 ble ikke støttet, og votering bortfalt. Det samme var tilfellet med forslag nr. 82.

Ved alternativ votering mellom forslaget fra Arthur J. Olsen m. fl. og sekretariatets forslag nr. 89 ble sekretariatets forslag vedtatt med overveldende flertall.

Det ble endelig votert over sekretariatets innstilling angående forsikringskassene, og det ble enstemmig vedtatt.

Redaksjonskomitéens innstilling om organisasjonsspørsmål under pkt. 5 a.

Formannen i redaksjonskomitéen, P. M e n t s e n, la fram denne innstillingen:

1. Walter Kristiansen, Norsk Arbeidsmannsforbund, foreslår følgende endringer i sekretariatets innstilling til nytt pkt. F, V, 14:
«Vaktmestre for øvrig organiseres i tilslutning til Norsk Kommuneforbund.»

Forslaget tiltres.

2. Til forslaget fra Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund, om at representantskapets vedtak av november 1947 om Elektrikerforbundets virkeområde, skal opprettholdes, bemerker komitéen:

Etter den prinsippvotering kongressen foretok den 9. ds. om å opprette et eget elektrisitetsforsynings forbund, ansees Furuskjeggs forslag for bortfalt.

3. Karsten Torkildsen, sekretariatet, foreslår at organisasjonsområdet ved A/S Siporex og Norsk Ytong A/S skal høre til Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Anker Nordvedt opptar forslag om at lettbetong-bedriftene fortsatt skal tilhøre Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds organisasjonsområde. Til dette vil komitéen bemerke:

Det er naturlig at framstillingen av all bygningsstein, det være seg siporex, ytong eller annen lettbetong, så vel som teglstein, tilhører samme organisasjonsområde. Organisasjonskomitéen har også pekt på det i sin innstilling og formulert sin konklusjon om at ytong og siporex og andre lettbetonger hører inn under Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds område. Bygningsindustriarbeiderforbundet har fra tidligere innenfor sitt område framstillingen av teglstein.

Etter det som foreligger har imidlertid Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund pekt på at framstillingen av lettbetong er en ren kjemisk prosess som bør komme inn under deres område. For å få dette klarlagt, bør Landsorganisasjonen utvirke at det foretas befaring før overføring av medlemmene fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund til Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund finner sted. Eventuell tvist avgjøres av Landsorganisasjonens voldgiftsnemnd innen dette års utgang.

4. Til forslaget fra Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund, om innstillingens III C, vil komitéen uttale:
Organisasjonskomitéen peker i sin konklusjon på at det må etableres samarbeid mellom Norsk Støperiarbeiderforbund og Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund om alle organisasjonsspørsmål av felles karakter osv.

Under henvisning til dette sendes Per Andersens forslag over til sekretariatet.

5. Forslaget fra Rudolf Eriksen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund og Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund, om at disse to forbund skal beholde «som sitt organisasjonsområde bedriftene på Festningen i Oslo», kan ikke tiltres.
6. Forlaget fra Th. Hanæs, Telemark faglige Samorganisasjon, om at organisasjonsformene på ny skal utredes og forelegges neste kongress, kan ikke tiltres.
7. Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, foreslår: «Industriforbundene må sørge for at fagarbeidernes lønns- og arbeidsvilkår ikke forringes sett i forhold til fortjenesten i vedkommende fag.» Forslaget oversendes sekretariatet, idet kongressen gir det sin prinsipielle tilslutning.
8. Forslaget fra Wilhelm Stenbeck, Norsk Stenindustriarbeiderforbund, kan ikke tiltres.
9. De ting som Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund, har pekt på i sitt forslag, er dekket ved de eksempler som er nevnt i organisasjonskomitéens innstilling om Norsk Bekledningsarbeiderforbunds organisasjonsområde.
Forslaget ansees derfor for overflødig.
10. Til forslaget fra Bjørn Jacobsen, Vestfold faglige Samorganisasjon, angående overføring av fløterne, uttaler komitéen: Under henvisning til forslag nr. 59, som allerede er vedtatt av kongressen, oversendes forslaget til det nye sekretariat.
11. Til A. K. Liens, sekretariatet, forslag for så vidt angår forslagene nr. 65 og 72 om eget forbund for gruvarbeidere, uttaler komitéen: Under henvisning til organisasjonskomitéens innstilling om Arbeidsmannsforbundets organisasjonsområde, kan ikke kongressen ta Liens forslag opp til realitetsbehandling, men forslaget sendes over til sekretariatet.
12. Friz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, foreslår at det på side 183 i Org.komitéens innst. tilføyes: «for så vidt disse ikke kommer inn under N.F.A.T.F.s organisasjonsområde.»
Forslaget tiltres.
13. Redaksjonskomitéen viser til organisasjonskomitéens innstilling side 187 og uttaler:
Konklusjonens punkt 1 om dobbelt medlemskap ansees overflødig og komitéen vil foreslå punkt 2 sålydende:

«Sekretariatet får fullmakt til å fatte vedtak om dobbelt medlemskap og treffe avtale med de interesserte forbund herom hvor det ansees nødvendig.»

14. Under henvisning til foranstående merknader anbefales at organisasjonskomitéens innstilling med sekretariatets forslag godkjennes for så vidt angår dagsordenens punkt 5.

Formannen i Organisasjonskomitéen, A l f A n d e r s e n, kom med disse merknadene til innstillingen: Jeg vil stort sett anbefale innstillingen: Den avviker for et par punkters vedkommende fra Organisasjonskomitéens innstilling. Det gjelder bl. a. Walter Kristiansens forslag som er godtatt av Redaksjonskomitéen. Jeg for min del kan godt stemme for det. For oss betyr det ikke noe hvor vaktmesterne står, bare de kan stå i ett forbund.

Når det gjelder forslaget fra Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund har Redaksjonskomitéen nå foreslått at spørsmålet om siporex, yttong eller annen lettbetong, og hvilket organisasjonsområde arbeiderne her skal tilhøre, påny skal utredes. Det er ikke meg imot, skjønt vi i Organisasjonskomitéen har undersøkt den saken ganske godt.

Når det gjelder Per Andersens forslag, så vil jeg peke på at vi gang på gang har slått fast at forutsetningen for en sammenslutning mellom Jern og Met. og Støperiforbundet må være et forutgående intimt samarbeid. Det er selvsagt ikke av veien å si det enda en gang.

Forslaget fra Rudolf Eriksen og Ingvald Hansen er ikke tiltrådt. Jeg vil gjerne i denne sammenheng nevne at oversikten over forbundenes organisasjonsområde skal brukes som en oppslagsbok.

Forslaget fra Hanæs er heller ikke tiltrådt. Hva menes for øvrig med dette forslaget? Skal vi ha en permanent organisasjonskomité?

Forslaget fra Bjarne Klafstad blir gitt prinsipiell tilslutning. Det har jo tidligere vært gjort noe liknende av kongresser.

Forslaget fra William Stenbeck er ikke tiltrådt. Her står vi overfor et lite forbund, og organisasjonsområdet er blitt så innnevret at det faktisk ikke lenger er noe grunnlag for et selvstendig forbund. Før krigen hadde det 1700 medlemmer, nå bare 900 medlemmer. På det siste landsmøtet (i 1956) var det bare 15 av forbundets 37 avdelinger som var representert. Avdelingene utreder nemlig selv utgiftene på landsmøtet, og avdelingene er så små at de ikke har råd til å sende representanter. Også dette viser at det ikke er grunnlag for noe selvstendig forbund. Jeg har ikke tatt opp Organisasjonskomitéens forslag. Vi ønsker ikke noen overrumpling overfor Stenindustriarbeiderforbundet.

Jeg finner ellers ikke noen grunn til å komme nærmere inn på

innstillingen fra Redaksjonskomitéen, bortsett fra forslaget om dobbeltmedlemskapet. Alt i min innledning var jeg inne på at vi kanskje måtte se litt nærmere på dette spørsmålet. Vi har alt 2 rettsaker under oppseiling. Derfor er det nødvendig at kongressen gir sekretariatet fullmakt til å drøfte spørsmål om dobbeltmedlemskap.

Gammel talerliste sløyfes og taletiden blir nedsatt.

Det ble vedtatt å sløyfe en gammel talerliste, der det sto oppført 28 talere. De forslag som skulle fremmes var blitt sendt inn og er tidligere referert. Det ble vedtatt å behandle Redaksjonskomitéens innstilling og innskrenke taletiden til 3 minutter for hver taler.

Punktvis behandling og votering.

Punkt 1.

A. K. L i e n, sekretariatet: Arbeidsmandsforbundet har aldri gjort krav på å få vaktmesterne, og når endel fortsatt skal stå i Kommuneforbundet, er det like godt at dette forbundet tar dem alle sammen.

J o h a n M o k s n e s, Handel og Kontor, Oslo: I vårt forbund har vi endel vaktmenn, portvakter osv. Vi har fått overført noen av disse fra Kjemisk forbund og Papirforbundet. Skal disse tilbakeføres dit? Ordlyden kan oppfattes slik. Jeg ville gjerne ha dette klarlagt.

Ved voteringen ble punkt 1 enstemmig vedtatt.

Punkt 2.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 3.

O d i n R ø n b e c k, sekretariatet: Denne saken har vært oppe til behandling i tvistenemnda, men den ville ikke ta noen avgjørelse. Begrunnelsen for innstillingen er nokså tynn. Organisasjonskomitéen har pekt på at det her dreier seg om en kjemisk prosess, men når den så skal trekke en konklusjon, viker den tilbake. Jeg kan stemme for innstillingen under forutsetning av at tvistenemnda vil manne seg opp til å ta et standpunkt.

Innstillingen på dette punkt ble enstemmig tiltrådt.

Punkt 4.

J o s e f L a r s s o n, Jern- og Metallarbeiderforbundet: Jeg akter ikke å ta opp noen diskusjon med Per Andersen, men jeg vil gjerne ha sagt at vårt forbund har opptrådt lojalt overfor kongressbeslutningene. Etterat Støperiarbeiderforbundet er kommet inn i LO igjen, har vi forsøkt å få i stand et samarbeid. Vi kunne kanskje hatt

grunn til å furte, men det har vi ikke gjort. Ved siste tariffrevisjon hadde Støperiarbeiderforbundet enkelte saker de ville ha fremmet. Vi erklærte oss enig i disse ting og fremmet dem lojalt.

Innstillingen ble enstemmig tiltrådt.

Punkt 5.

Gunnar Nilsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Kongressen har ikke funnet å kunne slutte seg til forslag om opprettelse av et eget forbund for bedrifter innenfor forsvarsetaten. Norsk Jern og Metallarbeiderforbund skal altså fortsatt organisere folkene ved Horten, Raufoss og en rekke andre steder. Skotøyarbeiderforbundet og Bekledningsarbeiderforbundet har tidligere organisert folkene innenfor våre bransjer på Festningen, og jeg mener at de fortsatt bør stå der. De går ikke inn under forsvarsbudsjettene overhodet. Jeg opptar derfor forslaget fra Eriksen og Hansen.

Alf Andersen, sekretariatet: Jeg går ut fra at representantene har lest det vi har sagt i Organisasjonskomitéens innstilling. Der står det klart hvorfor vi ikke kan danne et eget forbund for forsvarsetaten, bl. a. fordi bedriftene ved Raufoss, Horten og på Kongsberg har endret karakter. Er det riktig å danne et eget forbund under disse omstendigheter? Derimot har vi ment at det var behov for en rasjonalisering.

Gunnar Nilsen: Det Andersen sier er en bekreftelse på det jeg sa. Det er i dag 5 forbund som opptrer i dette forhold.

Ved voteringen ble innstillingen vedtatt med stort flertall.

Punkt 6.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 7.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 8.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 9.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 10.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 11.

A. K. Lie n, sekretariatet: Avd. 69 i vårt forbund og Sulitjelma faglige samorganisasjon har foreslått at det blir opprettet et eget

gruvearbeiderforbund. Spørsmålet er ikke av ny dato. Det ble reist alt på landsmøtet i Bergen i 1917, og der ble det valt en egen sekretær for gruvene. Spørsmålet var fremme også i 20-årene, men det ble ikke noe av det. I 1938 ble det satt ned en komité som skulle utrede spørsmålet om et eget gruvearbeiderforbund, og innstillingen skulle vært behandlet på vårt landsmøte i 1941. Men så kom krigen og satte en stopper for den videre behandling. På landsmøtet i 1945 ble det på ny valt en komité som skulle legge fram en innstilling. Som kasserer dengang satte jeg opp en oversikt over hvordan et slikt forbund eventuelt skulle kunne administreres. Det ble imidlertid besluttet ikke å opprette et eget gruvearbeiderforbund. Vi har ca. 5—6000 gruvearbeidere som medlemmer, og jeg regnet dengang med at vi antakelig måtte ha 30—40 prosent høyere kontingent i et eget gruvearbeiderforbund. I Sulitjelmaforslaget står det at jeg utarbeidet et overslag og at jeg var kommet til det resultat at kontingenten i et eventuelt gruvearbeiderforbund ikke behøvde stipuleres høyere enn den nåværende kontingent. Det er imidlertid feil. I dag ville antakelig kontingenten måtte forhøyes med 50 prosent.

Jeg går over til redaksjonskomitéens innstilling.

Ved voteringen ble innstillingen enstemmig vedtatt.

Punkt 12.

Innstillingen ble enstemmig tiltrådt.

Punkt 13.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Punkt 14.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Dagpenger under sykdom og bedriftsulykker.

I denne sammenheng ble følgende innstilling fra sekretariatet enstemmig vedtatt:

I avtalen av 7. januar 1957 mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon om dagpenger under sykdom og bedriftsulykker er det i II, pkt. 9, bestemmelse om at sykepengene fra den offentlige syketrygd og tilleggstrygden tilsammen ikke skal utgjøre mer enn 90 prosent av den arbeidsinntekt som er lagt til grunn ved klasseføringen i den offentlige syketrygd.

Det blir ikke trukket skatt av dagpengene under sykdom, og dessuten

betales det ikke trygdepremie under sykdom som gir rett til sykepenger. Den nåværende begrensingsregel har derfor ført til at sykepengerne fra den offentlige trygd og tilleggstrygden tilsammen kan komme til å overstige den netto arbeidsinntekt medlemmet har mens han er i fullt arbeid. Det har ikke vært forutsetningen.

Dette forhold har ført til at det er kommet meldinger både til Riks-trygdeverket og Arbeidsgiverforeningen om at sykelønnsordningen virker utilfredsstillende med den begrensingsregel avtalen har i dag.

Sosialdepartementet har i brev av 30. mars d. å. til Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes faglige Landsorganisasjon satt fram forslag om å endre den nåværende begrensingsregel, slik at summen av sykepenger fra den offentlige trygd og tilleggstrygden ikke skal kunne overstige 90 prosent av vedkommendes netto arbeidsinntekt. Dette spørsmål er ikke avgjort ennå. Det vil bli tatt opp forhandlinger mellom organisasjonene om det når kongressen har behandlet saken. Sekretariatet har svart Sosialdepartementet at en først vil komme tilbake til spørsmålet etter at kongressen er holdt.

I samsvar med dette innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak.

Kongressen gir sekretariatet fullmakt til å gå med på endring av avtalens II, pkt. 9, slik at den kan godkjennes av Sosialdepartementet.

Arbeidervernloven.

Her forelå følgende forslag fra avdelingene:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 276.) *Avd. 53, «Nordens Klippe», foreslår:*

«Overtidsarbeid.

Foreningen mener at alt overtidarbeid ved en bedrift bør være minst mulig og må ikke overstige 15 timer i 4 på hverandre følgende uker. Kontrollen med overtid må skjerpes.

Da vi er kjent med at overtid drives i stor utstrekning og til dels overdrives, og at gjennomsnittet for lønnsstatistikken blir misvisende ved at prosenter og overtid tas med når gjennomsnittet utregnes, må LO kreve Arbeidervernloven forandret i overensstemmelse med forslaget.»

Fra landsstyret:

Da komitéens innstilling for endring av Arbeidervernloven nå foreligger bør man se hvilke endringer denne innebærer før der stilles nye krav.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 277.) *Avd. 101, Langesund Jern- og Metallarb.forbund, foreslår:*

«Revidere Arbeidervernloven med hensyn til overtidarbeid, slik at vi får klare linjer å gå etter, da det er en kjent sak at overtidarbeid er misbrukt på flere bedrifter. I vår avdeling har det stadig vært strid om dette (særlig søndagsarbeid).»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret vil i anledning forslaget fra avd. 101 vise til revisjon av Arbeidervernloven.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 278.) *Avd. 6 — Papirarbeidernes Forening, Borregaard, foreslår:*

«Arbeidervernlovens bestemmelser om overtid må gjøres klarere. Alt arbeid utenfor den ordinære arbeidstid må være overtid.

Ukens slutt må være etter endt arbeidstid lørdag kl. 13 for dagsarbeidere og kl. 18 for skiftarbeidere.

Fagkongressen pålegger LO's ledelse å trekke opp retningslinjer som blir ensartede for samtlige forbund, således at det utbetales prosenter på den reelle fortjeneste ved overtidsarbeid.

LO's ledelse må også gjøre sin innflytelse gjeldende slik at dette kan gjennomføres fra førstkommande tariffrevisjon.»

Motivering:

Da det i overenskomstforholdet mellom Papirindustriens Arbeidsgiverforening og Norsk Papirindustriarbeiderforbund utbetales prosenter på bare timebetalingen ved overtidsarbeid, har Papirindustriarbeiderforbundet ved de senere års tariffoppgjør fremmet krav om at det utbetales prosenter også på akkordfortjenesten på overtid. Dette er fra PAF ved hver tariffrevisjon blitt avvist med den begrunnelse at dette ikke er gjennomført for Norsk Arbeidsgiverforening og kan således ikke finne noen berettigelse for dette i papirindustrien.

Vi mener derfor at LO's ledelse må bli pålagt å gjennomføre denne sak.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget fra avd. 6, Borregaard.

MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 279.) *Kristiansund faglige utvalg foreslår:*

«Fellesmøte av fagforeningene i Kristiansund N den 29. oktober 1956 drøftet også rettssaken med dommen i en sivilrettslig sak en tillitsmann ved B. Heide, Kr.sund N. hadde anlagt mot sitt firma, fordi firmaet uten videre hadde satt til side en bestemmelse i omforenet arbeidsreglement om, at hvis det skulle bli arbeidet overtid skulle arbeiderne ha en spise-pause som ikke ble fratrukket arbeidstiden.

En slik bestemmelse hadde man også i overenskomsten, men denne ble senere etter forutgående forhandlinger tatt ut av overenskomsten, og det var dette som gjorde at vedkommende firma uten videre nektet å etterkomme angjeldende bestemmelse.

I den nevnte rettssak møtte arbeidsgiveren med NAF's juridiske sjef, herr Henriksen, og denne poengterte meget sterkt at en inngått tariffavtale skar tvers gjennom eventuelle bestemmelser i Arbeidsreglement. Han viste til flere dommer som noenlunde kunne sidestilles med denne tvisten, som altså arbeiderne tapte.

Dommen vakte stor oppsikt blant de fagorganiserte i Kristiansund N., fordi det hevdes meget sterkt at hvis en part uten videre kan suspendere bestemmelse i inngått arbeidsreglement vil respekten for lojaliteten overfor arbeidsreglementer og andre avtaler svekkes.

I samsvar med denne oppfatning vil Kristiansund N. faglige utvalg foreslå fo: kongressen:

Fagkongressen gir sekretariatet og representantskapet fullmakt til å ta opp med styremaktene spørsmålet bestemmelser i Arbeidervernlovens §§ 34—35—37, som tydeligere markerer ansvarsforholdet som partene har overfor inngåtte bestemmelser, og at Arbeidstilsynsrådet gis et større myndighets-område enn det har etter nåværende bestemmelser.»

Motivering:

Under forarbeidelsen til nevnte rettssak uttalte man på Arbeidstilsynsrådets hovedkontor at det omforhandlede reglement var gyldig så lenge det ikke var forlangt endret av noen av partene. Likevel kunne en rett frifinne den som gjorde bruddet.

(Nr. 280.) Fra sekretariatet:

(Gjelder alle forslag om Arbeidervernloven.)

Det vises til at Arbeidervernloven ble revidert i 1956. De innsendte forslag kan derfor ikke tas opp til behandling på kongressen.

Det vil for øvrig bli gitt en orientering om den nye Arbeidervernlov på kongressen.

Alf Andersens redegjørelse.

Alf Andersen ga denne redegjørelsen:

Det foreligger i dagsordenen endel forslag i forbindelse med Arbeidervernloven. Disse forslag dekkes — såvidt jeg kan forstå — av de endringer som nå er foretatt av Stortinget. Vi har derfor foreslått at det vies til at Arbeidervernloven er revidert i 1956 og at de innsendte forslag derfor ikke kan tas opp til behandling på kongressen.

Jeg anser Arbeidervernloven for det viktigste dokument ved siden av de kollektive avtaler. Jeg har også inntrykk av at det etter hvert blir større interesse for arbeidervernloven enn det har vært tidligere, og det er et gledelig tegn.

Da arbeidervernlov-komiteén i 1948 fikk sitt mandat, var det forutsetningen at vi skulle gå gjennom lovens helseforskrifter og se om det var noen grunn til å gjøre noen endring i dem. Samtidig fikk vi i oppdrag å se på arbeidstiden i støperiene, gruvene og i de bedrifter som har kontinuerlig skiftarbeid.

Etter hvert som komiteén har arbeidet seg framover har komiteén stadig fått nye oppgaver. Det gikk jo ikke så svært lang tid før vi måtte konstatere at hvis vi skulle imøtekomme alle de krav som forelå, så ville det ende med en hel og full revisjon av loven. Og det er da også det som har skjedd.

Jeg vil gjerne minne om at arbeidervernlovkomiteén i 1949 avga de første innstillingene om støperiene og gruvene, og den første innstilling om nedsettelse av arbeidstiden i kontinuerlig skift til 45½ time. Innstilling nr. 2 kom i november 1953. Det var selve Arbeidervernlovens revisjon. Innstilling nr. 3 kom i mars 1955. Det var annen gangs behandling av arbeidstiden for kontinuerlig skift. Det som står igjen er arbeid i tunnelen, og det holder vi på med. Og som det er opplyst tidligere her på kongressen, ser det ut til at vi skal få nye oppgaver. Det fortøner seg nesten slik at dette skal bli en permanent arbeidervernlovkomité.

Det som foreligger her i dagsordenen i form av forslag tar sikte på reduksjon av overtiden, misbruk av overtiden, klarere bestemmelser når det gjelder overtiden og arbeidsreglementet. Jeg vil ganske kort få nevne noen av de viktigste punkter — viktige er de riktignok alle sammen — i den arbeidervernloven som vi skal begynne å praktisere fra 1. juli i år.

Arbeidervernlovens svakhet gjennom alle år har jo vært selve det omfanget loven har hatt. Lovrevisjonen av 1936 var jo et fullstendig brudd med de tidligere bestemmelser i loven, også for så vidt det gjaldt omfanget. Før revisjonen i 1936 omfattet ikke loven mer enn 160—170 000 arbeidere. Loven av 1936 kom av sin form til å omfatte mellom 600 000 og 700 000, og ved den revisjon som nå er skjedd, kan vi faktisk si at den nå dekker hele området og alle lønnstakere her i landet med de bilover som finnes. Det siste som er skjedd ved denne revisjon er at unntaksbestemmelsen for den offentlige forvaltning er tatt ut av loven. Det vil si at den offentlige forvaltning i dag kommer inn under loven med den begrensning at Kongen kan avgjøre om og i hvilken utstrekning virksomheter av almene interesser kan unntas fra loven.

Det som var vår hovedoppgave, nemlig å søke å utdype og forbedre sikringsbestemmelsene, er skjedd i det nye kapittel II, hvor man har strammet kravene til arbeidsgiveren på arbeidsplassen ganske betraktelig. Jeg kan ikke her gå i detalj, men enhver vil sikkert oppdage at det er skjedd en utdypning av hele dette kapitlet som er ganske betydningsfullt. Det har vært vår hensikt å skape de sikkerhetsmessige forhold som var mulig gjennom en lov. Men vi har i denne forbindelse understreket — og det vil jeg også gjøre her — at man jo kan ha hvilken som helst lovbestemmelse man vil, hvis man ikke evner å gi loven kjøtt og blod. Det må være vår første forutsetning. Derfor har vi også strammet kravene når det gjelder *begge* parters stilling til loven, og forutsetningene for at de bestemmelser som er satt i loven skal følges. Og det er absolutt forutsetning at tillitsmennene på enhver arbeidsplass sørger for at loven vil skje fyldest.

En nyhet i loven er institueringen av legek kontroll. Der står det at der hvor det finnes nødvendig av hensyn til arbeidernes liv og helse, kan Direktoratet for Arbeidstilsynet *påby* at en bedrift skal ha en bedriftslege etter godkjente regler. Dette er nytt. Man kan si at loven her er vag, men de fleste vet sikkert at vi allerede har instituert bedriftslegeordning ved en rekke bedrifter på frivillig grunnlag etter avtale med Den norske legeförening. Jeg vil i denne sammenheng peke på at da denne avtalen ble inngått i 1946, omfattet den ca. 100 bedrifter, som dekket ca. 40 000 arbeidere. I 1956 var det

770 bedrifter som hadde bedriftslege, og de dekket et arbeidertall på 207 000. Det er tall som taler sitt tydelige og gledelige språk. Og jeg skulle anta at når man nå har fastslått det i loven, skulle det være grunn til å tro at denne institusjon blir bygd videre ut.

En annen nyhet i denne loven er institueringen av verneutvalg og verneombud på de enkelte arbeidsplasser. Det er etter svensk mønster. Lovkomitéen har ment at de vanlige tillitsmenn ellers har så mye å gjøre og er så opptatt med alle tariffspørsmål. Derfor har man ment at man måtte ha spesielle verneombud på den enkelte arbeidsplass som, i samarbeid med de folk som bedriften peker ut, spesielt skal ta seg av dette viktige område. Der bedriftene etter bedriftsstørrelsen inndelt i 3 grupper. Forutsetningen er at man ved mindre bedrifter skal ha verneombud. Så stiger det oppover hvor man på arbeidsplasser med over 100 arbeidere forutsetter verneutvalg.

Jeg vil i den sammenheng understreke at komitéen har presisert hva dette verneutvalg bør og skal gjøre. Det skal først og fremst sørge for at nyinntatte arbeidere får rettledning om farene ved arbeidet og hvorledes disse kan unngåes, at de skal rette på forhold som kan medføre fare for liv og helse og skal forsøke å finne årsaken til farer og yrkessykdommer og gjøre seg opp en mening om på hvilken måte disse kan forebygges. Forøvrig skal utvalgene drive opplysningsarbeid om spørsmålet.

Bestemmelsene i loven er skjerpet for bedrifter som kan være mer farefulle enn andre, bl. a. bedrifter som arbeider med materialer som kan utsette folks sunnhet for fare.

I arbeidstidskapitlet var tidligere herberger og bevertningsvirksomhet unntatt i loven. Denne unntagelse er nå tatt ut, og dermed er herberge- og bevertningsvirksomhet kommet inn under loven. I denne forbindelse vil jeg peke på — hva det også er blitt pekt på et par ganger tidligere — at når det gjelder dispensasjon fra lovens bestemmelser, f. eks. om adgangen til nattarbeid, sønn- og helligdagarbeid, der er det nå instituert en bestemmelse i loven om at før en slik dispensasjon kan innvilges, skal arbeiderne ved sine tillitsmenn ha adgang til å *uttale seg*. De skal ha anledning til å si sin mening om hvorvidt en dispensasjon er nødvendig eller viktig. Det gjelder både spørsmålet om nattarbeid, søn- og helligdagsarbeid.

Når det gjelder spørsmål om overtidsarbeid er det ikke foretatt noen endring i selve Arbeidervernlovens bestemmelser om adgang til overtidsarbeid. Under behandling av spørsmål om overtidsarbeid, som tydeligvis har fått ny interesse, har jeg for min del alltid sagt at man skal ha for øye at *overtidsarbeid er forbudt*. Det er den prin-

sipielle bestemmelse i loven. Men loven instituerer en adgang til å gi dispensasjon til overtidsarbeid i *de* og *de* spesielle tilfeller. Mange anker over at disse bestemmelser er alt for slappe. Det kan forsåvidt være riktig, men jeg har jo et visst inntrykk av at når det gjelder det med overtiden, så blir den utnyttet av *begge parter*. Imidlertid har vi nå fått en bestemmelse i loven som skulle kunne gi arbeidernes tillitsmenn adgang til ikke bare å følge med, men til å si sin mening om nødvendigheten av overtid ved en bedrift.

I kommunalkomiteéns innstilling overfor Stortinget var det slått fast at før overtid blir satt i verk skal det *konfereres* med arbeidernes tillitsmenn om nødvendigheten av dette. Under behandlingen i Stortinget ble dette uttrykket *konfereres* endret, og nå står det «bør det i alminnelighet». Det er altså en viss avsvækkelse av bestemmelsen, men man har i hvert fall den bestemmelse i loven at overtid av *noe* omfang ikke kan settes i verk uten at det på forhånd har vært konferert om det.

Det er nok en bestemmelse i § 27 som skulle kunne gi tillitsmennene på en arbeidsplass adgang til å følge med i dette spørsmålet i sterkere grad enn tidligere. Det er kommet inn i loven en bestemmelse om at bedriftsledelsen skal gi arbeidernes tillitsmenn adgang til å se overtidslistene dersom tillitsmennene ber om det. Det vil igjen si at man nå har fått mulighet for å føre en bedre kontroll med overtiden enn tidligere.

Når det gjelder andre nydannelser i loven, så vil jeg nevne § 31 om vern av mødre, som er blitt omformet i samsvar med konvensjon nr. 100 fra ILO, slik at den kan ratifiseres. Et nytt punkt til er det som behandler legeundersøkelse av barn og unge arbeidere. Det anser jeg for å være et meget viktig punkt. Og her er det fastslått som obligatorisk at unge arbeidere *skal* legeundersøkes før de ansettes i en bedrift, og forholdsvis jevnlig ha undersøkelser under en viss alder.

Så har vi det avsnitt som i mange tilfeller har vært så omtvistet, nemlig oppsigelsesparagrafen og den såkaldte force majeure-paragrafen. Jeg vil gjerne understreke her at den endringen som nå er skjedd, er ganske oppsiktvekkende når det gjelder spørsmålet om force majeure. Tidligere var det jo slik at alt som kom inn under force majeure, kunne vedkommende arbeidsgiver sende arbeiderne hjem på timen *uten noe som helst ansvar*. Under behandlingen av Arbeidervernloven opptok vi som representanter for arbeiderne et ganske radikalt forslag som det ikke er tatt hensyn til i innstillingen. Vi har imidlertid fått til at paragrafen har fått en endring av slik rekkevidde at vi kan hilse det med glede. Jeg vil gjerne referere denne bestemmelsen, som lyder slik:

«Nødvendigjør ulykker, naturomstendigheter eller andre uforutsette hendinger at bedriften helt eller delvis må innstilles, og arbeiderne derfor sies opp, kan oppsigelsesfristen overfor arbeidere ved det arbeid som må innstilles settes ned til 7 dager regnet fra hendelsen, i tilfelle av brann dog bare til 14 dager regnet fra brannen. Er gjeldende oppsigelsesfrist kortere enn her nevnt, gjelder denne.»

Det vil si at det er innført en *minsteoppsigelse* for force majeure til 7 dager. Og ved brann er oppsigelsesfristen ikke mindre enn 14 dager. Dette er jo en radikal endring. Vi må vel ha grunn til å si at vi kan være fornøyd med den, selv om jeg for min del helst hadde sett at vi hadde fått en løsning på det grunnlag som vi hadde foreslått. Vårt forslag gikk nemlig atskillig videre. For å få bort dette med småpermisjoner og den slags, hadde vi instituert arbeidsgivernes *lønnsplikt* for ca. 14 dager. Dette har imidlertid hverken flertallet i komiteén eller Stortinget funnet å kunne være med på.

Vern mot usaklig oppsigelse er jo også endret. Der hadde vi også en dissens som gikk atskillig videre enn hva resultatet i Stortinget har gitt. Det som imidlertid i denne forbindelse er det sentrale og som vi foreslo er at hvis en rett bedømmer en oppsigelsesgrunn for usaklig, så får i første rekke vedkommende som er oppsagt ha valgfrihet til å gå tilbake til sitt tidligere arbeid. Dette er altså noe endret idet det nå sies: «Under de samme betingelser kan arbeidsgiveren når dette finnes rimelig, etter påstand fra en fratrødt arbeider dømmes til å ta ham inn igjen i samme stilling eller i stilling svarende til den han har.» Dessuten vet vi at det før var dette med erstatningskravet som var det avgjørende. Det sto ingen ting i loven om at han hadde rett til å gå tilbake til den stillingen han hadde.

Etter denne forholdsvis korte gjennomgåelse av de endringer som har skjedd i Arbeidervernloven tar jeg opp innstillingen fra sekretariatet, som går ut på at revisjonen har dekket i alt vesentlig det som de framsatte forslagene peker på.

Ordsiftet.

Oscar Olsen, Oslo faglige samorganisasjon: Transportarbeiderne i Oslo er misfornøyd med loven. Det er svært mange huller i loven om overtidsarbeid. Det er ikke noe til hinder for at en arbeider har to arbeidsplasser. Når han er ferdig med sitt ordinære arbeid, drar han videre til en ny arbeidsplass. Dette forholdet er ikke minst i sving blant sjåførere, og det rammer de faste sjåførere. Det bør settes en stopper for dette.

K r. V i n d e n æ s, Norsk Transportarbeiderforbund, Bergen: Jeg støtter Oscar Olsen når det gjelder hans kritikk av overtidsbestem-

melsene. Vi har sendt inn endel forslag direkte til komitéen, men det er dessverre ikke blitt tatt noe hensyn til dem.

Alf Andersen: Det er ikke mulig å forby en mann å ta arbeid hos 2 arbeidsgivere. Jeg vet ikke i øyeblikket hva som må gjøres for å få løst et slikt problem, men det er klart at vi må ta det opp til behandling.

Voteringen.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling enstemmig vedtatt.

Internasjonale faglige spørsmål.

Her forelå det følgende forslag fra avdelingene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 267.) *Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:*
«Internasjonalt samarbeid.»

Motivering:

Arbeiderklassens kamp har gjennom årene vært preget av en sterk internasjonal solidaritet mellom arbeiderne i de forskjellige land. Erfaringen fra de to verdenskriger og kampen mot nazismen understreker betydningen av enheten mellom arbeiderne i alle land. Den nynazisme som kommer sterkt til syne internasjonalt, gjør det nødvendig at arbeiderne i alle land står samlet i en faglig internasjonal.

Kongressen oppfordrer derfor det kommende sekretariatet til å arbeide for en styrkelse og utvidelse av en faglig enhet.

(Nr. 268.) *Avd. 9, Malersvennernes Fagforening, Oslo, foreslår:*

«LO må oppfordre FFI til å søke kontakt med Den faglige verdensføderasjon for å komme fram til internasjonal faglig samling.»

Motivering:

Avspenning på det internasjonale politiske plan er allerede en kjensgjerning. Det er derfor nærmest en skam at ikke verdens fagorganiserte arbeidere skal kunne komme på talefot med hverandre og bli enige om samling.

(Nr. 269.) *Avd. 23, Bærum Stein-, Jord- og Sementarbeiderforening, foreslår:*

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon støtter alle forsøk på å samle de to internasjonale FFI og FVF til en internasjonal.»

Motivering:

Reaksjonen er ikke slått.

Den internasjonale monopolkapitalens krigshissere og provokatører er aktive som aldri før. Skal arbeiderklassen makte å føre en effektiv kamp for en høyere levestandard og for å bevare freden i verden, må det internasjonale faglige samarbeid styrkes på tvers av alle landegrensener.

Fra landsstyret:

Kongressen oppfordrer Sekretariatet til gjennom FFI å forsterke det internasjonale samarbeid for trygging av arbeiderklassens interesser.

NORSK STØPERIARBEIDERFORBUND

(Nr. 270.) *Drammen Støperiarbeiderforening* foreslår:

«Vår forening mener at tiden er inne til at det kommer i stand samarbeid mellom de to eksisterende faglige internasjonaler. Det må være mulig å komme fram til et samarbeid som fører til at vi får 1 — en — faglig internasjonale som samler hele verdens fagorganiserte arbeiderklasse.

Vår forening stiller derfor dette forslaget til LO's kongress:

Kongressen pålegger sekretariatet i kongressperioden å arbeide for at det fra begge faglige internasjonalers ledelser blir tatt skritt til samarbeid som kan føre til samling av Frie Faglige Internasjonale og Faglige Verdensføderasjon til 1 — en — faglig internasjonal arbeiderorganisasjon.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret kan ikke se at det finnes grunnlag for samarbeid med faabevegelsen i de land som er tilsluttet Faglige Verdensføderasjon. Vi kan ikke anbefale forslaget.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 271.) *Avd. 2, Platearbeidernes Forening, Oslo*, foreslår:

«LO's kongress oppfordres til å arbeide for at det på det internasjonale område gjøres alt som kan gjøres forat det blir et bedre samarbeid mellom verdens arbeidere.»

Motivering:

Ifølge den stilling som i dag er til stede innenfor de ulike synsmåter, viser det seg en stor forbedring på mange områder.

(Nr. 272.) *Avd. 30, Drammen Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

«Vår forening mener at tiden er inne til at det kommer i stand samarbeid mellom de to eksisterende faglige internasjonaler. Det må være mulig å komme fram til et samarbeid som fører til at vi får 1 — en — faglig internasjonale, som samler hele verdens fagorganiserte arbeiderklasse.»

«Kongressen pålegger sekretariatet i kongressperioden å arbeide forat det fra begge faglige internasjonalers ledelser blir tatt skritt til samarbeid som kan føre til samling av frie faglige internasjonale og faglige verdensføderasjon til 1 — en — faglig arbeiderorganisasjon.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret viser til at så vel LO som forbundene har sine internasjonale forbindelser i orden. Spørsmålet om et samarbeid mellom de eksisterende faglige internasjonaler har tidligere vært forsøkt, uten at det har lyktes. Vi tror ikke at situasjonen i så måte har endret seg til fordel for å kunne oppnå et positivt samarbeid.

Forbundsstyret finner derfor å måtte anbefale at forslaget fra avd. 30, Drammen, ikke gir anledning til noen videre forføyning fra kongressens side.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 273.) *Avd. 26, Oslo Sporveisarbeideres Forening*, foreslår:

«Vi foreslår at Arbeidernes faglige Landsorganisasjon arbeider for at det kommer i stand samarbeid mellom de to eksisterende faglige internasjonaler.

«Dette samarbeid må føre til 1 — en — faglig internasjonale som samler hele verdens fagorganiserte arbeiderklasse.»

*Fra forbundsstyret:
Oversendes sekretariatet.*

(Nr. 274.) *Avd. 27, Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverksarbeidernes Forening, Bergen, Bergens Kinematografbetjening Forening, Bergen Kommunale Tjenestemannslag og Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med tilslutning av Bergens stedsstyre, foreslår:*

«Kongressen pålegger sekretariatet å foreta de nødvendige skritt i spørsmålet om å samle de to store internasjonale fagbevegelser i en faglig internasjonale, som samlet kan ta opp arbeiderbevegelsens krav og gjennomføre et utstrakt solidarisk virke landene imellom.»

Motivering:

Det er ingen forutsetninger for splittelsen som i dag eksisterer. Det er arbeidere med så slette lønns- og arbeidsforhold i verden som trenger gehør for sitt krav om økt levestandard og levelige vilkår. Dette kan en enhetlig internasjonal faglig organisasjon gi dem, men ikke en splittet.

*Fra forbundsstyret:
Oversendes sekretariatet.*

(Nr. 275.) Fra sekretariatet:

Kongressen i 1953 behandlet utførlig de internasjonale faglige forbindelser.

Det har ikke i kongressperioden skjedd noe som gjør det nødvendig å endre de retningslinjer som da ble vedtatt.

Sekretariatet foreslår derfor: Det nordiske og internasjonale faglige samarbeid fortsetter etter de retningslinjer som har vært fulgt i siste kongressperiode.

Ordsiftet.

Willy Amundsen, Jern og Metall, Oslo: Jeg tror det ville ha betydning for norsk fagbevegelse om vi fikk et utvidet samarbeid med de sovjet-russiske arbeidere. Hvis arbeiderbevegelsen skal løse sine oppgaver, må vi etablere enhet i arbeiderbevegelsen. Jeg har sett mange ting i det øst-européiske land som jeg ikke setter pris på, men det er også mange ting som er gode. Spesielt har vi mye å lære av dem når det gjelder faglige spørsmål. Det er kanskje mulig å overbevise kongressen om dette. På vegne av Platearbeidernes forening tar jeg opp forslag nr. 271.

Voteringen.

Ved voteringen ble innstillingen vedtatt mot 7 stemmer som ble avgitt for Platearbeidernes forenings forslag.

Nasjonalisering.

Her forelå følgende forslag fra avdelingene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 281.) *Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo*, foreslår:

«Den økonomiske makt er for arbeiderklassen satt på dagsordenen og dette prinsippspørsmål må reises på kongressen.»

Motivering:

Den økonomiske utvikling i vårt land tilsier at banker, forsikringselskaper og nøkkelindustrien må legges under staten.

Kongressen gir det nye sekretariatet i oppdrag å oppta forhandlinger med de to arbeiderpartier og Regjeringen om dette spørsmål.

Forutsetningen for videre frammarsj er at arbeiderklassen overtar den økonomiske makt og dermed det fulle ansvar.

(Nr. 282.) *Avd. 9, Malersvennernes Forening, Oslo*, foreslår:

«Kongressen anmoder sekretariatet om, i samråd med de tilsluttede interesserte forbund, å utrede og eventuelt fremme forslag for statsmyndighetene om nasjonalisering, sosialisering av nærmere bestemte deler av finans-, produksjons- og næringslivet, i den hensikt å bryte ned det kapitalistiske monopolherredømme, rasjonalisere og øke produksjonen, for dermed å skape muligheter for en bedre sosial fordeling av samfunnsøkonomien.»

(Nr. 283.) *Avd. 64, Teglverksarbeidernes Forening, Fredrikstad og omegn*, foreslår:

«Fagkongressen 1957 reiser krav overfor våre myndigheter om å nasjonalisere teglverksindustrien.»

Motivering:

I 1946 reiste våre myndigheter krav overfor teglverkseierne om at hvis ikke produksjonen ble av en helt annen størrelse og kvalitet, måtte våre myndigheter ta under overveielse å nasjonalisere denne industri, under slagordet «*Det brenner et blått lys over teglverksindustrien*».

Det samme ble gjentatt i 1948.

Da det fremdeles blir innført fra utlandet store mengder av teglverksprodukter, mener vår avdeling det er på høy tid at denne industri blir nasjonalisert.

(Nr. 284.) *Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,*

Avd. 311, Malersvennernes Forening, Bergen,

» *312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*

» *315, Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,*

» *316, Stein-, jord- og sementarb.forening, Bergen,*

» *486, Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen,*

foreslår:

«Vår avdeling foreslår at kongressen opptar til behandling spørsmålet om nasjonalisering av bankene, forsikringselskaper og andre finansorganisasjoner som et ledd i arbeiderbevegelsens bestrebelser for å få kontroll over det økonomiske liv.»

Fra forbundsstyret:

Landstyret tiltrer forslaget fra avd. 9, Malersvennernes Forening, Oslo.

NORSK JERNBANEFORBUND

(Nr. 285.) *Vestbanenes Verkstedarbeiderforening* foreslår:

«Som et ledd i arbeidet for å virkeliggjøre økonomisk demokrati uttaler fagkongressen seg for nasjonalisering av de store toneangivende banker, forsikringsselskapene og nøkkelindustrien.

De industrier som i første rekke kommer på tale er papirindustrien, elektrokjemisk industri og bergverkene. Landsorganisasjonens ledelse får i oppdrag å tre i samarbeid med regjeringen og de to arbeiderpartiers stortingsgrupper for hurtigst å fremme saken.

Motivering:

De siste 20—30 års utvikling har ført med seg en sterk *monopolisering* i landets økonomiske liv. Innenfor finanslivet har noen få storbanker og forsikringsselskaper nådd fram til dominerende makt. I industrien skjer en liknende utvikling i retning av kartelldannelser, «ringer» m. v. I hvilken grad dette er tilfelle viser konflikten innen papirindustrien i 1956, hvor et fåtall personer ved sin holdning til arbeidernes berettigede krav skapte en situasjon som med ett slag rammet 16 000 familier og hadde store konsekvenser, særlig med hensyn til landets eksport og valutainntekter.

Fra forbundsstyret:

Idet en oversender forslaget gjøres merksam på at vårt forbund i prinsippet er enig i at en i noe raskere tempo burde arbeide for nasjonalisering av nøkkelindustrier, forsikringsselskaper o. l.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 286.) *Avd. 48, Herøya Arbeiderforening, Herøya*, foreslår:

«Landsorganisasjonens kongress bør forlange av myndighetene at spørsmålet om nasjonalisering av forsikringsselskapene og bankene blir tatt opp så snart som mulig.»

Fra landsstyret:

Saken ble behandlet på forbundets landsmøte, som fattet nedenstående vedtak som også ble forbundsstyrets innstilling:

Landsmøtet mener tiden er inne til å reise spørsmålet om nasjonalisering av de toneangivende banker, forsikringsselskaper og nøkkelindustriene.

Det 9. ordinære landsmøte i Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund vender seg derfor til landets regjering med krav om at denne saken reises snarest.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(287.) *Avd. 6, Papirarbeidernes Forening, Borregård*, foreslår:

«Storbankene settes under statskontroll. Det henvises til den store innflytelse disse storbanker har over store deler av det økonomiske liv.»

(Nr. 288.) *Avd. 87, Borregård Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

«Sosialisering og automatisering av papirindustrien.»

(Nr. 289.) *Avd. 26, Borregård Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

Som et ledd i arbeidet for å virkeliggjøre økonomisk demokrati uttaler kongressen seg for nasjonalisering av de store toneangivende banker, forsikringsselskaper og nøkkelindustrier.

De industrier som i første rekke kommer på tale er papirindustrien, kjemiindustrien og bergverkene.

Landsorganisasjonens ledelse får i oppdrag å tre i samarbeid med regjeringen, Stortinget og framfor alt de to arbeiderpartiers stortingsgrupper for hurtigst å fremme saken.»

Motivering:

De siste 20—30 års utvikling har ført med seg en sterk monopolisering av landets økonomiske liv. Innenfor finanslivet har et 3—4-tall storbanker og et tilsvarende antall forsikringsselskaper nådd fram til dominerende makt.

I industrien skjer en utvikling i retning av kartelldannelse og ringer. Innenfor disse er det et fåtall storbedrifter og personer som bestemmer.

I hvilken grad dette er tilfelle, er papirkonflikten og oppgjøret i gruve-ene eksempler på.

Et 10-tall personer innen papirindustrien kunne ved sin holdning til arbeidernes berettigede krav skape en konflikt som med ett slag rammet 16 000 lønnstakere og deres familier og som hadde store konsekvenser, særlig med hensyn til landets eksport og valutainntekter.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget fra avd. 26, Borregård.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 290.) *Avd. 41, Beroens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverksarbeidernes Forening, Bergen, Bergen Kinematograf-betjenings Forening, Bergen kommunale Tjenestemannslag og Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med tilslutning av Bergen stedsstyre, foreslår:*

«Som et ledd i arbeidet for å gjennomføre økonomisk demokrati uttaler Landsorganisasjonens kongress seg for nasjonalisering av banker og forsikringsselskaper.»

Motivering:

Som det viser seg i de siste 30 års utvikling på det politiske plan, hindrer den private kontroll av banker og forsikringsselskaper arbeidet med å gjennomføre en rettfærdig fordeling av samfunnets produksjon. Så lenge private selskaper og sammenslutninger behersker de største kapitaler som hele samfunnet er avhengig av, vil arbeiderbevegelsen ikke oppnå å få den reelle økonomiske makt i samfunnet.

(Nr. 291.) *Avd. 42, Gassverksarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:*

«Tiden er inne da den alminnelige stemmeretts prinsipp uten videre opphold overføres på det økonomiske liv i Norge. Om dette betydningsfulle spørsmål for landet skriver Martin Tranmæl i Arbeiderbladet den 27. og 29. august 1956.

«Den frihet som i mellomkrigsåra ble praktisert under det borgerlige styre eller rettene venstrestyre, gikk ut på å tilgodese den besittende klasse interesser. Det gikk så vidt at statskassa ble satt fram for fallerte storbanker, lovlig eller ulovlig. Den finanspolitikk som ble praktisert, førte til kriser, arbeidsløshet og tvangsauksjoner.

Hvilken frihet hadde det brede lag av folket som var rammet av krisen? De ble henvist til forsorgen og mistet retten til å inneha kommunale ombud, altså et direkte angrep på den alminnelige stemmerett. Den spiseseddel som ble sendt ut av bonderegjeringen med Høyres velsignelse, var

en utfordring til alle anstendige mennesker. Det ble satt opp kinesiske murer mellom kommunene. De gikk på sine steder også til eksport av arbeidsløse til Canada.

Det rådde søndagsstillhet i sosial- og undervisningsdepartementet. Men i justis- og forsvarsdepartementene var det derimot en travel virksomhet for å få drevet gjennom nye klasse- og tukthuslover og for å stå rustet mot kjempende arbeidere. Under storlockouten i 1931 fikk Vidkun Quisling også høve til å demonstrere det syn som den gang behersket det konservative og anti-socialistiske borgerskap. Slik ytret friheten seg under disse forhold . . .

Den alminnelige stemmeretts prinsipp må nå overføres på det økonomiske liv. Det er i første rekke spørsmål om medbestemmelsesretten . . .

Nå må merkepelene flyttes fram, slik at arbeiderparten også får en medbestemmende innflytelse over og et tilsvarende ansvar for produksjonen og omsetningen og de finansielle forhold.»

Under henvisning til disse ord av Martin Tranmæl og den grunnleggende betydning det demokratiske prinsipp har for den videre utvikling i Norge, ønsker vår fagforening å fremkomme med dette forslag til behandling på Fagkongressen i 1957:

«Den norske fagbevegelse går inn for at den alminnelige stemmeretts prinsipp overføres på det økonomiske liv i Norge, slik at arbeiderparten i bedriftene og på arbeidsplassene får medbestemmende innflytelse over og et tilsvarende ansvar for produksjonen, omsetningen, de finansielle forhold og en særlig forhandlingsrett til det økte produksjonsresultat.

Demokratisering av landets økonomiske liv er den første grunnleggende betingelse for at nasjonens mektige skaperevne kan frigjøres og komme til hel og full utfoldelse hos alle som virker og arbeider i produksjonen. Den nåværende tendens til enevoldsstyre i landets økonomiske liv krenker den demokratiske rettstanke i folket og lammer nasjonens skaperevne i produksjonen. Ingen har rett til å krenke livretten i vårt folk.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 292.) *Avd. 18, Fredrikstad, foreslår:*

a) «Sjåstadkomitéens forslag til pris- og rasjonaliseringslov kreves tatt opp til ny behandling og gjennomført.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er av den oppfatning at de fullmakter som den nåværende prisloven inneholder må bli nyttet i en langt større utstrekning enn hva tilfelle har vært.

(Nr. 293.) b) «Boligbyggingen forseres med lav rente. Nedskrivningsbidraget må sikres.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget tiltres.

(Nr. 294.) c) «Skatteloven revideres så byrdene fordeles på en rettfærdig måte. Klassefradraget må økes til et forsvarlig eksistensminimum samt skattelettelser for gifte yrkeskvinner.»

Fra forbundsstyret:
Forslaget tiltres.

(Nr. 295.) d) «Militærbudsjettet reduseres og bevilgningene overføres til sosiale tiltak.»

Fra forbundsstyret:
Forslaget tiltres.

(Nr. 296.) e) «*Sosialisering.*
LO må overfor Regjeringen reise krav om at bank- og forsikringsvesen, samfunnsviktig industri og skipsfarten må sosialiseres snarest. Dette for å gjennomføre det økonomiske demokrati i Norge.»

Fra forbundsstyret:
Forslaget tiltres.

(Nr. 297.) f) «*Økonomisk samarbeid i Norden.*
Dette samarbeid må kongressen fortsatt være med å støtte for å finne fram til løsningen av de nordiske lands felles problemer.»

Fra forbundsstyret:
Med den positive innstilling arbeiderbevegelsen har hatt til dette spørsmålet må forbundsstyret anse forslaget for overflødig.

(Nr. 298.) Fra sekretariatet:
Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Sekretariatets forslag.

Etter sine vedtekter har Landsorganisasjonen til formål «å arbeide for gjennomføring av økonomisk demokrati ved bl. a.:

- a) at bedrifter og virksomheter blir overført til samfunnseie hvor dette kan bidra til å fremme produksjonen, bedre lønnstakernes kår og den alminnelige velstand i samfunnet,
- b) å sikre lønnstakerne en tilfredsstillende innflytelse i næringslivet.»

Den samme bestemmelsen finnes også i de fleste forbunds formålspargrafer. I samsvar med dette må spørsmålet om nasjonalisering vurderes og behandles konkret for de enkelte bedrifter og virksomheter. Den 5. september 1946 anmodet Landsorganisasjonen — i rundskriv nr. 110/46 — forbundene om en utredning av stillingen innen hvert forbunds virkeområde. Bortsett fra et enkelt tilfelle, hvor en fikk oversendt endel prinsipielle betraktninger, har Landsorganisasjonen ikke mottatt noen slike utredninger.

En offentlig utredning av spørsmålet om nasjonalisering er nylig foretatt for bergverksindustrien, som er nevnt i endel av de innsendte forslag. Komitéen fant at en nasjonalisering ikke ville innebære slike fordeler at det var grunn til å gå til et slikt skritt på det nåværende tilspunkt. For papirindustriens vedkommende som også er nevnt i endel av de innsendte forslag, har det vært foretatt visse undersøkelser i spørsmålet om nasjonalisering. Forbundets siste landsmøte vedtok å sende saken til en komité i Det norsk Arbeiderparti, som arbeider med spørsmålet om sosialisering.

For forsikringsvesenets vedkommende foreligger det en proposisjon om at alle livsforsikringsselskaper skal organiseres som gjensidige selskaper med representasjon i ledelsen oppnevnt av Stortinget.

Når det gjelder bankvirksomheten, har Penge- og bankkomitéen, som ble oppnevnt i 1950, mandat til bl. a. å utrede spørsmålet om en sosialisering av bankvesenet. I mellomtida har Regjeringen, som et ledd i sin alminnelige økonomiske politikk og gjennom Norges Bank, overtatt en til dels vidtgående kontroll med bankenes utlånspolitikk.

Spørsmålet om nasjonalisering — sosialisering må også sees i sammenheng med den utbyttebegrensning som er gjeldende og den skattepolitikk som føres. Som kjent er spørsmålet om de ansattes medbestemmelsesrett i bedriftens ledelse under utredning.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

I samsvar med Landsorganisasjonens vedtekter, paragraf 1, pkt. 3 a, oppfordres forbundene til å utrede spørsmålet om en nasjonalisering av slike bedrifter og virksomheter innen deres tariffområder hvor de finner at dette kan være ønskelig og formåls- tjenlig.

Utredningene legges fram for sekretariatet, eventuelt representantskapet.

Ordskiftet.

Rolf Nettum, Jern og Metall, Oslo, syntes innstillingen var alt for svak og tynn. Jeg vil derfor ta opp forslag nr. 289, sa han, som forøvrig er tiltrådt av vårt forbundsstyre. Det er nødvendig at det blir gjort noe med dette spørsmålet. Vi ser hvordan industrilederne og de store aksjeselskaper tar inn stor profitt. Det deles ut utbytte med opp til 50 prosent.

Voteringen.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling vedtatt mot noen få stemmer.

Ferieloven.

Her forelå det følgende forslag fra avdelingene:

NORSK ARBEIDSMANDSFORBUND

(Nr. 299.) *Avd. 53, «Nordens Klippe», foreslår:*

«3 ukers sammenhengende sommerferie.

Både helse- og rekreasjonsmessig vil det være en fordel for alle arbeidere å få 3 ukers sammenhengende sommerferie for å samle krefter og energi til et nytt års slit.

Feriegodtgjørelsen for de lavest lønte forhøyes.»

Motivering:

På alle arbeidsplasser er det en hel del arbeidere som må gå på time-lønn og inntektene blir dermed så dårlige at de ikke kan ta ferie, men må i mange tilfelle ta seg arbeid ved andre arbeidsplasser i ferietiden for å

klare seg. De som har en lav årsinntekt får også en tilsvarende lav ferielønn. Vi foreslår derfor en prosentvis forhøyelse.

Fra landsstyret:

Forbundet er enig i at det bør arbeides for å få ferien sammenhengende og at ferielønnen bør være lik for alle.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 300.) *Fredrikstad stedlige styre* foreslår:

«Fagkongressen pålegger myndighetene å revidere Ferieloven med sikte på 3 ukers sammenhengende sommerferie for industriarbeidstakere, i likhet med det som er gjennomført i Sverige. De fleste industriarbeidere har ikke økonomisk evne til å reise på ferie mer enn en gang om året og i de tilfelle hvor ferien blir delt, har de lite eller mindre godt utbytte av sin ene ferieuke. Dessuten vil den tredje uken som regel bli lagt i tidsrom da det er skole for dem som har barn i skolepliktig alder. Dette medfører at den øvrige familie ikke kan ta noen ferie.»

(Nr. 301.) *Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg* foreslår:

«Ferie- og feriegodtgjøring under arbeidskonflikter.

På grunn av den uro som oppsto ved at feriepengene ble holdt tilbake under streiken i bygningsfagene og papirindustrien, foreslår Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg at fagkongressen fatter vedtak om at ferielovens bestemmelser på det punkt blir omarbeidet, så det kommer i samsvar med de fagorganisertes syn.»

(Nr. 302.) *Avd. 230, Tønsberg Sag- og Høvleriarbeiderforening*, foreslår:

«Lovbestemt 3 ukers sammenhengende ferie.»

(Nr. 303.) *Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening*,

Avd. 311, Malersvennernes Forening, Bergen,

- » 312, *Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen*,
 - » 315, *Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen*,
 - » 316, *Stein-, Jord- og Sementarb.forening, Bergen*,
 - » 486, *Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen*,
- foreslår:

1. «Ferieavregning (6½ prosent) forhøyes slik at ferietakeren har sikkerhet for at ferielønnen dekker ferien, ut fra prinsippet i ferielovens § 1.»
2. «Bestemmelsen i ferielovens § 6 gjøres også gjeldende for § 7.»
3. «For å sikre arbeidstakeren kontroll av ferieavregningen, foreslår vi at ferieavregningen følger kalenderåret.

Vi anser dette for å være en fordel da arbeidsgiverne ved hvert årsskifte tilstiller arbeiderne lønnsoppgave over årsinntektene.»

Fra landsstyret:

Forslagene fra Fredrikstad stedlige styre, Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg og avd. 230 Tønsberg tiltres.

Subsidiært foreslår landsstyret:

Hvor ferien blir delt mot arbeidstakerens ønske har arbeidstakeren krav på et tillegg til det opptjente feriebeløp.

For øvrig tiltres forslaget punkt 1 fra avdelingene 303, 311, 312, 315, 316 og 486, Bergen.

NORSK ELEKTRIKER- OG KRAFTSTASJONSFORBUND

(Nr. 304.) *Borregårdsarbeidernes tillitsmannsutvalg* foreslår:

«Ferie- og feriegodtgjøring under arbeidskonflikter.

På grunn av den uro som oppsto ved at feriepengene ble holdt tilbake under streiken i bygningsfagene og papirindustrien, foreslår Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg at fagkongressen fatter vedtak om at ferielovens bestemmelser på det punkt blir omarbeidet, så det kommer i samsvar med de fagorganisertes syn.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslagene.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 305.) *Avd. 6, Strinda komm. Tjenestemannsforening*, foreslår:

«Det henstilles til Landsorganisasjonens kongress 1957 å ta opp spørsmålet med de rette instanser om å få gjennomført en forandring av ferielovens bestemmelser om ferietidens lengde, slik at enhver arbeidstaker som kommer inn under ferielovens bestemmelser får rett til arbeidsfri, for å ta ferie i 4 uker (24 arbeidsdager) med full lønn, eventuelt slik at den forlengede ferietid legges til vintertiden.»

Motivering:

På grunn av det økte arbeidspress i alle virksomheter i samfunnslivet, og som en følge av dette, den enkeltes behov for lengere fritid, for hvile og avkobling, mener vi at den nåværende ferieordning med 3 uker er for mangelfull, og gir for liten tid for en lønnstaker til å slappe av, få være sammen med sin familie og nyte godt av de fordeler som, i første rekke på grunn av lønnstakernes arbeidspress, er oppnådd på det økonomiske og sosiale område. Vi mener det må være et rimelig krav at lønnstakeren som i første rekke har vært med på å skape disse framskritt i samfunnslivet, også får være med på å nyte fruktene av sitt arbeid ved å få lavfestet lengre ferie med full lønn.

(Nr. 306.) *Avd. 7, Sporveiens Verkstedforening, Trondheim*, foreslår:

«Alle arbeidere som har kontinuerlig nattarbeid skal ha 4 ukers ferie med full lønn.»

Motivering:

Dette er et så helseskadelig arbeidsforhold at vi mener kravet er fullt berettiget.

(Nr. 307.) *Avd. 8, Elektrisitetsverkets Arbeiderforening, Oslo*, foreslår:

«Å arbeide for innføring av 4 ukers ferie.»

Motivering:

Feriespørsmålet er for tiden et område som mer og mer kommer i forgrunnen når det gjelder høyningen av vår levestandard. Forslaget om 4 ukers ferie bør komme som en kompensasjon for den påkjønning som de fleste arbeidere er utsatt for gjennom et høyt oppdrevet tempo, og ofte

under forhold hvor det stilles store krav til årvåkenhet. Den moderne industri medfører også at arbeidstiden mer enn tidligere må utnyttes til heni- mot det absolutt mulige av hensyn til meget kostbare maskiner og andre store investeringer. Dette vil uomtvistelig få skadevirkninger på arbeider- nes helsetilstand om det ikke samtidig gjennomføres perioder med anled- ning til avkobling og hvile.

En vil peke på at en ukers vinterferie i tillegg til 3 ukers sommerferie bør være en løsning kongressen bør ta opp til behandling.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er av den oppfatning at forslagene er av så stor viktighet at de bør behandles på kongressen.

(Nr. 308.) *Avd. 9, Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverks- arbeidernes Forening, Bergen, Bergens Kinematograf-Betjenings Forening, Bergen komm. Tjenestemannslag og Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med tilslutning av Bergen stedsstyre, foreslår:*

«Landsorganisasjonens kongress anbefaler at ferieloven tas opp til revi- sjon, idet man tilsikter å oppnå 6½ prosent i feriepenger av hele årsinntek- ten, også for de måneds- og ukelønte.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

(Nr. 309.) *Avd. 10, Oslo Sporveisarbeideres Forening, foreslår:*

«Feriegodtgjøring til ungdom med lav lønn forhøyes til et beløp som svarer til minstesatsen for en voksen arbeiders ferielønn.»

Motivering:

Når det gjelder feriegodtgjøring er det nødvendig å peke på at denne ikke er tilstrekkelig for en skikkelig ferie. En ungdoms omkostninger ved et ferieopphold er de samme som for en voksen.

Fra forbundsstyret:

Forslaget kan ikke anbefales.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 310.) *Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg foreslår:*

«På grunn av den uro som oppsto ved at feriepengene ble holdt tilbake under streiken i bygningsfagene og papirindustrien, foreslår Borregårds- arbeidernes Tillitsmannsutvalg at fagkongressen fatter vedtak om at ferie- lovens bestemmelser på det punkt blir omarbeidet, så det kommer i sam- svar med de fagorganisertes syn — slik at for ferie som er bestemt, skal feriepengene utbetales selv om konflikt bryter ut.»

Fra forbundsstyret:

Kongressen pålegger det nye sekretariatet å få følgende bestemmelse inn tatt i Ferieloven:

1. *Ferien skal nyttes som ferie og kan ikke avskrives av andre fravær- sgrunner.*
2. *Feriegodtgjøringen forhøyes med 25 prosent.*

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 311.) *Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:*

«Det henstilles til LO å oppta krav til Regjeringen om at det blir en klarere bestemmelse i Ferieloven, slik at en får lovfestet 3 — tre — ukers sammenhengende sommerferie. Slik loven praktiseres i dag, virker den svært vilkårlig og avgjørelsen ligger hos hver enkelt arbeidsgiver.

(Nr. 312.) *Feriegodtgjørelse.*

LO må søke kontakt med NAF for å få en bedre feriegodtgjørelse, eller på annen måte få en godtgjørelse, f. eks. i form av alderstillegg etter 2, 4, 6 og 8 års tjeneste. Dette vil igjen spore til en stabilere arbeidsstokk i industrien. Feriegodtgjørelsen etter nåværende satser er kun lønn for den tid man har ferie. Ingenting får man til reiser eller avkobling, som vel skulle være forutsetningen for en ferie.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er kjent med at regjeringen har nedsatt en komité som arbeider med revisjon av Ferieloven, og en bør derfor avvente denne komiténs innstilling og komme tilbake til saken når innstillingen foreligger.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

(Nr. 313.) *Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg foreslår:*

«Ferie og feriegodtgjøring.

På grunn av den uro som oppsto ved at feriepengene ble holdt tilbake under streiken i bygningsfagene og papirindustrien foreslår Borregårdsarbeidernes Tillitsmannsutvalg at fagkongressen fatter vedtak om at Ferielovens bestemmelser på dette punkt blir omarbeidet så de kommer mer i samsvar med de fagorganisertes syn.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er enig i forslaget.

MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 314.) *Kr.sund N. faglige utvalg foreslår:*

«Ferieloven og sikring av arbeidernes feriepenger.

Ferieloven må utbygges videre med sikte på:

«En sammenhengende sommerferie.»

Motivering:

De aller fleste lønsmottakere er imot at ferietiden oppstykkes, slik at en del legges til sommertiden og en del til høsten eller vintertiden.

Den alminnelige oppfatning er at lønsmottakerne ser seg best tjent helsemessig med en sammenhengende sommerferie. Ved en oppstykning av ferien som hittil er nyttet i stor utstrekning, svarer ikke ferietiden til det den skulle være, en rekreasjon og virkelig hvile etter innsatsen i ferieåret. ste prioritet hva utbetaling av feriepenger angår.

Feriebøkene oppbevares av lønsmottakerne.

(Nr. 315.) Fra sekretariatet:

(Gjelder alle forslag om Ferieloven.)

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Sekretariatets innstilling,

som ble lagt fram på kongressen, var sålydende:

Den nåværende ferielov som ble gjennomført fra ferieårets begynnelse i 1948, bygger for en vesentlig del på de rettigheter og plikter som var gjennomført i tariffforholdet mellom LO og NAF. Som følge av at loven måtte gjøres generell for hele det private arbeidsliv, måtte bestemmelsene i noen grad avslipes og nye bestemmelser måtte innføres uten at man på forhånd hadde noen direkte erfaring å bygge på.

Loven er av 14. november 1947.

Ved kongelig resolusjon av 17. april 1953 ble det nedsatt et utvalg til å gjennomgå loven. Utvalget fikk følgende mandat:

«Da ferieloven ble vedtatt, var vårt land så vidt vites det første land som gjennomførte 3 vekers årlig ferie som en praktisk talt generell rett for arbeidstakere. Departementet antar at det ikke er grunnlag for å oppta til drøftelse en ytterligere generell utvidelse av ferieretten, men for øvrig bør utvalgets mandat gå ut på å se igjennom lovens samtlige bestemmelser i lys av de erfaringer som er høstet.»

Som det vil sees var mandatet meget begrenset i sitt innhold, idet det fastsatte at komiteén ikke hadde myndighet til å foreslå noen generell utvidelse av ferieretten.

Fra LO har Gustav Sjaastad, og etter hans inntreden i Regjeringen, Arne Kr. Meedby, vært medlem av komiteén.

Komiteén avga den 6. oktober 1956 sin innstilling. Følgende endringer av mer vesentlig karakter er foreslått gjennomført i loven:

1. Etter den nåværende ordning vil arbeidstakere som begynner senere enn 14 dager etter 15. mai, ikke ha krav på feriefritid i det ferieår som løper. Forslaget går ut på å utvide denne rett slik at bare de arbeidstakere som har begynt senere enn 30. september i ferieåret ikke har rett til feriefritid. Den arbeidstaker som har begynt før 30. september har først rett til ferietid etter denne dato i den utstrekning han godtgjør at han ikke allerede har hatt full ferie.
2. Det åpnes adgang gjennom skriftlig avtale mellom arbeidstaker og arbeidsgiver til å gjennomføre ferien, eller en del av den, som forskuddsferie, altså før ferieåret tar til.

Arbeidstakeren er sikret gjennom kravet til skriftlig avtale. Denne bestemmelse vil vesentlig komme funksjonærer til gode, da disse erfaringsmessig ønsker endel av ferien lagt i forbindelse med påsken.

3. Slik loven lyder i dag vil en arbeidsgiver ha adgang til å legge ferien under arbeidstakerens tjenestegjøring i forsvaret. Denne adgang foreslås innskrenket, slik at arbeidsgiveren bare kan legge ferien til den tid arbeidstakeren utfører sammenhengende *førstegangstjeneste* i forsvaret.

Det foreslås et ubetinget forbud mot å legge ferietiden til den tid da arbeidstakeren gjør tjeneste i Heimevernet eller Siviltforsvaret.

4. Etter ferielovens § 6 vil en arbeidstaker i dag ikke få regnet med eventuelle driftsinnskrenkninger i opptjeningsåret. Dette er fastslått i en arbeidsrettsdom vedrørende Norsk Bekledningsarbeiderforbunds tariffforhold.

Det nye forslag går ut på at det ikke skal gjøres fradrag i feriegodtgjøringen om arbeidstakeren på grunn av driftsinnskrenkning har hatt redusert lønn i opptil 3 måneder av opptjeningsåret.

Denne bestemmelse vil ha stor betydning for ukelønnsfagene.

5. Det foreslås innført en regel om at feriegodtgjørelsen skal deles såframt ferietiden blir delt.

Det åpnes adgang for partene til å treffe avtale om den mest praktiske fordeling av feriegodtgjøringen under deling av ferien.

6. Etter den nåværende § 13 taper en arbeidstaker sin personlige rett til feriegodtgjøringen såframt han har forbrutt seg i arbeidsforholdet. Det er i og for seg ingen betingelse at arbeidsgiveren har lidt et påviselig økonomisk tap ved kontraktsbruddet. Feriegodtgjøringen skal da tilfalle de personer han forsørger. Har han ikke forsørgelsesbyrde, skal den tilfalle feriefondet. Denne bestemmelse har voldt mange tvister på arbeidsplassene, og den har også juridisk sett vært uklar.

Komiteén foreslår denne bestemmelse fjernet. Dette innebærer at feriegodtgjøringen skal stå i samme stilling som vanlig arbeidsfortjeneste og kommer dermed inn under Arbeidervernlovens § 32 nr. 2, som inneholder ganske strenge regler for en arbeidsgivers adgang til å legge beslag på forfalt arbeidslønn.

7. Komiteén foreslår opprettet et eget fond, som helt eller delvis skal dekke feriegodtgjøring som arbeidstakeren ikke mottar i rett tid på grunn av arbeidsgiverens manglende betalingsevne. Kongen skal gi nærmere forskrifter for opprettelse av fondet og de regler som skal gjelde for utbetaling av slik feriegodtgjøring.

LO har i brev av 18. januar 1957 til Kommunal- og Arbeidsdepartementet gitt det foreliggende revisjonsforslag sin tilslutning. LO har tatt opp kravet om rett til feriegodtgjøring under sykefravær begrenset til 3 måneder for alle arbeidstakere som går inn under lovens § 7 (timelønnede og akkordlønnede). LO har videre understreket betydningen av at vedtektene for det påtenkte Garantifond må inneholde bestemmelser om full dekning av den uteblitte feriegodtgjøring.

De forslag som foreligger til Kongressen vil ikke kunne søkes gjennomført i forbindelse med de endringer som nå er foreslått i ferieloven da revisjonsarbeidet er så langt framskredet.

Under henvisning til foranstående innbyr Sekretariatet Kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. Kommunal- og Arbeidsdepartementet anmodes om snarest mulig å fremme for Stortinget det foreliggende forslag om endringer av ferieloven, og herunder medta Landsorganisasjonens forslag om gjennomføring av feriegodtgjøring for sykdomstravær til arbeidstakere som går inn under lovens § 7.
2. Sekretariatet bemyndiges til å sørge for at Landsorganisasjonens interesser blir gjort gjeldende i samband med utarbeidningen av vedtektene for det foreslåtte Garantifond til dekning av ubetalt feriegodtgjørelse.

Ordsiftet.

William Olsen, Norsk Skotøyarbeiderforbund: Vi i Skotøyarbeiderforbundet er misfornøyd med denne avtalen og mener at den bør sies opp, slik at vi kan få den revidert. Jeg tillater meg derfor å ta opp følgende forslag:

Nytt avsnitt 3:

«I tilfelle det ikke er mulig å komme fram til en ordning som gir sikkerhet for full dekning av ubetalt feriegodtgjøring til lønnstakere som kommer inn under ferielovens paragraf 6 og 7, oppsies avtalen av 1948 med Norsk Arbeidsgiverforening om dispensasjon fra bruk av feriebøker med innklebing av feriemerker.»

A s b j ø r n D a v i d s e n, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund, Oslo: Vi hilser med glede den innstillingen som er kommet her, og vi håper at den vil bli praktisert. Paragraf 13 har rammet oss mest. Vi må virkelig spørre av og til om dette er arbeidsgivernes penger. Vi har mye kluss for å få ut feriepengene, og det har vært nødvendig med forhandlinger i Arbeidsgiverforeningen. Vi bør derfor få klarere bestemmelser i loven.

R o l f O l s e n, Handel og Kontor, Tromsø: Skal vi som bor nord-på ha noe utbytte av ferien, må vi reise sørover. Fra Kirkenes til Oslo tar det 9 døgn. Derfor er ferien for kort og det er nødvendig at vi i et hvert fall får sammenhengende 3 ukers ferie for oss som bor i Nord-Norge. Jeg tillater meg å fremme følgende forslag som er undertegnet av Nord-Norge-representantene på kongressen:

«Kongressen ber forbundene og sekretariatet å gå inn for at det ved framtidige tariffrevisjoner blir tatt med følgende tillegg til ferieparagrafen i overenskomsten:

I Nordland, Troms og Finnmark skal det gis 3 ukers sammenhengende ferie i tidsrommet 15. mai til 15. september.»

Undertegnet av representantene: 63, 300, 5, 11, 46, 47, 103, 104, 117, 121, 156, 157, 174, 206, 207, 208, 203, 244, 245, 296, 297, 298 og 299.

A r t h u r B l i x, Norsk Arbeidsmandsforbund, Kirkenes: Jeg viser til forslag nr. 299 og samtidig vil jeg understreke det vi sier i siste linje av vårt forslag: «Feriegodtgjørelsen for de lavest lønnte forhøyes.» Det er mange som har så lite å rutte med at de ikke har råd til å bruke ferien. Jeg tar opp dette forslaget.

O l a f A s k e l a n d, sekretariatet, ville ikke foreslå noe tillegg eller noen revisjon av loven. Vi må, sa han, løse problemene i forbindelse med ferien under tariffrevisjonen. Det er forøvrig et stående krav fra vår side, og jeg vil foreslå at kongressen vedtar å reise et generelt krav om 6.5 prosent i feriegodtgjørelse ved forhandlingene i 1958.

E r l i n g F r o g n e r, sekretariatet: Også i vårt forbund har vi enkelte problemer i forbindelse med feriegodtgjøring. Etterat ferieloven ble vedtatt har vi fått nye lønssystemer, og bestemmelsene i loven dekker ikke alle tilfeller. Vi har hatt forhandlinger i Arbeids-

giverforeningen, og vi håper at vi kan få løst spørsmålet ved kommende tariffrevisjon.

K r. V i n d e n æ s, Norsk Transportarbeiderforbund, Bergen, anbefalte Askelands forslag.

A r t h u r N o r d b ø, Norsk Kommuneforbund, Bergen, tok opp forslag nr. 308. Det ville være riktig å gjennomføre en slik feriegodtgjørelse over hele linjen. Da ville man kanskje få litt ekstra til ferien.

LO's juridiske konsulent, o.r.sakfører A r n e K r. M e e d b y : Erfaringen har vist at det er nødvendig å foreta en teknisk revisjon av ferieloven, og det er dette som har vært tilsiktet i komitéen. Spørsmålet om utvidelse av ferien eller særregler for ferien i de nord-norske fylker blir i tilfelle forhold som faller utenfor ferielovens ramme. Hvordan skal forresten slike særregler kunne gjennomføres?

Når det gjelder de forhold som Askeland og Frogner har berørt, så skulle det vel være unødvendig å ta dem opp her. Spørsmålet vil ganske sikkert bli behandlet i forbindelse med tariffrevisjonen.

Voteringen.

Ved voteringen ble sekretariatets innstilling vedtatt mot noen få stemmer. Etter forslag av dirigenten ble de øvrige forslag oversendt sekretariatet. Askelands forslag var satt fram etterat strek var satt, og han trakk det tilbake, for å ta det opp i sekretariatet.

Militærspørsmålet.

Her forelå det følgende forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 316.) *Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:*
«Forkortelse av den militære tjenestetid.»

Motivering:

Den avspenning som foregår rundt omkring i verden må det norske folk ta stilling til. Dette gjør vi ved å ta spørsmålet opp om reduksjon av de militære bevilgninger. Dette gjør at ungdommen ikke får så store avbrudd i sin utdannelse, samt at pengene brukes i den sosiale sektor.

(Nr. 317.) *Avd. 64, Tegleverksarbeidernes forening, Fredrikstad og omegn, foreslår:*

«Da det nå for alvor viser seg at det militære budsjett langt overstiger det norske samfunns yteevne, og at myndighetene av den grunn går til kraftige nedskjæringer på den sivile sektor, må fagkongressen reise krav overfor våre myndigheter om å få nedsatt den militære tjenestetid til maksimum 12 måneder.»

(Nr. 318.) Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,
311, Malersvennenes Forening, Bergen,
312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,
315, Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
316, Stein-, jord- og sementarbeidernes Forening, Ber-
gen, foreslår:

«Kongressen stiller krav overfor Stortinget om at den militære tjenestetid blir satt til maksimum 12 måneder.»

Motivering:

Den lange militære tjenestetid hindrer øking av produksjonen og nedsetter landets økonomi. Den er og til skade for landets ungdom i sin utdannelse ved de avbrudd som disse får i sin lære- og skoletid.

(Nr. 319.) Avd. 486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen, foreslår:

«Kongressen retter en kraftig henstilling til myndighetene gjennom internasjonalt samarbeid at militærutgiftene og tjenestetiden reduseres.»

Fra landsstyret:

Landsstyret anbefaler kongressen å vedta forslagene.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 320.) Avd. 30, Drammen Jern- og Metallarbeiderforening, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress vender seg til landets regjering og storting med krav om at den militære tjenestetid nedsettes til maksimum 12 måneders militærtjeneste.»

Motivering:

Det har i den senere tid funnet sted en merkbar avspenning i den internasjonale situasjon som må tilsi at tjenestetiden i alle våpenarter kan nedsettes, og at ungdommen dermed spares for å få så langt avbrekk i sin utdannelse som nå med 16—18 måneder militærtjeneste.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret gir sin tilslutning til kravet om nedsettelse av den militære tjenestetid og uavhengig av den til forskjellige tider vekslende internasjonale situasjon. Forbundsstyret er av den oppfatning at det også fins muligheter for effektivisering av den militære utdannelse, slik at en har dekning for de krav som i så måte, med rimelighet, kan stilles. I den offentlige diskusjon er det ikke benektet at det fins muligheter for nedsettelse av tjenestetiden, men at det er nødvendig av beredskapsmessige hensyn å kunne ha et bestemt antall mannskaper inne og som gjør det nødvendig med 16 måneders tjenestetid. Dette er, etter vår oppfatning, et militærteknisk spørsmål, som det må være muligheter for å finne en tilfredsstillende løsning på i forbindelse med nedsettelse av tjenestetiden. Fagorganisasjonen må jo også på sin side ta hensyn til hvor lang tid en kan binde arbeidskraften til dette spørsmål, sett i forhold til investeringer, vareproduksjon og dermed mulighetene til forbedring av levestandarden.

Forbundsstyret anbefaler derfor: Kongressen gir sin tilslutning til kravet om nedsettelse av den militære tjenestetid.

NORSK JERNBANEFORBUND

(Nr. 321.) *Vestbanenes Verkstedarbeiderforening* foreslår:

«Fagkongressen vender seg til Regeringen og Stortinget med krav om at den militære tjenestetid nedsettes til maksimum 12 måneder.»

Motivering:

Det har i den senere tid funnet sted en merkbar avspenning i den internasjonale situasjon. Dette tilsier at tjenestetiden i alle våpenarter kan nedsettes.

Ved militærtjenesten får ungdommen avbrekk i sin utdanning og sivile arbeid. Ved å forkorte tjenestetiden vil dette avbrekk bli redusert med flere måneder.

Fra forbundsstyret:

Vårt forbund gjør merksam på at et liknende forslag var oppe til behandling på Jernbaneforbundets landsmøte i år. Landsmøtet besluttet at forslaget fra Vestbanenes Verkstedarbeiderforening oversendes Landsorganisasjonen til videre behandling.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 322.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening* foreslår:

«Ungdom som utkalles til militærtjeneste beholder sin lønn etter følgende satser: For ugift $\frac{1}{2}$ lønn, for gifte full lønn.»

Motivering:

Utkalling til militærtjeneste skaper mange økonomiske vansker for ungdommen. Lønn under militærtjeneste er gjennomørt i stat og kommune. Det samme gjelder for de ansatte i Handel- og kontor. Det er vår mening at all ungdom må få denne rettigheten.

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet.

(Nr. 323.) *Drammen kommunale Arbeiderforening* foreslår:

«Kortere arbeidstid og nedsettelse av den militære tjenestetid og de militære bevilgninger. Begge disse spørsmål er i dag noe av de mest aktuelle oppgaver for den samlede arbeiderklasse.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet.

(Nr. 324.) *Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverksarbeidernes Forening, Bergen, Bergen Kinematograf Betjenings Forening, Bergen kommunale Tjenestemannslag, Vannverkets Arbeiderforening, Bergen med tilslutning av Bergen Stedsstyre* foreslår:

«Nedsettelse av den militære tjenestetid kreves av LO's kongress.»

Motivering:

For å kunne følge med utviklingen på det utenrikspolitiske plan, er det nødvendig at man tar opp spørsmålet om den militære tjenestetid. På den annen side skal man være oppmerksom på at spørsmålet har en meget stor

innenrikspolitisk betydning, idet man kan forutse at visse kretser i den borgerlige leir med stort hell vil kunne reise saken og derved la den bli en politisk belastning for arbeiderbevegelsen som kan bli meget tung å bære. Dertil kommer at vårt lands økonomi er sterkt anstrengt av utgiftene til den lange tjenestetid. Vi viser til at Vest-Tyskland har slått inn på en linje som krever 12 måneders militærtjeneste.

*Fra forbundsstyret:
Forslaget oversendes sekretariatet.*

(Nr. 325.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening* foreslår:
«Den militære tjenestetid må forkortes til maksimum 12 måneder.

Motivering:

Det har i den senere tid funnet sted en merkbar avspenning i den internasjonale situasjon, og derfor er dette krav riktig. Vi minner også om den store belastning som militærutgiftene har på vårt land og folk.

*Fra forbundsstyret:
Forslaget oversendes sekretariatet.*

NORSK MURERFORBUND

(Nr. 326.) *Avd. 50, Sarpsborg*, foreslår:
«Fagkongressen tar opp og går inn for en radikal nedskjæring av militærbudsjettet og den lange militærtjeneste.»

Motivering:

Hele det militære er bare en byrde for det arbeidende folk og en hindring for en høyere levestandard.

*Fra forbundsstyret:
Forbundsstyret har ikke tatt stilling til forslaget.*

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 327.) *Avd. 2, Torp Fagforening*, foreslår:

«Kongressen fatter følgende vedtak, som igjen oversendes Regjeringen: Utgiftene til det militære må nå bringes nedover og den militære tjenestetid må senkes til maksimum 12 måneder (eventuelt 6 mndr.).»

Motivering:

1. Så vel stats- som kommuneskattene senkes for inntekter inntil kr. 13 000.00. Det må føres en effektiv kamp mot skattesnyteriet.
2. De innsparte valutabeløp må settes inn i utbyggingen av elektrisk kraft — slik at vi kan sikre bedriftene nok kraft og at truselen om rasjonering av husholdningsstrøm blir eliminert.
3. Boligreisingen må få større prioritet — slik at alle mennesker i vårt land sikres bolig.

(Nr. 328.) *Avd. 77, Borregaard/Samhold*, foreslår:
«Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress vender seg til landets regjering og storting med krav om at den militære tjenestetid nedsettes til

maksimum 12 måneder — og at de militære budsjetter nedskjæres tilsvarende.»

Motivering:

Det har i den senere tid funnet sted en merkbar avspenning i den internasjonale situasjon som må tilsi at tjenestetiden i alle våpenarter kan nedsettes, og at ungdommen dermed spares for å få så lang avbrekk i sin utdanning som nå med 16 og 18 måneders tjenestetid.

Landets økonomiske stilling krever besparelser også på disse utgiftsposter.

Fra forbundsstyret:

Kongressen henstiller til Regjeringen at den gjennom sine representanter i FN går inn for en internasjonal avspenning med derav følgende nedskjæring i medlemslandenes forsvarsutgifter.

Videre vil kongressen henstille til Regjeringen, at den militære tjenestetid i Norge må bli nedsatt til maksimum 12 måneder.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 329.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, Kristiansand S., foreslår:*

«Vi mener at Landsorganisasjonen må henvende seg til Regjeringen og kreve forkortelse av militærtjenesten og nedskjæring av militærbudsjettet.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget tiltres.

(Nr. 330.) *Fra sekretariatet:*

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Sekretariatets innstilling,

som ble lagt fram på kongressen, lød slik:

Norsk fagbevegelse har inntatt en klar positiv holdning til den utenriks- og forsvarspolitik som Norge har ført i etterkrigstida. Denne politikk har tatt sikte på å trygge Norges frihet og uavhengighet og å bidra til å bevare freden i verden. Dette er i samsvar med de oppgaver som bl. a. er kommet til uttrykk i Landsorganisasjonens formålsparagraf. Nasjonal uavhengighet er selve grunnlaget for at norsk fagbevegelse kan fylle de oppgaver den har satt seg. Kongressen i 1953 ga, mot noen få stemmer, sin tilslutning til den nordiske arbeiderbevegelses manifest om Fred med Frihet.

En flerhet av de innsendte forslag bygger på den oppfatning at det i den senere tid hadde foregått en avspenning i verden og at en derfor kunne gå til vesentlige reduksjoner i utgiftene til forsvaret og en nedsettelse av tjenestetiden. Det er åpenbart at de fleste av disse forslagene er utformet før hendingene i Ungarn og i Midt-Østen i oktober-november 1956. Disse hendingene gjorde det i løpet av få dager klart at den avspenning som hadde gjort seg gjeldende i noen tid, ikke var av den art og det omfang at en svekkelse av landets militære beredskap kunne være forsvarlig.

Sekretariatet er enig i at utgiftene til forsvaret og den militære tjenestetid er en betydelig belastning både for samfunnet og for den enkelte. På den annen side skal man ikke se bort fra at det i løpet av de siste

årene både budsjettmessig og realøkonomisk har skjedd en vesentlig letelse i den belastning som det militære forsvar er for landets økonomi. For budsjettåret 1952/53 utgjorde utgiftene til forsvaret 26,6 prosent av statsbudsjettet. For budsjettåret 1957/58 er disse utgiftene foreslått med 16 prosent av budsjettet. I 1954 utgjorde militærutgiftene 4,1 prosent av brutto nasjonalproduktet. For 1957 vil de utgjøre 3,2 prosent.

For den militære tjenestetids lengde er to hensyn avgjørende: For det første opplæringen i bruk av stadig mer kompliserte og teknisk betonte våpen. Våre soldater skal her kunne møte eventuelle angripere som har 4—5 års øvelse eller tjenestetid. For det annet nødvendigheten av å opprettholde stående styrker i det nødvendige omfang så lenge det ikke er inntrådt en reell avspenning i den internasjonale situasjon.

Sekretariatet har tillit til at regjeringen fortsatt vil gjøre sitt ytterste i arbeidet for å opprettholde fred med frihet, både gjennom FN og på annen måte medvirke til å fremme avspenning og internasjonal nedrustning.

Under henvisning til foranstående innbyr sekretariatet kongressen til å gjøre slikt vedtak:

1. Kongressen gir sin tilslutning til den utenriks- og beredskapspolitikk som den norske regjering har ført i årene etter den siste verdenskrig.

En forutsetter at regjeringen fortsatt vil legge vekt på en fast holdning så vel overfor enhver form for aggresjon fra de totalitære staters side som overfor de utslag av gammel kolonipolitikk som fortsatt kommer til syne.

2. Kongressen har tillit til at landets nåværende politiske styre vil begrense tjenestetiden og militærutgiftene til det som er nødvendig for å opprettholde et forsvarlig beredskap.

I samme forbindelse ble det lagt fram et forslag om

Prøver med kjernefysiske våpen.

Med stigende uro følger opinionen i alle land kappløpet om de kjernefysiske våpen. Overalt reiser den alminnelige kvinne og mann kravet om at ansvarlige statsmenn skal stanse videre skjebnesvangre skritt før det er for sent.

Vitenskapsmennene kan ha innbyrdes forskjellige vurderinger av de øyeblikkelige farer, men alle er enige om at katastrofale perspektiver åpner seg hvis denne utvikling får fortsette uhemmet. Internasjonal kontroll av atomenergien er blitt uomgjengelig nødvendig.

Det er meget beklagelig at visse henvendelser til bl. a. norske myndigheter i den senere tid, om fred og vennskap, er blitt forbundet med trusler om utslettelse og med nye prøve-ekspløsjoner av kjernefysiske våpen uten noe varsel. Det har i denne situasjon vært en støtte for vår egen sikkerhet at også Vesten sitter inne

med disse våpen i betydelige mengder. Kongressen må advare mot at man i kravet om avskaffelse av disse våpen eller prøvene med dem, overser at Sovjet-Samveldet og de øvrige øst-européiske stater, ennå har en overvekt når det gjelder de såkalte konvensjonelle våpen. Oppgaven må derfor være å nå fram til stans i alle prøver med kjernefysiske våpen som et ledd i en nedrustning av alle våpenarter under internasjonal kontroll.

Alt for 6 år siden ga Landsorganisasjonen sin mening til kjenne i kravet om «Fred og Frihet» og om internasjonal kontroll med atomenergien. Og Kongressen gir sin uforbeholdne tilslutning til den norske regjeringens initiativ for, som et første skritt, å få opprettet en internasjonal avtale som sikrer 6 måneders forhåndsvarsel og registrering av enhver prøve med kjernefysiske våpen som kan resultere i radioaktivt nedfall.

Det må reises en opinion i alle land til støtte for dette krav. De krefter som fremdeles gjør motstand må tvinges til å gi etter overfor en verdensopinions samlede krav om at slike skritt må bli tatt som ei nødvendige for å sikre selve menneskehetens fortsatte eksistens.

Kongressen bemyndiger sekretariatet til i samarbeid med den Frie Faglige Internasjonale å medvirke til et økende press overfor dem som i første rekke er ansvarlig for at det ennå ikke er lyktes å nå fram til en avtale om alminnelig nedrustning og internasjonal kontroll med atomprøver.

Ordsiftet.

Emil Edvardsen, Norsk Jernbaneforbund, Oslo: Jeg vil gjerne gjøre oppmerksom på at forslag nr. 321 som er sendt inn av Vestbanenes Verkstedarbeiderforening og av vårt forbundsstyre og landsmøte oversendt Landsorganisasjonen, ble drøftet i en helt annen atmosfære enn den som råder i dag. Jeg for min del vil i dag anbefale sekretariatets innstilling.

Ivar Andersen, Jern og Metall, Drammen: 18 måneders militærtjeneste kommer midt i ungdommens opplæringstid. Når det gjelder bruken av kjernefysiske våpen, kan det vel i og for seg være riktig å vedta en uttalelse, men ville det ikke være like riktig å protestere mot bruk av andre krigsvåpen?

Even Flatreit, Norsk Jernbaneforbund, Trondheim, var ikke fornøyd med forslaget om bruken av kjernefysiske våpen som sekretariatet hadde lagt fram. På NKL's kongress ble gjort et vedtak. Det smelter meg dypt, sa han, at vi ikke kan uttrykke for den samme innstilling her. Kan ikke sekretariatet gå over på det vedtaket som NKL's kongress gjorde?

Halvor Sørum, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, Oslo: Det kan vel ikke være tvil om at alle ønsker forbud mot bruk av kjernefysiske våpen. Hvorfor da alle disse *om og men?* Jeg vil tillate meg å ta opp dette forslaget:

«Med stigende uro følger opinionen i alle land kappløpet om de kjernefysiske våpen. Overalt reiser den alminnelige kvinne og mann kravet om at de ansvarlige statsmenn skal stanse videre skjebnesvangre skritt før det er for sent. Kongressen slutter seg til Albert Schweitzers appell og pålegger sekretariatet å bruke den innflytelse LO rår over til å fremme alminnelig nedrustning og forbud mot kjernefysiske våpen og prøver med atombomber.»

Håkon Brunborg, Norsk Jernbaneforbund, Bergen, talte for en nedsettelse av militærtjenestetiden.

Konrad Nordahl: Når en skulle forme en uttalelse i denne sak, måtte det være på grunnlag av en internasjonal vurdering. Det sies at vedtaket på NKL's kongress var utmerket. Jeg har ikke lest det så grundig. Vi har imidlertid skrevet vår innstilling ut fra vår vurdering.

Jeg tror ikke vi bør la oss blende av all propagandaen i forbindelse med diskusjonen omkring denne sak. Stormaktene synes å ville overby hverandre når det gjelder de kjernefysiske våpen.

Når det gjelder spørsmålet om tjenestetiden, så vil jeg gjøre oppmerksom på at Sovjet-Samveldet har 4—5 års verneplikt. Vi vet også at russerne bruker 1. mai til demonstrere hvor sterkt de står militært. De som er så ivrige etter å vedta resolusjoner, burde også sende en resolusjon til sovjet-russerne om ikke skjemme ut 1. mai med sine militærparader.

Det er klart at alle vil ha kortest mulig militærtjeneste, og vi har den tillit til den norske regjering at den ikke fastsetter lengre tid enn høyst nødvendig. Jeg vil be alle om ikke å la seg bløffe av det resolusjonsmakeriet vi nå er vitne til. Den innstillingen som sekretariatet har lagt fram er vel overveid, og jeg vil anbefale kongressen å vedta den.

Voteringen.

Mot noen få stemmer ble sekretariatets innstilling i militærspørsmålet vedtatt, og det samme var tilfelle når det gjaldt innstillingen om bruk av kjernefysiske våpen. Dermed bortfalt votering over Sørums forslag. Forslag nr. 321 ble oversendt sekretariatet.

Folk og Forsvar.

Her forelå det følgende forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 331.) *Avd. 311, Malersvennernes Forening, Bergen, foreslår:*

«Avdelingen foreslår at AFL's kollektive medlemskap i *Folk og Forsvar* oppsies.»

Motivering:

Vårt forbunds medlemmer har ved uravstemning vedtatt å melde forbundet ut av Folk og Forsvar, og vi er også kjent med at andre forbund har tatt det samme standpunkt. Vi finner det derfor uriktig at medlemmene mot sin vilje fremdeles skal være medlemmer av denne organisasjon gjennom AFL's kollektive medlemskap.

(Nr. 332.) *Avd. 316, Stein-, jord- og sementarbeidernes forening, Bergen,* foreslår:

«AFL's medlemskap i organisasjonen Folk og Forsvar oppheves.»

Fra landsstyret:

Oversendes kongressen under henvisning til den avstemning som har funnet sted blant medlemmene i vårt forbund angående medlemskap i Folk og Forsvar.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORENING

(Nr. 333.) *Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, Kristiansand S.,* foreslår:

«Landsorganisasjonens medlemskap i Folk og Forsvar sendes ut til avstemning blant medlemmene.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret oversender forslaget uten innstilling.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 334.) *Avd. 18, Fredrikstad,* foreslår:

«Folk og Forsvar.

«Medlemskap i denne organisasjon griper så dypt inn i personlighetlivet at det burde vært forelagt LO's medlemmer til uravstemning. Dette er ikke gjort, og vi krever at dette må gjøres snarest.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret finner at det vil være av den største betydning å få skapt mest mulig ro om dette spørsmål, og vil derfor tiltre forslaget.

(Nr. 335.) STAVANGER OG OMEGNS FAGLIGE SAMORGANISASJON
foreslår:

«Landsorganisasjonen sender spørsmålet om fortsatt medlemskap i Folk og Forsvar ut til uravstemning til medlemmene gjennom de enkelte forbund.»

Motivering:

Det er vårt bestemte inntrykk at de fleste fagorganiserte arbeidere ikke er interessert i at Landsorganisasjonen er medlem i denne organisasjon. Dette av forskjellige grunner — bl. a. fordi Folk og Forsvar har som hovedoppgave å gjøre det militære syn og innstilling til forsvaret rådende blant de fagorganiserte. Ikke omvendt, fagbøvegelsens innstilling rådende for de militære.

(Nr. 336.) Fra sekretariatet:

På kongressen i 1953 ble Landsorganisasjonens stilling til organisasjonen FOLK OG FORSVAR inngående drøftet.

Kongressen gjorde slikt vedtak:

«Kongressen godkjenner Landsorganisasjonens tilmelding til organisasjonen FOLK OG FORSVAR.»

I samsvar med dette foreslås: Landsorganisasjonens tilmelding til FOLK OG FORSVAR opprettholdes.

V o t e r i n g e n .

Innstillingen ble vedtatt mot noen få stemmer.

Prioriterte krav i bedriftenes konkursbo og dødsbo.

Her forelå følgende forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 337.) *Avd. 23, Bærum Stein-, jord- og sementarbeideres forening, foreslår:*

«LO må henvende seg til Regjeringen og be om at det blir satt fram et lovforslag som bestemmer at firmaer og bedrifter som driver med lønnet arbeidskraft må tegne en garantipolise eller opprette sperret konto i bank, som garanterer at arbeidstakere får utbetalt opptjente penger ved eventuell konkurs.»

M o t i v e r i n g :

Det har ved flere høve, særlig i bygningsindustrien vist seg at den lov som eksisterer ikke i alle tilfelle garanterer at lønn er prioritert ved konkurser.

(Nr. 338.) *Avd. 311, Malersvennernes Forening, Bergen,*

- » 312, *Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*
- » 315, *Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,*
- » 316, *Stein-, jord- og sementarb. forening, Bergen,*
- » 486, *Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen,*

foreslår:

«Under henvisning til vedtak på kongressen i 1953, etterlyser våre avdelinger behandlingen av lovendring i lov av 31. mai 1912, § 1. Kongressens krav var, at arbeidernes krav på lønn og feriegodtgjøring gis bedre prioritet enn alle de andre krav som etter loven er sikret fortrinnsvis dekning i konkurs- og dødsboer.»

*Fra landsstyret:
Forslaget tiltres:*

(Nr. 339.) BÆRUM FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon vender seg til den norske Regjering og ber om at det blir fremmet forslag til ny lov som slår fast at: «Enhver som nytter lønnet arbeidskraft må sikre ved garantipolise eller sperret konto i bank, at arbeidstakerne får utbetalt opptjent lønn ved eventuell konkurs.»

Grunngiing:

Den loven som nå er, garanterer ikke i alle tilfelle at opptjent lønn er prioritert ved konkurser.

(Nr. 340.) TRØNDELAG FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

«Kongressen pålegger LO's sekretariat å gjøre henvendelse til Regjeringen om å ta opp i forbindelse med konkurs, Lov av 31. mai 1912 om «Visse fordringer» forandres slik at lønn (medberegnet feriegodtgjørelse) blir prioritert foran alle andre fordringer.»

Motivering:

Forretningsutvalget er av den oppfatning at denne lovs bestemmelse må opptas til revisjon.

Når forslag blir stilt om dette, er det på grunn av den erfaring en har når firmaer går konkurs og de vansker som da oppstår for lønnstakerne når lønn og feriegodtgjørelse ikke har noen prioritet etter lovens bestemmelser i dag.

(Nr. 341.) Fra sekretariatet:

Kongressen i 1953 besluttet enstemmig at sekretariatet skulle gjøre en henvendelse til Justisdepartementet om prioriterte krav i konkursboer og dødsboer m. v.

Departementet ble tilskrevet om saken.

På kongressen vil det bli gitt en redegjørelse om hvordan saken nå ligger an.

LO's juridiske konsulent, o.r.sakfører Arne Kr. Meedby opplyste at gjeldende lovgivning egentlig stiller krav om tilgodehavende lønn likt med andre krav, men det er en viss særstilling. Vi har gjort en henvendelse til Justisdepartementet i samsvar med det vedtaket som ble gjort på kongressen i 1953, men det har ikke ført til noe resultat. Jeg tror for øvrig at vi først skal få fastslått at feriegodtgjørelsen skal være prioritert i boet. Deretter bør vi ta opp spørsmålet om arbeidslønn. Rent generelt vil jeg si at i mange tilfelle vil selv de beste lovbestemmelser ikke føre fram. En bedrift kjører f. eks. helt til bunnen, og det fins ikke dekning for noe krav, selv ikke for skifteomkostningene. Slike tilfelle har man mange av. Løsningen bør være at arbeiderne ikke står på arbeidsplassen lenger enn de får utbetalt lønn. Tanken om et garantifond til betaling av opptjent arbeidslønn som ikke er blitt utbetalt av bedrifter som går overende har også vært drøftet, og det bør kanskje overveies.

Voteringen.

Innstillingen fra sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

Folketrygd — alderstrygd.

Her forelå disse forslagene:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 342.) *Avd. 5, Rørleggernes Fagforening, Oslo, foreslår:*

«Forslaget om folketrygd har vært oppe til behandling på flere landsmøter i de forskjellige forbund, og vi mener tiden nå er inne til å innfri en virkelig folketrygd som dekker alle pensjonsinnretninger.»

(Nr. 343.) *Avd. 68, Sarpsborg Bygningsarbeiderforening, foreslår:*

«Fagkongressen må sette fart i arbeidet med å få gjennomført en fullt utbygd folketrygd.»

(Nr. 344.) *Avd. 230, Tønsberg Sag- og Høvleriarbeiderforening, foreslår:*

«Innføring av pensjonsordning.»

(Nr. 345.) *Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,*

- » 311, Malersvennenes Forening, Bergen,
 - » 312, Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,
 - » 315, Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,
 - » 316, Stein-, Jord- og Sementarbeidernes forening, Bergen,
 - » 486, Glass- og Snekkersvennenes Forening, Bergen,
- foreslår:

«Kongressen i 1953 fattet følgende vedtak:

«De innsendte forslag oversendes sekretariatet, som får i oppdrag å fremme den overfor vedkommende instanser eller myndigheter i den utstrekning og den form som ansees hensiktsmessig.»

Vår avdeling etterlyser sekretariatets behandling av dette viktige spørsmål, og anmoder om at det blir redegjort for arbeidet med spørsmålet på kommende kongress.

Avdelingene vil presisere at sosialpolitikken må gis en bredere plass i tiden framover. Arbeidet med hel og full gjennomføring av Folketrygden må forseres.»

Fra landsstyret:

Forslagene tiltres.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 346.) *Forbundsstyret foreslår:*

«Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbunds landsmøte henstiller til Arbeidernes faglige Landsorganisasjons sekretariat å bruke sin innflytelse overfor Regjeringen for snarest å få gjennomført en forhøyelse av minstesatsene for de alderstrygdede lever under.»

En stor del av de alderstrygdede er tidligere fagorganiserte arbeidere fra de ulike forbund. Det er derfor ikke fagbevegelsen likegyldig hvilke levekår de alderstrygdede lever under.

Det gjelder her arbeidere med opptil 50 år og lengre sammenhengende medlemskap i fagbevegelsen, og arbeidere som fremdeles har sitt medlemskap i orden.

Derfor bør det være enstemmig krav fra fagbevegelsen om at myndighetene sørger for å bedre levekårene for de alderstrygdede. Vi kan ikke slå oss til ro med at minstesatsene for de gamle i dag er så lave at de bare utgjør det minimum et menneske trenger for å kunne berge livet.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 347.) *Bergens Sporveisfunksjonærers Forening, Gassverksarbeidernes Forening, Bergen, Bergens Kinematograf Betjenings Forening, Bergen kommunale Tjenestemannslag, Vannverkets Arbeiderforening, Bergen, med tilslutning av Bergen Stedsstyre, foreslår:*

«Landsorganisasjonen henvender seg til Regjeringen med krav om at Folketrygden blir realisert.»

Motivering:

Folketrygden bør nå ved initiativ fra kongressen bli en realitet ved påtrykk på Regjeringen.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

(Nr. 348.) *Strinda kommunale Arbeiderforening foreslår:*

«Landsorganisasjonen bruker sin innflytelse for snarlig gjennomføring av folketrygd.»

Motivering:

Vår forening mener at bare en folketrygd gir den mest demokratiske løsning av saken.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 349.) *Kristiansund faglige utvalg foreslår:*

«Fagkongressen fastslår at det må være en fri rett og plikt for de fagorganiserte alderstrygdede og pensjonister å kreve av sine respektive fagforeninger at disse varetar deres økonomiske og sosiale interesser også etterat de er sluttet i sine yrker.

Fagkongressen vedtar å henstille til Regjeringen og Stortinget at behovsprøvingen for de laveste pensjonerte og alderstrygdede blir opphevet.

Ingen skal ha større trygd eller pensjon enn de til enhver tid gjeldende overenskomstmessige lønninger innen vedkommendes yrke.»

Motivering:

Når man har nådd pensjonsalderen bør de gamle være fritatt for å danne sine kamporganisasjoner, for å vareta sine økonomiske og sosiale interesser. Denne side av de gamles interesser bør de respektive fagforeninger ta seg av.

En er kjent med at i de ulike alderstrygdede og pensjonisters organisasjoner finnes medlemmer som aldri før i sitt liv har villet være med i fagorganisasjonen og til dels har ført strid mot fagforeningene.

Kristiansund faglige Utvalg mener derfor at en må finne fram til den ordning, at de fagorganiserte gamle også i sin alderdom må kunne ha rett til å forlange av sine fagforeninger at disse varetar deres interesser.

(Nr. 350.) *Fra sekretariatet:*

Arbeidet med gjennomføring av en folketrygd er under behandling. På kongressen vil det bli gitt en orientering om saken.

Dirigenten mente at forslagene var dekket av den redogjørelse som statsråd Harlem hadde gitt.

Kongressen tok dirigentens uttalelse til etterretning.

Skattespørsmål.

Det forelå disse forslag:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 351.) *Avd. 32, Bærum Stein-, Jord og Sementarbeiderforening,* foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon krever av Regjeringen at det blir gjennomført en omfattende revisjon av skattelovene. Slik skattelovene er i dag, kan de næringsdrivende unndra seg en rettferdig beskatning, mens lønsmottakerne blir presset til siste øre.

Vi må også gjøre det klart at lønsmottakerne er imot indirekte beskatning.

Vi må derfor kreve at omsetningsskatten blir opphevet. Indirekte beskatning vil alltid virke urettferdig overfor familier med små inntekter. Det er vår oppfatning at ved gjennomføring av en effektiv beskatning av de næringsdrivende, og ved å redusere utgiftene til militærvesenet, kan omsetningsskatten oppheves.»

(Nr. 352.) *Avd. 223, Tønsberg Bygningsarbeiderforening,* foreslår:

«Landsorganisasjonen tar opp som en av sine første oppgaver å arbeide for at skatteloven blir endret slik at de store inntekter og formuer ikke unngår å bli beskattet. Landsorganisasjonen må ta sikte på å få en effektiv og riktig skattlegging på disse inntekter og formuer som eies av private i jord-, skogbruk og industri, for derigjennom å lette skattetrykket på de lønsmottakere som bare har et eksistensminimum å betale skatt av.»

(Nr. 353.) *Avd. 303, Fana Bygningsarbeiderforening,*

- 311, *Malersvennernes Forening, Bergen,*
 - 312, *Trevarefabrikkarbeidernes Forening, Bergen,*
 - 315, *Snekker- og Tømrernes Forening, Bergen,*
 - 316, *Stein-, Jord- og Sementarbeidernes For., Bergen,*
 - 486, *Glass- og Snekkersvennernes Forening, Bergen,*
- foreslår:

«Kongressen stiller krav overfor de lovgivende myndigheter om at skattelovene blir endret slik at mulighetene for skattesnyteri ved uriktig inntekts- og formuesoppgaver m. v. blir hindret.

(Nr. 354.) *Omsetningsskatten.*

Foreningene henstiller til LO å ta spørsmålet om revisjon av omsetningsskatten opp med myndighetene.

Viktigere forbruksvarer må fritas for omsetningsskatt, og de nye bestemmelser må hindre at det av den grunn blir prisstigning på viktige varer.»

Motivering:

Omsetningsskatt på viktige forbruksvarer er uforenlig med myndighetenes og LO's arbeid for å holde et stabilt prisnivå.

Fra landsstyret:

Forslagene tiltres, idet en dog er klar over at de beløp omsetningsavgiften representerer må søkes dekket på annen måte.

NORSK ELEKTRIKER OG KRAFTSTASJONSFORBUND

(Nr. 355.) *Avd. 1, Oslo, foreslår:*

«Øke det skattefrie beløp i samsvar med levekostnadsindeksen og oppheve samskatten.»

Motivering:

Det er vår overbevisning at skattebyrdene på den alminnelige lønnsmotaker er uforholdsmessige store i forhold til selvstendig næringsdrivende og jord- og skogeiere.

LO må se det som en hovedoppgave å arbeide for at det skattefrie fradraget settes opp slik at det, som opprinnelig ment, dekker minimumslevekostnadene. Det bør arbeides for satser for skattefrie fradrag, slik at disse også følger levekostnadsindeksen. Videre pekes det på at samskatten virker urettferdig. Opprinnelig var ordningen med samskatt kommet i stand for å bremse gifte kvinners deltakelse i arbeidslivet. Slik som forholdene har utviklet seg, er de gifte kvinner blitt en nødvendig arbeidskraft i produksjonslivet, og det er under slike forhold skrikende urettferdig at den gifte kvinne skal lide under særbestemmelser for beskatning av lønsmottakere.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret har behandlet forslaget og anbefaler at det skattefrie beløp heves i samsvar med levekostnadsindeksen.

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 356.) *Avd. 102, Blikkemballasjearbeidernes forening, Stavanger, foreslår:*

«LO må medvirke til at skattelovgivningen blir revidert.»

Motivering:

Spørsmålet må være av den største betydning for de fagorganiserte når vi vet at det unndras skatt for over 1 milliard kroner hvert år, samtidig som de fagorganiserte blir trukket skatt av hver eneste øre de tjener. Vi er kjent med den urettferdige skattelikning i skog- og landbruk og det samme forhold gjør seg gjeldende i industristrøk, kanskje i større grad enn vi aner. Det må være innlysende at fagbevegelsen har interesse av at beskatningen blir så rettferdig som mulig. Retningsgivende for LO's syn på skattepolitikken må være at ingen betaler skatt for beløp som til enhver tid må betegnes som eksistensminimum. Dette på bekostning av de virkelige store inntekter.

Det bør derfor nedsettes en komité av representanter fra arbeidsklassens forskjellige organer med sikte på å forberede forslag med krav om revisjon av skattelovgivningen.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret vil uttale, at skattesnyteriet er en av de mest viktige saker, og en må kreve at statsmyndighetene bruker de veier og midler som står til rådighet, for å komme dette til livs. Det regnes jo med at om lag 2 milliarder kroner pr. år blir unndratt den direkte beskatning. Det skyldes i første rekke den begunstigelse alle kategorier av selvstendige næringdrivende har i den nåværende skattelovgivning. For å komme dette til livs vil forbundsstyret anbefale at kongressen gir sin tilslutning til at det foretas endringer i skatteloven, som setter en stopper for skattesnyteriet, bl. a. ved:

1. Forlange ensartede, bransjemessige regnskapssystemer.
2. Likningsprotokollen settes opp bransjevis for næringsdrivende. I tillegg til navn etc. må en også ha vedkommende skattyters stilling og arbeidsgiver, derved vil også de interesserte få adgang til å føre en viss kontroll.
3. Nemndslikning må tas i bruk i større utstrekning enn hittil. Spesialdomstoler må også kunne opprettes for likningssaker, på samme måte som nå er tilfelle for husleiesaker.
Likningsprotokollen bør også kunne ligge til gjennomsyn i lengre tid enn 3 uker.

Forbundsstyret:

anbefaler at kongressen gir sin tilslutning til foranstående eller gjør vedtak i overensstemmelse med dette.

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 357.) Avd. 40, Falconbridge Nikkelverks Arbeiderforening, Kristiansand, foreslår:

«De siste likningsresultater viser en masse null-skattytere med stor formue.

Vi mener at LO må nedsette en komité av representanter fra fagbevegelsen som i samarbeid med skatteekspertter utarbeider forslag til bedring av kontrollen med likningen.

Slik som det er i dag, betaler lønnsinntakene skatt av hver eneste øre mens skattesnyterne slipper.

Skattetabellene må også tas opp til revisjon.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

(Nr. 358.) Herøya Arbeiderforening foreslår:

«Det henstilles til Landsorganisasjonens sekretariat å sette ned en komité av representanter fra fagbevegelsen og arbeidsplassene, som i samråd med skatteekspertter utarbeider forslag til endringer i skattelovene og bedring av kontrollen med likningen.»

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret tiltrer forslaget.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 359.) Oslo Sporveiers Forening foreslår:

«Omsetningsavgiften på de viktigste forbruksvarer må opphøre. Denne skatt rammer arbeidsfolk hardest.»

Fra forbundsstyret:

Forslaget oversendes sekretariatet.

NORSK TRANSPORTARBEIDERFORBUND

(Nr. 360.) Avd. 15, Stavanger Havnearbeiderforening, foreslår:

«Kongressen pålegger sekretariatet å arbeide for at de nødvendige tiltak blir tatt for å gjennomføre en mer rettferdig fordeling av skattebyrdene.»

Motivering:

Det vises til det utbredte og almenkjente snyteri som foregår innen visse lag av befolkningen, både når det gjelder omsetningsavgiften og de direkte skattene. Den misnøye og bitterhet som disse forhold avføder innen lønns-mottakernes rekker er helt berettiget, og det må være en sentraloppgave for kongressen å søke disse usunde forhold fjernet.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

MØRE OG ROMSDAL FAGLIGE SAMORGANISASJON

(Nr. 361.) *Kristiansund faglige Utvalg* foreslår:

•Fagkongressen bemyndiger sekretariatet til å gå inn for en omfattende omlegging av skatteloven og om mulig å finne fram til en rettferdigere fordeling av skattebyrdene og om eventuelt ved skatt av forbruket.

Fagkongressen stiller krav til regjering og storting om at det blir gjennomført en økning av de skattefrie fradrag. De skattefrie fradrag må reguleres slik at de står i forhold til den stigning av levekostnaden som er skjedd etter frigjøringen.

Kongressen stiller krav om at straffeforfølgningene mot dem som unndrar seg riktig beskatning må håndheves og etterfølges til ytterste konsekvens.

Fagforeninger som ikke har regnskapsplikt, må fritas for utidig inngrep fra skattemyndighetene.»

(Nr. 362.) Fra sekretariatet:

Sekretariatet vil legge fram innstilling på kongressen.

Dirigenten opplyste at vedtaket under punkt 6 a ga dekning for det som var nevnt i forslagene.

Kongressen ga enstemmig sin tilslutning til denne uttalelse.

Bedriftslegeordningen.

Her forelå disse forslagene:

NORSK JERN- OG METALLARBEIDERFORBUND

(Nr. 363.) *Avd. 34, Sandefjord Jern- og Metallarbeiderforening*, foreslår:

•Kongressen krever at den nåværende (ordning) overenskomst om bedriftsleger avvikes og nye forhandlinger opptas med de respektive parter, slik at nyordningen om bedriftsleger blir mer tilfredsstillende.»

Motivering:

En bedriftslege i dag bør stå helt suverent og være ansatt med en ganske stor myndighet. Han bør stå helt fritt overfor bedriftsledelsen, og hans bestemmelser må følges av alle parter. Han bør for øvrig lønnes over Arbeidsdirektoratets budsjett. Retningslinjene ellers bør være klare og bindende for alle parter. Slik det er i dag kan en vel si at det hele henger i løse luften, da det fremdeles er store bedrifter som ingen ordning har.

I tiden etter krigen har det til stadighet kommet nye materialer, rense- og bevaringsmidler (rust og malingsfjerner, maling, stoff og lakk), framstilt på kjemisk og fabrikkmessig måte av stoffer som ingen aner virkningen av

under bearbeidelse, oppretting og påstryking. For å få undersøkt og klarlagt virkningen av ovennevnte materialer, kreves i de fleste tilfelle autoritet for at det hele skal bli grundig og forsvarlig utført. Det må bli en plikt for alle at når nytt materiale, stoff eller væske skal tas i bruk, må bedriftslegen få alle opplysninger og ha fullmakt til å foreta de nødvendige undersøkelser hvis det er mistanke om at skader kan påføres dem som arbeider med slikt materiale, stoff eller væske. På grunnlag av undersøkelsene gir så bedriftslegen sine forholdsregler, både til ledelse og arbeidere før arbeidet kan påbegynnes.

Sikringstjenesten samarbeider med legen når det gjelder arbeid i rom med dårlig luft, gass eller støv. De nødvendige apparater til almen helsekontroll, skjermfoto eller andre apparater eller utstyr som bedriftslegen måtte trenge anskaffes av bedriften, eller det kan bli adgang til å benytte apparater tilhørende det offentlige sykehus, helsestasjoner der det er hensiktsmessig, slik at de ansatte kan få den sikreste og beste undersøkelse. Der forholdene og ensartet industri er til stede, bør legen ansettes for en slik industri. (F. eks. skipsbyggeriene i Vestfold, Horten, Tønsberg og Sandefjord, den kjemiske industri osv.) Dette vil gi legen større virkefelt og også bedre oversikt.

Hver større bedrift (med et visst antall ansatte) ansetter den nødvendige hjelp for legen, det være seg utdannede sykepleiersker eller diakoner. Disse lønnes av bedriften. Ved hver bedrift velges et utvalg fra arbeidere og funksjonærer som bedriftslegestyre. Dette styre tiltres av en representant fra toppledelsen.

Det er også mulig at bedriftslegen bør bli arbeidstilsynets representant, og som kan ordne de nødvendige dispensasjoner, pålegg m. m. Det kan også tenkes at den nåværende ordning i enkelte fylker med arbeidskonsulent (en person som hjelper invalider eller personer som lider av en eller annen svekkelse til et passende arbeid) kunne overføres til bedriftslegen.

Det forutsettes at disse vil ha et nært samarbeid seg imellom og også ha et førstehånds kjennskap til bedriftslivet, industri, handel og kontor og omskoleringsinstitusjoner.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret vil i anledning av avd. 34, Sandefjords forslag om bedriftslegeordning uttale:

Det er vår oppfatning at det ikke foreligger noen grunn for at organisasjonen skal si opp den avtale som en i dag har om bedriftslegeordning. Når det gjelder lønnsforholdet er det i samarbeid med NAF, AFL og Den norske Legeforening utarbeidet en normalkontrakt for bedriftsleger. Skal det foretas endringer i lønnsforholdet for bedriftsleger, må en regne med at Legeforeningen vil ha et ord med i laget.

Det avgjørende er dog ikke hvem som betaler bedriftslegen, men at legen er sosialt interessert og går inn for oppgaven på en positiv måte.

Når det gjelder de nye rensmidler og øvrige helsefarlige stoffer, så kommer dette inn under Arbeidervernlovens bestemmelser og Arbeidstilsynets virkeområde.

Forbundsstyret anbefaler at Kongressen gir sin tilslutning til kravet om at bedriftslegeordningen må utvides.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 364.) Oslo Havnevesens Arbeiderforening foreslår:

•LO må arbeide for lettere adgang til fysikalsk behandling for befolk-

ningen, også utenfor byene og industristedene. Behandlingen må bli gratis eller mot en liten godtgjørelse.»

Motivering:

Såkalte slitasjesykdommer er de som i stor grad trenger fysikalsk behandling, og når sykdommen er en følge av innsats i samfunnets tjeneste, bør behandlingen ikke belastes den syke.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret foreslår at forslaget oversendes sekretariatet.

(Nr. 365.) Fra sekretariatet:

Forslagene oversendes sekretariatet.

Voteringen.

Innstillingen om oversendelse til sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

Bedriftspensjoning.

Det forelå disse forslag:

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 366.) *Gassverkarbeidernes Forening, Oslo, foreslår:*

«Pensjonsalderen for arbeiderne senkes til 55 år i følgende industrier: Den kjemiske og metallurgiske industri, gassverkene og gruveindustrien.»

Motivering:

Når forslaget er fremmet er det fordi det ved gassverket (retorthuset) i sin tid var satt 55 år som grense for pensjonsutbetalingen når tjenestetiden var oppnådd. At denne ordning nå er bortfalt ser vi som et tilbakeskritt i arbeidernes sosiale utvikling, og særlig under den enorme produksjonsøkning som er til stede. Dertil det store arbeidspress som er på arbeiderne i nevnte industrier. Vi gjør merksam på den store risiko som er til stede når det gjelder bedriftsulykker og de hyppige yrkessykdommer (silikose, strupekreft, hudsykdommer o. l.) som er en følge av røyk, støv og kjemiske vesker. Dette skulle tilsi at spørsmålet om en rettferdig pensjonsordning må tas opp til behandling.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret er av den oppfatning at pensjonsalderen bør være lavere i bedrifter hvor arbeidet ansees helseskadelig.

NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUND

Nr. 367.) *Avd. 2, Torp Fagforening, foreslår:*

«Torp Fagforening foreslår at kongressen beslutter følgende:

Det nye styre i LO går med full kraft inn for å samordne de forskjellige bedriftspensjonsordninger. Det være ved lov eller forhandling med Arbeids-giverforeningen. Slik at alle alderstrygdede arbeidere sikres like eksistensmuligheter.»

Motivering:

Alle arbeidere i vårt land har krav på å leve noenlunde godt idet de går over til aldertrygd. Det er like dyrt å leve — enten man arbeider i skogen eller på en bondegård, på en liten bedrift eller en stor bedrift.

Det må på en eller annen måte sørges for skikkelige kår for vårt lands trygdede.

(Nr. 368.) *Avd. 62, Salsbruket Arbeiderforening, foreslår:*

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjon må ta opp generelt krav om at bedriftspensjon gjennomføres i alle bedrifter og at det blir utarbeidet regler som gjelder for samtlige.

«Dette krav må gjennomføres ved første tariffrevisjon.»

Motivering:

Det er ennå mange bedrifter som ikke har pensjonert sine arbeidere og som heller ikke kommer til å gjøre dette såfremt de ikke blir tvunget — enten som gjennomført tariffkrav eller ved offentlig lov.

Ved vår bedrift, Salsbruket Tresliperi, er det flere arbeidere som har vært ved bedriften siden den startet, og som nå etter over 50 års ansettelse blir avspist med takk for arbeidet, en medalje og noen kroner.

Det må være et selvfølgelig krav at de får sin alderdom trygget etter en sådan innsats — og forholdene skulle nå ligge til rette for at det blir gjennomført.

Fra forbundsstyret:

Kongressen pålegger det nye sekretariatet å utrede spørsmålet om en bedriftspensjonering som kan gjennomføres i alle bedrifter og gjøres gjeldende for samtlige ansatte arbeidere.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 369.) *Frisørenes Fagforening, Oslo, foreslår:*

«Landsorganisasjonens kongress beslutter opprettet et samarbeidsorgan for håndverksfagene.»

Motivering:

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon er både av hensyn til sine egne rekrutteringsproblemer og fordi den er den største maktfaktor i samfunnslivet i Norge, interessert i å fremme opplæringsforholdene for de unge fagarbeidere i arbeidslivet. Det gjelder like mye handelens og kontorenes funksjonærer som håndverkets og industriens arbeidere.

Organisasjonen er da også representert i alle de instanser som har bestemmende innflytelse på opplæringsspørsmålene: Lærlingerådet, Lærlingenemndene i kommunene, Yrkesopplæringsrådet og yrkesutvalg ved yrkeskolens enkelte avdelinger. Spørsmålet er om det er tilstrekkelig at en slik representasjon er sikret.

Opplæringsproblemene er de siste år aktualisert i diskusjonen om lærlingeloven. Lov om lærlinger i håndverk, industri, handel og kontorarbeid ble vedtatt av Stortinget i 1950, men ble først satt i verk i 1952 og da bare for 6 håndverksfag. Siden er flere fag ved kgl. res. ført inn under lovens virkeområde slik at den nå gjelder for 36 håndverksfag og jernindustriens enkelte fag, registrert i 10 grupper. Loven forutsetter at all ungdom mellom 15 og 20 år som kommer i arbeid i disse fag skal ha skriftlig lærekontrakt som skal godkjennes og dermed registreres av kommunale lærlingenemnder.

Opgavene fra lærlingenemndene viser at det skrives forholdsvis få kontrakter i de fleste av disse fag. Dette kan bero på at mange bedrifter finner at de ikke tør påta seg ansvaret for en faglig forsvarlig opplæring av ungdom, men det kan også bety at mange bedrifter unnlater å følge lovens klare påbud.

Lærlingenemndene har i samarbeid med arbeidskontorene og yrkesskolene plikt til å påse at kontrakter blir skrevet, men en slik kontroll er bare mulig hvis de voksne arbeiderne i bedriftene, og da først og fremst arbeidernes tillitsmenn, støtter opp under kontrollarbeidet. Det bør være en oppgave for Landsorganisasjonen å gjøre sine tillitsmenn aktive på dette område.

Lærlingeloven forutsetter også at lærlingen under sin læretid skal stå under stadig tilsyn. Det er utarbeidet opplæringsplaner for hvert fag, og lærlingenemndene skal føre tilsyn med at disse planene blir fulgt. Dette forutsetter igjen at bedriftene er av en slik art og størrelse at planene kan følges. Kontrollen settes også inn på to trinn. Først må bedriftene vurderes som lærebedrifter og dernest, når bedriften er godtatt, må det påsees at den enkelte lærling får tilstrekkelig instruksjon og tilstrekkelig varierende arbeidsoppgaver. Lærlingeloven fastslår at arbeidernes representanter skal delta i avgjørelsene på begge trinn. Da gjelder det at organisasjonen for det første utpeker representanter som er kompetente til å delta i slikt arbeid, og at disse representantene får den nødvendige støtte og eventuelt påtrykk fra organisasjonene. Like viktig som det er å utdanne habile deltakere i bedriftenes produksjonsutvalg, burde det være å utdanne medlemmer av lærlingenemnder og yrkesutvalg, og tilsynsmenn etter lærlingeloven på bedriftene.

De punkter som er berørt her gjelder de enkelte læreforhold og behovene kan summeres opp slik:

1. Bedre kontroll med at kontrakter blir opprettet.
2. Bedre kontroll med at lærebedriftene er tilfredsstillende.
3. Bedre tilsyn med lærlingens opplæring på bedrift.

Lærlingeloven har også en mer samfunnsmessig side. Virkningen av den er begrenset på 2 måter.

1. Den gjelder bare for et mindre antall kommuner, (selv om dette er alle byer og de største landkommuner).
2. Den gjelder som nevnt bare de fag som ved kgl. res. er ført inn under loven.

Landsorganisasjonen bør i første tilfelle sette som en selvfølgelig betingelse, at all ungdom i landet skal stilles likt når det gjelder opplæringsmuligheter. Organisasjonens medlemmer og tillitsmenn bør derfor støtte ethvert forslag om å utvide lovområdet til nye kommuner. Dette har ikke skjedd i en rekke av de kommuner som i det siste året har fått henvendelse fra vedkommende departement om innføring av loven.

For å utvide det faglige området, med andre ord føre nye fag inn under loven, kreves det utarbeidet opplæringsplaner. Til dette kreves det utvalg av fagfolk i et såkalt riksyrrkesutvalg. Utvidelsen kan derfor hindres på to måter.

1. Arbeidsgiverne kan nekte å delta i riksyrrkesutvalg. Da loven forutsetter tosidig sammenslutning av utvalgene, kan administrasjonen antakelig ikke komme noen vei. Da må de enkelte forbundene innenfor Lands-

organisasjonen ta slike tilfelle opp i forhandlinger med sine motparter og være villig til å sette noe inn for sine unge medlemmer. Landsorganisasjonen burde som samleinstans kunne samordne forbundenes framgangsmåter i slike spørsmål.

2. Arbeidsgivernes representanter i de faglige utvalgene for hvert fag (riksyrkesutvalgene) kan på forskjellige måter, bevisst eller uten bestemt hensikt, forsinke arbeidet med opplæringsplaner i fagene. Arbeidernes representanter burde i tilfelle gripe initiativet og framskynde en avgjørelse, eventuelt utarbeide egne forslag uavhengig av motparten. Mye kan også gjøres ved at arbeiderne benytter seg av retten til å kreve formannsstilling i utvalgene.

Skoleopplæringen.

Opplæringsspørsmålene er ikke bare aktuelle i selve bedriftslivet. En viktig del av opplæringen foregår i skoler. Prinsipielt bør all tilgang til håndverks- og industriyrkene skje gjennom forskole, dvs. en ett- eller to-årig skoleopplæring som legger grunnen for videre opplæring i bedriftene. Ennå er det langt fra at all ungdom har adgang til en slik begynneropplæring på skole. Det må være Landsorganisasjonens plikt å arbeide for en hurtig utbygging av yrkesskolene. Samtidig må det sørges for at skolene står i nær kontakt med arbeidslivet, slik at det ikke blir motsetning mellom skolens planer og undervisning og behovene i næringslivet.

Det er altså en rekke spørsmål i samband med opplæringen av unge arbeidere som krever særlig innsats fra organisasjonens side. De kan summeres opp slik:

1. Arbeid med utvidelse av Lærlingelovens virkeområde.
2. Arbeid med å få riksvrkesutvalg for nye fag og industrier.
3. Støtte til arbeiderrepresentantene i de utvalg som er i arbeid, men ikke har avsluttet dette arbeid.
4. Arbeid med oppretting av nye yrkesskoler og -klasser.
5. Samordning av skoleundervisning og praktisk opplæring.

Til å ta seg av disse spørsmålene og arbeide for en så vidt mulig ensartet opptreden av arbeidernes representanter både lokalt og sentralt, foreslås det satt ned et utvalg innenfor Landsorganisasjonen. Utvalget bør ha representanter for fag som har særlig interesse av yrkesopplæringsspørsmålene og det må ha adgang til å knytte til seg den sakkynndige hjelp som er nødvendig.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret anbefaler forslaget.

(Nr. 370.) Fra sekretariatet:

Forslaget oversendes sekretariatet.

Dirigenten opplyste at disse forslag hadde dekning i det vedtak som var gjort under pkt. 6 a.

Kongressen ga enstemmig sin tilslutning til dirigentens oppfatning.

Andre forslag.

Disse forslag av forskjellige innhold forelå:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 371.) *Avd. 64, Teglverksarbeidernes Forening, Fredrikstad og omegn, foreslår:*

«Lov om trygd mot arbeidsløyse — endres § 5, punkt 4, således at ventetiden på 6 av de 7 dager som nå gjelder, opphører. Ventetiden på 6 dager skal dog ikke utbetales før den arbeidsledige igjen er kommet i arbeid — eller han har gått ut den tid han har opparbeidet i inntil 15 veker, og da ikke har fått beskjeftigelse.

Innen Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds medlemmer er den seasonsmessige ledighet helt ordinær i vintertiden. Med den stønad pr. dag som nå utbetales, er det beregnet å gi dekning for mat, men ikke for husleie, brensel osv.

Når derfor hele 6 arbeidsdager skal trekkes fra og som vedkommende ikke har anledning til å skaffe seg inntekt på i henhold til loven, da tjener ikke loven lenger sin hensikt som *lov mot arbeidsløyse.*»

*Fra landsstyret:
Forslaget tiltres.*

(Nr. 372.) Fra sekretariatet:

Under henvisning til at lov om arbeidsløysetrygd er under revisjon, oversendes forslaget til sekretariatet.

Voteringen.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

NORSK KOMMUNEFORBUND

(Nr. 373.) *Oslo Sporveisarbeideres Forening foreslår:*

«Arbeiderne må få større styringsrett i produksjonslivet enn den en har i henhold til gjeldende arbeidstvistlov. Det vises bl. a. til § 6 og § 40. Videre må hele loven redigeres i samsvar hermed.»

*Fra forbundsstyret:
Forbundsstyret oversender forslaget til sekretariatet.*

(Nr. 374.) *Moss komm. forening foreslår:*

«Moss kommunale forening vil foreslå at LO går inn for innføring av «sommertid» i sommerhalvåret, og at en retter en henvendelse til Regjeringen om dette.»

Motivering:

Moss kommunale forening mener at innføringen av sommertid i sommerhalvåret har så stor helsemessig betydning for lønsmottakere i industrien m. v. at LO bør gå inn for denne sak, selv om den kanskje ligger utenfor LO's vanlige virkefelt.

*Fra forbundsstyret:
Forbundsstyret oversender forslaget til sekretariatet.*

NORSK KJEMISK INDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 375.) *Avd. 28, Kopperd Arbeidsmannsforening, foreslår:*
«Landsorganisasjonen og forbundene gir støtte til utveksling av arbeidere fra forskjellige bedrifter som er tilsluttet Landsorganisasjonen.»

Motivering:

Idet vi går ut fra at også arbeidere fra andre bedrifter har interesse av å besøke andre bedrifter — å høste nye impulser — mener vi at Landsorganisasjonen og de respektive forbund her må gå i spissen med å trekke opp retningslinjer og utvirke tillatelse ved de forskjellige bedrifter.

Videre må det finnes en form for bevilgning av reisestipendier.

Fra forbundsstyret:

Forbundsstyret gir tanken i forslaget sin tilslutning.

NORSK SKOTØYARBEIDERFORBUND

(Nr. 376.) *Avd. 18, Fredrikstad, foreslår:*
«Kongressen fatter vedtak om at det i hvert Faglig Utvalgs distrikt skal opprettes en AOF-forening med representantskapsordning.»

Motivering:

Med en slik AOF-forening vil en rasjonalisere studiearbeidet og utnytte pengene bedre.

Fra forbundsstyret:

Under henvisning til kongressens tidligere vedtak i samme spørsmål ansees forslaget overflødig.

(Nr. 377.) Fra sekretariatet:
Forbundsstyrets standpunkt tiltres.

Voteringen.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

(Nr. 378.) *Norsk Skotøyarbeiderforbund foreslår:*
«Rasjonalisering og samordning av den tekniske del av administrasjonen innen Landsorganisasjonen og forbundene.»

Sekretariatet gis bemyndigelse til å engasjere en rasjonaliseringskonsulent med spesialitet i merkantil administrasjon. Vedkommende får i oppdrag å undersøke mulighetene og eventuelt framkomme med forslag til samordning og forenkling av den tekniske administrasjon innen LO og fagforbundene.

(Nr. 379.) Fra sekretariatet:
Forslaget oversendes sekretariatet.

Voteringen.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

(Nr. 380.) *HEDMARK FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:*

«Forslag om opprettelse av et fond for modernisering og utbygging av arbeiderbevegelsens folkehøgskoler i Norge.

Samorganisasjonene i Hedmark og Oppland tillater seg med dette å fremme forslag til Fagkongressen som følger:

Det uttrykkes en ekstrakontingent på forbundene stor kr. 0.02 pr. medlem pr. uke eller kr. 1.00 pr. medlem pr. år til et fond som skal nyttes til videre utbygging og modernisering av arbeiderbevegelsens folkehøgskoler i vårt land.»

Motivering:

Vi har for tiden to folkehøgskoler, nemlig Sørmarka Folkehøgskole og Ringsaker Folkehøgskole. Ingen av disse skoler kan sies helt å fylle de krav en i dag må stille til disse skoler. I Sverige og Danmark ligger man betydelig foran arbeiderbevegelsen hos oss på dette område.

I Sverige har man 7 folkehøgskoler med plass til om lag 420 elever, og foruten disse er det også et par organisasjonsskoler. Alle skolene er godt utbygde og moderne utstyrte.

I Danmark har de 3 skoler med plass for 290 elever. Disse skolene representerer en verdi av om lag 10 millioner kroner. Det er videre planlagt å bygge en ny stor skole i Aarhus og videre foreta hel ombygging av skolen i Roskilde. Pengene til dette skaffes ved at de fagorganiserte betaler en ekstrakontingent av kr. 0.03 pr. uke.

Danske arbeidere samler på denne måte inn over 1 million kroner i året til skolene sine.

Som en forstår satser fagorganisasjonen i våre naboland betydelige beløp på denne sektor for å hjelpe ungdommen til bedre kunnskaper i organisasjons- og samfunnsspørsmål, og en skulle tro at dette må være like viktig for arbeiderbevegelsen i vårt land.

Sigurd Evang, Oppland faglige Samorganisasjon: Jeg vil uttale håp om at forslag nr. 380 kommer opp til behandling.

Dirigenten foreslo dette forslaget oversendt til sekretariatet.

Voteringen.

Dirigentens forslag ble enstemmig vedtatt.

Lex-Askim.

VESTFOLD FAGLIGE SAMORGANISASJON foreslår:

(Nr. 381.) «Opphevelse av LEX-Askim.

Lex-Askim-loven som gir adgang til at to faglige organisasjoner hver kan avslutte avtaler om lønns- og arbeidsvilkår for samme lønnsinntakergruppe ved samme bedrift/arbeidsplass, oppheves.»

Motivering:

En er klar over at Lex-Askim, når det gjelder avtaleforholdet for NFATF, i en viss utstrekning har hatt betydning, men når loven også tas i anvendelse for rene arbeidergrupper og med dette gir hel lovbeskyttelse for gule foreninger og forbund, er loven en direkte fare for et ordnet avtaleforhold. Vi mener de tilhøva som er blitt i rutebilyrket etter at Norsk Rutebilarbeiderforbund (Landsforbundet) har fått avtale- og forhandlingsrett er bevis nok for at loven må bort eller gis en klar begrensning til hva den egentlig var ment til.

På en rekke arbeidsplasser for rutebiltrafikken har en nå forholdet med

to foreninger og to sett tillitsmenn som skal håndheve samme overenskomst.

Disse forholdene fører til en strid yrkesutøverne i mellom, som bare rutebileierne har fordel av.

Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer, Oslo: Det forekommer meg at den motivering som Vestfold faglige Samorganisasjon gir for sitt forslag er forunderlig. Samorganisasjonen er fullstendig på villspor når den tror at loven kan anvendes på spesielle grupper. Kongressen bør avvise dette forslaget.

Arthur J. Olsen, Vestfold faglige samorganisasjon. De erfaringer vi har hatt med et rutebilselskap i Vestfold er bakgrunnen for forslaget. Her ble det opprettet to tariffier på en arbeidsplass. Den eneste lov som gir dekning for slike dobbelte avtaler er Lex Askim, og jeg vil ta opp dette forslaget. Det er ellers besynderlig at det ikke foreligger innstilling fra sekretariatet.

Olaf Askeland, sekretariatet: Det er ikke bare når det gjelder rutebilene vi kan ha to overenskomster på én og samme arbeidsplass. Det opprettes overenskomster av forskjellige organisasjoner. Jeg tror imidlertid ikke at vi får slutt på dette ved å oppheve denne loven.

Konrad Nordahl: Det er blitt etterlyst en innstilling fra sekretariatet, men det hender at vi bare må ta forslag inn i den trykte dagsorden, for massen av forslag er så stor at det faktisk ikke lar seg gjøre å uttale seg om hvert enkelt. Når det gjelder dette spørsmålet som Vestfold faglige Samorganisasjon reiser, lar det seg ikke løse ved å oppheve loven. Vi kan ikke vedta en lov som forbyr andre organisasjoner enn Landsorganisasjonen å inngå avtaler. Vi har imidlertid arbeidsrettsdom for at på arbeidsplasser hvor det er opprettet 2 avtaler, er det den beste som skal gjelde.

V o t e r i n g e n .

Forslaget fra Vestfold faglige Samorganisasjon ble forkastet mot 3 stemmer.

Dette forslaget fra Møre og Romsdal faglige Samorganisasjon ble ikke opptatt:

(Nr. 382.) *Kristiansund faglige Utvalg* foreslår:

•Ingen auking av renter til boligbygg.

Fagkongressen bemyndiger sekretariatet og representantskapet til å gå inn med krav til statsmyndighetene at renten til boligbygg ikke må aukes.

(Nr. 383.) ARBEIDERPARTIETS PRESSEFORBUND foreslår:

«I «Retningslinjer for løsning av interesseløst og rettstvist i foretak som kontrolleres og drives av Det norske Arbeiderparti, Arbeidernes faglige Landsorganisasjon eller foreninger eller forbund tilsluttet noen av disse organisasjoner», er det i § 3 bestemt at en tvist skal gå til tvistenemnd hvis partene ikke blir enige ved forhandlinger.

Arbeiderpartiets Presseforbund har i landsstyremøte vedtatt å foreslå for Landsorganisasjonens kongress i 1957 at denne bestemmelsen får en tilføyelse om en *meglingsinstitusjon* som kan tre inn mellom forhandlingene og tvistenemnda.

Da LO formentlig må drøfte dette med DNA, som er den annen part i avtalen om retningslinjene, har vi ikke formet noen konkret ordlyd til endring av paragrafen.

Som motivering vil vi anføre at det også i arbeiderforetak kan vise seg vanskelig å bli enig om forhandlinger. De som er ansatt i slike foretak står imidlertid i en særstilling, idet de har fredsplikt. Men etter vår mening bør de iallfall — som andre lønnstakere — få høve til å prøve sin sak for en meglingsinstitusjon.

Skulle heller ikke megling lykkes, får tvistenemnda komme til anvendelse. Men vi mener at en meglingsinstitusjon er mer smidig enn en tvistenemnd og vil ha muligheter for å rydde av veien vansker og forlike partene.»

(Nr. 384.) Fra sekretariatet:

Kongressen gir sin tilslutning til at megling foretas når en av partene ønsker det.

V o t e r i n g e n.

Innstillingen fra sekretariatet ble enstemmig vedtatt.

Disse to forslagene ble ikke opptatt:

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 385.) *Avd. 261, Arendal og Omegn Bygningsarbeiderforening*, foreslår:

«Arbeidernes faglige Landsorganisasjons kongress oppfordrer forbundene og samorganisasjonene til å stifte innkjøpslag i fagforeningene for å skaffe de fagorganiserte billigere varer.»

M o t i v e r i n g :

Det er en kjennsgjerning at varene fordyres unødige ved urasjonell omsetning og en for høy fortjenstemargin for omsetningsleddene.

Fisk, kjøtt, grønnsaker m. v. koster det dobbelte og flerdobbelte for forbrukerne enn hva produsenten får.

Bøndene har t. eks. i år fått kr. 20.00—25.00 pr. 100 kg poteter, mens vi må betale 40—45 øre pr. kg i butikkene. Forholdene er sikkert ikke bedre når det gjelder andre forbruksvarer.

Innkjøpslag i fagforeningene måtte ha som oppgave å forhandle med kjøpmenn og produsenter om levering av varer til medlemmene på en rasjonell måte og til rimelig pris.

(Nr. 386.) Avd. 265, *Vennesla Bygningsarbeiderforening*, foreslår:
«Fagkongressen henstiller til kooperasjonen å bryte ethvert samarbeid med bransjeorganisasjoner som har til formål å regulere og fastsette varepriser og avanser i produsent- og omsetningsforretningers interesse.»

*Fra landsstyret:
Forslagene tiltres.*

Fagorganisasjonens pensjonskasse.

NORSK BYGNINGSINDUSTRIARBEIDERFORBUND

(Nr. 387.) Avd. 316, *Stein-, Jord- og Sementarbeidernes Forening, Bergen*, foreslår:

«Da målerne i bygningsindustrien ikke blir godskrevet av AFL de 5 prosent som omtalt i vedtektenes § 6, punkt B, og at derved målerne må betale pensjonsinnskudd på 10 prosent i motsetning til tillitsmenn og funksjonærer, som betaler 5 prosent, foreslår vår avdeling at vedtektenes § 5B og 6B blir endret slik at målerne blir medlemmer og betaler pensjonsinnskudd som fastsatt for tillitsmenn og funksjonærer.»

*Fra landsstyret.
Forslaget tiltres.*

(Nr. 388.) Dessuten foreslår landsstyret:

Pensjonskassens vedtekter § 14 a:

Alderspensjon forhøyes til 66 prosent.

Punkt c:

Pensjonssatsene til gjenlevende ektefelle

25 — 30 — 35 — og 40 prosent forhøyes til

35 — 40 — 45 — og 50 prosent av pensjonsgrunnlaget.

(Nr. 389.) *Nytt punkt:*

Forbundene gis adgang til å innbetale til Pensjonskassen manglende premie på 20 års medlemskap når vedkommende dør før 20 års medlemskap er oppnådd, således at gjenlevende ektefelle får maksimumsbeløpet av pensjonen.

(Nr. 390.) *Fra sekretariatet:*

I vedtektenes § 16 er bestemt:

«Endringer i disse vedtekter kan bare foretas av AFL's representantskap med forbehold av offentlig godkjennelse.»

I henhold hertil foreslås forslagene oversendt det nye sekretariat til behandling og avgjørelse på førstkommende representantskapsmøte.

V o t e r i n g e n .

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Edruelighetsarbeidet.

Følgende forslag til uttalelse ble enstemmig vedtatt.

I takt med det sosiale og økonomiske frigjøringsarbeidet som fagbevegelsen har gått i brodden for, må det legges avgjørende vekt på å skape de

beste muligheter for en ny og høyere kultur. Kongressen oppfordrer derfor alle medlemmer av Landsorganisasjonen til å vie arbeidet for større edruelighet den aller største oppmerksomhet.

Vær på vakt mot alkoholmisbruk på arbeidsplassene og all illegal alkoholtrafikk. Vern om arbeidernes forsamlingslokaler og sammenkomster.

Støtt opp om Arbeidernes Avholdslandslags verdifulle opplysnings- og edruelighetsvirksomhet ved å skaffe kontakter på alle arbeidsplasser. Arbeidet for edruelighet er et viktig ledd i hele vår kulturkamp. Fagorganisasjonen vil støtte alle positive tiltak i denne retning.

Vi understreker betydningen av å skape moderne og tidsmessige alkoholfrie restauranter og vil ellers peke på nødvendigheten av et omfattende og målbevisst opplysningsarbeid.

Kongressen er kjent med at Statens Edruelighetsråd planlegger en landsomfattende kampanje mot alkoholmisbruk som sosialt og helsemessig er en av vår tids sørst problemer. Statens Edruelighetsråd har bedt alle større folkeorganisasjoner om å ta aktiv del i dette opplysningsarbeid.

Kongressen gir sin fulle tilslutning og bemyndiger sekretariatet til i samarbeid med Statens Edruelighetsråd å planlegge en slik kampanje innenfor fagbevegelsen og på arbeidsplassen.

Som et ledd i sitt kulturprogram støtter fagbevegelsen opp om alle anstrengelser som har til formål å skape en høyere fritidskultur, større edruskap og rikere kulturelt folkeliv i arbeid, fritid og fest.

Stortingsvalget 1957.

Sekretariatet foreslo:

I mer enn 20 år har landet hatt arbeiderstyre, og i denne tid har det på alle områder vært en framgang uten sidestykke i Norges historie.

Ved siden av at det har vært full sysselsetting, er store saker av vital betydning for de fagorganiserte, deriblant mange som Kongressen i 1953 satte opp på sitt program, gjennomført på det politiske plan ved hjelp av arbeiderregjeringen og dens flertall i Stortinget.

For løsningen av en lang rekke av de saker denne kongress har satt opp på dagsordenen for kommende periode, er det av stor betydning at utviklingen kan fortsette i samme retning.

Uten den gunstige atmosfære som har vært til stede i Stortinget i nyere tid, ville det ikke vært mulig å nå så langt i heving av lønnstakernes økonomiske og sosiale standard som tilfelle er i dag. Med et annet politisk styrkeforhold er det grunn til å frykte for et tilbakeslag på mange områder, det gjelder bl. a. den fulle sysselsetting, som alle krefter må settes inn på å sikre. Også ut fra rent faglige synsmåter er det derfor av den største viktighet at arbeiderstyret underbygges ved stortingsvalget den 7. oktober i år.

Kongressen bemyndiger sekretariatet til å foreta det som ansees nødvendig for at resultatet ved stortingsvalget kan bli tilfredsstillende for lønnstakerne. Samtidig henstiller Kongressen til alle

medlemmer, tillitsmenn og organisasjoner tilsluttet Landsorganisasjonen å gå aktivt inn for å opprettholde det nåværende flertall i Stortinget og styrke dets stilling i folket.

H a l v o r S ø r u m, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund, opp- tok dette endringsforslag:

«I 3. avsnitt strykes «at utviklingen kan fortsette i samme retning» og i stedet foreslåes følgende: «at det borgerlige mindretall i Stortinget ytterligere reduseres». Og i nest siste linje foreslåes: «det nåværende flertall» endret til «arbeiderflertallet». Ellers uforandret.

V o t e r i n g e n .

Innstillingen ble vedtatt med overveldende flertall.

Valgene.

Valgkomitéen la fram denne innstillingen:

Tillitsmenn:

Formann: Konrad Nordahl.

Viseformann: P. Mentsen.

Hovedkasserer: Hans Hegg.

1. sekretær: Alf Andersen.

2. sekretær: Thorleif Andresen. (Varamann i sekretariatet for de fastlønte tillitsmenn.)

Øvrige sekretariatsmedlemmer:

A. K. Lien, Norsk Arbeidsmandsforbund.

Odin Rønbeck, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund.

Alfred Nilsen, Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund.

Marius Trana, Norsk Jernbaneforbund.

Josef Larsson, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund.

Karsten Torkildsen, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund.

Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund.

Ingvald Haugen, Norsk Sjømannsforbund.

Olaf Askeland, Norsk Transportarbeiderforbund.

Emil Torkildsen, Norsk Centralforening for Boktrykkere.

Kristine Amundsen, Norsk Bekledningsarbeiderforbund.

Varamenn til sekretariatet:

1. Erling Frogner, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund.

2. Kaare Pehrson, Norsk Papirindustriarbeiderforbund.

3. Klaus Kjelsrud, Norsk Skog- og Landarbeiderforbund.

4. Olav Bruvik, Norsk Tekstilarbeiderforbund.

5. *Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund.*
6. *Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer.*
7. *Andreas Torp, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund.*
8. *Eivind Strømmen, Norsk Hotell- og Restaurant-Arbeider-Forbund.*
9. *Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund.*

Videre innstilte valgkomiteén på følgende:

Formannen i Funksjonærsambandet møter i sekretariatet med talerett.

Revisjonsutvalg:

Peder Birkeland, formann, Halfdan Wigaard og Alf Michelsen.

Varamenn:

Petter Fossum, Bertrand Olsen, Anna Nilsen.

Bevilgninger:

Søknader fra nedennevnte organisasjoner er oversendt valgkomiteén til behandling.

Valgkomiteén innstiller på følgende bevilgninger:

Norsk Arbeidersangerforbund, kr. 9 000.00 pr. år i kongressperioden.

Arbeidernes Avholdslandslag, kr. 8 000.00 pr. år i kongressperioden.

Arbeidernes Ungdomsfylking, kr. 18 000.00 pr. år i kongressperioden.

Framfylkingen, kr. 15 000.00 pr. år i kongressperioden.

Norges Idrettsforbund — Utvalget for bedriftsidrett, kr. 10 000.00 pr. år i kongressperioden.

Når det gjelder satser for diét og tapt arbeidsfortjeneste foreslår komiteén at de gjeldende satser pr. dato bibeholdes. Her viser komiteén til vedtektenes § 9, pkt. 9, at representantskapet har myndighet til å endre satsene hvis forholdene tilsier det.

DIÉT OG TAPT ARBEIDSFORTJENESTE

Valgkomiteén innbyr kongressen til å gjøre slikt vedtak:

Diétsatser:

a) Diét pr. dag	kr. 30.00
Natt-tillegg under reiser	» 20.00
Diét pr. døgn. Døgnet regnes fra det klokkeslett reisen tar til)	
b) For påbegynt døgn uten overnatting i forbindelse med reiser utbetales diét således:	
Under 8 timer	» 25.00
Over 8 timer	» 30.00
For reiser i forbindelse med overnatting, men av kortere varighet enn 24 timer, regnes 1 døgn diét.	
c) Ved utbetaling av diét for innenbys møter gjelder følgende regler og satser:	
1. Dagdiét kr. 30.00 under deltakelse i kongresser, representantskapsmøter, landsstyremøte, hovedstyremøter, forhandlingsutvalg og organisasjonskomiteér.	

2. Middagspenger kr. 15.00 i forbindelse med forhandlinger som strekker seg ut over ordinær kontortid.

Godtgjørelse for tapt arbeidsfortjeneste.

For møter og forhandlinger og ved reiser utbetales tapt arbeidsfortjeneste med kr. 45.00 pr. dag eller skift.

(Heri er inkludert feriepenger.)

Valgkomitéens formann, **J o s e f L a r s s o n**, redegjorde kort for innstillingen. Han pekte bl. a. på at det i kongressperioden var blitt forskjellige vakanser. Representantskapet hadde foretatt visse justeringer ved opprykking av varamennene, slik det hadde anledning til etter vedtektene. Skog- og Landarbeiderforbundet vil miste sin faste mann i sekretariatet når Ljøner trer tilbake, men de vil nå komme høyt opp i varamannsrekken, slik at vedkommende representant alltid vil komme til å møte i sekretariatsmøtene. De 4 første varamenn har faktisk samme status som de faste medlemmer og innkalles til hvert møte.

I revisjonsutvalget blir det en forandring. Johan Didriksen har bedt seg fritatt, og Alf Michelsen er foreslått i hans sted.

Når det gjelder bevilgningene, går vi opp med kr. 3000.00 for de 4 første organisasjoner. Det er kompensasjon for prisstigningen.

Ordskiftet.

K n u t N a k k e n, Skog og Land, Oslo: Skog og Land må protestere mot innstillingen. Vårt forbund har vært representert i sekretariatet i praktisk talt alle år siden det ble stiftet, og vi mener dette er saklig berettiget. Vårt forbund er det 8. største i medlems-tall, og også på annen måte spiller det en stor rolle. Kongressen har fastslått at vi skal engasjere oss politisk, og vi vet at landbruksproblemet er et av de mest sentrale spørsmål. Både Nordahl og Gerhardsen pekte på hva det betydde for arbeiderbevegelsen at den har støtte av bøndene. Derfor blir også Skog- og Landarbeiderforbundet en så viktig organisasjon. Fagbevegelsen har også fått en representant som behandler jordbruksspørsmål, og der er Kjelsrud med. Jeg mener kongressen alvorlig bør overveie om ikke Skog og Land bør ha en fast representant i sekretariatet.

J o h a n S t ø a, Skog og Land, Verdal, støttet Nakken. Hele det politiske og faglige arbeid er knyttet sammen, sa han, og vi vet at jordbruksproblemet er et av de viktigste spørsmålene i dagens diskusjon, Skog og Lands formann vil nok få anledning til å møte i sekretariatsmøtene, men han er ikke sikret stemmerett. Jeg tror det er klokt å gi Skog og Land sete i sekretariatet. Hvis ikke, vil det bli misoppfattet. Har vi råd til å gi næring til dem som sår splittelse i skog- og jordbruksnæringen?

O. Brennhaugen, Norsk Jernbaneforbund, Drammen: Jeg representerer Jerbaneforbundet, men jeg vil likevel støtte Skog og Land, fordi jeg kjenner de problemer de kjemper med. De øvrige sekretariatsmedlemmer er selvsagt ikke blottet for kjennskap til skog- og landbruksproblemene, men det er ikke samme sak. Bonde- laget er også en kraftig fagorganisasjon i dag. Jeg akter ikke å sette by og land opp mot hverandre, men jeg vil gjerne peke på at det har betydning på mange måter at dette forbund med 22 000 medlemmer får en fast plass i sekretariatet.

Arthur Granlund, Trøndelag faglige Samorganisasjon, Trondheim, støttet også Nakkens forslag om at Skog og Land fikk en fast representant i sekretariatet.

Knut Nakkem, Skog og Land, tok opp forslag om at Emil Torkildsen ble skiftet ut med Klaus Kjelsrud.

Konrad Nordahl: Når det blir tatt opp forslag om å skifte ut Emil Torkildsen, vil jeg gjøre oppmerksom på at han har sittet i sekretariatet siden 1934, og dette blir hans siste periode. Det er også naturlig at håndverksfagene og de små forbund har sin representant i sekretariatet. Det er dertil galt å kaste en så veltjent mann. Vi bør vise ham såpass respekt.

Josef Larsson, valgkomitéens formann: Jeg hadde ventet protester, men jeg trodde ikke de ville ha kjørt så hardt opp. Etter min mening er det ikke noen grunn til det. Det er ikke bare Skog og Land som må nøye seg med en plass i varamannsrekken. Det er en misforståelse å oppfatte det som noen forkleinelse. Som jeg sa blir de 4 første varamenn alltid innkalt til møtene, og i regelen har de stemmerett. De har alltid forslagsrett. Vi beklager at det er så trangt om plassen, men det er mange store forbund som vi *ma* ha representert. Også de små forbund bør være representert, og de har hatt Torkildsen.

De faste tillitsmenn enstemmig gjenvalt.

Det ble votert enkeltvis over de 5 faste tillitsmenn. De ble enstemmig gjenvalt:

Formann: Konrad Nordahl.

Nestformann: P. Mentsen.

Hovedkasserer: Hans Hegg.

1. sekretær: Alf Andersen.

2. sekretær: Thorleif Andresen.

Øvrige sekretariatsmedlemmer.

Valgene helt fram til Emil Torkildsen ble enstemmige.

Det ble votert alternativt mellom Torkildsen og Klaus Kjelsrud.

Emil Torkildsen ble valt mot 83 stemmer som ble avgitt for Kjelsrud.

Alle de øvrige valg gikk etter innstillingen.

Bevilgningene.

Asbjørn Davidsen, Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Det er foreslått bevilget kr. 10 000 hvert år til Idrettsforbundet — til bedriftsidretten — og jeg for min del har ikke noe mot det. Som gammel idrettsmann vet jeg hva sunn idrett betyr, men vi vet også hva fotballkamper og idrettsarrangementer betyr for fagforeningsarbeidet. Når det er fotballkamp, er det umulig å sammenkalle fagforeningen til møte. Vi er rundhåndet når det gjelder en hobby som idrett, men etter min mening er vi svært påholdne når det gjelder AUF. Vi må huske på at det er ungdommen vi skal bygge på, og derfor bør vi gi dem all den støtte de trenger. Jeg vil derfor foreslå at den årlige bevilgning til AUF forhøyes til kr. 25 000.00.

Det ble vedtatt å innskrenke taletiden til 3 minutter.

Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: Jeg håper kongressen ikke gjør noen forandring i bevilgningen til bedriftsidretten. Det er en folkelig betonet idrett. Her gjelder det ikke bare pengene. Støtten betyr et håndslag.

Oscar Olsen, Oslo faglige samorganisasjon: På vegne av de 270 000 medlemmer vi har innenfor bedriftsidretten vil jeg takke for den støtte vi alltid har fått fra LO-kongressen, men vi kunne ha håpet at også andre hovedorganisasjoner ville følge eksemplet. Jeg nevner at Norsk Arbeidsgiverforening aldri har gitt et øre til bedriftsidretten.

Karl Sem-Johansen, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, tok opp forslag om å forhøye bevilgningen til Arbeidernes Avholdslandslag fra kr. 8000.00 til kr. 10 000.00 pr. år.

Erling Johansen, Jern og Metall, Oslo, støttet forslaget fra Davidsen om en forhøyelse av bevilgningen til AUF til kr. 25 000.00.

Konrad Nordahl: Det er klart at vi vil gi mest mulig, men vi plikter å sette en naturlig grense. De økinger som er foreslått svarer til prisstigningen og økingen i kontingenten. Når det gjelder AUF, så har Landsorganisasjonen alltid vært villig til å satse. I kongressperioden har vi ytt mange summer til agitasjon, og det regner vi med å gjøre også i den kommende periode. Jeg vil anbefale at bedriftsidretten fortsatt får kr. 10 000.00 og forøvrig anbefale innstillingen i sin helhet.

Asbjørn Davidsen trakk sitt forslag om kr. 25 000.00 til AUF tilbake.

V o t e r i n g e n .

De foreslåtte bevilgninger ble gitt enstemmig, bortsett fra bevilgningen til Arbeidernes Avholdslandslag. Det ble avgitt noen spredte stemmer for Sem-Johansens forslag om kr. 10 000.00.

Avslutningen.

Fredrag ettermiddag kunne *dirigenten* fastslå at kongressen hadde gjennomgått hele dagsordenen. Han takket på vegne av de andre dirigenter, sekretærer og komitéer for godt samarbeid. Det har vært en god og hyggelig kongress, sa han. Og vi takker for den tillit som har vært vist oss.

K o n r a d N o r d a h l overtok dirigentklubba og rettet en takk til dirigenter, sekretærer og komitéer. Vi har vært så heldige, sa han, å få dyktige folk til å lede arbeidet, og da går det kvikt unna. Som vanlig foreslår jeg at disse folkene blir bevilget kr. 100.00 hver. (Vedtatt med akklamasjon). Nordahl ga deretter ordet til de gjester som skulle ta avskjed med kongressen.

B r o r J o h a n s s o n som representerte Landsorganisasjonen i Sverige, hadde fått i oppdrag å takke på vegne av samtlige utenlandske gjester. Jeg er blitt bedt om å si, uttalte han, at den tyske fagorganisasjon fullt ut støtter kravet om erstatninger til tidligere konsentrasjonsleirfanger. (Bifall). Ellers vil jeg få lov til å takke for all elskverdighet og gjestfrihet og for de interessante dager på kongressen. Vi er imponert over deres kongress som har stått i enhetens tegn, og vi har fått erfare hvor sterkt den norske fagorganisasjon står i samfunnet. Kongressen har også manifestert på hvilket høyt plan norsk fagorganisasjon står. Jeg takker på ny for samværet.

K o n r a d N o r d a h l takket Bror Johansson og bad ham å ta med en hilsen hjem til sine respektive organisasjoner.

M a r t i n T r a n m æ l takket på vegne av de innenlandske gjester. For meg personlig har det jo vært en stor opplevelse å være til stede på denne kongressen, sa han. Jeg var til stede på fagkongressen som ble holdt i 1907 — for 50 år siden. Det er store begivenheter som har skjedd i løpet av disse årene — krig og kriser og splittelse. Men det er også skjedd store ting for arbeiderbevegelsen. Vi har erobret en sterk stilling — både faglig og politisk. Særlig gledelig er den vekst og framgang som Landsorganisasjonen har hatt. Jeg vil ved dette høve få takke for de varme håndslag som er gitt til partiet også på denne kongress. Det betyr mye at fagbevegelsen ser tingene i den store sammenheng, og at den innser betydningen av å stå sterkt i Stortinget. Partiet og fagbevegelsens opp-

gaver faller sammen, og takket være det intime samarbeid som har bestått mellom partiet og fagorganisasjonen i nærmere 70 år har vi kunnet trygge vilkårene for hele det arbeidende folk her i landet. Dette sterke grunnlaget skal vi bygge videre på. Vi skal fram — stadig videre fram i samlet fylking for våre arbeidsoppgaver og våre idealer.

Talen ble mottatt med kraftig bifall.

Konrad Nordahl takket under stor tilslutning fra forsamlingen Tranmæl for de manende ord. Jeg vil også understreke det som Tranmæl sa om samarbeidet mellom fagorganisasjonen og partiet, sa han. Det vedtaket som kongressen gjorde om stortingsvalget må omsettes i gjerning.

Jeg må også få lov til å takke for tilliten ved å gjenvelge meg og de øvrige tillitsmenn. Vi skal forsøke å leve opp til den tillit som er vist oss.

Vi har endel tillitsmenn som nå går ut av sekretariatet. Christian Henriksen sluttet for 1 år siden. Han trådte da tilbake som formann i Arbeidsmandsforbundet, og det er kutyme at man da går ut av sekretariatet. Han ble hyllet dengang, men jeg vil gjerne gjenta og fornye den takken han fikk da. Henriksen har sittet i sekretariatet siden 1934 og gjort en god innsats. Jeg ønsker ham alt godt i årene som kommer.

Alfred Ljøner går også ut av sekretariatet denne gangen. Ljøner kan se tilbake på et virksomt liv i organisasjonens tjeneste. Han fikk ordnet opp i forholdene i Skog og Land, og så ble han valt inn i sekretariatet — noe jeg var veldig glad for. Han er klok og har representert skog- og jordbruksinteressene på en utmerket måte. Vi har hatt det beste samarbeid. Vi takker dag, Ljøner, for samværet i disse årene og ønsker deg alt godt i årene som kommer.

Det rykker nye inn, men de er ikke akkurat så nye. Vi kjenner dem fra før. Vi kjenner Klaus Kjelsrud som nå blir 3. varamann og Ingvald Hansen i Skotøyarbeiderforbundet som blir 9. varamann. Ellers må man si at det er nokså mange nye innslag i sekretariatet. Det skyldes dels avgang og dels dødsfall. Jeg håper og tror at de nye folkene vil føle seg hjemme hos oss, og jeg ønsker spesielt Kjelsrud og Ingvald Hansen vel møtt til godt samarbeid.

Vi står nå foran kongressens avslutning. Jeg tror vi har grunn til å si at det har vært en god kongress. Etter krigen har vi i grunnen hatt gode kongresser, men jeg tror denne representerer toppen. En fagkongress representerer i dag atskillig mer enn hva den gjorde for 50 år siden — den tiden Tranmæl snakket om. Vi skal huske på at de vedtak som blir gjort her på kongressen ikke bare er diskusjonsforslag, men det er forslag som skal gjennomføres. Derfor må

også stoffet og forslagene til en kongress i dag gjennomarbeides mye nøyere. Det er en atskillig vanskeligere oppgave enn vi var vant til tidligere.

Jeg takker kongressen for den interesse og utholdenhet den har vist. Jeg vil nødig gi for mange komplimenter, men jeg vil gjerne ha sagt at det er flott av representantene å sitte så trofast inne i salen som de har gjort. Det viser interessen og den gode møte-kulturen.

Jeg takker for samværet og ønsker dere alt godt i de kommende år. Jeg håper også at vi skal få kraft til å gjennomføre alle de viktige vedtak vi har gjort her.

Formannens avslutningstale ble fulgt av første vers av «Ja, vi elsker», sunget unisont.

Protokollen for møtet ble godkjent og dermed var Landsorganisasjonens 19. ordinære kongress slutt.

Navnefortegnelse ved kongressen.

Arbeiderpartiets Presseforbund:

(1 representant)

1. Per Haraldsson, Oslo

Norsk Arbeidsmandsforbund:

(10 representanter)

2. Walter Kristiansen, Oslo
3. Jon Nergård, Heimdal
4. Tønnes Moi, Kvinesdal
5. Arthur Blix, Kirkenes
6. Th. Solli, Hauge i Dalane
7. Bernhard Reines, Setså i Salten
8. Alfred Haugen, Korgen
9. Egil Aspås, Oslo
10. Johan Undheim, Slangen, Skåbu
11. M. Mauritzen, Kabelvåg

Norsk Baker- og Konditorforb.:

(2 representanter)

12. Johan B. Magnussen, Oslo
13. S. Salvesen, Kr.sand S.

Norsk Bekledningsarbeiderforb.:

(6 representanter)

14. Rudolf Eriksen, Oslo
15. Gunnar Nilsen, Oslo
16. Konrad Hjørnevik, Bergen
17. Anders Brevik, Molde
18. Odd Owren, Hamar
19. Marie Lindquist, Oslo

Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund:

(2 representanter)

20. Johan M. Bøe, Oslo
21. Borghild Bech, Oslo

Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund:

(26 representanter)

2. Odin Rønbeck, Oslo
23. Erling Christensen, Oslo
24. Arne Rønning, Oslo
25. Finn Lund, Oslo
26. Th. Dyran, Oslo
27. Petter Berg, Oslo
28. Halvor Sørum, Oslo
29. Harald Ulriksen, Fr.stad
30. H. Hammersborg, Halden
31. Thorvald Tokerød, Bærum
32. Olaf J. Olsen, Halden
33. Oskar Skogly, Lillehammer
34. Nils Rønningen, Lillehammer
35. Jørgen O. Johansen, Drammen
36. Nils Johansen, Sandefjord
37. Håkon Ellefsen, Bøle
38. Arthur Lindgren, Porsgrunn
39. Terje Rislaa, Kr.sand S.
40. Fr. Torgrimsen, Stavanger
41. Lars Jansen, Bergen
42. Henry Svendsen, Bergen
43. Peder Holm, Molde
44. Gunnar Eid, Trondheim

45. Alf Derås, Bangsund
46. Hedly Sørensen, Narvik
47. H. Haakonsen, Hammerfest

Norsk Centralforening for Boktrykkere:

(3 representanter)

48. Halfdan Wigaard, Oslo
49. G. Guttormsen, Bergen
50. Olaf Myrøld, Stavanger

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund:

(4 representanter)

51. Andreas Torp, Oslo
52. Lars Søreide, Oslo
53. Bjarne Klafstad, Oslo
54. Karl Sem-Johansen, Høyanger

Norsk Fængselstjenestemannforbund:

(1 representant)

55. Sverre Ofstad, Oslo

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske funksjonærer:

(2 representanter)

56. Fritz W. Hannestad, Oslo
57. Kr. Hasselblad, Borgestad

Norsk Gullsmedarb.forbund:

(1 representant)

58. Hugo Lindahl, Oslo

Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund:

(15 representanter)

59. Frithjof Andersen, Oslo
60. Thor Skogfelt, Oslo
61. Gunnar Johansen, Oslo
62. Bjørn Nilsen, Oslo
63. Rolf Olsen, Tromsø
64. Reidar Hammer, Namsos
65. Harald Berg, Trondheim
66. Ingrid Sæterdal, Dale i Bruvik
67. Sigurd Vatnedal, Bergen
68. E. Steensland, Stavanger
69. Werner Svendsen, Porsgrunn
70. Ivar Bjørke, Lillehammer
71. Thorleif Skauen, Sarpsborg
72. Johan Moksnes, Oslo
73. Oscar Klingberg, Oslo

Norsk Hotell- og Restaurantarbeiderforbund:

(3 representanter)

74. Eivind Strømmen, Oslo
75. Sigurd Johansen, Oslo
76. Halvor Rørvik, Bergen

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund:

(28 representanter)

77. Rolf H. Olsen, Oslo
78. Rolf Nettum, Oslo
79. Willy Amundsen, Oslo
80. Erling Johansen, Oslo
81. Karl Karlsen, Oslo
82. Ragnar Hoel, Oslo
83. Johnny Veinan, Oslo
84. Odvar Mannerud, Oslo
85. Hans Hansen, Fredrikstad
86. Elof Strand, Tune
87. Thorbjørn Nilsen, Sandvika
88. Magne Anthonsen, Moelv
89. Rolf Furuseth, Raufoss
90. Ivar Andersen, Drammen
91. Kolbjørn Larsen, Horten
92. Sverre Eriksen, Tønsberg
93. Hans Bråthen, Holmestrand
94. Hans E. Hansen, Brevik
95. Henry Thygesen, Arendal
96. Rasmus Falnes, Stavanger
97. Jakob Askeland, Sandnes
98. Birger Larsen, Bergen
99. Ragnv. Andersen, Bergen
100. K. Fredsvik, Ardalstangen
101. Ole A. Vestad, Molde
102. Reidar Sylthe, Trondheim
103. Edvard Olsen, Bodø
104. Carl Furuly, Mo i Rana

Norsk Jernbaneforbund:

(13 representanter)

105. Emil Edvardsen, Oslo
106. Arne Olsen, Oslo
107. Ju! Dalen, Oslo
108. Fritz Fredriksen, Oslo
109. Karl Kristoffersen, Drammen
110. O. Brennhagen, Drammen
111. Odvar Larsen, Hamar
112. Olaf Eggen, Trondheim
113. Even Flatreit, Trondheim
114. Håkon Brunborg, Bergen
115. Odd Hagen, Kr.sand S.

116. Toralf Ingebrithsen, Stavanger
 117. Odd Bakkejord, Narvik

Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund:

- (15 representanter)
 118. Anker Nordtvedt, Oslo
 119. Sverre Juvik, Øvre Ardal
 120. Reidar Hvitsten, Sandar
 121. Johan Myhre, Borkenes
 122. Sigfred Heggeseeth, Konnerud
 123. Harald Øren, Meråker
 124. Gottfrid Regner, Askim
 125. Odd Haugland, Eidanger
 126. Olaf Brubakken, Dalen, Brevik
 127. Hans Bj. Hansen, Kr.sand S.
 128. Johan Dverseth, Sauda
 129. Walter Edfeldt, Moss
 130. Leif Olsen, Rjukan
 131. Mauritz Østhaug, Oslo
 132. Torvald Aarhus, Alvik

Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund:

- (1 representant)
 133. Helmer Karlsson, Oslo

Norsk Kommuneforbund:

- (24 representanter)
 134. Gustav Nymark, Oslo
 135. Jens Torp, Oslo
 136. Margot Klemetsen, Oslo
 137. Thor Fossum, Sandvika
 138. Arnold Hansen, Oslo
 139. Knut Pettersen, Oslo
 140. Sigurd Karlsen, Oslo
 141. William Andersen, Oslo
 142. Thorleif Kristensen, Moss
 143. Gustav Stenberg, Bærum
 144. Johan Friestad, Hamar
 145. Finn Hermansen, Drammen
 146. Asbjørn Thyberg, Nøtterøy
 147. Leif Skifjeld, Skien
 148. Hjalmar Palm, Kr.sand S.
 149. Hans Hvaal, Haugesund
 150. Alf Smith Hansen, Bergen
 151. Arthur Nordbø, Bergen
 152. Oskar Andersen, Bergen
 153. Oluf Melbye, Kr.sund N.
 154. Leif Rinnan, Trondheim

155. Karl Johansen, Trondheim
 156. Wilhelm Johnsen, Narvik
 157. Leon Johansen, Harstad

Lensmannsbetjentenes Landslag:

- (1 representant)
 158. N. R. Mugaas, Oslo

Norsk Litografisk- og Kjemigrafisk Forbund:

- (1 representant)
 159. Arne Li, Hafslsfjord

Norsk Lokomotivmannsforbund:

- (1 representant)
 160. M. Heggestad, Oslo

Norsk Losforbund:

- (1 representant)
 161. Hj. Breiland, Bergen

Det Norske Maskinistforbund:

- (3 representanter)
 162. Leif Lerstad, Oslo
 163. Conrad Johnsen, Oslo
 164.

Norsk Murerforbund:

- (2 representanter)
 165. Lorang Kristiansen, Oslo
 166. Henry Halvorsen, Oslo

Norsk Musikerforbund:

- (1 representant)
 167. Rolf Gammleng, Oslo

Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund:

- (7 representanter)
 168. Einar Strand, Oslo
 169. Ingv. Endresen, Stavanger
 170. Asbjørn Davidsen, Oslo
 171. Arne Barli, Oslo
 172. Sigvard Sjursen, Bergen
 173. Ingolf Holthe, Trondheim
 174. Reidar Berggren, Bodø

Norsk Papirindustriarbeiderforbund:

- (9 representanter)
 175. Olav Bratlie, Oslo
 176. Henry Karlsen, Sarpsborg

177. Walther Henriksen, Moss
178. Inge Engh, Tofte i Hurum
179. Torstein Tollefsen, Drammen
180. Oddvar Wardberg, Lillehammer
181. Walter Larsen, Skotfoss
182. Knut Sørensen, Rykene
183. Arthur Angelo, Namdalen

Norsk Politiforbund:

(1 representant)

184. H. H. Bakkane, Oslo

Postfolkenes Fellesforbund:

(4 representanter)

185. Aksel O. Gubberud, Oslo
186. Arne Fjermestad, Stavanger
187. Hugo Larsen, Holmestrand
188. Ole Kirkbakk, Oslo

Norsk Sjømannsforbund:

(20 representanter)

189. Gunvald Hauge, Oslo
190. Bendik Øyan, Oslo
191. Olaf Karling, Oslo
192. Elgar H. Ottersen, Oslo
193. Leif Østlie, Fredrikstad
194. Birger Thorsen, Sandefjord
195. Gøsta Anderson, Sandefjord
196. Helmer Jahnsen, Kr.sand S.
197. Anton Hansen, Arendal
198. Karl Oshaug, Stavanger
199. Ingvar Kristiansen, Haugesund
200. Gustav Kjellesvik, Haugesund
201. Wernalf Falao, Bergen
202. Kurt Bjørkmann, Bergen
203. Elias Ulvestad, Alesund
204. Ole Trodal, Kr.sund N.
205. Odd Helland, Trondheim
206. Sigurd Mørk, Brønnøysund
207. Kåre Kristoffersen, Tromsø
208. Asbjørn Aslaksen, Hammerfest

Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund:

(1 representant)

209. Axel Erichsen, Oslo

Norsk Skog- og Landarbeiderforbund:

(9 representanter)

210. Knut Nakken, Oslo
211. Kåre Engen, Lillehammer

212. Wilh. Aasli, Bjørkelangen
213. Kåre Frang, Ilseng
214. Johan Støa, Verdal
215. Einar Furunes, Grue i Finnskog
216. Klaus Kjelsrud, Oslo
217. Gustav Tallakstad, Steinsholt
218. Thor Thorsen, Drammen

Norsk Skotøyarbeiderforbund:

(2 representanter)

219. Ingvald Hansen, Oslo
220. William Olsen, Oslo

Norsk Stenindustriarbeiderforbund:

(1 representant)

221. Wilhelm Stenbeck, Torsnes

Norsk Støperiarbeiderforbund:

(2 representanter)

222. Per Andersen, Oslo
223. Erling Christiansen, Drammen

Norsk Tekstilarbeiderforbund:

(4 representanter)

224. G. Brauer, Oslo
225. Arnfinn Brudvik, Hop
226. Alfild Blomberg, Oslo
227. Johan Moldvær, Langevåg

Norsk Telegraf- og Telefonforbund:

(4 representanter)

228. Tormod Halvorsen, Oslo
229. Harald Fondevik, Oslo
230. Oskar Myrstad, Mo i Rana
231. Leiv Formo, Lillehammer

Norsk Tjenestemannslag:

(3 representanter)

232. Thv. Karlsen, Oslo
233. Odd Højdahl, Oslo
234. Sverre Nysted, Oslo

Norsk Tobakkarbeiderforbund:

(1 representant)

235. Thorbjørn Wiik, Oslo

Norsk Tolltjenestemannsforbund:

(1 representant)

236. Jens Dahl, Oslo

Norsk Transportarbeiderforbund:

- (10 representanter)
237. Gustav Strøm, Oslo
238. Walther Bergstrøm, Oslo
239. Leif Larsen, Fredrikstad
240. John Lindtveit, Arendal
241. Thomas Einarsson, Stavanger
242. Kr. Vindenæs, Bergen
243. Karl Rinnan, Trondheim
244. Olav Høyem, Narvik
245. Sigurd Wilsgaard, Tromsø
246. Kjønrik Kjønriksen, Oslo

Norsk Treindustriarbeiderforbund:

- (3 representanter)
247. Erik Eriksen, Oslo
248. Rolf Thoresen, Oslo
249. Alfred Nøss, Os pr. Bergen

Norges Urmaker Svenneforbund.

- (1 representant)
250. Arne Evensen, Oslo

Akershus Fylke:

- (2 representanter)
251. Sigvard Ask, Bærum
252. Erik G. Kristoffersen, Lillestrøm

Aust-Agder fagl. Samorganisasjon:

- (1 representant)
253. Erling Dahlen, Eydehamn

Bergen- og Fylkenes fagl. Samorganisasjon:

- (5 representanter)
254. Bernh. Berntsen, Bergen
255. Ansgar Kristiansen, Laksevåg
256. Ingvarda Røberg, Bergen
257. Sverre Sundsbø, Odda
258. Matias Osland, Høyanger

Buskerud fagl. Samorganisasjon:

- (3 representanter)
259. Nils N. Sandli, Drammen
260. Erling Andersen, Kongsberg
261. Einar Oslund, Hønefoss

Hedmark fagl. Samorganisasjon:

- (3 representanter)
262. Kolbjørn Johansen, Hamar
263. Kr. K. Nor, Trysil
264. Kristoffer Myhre, Kongsvinger

Møre- og Romsdal fagl. Samorganisasjon:

- (2 representanter)
265. Gunder Gundersen, Kristiansund N.
266. Anker Johannessen, Alesund

Oppland fagl. Samorganisasjon:

- (2 representanter)
267. Sigurd Evang, Gjøvik
268. Magne Vanghagen, Lillehammer

Oslo fagl. Samorganisasjon:

- (9 representanter)
269. Anna Nilssen, Oslo
270. Randi Pettersen, Oslo
271. Th. Saxstad, Oslo
272. Olaf Vøllum, Oslo
273. Oscar Olsen, Oslo
274. Guttorm Antonsen, Oslo
275. Markus Gustavsen, Oslo
276. Thorbjørn Pettersen, Oslo
277. Edward Mørk, Oslo

Sørlandets fagl. Samorganisasjon:

- (2 representanter)
278. Severin Kristensen, Kr.sand S.
279. John Pettersen, Mandal

Telemark fagl. Samorganisasjon:

- (2 representanter)
280. Thoralf Hanæs, Skien
281. Johannes Kabbe, Ulefoss

Trøndelag fagl. Samorganisasjon:

- (4 representanter)
282. Arne Forseth, Trondheim
283. Arthur Granlund, Trondheim
284. Bjarne Mittet, Løkken
285. Johannes Melheim, Namsos

Vestfold fagl. Samorganisasjon:

- (3 representanter)
286. Arthur J. Olsen, Sandar
287. Bjørn Jacobsen, Nanset, Larvik
288. Håkon H. Tveitan, Sandefjord

Østfold fagl. Samorganisasjon:

- (4 representanter)
289. Trygve Bergstrøm, Halden

290. Hans H. Bjerkholt, Sarpsborg
291. Johan Engebretsen, Moss
292. Oscar Lauritzen, Sarpsborg

Rogaland Fylke:

- (3 representanter)
293. Rolf Larsen, Sauda
294. Kristian Tjosevik, Sandnes
295. Einar With, Stavanger

Nordland Fylke:

- (3 representanter)
296. Marius Nilsen, Svolvær
297. Alf Søfting, Mo i Rana
298. Arvid Nordtømme, Sulitjelma

Troms Fylke:

- (1 representant)
299. Alf Olsen, Tromsø

Finnmark Fylke:

- (1 representant)
300. Johan Havelin, Kirkenes

Sekretariatet:

301. Konrad Nordahl
302. P. Mentzen
303. Hans Hegg
304. Alf Andersen
305. Alfred Nilsen
306. Marius Trana
307. Josef Larsson
308. Karsten Torkildsen
309. Ingvald Haugen
310. Alfred Ljøner
311. Olaf Askeland
312. Emil Torkildsen
313. Erling Frogner
314. Kåre Pehrson
315. Kristine Amundsen
316. Thorleif Andresen
317. Olav Bruvik
318. Bjarne Dahlberg
319. Arthur Karlsen
320. Odin Rønbeck
321. A. K. Lien

**Landsorganisasjonens Revisjons-
utvalg:**

322. Torjus Graver
323. Peder Birkeland
324. Johan Didriksen

GJESTER:

Den Norske Regjering:

325. Statsminister Einar Gerhard-
sen
326. Statsråd Ulrik Olsen

Det Norske Arbeiderparti:

327. Trygve Bratteli
328. Martin Tranmæl
329. Olav Larssen

Arbeidernes Opplysningsforbund:

330. Aksel Zachariassen

LO's Kvinnenemnd:

331. Hilda Andersson

Folkets Hus Landsforbund:

332. Knut Møller

Norsk Folkehjelp:

333. Sigurd Halvorsen

Norsk Folkeferie:

334. Arne Johnsen

Norges Koop. Landsforening:

335. Olav Meisdalshagen
336. Peder Spiland
337. Rolf Semmingsen

Norsk Bonde- og Småbrukarlag:

338. Peder Jacobsen
339. Oskar Lindberget

Norges Fiskerlag:

340. Johs. Olsen

Funksjonærsambandet i Norge:

341. Sverre Bolstad

International Labour Office:

342. T. Grinevald
343. Kåre Salvesen

**International Confederation of
Free Trade Unions:**

344. J. H. Oldenbroek

**Den Europæiske Regionale
Organisasjon:**

345. W. Schevenels

AFL — CIO, U.S.A.:

346. Mr. Irving Brown

**Deutscher Gewerkschaftsbund,
Vest-Tyskland:**

347. Waldemar Reuter

**De Samvirkende Fagforbund i
Danmark:**

348. Chr. Larsen

349. Kai Nissen

350. Thomas Nilsen

**Fédération Générale du Travail
de Belgique:**

351. Nathalis De Bock

**Finlands Fackföreningars
Centralförbund r.f.:**

352. Eero Antikainen

353. Jaakko Rantanen

Landsorganisasjonen i Sverige:

354. Arne Geijer

355. Bror Johansson

356. Arvid Lundström

**Nederlands Verbond van
Vakverenigingen:**

357. D. Roemers

**Schweizerischer Gewerkschafts-
bund:**

358. Ernst Bircher

359. Giacomo Bernasconi

**Trades Union Congress,
Storbritannia:**

360. Sir Thomas Williamson

Den islandske LO:

Hannibal Waldimarsson

Personlig innbudte:

361. Elias Volan

362. Jens Teigen

363. Chr. Henriksen

364. Alfred Madsen

365. Fylkesmann Trygve Lie

366. Statsråd Gustav Sjaastad

367. Stortingsmann Lars Evensen

368. Statsråd Gunnar Bråthen

369. Direktør Olav Hindahl

Distriktssekretærer:

370. Aksel Olsen, Finnmark

371. Hans Nordahl Jensen, Nord-
land

372. Per Aase, Rogaland

